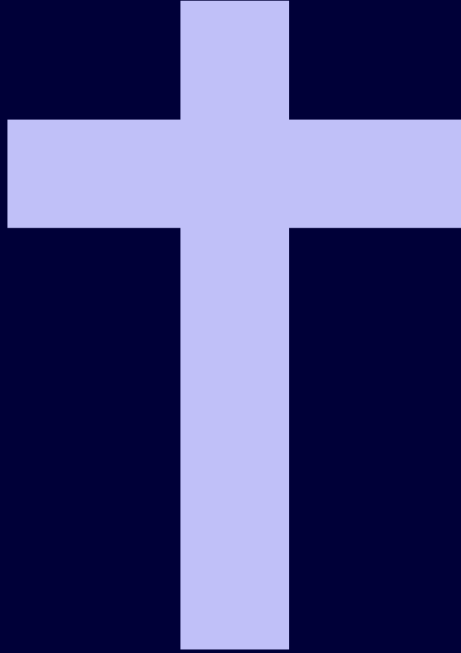


Juu³ tyu² 'e
gafaa^{'21} Dios tya'
tsá²



New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec,
Quiotepec)

Juu³ ty_u² 'e gafaa^{'21} Dios tya' tsá²
New Testament in Chinantec, Quiotepec (MX:chq:Chinantec, Quiotepec)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	46
SAN LUCAS	74
SAN JUAN	120
HECHOS	157
ROMANOS	201
1 CORINTIOS	220
2 CORINTIOS	239
GÁLATAS	251
EFESIOS	258
FILIPENSES	265
COLOSENSES	270
1 TESALONICENSES	275
2 TESALONICENSES	279
1 TIMOTEO	281
2 TIMOTEO	286
TITO	290
FILEMÓN	293
HEBREOS	294
SANTIAGO	308
1 PEDRO	313
2 PEDRO	319
1 JUAN	322
2 JUAN	327
3 JUAN	328
JUDAS	329
APOCALIPSIS	331

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹ a San Mateo

'Lii²¹² tsacøøi¹³ tya' Jesucristo

1 'E lo-o coon²¹ jí² 'e taai² jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' Jesucristo, jaain²¹ jún² tya' 'lii²¹² David joongi tya' 'lii²¹² Abraham 'ii.

2 'In Abraham do jmii²¹ Isaac, joon Isaac do jmii²¹ Jacob, Jacob do jmii²¹ Judá coon¹³ 'in ruu²¹ i catyaai² do. 3 Judá do jmii²¹ Fares coon¹³ Zara joon sáa³ o sii²¹ Tamar. Joon 'in Fares do jmii²¹ Esrom, Esrom do jmii²¹ Aram. 4 Aram do jmii²¹ Aminadab, Aminadab do jmii²¹ Naasón, Naasón do jmii²¹ Salmón. 5 Salmón do jmii²¹ Booz joon sáa³ a sii²¹ Rahab. Joon 'in Booz do jmii²¹ Obed joon sáa³ a Obed sii²¹ Rut. Obed do jmii²¹ Isaí. 6 Isaí do jmii²¹ røøi¹³ David. Joon røøi¹³ David do gasáa¹ i Salomón coon¹³ tsamí² 'in galí² tsamí² tya' Urías.

7 'In Salomón do jmii²¹ Roboam, Roboam do jmii²¹ Abías, Abías do jmii²¹ Asa, 8 Asa do jmii²¹ Josafat, Josafat do jmii²¹ Joram, Joram do jmii²¹ Uzías. 9 Uzías do jmii²¹ Jotam, Jotam do jmii²¹ Acáz, Acáz do jmii²¹ Ezequías. 10 Ezequías do jmii²¹ Manasés, Manasés do jmii²¹ Amón, Amón do jmii²¹ Josías. 11 Josías do jmii²¹ Jeconías coon¹³ tsaruu²¹ i. 'Yiia¹³ joon ngajéé¹ i tsá² seein²¹ Babilonia 'in tsá² Israel si'ñúu¹ mo fu goo¹ o.

12 Joon mo taain²¹² tsá² Israel Babilonia Jeconías do gasáa¹ i Salatiel. Joon 'in Salatiel do jmii²¹ Zorobabel. 13 Zorobabel do jmii²¹ Abiud, Abiud do jmii²¹ Eliaquim, Eliaquim do jmii²¹ Azor. 14 Azor do jmii²¹ Sadoc, Sadoc do jmii²¹ Aquim, Aquim do jmii²¹ Eliud. 15 Eliud do jmii²¹ Eleazar, Eleazar do jmii²¹ Matán, Matán do jmii²¹ Jacob. 16 Jacob do jmii²¹ José. José do gacu² mo cwoo²¹ o María 'in líi¹ i sáa³ Jesús 'in sii²¹ o jon Cristo.

17 Joon mo galiseein²¹ 'lii²¹² Abraham ca galiseein²¹ 'lii²¹² David galiseein²¹ daytyúuin² jmii²¹ tsá². La joon jon galiseein²¹ dyatyúuin² jmii²¹ tsá² ca mo galiseein²¹ 'lii²¹² David ca ngalín² tsá² Israel si'ñúu¹ mo

fu Babilonia. Joon dyatyúuin² gi jmii²¹ tsá² galiseein²¹ 'e la nu'gi 'e galiseein²¹ Cristo.

Mo galiseein²¹ Jesucristo

18 La no-o galí² mo galiseein²¹ Jesucristo. María, 'in ilíin² in sáa³ Jesús, niganá¹ júu³ coon¹³ Sé³. Pe la nu'gi icwaa¹ a caain²¹ coon¹³ Sé³ do gacáan¹ in María yuun²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. 19 Joon ñuu¹ tya'o Sé³ do, tsu jaain²¹ tsá² tyúí¹ 'ii, jo gali'in²¹² in 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya'a, jiin¹³ 'iin²¹² in itíuu² mo 'ido la jo ñii¹ tsá² fuu²¹. 20 Joon la 'ii²¹² 'i¹-tsi Sé³ jilaa²¹ 'elo lawa'a 'e cii¹ o gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹ u' tyaní¹ i joon gajin² in:

—Sé³, jún² tya' 'lii²¹² David 'nu, 'ii¹³ mo' o María do lawa tsamí² tyi'i. Jo jmaa²¹ a 'goo²¹ tsu 'in yuun²¹ gacáan¹ in do, 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios do. 21 Iliseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a iunsii²¹ i JESÚS. Ilisii²¹ la joon tsu 'wii¹³ ijmáa¹ a tiin¹³ tsá² tya'a jilaa²¹ tsaa² tya'a.

22 Jilaa²¹ 'elo galí¹ la joon 'e untsiin¹ in júu³ tya' Ña'ñu¹ u' 'e gafaa²¹ tsá² tya'a la mo jééi¹³. Gajin² o:

23 Jaain²¹ simí² icáan² in yuun²¹, joon iliseein²¹ yuun²¹ tsañuu¹ tya'a.

Joon iunsii²¹ 'ii Emanuel.

('E 'øø²¹ tsi tsá² 'e sii²¹: Dios jee²¹² jna'.)

24 Joon mo gajná²-tsi Sé³ do gajmaa¹ a jiin¹³ la jin² ángel tya' Ña'ñu¹ u'. Joon ga'ii²¹ mo María lawa tsamí² tya'o. 25 Pe jo 'ee gajmaa¹ a coon¹³ 'ido ca galiseein²¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ nifu joon gaunsii²¹ 'ii JESÚS.

2

Jalín² 'in 'øøi²¹-tsi li tyín¹ sáa³ Jesús

1 Jesús galiseein²¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Belén 'e náa¹ coon²¹ 'wó² 'e sii²¹ Judea. Herodes líi¹ i røøi¹³ 'yiia¹³ joon. Joon gatyalín² 'in líi¹³ røøi¹³ magos, tsá² jmii²¹²-tsi 'ii. Gatyalín² fu Jerusalén jalín² li 'yeei²¹ ñi¹ do. 2 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿Xiiafu tyín¹ 'in røøi¹³ 'in nicaliseein²¹ tya' tsá² Israel? Tsu jna'a naa²¹ a'a li' li

'yeei²¹ ñi¹ joon ganee²¹²na'a náu¹ tya'a. Joon nijalii²¹i' jaun'goo²¹o'o 'ii.

³ Joon mo ganúu²un róøi¹³ Herodes 'elo líi¹ 'láai² ga'i¹-tsi 'áai¹ coon¹³ jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén do. ⁴ Joon 'in róøi¹³ do gatø¹ø jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley tya' 'in tsá² do. 'E 'iin²¹²in litsáai¹-tsi xiiafu iliseein²¹ Cristo. ⁵ Joon 'in tsá² do 'in gatø¹ róøi¹³ do gajin²in:

—Fuu²¹ Belén joon iliseein²¹ Cristo. Tsa 'in tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios caliü gataan¹an ni ji² 'elo:

⁶ Joon 'nu-u, fuu²¹ Belén 'e náa¹ li roon¹on 'wó² tya' Judá,

jo líi²u'u 'in pi³gi la jee²¹² jileei²¹ 'in tyu² to² 'e 'wó² lo;

tsa icwo¹i' jee²¹² lo jaain²¹ tsá² feei¹ 'in tyu² to² tsá² tyiia 'in seein²¹ Israel.

⁷ Joon gatø¹ø Herodes 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi do 'uun²¹mo, gaunngii¹ coon²¹ tún² líi gan-goo¹o ni'íi¹in 'in náu¹ do. ⁸ Joon gasii¹ ni²i 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi do fu Belén. Joon jin²in:

—Cwolin²naa', cwo'nee²¹naa' 'in xuui²¹² do. Joon mi tyee¹naa' 'ii joon jmáa¹³aa' jna júu³ ini³ii niun'goo²¹oo jon 'ii.

⁹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi do júu³ tya' róøi¹³ do ngalíin²mo joon no. Joon 'in náu¹ do 'in ganí²in 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi fu li née¹i fu li 'yeei²¹ ñi¹ ngóo¹o nifugixu li ngalíin² 'in tsá² do. Ngoo²¹o ca ga'íi² fu yu' li raain¹ 'in xuui²¹² do. ¹⁰ Jøø¹³mo 'áai¹ 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi mo ganí²in 'in náu¹ do. ¹¹ Joon mo gangatáa¹i inuu do gangaa¹i yuun²¹ do coon¹³ sáa³a. Joon gasi²i 'wojní¹i tyani 'in yuun²¹ do joon gaun'goo²¹o 'ido. Joon ganá¹ cwóo¹ tya'a icwo¹o 'in yuun²¹ do cwanáa¹ coon¹³ fuu²¹² sún² coon¹³ jmi³ 'mó² jma-fuu²¹ sii²¹ mirra. ¹² Joon Dios gajmaa¹a gacii¹ 'in tsá² do 'e jo tsalín²gi li' li tyín¹ Herodes do. Joon ngaliin¹mo fuu²¹ goo¹o fu¹ li' xia²¹.

Mo nangó¹ yuun²¹ Jesús fu Egipto

¹³ Mo ngayuui¹³ ngaliin¹ 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi do la 'ii²¹² cí¹ Sé³ gajné¹i jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' gajin²in sii²¹i Sé³ do:

—Ráan²u, jée¹i yuun²¹ coon¹³ sáa³a cwolin²naa' Egipto. Joon cwotaan²¹²mo'

do ca mi jmáa³aa júu³ tsa Herodes i'naa²¹in 'in yuun²¹ do ijnga²mo.

¹⁴ Joon garoon¹on Sé³ joon li 'woo¹ ngalíin² jée¹i yuun²¹ do coon¹³ sáa³a fu Egipto. ¹⁵ Do-o taan¹in ca gajún¹mo Herodes do. La lo-o galí¹ 'e gatsín¹ júu³ tya' tsá² gafaa²¹a júu³ tya' Ña'ñu¹u' la mo jéei¹ 'in gajin²in: “Tø¹³oo Yuun²¹ Tyiia 'in taain²¹² fu Egipto.”

Tyu² Herodes to² 'e júun²in jileei²¹ yuun²¹ seein²¹ fu Belén

¹⁶ Mo galili¹³i Herodes 'e nigacon²on 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi 'ii tóo², 'áa¹mo gatsá² 'nii²¹-tsi joon gatyu²u to² júun²in jileei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in ni ngó¹ tún² jii¹ li la 'wó¹. Jileei²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in seein²¹ Belén joongi li' caai¹ Belén gatyu²u to² júun²in. Tsa la joon gajin²in 'in tsá² 'øøi¹²¹-tsi do 'e nigan-gaa¹i 'in náu¹ do. ¹⁷ Joon coon¹³ la joon ngatiin¹³ júu³ tya' líi²¹² Jeremías 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios ca la mo jéei¹. Gajin²in:

¹⁸ 'Áai¹ 'náa¹ 'goo²¹ fuu²¹ Ramá ci²i xuui²¹²-tsi 'áai¹ tsa Raquel ci²i cwáain¹ tya' jóon¹on.

Pe jo 'iin²¹²in wa'a cwo¹ tsá² 'ii fo'feei¹ tsa najún¹mo yuun²¹ tya'a.

¹⁹ Pe mo gangii¹in gajún¹ Herodes gacii¹i Sé³ fu Egipto do joon gajné¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' 'in jin² sii²¹i 'ii:

²⁰ —Ráan²un, cweei¹ tee¹e xuui²¹² coon¹³ sáa³a fu Israel tsa nijúun²mo 'in 'iin²¹²in ijn-gaa¹i 'ii.

²¹ Joon Sé³ do garoon¹on joon gatø¹ø xuui²¹² do coon¹³ sáa³a fu Israel. ²² Pe mo galili¹³i Sé³ do 'e jóon¹ Herodes sii²¹ Arquelao tyu²u to² fu Judea 'goo²¹o tsalín² do. Joon coon¹³ 'e cuu¹o gajmaa¹a Dios 'ii júu³ wa tsalín² fu li sii²¹ Galilea. ²³ Joon mo gatyalín² li sii²¹ Galilea joon ngacwaa²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret. La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ gafaa²¹a tsá² cwoo¹o júu³ tyu² tya' Dios la mo féei¹ 'in jin²in:

—Iunsii²¹ tsá² 'ii: tsá² Nazaret.

3

Cwoo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹ júu³ tya' Dios coon²¹ li jo 'iin tsá² seein²¹

1 La jee²¹² tyiin¹ Jesús Nazaret ga'láa² Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ 'wii²¹² cwoo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ li sii²¹ Judea.

2 Joon gajin²in:

—Cwojaa²¹-'oo' coon¹³ Dios tsu ti li tyu² Dios to² jee²¹² tsá².

3 Jaain²¹ tsá² 'in gacwoo^{1o} júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías gafaa^{21a} cwáain¹ tya' Wó³ do mo gajin²in:

Tá² coon²¹ ni 'oo^{1o} jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹, jin²in:

“Ijó¹ Ña'ñu^{1u}. Tyaa^{2aa} tyú² tyii¹ i'ii¹³ moo¹ 'ii, tsáa^{1mo}-'oo' 'e tyú¹ moo”, jin² Isaías.

4 Joon siin¹³ Wó³ lí¹ jñú² camello, joon 'e 'ñuu¹ tu²gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joongi 'e gø^{2ø} jmaai¹² sinii²¹ coon¹³ to² sá² moo²¹. 5 Joon 'in néei¹ ciudóo¹³ Jerusalén coon¹³ 'in néei¹ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ 'in néei¹ coo¹³ li ngii¹ jmii²¹ Jordán jalín² janúu^{2un} júu³ tya'a. 6 Joon la jee²¹² jmoo^{1o} tyañii²¹ tya'a tyani Dios gasaa¹ⁱ Wó³ 'ii jmii²¹ tsi jmii²¹ Jordán.

7 Pe mo gacón² Wó³ cwáain¹ 'e 'áai¹ fúui¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos jalín² saa¹ⁱ jmii²¹, gajin²¹in:

—Tsá² 'in coon²¹ tsá² tóo² 'naa'! ¿'in nigasii²¹ⁱ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéein^{1?} 8 Cwojmaa^{2aa} jiiin¹³ la tíi²ⁱ jmá¹ 'in nigajoo²¹-tsi. 9 Joon jo 'i¹-'oo': “Jo 'e tsangii^{1na} tsu jún² tya' 'lii²¹² Abraham jna'.” Tsu fuu^{212uu} 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios ca jún² tya' 'lii²¹² Abraham. 10 La lí¹ 'mó²-o líi¹ⁱ tsá² jon, joon Dios nityaa¹ tyú² ñityí² tya'a 'e tyu^{2u} 'mó² ca tí² jmóo³, joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwo¹ 'oofuu²¹ tyú² tya'a ityu^{2o} joon ijún² coon¹³ jí². 11 'E la ja²mo jna sáa³na 'naa' jiiin¹³ coon¹³ jmii²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nigajoo²¹-'oo'. Pe 'in jó¹ ciin²¹giXu la jna isáa¹ⁱ 'naa' jmii²¹ coon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios joon coon¹³ jí². Feei¹gi 'ii lagi jna ce jiiin¹³ jo tíi^{2na} cón^{3oon} mii¹ⁱ. 12 Joon san^{2o} 'ido 'mó² tyuun²¹ trigo tsu ti lí² untyú² trigo tya'a. Ijmáa^{1a} coon²¹ tyi¹ tya' trigo do. I'má² trigo fu li 'má² tsá² trigo pe tyi¹ do tya'a ijún² coon¹³ jí² 'e jo dyu¹.

Mo gasaa¹ⁱ Wó³ jmii²¹ Jesús

13 Joon gacwo¹ⁱ Jesús li sii²¹ Galilea joon gangóo¹ fu li taain²¹² Wó³ do tí² jmii²¹ Jordán. Gangóo¹ 'e saa¹ⁱ Wó³ 'ii jmii²¹. 14 Pe jo 'iin²¹²in Wó³ saa¹ⁱ Jesús jmii²¹. Joon gasii²¹ⁱ Jesús:

—'Nu-u 'ná¹ sáa^{2u} 'u jna jmii²¹. ¿Tí ñi²ⁱ 'e sáa¹³na 'nu jmii²¹?

15 Pe gajin² Jesús sii²¹ⁱ 'ii:

—Cwó^{2du} 'u lí² jiiin¹³ la 'iin²¹²na. Tsu tyú^{2u} 'e jmoo^{21o} jilaa²¹ jiiin¹³ la to² tyu² Dios.

Joon Wó³ do gacwoo^{1o} júu³. 16 Joon mo ngayuui¹³ gasaa¹ⁱ Wó³ jmii²¹ Jesús joon gacwo¹ⁱ Jesús tsi jmii²¹ do. Joon tsifu joon ganó¹ fu ñu¹fú² joon Jesús gangaa¹ⁱ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios líi¹ⁱ maa²¹² gajngáa¹ⁱ yu¹ li siin²¹ Jesús. 17 Joon ganúu^{2un} coon²¹ júu³ fu ñu¹fú² 'e jin²:

—In no-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na. Jloø¹³ moo 'áai¹ coon¹³on.

4

Mo gacón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ⁱ Jesús

1 Tsifu joon gangajée¹ⁱ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Icón² Satanás cwáain¹ xiiala líi¹ⁱ Jesús.

2 Joon jee²¹² tunló¹ jmii¹ joon tunló¹ 'woo¹ jo 'ee gø^{2ø} jiiin¹³ Xu. Joon gatsá² un'áa¹ⁱ mo ngii¹ joon. 3 Joon Satanás gangatyéen¹ⁱⁿ li sin² Jesús 'e 'iin²¹²in cón² cwáain¹ xiiala líi¹ⁱ Jesús. Joon gajin²in sii²¹ⁱ Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios tyuun¹³ to² cwolí² 'iñi¹ⁱ 'e cuun²¹² roon^{1on} no.

4 Pe Jesús gañii¹ⁱ:

—Ni jí² tya' Dios jin²ⁱⁿ: “Jo taain²¹² tsá² tyú^{2u} fu juncwii²¹ lo jiiin¹³ coon¹³ 'e 'iñi¹ⁱ 'e sá² dø^{2ø} pe coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e gafaa²¹ Dios Jmii²¹.”

5 Joon ngajée¹ⁱ Satanás Jesús ngalín² 'e fuu²¹ nicwaai³ Jerusalén. Joon gasáa¹ⁱ Jesús fu yu¹ cwo¹ fee¹ si² do. 6 Joon gajin² Satanás sii²¹ⁱ Jesús:

—Wana 'nu-u jóon¹ Dios, cwó² cwotee^{21u} 'u tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²: Ityu² Dios to² 'e 'áa¹ⁱ 'nu ángeles tya'a.

Isáa¹i 'n_u coon¹³ cwoo²¹o la coon²¹ jo ty_{uun}²¹ cuun²¹² t_{ii}¹³i.

7 Joon gañii¹i Jesús:

—Jin²o jon ni jí² tya' Dios: “Jo untsáai¹-o'o xiiala líi¹i Ña'ñ_u¹u' Dios tyi'i.”

8 Xiia²¹gi tún² ngajée¹i Satanás Jesús fu y_u¹ moo²¹ ñíi¹ 'áai¹. Joon ga'e²e Jesús jilaa²¹ fuu²¹ náa¹ la 'ui juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a. 9 Joon gajin²in:

—Cwóo³-oo jilaa²¹ 'elo tyi'i wana sii¹³i wojní²i tyaní³ii 'e un'goo²¹o jna.

10 Joon jin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Cwei², Satanás, ts_u ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹o Ña'ñ_u¹u' Dios tyi'i; joon jmoo²¹o jiin¹³ to² ty_u² 'ii.”

11 Joon Satanás do gajeen²¹mo coon¹³ Jesús. Joon gatyaliin² ángeles 'e unjí²in Jesús.

'Láa² Jesús 'wii²¹² jmoo¹o to² tya'a fu li sii²¹ Galilea

12 Joon mo ganúu²un Jesús 'e Wó³ do 'yúu¹i 'n_uñí³ gangóo¹on fu li sii²¹ Galilea.

13 Pe jo gajaan¹ fuu²¹ Nazaret, gacwaa²¹a fu Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ ti' tyíia¹ do. 'Wó² tya' 'li²¹² tsacøøi¹³ Zabulón coon¹³ Neftalí. 14 La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Isaías. 'Ii jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹. Joon gataan¹an ni jí² júu³ 'e jin²:

15 'Wó² tya' Zabulón coon¹³ Neftalí 'e roon¹ li' caai¹ tyíia¹, li' caai¹ li 'yee²¹i ñi¹ jm_u²¹ Jordán li sii²¹ Galilea, li néei¹ tsá² 'in jo seen²¹ Israel.

16 'In tsá² 'in néei¹ li 'íi¹ n_u²¹ ganii²¹i coon²¹ jí² fee¹.

Joon nigajná² joo²¹ tya' 'in tsá² 'in tóí¹ 'mó¹ do.

17 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú², jin²in:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios ts_u ti li ty_u² Dios to² jee²¹² tsá².

Tø²ø Jesús tyúuin² tsá² 'in jmoo¹o to² saain²¹ joo²¹ taai²¹² jm_u²¹

18 La 'ii²¹² ngóo¹o Jesús ti' tyíia¹ Galilea gangaa¹i gáí¹ tsá² taain²¹² to² pii²¹i 'mó¹ tsi tyíia¹ do. Ts_u joon to² tya'a. La 'oo²¹ ruu²¹mo 'in tsá² gáí² do. Jaain²¹ sii²¹ Simón

'in sii²¹o jon Tú³, 'in jaain²¹gi sii²¹ D_{ii}³. 19 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna joon jmée³na 'naa' tsá² jmoo¹o to² saain²¹ tsá² 'in líin² tsá² tyíia.

20 Tsifu joon gat_u²¹u 'mó¹ tya'a joon ngalíin²mo coon¹³ Jesús.

21 X_u¹ ngó¹x_u joon mo gangaa¹i gáí¹gi tsaruu²¹i. Jaain²¹ sii²¹ Jacobo, 'in jaain²¹gi sii²¹ Wó³. Jóon¹on Zebedeo 'ii. Táa¹i tsi barco coon¹³ jmii²¹ 'míi¹i núu³. Joon gatø²ø Jesús 'ii. 22 Joon tsifu joon ga'woo²¹mo 'e barco do. Do-o gatíuu²mo jmii²¹ joon ngalíin²mo coon¹³ Jesús.

'E²e Jesús tsá² fúui¹

23 Joon gangó¹ Jesús la caain²¹ li sii²¹ Galilea 'e²e tsá² in_u¹ cwo¹ tya' tsá² Israel sii²¹ sinagoga. Ga'e²e tsá² xiiala ilí² mi ty_u² Dios to² tsá² joon gaun'láa¹i Jesús tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jilaa²¹ nii² jmoowúu¹.

24 Joon galicwii¹mo tsá² Jesús la caain²¹ li sii²¹ Siria joon gangajée¹i tsatsaa¹³ 'in tyán¹an jmoowúu¹ 'láai² 'ii¹³. Seen²¹ 'in taai² tyí². Seen²¹mo 'inlíi¹³ 'in taai² 'inlíi¹³ alma tya'a, seen²¹mo 'inlíi¹i jmoo²¹ wúu¹ jooiñii¹, seen²¹mo jon 'in sits_u¹³ cwoo²¹ t_{ii}²i. Joon gaun'láa²mo Jesús 'ii. 25 Joon fúu¹mo tsá² néei¹ Galilea ngalíin²mo coon¹³ Jesús. Ngaliin²mo jon 'inlíi¹³ tsá² néei¹ Decápolis, coon¹³ Jerusalén. Seen²¹mo jon 'in ningalíin² coon¹³ fu li sii²¹ Judea joongi fu cwoo¹³ roon¹on li' caai¹ li 'yeei²¹ ñi¹ jm_u²¹ Jordán.

5

Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tsaa² moo²¹

1 Joon mo gangaa¹i Jesús 'in tsá² fúui¹ li¹ gasoo¹o coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó²o. Joon gangatyéein¹ tsá² tya'a cu' li' li tyíin¹in, 2 joon ga'laa²¹ Jesús 'wii²¹² 'e²e 'in tsá² do, jin²in:

'In 'in tsá² jløøi³

3 —Jløø¹³mo 'in ñí²i 'e 'ná¹ licwii¹in Dios, ts_u ty_u² Dios to² 'ii.

4 'Jløø¹³mo 'in néi¹ fa'í³ ts_u icwo¹o Dios 'ii fo'feei¹ tya'a.

5 'Jløø¹³mo 'in 'wo²-tsi 'áai¹ tsu i'ii²¹mo 'e juncwii²¹ 'múui².

6 'Jløø¹³mo 'in 'iin²¹²in 'áai¹ jma¹a la to² tyu² Dios, tsu Dios iuncoon¹³on 'ii 'e jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in.

7 'Jløø¹³mo 'in feei¹-tsi tya' tsá² xeei²¹ tsu ilifeei¹-tsi Dios coon²¹ tún² tya'a.

8 'Jløø¹³mo 'in jo tóin¹ júu³ tya'a tsu 'ii-o iníi²i Dios.

9 'Jløø¹³mo 'in jmoo¹o 'e seein²¹ tsá² tyú² la 'oo²¹ 'ii tsu ilii¹in jón¹ Dios.

10 'Jløø¹³mo 'in ní²i wúu¹ tsu 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Dios tsu Dios tyu²u to² 'ii.

11 'Jløø¹³mo 'naa' mo jí²in tsá² 'naa' joon jmaai²¹ tsá² 'naa' joon faa²¹a tsá² júu³ tajuu²¹ gó² tyi'naa' 'wii¹³ cwáain¹ tyia. 12 Jmaa²aa' jløø¹³naa' jo cwoli¹innaa' caain²¹ tsu i'ii¹³naa' coon²¹ 'e tyú² 'áai¹ tyii' fu ñu'fú². Tsa la joon jon gajmaa¹a tsá² tya' 'in nigacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios ca la mo jeei¹, ga'øø¹mo tsá² 'ii.

'Naa' líi¹naa' lawa ñi² joongi lawa coon²¹ jí¹ 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹

13 "Naa' líi¹naa' lawa ñi² jee²¹² tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo. Pe wana jo jmaai²¹gi to² ñi² tya'a, jo li ñi²gi 'uunñi² tya'a. Jo lí² liñi²gi tún¹. Jo jmeei¹gi to² jiin¹³ 'e dya² tsá² tya'i fu¹ 'ø¹ tsá² joon.

14 "Naa', 'in líi¹ tsá² tyia, líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e coo²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. Wana ná¹ coon²¹ fuu²¹ yu' moo²¹ jo lí² 'meei²¹ 'ña'a. 15 La joon jon jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² 'ú¹ jí² coon²¹ jí² coo²¹o joon sii²¹i nu' coon²¹ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹. Pe xu' joon isii²¹i li yu'gi do joon lí² jnee¹i jleei²¹ 'in néei¹ tsi inuu' do. 16 Joon la joon 'naa' jmaa²aa' 'e tyú² 'e tí²naa' joon coon¹³ la joon icón² tsá² cwáain¹ 'e tyú² jmoo²oo' joon iun'goo²¹o tsá² Dios Jmii²¹ tyii' tyiin¹ nu'fú².

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' ley

17 'Jo cwoli²naa' gacwéi¹na 'a jmaa³aa 'e jo 'ee to² tí¹gi ley tya' líi²¹² Moisés coon¹³ júu³ ga'ee¹ 'in nigacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jeei¹. Jon'on gagó³oo jmaa³aa la joon, gagó³oo jmaa¹³aa tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi

tsá² 'e júu³ do. 18 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' la 'ii²¹² roon¹on ñu'fú² coon¹³ cwoo¹³ juncwii²¹ jiin¹³ ca pii³ wa'a lí¹ 'e jo 'ee to² tí¹ 'e ley do. Jmaa²¹mo gi to² ca gatsín¹ jilaa²¹ 'e 'ná² lí¹. 19 Joon doñi'in wana jo jmoo¹o la to² tyu² ley do, xu'fiin¹³ 'e 'wéi¹gi 'e ley do, joon 'e²e tsá² 'e jmaa¹a tsá² la joon, xaai²¹gi 'in tsá² do la jee²¹² jileei²¹ li tyu² Dios to². Pe 'in jmoo¹o jiin¹³ la tí² to² tyu²u joon 'e²e tsá² 'e jmaa¹a la joon, tsafee¹mo ilii¹in li tyu² Dios to². 20 Tsa fuu²¹²uu 'naa' wana jo 'øøi²¹gi-'oo' joon wana jo jmaa²gi' jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios jma¹ tsá² lagi 'in tífo² tya' ley coon¹³ 'in tsá² fariseos jo jmii²¹² cwotáan²naa' li tyu² Dios to².

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' nii²¹-tsi tsá²

21 'Nanu²uun² júu³ tya' líi²¹² tsacøøi¹³ jin²: "Jo jngaa¹²naa' tsá², tsu 'ná¹-a lisá² 'ii²¹ tya' 'in jngaai¹² tsá²." 22 Pe fuu²¹²uu 'naa', doñi'in 'in tya'nii²¹-tsi coon¹³ ruu²¹i ilisá² 'ii²¹ tya' 'ii. Joon tya' jileei²¹ 'in jí²in ruu²¹i 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in tyu² to nifu ijmaa¹a 'ii²¹ tya' 'ii. Joon 'in unsii²¹ ruui²¹: "Tsá² caai²¹ 'nu." 'Áai¹ tyan' 'íi¹ fo² li sityú² 'in jin² la joon.

23 "Wii¹³ joon wa 'iin²¹²u'u cwo²o Dios coon²¹ 'e 'yaa¹-'o'o inuu' cwo¹ pe la jee²¹² siin¹³in tyani altar do wa'a gati²¹-'o'o 'e 'ee¹mo ruu²¹u 'nu, 24 tú² 'e cwo²o Dios 'e 'yaa¹-'o'o do tyani altar. Joon cweei², cwo-jmaa¹³a júu³ røø²¹ coon¹³ ruu²¹u. Joongi ñi²i ñicwo²o 'e 'yaa¹-'o'o do.

25 'Joon wana 'iin²¹²in tsajée¹i 'nu tyani tsaa'to² 'e cwo¹o 'nu tsaa², sín¹³ coon¹³on júu³ røø²¹ tya'i fu li cwoli²naa' coon¹³on joon coon¹³ la joon jo tsajée¹i 'nu tyani tsaa'to². Tsa wana gajée¹i 'nu tyani tsaa'to² do, joon ityu²u to² 'ii¹³ tya'a tsajée¹ 'nu 'nuñí³. 26 Joon 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'nu jo lí² júu¹³u 'nuñí³ do ca cí²i coonti 'e cuu² do.

'E²e Jesús tsá² 'e jo feei¹ tsá² tsamí²

27 'Nanu²uun² júu³ tya' líi²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: "Jo foo¹u'u tsamí² tya' tsá² xeei²¹." 28 Pe fuu²¹²uu 'naa' doñi'in 'in jøø²i jaain²¹ tsamí² joon wana sooin²¹ tsá² 'ii lawa'a 'e niga'laa²¹o coon¹³ 'ido.

29 'Wana unní²i tsáa¹ jmoo¹ 'le²u, tyí²ta, pí²ta wíin² tsu tyú²gi wa'a tsa'í¹ unní²i do lagi wa cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u. 30 Sina cwoo¹o tsáa¹ jmoo¹ 'le²u tyu¹³u, pí²ta wíin² tsu tyú²gi tyi'i tsa'í¹ cwoo¹o lagi wa cwoo¹³o li 'ii²¹ la tøø²¹u'u.

E²e Jesús tsá² wa'a tíui² tsá² tsamí² tya'a

31 'Gajin²in tsá² la mo jéei¹: “Wana tíui² tsá² tsamí² tya'a 'ná¹ cwo¹o coon²¹ mo'jí² jin²in 'e nigatú¹mo 'oo²¹²o.” 32 Pe fuu²¹²uu 'naa' wa gatíui² tsá² 'oo²¹²o, wana jo mo 'láa¹a coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹, 'in tsañuu¹ do jmoo¹o 'e 'lee²¹i 'in tsamí² do wa cuu²¹i cwoo²¹o tún¹ coon¹³ tsá² xeei²¹. La joon jon doñi'in tsañuu¹ 'in cuui²¹ cwoo²¹o coon¹³ jaain²¹ tsamí² 'in nigatú¹ nuu¹ tya'a i'noo¹ 'in tsañuu¹ do tsaa² lawa'a fee²¹i tsamí² tya' tsá² xee²¹mo.

E²e Jesús tsá² 'e jo 'é¹ tsá² Dios

33 'Nanuu²uuⁿ júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Jo cuu¹³u júu³ tyi'i 'e niga'é¹u tyani Ña'ñu¹u.” 34 Pe fuu²¹²uu 'naa' jo 'é¹u'u tyani tsá² coonti. Jo 'é¹u'u coon¹³ ñu'fú² tsu joon si² li silii²¹² tya' Dios. 35 Jon'gi'i 'é¹u'u coon¹³ cwoo¹³ juncwii²¹ tsu do-o 'ø¹²ø Dios. Jon'gi'i coon¹³ Jerusalén tsu do-o fuu²¹ tya' røøi¹³ 'in feei¹. 36 Jo 'é¹u'u Dios coon¹³ po'tyi²i tsu jo lí² litaa²¹ si 'wii¹ 'ee jiiin¹³ coon²¹ jnú¹ tyi'i. 37 Jiiin¹³ fòo¹³o “joon” si “ún³” 'ee. Wana foo²¹gi'i 'áai¹ lawa 'e faa²¹a 'in 'lii¹³.

E²e Jesús tsá² 'e jo coon¹on tsá² tya'a

38 'Nanuu²uuⁿ júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Wana gatyí²i coon²¹ mi² unní² tsá² la joon jon tyí¹ tsá² mi² unní²i. Joon wana gatyí²i moojon² tsá² la joon tyí¹ tsá² moojón²on.” 39 Pe fuu²¹²uu 'naa': Jo tíi¹³u'u coon¹³ 'in gó². Li' cii¹³i jmaa²a. Wana gatyuuⁿun tsá² ju²u cataain²¹² pe cwóo¹³o li' cataain²¹gi ju²u cwotyuuⁿun. 40 Wana 'in 'iin²¹²in tsajée¹i 'nu tyani tsaa'to² 'e 'iin²¹²in tyí¹i 'mi² tyii¹³i. Cwoo¹³o 'mi² tyii¹³i, cwóo¹³o jon 'mi¹³ jnú¹ yu lúu¹³u. 41 Joon wana 'in jin² cwocón²on láa¹a coon²¹ kilometro cwocón²on coon²¹gi lí¹. Joon wana 'in

mii¹³ 'nu cwoo¹³o 'ee mii¹i do. 42 Joon mo 'iin²¹² tsá² 'e tyí² tyi'i cwoo¹³ta.

E²e Jesús tsá² 'e 'ná¹-a 'e li'iin²¹²in tsá² 'in 'eei¹ 'ii

43 'Nanuu²oo' jon júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ 'e jin²: “Cwoli'iin²¹²mo'o tsá² 'in seen²¹u'u tyú² coon¹³on joon 'ee¹mo'o 'in 'eei¹ 'nu.” 44 Pe jna-gii fuu²¹²uu 'naa', —gajin² Jesús— cwoli'née¹moo' 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa' tyú² tya' 'in faa²¹a 'laa²¹ tyii', jmaa²aa' jmaai² 'e tyú² tya' 'in 'eei¹ 'naa', fáa¹³aa' júu³ tyú² tya' 'in jii²in 'naa' joon tya' 'in jmaai²¹ 'naa'. 45 Joon coon¹³ la joon ilii²naa' jóon¹ Dios ñu²uu' 'in tyiin¹ ñu'fú². Tsu Dios jmoo¹ 'yeei²¹ ñi¹ tya' tsá² gó² la joon jon tya' tsá² tyú¹, jmoo¹o jon 'e tsáa¹ jmí¹ jee²¹² tsá² jmoo¹o la to² tyu² la joon jon jee²¹² 'in tsá² 'in jo jmoo¹o la to² tyu². 46 ¿Ti líi²naa' 'e tí²-tsi Dios tyii' wa'a 'iin²¹²naa' jiiin¹³ 'in 'iin²¹²in 'naa'? Tsu 'in cón²on 'laa¹³ tya' li 'ñi¹ tsá² jmoo¹o la joon. 47 ¿Ti líi²naa' 'e tyú² jmoo²oo' mo foo¹³naa' 'e tyú² tya' jiiin¹³ 'in tyú² seen²¹naa' coon¹³on? Ca 'in jo cwii¹in Dios jmoo¹o la joon. 48 Tsu 'wii¹³ joon jmaa²aa' tyú² tya' jilee²¹ tsá² la jmoo¹o Dios tyiin¹ ñu'fú² tyú² tya' jilee²¹ tsá².

6

E²e Jesús tsá² tya' to² tyú² 'e jmoo¹o tsá²

1 'Jo jmaa²aa' 'e tyú² tya' tsá² jiiin¹³ la ní²i tsá² xeei²¹, tsu wana jmoo²oo' la joon jo 'ii¹³naa' tya' Ña'ñu¹u Dios tyii' 'in tyiin¹ ñu'fú² jiiin¹³xu tya' 'e tyú² 'e nigajmaa²aa' do. 2 Tsu 'wii¹³ joon jo fu²u tsá² mo 'e cwo²o tsá² sityéein¹³ jmii²¹². Tsu seen²¹ tsá² 'in sisí²i 'i¹-tsi 'e jmoo¹o inuu cwo¹ sinagagas joon jee²¹² 'nú¹ 'in jmoo¹o 'e tyú² tya' 'in sityéein¹³ jmii²¹² pe jiiin¹³ 'e ní²i tsá². Joon faa²¹ tsá² tyú² tya'a. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', coon¹³ 'e tyú² do 'e nigafaa²¹ tsá² tya'a ga'ii²¹mo 'ido jiiin¹³ i'ii²¹i 'e gatí²i. 3-4 Pe mo cwo²o 'e 'in sityéein¹³ jmii²¹², 'uun²¹mo cwo²o, ce jiiin¹³ 'in seen²¹ tyú² coon¹³on jo ñii¹i. Joon Ña'ñu¹u tyi'i 'in ní¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² 'uun²¹ icwo¹o 'nu 'e gatí²u.

E'2e Jesús tsá2 xiiala lí2 faa'21 tsá2 júu3 tyú2

5 Joon mo foo2oo' júu3 tyú2 jo jmaa2aa' la jmoo1o 'in tsá2 'in sisí2i 'i1-tsi 'e jmoo1o. 'In tsá2 do tí2-tsi téen2in inuu cwo1 sinagogas joon li lí1 tyuu13 jee212 'nú1 téen2in faa'21a júu3 tyú2 tya'a li ni1 tsá2. Pe 'e la ja'2mo fuu212uu 'naa': niga'ii21mo 'in tsá2 do 'e gatí2i. 6 Pe mi fo'2o júu3 tyú2 tyi'i joon 'ú1'u tsi inuu joon jni2'i 'ñá1 do joon mi2'i 'uui21 tyani Ñu'2u. Joon Ñu'2u 'in ni1o jilaa'21 'e jmoo1o tsá2 'uui21 icwo'1o nu 'e gatí2u.

7 Joon mo fó2oo' júu3 tyú2 jo jmaa2aa' la jmoo1o 'in jo cwii'in Dios Jmii21, tsá2 'in faa'21a júu3 'e jo 'ee to2 tí2 'ii. Joon 'i1-tsi 'e nuu1un dios tya'a wa faa'21a 'láai2 naa' júu3 tyú2 tya'a. 8 Jo jmaa2aa' la jmoo1o 'ino tsu Ñú2uu' nii1o jilaa'21 'e 'naa2aa' la nu'gi 'e mi2'ii'. 9 Tsu 'wii'13 joon mo fó2oo' júu3 tyú2 joon fo2oo' la no:

Nu'1u' tyiin1 ñu'fú2,
cwoun'goo21o tsá2 jiin'13 'nu-u.

10 Cwoli2 'e tyu'2u to2 jee212 tsá2.

Cwojmaa1a tsá2 taain212 juncwii21 jiin'13 la 'iin212u'un la jmoo1o 'in taai2 ñu'fú2.

11 Cwoo'13 jna'a 'uunni2 tyii'i jmii212 no jiin'13 la 'naa21a'a.

12 Jmaa2'a fee'1-'o'o 'wii212 tyii'i jilaa'21 'e gó2 'e nigajmoo2'o'o.

Tsu la joon jna'a nigajmoo21o'o fee'1-tsi'i 'e gó2 'e nigajmaa1a tsá2 tyii'i.

13 Jo cwo'2o wa'a 'e 'naa21a'a tsaa2; 'láa2i jna'a jee212 jilaa'21 'e gó2.

Tsu tyi'nu-u jilaa'21 to2 coon'13 jilaa'21 'ii'21 coon'13 jilaa'21 'e 'ya'2gi coon'21 tø2mo. Amén.

14 Tsu wana 'naa' jmoo2oo' feei'1-'oo' tya' 'in nigajmaa1a 'e gó2 tyii' la joon jon Ñú2uu' 'in tyiin1 ñu'fú2 ijmáa1a feei'1-tsi 'wii212 tyii'.

15 Pe wana jo jmoo2oo' feei'1-'oo' tya' tsá2 xeei'21 la joon jon 'Ñú2uu' jo ijmáa1a feei'1-tsi 'wii212 tsaa2 tyii'.

E'2e Jesús tsá2 cwáain1 tya' mo gø'2 tsá2 tyiiañi'1

16 Joon mo cøø2øø' tyiiañi'1 jo jmaa2aa' fa'í3 lí2naa' la jmoo1o 'in sisí2i 'e 'i1-tsi 'e jmoo1o. Tsu 'iin212in 'in tsá2 do 'e iñi2 tsá2

'e gø'2 tyiiañi'1. 'E la ja'2mo fuu212uu 'naa' niga'ii21mo jilaa'21 ití2i. 17-18 Pe mo cøø'13iø tyiiañi'1 roon'13un ní2i joon xaai'212 tyi'2i wuu'21 'e jo liñi'2i tsá2 'e cøø'13iø tyiiañi'1. Wa cøø'13iø tyiiañi'1 'uui21 'e liñii'1o Ñu'2u joon 'ii icwo'1o 'nu 'e gatí2u.

E'2e Jesús tsá2 xiiala lí2 sáa'1 'e tyú2 tya'a fu ñu'fú2

19 Jo saa2aa' jilaa'21 'e tyú2 tyii' fu ni cwoo'13 juncwii21 tsu fu ni cwoo'13 juncwii21 joo'fu2 cuu'21u, si ili'oo2 'ee si itsataai2 'uun21 icón2 'ee. 20 'Áa1mo tyú2gi tyii' wa saa2aa' 'e tyú2 tyii' fu ñu'fú2 li jo icuu'21u joo'fu2 jon'gi ili'oo2 joon jo lí2 tsataai2 'uun21 icón2. 21 Joon doñii' 'e sáai1 tsá2 'e tyú2 tya'a do-o jon 'iin212in cwá2a —jin'2 Jesús.

E'2e Jesús tsá2 xiiala ilí2 ngí'1 coon21 tsáa'1

Faa'21gi Jesús jin'2in:

22 —La 'i1-tsi tsá2 la joon ingí'1. Joon wana canii2 'i1-tsi tsá2 coon21 tsáa'1 ingí'1 la ngí'1 tsá2 mo jmii'1. 23 Pe wana gó2 'i1-tsi tsá2 jo ñii'1 xiiafu tsáa'1a la mo ngí'1 tsá2 mo 'woo'1. Joon wa lí2i tsá2 'e ngii'1i mo jmii'1 pe 'e gó2o 'i1-tsi 'áa'1mo 'ii'1 nuu21 li ngii'1i.

E'2e Jesús tsá2 'e 'ná1-a 'iin212in jiin'13 Dios Jmii'21

24 Jiin'13 jaain21 tsá2 jo lí2 jmáa1a la to2 tyu'2 gá'1 ñi'fii212. Tsu ili'ee'1i 'in jaain21 joongi 'in jaain21gi ili'iin212mo. Joon wana ijmáa1a la to2 tyu'2u jaain21 'e jo 'ee il-itsáai1-tsi 'in jaain21 do. Joon jo lí2 jmá1a tsá2 la to2 tyu'2 cuu2 la 'ii'212 jmoo1o la to2 tyu'2 Dios.

E'2e Jesús tsá2 'e 'aa'1mo Dios Jmii'21 'in tsaa'1-tsi 'ii

25 Tsu 'wii'13 joon fuu212uu 'naa', jo cuu'13-'oo' coon'13 jilaa'21 'e cøø2øø' coon'13 'e 'uu'2uu' 'e taan212naa' juncwii21 jon'gi tya' 'mi'2 tyi'2i'. Tsu tyiin2gi juncwii21 tya' tsá2 lagi 'e gø'2 tsá2 joon tyiin2gi cuerpo tya' tsá2 lagi 'mi'2 'e tyi'2i. 26 Coon2oon' cwáain1 tya' ton1 'øø'1i tya'cwí2 tsu jo 'ee jñii'1i, jon'gi 'ee roo21 tya'a 'e coon1on, jon'gi 'e coon1on wa 'máa1a tsi tyuu2, xu'li'i Ñu'2oo' 'in tyiin1 ñu'fú2

21 'Jo jileei²¹ itsataai² li tyíin¹ Dios Jmii²¹, 'in nigasi²¹i jna jin²in: “Ñá'ñá¹u', Ñá'ñá¹u'.” Jiin¹³ 'in nigajmaa¹a la to² tyu² Ñá¹³oo itsataai² li tyíin¹in ñá'fú². 22 Joon mi tyé¹ jmii²¹² joon fúu¹mo 'in jin²in sii²¹i jna: “Ñá'ñá¹u', nigafaa²¹ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'ná, joon coon¹³ 'e sii²¹ 'ná niga'wóo³na'a 'in 'líi³ taai² 'alma tya' tsá², la joon jon nigajmoo²¹o' milagros fee¹ 'láai² tya' tsá².” 23 Pe joon ifuu²¹²uu 'ii: “Jo mo galicwí³na 'naa', jeen¹³naa' tyaní³ii jileei²¹naa' 'in nigajmaa¹a 'e gó²” —jin² Jesús.

Tún² 'ii¹³ tífuu²¹ jmoo¹o tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

24 —Jileei²¹ tsá² 'in nuu¹un joon jmoo¹o la to² tyu²uu líi¹i la líi¹ tsá² 'in øøi²¹-tsi, 'in jmoo¹³ 'nú¹ ni cuun²¹². 25 Joon mi jó¹ jmí¹ mii²¹, joon galifee¹ jmii²¹, joon 'la¹ tyí² 'e 'nú¹ do pe jo gaci¹² tsu si² ni cuun²¹². 26 Pe 'in nuu¹un joon jo jmoo¹o la to² tyu²uu líi¹i la líi¹ tsá² 'in bá¹ 'in gajmaa¹³ 'nú¹ ni too¹³. 27 Joon mo najó² jmí¹ joon galifee¹ jmii²¹, ga'la² tyí² 'e 'nú¹ do. Joon gaci²mo 'e 'nú¹ do coonti.

28 Joon mo gauntyeei¹ Jesús júu³ tyaa¹a do 'áai¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ coon¹³ 'e ga'ee¹e Jesús do. 29 Tsu ga'e²e Jesús tsá² lawa 'in 'oo¹o to² jo 'ee¹ la 'é¹ 'in tifo² tya' ley tya' Moisés.

8

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'

1 Mo gajngáa¹i Jesús 'e moo²¹ do fúu¹mo tsá² ngalín² caluu. 2 Joon gangatyéen¹in jaain²¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya' coo¹³ li ngaai¹ Jesús. Joon 'in tsá² do gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús joon jin²in sii²¹i Jesús:

—Tsañuu¹, feei¹du'-o'oo, wana 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

3 Joon gataan¹an Jesús cwoo²¹o tya' 'ido joon jin²in sii²¹i 'ido:

—'Iin²¹²moo jon. Un'láa²moo 'ná.

Joon tsifu joon ga'láa²mo 'e jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ 'e líi¹i. 4 Joon jin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Jo 'in fu²¹u jiin¹³ jaain²¹. Jiin¹³ cwoo¹³o cwo'eei¹³ 'wo'oo untsá². Joon cwocwoo²¹o fa¹ tya' Dios jiin¹³ la to² gatyu² ley tya' Moisés. Joon coon¹³ la joon líi¹ tsá² 'e niga'láa²mo'oo.

Gaun'láai² Jesús tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² 'láa²

5 Joon mo ga'í² Jesús fuu²¹ Capernaum joon gangatyéen¹in jaain²¹ 'in tyu² to² 'láa² Roma co' li siin¹² Jesús 6 joon gajin²in sii²¹i 'ii:

—Tsañuu¹, jmaa²¹a feei¹-o'oo 'wii²¹² tyiia tsu jaain²¹ tsa'leei¹³ tyiia raain¹³ tsa¹³a coo¹³ 'mó² fu tyiia. 'Áai¹ jó¹ tsa¹³a cuu¹³ 'áai¹.

7 Joon Jesús gajin²in:

—Iní³oo, niun'láa²na.

8 Joon 'in tyu² to² 'láa² do gañii¹:

—Tsañuu¹, jo tí²na 'e 'u²¹u inuu tyiia, jiin¹³ tyu²¹u to² 'e un'láa²mo tsa'leei¹³ tyiia joon i'láa²mo. 9 Seen²¹mo jaain²¹ 'in tyu² to² jna; jna-a jon tyu³uu to² 'láa². Joon mo tyu³uu to² 'láa² tyiia 'e tsáa¹a, tsa²¹o. Joon wa fuu²¹²uu, “na¹” joon joo²¹-o. Joon wana tyu³uu to² tsa'leei¹³ tyiia 'ee jmáa¹a, jmaa¹o.

10 Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo joon ganga'goo²¹-tsi, joon jin²in sii²¹i 'in ngalín² caluu:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo mo gat-see²¹na jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel 'in jo¹ líi²i la jo¹ líi² 'ino. 11 Fuu²¹²uu 'naa' 'e fúu¹mo jalín² li 'yeei²¹ ñi¹, jalín²mo jon lí¹ li yooi¹³ ñi¹ jaa¹³i 'í¹ coon¹³ Abraham, coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob fu li tyu² Dios to² ñá'fú². 12 Pe i'woo²¹mo Dios fu caluu 'in nanáa¹ tyu² tya' 'e dø¹ do. I'woo²¹mo fu caluu li 'í¹ náu²¹. Joon ityi²i, joon cuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sii²¹i tsá² fúu¹ do.

13 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tyu² to² 'láa² do:

—Cwei¹ fu tyi'i, 'e jo¹ ni galíi²u'u ilí² tyi'i. Joon 'in tsa'leei¹³ tya'a tsifu joon ga'láa²mo.

Gaun'láa²mo Jesús 'yiaunsáa³ Tú³

14 Joon gangó¹o Jesús fu li tyíin¹ Tú³, joon do-o gangaa¹i 'yiaunsáa³ Tú³ taain¹ yu tyíi².

15 Joon gason¹ Jesús cwoo²¹o joon tsifu

gacwó² tyí². Joon tsifu joon garoon¹ on joon gatyaa¹ tyá² 'e idø¹ Jesús coon¹³ 'in catyaa² do.

Gaun'láai² Jesús tsá² fúui¹

¹⁶ Joon mo gatséi¹ ñi¹ gangajée¹ i tsá² 'in taai²¹² 'in 'lii³ alma tya'a li sin² Jesús. Joon mo gatyá² Jesús to² 'e 'wé¹ 'in 'lii³ do joon ga'woo²¹ mo. Joon Jesús gaun'láai² ce jileei²¹ 'in tsatsaa¹³ do. ¹⁷ La joon galí¹ 'e gatsín¹ júu³ ga'ñ² 'in tsá² gacwoo¹ o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ sii²¹ Isaías mo gajin² in: "Gajeen¹³ mo 'e jo pí³-tsi', joon ga'wo² o jmoowú¹ 'e lee² e."

Lawa 'in 'iin²¹² in ngí² coon¹³ Jesús

¹⁸ Joon mo gangó¹ Jesús 'áai¹ fúui¹ tsá² niteen¹ in ce cu' li' li siin¹² in, joon gatyá² Jesús to² wa'a tsalín² tsá² tya'a li' ngoo¹³ li náa¹ tyíá¹ do. ¹⁹ Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tifo² tya' ley do gangatyéen¹ in li sin² Jesús joon jin² in sii²¹ Jesús:

—Tifo², 'iin²¹² na ní³ ii coon¹³ 'na doñixia¹ cwoo¹³ o.

²⁰ Joon Jesús do gañii¹:

—'In cwii¹ sá² too²¹ tya'a tñ² xá¹ joon 'in ton¹ sá² sii² pe 'in Ruu²¹ Tsá² jo sá² tya'a li ján³.

²¹ Jaain²¹ gi 'in lí¹ i tsá² tya'a gajin² in sii²¹ Jesús:

—Ña'ñu¹ u', 'iin²¹² na ní³ ii coon¹³ 'na pe cwo² o ni'áai¹³ duu ñu³ u u jéei¹ nifu.

²² Joon Jesús do gañii¹:

—Na¹ coon¹³ jna. Cwolí² cwo'aai¹ 'in jo cwii¹ in Dios 'in 'lii³ do.

Jmoo¹ o Jesús 'ñi¹ tii² tyí²

²³ Joon ga'í² Jesús tsi barco coon¹³ tsá² tya'a 'in ngalín² coon¹³. ²⁴ Joon garóon² coon²¹ tyí² tá² líl¹ ca ganga'ó² jmi²¹ tsi barco do. Joon cwuu²¹ mo Jesús la jee²¹² do. ²⁵ Joon tsá² tya'a ngalín² ngaunjnaa¹-tsi 'ido. Joon gajin² in:

—¡Ña'ñu¹ u'! Laai²¹² jna'a. Ti li te² moo'o.

²⁶ Joon Jesús do gañii¹:

—¿'Ee li' 'goo²¹ oo' 'áai¹? ¡'Áai¹ xu jai² lí² naa'!

Joon garóon² Jesús joon gatyá² u to² 'e tyí² do coon¹³ jmi²¹ do 'e ján² tii². Joon coonti

gajaan¹ an tii². ²⁷ 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi 'in tsá² do joon gajin² in:

—¿'lin-gi 'in tsañuu¹ no? Ca tyí² coon¹³ jmi²¹ nuu¹³ u to² tyá² 'ino.

Lawa gáí¹ tsá² Gadara 'in taai² 'in 'lii³ 'alma tya'a

²⁸ Joon mo gatyí¹ a Jesús li' ngoo¹³ tyíá¹ cataain²¹ do li roon¹ cwoo¹³ 'wó² tya' tsá² seein²¹ Gadara gáí¹ tsañuu¹ 'in taai² 'in 'lii³ alma tya'a ga'woo²¹ i li taa¹³ 'áan³ tya' 'lii²¹². 'In gáí¹ do 'in 'lii³ mo ca jo li² ngí¹ tsá² li' co' li táa¹ i. Joon gangatyéen¹ in li sin² Jesús. ²⁹ Joon ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹ o gajin² in:

—¿'Ee to² ñi¹² i jee²¹² jna'a, Jesús? Joon¹ Dios 'na. ¿Ti ñi¹² i 'e 'e² e jna'a wú¹ la nu'gi ijó¹ 'ii²¹?

³⁰ Joon coo¹³ joon taain²¹² ca poo²¹² ñi¹ fúui¹ líl¹ gø² ø. ³¹ Joon 'in 'lii³ taai² tya' 'in tsá² do gamí¹ i tyani Jesús jin² in:

—Wana 'woo²¹ o'o jna'a wa'a cwo² o tsatoo²¹ o'o alma tya' 'in ñi¹ no.

³² Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'in 'lii³ do:

—Cwolí² naa'.

Joon 'in 'lii³ taai² alma tya' 'in tsá² gáí¹ do ga'woo²¹ mo joon ngataa²¹² i alma tya' 'in ñi¹ do. Joon tsifu joon 'in ñi¹ do ngalín² cwiin¹ in li' sijí² joon gaxuu²¹ i tsi tyíá¹ do, joon gajoo²¹ jmi²¹ do.

³³ Joon 'in 'aai¹ ñi¹ do ngalín² cwiin¹ in 'goo²¹ o fu ifuu²¹ gajmaa¹³ a tsá² júu³ xiiala galí¹ tya' 'in tsá² 'in taai² 'in 'lii³ alma tya'.

³⁴ Joon jileei²¹ tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do ngalín² ngajøø² i Jesús. Joon mo gangaai¹ 'in tsá² do Jesús gamí¹ i tyani Jesús wa cwo'í¹ i 'ido fu goo¹ o.

9

Gaun'láa² i Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tñ² i

¹ Joon ga'í² Jesús tsi barco do joon gangí¹ i li' cataain²¹ caai¹ tyíá¹ do. Joon gatyee¹² i fuu²¹ li taain¹. ² Joon gajée¹ i tsá² jaain²¹ tsá² 'in 'ii¹³ tá² cwoo²¹ tñ² i 'yuui² coon²¹ jmoo²¹. Joon mo gani² Jesús xiiala jo¹ lí² i 'in jalín² do gajin² in sii²¹ i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tya¹-o'o yú², ni'iin² moo tsaa² tyi'i.

³ Joon 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in taai² do niga'i¹-tsi: “In tsá² lo faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a.” ⁴ Joon galiñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gaunngii¹, jin²in:

—¿'Ee li 'i¹-'oo' 'e gó²? ⁵ ¿No-o jo taai²¹²gi fuu²¹²uu 'in tsá² no: “Ni'iin²moo tsaa² tyi'i”, si fuu²¹²uu 'e: “Ráan²un ngí² tí¹³i”? ⁶ Pe 'e liñi² 'naa' 'e Ruu²¹i Tsá² 'oo¹o 'ii²¹ ili'iin²in tsaa² tya' tsá² mo taain²¹² juncwii²¹, jøø²øø' 'elo.

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ dó²:

—Ráan²un no; pé¹ jmoo²¹ tyi'i no, cwei¹ fu tyi'i.

⁷ Tsifu joon garoon¹on 'in tsá² do joon nga²mo fu tya'a. ⁸ Joon gafoo¹³mo 'in tsá² néei¹ do mo gani² 'elo, joon gaun'goo²¹o Dios 'e nigacwo¹o Dios 'ii²¹ 'e li 'iin² tsá² tsaa² tya' tsá².

Mo gatø¹ø Jesús Mateo

⁹ Joon mo gacwo'i¹i Jesús fu li taain¹ do gangaa¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Mateo tyiin¹in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá². Joon gajin² Jesús sii²¹i Mateo do:

—Na¹ coon¹³ jna.

Joon 'in Mateo do garóon²on li tyiin¹in joon gangó¹ coon¹³ Jesús.

¹⁰ Joon ga'i² Jesús coon²¹ in^{uu}. Gøø²¹ø 'ii¹i. Joon gatyaliin² fúui¹ 'in cón² 'laa¹³ li 'nii¹ tsá² coon¹³ fúu¹mogi 'in røøi²¹ tsaa². Coon²¹ caan²mo néei¹ gø¹²ø coon¹³ Jesús joongi coon¹³ tsá² tya'a. ¹¹ Joon mo gangó¹ tsá² fariseos 'e tyiin¹ Jesús gø¹²ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ do gajin²in sii²¹ tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee li tyiin¹ tifo² tyii¹ gø¹²ø coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ joongi coon¹³ 'in tsá² røøi²¹ tsaa²?

¹² Joon nuu¹un Jesús 'e jin² 'in tsá² do joon gajin²in:

—'In tsá² tyúi¹ coon¹³ 'in tsá² tyú² si'ii¹-tsi jo 'néi¹ timí¹ tya'a, jiiin¹³ tsatsaa¹³ 'néi¹ timí¹ tya'a. ¹³ Cwolin²naa', cwolití²moo' 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ tya' Dios 'e jin²: “Iin²¹²gii 'e jmá¹a tsá² fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹ lagi¹i cwo¹o jna fa¹,” Tsu jo gagoo²¹²oo wa'a tó³øø 'in tsá² tyúi¹, gagoo²¹²oo 'e tó³øø 'in røøi²¹ tsaa² wa'a ijaa²¹-tsi.

Gaungii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gø¹² tsá² tyiiañi¹

¹⁴ Joon gangatyéen¹in 'in tsá² 'in ngí¹ coon¹³ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ co² li tyiin¹ Jesús joon gaungii¹i:

—'In tsá² fariseos la joon jon jna'a tyé²e'e tyiiañi¹. ¿Ee li jo gø¹²ø tsá² tyi'i tyiiañi¹?

¹⁵ Joon gañii¹ Jesús:

—Jo jmoo¹o tsá² fa'i³ mo tsáa¹a li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyiin¹ 'in tsá² cuui¹³ cwoo²¹ do. Pe ijó¹-o coon²¹ jmii²¹² mo jo tyiin¹gi 'in nigacuui¹³ cwoo²¹ do joongi idø¹²ø tyiiañi¹.

¹⁶ 'Jiin¹³ jaain²¹ jo toon¹³ 'mi² fiin²¹ coon²¹ 'mi² natsáai² tsu mi ron² tsá² itsuu¹² 'e 'mi² fiin²¹ do joon ilifee²gi li 'gii¹i. ¹⁷ La joon jon jo tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai² tsu wana jmoo¹o tsá² la joon i'gii¹i 'e loo²¹ tsáai² do joon tsa'ii¹i 'e jmi³ móo¹ do coon¹³ loo²¹. Tsu 'wii¹³ joon tyiia²¹ tsá² jmi³ móo¹ tsi loo²¹ 'mii² joon tyá² jee²¹² tún² do.

Lawa jamí¹ Jairo coon¹³ 'in tsamí² 'in gason² siin¹³ Jesús

¹⁸ La jee²¹² tyiin¹ Jesús faa²¹a 'e júu³ do gatyía¹ jaain²¹ tsá² feei¹ tya' tsá² Israel. Joon gasi²i wojní¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—La ngayuui¹³ júun²mogi yuun²¹ tyiia. Pe wana cwoo¹³'o cwotaan¹³'an cwoo¹o tya'a joon ijiin¹in tún¹.

¹⁹ Joon garóon²on Jesús gangóo¹o coon¹³ 'ido coon¹³ tsá² tya'a. ²⁰⁻²¹ Joon li ningóo¹o 'yuui fu¹ gason²on jaain²¹ tsamí² tsaa¹³ tí¹ siin¹³. Dyatun¹ jiiin²¹ ningó¹ 'e tuuin²¹ 'in tsamí² do. Ga'i¹-tsi 'in tsamí² do: “Xufin¹³ coon²¹ son¹³oon siin¹³ 'ido in'láa²moo.” Tsu 'wii¹³ joon gangatyéen¹in caluu li ngó¹ Jesús gason²on siin¹³in. ²² Joon gajiiin¹in 'ña'a Jesús gajøø²i 'in tsamí² do joon gajin²in:

—Tya¹-'o'o yú². Tsu niga'láa²mo'o tsu 'wii¹³i jo¹o galí²u'u.

Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in tsamí² do.

²³ La jee²¹² joon gatyía¹ Jesús tya' 'in tsafeei¹ do. Joon mo gangoo¹o nataai² tí² 'e

ti li tsa'áa¹mo 'ido joon ganaa²¹² 'goo¹ 'áai¹.
 24 Joon gajin² Jesús:

—'Wóo²naa', tsu jo mo 'líi²¹² 'in simí² no li cwuu²¹mo 'ino.

Joon 'in tsá² do gacoo²¹ ngíi² tya' Jesús.
 25 Mo ga'wóo²i 'in tsá² do ga'í² Jesús li raain¹ 'in simí² do joon gason²on cwoo²¹o 'ido. Joon garóon²o 'ido. 26 Joon galiñi¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ do jilaa²¹ 'e nigali¹.

Mo gaun'láa²i Jesús gai¹ tsá² tiui²

27 Mo gacwo'íi¹ Jesús tsi in^{uu} do gái¹ tsá² tiui² ngalín² caluu Jesús 'oo¹o tá² jin²in:

—jFúu² cwoli¹u jna'a, Joon¹ David!

28 Joon mo gatyee¹²i Jesús fu tya'a 'in tsá² tiui² do gangatyéen¹in joon gaungíi¹ Jesús 'ii:

—¿Ti la jai² líi²naa' 'e liun'láa²na 'naa'?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Jo¹o líi² jna'a, Ña'ñu¹u'.

29 Joon gataan¹an Jesús cwoo²¹o unni² tsá² tiui² do joon jin²in sii²¹i 'ido:

—Cwoli² jii¹³ la jo¹ líi²naa'.

30 Joon ga'lóo²o unni¹i. Joon Jesús ga'íi²i júu³ jin²in sii²¹i 'ido:

—Xúun² fú²uu' jii¹³ jaain²¹ 'e niga'lóo²o unni²ii'.

31 Pe xuu joon xuu 'wóo²i xu do joon gajma²a júu³ jileei²¹ 'in néei¹ do jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús tya'a.

Mo gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² 'in jo lí² faa²¹a

32 Joon mo ga'wóo²i 'in gái¹ do joon 'in xeei²¹gi ngataai² jée¹i jaain²¹gi tsá² 'in jo lí² faa²¹a li tyíin¹ Jesús. 'In 'líi³mo 'yuui² alma tya'a. 33 Joon mo gatyii¹in Jesús 'in 'líi³ 'yuui² alma tya'a do tsifu joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹a. 'Áa¹mo tsa'goo²¹-tsi 'in tsá² taai² do joon gajin²in:

—Jiin¹³ cafu jo mo nee²¹e' fu goo²¹o' Israel la lí¹ 'e ganee²¹e' nano.

34 Pe 'in tsá² tya' fariseos do gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'woo²¹i 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² 'ii.

Feei¹-tsi Jesús tya' tsá²

35 Ngóo¹ Jesús la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ fuu²¹ pi¹³ náa¹ do. Tsi in^{uu} cwo¹ sinagogas gacwo¹ júu³ tyá² tya' mi li tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láa²i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in tyaan¹an 'láai² nii² jmoowúu¹. 36 Joon mo gajóø²i Jesús 'in tsá² do fúu² galíi²i ni'i 'ido tsu 'in tsá² do líi¹i la líi¹ joo'saa²¹ 'in jo seein²¹ 'in 'aa¹i 'ii, 'woo²¹o joon caain²¹ líi¹i. 37 Joon Jesús jin²in sii²¹i tsá² tya'a:

—'E la ja²mo, fee¹ 'áai¹ 'e sá² 'e roo¹ pe xuu tsa'leei¹³ seein²¹ 'in jmaa¹a to². 38 Tsu 'wii¹³ joon mi²ii' tyani Fii²¹² 'in cwó¹ 'e roo¹ 'e sá² 'e sí¹in tsa'leei¹³ tya'a jee to² 'e cóon¹on 'e garoo¹o do.

10

Tø²ø Jesús dyatooi¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ apóstoles

1 Joon gatø¹²ø Jesús dyatooi¹ tsá² tya'a joon gacwo¹o Jesús 'in tsá² do 'ii²¹ 'e lí² 'wóo²i 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá² joon 'e lí² un'láa²i tsá² jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e líi¹ tsá².

2 'Elo-o 'e sii²¹ 'in dyatooi¹ tsá² tya'a ilíi²in apóstoles: 'in nifu sii²¹ Simón, sii²¹o jon Tú³; coon¹³ ruu²¹i Díi³. Joon gái¹ jón¹ Zebedeo 'in sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³.

3 Seein²¹ jon Lii²¹² coon¹³ Bartolomé coon¹³ Tomóo¹³ coon¹³ Untøø², 'in gacón² 'laa¹³ tya' 'e 'niíi¹ tsá² la mo jéei¹. Joon seein²¹ Jacobo, jón¹ Alfeo; joon seein²¹ jon Lebeo, 'in sii²¹o jon Tadeo. 4 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ido sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² tya' tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon seein²¹ jon Judas Iscariote, 'in ga'níi¹ Jesús mo li ciiin¹gi.

Sii¹in Jesús ji dyatooi¹ apóstoles tya'a 'e cwoo¹o júu³ tyú²

5 Joon Jesús gasii¹in 'in dyatooi¹ tsá² tya'a do joon gatyuu² to² jin²in:

—Jo cwolíin²naa' li néei¹ 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel, joon jo cwotaan²naa' fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Samaria. 6 Tyú²gi wa'a cwolíin²naa' tya' jiiin¹³ tsá² Israel 'in líi¹ la líi¹ joo'saa²¹ 'in nituu¹i. 7 Cwolíin²naa', cwocwoo²oo' júu³ 'e ti li tyu² Dios to² tsá².

8 Un'láa²naa' 'in tsatsaa¹³ joon 'in tsá² líi¹

jee²¹² simi² coon¹³ sáa³a. Ilisá² mii¹³ jee²¹² unloo²¹² tya'a coon¹³ 'yiaaunsáa³a. ³⁶ La joon 'in tsá² la 'oo²¹ in^{uu} tya'a ili'ee¹mo ruu²¹i in^{uu} tya'a.

³⁷ 'Jileei²¹ 'in 'iin²¹²gi sáa³ jmii²¹ lagi jna jo tii²i ilíin² tsá² tyiia. Joon wana 'iin²¹²gi tsá² jóon¹on lagi jna jo tii²i ilíin² tsá² tyiia. ³⁸ Joon wa jo 'iin²¹²in júun²in 'wii¹³ tyiia jo tii²i ilíin² tsá² tyiia. ³⁹ Joon 'in 'iin²¹²in intiin¹³ juncwii²¹ tya'a icaa¹mo juncwii²¹ tya'a. Pe 'in caa¹mo juncwii²¹ tya'a tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyiajna, intiin¹³ juncwii²¹ tya'a.

E tyú² ijmáa¹a Dios tya' tsá²

⁴⁰ 'Joon mi 'ii²¹ tsá² 'naa' in^{uu} tya'a tsu 'wii¹³ líi²naa' tsá² tyiia lawa'a 'e 'ii²¹ 'in tsá² do jna ñiia'oo. Joon mo 'ii²¹ tsá² jna lawa'a 'e 'ii²¹ tsá² N^u³oo 'in gasii¹in jna. ⁴¹ Joon doñi'iin tsá² 'in 'ii²¹i jaain²¹ tsá² 'in cwoo¹ júu³ tya' Dios in^{uu} tya'a 'ii²¹i 'in tsá² do coon²¹ røø²¹ 'e la 'ii²¹ 'in tsá² cwoo¹ júu³ tyú² do tsu ga'iin²¹ ni 'ido tsu 'wii¹³ tsá² cwoo¹ júu³ tyú² 'ido. Joon doñi'iin tsá² 'in 'ii²¹i jaain²¹ tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ 'in tyú¹mo 'ii 'ii²¹ 'in tsá² do jon coon²¹ røø²¹ la in 'ii²¹ 'in tsá² tyú¹ do. ⁴² Joon doñi'iin tsá² 'in cwo¹ tsá² tyiia xaai¹gi doñiee coon²¹ 'e pi³, 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', x^ufiin¹³ coon²¹ vaso jmii²¹ cwii²¹ gacwo¹o 'ido, i'ii²¹i 'in tsá² do coon²¹ 'e tyú² tya' Dios.

11

Mo jalíin² tsá² tya' Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ jafee¹³i Jesús

¹ Joon mo ngayuui¹³ gaty^u² Jesús to² 'in dyatooi¹ tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmáa¹a joon gacwaⁱⁱ¹i do ganga'e²e tsá² joon gacwo¹o júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do.

² Yiaa¹³ joon 'nañi³ yuui² Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹. Joon mo galiñi¹ xiiala jmoo¹o Cristo do, joon gasii¹in Wó³ tsá² tya'a tsajøø²i Jesús. ³ Ngaunngii¹i:

—¿Ti 'na-u 'in Cristo 'in ijó¹ si sijeen²na'a 'in xeei²¹ 'ee?

⁴ Joon Jesús do gañii¹i:

—Cwoliin²naa' cwosi¹³i' Wó³ do jilaa²¹ 'e niganí²ii' joongi 'e niganuu²uu'.

⁵ Cwojmáa¹³aa' Wó³ júu³ xiiala nigaliijnaa²¹ 'in tsá² tiui². Joon 'in jluui¹³ nigangii¹i, joon niga'láa²mo 'in tsá² jgøøi²¹, joon ganá¹ loocwóo¹o tya' 'in tsá² jo nuu¹un, joon 'in najúin¹ gajii¹o. Joon tya' 'in tsá² tañii² niganuu¹o júu³ tyú² tya' Dios. ⁶ Joon jløø¹³mo 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

⁷ Joon ngaliin¹mo 'in tsá² do joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu² cwáain¹ tya' Wó³ coon¹³ 'in tsá² taai² do. Gajin²in:

—¿'Ee li' tyalíin²naa' tyajøø²øø' fu li jo 'iin tsá² seein²¹? ¿Ti tyalíin²naa' tyajøø²øø' coon²¹ to² 'e si² jøø²¹ li 'ii²i tyi²? ⁸ Wa jo la joon ¿'ee li' tyalíin²naa'? ¿Ti tyalíin²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² tyi³ 'mi² 'ya²gi? Niñi² 'naa' 'in tsá² 'in tyi³ 'mi² 'ya²gi néei¹ fu li tyiin¹in røøi¹³. ⁹ 'Naa' tyalíin²naa' tyajøø²naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' nigajøø²naa' jaain²¹ feei¹gi lagi 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la mo jeei¹. ¹⁰ Tsu ni jí² tya' Dios 'e jin² cwáain¹ tya' Wó³ do:

Sii³na jaain²¹ tsá² tyiia 'e tsáa¹a tyani²i.

Joon ityaa¹ tyú² coon²¹ fu¹ li ngii²i.

¹¹ Pe 'e la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² taai² juncwii²¹ jo seein²¹ 'in feei¹gi lagi Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹. Pe feei¹gi lagi Wó³ do doñi'iin 'in xaai²¹gi 'in 'i² li tyu¹² Dios to² tsá².

¹² 'Ca mo 'láa² 'wii²¹² cwó² Wó³ júu³ tyú² la ca nano jo ga'øøi²¹-tsi tsá² røø²¹ xiiala ilí² 'e tyu² Dios to² tsá². Joon tyitsaa¹mo 'iin²¹²in ilí² jiiin¹³ la 'i¹-tsi yaamo. ¹³ Jileei²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios la mo jeei¹ coon¹³ jilaa²¹ ley tya' Moisés faa²¹a cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² ca mi jó¹ Wó³. ¹⁴ Joon wana lí² jai² ilí²naa' 'in Wó³ no lí¹i Elías 'in 'ná¹ jó¹ tún¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ii jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jeei¹.

¹⁵ Joon jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²uu'.

¹⁶ '¿'Ee 'ii²¹ ilijmá¹a tsá² tya' 'in tsá² no ilí² coon²¹ røø²i? Lí¹i la lí¹i xuui²¹² taai²¹² to² coo¹o li lí¹ 'moo¹³ joon 'oo¹o jin²in sii²¹i ruu²¹i: ¹⁷ "Xuu²¹u' lúu¹ tyi' jmoo²¹o' sóoin¹³ pe jo 'in gatséen¹en. Joon ga'øø²¹o' sóoin¹³ tya' li raan¹in 'lí²¹² pe jo 'in gatyí² jiiin¹³ jaain²¹." ¹⁸ Tsu gajó² 'in Wó³ do jo 'ee gø¹² jon'gi 'ee 'uun²¹un joon 'naa' foo²oo' 'e

'yuui² 'in 'líi³ alma tya'a. 19 Mi yuui¹³ joon jna-gi líi¹na Ruu²¹i Tsá² gagoo²¹²oo joon gagu³uu joongi gagø¹oo, joon 'naa' foo²oo' 'e líi¹na tsá² jlo² tu²u. Joongi líi¹na tsá² 'uun²¹ vino 'áai¹, jaain²¹ tsá² 'in tyú² seein²¹ coon¹³ tsá² 'in róø²i tsaa² joongi coon¹³ 'in tsá² cón² 'laa¹³ li 'nii¹ tsá². Tsu xiiala cwo'íi¹ 'e jmoo¹o tsá² jmoo¹o júu³ xiiala 'i¹-tsi 'in tsá² do si tyú² si 'e gó² 'ee.

Cwáain¹ tya' tsá² fuu²¹ 'in jo gajmaa¹a nuu¹³

20 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'gáa²i sii²¹i 'in tsá² fuu²¹ li gajmaa¹a 'láai² 'ii¹³ milagros tya'a tsu 'in tsá² néei¹ 'e fuu²¹ do jo gajoo²¹-tsi. Jin² Jesús:

21 —¡Fúu² 'naa' 'in néei¹ Corazín! ¡Fúu² jon 'naa' 'in néei¹ Betsaida! Wana nigalí¹ milagros fee¹ jee²¹² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e nigajoo²¹-tsi 'in tsá² do jmoonoo. Joon i'e²e tsá² 'e nigajoo²¹-tsi 'e ci²i 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon 'ee¹e fó² tyí¹i. 22 Joon fuu²¹²uu 'naa' xugi wúu¹ ini² 'in tsá² Tiro coon¹³ Sidón lagi 'naa' mi tí² jmü²¹² ijma¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá². 23 La joon jon 'naa' tsá² néei¹ Capernaum, ¿ti líi²naa' 'e cwolín²naa' fu ñu'fú²? Xu joon, ¡cwolín²naa' fu li 'ii²¹! Tsu wana nigalí¹ fuu²¹ Sodoma milagros fee¹ la nigalí¹ jee²¹² 'naa' 'e taa²¹a 'e fuu²¹ do ca nano. 24 Pe 'e fuu²¹²uu 'naa' mi tí² jmü²¹² 'e jma¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² imoo²gi wúu¹ lagi 'in tsá² néei¹ Sodoma do.

Ii¹ 'woo²¹o jileei²¹ 'in jalín² coon¹³ jna

25 'Yiia¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i Jmii²¹:

—Cwo³oo 'nu 'maai¹³, Ñu². 'Nu-u fi²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ ñu'fú². Cwo³oo 'nu 'máa²u'u tsu niga'ma²a 'e júu³ lo 'e jo lí² 'øøi²¹-tsi 'in jmü²¹²-tsi, 'in 'øøi²¹-tsi joon ga'ee¹³ 'e tya' 'in 'wói¹gi. 26 Tyú²-u, Ñu², tsu la joon gali'iin²¹²u'un.

27 Faa²¹gi Jesús sii²¹i 'in tsá² taain²¹² do:

—Ñu³u nigacwo¹o jna jilaa²¹. Joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in 'in Joon¹ Dios wa'a jo cwo¹ Jmii²¹. La joon jon jo lí² licwii¹in jiiin¹³ jaain²¹ 'in Jmii²¹ do wa'a jo cwo¹ Joon¹ Dios. Joon cwo¹ 'in Joon¹ do jiiin¹³ 'in 'iin²¹²in ilicwii¹in Jmii²¹.

28 Ñilín²naa' tyani³ii jileei²¹ 'naa' 'in 'woo²¹ coon¹³ to² 'e jmoo²oo' joon coon¹³ laa²¹² tyán²aan'. Joon jna-a icwóo³oo 'e 'ii²¹ 'woo²¹oo'. 29 'Ii¹³naa' júu³ tyú² tyiia joon cwolicwii¹moo' jna, jmoo²oo' la to² tyu³uu. 'E to² tyu³uu do ilí¹ la lí¹ coon²¹ 'motsityi² tyii'. Pe 'wo²-tsi³oo joon jo tyu³uu to² 'ii²¹. Joon alma tyii' i'ii²¹i 'woo²¹. 30 'E 'motsityi² 'e cwo³oo 'naa' jo tyan¹ to² cón²oon' joon 'e laa²¹² cwo³oo 'naa' jo 'áai¹ 'ii²¹.

12

Lawa mo gacúun¹un tsá² tya' Jesús 'mi³ trigo mo jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

1 La jee²¹² joon gangóo¹ Jesús fu li jñi¹ tsá² trigo coon²¹ jmü²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon gatsá² un'áa¹i tsá² tya'a joon ga'láa² 'wii²¹² cúun¹un 'e 'mi³ trigo do. Gauntyú² coon¹³ ja'cwo²¹o joon gagøø²¹o. 2 Joon mo ganí² tsá² fariseos 'e jmoo¹o 'ido gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jóø², jmoo¹o tsá² tyi'i to² 'e jo tíi²i jma¹ tsá² mo jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

3 Pe 'i-gi gajin²in:

—Ñí² 'naa' xiiala gajmaa¹a 'líi²¹² David. Coon²¹ jmü²¹² mo gatsá² un'áa¹i coon¹³ tsá² tya'a ngatáa¹i tsi inuu tya' Dios 4 joon gagøø²¹o 'e 'iñi¹ nicwaa¹³ do 'e jiiin¹³ untsá² do tíi²i dø¹³ø. 'Líi²¹² David do jo tíi²i dø¹²ø jon'gi tsá² tya'a. 5 Ñí² 'naa' jon 'e ni ley tya' Moisés tyu²u to² untsá² 'e jmoo¹o to² inuu cwo¹ do jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon jo 'nóo¹o tsaa². 6 Joon fuu²¹²uu 'naa' jaain²¹ 'in feei¹gi lagi 'e cwo¹ do nacwéi¹ lo. 7 Gajin² Dios ni jí² tya'a: "In²¹²moo 'e seein²¹naa' 'née²in ruu²¹naa' lagi ijngaa¹³naa' joo²¹ joon cwo²oo' jna fa¹." Wana niga'øøi²¹-'oo' 'e júu³ no jo 'nii²naa' 'in jo 'e tsaa² røø²¹i. 8 Tsu jna-a, 'in Ruu²¹i Tsá², tyu²u to² jon jmü²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo²¹o

9 Joon gacwo¹i Jesús fu do joon ga'í² inuu cwo¹ sinagoga. 10 Joon inuu cwo¹ do ni'yuui² jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwo²¹o. Joon

tsu 'wii'¹³ 'iin'²¹²in 'in tsá² do i'nñi'²i Jesús gaunngñi'¹i:

—¿Ti tsaa² fee¹ 'e un'láa²o jaain²¹ tsat-saa¹³ jmñi'²¹² 'ii'²¹ 'woo'²¹ tsá²?

11 Joon Jesús-gi gañii'¹i:

—Doñi'iin jee²¹² 'naa' wa gatøø²¹i tsi too²¹ jaain²¹ joo'saa²¹ tyii' ityíi'²moo' xufiin'¹³ jmñi'²¹² mo 'ii'²¹ 'woo'²¹ tsá². 12 Pe 'áai'¹gi tyiin² jaain²¹ tsañuu'¹ lagi jaain²¹ joo'saa²¹. La joon, lí²-i jmá¹ tsá² 'e tyú² mo jmñi'²¹² 'ii'²¹ 'woo'²¹ tsá².

13 Joon gajin'² Jesús sii'²¹i 'in tsá² sitsuu'¹³ cwoo²¹o:

—Nii'¹³ cwoo¹o.

Joon mo gani'¹³ 'in tsá² do cwoo²¹o, joon ga'lóo²o, galí²-i la lí¹ 'e cwoo²¹o coon²¹.

14 Joon ga'wóo²mo tsá² fariseos do fu inuu cwo¹ do joon ga'láa² 'wii'²¹² ga'noo'¹³o xiiala ijngaa'¹³i Jesús.

Coon²¹ júu³ 'e gafaa²¹a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei'¹³ cwáain¹ tya' Jesús

15 Joon mo galiñii'¹ Jesús 'e 'iin'²¹²in tsá² jnga¹mo 'ii' joon gacwo¹ñi'¹o do joon fúu¹mo tsá² gangalín²mo coon¹³on. Joon gaun'láa²mo Jesús jileei'²¹ tsatsaa¹³. 16 Joon gatyú² Jesús to² 'e jo jma¹ 'ido júu³ tsá² 'iin' 'ii'. 17 Coon¹³ la joon gatséi'¹ júu³ ga'ñi'²i 'in tsá² gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei'¹ sii'²¹ Isaías mo gajin'²in:

18 'Ino 'in tsá² jmoo¹o la to² tyu'³uu, 'in gatyí'³na.

'Áa¹mo 'iin'²¹²na 'ii' joon 'áa¹mo jløø¹³na 'wii'²¹² tya'a.

19 'E jo jmá²a 'ido mñi'¹³, jon'gi 'óo¹o jon'gi inuu¹un tsá² faa'²¹a jee²¹² 'nú¹.

20 Joon jileei'²¹ tsá² seein²¹ fa'i³ iuncoon¹³o joon jileei'²¹ 'in jo 'e wa² pí² 'oo¹o icwo¹o 'ido wa² pí² tya' ca mi tyu'² 'ii' to² coon¹³ 'ii'²¹ røø²¹.

21 Joon ilitsáai¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii'.

21 Joon ilitsáai¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii'.

Cwo¹ tsá² Jesús tsaa² 'e 'oo¹o 'ii'²¹ tya' 'in 'lñi'³

22 Joon 'in tsá² do ngajée¹i tyani Jesús jaain²¹ tsá² tiui² 'in jo faa'²¹a joon 'yuui²

'in 'lñi'³ alma tya'a. Joon gaun'láa²mo Jesús 'in tsá² do galí²-i jøø²ø joon ga'láa² 'wii'²¹² faa'²¹o. 23 Joon 'áai'¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² joon gajin'²in ino wa'a jon'on jóon¹ 'lñi'²¹² David 'in tsá² no.

24 Pe mo ganúu²un 'in tsá² fariseos 'e jin'² tsá² la do gajin'²in:

—'In tsañuu'¹ no 'woo¹i 'in 'lñi'³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú 'in tyu'² to² 'in 'lñi'³.

25 Joon ñii'¹ Jesús 'ee 'i'¹-tsi 'in tsá² do joon gajin'²in sii'²¹i 'ido:

—Wana 'in gobierno lí¹ 'láai² poo²¹² 'ii' joon tín¹in la 'oo²¹ 'ii' joon 'in gobierno do jo taa²¹a. La joon jon wana coon²¹

fuu²¹ si la 'oo²¹ ruu²¹i 'ee jmoo¹o mñi'¹³ jo wóo² taa²¹a. 26 Joon wana Satanás 'woo¹i

Satanás 'ña'a tún² 'ii'¹³ lñi'¹i. ¿Xiiala li taa²¹a 'ido wa lñi'¹i la joon? 27 'Naa' fó²oo' 'e 'wóo²na

'in 'lñi'³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú joon wana la joon, ¿'iin cwo¹o 'ii'²¹

tya' tsá² tyii' 'e 'woo¹i 'in 'lñi'³ taai² alma tya' tsá²? Coon¹³ 'e jmoo¹o tsá² tyii' liñi'²'ii' 'e lí'

ciñi'²i 'i'¹-oo'. 28 Pe 'wóo²na 'in 'lñi'³ taai² alma tya' tsá² coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyú² tya'

Dios joon wana jmoo³oo la joon gati² 'ii'²¹ 'e tyu'² Dios to² jee²¹² 'naa'.

29 'Jo lí² tsataai² tsá² inuu tya' tsá² pí²-tsi 'e 'wo¹ tsá² 'e sá² tya'a wa jo jéei'¹ 'núu¹i. La joon lí² 'wóo²o 'e sá² tya'a.

30 'Jileei'²¹ 'in jo seein²¹ tyú² coon¹³ jna 'ee¹mo jna joon jileei'²¹ 'in jo uncaain²¹ tsá²

ilín² tsá² tya' Dios coon¹³ jna 'øø¹mo tsá² wín².

31 'Tsu 'wii'¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' doñi'¹ee tsaa² 'e 'noo¹o tsá² si doñi'¹ee júu³ 'laa²¹ 'e

faa'²¹ tsá² lí²-i 'iin² Dios tsaa² tya'a pe wana faa'²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios

jo 'iin²gi tsaa² tya' 'ii'. 32 Joon doñi'¹ee júu³ 'laa²¹ 'e faa'²¹ tsá² tya' Ruu²¹i Tsá² lí²-i 'iin²

Dios tsaa² tya'a pe wana faa'²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios jo 'iin²gi tsaa²

tya'a 'e juncwii²¹ lo la joon jon lí' cataain²¹².

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ 'e tsi²

33 'Wana tyú² coon²¹ 'mó² 'oofuu²¹ cwo¹o 'oofuu²¹ 'e tyú² joon wana gó² 'e 'mó² do

gó²o jon 'e 'oofuu²¹ 'e i'i¹i. Tsa coon²¹ 'mó²

'oofuu²¹ cwii¹i tsá² coon¹³ 'oofuu²¹ 'e tsi².
³⁴ Xuu²¹² tya' 'in 'lii¹³ 'naa! ¿Xiiala lí² fó²oo'
 'naa' júu³ tyá² joon yaamoo' 'lii¹³ 'naa'? Tsu
 faa²¹a tsá² jii¹³ la 'i¹-tsio. ³⁵ 'In tsá² tyú¹
 faa²¹o 'e tyá² 'e tyá²u 'i¹-tsi. La joon jon 'in
 tsá² gó² faa²¹o 'e gó² tsu 'wii¹³ 'e gó² 'i¹-tsi.
³⁶ Joon fuu²¹²uu 'naa', mi tí² jmii²¹² ijmá¹a
 Dios 'ii²¹ tya' tsá² icon¹on tya'a tya' jilaa²¹
 júu³ 'e nigasi² tsá² 'e jo 'ee to² tí². ³⁷ Tsu 'e
 'ii²¹ ijmá¹a Dios tya' tsá² ilí² jii¹³ la júu³ 'e
 nigafaa²¹a tsá². Coon¹³ júu³ tya'a icwo¹¹i
 'in tyú¹ si 'in gó² 'ee.

In tsá² gó² do mii¹i coon²¹ li² milagro

³⁸ Joon 'in líi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tífo²
 tya' ley gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tífo², 'ii²¹²i 'e 'e¹'e jna'a coon²¹ li²
 milagro.

³⁹ Joon gañii¹i Jesús:

—'In tsá² gó² 'in jo tsáa¹-tsi Dios mii¹i li²
 milagro pe i'ii²¹i jii¹³ 'e li² gacwo¹o 'in
 tsá² cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéi¹ sii²¹
 Jonás. ⁴⁰ Tsu Jonás do ga¹i² nu¹ tu² joo²¹
 taai² jmii²¹ 'ni¹ jmii²¹² 'ni¹gi nu¹ la joon jon
 'in Ruu²¹i Tsá² tsa¹'ii²¹ 'ni¹ jmii²¹² 'ni¹gi nu¹
 li taai² tsá² 'in najúin¹. ⁴¹ Joon mi jmá¹a Dios
 'ii²¹ tya' tsá² 'in tsá² 'in née¹i Nínive i'ní¹i
 ni 'in tsá² sein²¹ nano tsu gajoo²¹o-tsi 'in
 tsá² née¹i Nínive mo gangó¹ Jonás ngac-
 woo¹o júu³ tyá² tya' Dios. Joon gacwé¹
 jaain²¹ 'in fee¹gi lagi Jonás no. ⁴² Joon 'in
 tsamí² 'in tyu² to² cwoo¹³ roon¹on li cwoo²¹
 tsáa² li 'yee²¹ e ní¹ i'ní¹i ni 'in tsá² sein²¹
 nano tsu 'in tsamí² do gajó² janúu²un júu³
 'e jmii²¹²-tsi tya' Salomón. Gajó² li wíin²gi
 la jee²¹² jilaa²¹ fuu²¹ 'e sá² la 'ui juncwii²¹.
 Joon gacwé¹ jaain²¹ 'in fee¹gi lagi Sa-
 lomón —jin² Jesús.

Lawa mo cii¹³ 'in 'lii¹³ alma tya' tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

⁴³ —Mo gacwo¹¹i 'in 'lii¹³ alma tya'
 jaain²¹ tsañuu¹ ngii¹ la caain²¹ li tyuu²¹
 'noo¹o li 'ii²¹ 'woo²¹o. Joon mo jo tyii²¹a li
 'ii²¹ 'woo²¹o i'i¹-tsi: ⁴⁴ “Nii¹³ moo li gajú³uu.”
 Joon mi cii¹³i tún¹ ityee²¹i 'in tsá² do lawa
 coon²¹ 'ná¹ 'e jø² 'e tyú² si 'ya² joon li tyú².
⁴⁵ Joon 'in 'lii¹³ do 'e tsatee¹ e dyá¹ 'in 'lii¹³gi

lagi 'ii 'e tsataa²i tsi alma tya'a. Joon li
 gatséi¹ 'e gó²gi tya'a lagi li ga'láa² 'wii²¹². La
 joon ilí² tya' 'in tsá² gó² 'in sein²¹ nano.

Jalín² ruu²¹i coon¹³ sáa³a jafee¹³i Jesús

⁴⁶ La 'ii²¹² faa²¹gi Jesús coon¹³ 'in tsá² do
 gatyalín² ruu²¹i coon¹³ sáa³a. Caluu ga-
 jaan¹an 'iin²¹²in fee²¹i Jesús. ⁴⁷ Joon jaain²¹
 tsá² gajma²a Jesús júu³ jin²in:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹u téen²in caluu no
 'iin²¹²in fee²¹i 'nu.

⁴⁸ Pe Jesús gasii²¹i 'in tsá² gajma²a júu³ 'ii
 jin²in:

—¿'in sáa³aa joongi 'iin ruu²¹na?

⁴⁹ Joon ga¹ii²i cwoo²¹o la caain²¹ li née¹i
 tsá² tya'a joon gajin²in:

—'Inlo-o sáa³aa joongi ruu²¹na. ⁵⁰ Tsu
 doñi¹in 'in jmoo¹o la to² tyu² Ñu³uu tyiin¹³
 ñu³fú² 'ii ruu²¹na tsañuu¹, joongi 'ii ruu²¹na
 tsamí², joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

13

Lawa jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ mi³ trigo

¹ 'E jmii²¹² joon gacwo¹¹i Jesús inuu tya'a
 joon gangacwaa¹a ti' tyiia¹. ² Joon gali-
 caain²¹ tsá² fúu¹ li tyiin¹ Jesús do. Joon
 ga¹i² Jesús tsi barco 'ii¹ ti' jmii²¹ do joon
 do-o gacwoo²¹o. Joon 'in tsá² do gajaan¹an
 ni tsaa² do. ³ Joon ga'e²e Jesús 'in tsá² do
 coon¹³ 'láai² júu³ cwáain¹ gajin²in:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajñii¹ mi³ trigo. ⁴ La
 'ii²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ do 'elii¹³ mi³ trigo
 do gaxuu²¹u tya'i fu¹ joon gatyalín² ton¹
 gagii²¹i mi³ trigo do. ⁵ 'Elíi¹³gi mi³ do
 gaxuu²¹u ni cuun²¹² li jo 'náa¹ cwoo¹³ 'láai².
 Tyú²-u ganii¹³ mi³ trigo do jo 'o² 'náa¹
 cwoo¹³ do. ⁶ Pe mo ga'yee²¹ ní¹ gacó³o
 coon¹³ 'yiaa²¹. Joon tsu 'wii¹³ jo jmoo³
 tya'a sá² galityuu²¹. ⁷ Joon 'elii¹³gi mi³
 gaxuu²¹u jee²¹² 'motóon¹. Joon 'e tóon¹ do
 gacwaan²¹mo joon gajli²¹ 'e trigo do. ⁸ Pe
 'elii¹³gi mi³ do gaxuu²¹u jee²¹² cwoo¹³ 'oo³
 joon tyú²-u gacwaain²¹. 'Elíi¹³ mi³ jún² do
 gacwo¹ coon²¹ ciein¹³ mi³, 'elii¹³gi gacwo¹
 sesenta mi³, 'elii¹³gi gacwo¹ dyadya¹ mi³.
⁹ Jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²un.

Y^u3 to² 'e²e Jesús tsá² jmai² coon¹³ júu³ cwáan¹mo

¹⁰ Joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús co' li siin¹³in joon gaunngi¹i:

—¿'Ee li' 'e²e tsá² coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo?

¹¹ Joon gañii¹i:

—Dios gacwo¹o 'naa' 'e 'øø²¹mo-'oo' 'e júu³ 'uui²¹ tya' xiiala ity^u² Dios to² tsá², pe 'in catyaa² do jo cwei² wa' 'øøi²¹-tsi. ¹² Joon 'in 'øøi²¹-tsi, icwo¹o Dios 'ii i'øøi²¹-tsi tyú²gi 'áai¹. Pe 'in jo ga'øøi²¹-tsi i'wo²o 'e x^u 'e 'øøi²¹-tsi do. ¹³ 'Wii¹³ joon tyí³aa júu³ tya' 'in tsá² lo coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo. 'In tsá² lo ñi²o jilaa²¹ 'e jmó³oo pe tsalín²mo lawa jo 'ee gañi²o. Joon nuu¹o júu³ tyiia pe jo 'øøi²¹-tsi lawa jo 'ee ganuu¹o. ¹⁴ La joon gatsín¹ júu³ gañi²i 'lii²¹² Isaías, 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in:

'E la ja²mo, inú² 'naa' joon jo i'øøi²¹-'oo'.

'E la ja²mo, ijøø² 'naa' pe jo iunji²ii'.

¹⁵ Ts^u nigali'wa²a-tsi 'in tsá² no jo 'iin²¹²gi nuu¹un joon gajni¹ unní¹i y^u² to² 'e jo lí²gi jnaa²¹a, jon'gi li núu¹gi coon¹³ loocwó¹o.

Coon¹³ la joon jo lí²gi i'øøi²¹-tsi 'e cii¹³i coon¹³ jna 'e un'láa²na 'ii,

jin² Isaías do.

¹⁶ 'Pe jløø³mo 'naa' ts^u jøø²øø' coon¹³ unní²iin' joon nuu²uun' coon¹³ loocwoo¹oo'. ¹⁷ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' fúu¹mo 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in tyú¹i nigali'iin²¹²in jøø²øø jilaa²¹ 'e jøø² 'naa' pe jo ganí²i. Nigali'iin²¹²in 'in tsá² do núu¹un jilaa²¹ 'e nuu² 'naa' pe jo ganúu²un.

Jmo²o Jesús tsá² tya'a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' tsá² jñii¹ mi³ trigo

¹⁸ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Tyaan²aan' cwáain¹ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' 'in tsá² gajñii¹ mi³ trigo. ¹⁹ 'In tsá² 'in nuu¹un júu³ tya' xiiala ty^u² Dios to² tsá² pe jo 'øøi²¹-tsi líi¹ la li mi³ trigo 'e x^{uu}²¹ tya'i fu¹. Gajó² 'in 'lii¹³ gatyii²¹ júu³ ganúu²un 'in tsá² do. ²⁰ 'E mi³ trigo gax^{uu}²¹ jee²¹² cuun²¹² li la líi¹ 'in tsá² ganúu²un júu³ tya' Dios joon ga'ii²¹i jløø³mo, ²¹ pe jo jmó³

jéei¹. Joon mo nii²¹² wúu¹ si 'øø¹i tsá² 'ii 'ee 'wii¹³ cwáain¹ tya' júu³ do tsifu joon t^{uu}²¹ 'e júu³ do. ²² 'E mi³ trigo gax^{uu}²¹ jee²¹² 'motóon¹ li la líi¹ 'in tsá² 'in ganúu²un júu³ do pe cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Cuu² gacoon²¹ 'ido tóo² joon jo untsín¹ to² tya' júu³ tya' Dios coon¹³ juncwii²¹ tya' 'in tsá² do. ²³ Pe 'e mi³ trigo do 'e gax^{uu}²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ li la líi¹ tsá² 'in ganúu²un júu³ tya' Dios do joon gajmaa¹a nuu¹³un. Gajmee¹mo to² 'e júu³ do tya'a. 'Inlíi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ coon²¹ ciein¹³ mi³, 'inlíi¹³gi líi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ sesenta mi³, 'inlíi¹³gi líi¹ la li 'e mi³ trigo 'e gacwo¹ dyadya¹ mi³.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in gajñii¹ tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

²⁴ Joon gatyaa¹a Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do jin²in:

—'E ty^u² Dios to² tsá² li la li mo gajñii¹ jaain²¹ tsañ^{uu}¹ jún² trigo ty^u² 'wó² tya'a. ²⁵ Pe la 'ii²¹² cwuu²¹mo 'in tsá² do joon ga'i² jaain²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii joon gajñii¹ jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo do joon nga²mo mi yuui¹³ joon. ²⁶ Joon mo gani¹³ mi³ trigo do joon galisá² mi³ tya'a ga'yee²¹mo joon 'e tóon¹ ñii²¹ do. ²⁷ Joon 'in tsa'leei¹³ do gangóo¹o gangasii¹³i ñi'fii²¹²i: “Patróoin¹³, tyú²-u jún² gajñii²¹i' li 'wó² do, ¿xiial'i ga'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ do?” ²⁸ Joon 'in ñi'fii²¹² do gajin²in sñ²¹i: “Jaain²¹ tsá² 'in 'eei²¹ jna gajmaa¹a 'yee²¹ tóon¹ ñii²¹ no”, jin²in. Joon 'in tsa'leei¹³ do gaunngi¹i: “¿Ti 'iin²¹²u'un wa'a tsaa²¹a'a tsasé²e 'e tóon¹ ñii²¹ do?” jin²in. ²⁹ Pe ñi'fii²¹²i do gajin²in: “Ún², jo søø²øø' ts^u wana gacwotøø¹³ 'e tóon¹ ñii²¹ do 'ná¹ cwotøø¹³ jon 'e trigo do. ³⁰ Tyú²gi cwocwáain²¹ caan²¹mo ce roo²¹o. Joon ity^u³ to² tsa'leei¹³ tsalín² tsasee¹ 'e jéei¹ 'e tóon¹ ñii²¹ do joon jmáa¹a la catsi¹ joon coo¹o. Joon mi yuui¹³ joon isø¹²ø 'e trigo do to¹o in^{uu} tyiia”, jin² fii²¹²i —jin² Jesús.

Juu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jún² mostaza

³¹ Tyaa¹a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in:

—'E ty^u² Dios to² tsá² li la li coon²¹ jún² mostaza 'e gajñii¹ tsá² 'wó² tya'a. ³² Pi³gi

jún² tya' la jee²¹² jilaa²¹ jún² tya' nuu²¹ pe mi nii¹³ joon cwaain²¹ fee¹gi¹ 'mó² tya' lagi nuu²¹ catyiaa² ca ti la ti coon²¹ 'mó². Fee¹ 'áai¹ ca jalín² ton¹ jmáa¹a sii²i jee²¹² cwáa¹ tya'a.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

³³ Tyaa¹a Jesús jon 'e júu³ cwáain¹ lo jin²in:

—'E tyu² Dios to² tsá² li la li tyiian³ 'e gacaai²¹ jaain²¹ tsami² 'ni¹ 'ii¹³ fu² 'iñi¹ joon garoon²on jilaa²¹.

Júu³ cwáain¹ gatyaa¹a Jesús gauntsiin¹ júu³ ga¹i²i 'li²¹² tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyú² la mo jéei¹

³⁴ Jmai² coon¹³ júu³ cwáan¹mo gasii²¹i Jesús 'in tsá² do. ³⁵ Coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ tya' jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyú² tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in: Jmai² coon¹³ júu³ cwáain¹ ifo³oo; ifo³oo júu³ 'uuin²¹ 'e si¹'mo² ca mo gajmaa¹a Dios juncwii²¹.

Jmo²o Jesús tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e cwáain¹ tya' mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo

³⁶ Joon Jesús ga¹i²i júu³ tya' 'in tsá² do joon ga¹i² inuu. Joon tsá² tya'a gantatyéen¹in li tyiin¹ Jesús joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jmaa¹³ jna'a júu³, 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ 'e gatyaa²¹a mo jñii¹ tsá² jún² tóon¹ ñii²¹ jee²¹² trigo.

³⁷ Joon gajin²in Jesús:

—'In tsá² do 'in gajñii¹ 'e jún² trigo tyú² líi¹ Ruu²¹i Tsá², ³⁸ joon 'wó² tya'a do li ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon 'e jún² trigo tyú² li la líi¹ 'in tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios. Joon 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ li la líi¹ 'in tsá² jmoo¹o la to² tyu² 'in 'líi³. ³⁹ Joon 'in gajñii¹ 'e jún² tya' tóon¹ ñii²¹ do 'in 'líi³mo 'i. Joon mo gasø¹²ø 'e trigo do li la li mi tyé¹ juncwii²¹. Joon 'in tsa'leei¹³ do 'in gasø¹² 'e trigo do líi¹ la líi¹ ángeles tya' Dios. ⁴⁰ Joon la gasø¹²ø 'in tsa'leei¹³ do 'e tóon¹ ñii²¹ gadya²a ni jí² la joon ilí² li tyé¹ juncwii²¹. ⁴¹ 'In Ruu²¹i Tsá² ityu²u to² ángeles tya'a iuncaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'leei²¹ tsá² coon¹³ jileei²¹ 'in

ga'noo¹o tsaa² 'e 'wó²mo 'ido fu li tyu²u 'ii to². ⁴² Joon ipí²in 'in tsá² do li 'ii²¹. Joon ityi²i 'áai¹ joon cuu¹i moojóon¹on. ⁴³ Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios ilijñi¹ la jñi¹ ñi¹ fu li tyu² Jmii²¹ to². Jileei²¹ 'naa' 'in nuu¹un, nuu²uu².

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si'mo²

⁴⁴ 'E tyu² Dios to² tsá² li la li cuu² si'mo² nuu¹ 'wó². Joon mo gatsaa²¹a jaain²¹ tsá² 'e cuu² si'mo² do ga'maa¹a tún¹. Galijløø¹³i 'áai¹ joon gangaa¹³i nga'nñi²i jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹o 'e 'wó² do li taa¹³ cuu² do.

Júu³ cwáain¹ tya' perla 'e 'moo³ 'áai¹

⁴⁵ 'La joon jon 'e tyu² Dios to² tsá² li la líi¹ jaain²¹ tsá² 'in ló¹o 'e 'nñi²i. 'In tsá² do ngñi¹ to² 'noo¹o perlas tyú². ⁴⁶ Joon mo gatsaa²¹a coon²¹ 'e tyiin¹ 'áai¹ joon tsa'nñi²i jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galó¹o 'e perla do.

Júu³ cwáain¹ tya' náuu³

⁴⁷ 'La joon jon 'e tyu² Dios to² tsá² li la li coon²¹ náuu³ 'e 'ii¹i tsá² tsi jmii²¹ joon tsataa²i jilaa²¹ nii² joo²¹ taai² jmii²¹ do. ⁴⁸ Joon mo garø¹i 'e náuu³ do 'in tsá² do unron²on fu ni tsaa² joon cwa¹a in tyii¹³in 'in joo²¹ taai² jmii²¹ do. Joon 'in joo²¹ tyú¹ do taa¹i tsi motó² joon 'in joo²¹ jo tyú¹ do dyee¹³mo. ⁴⁹ La joon ilí² li tyé¹ juncwii²¹. Joon ijalín² 'in ángeles 'in jmáa¹a coon²¹ 'in tyú² coon¹³ 'in gó². ⁵⁰ Joon 'in gó² idyee¹³i li 'ii²¹ joon do-o ityi²i joon cuu¹i moojóon¹on.

Júu³ 'e tyiin¹ 'e tsáai² coon¹³ júu³ 'e tyiin¹ 'e 'múui²

⁵¹ Joon jin²in Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—¿Ti 'øø²¹mo-'oo' jilaa²¹ 'elo?

Joon gañii¹i tsá² tya'a jin²in:

—Joon, 'øø²¹mo-'tsii¹.

⁵² Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tifo² tya' ley 'in gauntsáa¹ xiiala ityu² Dios to² tsá² líi¹ la líi¹ tsá² fii²¹² 'nú¹ 'in lí² tyi² 'e 'mñi² coon¹³ 'e tsáai² jee²¹² 'e sá² tya'a. Lí²-i 'e² 'in tifo² do tsá² 'e júu³ 'múui² joongi júu³ 'e tsáai².

Mo gangaa¹²i Jesús fuu²¹ Nazaret

⁵³ Joon mo ngayuui¹³ ga¹i²i Jesús 'e júu³ cwáain¹ lo ⁵⁴ joon gangaa¹mo fu cwoo¹³

goo¹o. Joon do-o ga'láa² 'wii²¹² 'e'²e tsá² in^{uu} cwo¹ sinagoga tya'a. Joon 'in tsá² goo¹o do ganga'goo²¹o-tsi, jin²in:

—¿Xiiafu li' galiti²¹i 'in tsañ^{uu}¹ no 'e júu³ faa²¹a? ¿Xiiala 'e galí² jmoo¹o ino milagros la no? ⁵⁵ Ts^u jóon¹on ti'mó² ino joon sáa³a sii²¹ María. Joon ruu²¹mo Jacobo, coon¹³ José, coon¹³ Simón coon¹³ Judas. ⁵⁶ Joongi 'in ruu²¹i tsami² seein²¹ jee²¹² jna' jon. ¿Xiiala' galiñii¹i jilaa²¹ 'eno?

⁵⁷ Ts^u 'wii¹³ joon ga'aa¹a tsii²¹² wúu¹ tya' Jesús jo ganú²un júu³ tya'. Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—Un'goo²¹o tsá² jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios pe jii¹³ tsá² goo¹o coon¹³ tsá² in^{uu} tya'a jo un'goo²¹o 'ii.

⁵⁸ Joon jo 'ee milagros gajmaa¹a Jesús jee²¹² 'in tsá² goo¹o do ts^u jo jai² galíi² 'ido 'ii.

14

Mo gajúin¹ Wó³ saai¹ tsá² jmⁱⁱ²¹

¹ 'Yiia¹³ joon 'in tyu² to² li sii²¹ Galilea, 'in sii²¹ Herodes, nigaliñii¹i xiiala jmoo¹o Jesús. ² Joon gasii²¹i 'in née¹i coon¹³on cwáain¹ tya' Jesús:

—Wó³ saai¹ tsá² jmⁱⁱ²¹ ino 'in nigajii¹in¹ jee²¹² 'li²¹². 'Wii¹³ joon li² jmáa¹a milagros do.

³ Ga'i¹-tsi Herodes la joon ts^u nigataan¹³in 'n^uñi³ Wó³ do. Herodes iliseein²¹ tyá² coon¹³ Herodías gaty^u²u to² i'ñá¹u cadenas cwo²¹o Wó³ li' yuu²i 'n^uñi³. Herodes do nigacán¹mo Herodías 'in líi¹ tsami² tya' ruu²¹i 'in sii²¹ Lii²¹². ⁴ Joon Wó³ do gasii²¹i Herodes 'e jo tíi²i jmáa¹a la no.

⁵ 'In²¹²in Herodes jngaa¹³i Wó³ pe 'gøø²¹mo tsá². Ts^u jilee²¹mo tsá² 'e ñii¹i 'e faa²¹ Wó³ cwáain¹ tya' Dios. ⁶ Joon mo gatséi¹ jii²¹ tya' Herodes gajmaa¹a jmⁱⁱ²¹². Joon ga'í² jamí² Herodías gatséen¹in li taai² tsá² li náa¹ jmⁱⁱ²¹² do. Joon 'áa¹mo gatí²-tsi Herodes lagi tséen¹in 'in simí² do. ⁷ Joon gajin²in ga'éé¹i Dios gasii²¹i 'in simí² do:

—Cwóo³oo doñi'ee mí²i.

⁸ Joon 'in simí² do mo ngayuui¹³ gafee²¹i sáa³a jin²in sii²¹i Herodes:

—Cwo¹³ jna lo mootyi² Wó³ saai¹ tsá² jmⁱⁱ²¹ 'e 'yu² coon²¹ tsi wúun¹.

⁹ Galixuu²¹²mo-tsi Herodes pe jo lí² un'naa¹i júu³ tya'a 'e niga'éé¹i Dios li nuu¹un 'in tsá² taai² do. Gaty^u²u to² 'e lí² la joon. ¹⁰ Gasii¹in tsá² gangatá² luu²¹²u Wó³ li' 'yuu² 'n^uñi³ do. ¹¹ Joon gacóon¹on ton²on coon²¹ tsi wúun¹ gacwo¹o 'in simí² do. Joon 'ii-gi gacwo¹o sáa³a.

¹² Joon tyalíin² 'inlíi¹³ tsá² tya' Wó³ do gacoon¹ cuerpo tya'a 'a tsa'áa¹i. Joon ngalíin²mo ngajmaa¹³a Jesús júu³ xiiala galí¹.

Mo gacwo¹o Jesús 'ñá² mil tsá² 'e dø¹ø

¹³ Joon mo galiñi¹ Jesús xiiala gangíi¹ Wó³ do ga'í² tsi coon²¹ barco joon gangóo¹ coon²¹ coon¹³ tsá² tya'a fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Pe galiñi¹ tsá² née¹i la caain²¹ fuu²¹ náa¹ do joon ngalíin²mo ngii¹i tii²i.

¹⁴ Joon mo gacwo¹ Jesús 'e barco do gangaa¹i tsá² fúui¹. Joon galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo tsatsaa¹³ jée¹i 'in tsá² do. ¹⁵ Joon nangó¹ x^{uu} jnaa¹ tyalíin² tsá² tya' Jesús sii²¹i 'ii:

—Nix^{uu} jnaa¹ lo. 'Íi² júu³ 'in tsá² no ts^u jo 'in seein²¹ 'e 'nii¹ 'e dø¹ 'ino. Síi¹³i wa tsalíin² fuu²¹ pi³ taa¹³ co' no 'e ló¹x^u 'e dø¹ø.

¹⁶ Joon Jesús gajin²in:

—Jo 'ná² tsalíin² 'ino. 'Naa', cwó²x^{uu} 'e dø¹ 'ino.

¹⁷ Joon gajin² tsá² tya'a:

—Jo 'ee 'oo²gii¹i jii¹³ 'ñá² 'iñi¹ coon¹³ gáí¹ joo²¹ taai² jmⁱⁱ²¹.

¹⁸ Jesús gañii¹i:

—Cwooi²duu' fu lo.

¹⁹ Joon gaty^u² Jesús to² wa'a cwá² 'in tsá² fúui¹ do jee²¹² ñii²¹ do. Joon gason²on 'e 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gáí¹ joo²¹ taai² jmⁱⁱ²¹. Joon gajøø²ø fu ñu¹fú², gacwo¹ 'maai¹² Dios. Gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do joon gacwo¹o tsá² tya'a. Joon 'in tsá² tya'a do gajmaa¹a jmai²x^u jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do. ²⁰ Jilee²¹mo gagøø²¹ø joon jløø¹³mo. Joon gauncaain²¹ jilaa²¹ 'e gasái¹gi, joon garó¹i dyatun¹ 'motó². ²¹ Joon 'in tsá² 'in

gagøø²¹ do tí² 'ñá² mil jmai² tsañuu¹ jo si²ii²in tsamí² coon¹³ xuui²¹².

Ngí¹ Jesús ni jmí²¹

²² Mo ngayuui¹³ joon gatyu² Jesús to² tsá² tya'a wa' tsalín² lí' ngoo¹³ tyíá¹ cataain²¹ do jéé¹gi lagi 'ii la 'íí²¹² 'íí¹gi júu³ 'in tsá² do. ²³ Joon mo ngayuui¹³ ga'íí¹ Jesús júu³ 'in tsá² do gasoo²¹ o 'ña'a coon²¹ moo²¹ ngafee¹³i Dios. Joon mo ga'í² náú³ do-o táain² Jesús 'ña'o. ²⁴ Joon 'e barco do tya' tsá² tya'a ngó¹ tún² tsa' ni tyíá¹ do. 'Áai¹ jnóo¹ jmí²¹ tsaa¹ barco do tsu 'áai¹ 'íí¹ tyí² lí' chí¹³. ²⁵ Joon niuu²¹ mogí mo ngatyéen¹in Jesús lí 'íí¹ barco do ngí¹ tíí²o ni jmí²¹ ngóo¹o. ²⁶ Joon mo gango¹ tsá² tya'a ngóo¹on ngí¹ tíí²i ni jmí²¹ do gafoo¹mo 'áai¹ joon ga'oo¹o gajin²in:

—Jaain²¹ tsá² 'mootyí² 'in jó¹ no.

²⁷ Pe Jesús gajin²in síí²¹i 'in tsá² do:

—Tá² téen¹-oo', jna-a lo; jo foo¹³naa'.

²⁸ Joon Tú³ gasíí²¹i 'ii jin²in:

—Wana 'nə no, Ña'ñu¹u, tyuu¹³ to² góo³oo tí lí síin¹³u'un no.

²⁹ Joon Jesús gajin²in:

—Na¹ joon.

Joon tsifu-u gajngái² Tú³ lí' caai²¹ barco do joon galáa² 'wii²¹² ngí¹ ni jmí²¹ fu lí síin¹² Jesús do. ³⁰ Pe gafoo¹³mo mo gacón² cwáain¹ xiiala 'íí¹ tyí² joon tí'xu-u ganga'aa¹³i jmí²¹ do. Joon ga'oo¹o gajin²in:

—jMáa² tiin¹³na, Ña'ñu¹u'!

³¹ Tsifu joon gason²on Jesús cwoo²¹o gajin²in síí²¹i 'ido:

—'Áai¹ xuu jo¹ líí²u. ¿'Ee lí' gacu²-o'o coon¹³ jna?

³² Joon mo gangatáa¹i tsi barco do tsifu gaján¹ 'íí¹ tyí². ³³ Joon 'in tsá² taai²¹² tsi barco do gasíí²¹i wojnín¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—'E la ja²mo, Jón¹ Dios 'nə.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ fu Genesaret

³⁴ Mo gatáan¹in lí' ngoo¹³ cataain²¹² lí roon¹ 'wó² tya' tsá² Genesaret. ³⁵ Joon mo galicwii¹in 'in tsá² néé¹ do Jesús tsifu joon ganíí¹³ júu³ la caain²¹ 'in fuu²¹ joon ngajée¹i tsatsaa¹³ lí tyín¹ Jesús. ³⁶ Gamíí¹i

wa'a cwo¹o líí²¹ 'ido tí' síin¹³in joon jileei²¹ 'in galíí²¹ síin¹³ 'ido ga'láa²mo.

15

Jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá²

¹ Joon gangatyéen¹in 'inlíí¹³ tsá² fariseos coon¹³ tífo² tya' ley lí síin¹ Jesús. Jalín² Jerusalén. Joon gaunngíí¹i:

² —¿'Ee lí' jo jmoo¹o tsá² tyí'i la tíí² 'e sí² tya' 'líí²¹² tsacøøi¹³ tyí'? Jo untsiin¹in jíin¹³ la tíí²'e ruun¹³ tsá² cwoo²¹o mo gø²ø.

³ Pe Jesús do gaunngíí¹i:

—Joon 'naa', ¿'ee lí' jo jmoo²oo' náú¹³uu' la to² tyu² Dios mo jmoo²oo' la tíí² 'e sí² tyíí'? ⁴ Tsu Dios gatyu² to² jin²in: “Un'goo²o saa²a ñu²u.” Joon gajin²in: “Ná¹ júun²mo jileei²¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya' sáa³ jmíí²¹.” ⁵ Pe 'naa'gíí' fó²oo' 'e lí² síí²¹i tsá² sáa³ jmíí²¹: “Jo lí² uncoon¹³gíí' nu tsu jilaa²¹ 'e 'oo²¹oo nigacwo³oo Dios.” ⁶ Joon wana jin² la joon jo 'ná¹ uncoon¹³gíí' sáa³a jmíí²¹. Joon coon¹³ la joon tuu¹³naa' to² tyu² Dios lawa' jo 'e to² 'ín³gi 'e jmaa²aa' jíin¹³ la tíí² 'e sí² tyíí'. ⁷ Tsá² sííí¹i 'e 'i¹-tsi la jmoo¹o 'naa'! Tyú²-u gataan¹ ni jí² cwáain¹ tyíí' 'in tsá² gacwoo¹o júu³ tya' Dios la mo jéé¹ síí²¹ Isaiás mo gajin²in cwáain¹ tya' Dios:

⁸ 'In tsá² lo untyú¹i jna coon¹³ 'oo²o

pe 'wíin² sííí¹ 'a 'i¹-tsi coon¹³ jna.

⁹ Jo 'ee to² 'íí³in 'e un'goo²¹o jna².

Jilaa²¹ la 'ee¹e jmai² 'e tyu²u to² tsá²-a, jin² Dios.

¹⁰ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² síí²¹i 'in tsá² néé¹ lí' co' do jin²in:

—Nuu²uan' joon cwo'øøi²¹-oo'. ¹¹ Jilaa²¹ 'e to² tsá² 'oo²o jo 'leei²¹ tsá² coon¹³ 'e joon. 'E 'yee² 'oo²o tsá² 'e joon 'e 'lee²¹i.

¹² Joon gangatyéen¹in tsá² tya'a joon gasíí²¹i Jesús:

—¿Tí' ñí²i, jo gatí²-tsi tsá² fariseos do júu³ tyí'i no?

¹³ Pe Jesús gajin²in síí²¹i 'ii:

—Jilaa²¹ 'mó² 'e jo gajnií¹ Ñu³uu' 'in sø¹o la tyan¹ jmóo³. ¹⁴ Jo cuu¹³-oo' coon¹³ 'in tsá² no tsu lawa tsá² tíuí² 'in soon²¹ 'mo'u² tya' tsá² tíuí² ruu²¹i 'ino. Wana tsá² tíuí² 'méé¹ ruu²¹i la 'oo²¹ tsá² tíuí² joon jee²¹² wai²¹ do xuu²¹i tsi too²¹.

15 Joon Tú³ do gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jmaa¹³ jna'a júu³, ¿'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo?

16 Jesús-gi gajin²in:

—¿Ti jo 'øøi²¹-'oo' 'naa' jon? 17 ¿Ti jo 'øøi²¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá² tsatoo¹³ nu' tu² tsá² joon 'woo²o tún¹? 18 Pe jilaa²¹ 'e 'yee²¹i 'oo²o tsá² 'e 'i¹-tsi tsá² 'e joon. 'E joon 'e 'leei²¹ tsá². 19 Tsu la 'i¹-tsi tsá² la joon líi¹i joon. 'i¹-tsi tsá² 'e gó² tsu 'in gó²o 'ii. 'I jngaa¹³i tsá² la joon 'e ga'i¹-tsio. Fee²¹i tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹ tsu ni ga'i¹-tsi la joon. 'Láa¹a tsamí² coon¹³ tsañuu¹ jii¹³ la niga'i¹-tsi. La joon jon jmoo¹o tsá² 'uun²¹, faa²¹a tsá² júu³ tajuu²¹, faa²¹a tsá² júu³ 'atsaa²¹. 20 Coon¹³ jilaa²¹ 'elo un'leei²¹ tsá² yaai. Pe wana gøø²¹ø tsá² la jo mo roon²¹on cwoo²¹o la tii² 'e si² jo mo ga'lee²¹i.

Ja²mo galíi²i jaain²¹ 'yia²¹² tsamí² cananea Jesús

21 Joon gacwo¹¹i Jesús fu do joon gangó¹ fu li tyu² to² fuu²¹ Tiro coon¹³ fuu²¹ Sidón.

22 Joon gajó² jaain²¹ tsamí² cananea 'in néei¹ do fu li siin¹³ Jesús joon ga'oo¹o jin²in:

—iÑa'ñu¹u', Jón¹ David, fúu² cwolí²u jna! 'In 'líi¹³ 'úui² alma tya' simí² tyia. Joon 'áai¹ wúu¹ nigangó¹.

23 Pe Jesús jo gañii¹i jii¹³xu. Joon tsá² tya'a gamii¹i tyaní¹i wa 'a sii²¹ Jesús 'in tsamí² do wa'a tsee¹i tsu líi¹ to²o mii¹³ jó¹ caluu li ngalín² do.

24 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—Dios gasii²¹in jna jii¹³ 'e 'naa³na 'in tsá² situui¹ tya' tsá² Israel.

25 Pe 'in tsamí² do gangatyéen¹in li siin² Jesús, gasii²¹i wojní¹i tyaní¹i joon gajin²in:

—Ña'ñu¹u', uncoon¹³ jna.

26 Joon Jesús gañii¹i:

—Jo tyú² wa'a tyi² tsá² 'iñi¹ tya' xuui²¹² cwo¹o tsii²¹.

27 Pe 'in tsamí² do gajin²in:

—Jo¹o Ña'ñu¹u'; pe ca tsii²¹ téein² nu' mesa lí²-i dø²ø 'no³ xu²¹ li gøø²¹ø fi²¹² nu¹ do.

28 Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—i'Áai¹ fee¹ jai² líi²u, rán³! Cwolí² jii¹³ la 'iin²¹²u'un.

Joon tsifu joon ga'láa²mo jamí¹i 'in tsamí² do.

Un'láai² Jesús fúu¹ tsatsaa¹³

29 Gacwo¹¹i Jesús do joon gangí¹i li 'co' tyíia¹ Galilea. Joon gasóo²o coon²¹ moo²¹ si² do joon do-o gacwoo²¹o. 30 Fúu¹mo tsá² gatyaliin² li tyíin¹ joon jée¹i tsatsaa¹³ 'in líi²i 'láai² nii² jmoowúu¹. Jée¹mo tsá² jluui¹³, tsá² tiui² coon¹³ 'in jo faa²¹a. Jée¹mo jon tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii². Joon gatyéei¹ ni'i 'ido lí' 'wii²¹² tii² Jesús joon gaun'láa²mo Jesús 'ido. 31 'Áai¹ ganga'goo²¹o-tsi tsá² do mo gani² 'in tsá² do nafaa²¹a 'in tsá² jo mo to² faa²¹ joon 'in tsá² poo¹³ cwoo²¹ tii² na'láa²mo joon tsá² jluui¹³ tyú²-u ningí¹ joon tsá² tiui² nijnaa²¹o. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwoo¹o 'maai¹³ Dios tya' tsá² Israel.

Cwo¹o Jesús tyán² mil tsá² 'e dø²ø

32 Joon gatø¹²ø Jesús tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Fúu² líi²na 'in tsá² no tsu ningó¹ 'ni¹ jmii²¹² táan¹in coon¹³ jna lo joon jo 'e 'oo¹o 'e dø²ø. Jo 'iin²¹²na sii¹³na fu tya'a la jo 'ee mo gøø²¹ø si no xiia²¹ ga'woo²¹o tya'i fu¹.

33 Joon tsá² tya'a gajin²in:

—¿Xiiali ijíin² jna'a 'e dø²ø 'in tsá² fúu¹ no tsu jo 'in tsá² taain²¹² lo?

34 Joon Jesús gaunngí¹i:

—¿Joo¹ 'iñi¹ 'oo²gii¹?

Joon ganii¹i:

—'Oo²gii¹ dyía¹ 'iñi¹ coon¹³ jaain²¹ gá¹ joo²¹ taai² jmii²¹ pi³.

35 Joon gatyú² Jesús to² wa' cwá² tsá² ni 'wó². 36 Joon gason²on 'e dyía¹ 'iñi¹ coon¹³ 'in joo²¹ taai² jmii²¹ joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹a 'no³ joon gacwo¹o tsá² tya'a 'e jmáa¹a jmai²xu jee²¹² 'in tsá² do. 37 Jilee²¹mo gagøø²¹ø ca galijløø¹³mo. Joon garøø²i dyía¹ 'motó²gi 'e 'no³ 'e gasáai¹.

38 Joon 'in gagøø²¹ do ti tyán² mil jmai² tsañuu¹ jo 'e 'ii²¹in tsamí² coon¹³ xuui²¹².

39 Mo ngayuui¹³ joon ga'í²i Jesús 'in tsá² do júu³. Ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco joon gangó¹ cwoo¹³ li sii²¹ Magdala.

16

*Tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos m̃i¹i
coon²¹ milagro wa jma¹a Jesús tya'a*

1 Gatyaliin² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tsá² saduceos fu li siin¹³ Jesús. Joon 'e 'iin²¹²in lawa li 'i¹ goon²¹ lá² wa'a iteei²¹ Jesús gam̃i¹i 'in tsá² do wa jma¹a coon²¹ li² jó¹ fu ñu¹fú². 2 Pe Jesús gañi¹i:

—'Naa' mo jøø²øø¹ coo²¹ jni¹ mo xuu jnaa² fó²oo': "E tyú² ijmá¹a tsu coo²¹ jni¹." 3 Joon mo coo²¹ jni¹ mo 'aa²¹ fó²oo': "Gó²xu jma¹a no tsu coo²¹ 'e jni¹ roon¹on." Tsá² 'in sis̃i¹i 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'. Ñii²¹ 'naa' xiiala ilí² mo coo²¹ jni¹ mo 'áa²¹ coon¹³ mo xuu jnaa² pe jo ñi²ii' 'e 'øøi²¹-tsi 'e li² 'e sá² nano. 4 Tsá² gó² coon¹³ tsá² 'in nigatiui² Dios 'iin²¹²in coon²¹ li² pe jo ilisá² li² tya'a. Ilisá²gon li² jii¹³ lagi lisá² li² tya' Jonás.

Joon gatiu²mo Jesús 'in tsá² do joon gan-gaa²¹o.

Tyian³ tya' tsá² fariseos

5 Mo gangaliin tsá² tya' Jesús li' ngoo¹³ tyia¹ li' ca taain²¹² do niga'iin²mo-tsi coon²¹on 'iñi¹. 6 Joon Jesús gajin²in si²¹i 'ido:

—Tyán²duu' cwáain¹, un'øø¹³naa' yaanaa' tya' tyian³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

7 Joon ga'láa² tsá² tya'a do 'wii²¹² s̃i¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii:

—'Wii¹³ jo ga'lee²¹e' 'iñi¹ 'e joon 'e jin² la joon.

8 Joon mo galili³i Jesús 'ee 'i¹-tsi 'ii joon gajin²in:

—Laa¹³ 'áai¹ xu jo¹ lí²naa'. ¿'E li' 'i¹-'oo' 'e jo 'iñi¹ tyán²aan'? 9 ¿Ti jo mo ga'øø²¹mogi-'oo', ti jo ti¹³-'oo' xiiala mo gajmáa³aa tyia³ 'a 'iñi¹ 'ná² do jee²¹² 'ná² mil tsañuu¹? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'iñi¹ 'e gasá¹gi? 10 ¿Ti jo ti¹³-'oo' mo gajmáa³aa tyia³ 'e 'iñi¹ dyia¹ do jee²¹² tyán² mil tsá²? ¿Joo' 'motó² 'no³ 'e gasá¹gi? 11 'Áai¹ jo mo ga'øøi²¹-'oo' 'e jon'on fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'iñi¹ mo fuu²¹²uu 'naa' 'e un'øøi¹³ yaanaa' coon¹³ tyian³ tya' tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

12 Joon gali'øøi²¹-tsi tsá² tya' Jesús 'e jon'on cwáain¹ tya' tyian³ tya' 'iñi¹ jin²

Jesús pe cwáain¹ tya' júu² 'ee¹ tsá² fariseos coon¹³ tsá² saduceos.

Jmoo¹o Tú³ júu³ 'e Cristo Jesús

13 Mo gatyia¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li tyu² to² fuu²¹ Cesarea tya' Filipino gaunngi¹i Jesús tsá² tya'a jin²in:

—¿'In jna, Ruu²¹i Tsá², jin² tsá²?

14 Joon gañi¹i tsá² tya'a:

—'Inlíi¹³ jin²in 'e Wó³ saai¹ tsá² jm̃i²¹ 'nu. 'Inlíi¹³gi jin²in 'e Elías 'nu. Joon tsá² xeei²¹ jin²in 'e Jeremías 'nu si jaain²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jeei¹ 'ee 'nu.

15 Joon gaunngi¹i Jesús 'ii:

—'Naa', ¿'iin jna fó²oo' 'naa'?

16 Joon Simón Pedro do gajin²in:

—'Nu-xu Cristo 'in gasii¹in Dios. Joon¹ Dios 'in jii¹ 'nu.

17 Joon Jesús gajin²in:

—Jløø¹³mo 'nu, Simón, joon¹ Jonás, tsu jon' tsá² ga'e² 'nu 'e júu³ lo. Pe Ñu¹³oo 'in tyiin¹ ñu¹fú² ga'e²e 'nu. 18 Joon fuu²¹²uu 'nu, 'e sii²¹ 'nu Tú³, joon júu³ tyi¹ 'e foo²¹o 'e líi¹na Cristo, 'in gasii¹in Dios, ili la li coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'e jo jøøi²¹ tya' 'in jai² líi²i jna tsu jilee²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios líi¹i la joon. Joon ca 'mó¹ jo lí² líi¹i 'e júu³ do. 19 Joon cwo¹³oo 'nu jonñi³ tya' li tyu² Dios to² tsá². Jilaa²¹ 'e untsaa¹³u fu juncwii²¹ lo nigaliuntsaa¹²a fu ñu¹fú². Joon jilaa²¹ icwo²¹o lí² juncwii²¹ lo la joon gali² fu ñu¹fú² jon.

20 Joon gatyu² Jesús to² tsá² tya'a 'e jo 'in jma¹a 'ido júu³ jii¹³ jaain²¹ 'e Cristo ii.

Jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in

21 Joon 'yia¹³ joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmo²o tsá² tya'a júu³ 'e 'ná¹ tsáa¹a Jerusalén joon do-o i'e¹²e tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ii wúu¹. Joon ijnga²mo 'ido 'ii pe ijiin¹o tún¹ mi ti 'ni¹ jmii²¹². 22 Joon Tú³ do ngajee¹i li coon²¹ joon gasii²¹i Tú³ Jesús júu³ wúu¹ jin²in:

—iJo icwó² Dios 'e lí² la joon, Ña'ñu¹u! iJo lí² wa' itsangii¹ 'nu la joon!

23 Joon gajii¹³ Jesús ní¹i joon gajin²in si²¹i Tú³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna, Satanás, tsu ijñi¹³ moo coon¹³ júu³ tyi'i. Jo 'i¹-o'o la 'i¹-tsi Dios. La 'i¹-tsi tsá²-a 'i¹-o'o.

24 Joon gajin² Jesús sñi²¹ tsá² tya'a:

—Wa 'iin²¹² in tsá² ngí¹ coon¹³ jna 'ná¹ tuu²¹ 'e 'i¹-tsi tya' 'ña'a, 'ná¹ tyá² a tyá² tya'a ijúun² in la ijúuin³ jna. Joon jó¹ coon¹³ jna.

25 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹² in láa¹ i juncwii²¹ tya'a 'ña'a incaa²¹ mo juncwii²¹ tya'a fu li 'ii²¹ pe jileei²¹ 'in caai²¹ juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ jna pe intii¹³ mo juncwii²¹ tya'a.

26 ¿'Ee to² 'i³ tya' tsá² wa'a li³ i jilaa²¹ 'e sá² la tøø² ni cwoo¹³ juncwii²¹ pe caa¹ mo alma tya'a? ¿'Ee coon¹³ lí² tyí² tsá² tya' alma tya'a? 27 Tsu 'in Ruu²¹ i Tsá² ijó¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' Jmii²¹ coon¹³ ángeles tya'a joon ityí³ tya' jileei²¹ tsá² ti jaain²¹ ti jaain²¹ jiin¹³ la nigajmaa¹ a. 28 'E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa', seein²¹ 'in líi¹³ 'in teein² lo 'in jo ijúun² in ca mi jóø² i 'in Ruu²¹ i Tsá² jó¹ ity² u to².

17

Jesús gaunsi²¹ 'e líi¹ tyani gaai²¹ tsá² tya'a

1 Joon mo gangíi¹ jnúu² jmii²¹² ngajéei¹ Jesús Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹ i Jacobo do fu yu¹ coon²¹ moo²¹ ñii¹ la jee²¹² tyúuin² do. 2 Joon do-o gaunsi²¹ 'e líi¹ tyani 'in tsá² do. Joon ní¹ i galijii¹ la jñi¹ ñi¹, siin³ gi galitaa²¹ la taa²¹ 'yiaa²¹ tya' ñi¹. 3 Joon tsifu joon gangaa¹ in Moisés coon¹³ Elías teen¹ in tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús. 4 Joon gajin² Tú³ sñi²¹ i Jesús:

—Ñañu¹ u, 'i áai¹ tyú² 'e toon²¹ o'on lo! Wana 'iin²¹² u'u, jmoo²¹ o'o 'ni¹ 'nú¹ pi³: coon²¹ tyi'nu, coon²¹ tya' Moisés joongi coon²¹ tya' Elías.

5 La jee²¹² faa²¹ a Tú³ do gajgó¹ coon²¹ jñi¹ taa²¹ jñi¹ li teein¹. Joon ganúu² un coon²¹ júu³ jee²¹² jñi¹ do 'e jin² in:

—'In lo-o yuun²¹ tyiaa 'in 'iin²¹² na, 'áa¹ mo jløø¹³ na 'wii¹³ tya'a. Nuun² uu 'e jin².

6 Joon mo ganúu² un 'e júu³ do gafóo¹ mo 'áai¹ joon gatyii²¹ a li' rí¹ i'ni ni 'wó². 7 Joon Jesús gangatyéen¹ in li teei¹³ tsá² tya'a joon gataan¹ an cwoo²¹ o tya' 'ido, sñi²¹ i:

—Ráan² naa'; jo foo¹³ naa'.

8 Joon mo gajóø² ø jo 'in gangaa¹ gi jiin¹³ 'ña'a Jesús siin¹² gi.

9 Joon mo gajgáa¹ i 'e moo²¹ do gaíi²¹ i Jesús júu³ tsá² tya'a jin² in:

—Jo 'e fú² uu', jiin¹³ jaain²¹, ca mi yuui¹³ jiin¹ 'in Ruu²¹ i Tsá² jee²¹² 'líi²¹².

10 Joon gaunngii¹ i tsá² tya'a:

—¿'Ee li' jin² in 'in tifo² tya' ley 'e 'ná¹ jó¹ Elías nifu?

11 Jesús-gi gañii¹ i:

—'E la ja² mo 'ná¹ jó¹ Elías joon 'e tyá² tyá² jilaa²¹. 12 Pe fuu²¹² uu 'naa' 'e najó²-o Elías joon jo galicwii¹ in 'in tifo² tya' ley do 'ii, li jiin¹³ gajmaa¹ a jiin¹³ la 'iin²¹² in tya' 'ido. La joon jon i'e² e wúu¹ 'in Ruu²¹ i Tsá².

13 Joon ga'øø²¹ mo-tsi tsá² tya' Jesús 'e faa²¹ a Jesús cwáain¹ tya' Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

Un'láa² i Jesús jaain²¹ xuui²¹² júuin² ñii¹

14 Joon mo gatyía¹ Jesús li taai² tsá² gan-gatyéin¹ jaain²¹ tsá² li siin¹² Jesús joon gasii²¹ i wojní¹ i tyani Jesús joon gajin² in:

15 —Jmaa² a feei¹-o'o 'wii¹³ tyiaa. Fúu² cwolii² u xuui²¹² tyiaa tsu júuin² ñii¹ tsu 'áai¹ wúu¹ ní² i. Cñi¹³ i ni jí² si tsi jmii²¹ 'ee 'láai² naa¹³. 16 Ningajée¹ moo xuui²¹² tyiaa fu li néei¹ tsá² tyi'i pe jo gali² i gaun'láa² ni'i lo.

17 Jesús gañii¹ i:

—i Tsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'; sicaai¹³ 'i¹-oo! ¿Ti wóo² gi 'áai¹ 'ná¹ taan²¹² na coon¹³ 'naa'? ¿Ti wóo² gi 'áai¹ 'ná¹ lifeei¹-tsii 'wii¹³ tyii'? Ñijeei¹ duu' xuui²¹² do fu lo.

18 Joon gatyú² Jesús to² 'in 'líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do joon ga'wóo² mo. Joon tsifu joon ga'láa² mo 'in xuui²¹² do joon.

19 Joon coon²¹ li néei¹ Jesús coon²¹ la 'oo²¹ tsá² tya'a joon gaunngii¹ i tsá² tya'a:

—¿'Ee li' i jo gali² i' i tyí² jna'a 'in 'líi¹³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do?

20 Joon Jesús gajin² in:

—Jo gali² i' gatyí² 'naa' 'ido tsu 'wii¹³ xu jai² líi² naa'. 'E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa' wana jai² líi² naa', fiin¹³ coon¹³ coon²¹ 'e pii³, lí²-i fú² uu' 'e moo²¹ si² dó²: “Jiin¹³ lo; cwó² li' li xiia²¹.” Joon ijeen²¹ mo 'e moo²¹ do. Jilaa²¹ ilí² tya' 'in jai² líi². 21 Pe 'in 'líi¹³ la

no 'wóo²mo jiiin¹³ wa'a faa²¹a tsá² júu³ tyá² joongi gøø²¹ tsá² tyiiañi¹.

Ti tún² naa¹³ 'e jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in
 22 Joon mo taan²¹²in caain²¹ fu li sii²¹ Galilea gajma²a Jesús tsá² tya'a júu³ 'e tsá²-a i'níi¹i Ruu²i Tsá². 23 Joon ijngaa¹³mo 'ido 'ii. Pe mi ti 'ni¹ jmí²¹² ijiin¹o tún¹. Joon 'áai¹ ga'aa¹a fa'í³ 'e ganúu²un 'e júu³ do.

Cuu² 'e ci¹ tsá² tya' cwo¹

24 Joon mo gatyalín² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fuu²¹ Capernaum 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ tya' cwo¹ gafee²¹i Tú³, gaunngí¹i:

—¿Ti jo tyí² tifo² tyii¹ 'laa¹³ cwo¹?

25 Joon Tú³ gajin²in:

—Tyí²o 'ino.

Joon mo ga'í² Tú³ inuu tsifu gajin²in Jesús sii²¹i 'ii:

—¿'Ee 'i¹-o'o, Simón? ¿'lin tyí² 'laa¹³ tya' røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹, ti tsá² tya'a si tsá² coon²¹ fuu²¹ 'ee?

26 Joon Tú³ do gañii¹i:

—Tsá² coon²¹ fuu²¹ tyí².

Joon Jesús gajin²in sii²¹i Tú³ do:

—Wana la joon jna jo 'ná¹ chí³ 'laa¹³ tya' cwo¹. 27 Pe la coon²¹ 'e jo 'e ifaa²¹a 'in tsá² no 'laa²¹ tyi', cwó² fu ti tyíia¹ cwo¹'i²i moocuu². Joon 'in joo²¹ in téen¹u'u nifu ityíi¹a coon²¹ cuu² nua¹ 'oo²¹²o. Joon 'e cuu² do ilíin²mo 'e ci²i 'laa¹³ tyi'i coon¹³ tyiajna. Cwocón² tya' 'in tsá² cón² 'laa¹³ do.

18

In 'in tyiin²gi

1 'Yiia¹³ joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús fu li tyíin¹in joon gaunngí¹i:

—¿'lin 'in tyiin²gi li tyu² Dios to² tsá²?

2 Joon gatø¹² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'e jmáa¹ siin¹²in tuntsa' jee²¹² 'in tsá² do, 3 joon gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa jo unsi²naa' 'e 'i¹-oo' joon lín²naa' la líi¹i 'in xuui²¹² no jo cwotaan²naa' fu li tyu² Dios to² tsá². 4 'E coon¹³ la joon 'in tyiin²gi fu li tyu² Dios to² tsá² ilíin² la 'in xuui²¹² no 'in jo jmaa²i jloo¹³ 'ña'a. 5 Joon doñi¹in 'in 'ii²¹ jaain²¹ xuui²¹² coon¹³ 'e sii²¹ jna la 'ino, joon 'ii²¹mo jna jon.

'A tsaai¹³ i'noo¹o tsá² tsa²

6 'Wa seen²¹ tsá² itilí² jmáa¹a 'e 'noo¹o xuui²¹² 'in jo² líi²i jna tsa², tyú²gi tya'a wa'a jéei¹gi 'ñá¹ tsá² luu²¹²u coon¹³ coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹in tsá² 'ii tsi jmi¹ñi¹³ li 'o².

7 'Áa¹mo gó² 'e sá² 'e 'leei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹! Joon la joon 'e 'ná¹ ilí² pe fúu² 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e un'leei²¹ tsá² yaai.

8 'Tsuu 'wii¹³ joon wa gajmaa¹a cwo¹o si tíi¹³i 'ee 'lee²¹u, cwotuu¹nu'u joon cwopii¹nu'u li wíin². 'Tsu tyú²gi tyi'i 'e seen²¹un juncwii²¹ tsá² pooi¹³ si tsá² jluui¹³ 'ee lagi cwo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ je tún² cwo¹o si jé² tún² tíi¹³i 'ee. 9 Joon wa unni²i jmoo¹o 'e 'nóo²o tsa², tyii²i, píi¹nu'u li wíin² tsu tyú²gi tyi'i 'e seen²¹mo'o coon¹³ coon²¹ unni²i lagi cwo¹³o li 'ii²¹ li coo²¹ coon²¹ tøø²mo.

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in situui¹

10 'Jo jmaa²aa' wa' jo tsáai¹-oo' xuui²¹² no. 'Tsu fuu²¹²uu 'naa', 'in ángeles tya'a taa²i tyani Nu¹³ 'in tyíin¹ ñá¹fú². 11 In Ruui²¹ Tsá² gajó² juncwii²¹ jmáa¹a tiin¹³ tsá² 'in ngí² situui¹.

12 '¿Xiiala líi²naa'? Wa' jaain²¹ tsá² 'aa¹i coon²¹ cíein¹³ joo'saa²¹ joon wa gatuui¹ jaain²¹, itiu²mo 'in noventa y nueve jee²¹² moo²¹ joon 'e tsa'nee¹³i 'in situui¹ do.

13 Joon wa gatsee²¹i joon ilijløøi¹³gi tya' 'in joo'saa²¹ gatsee²¹i do lagi 'in noventa y nueve do 'in jo ituui¹ do. 14 La joon jon 'Ñá²uu', 'in tyíin¹ ñá¹fú², jo 'iin²¹²in wa' 'e ngí² situui¹ jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in xuui²¹² pi³.

Xiiala 'ná² jmá¹ tsá² fee¹-tsi tya' tsaruu²¹i

15 'Wa ga'láa²a ruu²¹u tyi'i sii¹³du' la 'oo²¹ gáa¹naa' joon jmaa²a júu³ xiiala ga'láa¹a. Joon wana gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tyi'i joon lí²i 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³.

16 Pe wa jo gajmaa¹a nuu¹³un te² jaain²¹ gaí¹gi tsá² 'e núu¹un 'e síi¹³naa' ilíi²in tsá² jmoo¹o júu³ jai² 'in tsá² do. 17 Joon wana jo gajmaa¹a ruu²¹u nuu¹³un tyani 'in tsá² jmoo¹o júu³ jai² do joon cwojee¹u 'in ruu²¹u do tyani li sicaain²¹ jileei²¹ 'in tsa¹-tsi Dios. Joon wana jo galinuu¹³un

tún¹ tyani 'in tsá² fúu¹ 'in tsa¹-tsi Dios joon lí²in 'in ruu²¹u do lawa jaain²¹ 'in jo tsa¹-tsi Dios si lawa jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ tya' e 'nñ¹i tsá² 'ee.

18 "E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'e jilaa²¹ 'e untsaa¹³naa' fu juncwii²¹ lo la joon jon 'e lí² tsaai¹³ fu ññ¹fú². Joon jilaa²¹ 'e cwó²oo' lí² fu juncwii²¹ lo la joon ilí² fu ññ¹fú² jon.

19 'Fuu²¹²uu 'naa' jon, wana ti gáa¹naa' 'in cwo²oo' júu³ ruu²¹naa' coon¹³ coon²¹ júu³ tyá² 'e mí²ñ, Ññ³ññ 'in tyín¹ ññ¹fú² icwo¹o 'naa' 'e gamí²ñ do. 20 Mo natí² fin¹³ gaí¹ gaai²¹ tsá² 'in sicaain²¹ iun'goo²¹o jna siin¹³ moo jee²¹² 'ii²¹ —jin² Jesús.

21 Joon Tú³ do gangóo¹ ngafee¹³i Jesús jin²in:

—Ññ¹ññ¹u', wa gajmaa¹a ruu²¹na 'e gó² tyiia ¿joo' naa¹³ 'ná¹ jmáa³aa feei¹-tsii 'wii²¹² tya'a? ¿Ti ca tí² dyía¹ naa¹³?

22 Joon gaññi¹i Jesús:

—Jo fuu²¹²uu 'nñ ca tí² dyía¹ naa¹³ pe fuu²¹²uu 'nñ ca gatyía¹ setenta naa¹³ 'e ga-fuu²¹²uu 'nñ dyía¹ naa¹³.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in jo gali'in²¹²in jmá¹a feei¹-tsi

23 'Tsñ 'wii¹³ joon 'e tyñ¹ Dios to² tsá² li la lí¹i jaain²¹ róøi¹³ 'in gali'in²¹²in jmaa¹³a cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ tya'a. 24 Joon mo ga'láa² 'wii²¹² gatø¹ø 'in róøi² do tsá² tya'a joon gatyía¹ jaain²¹ 'in róøi² tya'a 'láai¹ 'áai¹. 25 Joon 'in tsa'leei¹³ do jo 'e 'oo¹o wa'a tyí² tya'a. Joon 'in róøi¹³ do gatyñ²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa' nñ¹ ni 'ido coon¹³ 'oo² 'ido coon¹³ jón¹on coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² tya'a 'e tyí² 'e róøi² do. 26 Pe 'in tsa'leei¹³ do gasii²¹i wojnúi¹ tyani ññ¹fii²¹²i joon gamí¹i tyani 'ido 'áai¹: "Ññ¹fii²i cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia joon icí³oo jilaa²¹ 'e róø²na tyi'i." 27 Joon ññ¹fii²¹²i do galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya' jilaa²¹ 'e róøi² joon galáa²mo 'ido 'ii. 28 Joon tsifu cwo¹ññ¹i tya' ññ¹fii²¹²i do joon xñ ngai²xñ mo gajjin¹in jaain²¹ tsañññ¹ 'in niróøi²xñ coon²¹ tún² 'ii²¹ cuu². Joon tsifu gason²on luu²¹² 'ido sii²¹i: "iTyí² gon 'e róø²u tyiia do la no la!" 29 Joon gasii²¹ 'in

tsá² do wojnúi¹i tyaní¹i joon gamí¹: "Cwo-lifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia joon icí³oo jilaa²¹ 'e róø²na tyi'i." 30 Pe 'ii-gi jo galifee¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² do. Joon gatan²ni'i 'ido 'nññi¹³ ca tyí² jilaa²¹ 'e róøi². 31 Pe mo ganí²i 'in tsa'leei¹³ catyaai² do xiiala gajmaa¹a 'in tsá² do galixuu²¹²mo-tsi joon ngalín² ngajmaa¹³a júu³ ññ¹fii²¹²i jilaa²¹ 'e nigalí². 32 Joon 'in ññ¹fii²¹² do gatyñ²u to² tsa'leei¹³ tya'a wa'a tsate¹e 'in tsá² do. Joon mo gatyía¹ 'in tsá² do gajin² róøi¹³ sii²¹i 'ido: "iTsa'leei¹³ 'in gó² 'nñ! Ga'iin²moo 'e róø²u tyiia 'wii¹³i gamí²i tyaní³ii. 33 'Ná¹-a jon jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tya' tsaruu²¹u jiiin¹³ la nigajmáa³aa feei¹-tsii 'wii²¹² tyi'i." 34 Joon gatsá² 'nii²¹-tsi ññ¹fii²¹²i do tya'a 'áai¹gi. Joon gatyñ²u to² 'e²e tsá² 'ido wúu¹ ca mi tyí² jilaa²¹ 'e róøi².

35 'La joon jon ijmá¹a Ññ³ññ, 'in tyín¹ ññ¹fú², coon¹³ 'naa' wa jo jmaa²aa' feei¹-oo' 'wii²¹² tya' tsaruu²¹naa' 'e 'yaai²¹²-oo' —jin² Jesús do.

19

'E²e Jesús tsá² cwáain¹ tya' mo tiui² tsá² tsamí² tya'a

1 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús jilaa²¹ 'e júu³ lo gacwo¹ññ¹i li sii²¹ Galilea joon gangó¹o li roon¹on coon²¹ 'wó² li sii²¹ Judea 'e roon¹on li' ngoo¹³ jmí²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ññ¹. 2 Fúu¹mo tsá² gangalín² coon¹³on. Joon gaun'láa²mo Jesús 'in tsá² do.

3 Joon 'inlí¹³ tsá² fariseos gangatyéen¹in li ngó¹o Jesús 'e 'iin²¹²in 'e teei²¹ Jesús lawa coon²¹ nilá² joon gaunngí¹i:

—¿Ja ilí² tiui² tsá² tsamí² tya' coon¹³ doññ¹ee cwáain¹?

4 Joon gaññi¹i 'ii:

—Ññ¹ 'naa' 'ee jin² júu³ tyá² tya' Dios 'e mo 'láa² 'wii²¹² gajmee¹i Dios tsañññ¹ coon¹³ tsamí². 5 Jin²o jon: "Tsñ 'wii¹³ joon itiu²mo tsá² sáa³ jmii²¹ ilicaain²¹ coon¹³ 'oo²o joon jee²¹² gáa¹i do ilí²in lawa jaan²¹mo." 6 Joon jo lí¹gi gáa¹i jaan²¹mo galí¹i joon. Tsñ 'wii¹³ joon jo lí² xee¹i tsá² 'in gauncaain²¹ Dios.

7 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—Wa la joon, ¿'ee li'i gatya² 'lii²¹² Moisés to² wa lí² cwo¹ tsá² 'oo² coon²¹ mo'jí² 'e lí² tiui² tsá² 'ii? Joon coon¹³ la joon tiu² mo'ido.

8 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² do:

—Galí² 'i la joon tsu 'wii¹³ 'áai¹ sóo² 'oo' 'naa'. Tsu jo la joon lí² la mo 'wiin²¹². 9 Jna fuu²¹²uu 'naa', wana tiui² tsá² 'oo² wa mo jo mo 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ joon cuu²¹ cwo²¹ coon¹³ jaain²¹gi tsami² 'noo¹on tsaa² coon¹³ 'in tsami² do. Joon wana cuu²¹ tsá² cwo²¹ coon¹³ jaain²¹ tsami² 'in natiui² ñuu¹ tya'a joon 'noo¹on tsá² tsaa² 'e la joon.

10 Joon gajin² tsá² tya'a sii²¹ Jesús:

—Wana la joon jmoo¹o tsañuu¹ coon¹³ 'oo² tsáai¹gi-tsi wa jo cuu²¹mo cwo²¹o.

11 Jesús-gi gajin²in:

—Jo jileei²¹ lí² 'øøi²¹-tsi 'elo. Li jiin¹³ 'in nityii¹³in Dios ilí² 'øøi²¹-tsi. 12 'Láa²mo 'ii¹³ 'e sá² 'e jo lí² cui² cwo²¹o tsá². 'Inlíi¹³ jo 'ii¹in 'e cui² cwo²¹o ca mi liseen²¹mo. 'Inlíi¹³gi tsá² jo cwó² tsá² jon cui² cwo²¹o. 'Inlíi¹³gi tsá² jo 'iin²¹²in cui² cwo²¹o tsu 'wii¹³ cwáain¹ tya' li tyu² Dios to². Jileei²¹ 'in lí² jmá¹ 'elo, cwojmaa¹a.

Uncwaai³ Jesús xuui²¹² tya' tsá²

13 Joon gangajé¹i tsá² xuui²¹² tya'a li sin² Jesús wa'a taan¹an Jesús cwo²¹o tya' 'ido joon faa²¹a júu³ tyú². Pe tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² jí² ni'i 'in tsá² jé¹i xuui²¹² do. 14 Pe Jesús gajin²in:

—Cwó²duu', cwojalín² xuui²¹² no tyaní³ii joon jo untsaa¹³naa' tsu jiin¹³ 'in lí¹i la no-o tsataai² li tyu² Dios to².

15 Joon gataan¹an cwo²¹o tya' 'in xuui²¹² do. Joon mo ngayuui¹³ joon gacwo¹o do.

Jaain²¹ simii²¹ 'in sá² cuu² tyaa¹ júu³ coon¹³ Jesús

16 Joon gatyía¹ jaain²¹gi tsá² 'in gaunngii¹i gajin²in sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyú¹, ¿'ee 'e tyú² 'ná¹ jmáa³aa 'e liseen²¹na tyú² coon²¹ tøøi²?

17 Jesús gajin²in:

—¿'Ee li'i fu²¹u jna 'in tyú¹? Jaan²¹mo 'in seen²¹ 'in tyú¹ jiin¹³ 'ña'a Dios. Pe

wana 'iin²¹²u'u liseen²¹mo'o tyú² jmaa²a la to² tyu² Dios.

18 Joon gajin² 'in simii²¹ do:

—¿Noo to² tyu² Dios?

Joon Jesús ganii¹:

—Jo jngá¹u'u tsá²; jo 'laa²¹²a coon¹³ tsami² tya' tsá² xeei²¹; jo jmaa²a 'uun²¹; jo fu²¹u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹; 19 un'goo²¹o nñ²¹ coon¹³ saa²a; cwoli'iin²¹²u'u tsaruu²¹u lawa 'wo'o.

20 Joon gañii¹ 'in simii²¹ do:

—Jilaa²¹ la no nigajmáa³aa jiin¹³ la mo xuui²¹²na. ¿'Ee 'ná¹ jmáa³gi?

21 Joon Jesús gajin²in:

—Wana 'iin²¹²u'un 'e jo 'e si'naai²¹gi 'e 'naa²¹ cwo'nñ²¹²i 'e 'oo²¹²o joon cwo²¹o tsá² tañii² joon lisá² 'láai²gi tyi'i fu ñu'fú². Mi yuui¹³ joon na¹, ngi²¹i coon¹³ jna.

22 Pe mo ngayuui¹³ ganú²un 'e júu³ lo gangaa¹³i fa'í³ 'áai¹ tsu 'áa¹mo sá² cuu² tya'a.

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'áai¹ wúui¹ cwó¹i yaai tsá² sá² cuu² tyu² Dios to² 'ii. 24 Fuu²¹²uu 'naa' tún¹, tyan²gi to² wa'a tsa'í² jaain²¹ tsá² sá² cuu² li tyu² Dios to² tsá² lagi wa' ngii¹ camello coon²¹ too²¹ tya' moocuu².

25 'Áai¹ tsa'goo²¹o-tsi tsá² tya'a mo ganú²un 'elo. Joon gaunngii¹i la 'oo²¹ yaai:

—¿'iin lí² tsataai² li tyu² Dios to² tsá²?

26 Joon gajóø²i Jesús 'ii joon gajin²in:

—Jo lí² jmá¹a tsá² 'elo pe jilaa²¹ lí² jmá¹a Dios.

27 Joon gajin² Tú³ sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', nigatuu²¹oo'o 'e 'oo²¹o'o joon nigangi²i coon¹³ 'nñ. ¿'Ee ilí² tyii'i?

28 Joon gañii¹ Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', mi li'múui² jilaa²¹ 'e sá² joon 'in Ruu²¹ Tsá² tyiin¹ li silii²¹² tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a joon 'naa' 'in nigangi¹ coon¹³ jna ini²ii' dyatun¹ li silii²¹² tyii'. Joon ityú²uu to² 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² Israel. 29 La joon jon jileei²¹ 'in nigatú² 'nú¹ si nigatiui¹ ruu²¹i tsañuu¹ si ruu²¹i tsami² 'ee si nigatiui² sáa³ jmii²¹ 'ee si tsami² tya'a si jóon¹on 'ee si nigatú² 'wó² tya'a tsu 'wii¹³ jna-a; 'ii²¹mo

cíein¹³ líi¹gi joon i'ii²¹mo jon juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo. ³⁰ Pe fúu¹mo tsá²'in seein²¹ nano 'in líi¹i nifu 'ii-i litséi¹ ciiin²¹gi. Joon fúu¹mo 'in litséi¹ nano joon 'ii-i nifu ciiin²¹gi —jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do.

20

Lawa tsa'leei¹³ 'in gajmaa¹a to²

¹ Faa²¹gi Jesús jin²in:

—'E tyu² Dios to² li la líi¹i jaain²¹ ñi¹fii²¹² tsá² li náa¹ to². Joon mo 'aa²¹ tsáa¹a tsa'née¹i tsa'leei¹³ tya' 'in cún² mi³ wu-unjøø¹³ tya'a. ² Joon jin²in xiiati tyí² la coon²¹ jmii²¹². Joon gasii¹in 'in tsá² do jee²¹² to² tya'a. ³ Joon la 'iin² ñá² gangó¹ li li' 'moo¹³ joon gatsee²¹i tsá² 'in jøøi². ⁴ Joon gajin²in: “¿Ja cwolín²naa' cwojmaa²aa' to² tyiia joon icwóo³oo 'e tíi²naa'?” Joon gangalín²mo 'in tsá² do. ⁵ Joon mo gati² tyiiañi¹ coon¹³ la 'iin²¹ 'ni¹ ca 'loo¹ gangó¹o 'in ñi¹ do li li' 'moo¹³ do 'náa²i tsa'leei¹³ tya'a. ⁶ Joon la 'iin² 'ñá² ca'loo¹ gatsee²¹i 'in líi¹³ 'in jøøi², joon gajin²in: “¿'Ee li' née¹³naa' lo tøøi² jmii²¹² jo 'ee to² jmoo²oo'?” ⁷ 'Ido-gi gañii¹i: “Tsu jo 'iin²¹²mo galí² 'neei²¹ jna'a 'e jmoo²¹o' to².” Joon gajin² in ñi¹ do: “Cwolín²naa' cwojmaa²aa' to² 'wó² tyiia joon ici³ii 'lee¹³naa' jiiin¹³ la gatii².” ⁸ Joon la xuu jnaa² gatyu² ñi¹ do to² tsa'leei¹³ tya'a 'in tyu² to² gajin²in: “Cwote²du' tsa'leei¹³ do joon cwo¹o 'leei¹³, joon 'láa² 'wii²¹² cwo¹o 'leei¹³ 'in ngataai² li tséi¹ do. Joon 'in ngataai² jee²¹² to² nifu cwo¹o 'leei¹³ li gatséi¹.” ⁹ Joon 'in ngataai² jee²¹² to² la 'iin² 'ñá² ca'loo¹ ga'ii²¹mo 'lee¹³i tya' la tøøi² jmii²¹². ¹⁰ Joon mo ga'ii²¹i 'in ngataai² nifu do 'lee¹³i líi²i i'ii²¹ 'láai²gi 'lee¹³i lagi 'in ngataai² ca'loo¹ do. Pe xu joon coon²¹ røø² ga'ii²¹i 'lee¹³i coon¹³ 'ido. ¹¹ Joon mo ga'ii²¹i 'e 'leei¹³ do ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ ñi¹fii²¹²i do ¹² jin²in: “'In gacwolín² li tséi¹ røø² ga'ii¹³na'a 'lee¹³na'a coon¹³ 'ido joongi coon²¹ hora gajmaa¹a 'ido to² joon jna'gii¹ tøøi² jmii²¹² taan²¹a'an jee²¹² 'yiia²¹.” ¹³ Pe 'in tsá² fii²¹² do gañii¹i jin²in sii²¹i jaain²¹ 'in tsá² do: “Tсару¹u', jo jmoo³oo 'e gó² tyi'naa'.

¿Ti jo gajmoo²¹o' júu³ xiiati 'e 'lée¹³u tya' coon²¹ jmii²¹²? ¹⁴ Con²¹on jiiin¹³ 'lée¹³u 'e gatii²u joon cweei¹². Iin²¹²na cwo¹³oo 'in ngataai² jee²¹² to² li tséi¹ do jiiin¹³ la cwo¹³oo 'na. ¹⁵ Lí²-i tyu³uu to² cúu³uu jiiin¹³ la 'iin²¹²na. ¿Ti ga'aa²¹²a tsiuwú¹ tsu tsá² tyú¹mo jna? ¹⁶ La joon lí¹, 'in li tséi¹ 'ii 'in nifu, joon 'in nifu 'ii 'in li tyéi¹. Tsu itø¹²ø Dios fúu¹ tsá² pe xuu 'in gacwai¹² jmáa¹a.”

Xiiagi tún¹ jmo¹o Jesús tsá² tya'a júu³ ijúun²in

¹⁷ Mo ngó¹ Jesús fu Jerusalén 'yúu²i fu¹ joon gajee¹i coon²¹ ji dyatúuin² tsá² tya'a joon gajin²in:

¹⁸ —Tyán²duu' cwáain¹. 'E ningalii²¹i' lo fu Jerusalén. Joon do-o i'ni¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwoo²¹o 'in tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon ityu² to² ijúun²in 'ido. ¹⁹ Joon ijaan¹³mo 'ido tya' tsá² jo seein²¹ Israel, joon iungøø¹ni'i 'ido, ipoo¹ni'i joongi itéen¹in tsa² crúu¹³. Pe mi ti jmii²¹² 'ni¹ ijiin¹o tún¹ jee²¹² 'li²¹².

Mii¹i sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ jmii¹aa²¹²

²⁰ Joon gangatyéen¹in Jacobo jóon¹ Zebedeo coon¹³ ruu²¹i Wó³ coon¹³ sáa³a fu li siin¹³ Jesús joon gaun'goo²¹o Jesús tsu sáa³ Jacobo coon¹³ Wó³ gali'in²¹²in mii¹i jmii¹aa²¹². ²¹ Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'E 'iin²¹²u'un jmáa³aa tyi'i?

Joon sáa³ 'ido gajin²in:

—Mi tyé¹u'u li tyu²¹u to² joon cwo²¹o cwá²a 'in yuu²¹ tyiia gáí² lo, jaain²¹ li' cwo¹¹o tsáa¹ jaain²¹gi li' cwo¹¹o tooin²¹².

²² Pe Jesús gañii¹i:

—Jo ñi² 'naa' 'ee mii²ii'. ¿Ti lí² taa²¹aa' moo²oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna? Joon, ¿ti lí² ijúun²naa' la ijúuin² jna?

'Ii-gi gajin²in:

—Lí²-i.

²³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Ja²mo, imoo²oo' wúu¹ la wúu¹ imóo³ jna joon ijúun²naa' la ijúuin² jna pe jo tíi²na cwóo³oo ní²ii' jaan²¹naa' li' cwóo³oo tsáa¹ jaain²¹gi li' cwóo³oo tooin²¹². 'E joon 'e tya' tsá² 'in nigatyá¹a Ñu³uu tyú².

24 Joon mo ganúu²un 'in dyéi¹ tsá² tya'a catyaai² do gatsá² 'nii²¹-tsi tya' 'in gáí¹ ruu²¹i do. 25 Pe Jesús gatø²ø 'ii gajin²in:

—Jiin¹³ la ñí² 'naa', 'in tsá² tyu² to² juncwii²¹ tyu² to² 'ii²¹, joon 'in tsá² 'in tyu² to² 'in tyiin² jee²¹² 'in tyu² to² do gøø¹³gi to² tyu². 26 Pe jo lí² la joon jee²¹² 'naa'. Tsu 'in 'iin²¹²in jma¹ feei¹gi jee²¹² 'naa', 'ii ná¹ unjíi²in 'in catyaai²gi. 27 Joon 'in 'iin²¹²in líi²in nifu 'ná¹ jma¹ la to² 'e tyu² 'in catyaai²gi do. 28 Tsu jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo gagoo²¹²oo 'e unjíi²in tsá² jna pe gagoo²¹²oo wa'a unjíi³na tsá². Gagoo²¹²oo 'e cwó³oo juncwii²¹ tyiia la wa' 'e 'laa¹³ ilí² tiin¹³ tsá² fúui¹.

Un'láa²i Jesús gáí¹ tsá² tiui²

29 Joon mo gacwo¹íi¹ Jesús fuu²¹ Jericó do fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesús. 30 Joon lí¹ caai²¹ fu¹ lí ngó¹o Jesús néei¹ gáí¹ tsá² tiui². Joon mo galili³i ingíi¹ Jesús lí néi¹i do joon ga'oo¹o jin²in:

—iÑa'ñu¹u', Joon¹ 'líi²¹² David, fúu² cwolií¹u jna'a!

31 'In tsá² 'in ngalín² do sii²¹i 'ido wa'a jo to²o líi¹ 'ido mii¹³. Pe xu joon lí¹ líi¹gi tá² ga'oo¹o jin²in:

—iÑa'ñu¹u', Joon¹ 'líi²¹² David, fúu² cwolií¹u jna'a!

32 Joon Jesús gajaan¹an lí ngóo¹ joon gatø²ø 'in tsá² tiui² do joon gaunngii¹i:

—¿'Ee 'iin²¹²naa' ijmáa³aa tyii'?

33 Joon gañii¹i 'ido:

—iÑa'ñu¹u', 'e 'iin²¹²na'a jø²ø'ø!

34 Joon fúu² galíi²i Jesús 'ii, joon ga'lii²¹i unni¹ 'ido. Tsifu joon galí¹ jø²ø 'in tsá² tiui² do joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

21

Mo ga'í²i Jesús Jerusalén

1 Joon mo xu 'ná¹gi tyía¹ Jesús fuu²¹ Jerusalén, joon gatyalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betfagé, fuu²¹ náa¹ caai²¹ moo²¹ sii²¹ Olivos. 2 Joon Jesús gatyu² to² gáí¹ tsá² tya'a jin²in:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyani no. Joon do-o ityee¹³naa' jaain²¹ bu³ 'yiia²¹² si'ñuu¹i coon¹³ yuun²¹ tya'a. Joon sii¹³ii'

'nii²¹² tya'a joon jøø²¹²naa' fu lo. 3 Wa' 'in sii²¹i 'naa' cwáain¹ tya' bu³ do joon fú²uu': “Ña'ñu¹oo'o 'né¹ ni'i 'inlo joon nacun'un jajaa²¹²na'a.”

4 Joon la lo galí¹ 'e gatsín¹ júu³ gataan¹an ni mo'jí² jaain²¹ 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹ 'e jin²:

5 Síi¹³ii' 'e fuu²¹ do sii²¹ Sión: “Jøø²øø', Róøi¹³ tyii' jó¹ lawa tsá² 'wóí¹ tyiin¹in jaain²¹ bu³, jaain²¹ bu³ xuui²¹², 'in líi¹i jóon¹on jaain²¹ joo'núu³ tyaan¹ laa²¹².”

6 Joon 'in tsá² tya' Jesús do ngalín²mo ngajmaa¹a la to² tyu² Jesús. 7 Ngatee¹e bu³ do joon gaunfuu¹u siin¹³in moo'wó¹o bu³ do. Joon gacwo² Jesús 'in bu³ do. 8 Joon 'in tsá² fúui¹ do ganii¹²i siin¹³in tya'i fu¹ lí ngó¹ Jesús. Joon 'inlíi¹³ gatyu²u nii²¹² moo²¹ joon gatyaa¹a tya'i fu¹. 9 Joon 'in tsá² 'in ngalín² nifu lagi¹ 'in jalín² lí' caluu 'oo¹o jin²in:

—iCwoseein²¹ Joon¹ 'líi²¹² róøi¹³ David wóo²! ¡In cwa³mo 'i 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'! ¡Un'goo²¹oo' Dios!

10 Joon mo ga'í² Jesús fuu²¹ Jerusalén joon ganáa¹ 'goo²¹ 'áai¹ joon fúu¹mo gaunngii¹i gajin²in:

—¿'lin-gi 'ino?

11 Joon tsá² gañii¹i:

—Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tya' Dios 'in sii²¹ Jesús 'ino. 'In jó¹ fuu²¹ Nazaret 'e náa¹ lí sii²¹ Galilea no.

Ga'woo²¹mo Jesús tsá² 'in taai² inuu cwo¹ fee¹ do 'e tyaan¹ 'e 'nii¹ 'e ló² tsá²

12 Mo ngayuui¹³ joon ga'í² Jesús inuu cwo¹ fee¹ tya' Dios sii²¹ do. Joon ga'øø¹²mo jileei²¹ 'in taai² do fu caluu. Lagi¹ 'in taai² ló¹ do la joon jon 'in taai² 'nii¹i ga'øø¹²mo. Gajii²¹ Jesús mesa lí taa¹³ cuu² tya' tsá² 'in unsi²¹i cuu² tya' tsá². Gajii²¹mo jon 'mosí¹³ lí néei¹ 'in 'nii¹i maa²¹². 13 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ni jí² tya' Dios jin²in: “'E 'nú³uu lo iun-sii²¹ tsá² coon²¹ lí faa²¹a tsá² júu³ tyú²”, pe 'naa' nigajmaa²aa' lo lawa coon²¹ too²¹ lí taai²¹² 'uun²¹.

14 Joon tsi in^{uu} cwo¹ do gangatyéen¹in 'inlⁱⁱ13 tsá² tiu² coon¹³ 'inlⁱⁱ13 tsá² jluui¹³ li siin²¹ Jesús joon gaun^láa²mo Jesús 'ido. 15 Taai² jon in^{uu} cwo¹ do 'inlⁱⁱ13 xuui²¹² 'in ga'oo¹o gajin²in: “iCwoseein²¹ Joon¹ 'lⁱⁱ212 róøi¹³ David wóo²!” Joon mo ganí² 'in tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley jilaa²¹ milagro gajmaa¹a Jesús joon mo ganú²un 'e 'oo¹o 'in xuui²¹² do gatsá² 'nii²¹-tsi. 16 Joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—¿Ti jo nuu²un 'ee 'e jin² 'in xuui²¹² no? Joon gañii¹i Jesús:

—Núu³oo. ¿Ti jo mo gauntsaa¹³naa' 'ee 'e jin² ji² tya' Dios cwáain¹ tya' 'elo? Jin²o la no: 'E 'øø¹ø xuui²¹² coon¹³ y^{uu}n²¹ pi³ iuntyú¹i jna-a joon.

17 Joon gacwo¹o do, gatú²mo 'in tsá² do joon gangó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Betania. Joon do-o gajaan¹an canú¹.

'Fi²i Jesús tsiifú² tya' 'mó² cwarí³

18 Mo gajná² joon gacii¹³i Jesús fu Jerusalén joon gatsá² un'aa²¹²i. 19 Joon gango¹o si² li' caai²¹ fu¹ coon²¹ 'mó² cwarí³. Joon gangatyéen¹in co' li si²i pe jo 'e gatsaa²¹a jiiin¹³ coon²¹ 'oofuu²¹ tya'a. Jmaai² mo²o tsi². Joon Jesús gajin²in sii²¹i 'e 'mó² cwarí³ do:

—Jiiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo 'ee 'oofuu²¹ 'ii¹gi 'nu!

Joon tsifu joon lity^{uu}n²¹ 'e 'mó² cwarí³ do. 20 Joon mo ganí¹i tsá² tya' Jesús 'elo ganga'goo²¹o-tsi 'áai¹ joon gajin²in:

—jLaa¹³ lii¹ jmoonoo gality^{uu}n²¹ 'e 'mó² cwarí³ no!

21 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wana jo¹ lí²naa' joon jo tóin¹ júu³ tyii' lí¹gi lijmaa²aa' lagi jmaa²¹²aa tya' 'e 'mó² cwarí³ no. Lí²-i fú²uu' 'e moo²¹ si² do: “Jiin¹³ lo, cwó², cwoté²u'u tsi jmi¹ñi¹³”, joon la joon ili². 22 Joon jilaa²¹ imí²ii' coon¹³ júu³ tyú² tyii' i'ii¹³naa' wa jo² lí²naa'.

To² 'oo¹o Jesús

23 Joon ga'í² Jesús in^{uu} cwo¹ fee¹ do joon la 'ii²¹² siin²¹ 'e²e tsá² joon gangatyéen¹in

'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel joon gaunngii¹i:

—¿'Ee to² 'oo²o 'e jmoo²o la no? ¿'lin gacwo¹o 'e to² no?

24 Joon Jesús gañii¹i:

—Joongi iunngii³duu 'naa' joon wana ñí²ii' la joon jon jna ifuu²¹²uu 'naa' 'iin gacwo¹o to² jmóo³oo. 25 ¿'iin gaty^u2 to² saa¹i Wó³ tsá² jmii²¹? ¿Ti Dios 'e wa tsá² 'ee?

Pe 'in tsá² jo cwo¹o júu³ la 'oo²¹ ruu²¹i jin²in:

—Wana fá²a' Dios gaty^u2 to² 'in Wó³ do ijin² 'ino: “¿'Ee lí' jo gajo¹ galí²naa' júu³ tya' 'ido?” 26 Joon wana fá²a' 'e tsá²-a gaty^u1 to² Wó³ do ijme¹mo tsá² jna' tsu jilee²¹mo tsá² lí²i 'e faa²¹a Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

27 Tsu 'wii¹³ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús jin²in:

—Jo né² jna'a.

Joon gajin²in Jesús:

—La² joon jon jna jo fuu²¹²uu 'naa' 'in gacwo¹o jna to² 'e 'óo³oo.

Lawa jaain²¹ tsá² 'in seein²¹ gáí¹ jóon¹on

28 Joon Jesús gasii²¹i 'in tsá² do jin²in:

—¿'Ee 'i¹-'oo'? Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in seein²¹ gáí¹ jóon¹on. Joon gajin²in sii²¹i 'in jaain²¹ do: “Y^{uu}n²¹ tyi', cwo²o cwo-cun²un mi³ wuunjøø¹³ tyiia no.” 29 Joon 'in jóon¹ do gañii¹i: “Jo ní³ jna.” Pe mo li cii²¹gixu gajoo²¹o-tsi joon gango¹-o, ngajmaa²¹a to². 30 Joon gangó¹o jmii²¹ do ngajjóø² 'in jaain²¹ dogi. Joon la do-o gajin²in. Joon 'in jaain²¹ do gajin²in: “Tyú²-u, ñu³, ní³oo.” Pe jo gangóo¹o. ¿'Ee 'i¹-'oo'? 31 ¿'lin jee²¹² 'in gáí¹ do gajmaa¹a la 'iin²¹²in jmii²¹ do?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'In nifu do-o.

Joon gajin²in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiat-sangó¹ itsataa²i li tyu² Dios to² jéi¹gi lagi 'naa'. 32 Tsu Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ gajó² gajma¹ 'naa' júu³ xiiala 'ná¹ taan²¹²naa' joon jo gajo¹ galí²naa'. Pe 'in tsá² 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá² coon¹³ 'in 'yiiatsangó¹

jo¹o galíi²i. Pe 'naa' fiin¹³ gañi²oo' 'elo jo gajoo²¹-oo' wa' jai² líi²naa' —jin² Jesús.

Lawa 'in líi¹ tsa'leei¹³ 'in gó²

33 —Núu²duu' coon²¹gi júu³ —gajin² Jesús— lawa jaain²¹ tsá² fii²¹² 'wó² 'in gajñi¹i wuunjøø¹³ jee²¹² 'wó² tya'a joon gajmaa¹³a coon²¹ 'yá² la caain²¹ ti' tyiia²¹ tya'a. Joon gajmaa¹³a coon²¹ li niui² mi³ wuunjøø¹³ do. Gajmaa¹³o jon coon²¹ po' ñíi¹ i'á¹a 'wó² do.

'Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹o tsá² ini² do. Joon gangóo¹o coon²¹ cwoo¹³ li wíin².

34 Joon mo gati² liroo²¹ mi³ wuunjøø¹³ do 'in fii²¹² 'wó² do gasii²¹in jaain²¹ gai¹ tsa'leei¹³ tya'a wa tsatyíin²an 'e tyáa¹ 'e gati²i 'e garoo²¹ 'wó² do. 35 Pe 'in tsá² taain²¹² ní² do gasan²mo 'in tsa'leei¹³ 'in gatyalín² do, jaain²¹ gapoo²¹i, jaain²¹gi gajngaa¹³mo, joon gatyuu¹³i cuun²¹² 'in jaain²¹gi do. 36 'In fii²¹² 'wó² do gasiin²¹gi tsa'leei¹³ tya'a fúui¹gi pe la do-o tún¹ gajmaa¹a 'in ní² 'wó² do.

37 'Joon li gatséi¹ gasii²¹in jóon¹on ga'i¹-tsi: “Fowa ili'gii²¹mo yuun²¹ tyiia”, líi²i. 38 Pe mo gangaa¹i jóon² 'in tsá² fii²¹² 'wó² do 'in gatyí¹a do gasii²i la 'oo²¹ 'ii: “Ino-o 'in lí² tya'a 'e 'wó² no, joon wa jngaa¹²mo' 'ino joon ili² tyi' 'e 'wó² no.” 39 La joon gasaan²¹mo 'ido, joon gapii²in li' co' 'yá² do joon gajngaa¹²mo.

40 Joon gaunngii¹i Jesús 'in tsá² tein²¹ co' li siin¹²in do jin²in:

—Mi tyía¹ 'in fii²¹² 'wó² do, ¿'ee ijmáa¹a tya' 'in tsá² taain²¹² 'wó² tya'a do líi²naa'?

41 Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Ijngaa¹²mo 'in tsá² gó² do jo 'ee fúu² líi²gi 'ido. Joon icwo¹o tsá² xee²¹mo 'e 'wó² do joon 'in tsá² do ityáa¹ cwoo²¹o 'in fii²¹² 'wó² do itii²i 'e garoo²¹ do.

42 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do: 'Naa' niganuu²uun² júu³ tya' Dios 'e jin²in: 'E cuun²¹² 'e gadya²a 'in tsá² jmoo¹³o 'nú¹ li' caai²¹ lawa jo 'ee²¹² to² 'íi³.

'E cuun²¹² joon galí¹ cuun²¹² nifu.

Gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'elo.

Joon ganga'goo²¹-tsi tsá² 'áai¹ 'in ganí² 'elo.

43 Wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jo ityu²gi Dios to² 'naa' joon ityu² to² tsá² xeei²¹ 'in lí² jmá¹a jiin¹³ la to² tyu²u do. 44 Joon cwáain¹ tya' 'e cuun²¹² nifu do, doñi¹in 'in cii² ni cuun²¹² do ilituu¹³ 'ii coonti joon wana 'iin gatsiin¹in 'e cuun²¹² do joon lí² fu² 'ii coonti.

45 Joon mo ganúu²un 'in tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do 'e júu³ cwáain¹ gatyaa¹ Jesús do galili³o 'e faa²¹a 'wii¹³ tya' 'ii-o. 46 Gali'in²¹²in 'e teen¹³mo 'ido pe gøø²¹mo tsá² tsu 'in tsá² do 'i¹-tsi 'e Jesús do faa²¹a cwáain¹ tya' Dios.

22

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwoo²¹ tsá²

1 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e tyaa¹ jmai² júu³ cwáain¹ tya' 'in tsá² do gajin²in:

2 —'E tyu² Dios to² tsá² li la li mo gajmaa¹a jaain²¹ róøi¹³ jmii²¹² mo gacui² cwoo²¹ jóon¹on. 3 'In róøi¹³ do gasii²¹in tsa'leei¹³ tya'a wa'a tsate²e 'in tsá² nigatø¹²ø itsalín² jmii²¹² do. Pe 'in tsá² nigatø¹²ø do jo 'iin²¹²in tsalín². 4 Joon gasii²¹in 'in xeei²¹gi tún¹ tsa'leei¹³ tya'a joon gasii²¹i 'ido: “Cwosii¹³duu' 'in tsá² nigatø¹²ø do, niná¹ tyú² 'uunñi² tyiia no. Nigajúin¹ joo'tsáa² coon¹³ 'in catyaa² 'in 'ooi¹³. Joon jilaa²¹ niná¹ tyú² tya'a jin²in fu²u. Cwoliin²moo' li ná¹ jmii²¹² do.”

5 Pe 'in tsá² do jo gaunji²i tún¹. Jaain²¹ jee²¹² 'in tsá² jo gangalín² li ná¹ jmii²¹² do gangó¹o ngajøø²ø 'wó² tya'a. Jaain²¹gi gangó¹o nga'ñii¹xu 'e 'oo¹o. 6 'Inlíi¹³gi gajmee²¹mo 'in tsa'leei¹³ tya' róøi¹³ 'in gagate² 'ii ce gajngaa¹²mo 'ido. 7 Joon 'in róøi¹³ do gati² 'nii²¹-tsi joon gatyu²u to² 'láa² tya'a wa tsalín² tsajngaa¹²mo 'in tsá² do 'in gajngaa¹² tsa'leei¹³ tya'a joon i'úi¹ jí² goo¹o 'ido. 8 Mo ngayuui¹³ joon 'in róøi¹³ do gasii²¹i tsa'leei¹³ tya'a jin²in: “Jilaa²¹ niná¹ tyú² tya' icwui² cwoo²¹ xuui²¹² tyiia pe jo tíi²i jalín² 'in nigatøø²øø do. 9 Cwoliin²naa' jon fu la caain²¹ tyuu¹³ jee²¹² 'nú¹ joon tøø²øø doñi¹in tsá² 'in máa¹³naa' ijalín² li tí² jmii²¹² lo.” 10 Joon ngalín²mo 'in tsa'leei¹³ do jee²¹² 'nú¹ do joon galicaain²¹ jilei²¹ tsá² 'in gatsee²¹i 'in tyú¹ coon¹³ 'in

gó². Joon coon¹³ la joon garó¹ in^{uu} tya' 'in ró^oi¹³ do.

11 Joon 'in ró^oi¹³ do gaí² in^{uu} li nataai²¹² 'in tsá² gatø¹² do. Joon gangaa¹ jaain²¹ tsañ^{uu}¹ 'in jo tyi² 'mi² 'a la tyi² tsá² 'in taai²¹² li cui² cwoo²¹ tsá². 12 Joon gajin² in sii²¹ 'ido: “Tsaru¹u', ¿'ee li jo tyii¹³ 'mi² 'e la tyi² 'in catyaa² no?” Joon 'in tsá² do gajaan¹ an tii². 13 Joon 'in ró^oi¹³ do gaty^u² to² tsa'leei¹³ tya'a jin² in: “Cwo'n^{uu}^{2uu} cwoo²¹ tii² 'ino joon cwopin¹naa' fu caluu li n^{uu}²¹.” Do-o ityi² tsá² joon icuu²¹ moojóon¹ on. 14 Ts^u itø¹² Dios fúu¹ mo tsá² pe x^{uu} 'in cwai³ jee²¹² do-o jmáa¹ a.

Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' cuu² cí¹ tsá² tya' tsa² to² tyiin¹ Roma

15 Joon 'in tsá² fariseos gasii²¹ la 'oo²¹ yaai xiiala lí² 'nii² Jesús coon¹³ júu³ tya'a. 16 To² joon gasii²¹ in tsá² fariseos 'in lí¹³ tsá² tya'a caan²¹ mo coon¹³ 'in lí¹³ tsá² tya' Herodes 'e sii²¹ Jesús, joon gajin² in:

—Tifo², né³oo¹ 'e fo² 'o jmai² 'e la jai². Joon 'e²¹ tsá² fu¹ tya' Dios la jai² jo 'ee unjii²¹ jilaa²¹ 'e faa²¹ tsá². Ts^u jo jmoo²¹ 'ii²¹ jii¹³ la 'i¹-tsi tsá². 17 Sii¹³ jna'a, ¿ti² tyá² wa tyí² tsá² cuu² tya' 'in tsa² to² tyiin¹ Roma 'owa jo tyi² tsá² 'ee?

18 Pe Jesús ñi¹ 'e 'e gó² 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin² in:

—Tsá² 'in sisii²¹ 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹ 'naa'. ¿'Ee li' 'iin²¹²naa' tø¹³naa' jna nilá²? 19 'Ee¹³duu' jna coon²¹ cuu² 'e cí²¹ tya' ró^oi¹³ do.

Joon gacwo¹ coon²¹ cuu² y^{uu}²¹. 20 Mo ganí² Jesús 'e cuu² do gaunngii¹:

—¿'iin ni² 'e toon¹ on ni cuu² lo? Joon, ¿'iingi coon¹³ 'e toon¹ on 'e sii²¹ ni cuu² lo?

21 Joon 'in tsá² do gañii¹:

—Ni² 'in ty^u² to² do-o no.

Joon gajin² Jesús:

—Cwoo²oo' jon 'in ty^u² to² Roma jii¹³ 'e gatí², la joon jon cwoo²oo' jon Dios 'e gatí².

22 Joon mo ganúu²un 'in tsá² do júu³ tya' Jesús do ganga'goo²¹-tsi. Gatiu²mo 'ido 'ii jon gangaliin¹ mo.

Gaunngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' mi jii¹ in tsá² jee²¹² 'li²¹²

23 Jmii²¹² joon gangaliin² 'in lí¹³ tsá² saduceos, 'in jin² 'e jo jii¹ in tsá² jee²¹² 'li²¹², ngaunngii¹ Jesús 'e júu³ lo:

24 —Tifo², Moisés gaty^u^{2u} to² jna' wana gajúin¹ tsá² mo nasicii² cwoo²¹o joon jo xuui²¹² tya'a liseein²¹ ná¹ cu²mo cwoo²¹ 'in ruui²¹ 'in 'li²¹² nijúin¹ do 'in 'yia'nii². Joon iliseein²¹ xuui²¹² tya' 'in ruu²¹ najúin¹ do. 25 Joon galiseein²¹ dyá¹ tsañ^{uu}¹ la 'oo²¹ ruu²¹. Joon 'in nifu do gacu²mo cwoo²¹o joon gajúun¹ mo joon jo xuui²¹² tya'a galiseein²¹. Joon 'in ruu²¹ li gatí² gá¹ do gacu²mo cwoo²¹o jon coon¹³ 'in 'yia'nii² do. 26 La galí¹ tya' 'in nifu do la joon galí¹ tya' 'in gatí² gá¹ do. La joon tya' 'in gatí² gaai²¹ jon. La joon galí¹ tya' jidiyá¹ do. 27 Joon mo gangii² joon, joon gajúun¹ mo jon 'in tsamí² do. 28 Joon mi jii¹ in tsá² jee²¹² 'li²¹², ¿'iin jee²¹² 'in dyá¹ tsaruu²¹ do ilí² in n^{uu}¹ tya' 'in tsamí² do ts^u jilee²¹ mo do gacu²mo cwoo²¹o coon¹³?

29 Joon gañii¹ Jesús:

—Li' cí¹² 'i¹-oo' 'naa' ts^u jo ñi²ii' 'ee jin² júu³ tya'a Dios jon'gi ñi²ii' 'ii²¹ tya' Dios. 30 Ts^u mi jii¹ in 'li²¹² jo cui²gi cwoo²¹o tsañ^{uu}¹ jon'gi tsamí². Ilí² in lawa ángeles tya' Dios 'in taai²¹² ñ^ufú². 31 Pe cwáain¹ tya' 'e jii¹ in tsá², ¿ti² jo mo gauntsáa¹³ 'naa' xiiala nigajin² Dios 'ña'a? La joon gajin² in: 32 “Jna-a Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac, joongi tya' Jacob.” 'In Dios Jmii²¹ do jon' Dios tya' 'in nijuin¹, Dios tya' tsá² jii¹ 'ii.

33 'Áai¹ ganga'goo²¹-tsi 'in tsá² fúu¹ taai² do mo ganúu²un júu³ ga'ee¹ Jesús.

'E júu³ 'e ty^u² Dios to² 'e tyiin²gi

34 Joon mo galiñi¹ tsá² fariseos 'e Jesús nigali¹o tsá² saduceos do joon gauncaain²¹ yaai 'in tsá² fariseos li siin²¹ Jesús. 35 Joon 'e 'iin²¹² in wa iliiñi¹ 'ee 'i¹-tsi Jesús joon jaain²¹ tifo² tya' ley jee²¹² 'ii gaunngii¹ Jesús jin² in:

36 —Tifo², ¿'ee júu³ 'e ga'ii² 'li²¹² Moisés to² ty^u² Dios 'e tyiin²gi?

37 Joon Jesús gajin² in:

—Cwoli'in²¹²mo'o Dios tyi'i jiiin¹³ la'a 'e seen²¹un, joon jiiin¹³ la'a 'e 'i¹-o'o. Jo 'iin²¹²gi'i jiiin¹³xu fee¹gi lagi 'iin²¹²u'un Dios tyi'i. ³⁸'E loo¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi nifu la jee²¹² jilaa²¹. ³⁹Joon la joon li júu³ li gatí² tún² 'e jin²: “Cwoli'in²¹²mo'o jileei²¹ tsaruu²¹u lawa 'wo'o.” ⁴⁰Tsu 'e júu³ tún² lo 'e tyu² to² tya' jilaa²¹ júu³ 'e catyiaa² tya' Moisés coon¹³ jilaa²¹ 'e ga'e¹ 'in tsá² gacwoo²¹o júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

¿'In-gi jóon¹ 'in Cristo no?

⁴¹La jee²¹² téen²mogí tsá² fariseos coon¹³ Jesús ⁴²joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Cristo? ¿'In-gi jóon¹ no?

'Ido-gi gañii¹:

—Jóon¹ David 'ino.

⁴³Joon gajin² Jesús gasii²¹ 'ii:

—Wa'a la joon, ¿'ee li' gaunsii²¹in David Ña'ñu¹u' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios? Tsu David do gajin²in:

⁴⁴Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ jin²in sii²¹ Ña'ñu¹u' tyiia:

“Ní² li' cwóo³oo tsáa¹ ca mi tyée¹³na 'in 'eei¹ 'nu 'wii²¹² tí¹³.”

⁴⁵Wana gajin² 'in David do “Ña'ñu¹u'” mo nagafaa²¹a cwáain¹ tya' Cristo, ¿xiiala 'e lí² 'e lí²in jóon¹ David 'in Cristo no?

⁴⁶Joon jiiin¹³ jaain²¹ jo gali² gañii¹ jiiin¹³xu. Joon ca jmii²¹² joon li ngó¹gi jo gata²gi tsá² wa'a 'e unngii¹gi Jesús.

23

Cwo¹o Jesús tsaa² 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tifo² tya' ley

¹Joon gajin² Jesús sii²¹ 'in tsá² fúui¹ téein² do coon¹³ tsá² tya'a:

²—'In tifo² tya' ley coon¹³ 'in tsá² fariseos née¹ 'áan³ tya' Moisés. ³Joon 'naa' jmaa²aa' núu¹³ ce jilaa²¹ 'e jin²in pe jo jmaa²aa' la jmoo¹o tsu jo jmoo¹o jiiin¹³ la jin²in. ⁴Tsu coon¹³ jilaa²¹ 'e jin²in 'e li la li coon²¹ laa²¹² 'e 'ii²¹ 'áai¹ ce jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² roon²¹, joon 'ii tyu² to² cón² tsá² 'e laa²¹² do pe 'ii-gi jo 'ee uncoon¹³on jiiin¹³xu. ⁵'Yu to² jmoo¹o jilaa²¹ 'e jóø² tsá². Tí²-tsi 'in tsá² do ngii¹ si'ñuu¹³ tuloo²¹ pi³ 'e

taa¹³ mo'jí² 'e toon²¹² júu³ tya' Dios tya'tyí¹. Si'ñuu¹³ jon 'e tuloo²¹ pi³ do cwáa¹a. Pe 'in tsá² do coo¹³gi tuloo²¹ pi³ tya'a lagi 'in catyaa² do. Joongi tí²-tsi jmoo¹o cwaa²¹ po³ ñi¹ si'ñuu¹³ 'ée² sñin¹³in. ⁶Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do cwá²a jmai² li tyú²-u mo née¹ i gøø²¹ coon¹³ tsá². 'In²¹²in jon cwá¹a ni 'mosí¹ 'e tyiin² nifú² 'e sá² inuu cwo¹ sin-agoga. ⁷'In²¹²in 'e fee²¹ tsá² 'ii coon'tun mo jiiin¹ tsá² 'ii jee²¹² 'nú¹, 'e sii²¹ tsá² 'ii: “Rabbi”, 'e 'øøi²¹-tsi tsá², tifo² tyi' —jin² Jesús sii²¹ tsá² fúui¹ do.

⁸Joon faa²¹gi Jesús jin²in sii²¹ tsá² tya'a:

—'Naa' jo cweei¹ sii²¹ tsá² 'naa': “Tifo² tyi'”, tsu 'naa' lí¹naa' tsaruui²¹ tsá² joon jaan²¹mo tifo² tyii' seein²¹ jiiin¹³ Cristo. ⁹Joon jo fú²uu' jiiin¹³ jaain²¹: “Ñu¹u'”, ni cwo¹³ juncwii²¹ tsu jaan²¹mo Jmii²¹ tsá² seein²¹ 'in tyiin¹ ñu¹fú². ¹⁰Jo cweei¹ sii²¹ tsá² 'naa': “Ñi¹fii²¹”, tsu jiiin¹³ Cristo lí¹ fii²¹² tsá². ¹¹Tsu jee²¹² 'naa' 'in unjí²in 'in catyaa²gi, 'ii 'in feei¹gi. ¹²Tsu jileei²¹ 'in jmoo¹o cøøi¹³gi yaai 'ii 'in pi³gi tyani Ña'ñu¹u' pe 'in jmoo¹o pi³gi yaai 'ii 'in cøøi¹³gi —jin² Jesús.

¹³Joon gajóø² Jesús li téein² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos joon gajin²in:

—'Fúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii² 'e 'i¹-tsi la jmoo¹ 'naa', tsu jñii¹³mo' wa tsataai²¹² tsá² li tyu² Dios to² tsá². Pe tyiin³ 'naa' jo cwotáan²naa' li tyu² Dios to² jon'gi cwo²oo' tsataai²¹² 'in catyaa²gi 'in 'iin²¹²in tsataai².

¹⁴'Fúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii² 'e 'i¹-tsi la jmoo¹ 'naa'! Tsu 'woo¹³naa' 'nú¹ 'yiaa'ñii² joongi fó²oo' júu³ tyú² 'e cwaa²¹ lí¹ wa iun'goo²¹ tsá² 'naa'. Tsu 'wii¹³ joon imoo²oo' wúu¹ 'áai¹gi.

¹⁵'Fúu² 'naa', tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseos, tsá² 'in sisii² 'i¹-tsi la 'e jmoo¹ 'naa'! Tsu 'naa' cwolín²naa' 'naa²¹naa' xufiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in lí² nuu¹un júu³ tyú² tyii' 'e xiiala un'goo²¹ 'naa' Dios tyii'. Cwolín²naa' la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ 'naa²¹naa' 'in tsá² do, joon mi tyeei¹ 'naa' jaain²¹ 'in nuu¹un júu³ tyii' jmée¹³naa' 'in

tsá² do tún² 'ii'¹³gi líi¹i jóon¹ 'in 'lii'³ lagi 'naa'.

16 'jFúu² 'naa', tsá² 'in coon'²¹ too² yaanaa¹, 'naa' fó²oo': "Wa 'ii'¹i tsá² júu³ 'ée¹ tsá² cwo¹ fee¹ si' Jerusalén jo 'ee to² 'i'³in 'e júu³ joon fó²oo' 'naa'. Pe wana 'ii'¹i tsá² júu³ 'ée¹ tsá² cwanáa¹ 'e sá² in^u cwo¹ do 'e joon 'ná¹ untsín¹ tsá² júu³ do fó²oo' 'naa'."

17 'jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! 'E 'e tyiin²gi: 'e cwanáa¹ do owa 'e cwo¹ 'e si'² jmoo¹o cwaai¹³ 'e cwanáa¹ do? 18 Joongi fó²oo' 'naa': "Wa 'ii'¹i tsá² júu³ 'ée¹ tsá² altar, jo tséin¹ 'e júu³ joon, pe wana 'ii'¹i tsá² júu³ 'ée¹ tsá² 'e roon¹on ni altar do 'e joon 'ná¹ untsín² tsá² 'e júu³ do." 19 'jTsá² bón¹ 'naa' joongi tiuu² 'naa'! 'E 'e tyiin²gi: owa 'e roon¹on ni altar do owa 'na'a altar do 'ee 'e jmoo¹o licwaai¹³ 'e roon¹on ni do? 20 Tsu jileei²¹ 'in 'e¹ altar do 'e¹o jon jilaa²¹ 'e ná¹a ni do. 21 La joon jon 'in 'e¹ cwo¹ do 'é¹mo jon Dios Jmii²¹ 'in tyiin¹ ñu'fú², 'in jmoo¹o cwaai¹³ 'e cwo¹ do. 22 Joon jileei²¹ 'in 'e¹ ñu'fú² 'ee¹o jon li silii²¹² tya' Dios 'ée¹mo jon Dios 'in tyiin¹ do.

23 'jFúu² 'naa', tifo² tya' ley joon 'naa' tsá² fariseos! 'jTsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'! Cwó² 'naa' Dios ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'¹³ tya' jilaa²¹ 'oo² tya' 'uunni² pe jo coon²oon' cwáain¹ 'e júu³ 'e tyiin²gi lagi 'e jmaa²aa' 'ii'²¹ røø²¹, joon lagi jmaa²aa' feei¹-'oo' tya' tsá², lagi 'e tsáai¹-'oo' Dios. 'Ná¹-a jmaa²aa' jilaa²¹ 'elo joon jo 'iin²-'oo' jmaa²aa' 'e catyiaa² do. 24 'jTsá² 'in coon'²¹ too² yaamo 'naa'! 'jTyí¹³ 'naa' lu¹ mo 'yuu²i 'e 'uu²uu' pe jo lí²ii' 'nii'¹³naa' jaain²¹ camello!

25 'jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon'¹³ 'naa' tsá² fariseos! 'jTsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'! 'Naa' rúun¹³uun' 'naa' tyú² lí' caluu vaso coon'¹³ jilaa²¹ wúun¹ 'e jmaa¹³naa' to² pe coon'¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' si røø²mo tsi do. Sirøø²mo jon jiiin¹³ coon'¹³ 'e yaa¹-'oo'. 26 Tsá² tiui² 'naa', tsá² fariseo: 'Ná¹ rúu¹³naa' vasos coon'¹³ wúun¹ tyii' lí' tsi nifu, joon coon'¹³ la joon ilityú²-u lí' caluu jon.

27 'jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon'¹³ 'naa' tsá² fariseos! 'jTsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi 'e

jmoo¹o 'naa'! Líi¹naa' la lí' nú¹ pi¹³ lí' si'aa²¹² 'lii'²¹² 'e gasuun¹ tsá² loo²¹² jnéei¹ taa²¹ 'ya²gi pe lí' tsi jmai² moo¹ tya' 'lii'²¹² taa¹³ tsi. 28 La joon jon 'naa' tyú²-u jné¹naa' lí' caluu jøø²i tsá² 'naa' pe lí' tsi alma tyii' sirøø²i too² 'e coon²oon' tsá² coon'¹³ jilaa²¹ nii²¹² 'e gó².

29 'jFúu² 'naa', tifo² tya' ley coon'¹³ 'naa' tsá² fariseos! 'jTsá² 'in sisii²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o 'naa'! Jmaa²aa' 'ná¹ pi¹³ tya' tsá² 'in najúin¹, 'in gacwó² júu³ Dios la mo jéei¹, joon jmaa²aa' 'ya²gi lí' si'aa²¹² 'in tsá² tyú¹. 30 Joon fó²oo' 'naa': "Wa mo'o ni'i sáan²a'an mo nigaliseen²¹ 'lii'²¹² tsacøøi¹³ tyii'i jo gajngaa¹³na'a 'in tsá² 'in gacwó² júu³ tya' Dios la nigajngaa¹² tsacøøi¹³ tyii'i." 31 Joon coon'¹³ la joon jmóo¹³naa' júu³ 'e líi¹naa' jún² tya' 'in tsá² 'in nigajngaa¹² 'in tsá² 'in nigacwó² júu³ tya' Dios la mo jéei¹. 32 'jUntséin¹naa' jiiin¹³ la niga'láa² tsacøøi¹³ tyii' 'wii'²¹² jmaa¹a!

33 'Jóon¹ mii²¹ 'lii'³mo 'naa'. Coonti jo ilaa²¹naa' 'e wúu¹ ní² tsá² lí' ii²¹. 34 Tsu 'wii'¹³ joon isii³na tsá² 'in cwo¹ 'naa' júu³ tyú² tyiaa coon'¹³ tsá² jmii²¹²-tsi coon'¹³ tifo² 'in 'e² 'naa' júu³ tyú² tyiaa. Pe 'naa' ijngaa¹³naa' 'inlii¹³ joon 'inlii¹³gi taa¹³naa' tsaa² crúu¹³. Joon 'inlii¹³gi ipoo²¹²naa' in^u cwo¹ sin-agogas tyii', icwolín²naa' cwo'øø²¹naa' la coon²¹ fuu²¹ lí' tsalín² 'ido. 35 Coon'¹³ la joon ilí² tsaa² tyii' tya' jilaa²¹ jmi¹ 'e nigatuun²¹un tya' 'in tsá² tyú¹ 'in nigajngaa¹² tsá². Ilí² tsaa² tyii' tya' jileei²¹ 'in najúin¹ joon 'lää² 'wii'²¹² coon'¹³ Abel, 'in tsá² tyú¹ 'in gajngaa¹²i nifu, ca Zacarías, jóon¹ Berequías, 'in gajngaa¹² tsá² Israel tyani cwo¹ lí' si² altar. 36 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'elo ilí² tsaa² tya' 'in tsá² seein²¹ nano.

Gatyi'²i Jesús xuui²¹²-tsi 'wii'²¹² tya' Jerusalén

Joon gajin²in Jesús:

37 —'Áai¹ xuui²¹²-tsii tyii' tsá² seein²¹ Jerusalén! Tsu nigajngaa¹²naa' 'in tsá² cwó² júu³ tyú² tya' Dios la mo jéei¹ joongi nigatyuu¹³naa' cuun²¹² 'in tsá² 'in gasii²¹in

Dios tyan¹ júu³ tya'a. ¡Áai gali'in²¹² na il-icaan²¹ naa' coon¹³ jna 'láai² naa¹³ la un-caain²¹ tui'yiaa²¹² jón¹ on nã' cwáa¹ a pe jo gali'in²¹² naa'! 38 Pe nano nigatuu² Dios fuu²¹ goo²oo' joon lí² jmaa²aa' jiin¹³ la 'iin²¹² naa'. 39 Tsu fuu²¹²uu 'naa' jo máai¹³gii' jna no ca mi fó²oo': “Nicwaa³ mo 'in nijó¹ no coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'.”

24

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e ti lifiin² mo tsá² 'e cwo¹ fee¹ si² do

1 Joon gacwo¹ii¹ Jesús 'e cwo¹ fee¹ do joon li nangaa¹³ 'yuui fu¹ gangatyéen¹ in tsá² tya' li ngóo¹o joon galáa² tsá² tya'a 'wii²¹² jin² in xiiala 'ya²gi 'e cwo¹ do. 2 Pe Jesús gañii¹ jin² in:

—Jøø²øø¹ jilaa²¹ 'elo. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', Ce jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² wa' ijan²an sifúui¹gi do, i'iin² mo tsá² coonti.

Jmoo¹o Jesús júu³ 'e lisá² 'láai² 'ii¹³ lí² la nu'gi i'iin² juncwii²¹

3 Joon gangalín² mo fu moo²¹ sii²¹ Olivos. Joon do-o gacwó² Jesús joon tsá² tya'a la 'oo²¹ yaai gatyalín² li tyíin¹ Jesús joon gajin² in:

—'Ii²¹² i'fu²¹u jna'a lí¹³gi ilí² jilaa²¹ 'elo. ¿'Ee lí² ilisá² 'e line² e'e mi ñi² i joongi mi tí² i'iin² juncwii²¹?

4 Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a:

—Jo cwo²oo' wa'a coon²¹ tsá² 'naa' tóo².

5 Tsu fúu¹ mo 'in jalín² coon¹³ 'e sii²¹ jna ijin² in: “Jna-a Cristo joon, Dios gasii¹ in jna 'e jmáa³aa tiin¹³ naa'.” Joon icon²¹ 'in tsá² do tóo² tsá² fúui¹ 'áai¹. 6 Imoo²oo' ico² tsá² 'nii²¹ joon, inuu²uu¹ 'e faa²¹ a tsá² tya' 'nii²¹ pe jo foo¹³ naa' tsu jilaa²¹ 'elo 'ná¹ ilí², pe jo mo tí²gi li tyéi¹ mi lí² 'elo. 7 Tsu coon²¹ nación intín¹ in coon¹³ coon²¹ nación xiia²¹, la joon jon fuu²¹ intín¹ in coon¹³ fuu²¹ xiia²¹. Joon la caain²¹ lí² 'í² 'oo², joongi lí² 'í² jmoowúu¹ joon injøø²¹ 'wó² 'áai¹. 8 Pe coon¹³ la joon i'láa² 'wiin²¹² wúu¹ ini² tsá².

9 Joon ijaain²¹ tsá² 'naa' tyani tsaa²to² ijmee²¹ 'naa' joon ijngaa¹² mo 'inlíi¹³. Joon ili'eei¹ jileei²¹ tsá² taain²¹ juncwii²¹ 'naa' 'wii¹³ cwáain¹ tyajna. 10 Joon mi

ngíi¹ joon fúu¹ mo tsá² 'in tiu² mo jna joon ili'eei¹ tsaruu²¹, i'níi¹ la jaain²¹ la jaain²¹.

11 Fúu¹ mo tsá² tajuui²¹ ijalín² jin² in 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' Dios joon icon²¹ tsá² tóo² fúui¹ 'áai¹. 12 Joon jo 'ee li'iin²¹²gi tsaruu²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsu 'áai¹gi ilisá² jilaa²¹ 'e gó². 13 Pe jileei²¹ 'in jmá¹ a taa²¹ ca li tyéi¹ itiin¹³ mo 'i. 14 Joon ingí¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ icwó²o júu³ tyú² tya' xiiala ityu² Dios to² tsá² 'e iliñi² jileei²¹ tsá². Joon mi yuui¹³ joon ityé¹ mo.

15 Joon mi moo²oo' siin¹² li jo tí² siin¹³ in 'in un'líi¹³, siin¹³ in li cwaai¹³ jiin¹³ lagi jin² in 'in tsá² Dañiel do 'in gacwó² júu³ tya' Dios la mo jéei¹ —cwo¹øø¹—tsi 'in nuu¹un 'e júu³ lo—, 16 jileei²¹ 'naa' tsá² seein²¹ Judea 'ná¹ cwiin²iin' fu moo²¹. 17 Joon mi tí² jmii²¹² joon wa téen¹ tsá² yu¹u 'núu¹u jo¹ litiin¹ tsataai²¹² tsá² inuu¹ tya'a 'e wó¹o tsá² 'e sá² tya'a. 18 Joon 'in jmoo¹o to² jee²¹² tyiaa²¹ jo litiin¹ tsatyian¹ siin¹³ in. 19 ¡Fúu² 'in tsamí² tyéen¹ in yuun²¹ mi tí² jmii²¹² joon! ¡Fúu² jon 'in tsamí² 'in nijéei¹ yuun²¹ cuu²¹ tuu²¹! 20 Míi¹³ tyani Dios wa jo tsatiin¹³ cwiin²iin' mi tí² jiin²¹ cwíi² si jmii²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² 'ee. 21 Tsu ilisá² goon²¹ wúu¹ ini² tsá² 'e gøøi¹³gi 'áai¹ lagi nilisá² la jéei¹, 'gøøi¹³gi 'áai¹ jon lagi ilisá² mi li çiin²gi. 22 Joon wana jo tyuu¹³ Dios 'e ní² tsá² wúu¹ do jiin¹³ jaain²¹ jo taa²¹ 'e wúu¹ ní² tsá² do ilí² itiin¹³ in. Pe tsu 'wii¹³ 'iin²¹² mo Dios 'in nigatyii¹³ in ityuu¹³ mo 'e wúu¹ ini² tsá² do.

23 Tsu 'wii¹³ joon wana sii²¹ tsá² 'naa' jin² in: “Jøø²øø¹, no siin²¹ Cristo, 'in gasii¹ in Dios 'e jmaa¹ a tiin¹³ tsá²” si jin² in 'ee: “Jøø²øø¹, do-o siin²¹ in”, jo jai² cwolí² naa'.

24 Tsu iliseein²¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ Cristo pe jo jo¹, iliseein²¹ jon tsá² ijin² in 'e líi¹ tsá² 'in cwó² júu³ tya' Dios pe jo jo¹. Joon 'in tsá² do ijmáa¹ a lí² 'e coo¹³ 'áai¹ joon coon¹³ milagros tya'a icon²¹ tsá² tóo². Ca 'in nigatyii¹³ in Dios 'iin²¹² in coon²¹ tóo² wu xu¹u líi¹. 25 Nigajmaa¹³oo 'naa' júu³ jéei¹gi 26 tsu 'wii¹³ joon wa sii²¹ tsá² 'naa': “Do-o taain² lí² cwo¹³ tyuun²¹ li jo 'in tsá² néei¹”, jo cwolíin² naa' do, si wa jin² in tsá² sii²¹ 'naa' 'ee; “lo tyíin¹ 'in cristo do tsi inuu”, jo

jai² cwolín²naa'. 27 Tsu mi cwéi¹na 'e li la li coon²¹ jí² cwaain^{ñá}3 'e jná² joo²¹ ca ti' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi ca ti' li yooi¹³ ñi¹. La joon ilí² mi cwéei²na 'in Ruui²¹ Tsá². 28 Li raain¹ 'hí²¹² do-o sicaain²¹ tuu¹ —jin² Jesús.

Xiiala ilí² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

29 —Joon tsifu mi ngíi¹ 'e jmíi²¹² 'e ní² tsá² wúu¹ do i'hí¹ nuu²¹ li 'ii²¹ ñi¹ joon jo 'yiia²¹ sii²¹ sá²gi. Ixuu²¹mo núu¹ fu ñu¹fú² joon jilaa²¹ 'e sá² tya'cwii²¹ ilisí²i. 30 Joon iní² tsá² yu¹ juncwii²¹ li² 'e ti li² jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá². Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ityi²i xuui²¹²-tsi joon iní²mo jna, 'in Ruui²¹ Tsá², goo²¹²oo jee²¹² jní¹ tya'cwii²¹ joon fee¹ 'ii²¹ i'óo³oo joon 'ya²gi 'áai¹ ijné²na. 31 Joon mi 'iin²in lúu¹ tá² líi¹ ityu³uu to² ángeles tyiia 'e tsauncaain²¹ jileei²¹ 'in gatiin¹³in, 'in néei¹ la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

32 'Tyaan²aan' cwáain¹ 'e júu³ jmoo¹o 'mó² cwarí³: Mo 'yeei²¹ 'nii²¹² sii²¹ tya'a joon nii¹³ mo³ tya'a joon ñii²¹oo²¹ 'e ti li tí² jiin²¹ 'yiia²¹. 33 Coon¹³ la joon jon mi moo²oo' ngíi¹ jilaa²¹ 'e gafuu²¹²uu 'naa' lí² iñí²ii' la joon 'e ti li tyé¹mo juncwii²¹. 34 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', Jilaa²¹ 'elo ilí² la jéei¹gi ijúuin² 'in tsá² taain²¹² nicwoo¹³ juncwii²¹. 35 Iyuun¹³mo yu¹ juncwii²¹ coon¹³ ni'wó² pe jiin¹³ coon²¹ júu³ tyiia wa jo tsatiin¹³ ilí².

36 'Pe jo 'in ñi² jiin¹³ jaain²¹ 'ee 'ii²¹ si 'ee jmíi²¹² 'ee ijó¹ 'ido. 'In ángeles néei¹ ñu¹fú² jo ñii¹i, jon'gi ñi¹ jon 'in Ruui²¹ Tsá² do. Jiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹ ñii¹i.

37 'La gajmaa¹a tsá² mo galiseein²¹ Noé la joon jon ilí² mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá². 38 Mo galiseein²¹ Noé la nu¹gi ijó¹ jmí¹ 'in tsá² seein²¹ yiia¹³ joon²¹ taain²¹² 'uun²¹, gøø¹²¹ø, joon cui²cwoo²¹o joon cuu¹³mo cwoo²¹o jóon¹on jon ca jmíi²¹² mo ngataai² Noé coon¹³ familia tya'a tsi arca do. 39 Jo gaunjí²in 'in tsá² do ca mo gangó¹ jmí¹ 'áai¹ joon nigajúun¹mo jilee²¹mo. 40 Joon mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá², gáí¹ 'in taain²¹² jee²¹² tyiia²¹ joon jaan²¹mo 'in tøø¹ø joon 'in jaain²¹ do injaan²¹o do-o. 41 Joon gáí¹ tsamí² 'in taai²

tsí¹, joon jaan²¹mo 'in tøø¹ø jaain²¹gi 'in ján².

42 'Cwoseen²¹naa' tsá² 'in ñii²¹²-tsi tsu jo ñi² 'naa' 'ee 'ii²¹ ijó¹ Ña'ñu¹'u'. 43 Tsu ñi² 'naa' wana niliñi² jaain²¹ fii²¹² 'nú¹ 'ee 'ii²¹ ijó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹ li²o jmoo¹o jo cwó¹ tsataai² 'in 'uun²¹ do. 44 Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ niná¹ tyú² tyii' tsu mo jo 'in 'i¹-tsi ijó¹ Ruui²¹ Tsá² coon²¹ 'in cwéei¹ la no-o —jin² Jesús.

Lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyúí¹ coon¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in gó²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

45 —Wa tyu² jaain²¹ ñi'fii²¹² to² jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e cwo¹o 'in catyaa² do 'í¹ 'e dø²ø mi ti 'ii²¹ 'e dø¹² tsá², 'ee ij-moo¹o jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyúí¹ joon 'in 'øøi²¹-tsi? 46 Jløø¹³mo 'in tsa'leei¹³ do wa tyee¹i ñi'fii²¹²i nigajmaa¹a jiin¹³ la to² nigatyu² 'ido. 47 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in ñi'fii²¹² do icwo¹ 'in tsa'leei¹³ tyúí¹ do 'e tyu² to² jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 48 Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'in gó² 'ii joon in'í¹-tsi 'e ili'í²¹² mogi ñi'fii²¹²i 49 joon i'láa² 'wii²¹² jmee²¹mo 'in catyaa² do joon 'in 'uun²¹un dø¹ø coon¹³ tsá² 'iin¹. 50 Pe xu¹ coon²¹ jmíi²¹² mo jo gajéen¹ ni 'in ñi'fii²¹²i do, jmíi²¹² joon gacwée¹mo 'ido. 51 Joon i'e²e 'ido 'ii wúu¹ 'áai¹gi. Ipí²in 'in ñi'fii²¹² do 'ii li taai²¹² 'in sisí²i 'e 'i¹-tsi 'e jmoo¹o. Joon do-o ityi²o lixuui²¹²-tsi 'áai¹ joon icuu²¹i moojóon¹on —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a.

25

Lawa dyéi¹ simí²

1 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Joon 'e tyu² Dios to² tsá² li la líi¹ dyéi¹ simí² 'in ngalín² li cui² cwoo²¹o tsá². Joon la jaain²¹ 'in simí² do tyaan¹an jmaai² coon²¹ candi³ li si²o² aceite 'e coo²¹. It-salín² tsajéen¹in 'in tsá² cui² cwoo²¹o do. 2 Pe 'ñéei² 'in simí² do jo tsáa¹-tsi pe 'in 'ñéei² do ñí²mo-tsi 'áai¹. 3 'In 'ñéei² 'in jo tsáa¹-tsi do tyaan¹an candi³ tya'a pe jo 'e aceite nityaan¹gi líi². 4 'In 'ñéei² do ñí²gi-tsi 'áai¹ tyaan¹an candi³ tya'a joon tyaan¹gixu¹ aceite 'e líi¹gixu¹. 5 Pe gali²íi²¹²mo 'in tsá²

cui² cwoo²¹o do joon gatsá² jalicwúu²ⁱ jilee²¹mo. Joon gacwúu²mota. ⁶ Joon mo gatí² tyiaanú¹ joon ganúu²un ga'oo¹o tsá² jin²in: “Woo²¹naa', cwounjiin¹naa' tsu no-o ni jalín² 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹o do.” ⁷ Joon garoon¹o jileei²¹ do gatyaa¹ tyú² candi³ tya'a. ⁸ Joon 'in 'ñéi² 'in jo tsáa¹-tsi jin²in sii²¹i 'in catyaa² do: “Láa¹³ 'guu¹u candi³ tyii'i, cwó²xuu' aceite tyii' 'ná²a'a.” ⁹ Pe 'e catyaa² do gañii¹i jin²in: “Esa lí² tsu jo lín² 'elo tyijna'a. Cwolin²naa' li 'nii¹i, joon ló²xuu' 'e tyii'.” ¹⁰ Pe la 'ii²¹² ngalín² ngalá¹ aceite tya'a do gatyalín² 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹o do. Joon 'in simí² 'in naná¹ tyú² tya'a gangatáa²i inuu coon¹³ 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹o do. Joon gajni¹o 'ooca'nú¹ do. ¹¹ Mi yuui¹³ joon gatyalín² 'in simí² catyaa² do gajin²in: “i'Náa¹ 'ooca'nú¹ lo tsataai²¹² fu tsi!” ¹² Pe 'in tsá² 'in cui² cwoo²¹o gañii¹i: “E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' jo cwí³na 'naa'.”

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Cwoseen²¹naa' ñí²-oo' tsu jo ñí²i 'ee jmii²¹² si 'ee 'ii²¹ 'ee mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá².

Júu³ cwáain¹ 'e ga'e²e Jesús tsá² tya' cuu² 'e 'oo¹o tsá²

¹⁴ “E tyu² Dios to² tsá² 'e li la líi¹ jaain²¹ tsá² 'e ti li cwo¹ii¹ fuu²¹ goo¹o joon gatø²ø tsaleei¹³ tya'a gacwo¹o cuu².”

¹⁵ Jaain²¹ gacwo¹o 'ná² mil cuu² joon 'in jaain²¹ dogi gacwo¹o tún² mil. 'In li gatí² gaai²¹ do gacwo¹o coon²¹ mil cuu². Gacwo¹o la jaain²¹ jiin¹³ la lí¹ líi¹i 'ido jmaa¹a to². Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹o 'in tsá² fii²¹² cuu² do li wíin². ¹⁶ Joon 'in tsaleei¹³ do 'in ga'ii²¹ 'ñá² mil cuu² galó¹ 'e 'nii¹i coon¹³ cuu² do joon gauntsi¹ 'ñá² mil tya'a. ¹⁷ La joon jon 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² do gauntsi¹ jon tún² mil. ¹⁸ Pe 'in ga'ii²¹ coon²¹ mil cuu² do joon gangóo¹on gangataan¹an na' wó²'edo.

¹⁹ Wóo²xu ningó¹ mo gatyei² fii²¹² cuu² do. Joon gajmaa¹³a cwáain¹ coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹o cuu² do. ²⁰ Nifu gatyáa¹ 'in gacwo¹o 'ñá² mil cuu² do joon gajon²on 'ido 'e 'ñá² mil 'e gauntsi¹ 'ido. Joon gajin²in sii²¹i fii²¹²i: “Ñi'fii²¹²i, gacwo¹³o jna

'ñá² mil cuu² joon saan¹³an 'ñá² mil-gi 'e gali²i gauntsi¹.” ²¹ Joon fii²¹² do gajin²in: “Tyú²-u, jaain²¹ tsaleei¹³ 'in tyú¹mo 'na, jo cu²-tsii coon¹³ 'na. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa²a røø²¹ coon¹³ 'e xu gacwo³oo 'na icwo³oo 'na líi¹gi. Ngii²¹² fu li tyín¹³na joon jmaa²a jløø¹³u coon¹³ jna.” ²² Mo ngayuui¹³ joon gatyáa¹ 'in tsaleei¹³ li gatí² gá² 'in ga'ii²¹ tún² mil cuu² joon gajin²in sii²¹i fii²¹² do: “Ñi'fii²¹²i, gacwo¹³o jna tún² mil cuu² joon saan¹³an tún² mil-gi 'e gali²i gauntsi¹.” ²³ Ñi'fii²¹² gajin²in sii²¹i 'ido: “Tyú²-u, jaain²¹ tsaleei¹³ 'in tyú¹mo 'na, jo cu²-tsii coon¹³ 'na. Joon tsu 'wii¹³ gajmaa²a røø²¹ coon¹³ 'e xu gacwo³oo 'na icwo³oo 'na líi¹gi. Ngii²¹² li tyín¹³na joon jmaa²a jløø¹³u coon¹³ jna.” ²⁴ Pe mo gatyáa¹ 'in ga'ii²¹ coon²¹ mil cuu² do. Joon gajin²in sii²¹i ñi'fii²¹²i: “Ñi'fii²¹²i, ñí²oo 'e jaain²¹ tsá² 'wa²-tsi 'na. Wuu²u cwuu²¹ li jo gajñi²i joongi coon²on li jo 'ee to² gajmaa²a. ²⁵ Tsu 'wii¹³ joon gafoo¹³mo joon gato¹oo 'e cuu² do na' wó². Lo náa¹ 'e gatí²u.” ²⁶ Joon gañii¹ 'in ñi'fii²¹² do gajin²in: “Tsaleei¹³ 'in gó² 'na, fu²mo 'na. Nañí²o'o 'e wúu³na cwuu²¹ li jo gajñi³ii joon cóon¹³oon li jo 'ee to² gajmaa³aa. ²⁷ Tsu 'wii¹³ joon wa mo gata²a cuu² li cwáain² tsi¹ joon lisá² líi¹gi tyiia.” ²⁸ Joon gajin²in fii²¹² cuu² sii²¹i 'in tsá² téin² do: “Tyi² 'e coon²¹ mil cuu² do joon cwo²oo 'in 'oo¹o dyá² mil do. ²⁹ Tsu 'in 'oo¹o 'láai²gi iñi²i ca sái¹ tya'a, pe 'iin 'in jo 'e 'oo¹o 'e 'woo¹gi 'e xu 'e 'oo¹o do. ³⁰ Joon 'in tsaleei¹³ 'in jo 'e to² 'ín³ píi²naa' fu caluu li nuu²¹ joon do-o ityi²i 'áai¹ joongi icuu²¹i moojóon¹on”, jin² røøi¹³ do —jin² Jesús.

Mi jó¹ Jesús ijmaa¹a 'ii²¹ tya' tsá²

Faa²¹gi Jesús jin²in:

³¹ —Joon mi jó¹ 'in Ruui²¹ Tsá² ijó¹ lawa Røøi¹ tyín¹ li silii²¹² 'ya²gi 'áai¹ joon la cu² li' li tyín¹in do inéi¹ ángeles tya'a. ³² Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ilicaain²¹ tyaníi¹i. Joon 'in Røøi¹³ do in-jmaa¹a tún² poo²¹² 'in tsá² do. Injmaa¹a la jmoo¹o tsá² 'in 'aa¹i joo'saa²¹, ijmaa¹a coon²¹ 'in joo'saa²¹ coon¹³ 'in joo²¹ chivo ³³ joon isiin¹³ 'in joo'saa²¹ do li' caai²¹

tsáa¹ joon 'in joo²¹ chivo do-gi isiin¹³ in li' caai²¹ tooi²¹². ³⁴ Joon 'in Róøi¹³ Tsá² do ijin² in sii²¹i 'in téin² li' cwoo²¹o tsáa¹ do: “Ñilín²naa' jileei²¹ 'naa' 'in nigauncwaai³ Ñu³uu. Ngii²¹²naa' li tyu² Dios to² li naná¹ tyú² tyi'naa' ca mo garón² juncwii²¹. ³⁵ Tsu mo gatsá² un'áa³na, 'naa' gacwoo²oo' jna 'e gagø¹øø, la joon jon mo gatsá² unjmi²¹na, 'naa'a jon gacwoo²oo' jna 'e gagu¹uu. Joon mo gangí³ii 'e jo cwí²naa' jna gatee²oo' jna inuu tyii'. ³⁶ Joon mo gangí³ii jo sin³iin sá² gacwó²oo' jna. Joon mo galitsaa¹³aa gañifee¹³moo' jna. Joon mo 'ú³uu 'nañi³ ñijøø²¹²moo' jna jon.” ³⁷ Joon 'in tsá² tyú¹ 'in téin² li' cwoo²¹o Róøi¹³ do tsáa¹ ijin²in: “Ña'ñu¹u', çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e un'aa²u'u joon gacwó¹³o'o 'nu 'e gatyee²'e? Joon, çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e unjmi²¹u'un 'e gacwó¹³o'o 'nu 'e ga'iin²in? ³⁸ La joon jon, çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e jo cwii¹na'a 'nu joon gatee²'e 'e 'nu fu tyii'i si jo siin²¹in 'oo²o 'ee joon gacwó¹³o'o 'nu siin²¹in? ³⁹ Çliigi jon nigalitsaa¹³ 'nu si ni'u²u 'nañi³ 'ee 'e ningafee¹³na'a 'nu?” ⁴⁰ Joon iñi¹ 'in Róøi¹³ do: “E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'ee 'e tyú² 'e nigajmaa²aa' tya' ruu²¹na, xafin¹³, 'in 'wéi¹gi, lawa'a gajmaa²aa' tyiia”, gajin² Róøi¹³ do.

⁴¹ Joon injin² 'in Róøi¹³ do sii²¹i 'in tsá² téin² li' cwoo²¹o tooin²¹²: “Jeen¹³naa' coon¹³ jna jileei²¹ 'in 'eei¹ Dios. Cwolín²naa' li 'ii²¹ li nigatyaa¹a Dios tyú² tya' 'in 'lii³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a li coo²¹ jí² coon²¹ tøø²mo jon. ⁴² Gatsá² un'áa³na pe 'naa' jo 'ee gacwó¹oo' jna joon gatsá² unjmi²¹na jon'gi'i 'e joon gacwó²oo' jna jon. ⁴³ Joon mo gangí³ii 'e jo cwí²naa' jna pe 'naa'gii' jo gatee²ee' jna fu inuu tyii'. Gali'náa³aa sin³iin pe 'naa' jo 'ee gacwó²oo' jna. Galitsaa¹³aa joongi ga'uu²¹²uu 'nañi³ pe 'naa'gii' jo 'ee ñifee¹³naa' jna.” ⁴⁴ Joon 'in tsá² do injin²in: “Ña'ñu¹u', çliigi ganee²¹²na'a 'nu 'e un'aa²u'u si 'e unjmi²¹u'un 'ee si gangi¹i 'e jo cwí²na'a 'nu si jo siin²¹in sá² 'ee, si tsaa¹³a 'ee si ga'u²u 'nañi³ 'ee joon jo gauncoon¹³ jna'a 'nu?” ⁴⁵ Joon iñi¹ 'in Róøi¹³ do: “E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa',

doñi'ee 'e tyú² 'e jo nigajmaa²aa' tya' 'in tsá² 'wéi¹ lo lawa'a jo 'ee tyú² gajmaa²aa' tya' jna-a jon.” ⁴⁶ Joon 'in gó² do itsalín² li ní²i wúu¹ coon²¹ tøø²mo joon 'in tsá² tyú¹ do tsataai² li seein²¹ tyú² coon²¹ tøø²mo.

26

Cwó² tsá² júu³ ruu²¹i xiiala ili² li³i Jesús

¹ Joon mo gatséi¹ faa²¹a Jesús 'e júu³ lo gajin² in sii²¹i tsá² tya'a:

² —Niñi²oo' jee²¹² tún² jmi²¹² iti² jmi²¹² cwaa²¹ jmi²¹² 'e unsii²¹ tsá² Israel, pascua. Joon ijaan²¹mo tsá² jna, 'e líi¹na Ruu²¹na Tsá², itéen¹ in tsá² jna tsaa¹ crúu¹³.

³ Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gauncaain²¹ yaai tyani 'nú¹ li tyiin¹ Caifás 'in tyú² to² nifu tya' untsá² do. ⁴ Joon do-o gasii²i xiiala ijmáa¹a insaan¹an Jesús coon¹³ júu³ tajuu²¹ joon ijnga²mo 'ido.

⁵ —Pe jo lí² jee²¹² jmi²¹² jee²¹² —gajin² in— tsu ito² tsá² mii¹³ 'áai¹.

Jaain²¹ tsamí² gaduu¹u jmi²¹ jmafuu²¹ tya' Jesús

⁶ Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús fuu²¹ Betania tyiin¹ in tya' Simón, 'in nigacón² jmoowúu¹ 'e jgoo²¹ tya'a. ⁷ Joon ga'í²i jaain²¹ tsamí² 'in tyán¹an coon²¹ sí² li cuun²¹² alabastro si'o² jmi²¹ jmafuu²¹. Joon 'e jmi²¹ jmafuu²¹ do 'áai¹ tyiin¹ cuu². Ga'í² 'in tsamí² do tya' Simón. Joon la jee²¹² tyiin¹ Jesús li si² mesa joon ga'ee² 'in tsamí² do 'e jmi²¹ jmafuu²¹ do yu' tyi² Jesús. ⁸ Joon mo ganí² tsá² tya' Jesús 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi gajin²in:

—Ç'Ee gali²i 'e un'ii¹i 'in tsamí² no 'e jmi²¹ jmafuu²¹ no? ⁹ Li²-i tsa'nii²¹i' no, líi¹ incíin¹ 'e no. Joon lí²-i cwoo¹³o' tsá² tañi².

¹⁰ Joon mo galili³i Jesús xiiala sii²i 'ido joon gajin²in:

—Ç'Ee li' untyii² 'naa' 'in tsamí² lo? 'E nigajmaa¹a no 'e tyú²-u no tyiia. ¹¹ Coon²¹ tøø²mo taan²¹²naa' coon¹³ 'in tañi² pe jna jo tyiin¹³na jee²¹² 'naa' coon²¹ tøø². ¹² 'A nисуun¹un 'in tsamí² no 'e jmi²¹ jmafuu²¹ lo tyiia lawa 'e tyaa¹ tyú² 'e ti li 'á¹moo. ¹³ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñixiia' la 'úu¹

juncwii²¹ 'e cwó¹ tsá² júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² joongi ityá^{2a} tsá² júu³ la li' 'e gajmaa^{1a} 'in tsamí² lo. Joon iti²-tsi tsá² 'ii —jin² Jesús

Gajmaa^{1a} Judas júu³ røø²¹ coon¹³ tsá² i'nñi¹ Jesús

¹⁴ Joon jaain²¹ jee²¹² 'in dyatooi¹ tsá² tya' Jesús, 'in sii²¹ Judas Iscariote, gangó^{1o} ngafee¹³ⁱ 'in tyu² to² tya' untsá² ¹⁵ joon gajin²ⁱⁿ:

—¿Xiiati cuu² cwoo^{2oo} wa' jaan^{13na} Jesús do tyii'?

Joon 'in tsá² do gacwo^{1o} Judas dyadya¹ cuu² cwataa²¹. ¹⁶ Joon tsifu joon ga'láa² Judas 'wii²¹² 'noo^{1o} xiiala li² jaan²¹ⁱⁿ Jesús.

Mo gagøø^{21ø} Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gatséi¹

¹⁷ Joon mo ga'láa² 'wii²¹² jmñi²¹² coon²¹ tya' 'e jmñi²¹² gatí² do mo gøø^{21ø} tsá² 'iñi¹ 'e jo tyii^{an3} jeei¹, 'in tsá² tya' Jesús gan-gatyéen¹ⁱⁿ li tyiin¹ Jesús joon gaunngñi¹ⁱ:

—¿Xiiia 'iin^{212u} 'un ityaa^{21a} 'a tyú² ityee^{2e} tya' jmñi²¹² pascua lo?

¹⁸ Joon gañii¹ⁱ:

—Cwolín^{2naa} li náa¹ fuu²¹ no joon cwosii^{13duu} jaain²¹ tsá² tyiin¹ do joon fú^{2uu}: “Tifó² tyi' jin²ⁱⁿ: 'E ti li tí² 'ii²¹ tya'a joon fu tyi' 'iin²¹²ⁱⁿ jmaa^{13a} jmñi²¹² pascua coon¹³ tsá² tya'a.”

¹⁹ Joon 'in tsá² tya' Jesús do gajmaa^{1a} la to² tyu^{2u} joon gatyaa¹ tyú² idø^{2ø} tya' jmñi²¹² pascua do.

²⁰ Joon mo canñu²¹ jmñi²¹² joon nanéei¹ Jesús coon¹³ dyatooi¹ tsá² tya'a idø^{2ø}.

²¹ Joon la jee²¹² li néei¹ gøø^{21ø} gajin²ⁱⁿ Jesús:

—'E la ja^{2mo} fuu^{212uu} 'naa', jmoo²¹ joon jaain²¹ jee²¹² 'naa' in'nñi^{13naa} jna².

²² Joon tsifu joon gajmaa^{1a} tsá² tya'a faí³ 'áai¹. Joon garóon^{2on} ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ gaunngñi¹ⁱ Jesús:

—Ña'ñu^{1u}, ¿ti jna-a 'i'?

²³ Joon gañii¹ⁱ Jesús gajin²ⁱⁿ:

—'In tyé^{3e} 'e coon²¹ wúu¹ coon¹³, 'i-i 'i in'nñi¹ jna. ²⁴ 'Ná¹-a tsín¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'in Ruui²¹ Tsá² pe

ifúu² 'in 'nñi¹ Ruui²¹ Tsá² do. Tyú² gi tya'a wa mo'o jo galiseen^{21mo}.

²⁵ Joon Judas, 'in ti li 'nñi¹ 'ii, gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ Jesús:

—Tifo² tyi', ¿ti jna-a 'i'?

Joon Jesús gañii¹ⁱ gasii²¹ⁱ Judas jin²ⁱⁿ:

—Jiin¹³ la joon niga¹ⁱ-o'o 'nñu.

²⁶ Joon la jee²¹² gøø^{21ø} gatí²¹ⁱ Jesús coon²¹ 'iñi¹, gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios, joon gajmaa^{1a} jmai^{2xu} jee²¹² tsá² tya'a joon gajin²ⁱⁿ:

—Tyee^{2ee}, tsu la li ngú¹ taan^{2moo} lo.

²⁷ Mo ngayuui¹³ joon gatí²¹ⁱ coon²¹ po^{3xu} li si'ó^{1o} jmi³ wuunjøø¹³ joon gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios. Mo ngayuui¹³ joon gacwo^{1o} tsá² tya'a gajin²ⁱⁿ:

—'Iin²¹ⁱⁱⁿ 'elo jilee²¹ 'naa', ²⁸ tsu 'e li la li jmi¹ 'øø^{3moo} lo 'e ti li tán^{1un} joon coon¹³ 'elo itsín¹ 'e júu³ 'múui². Joon 'e jmi¹ 'øø^{3na} itán^{1un} lo i'iin² tsaa² tya' tsá² fúui¹. ²⁹ Pe fuu^{212uu} 'naa' jo 'e i'né^{3e} 'gi' caain²¹ 'e jmi³ wuunjøø¹³ lo coon¹³ 'naa' ca mi ti jmñi²¹² ityú² Ññu³ tó² tsá², joon jmñi²¹² joon i'né^{3e} 'tún¹ coon¹³ 'naa'.

Jmo² Jesús júu³ Tñ³ 'e ijin²ⁱⁿ 'e jo cwii¹ⁱⁿ Jesús

³⁰ Joon mo ngayuui¹³ ga'øø^{1ø} coon²¹ Salmo joon ngalín^{2mo} coon¹³ tsá² tya'a fu yu¹ moo²¹ Olivos. ³¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ⁱ tsá² tya'a do:

—'E 'woo¹ no jilee^{21naa} ixée^{1mo}-oo' coon¹³ jna tsu ni jí² tya' Dios 'e jin²ⁱⁿ: “Ijngaa^{12moo} 'in 'aa¹ⁱ joo'saa²¹ joon ixée²ⁱ joo'saa²¹ tya'a.” ³² Pe mi yuui¹³ injmá^{1a} Dios injiin¹ⁱⁿ jna iní³ⁱⁱ jéei¹³ gi lagi 'naa' fu li sii²¹ Galilea.

³³ Pe jin² Tñ³ gañii¹ⁱ:

—Xafiin¹³ jilee²¹ 'in catyaa² no ixée²ⁱ-tsi coon¹³ 'nñu pe jna lo jo jmñi²¹² xée²ⁱ-tsii coon¹³ 'nñu.

³⁴ Pe Jesús gajin²ⁱⁿ gasii²¹ⁱ Tñ³ do:

—'E la ja^{2mo} fuu^{212uu} 'nñu, 'nñi¹ naa¹³ ifoo^{13o} 'e jo cwii^{1un} jna la nñu'gi i'oo^{1o} tu-uitsáa².

³⁵ Pe Tñ³ do-gi gajin²ⁱⁿ tún¹:

—Xafiin¹³ jjuun^{3moo} coon¹³ 'nñu pe jo fo^{3oo} wa'a jo cwii^{1na} 'nñu.

Joon la joon jon gajin²ⁱⁿ catyaa² do jon.

Faa²¹a Jesús júu³ tyú² fu li sii²¹ Getsemaní

³⁶ Joon gatyaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li sii²¹ Getsemaní joon Jesús gajin²in:

—Ní²duu' lo la 'ii²¹² ní³ii nifo³oo júu³ tyú² lí'do.

³⁷ Joon gajée¹mo Tú³ coon¹³ 'in gáí¹ jóon¹ Zebedeo ngaliin² coon¹³. Joon Jesús gatsá² goon²¹ 'e faí³ lí²i 'áai¹ joongi gajmaa¹a cu²-tsi 'ña'a 'áai¹. ³⁸ Joon gajin²in:

—'E faí³ 'e seen²na lo 'e lí²i ijúun²mo. Ján²duu' lo joon jmaa²aa' lí²ii' coon¹³ jna.

³⁹ Joon gangó¹o Jesús capi³ nifugixu joon gatyí²a lí¹ ri'í²in ni 'wó² gamí¹i tyani Dios jin²in:

—Ñu³, wa xu^u lí² 'e jo móo³oo ilí²no pe jo cwolí² jiin¹³ la 'iin²¹² jna, cwolí² jiin¹³ la 'iin²¹² nu^u.

⁴⁰ Joon ganga²mo tún¹ fu li néei¹ 'in gaai²¹ tsá² tya'a joon nateei¹³ 'ido cwuu²¹mo. Joon gajin²in sii²¹i Tú³:

—¿Ti jo nilii¹ 'naa' 'e jo cwuu²¹naa' coon¹³ jna coon²¹ hora? ⁴¹ Jmaa²aa' lí²ii' joon faa²aa' júu³ tyú² 'e jo xuú²¹naa' ja'cwó²¹ 'in 'líi³. 'E la ja²mo 'i¹-tsi tsá² jmaa¹a 'e tyú² pe² ngá¹ taain²¹² jo cwo¹.

⁴² Gangó¹ Jesús tún¹ ngafee¹³i Dios jin²in:

—Ñu³, wana jo lí² 'e cuu¹³u imóo³oo wúu¹ no pe cwolí² jiin¹³ la niga¹'i 'o'o² nu.

⁴³ Joon ganga²mo tún¹ joon, joon nateei¹³ 'ido cwuu²¹mo tún¹ tsu 'áai¹ jlii¹i unní¹i. ⁴⁴ Joon jo gatø²gi 'ido gango¹o tún¹ ngafaa¹²a júu³ tyú² lí² gati² 'ni¹ naa¹³ do. Gajin²in la nigajin² do tún¹. ⁴⁵ Joon ganga²mo tún¹ li tee¹i 'in gaai²¹ tsá² tya' do joon gajin²in:

—Cwocwuu²¹ mogí¹, cwo'ii¹xu 'wó²oo'. Tsu gati² 'ii²¹ ijaain¹ tsá² 'in Ruui²¹ Tsá² ja'cwó²¹o 'in tsá² røøi²¹ tsaa². ⁴⁶ Raan²¹naa' no, moo²¹o' tsu no-o nijó¹ 'in 'níi¹ jna do.

Joon itøø² tsá² Jesús 'e si'ñú¹mo

⁴⁷ La jee²¹² faa²¹gi Jesús siin¹³in gatyía¹ Judas, 'in líi¹ tsá² tya'a jee²¹² 'in dyatooi¹ do, coon¹³ tsá² fúui¹ líi¹. Joon 'in tsá² do tyaan¹an ní³ espadas tyaan¹an jon 'no³ 'mó² gatyaliin² to² gatyú² 'in tsá² tyú² to²

untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel. ⁴⁸ Joon Judas do, 'in i'níi¹ Jesús, ni gasí²i júu³ coon¹³ 'in tsá² do xiiala lí² ijmáa¹a gajin²in:

—'In jun¹³uun caain²¹ ju² 'ii do. 'I-i 'in saan¹³naa'.

⁴⁹ Joon gangatyéen¹in li siin¹² Jesús joon gajin²in:

—i'Aa²¹²mo'o, tifo² tyi'!

Joon gajun²un caain²¹ ju² 'ido. ⁵⁰ Jesús gañii¹i:

—Ru¹u', ¿'ee to² ní²i?

Joon tsifu joon gasan²mo 'in tsá² do Jesús joon gatøø²o 'ido si'ñú¹mo.

⁵¹ Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsá² tya'a do gasø²ø ní³ tya'a joon gatyú² cataain²¹² loocwóo¹o jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyú² to² tya' untsá² nifu. ⁵² Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Taan¹ ní³ tyi'i tsi 'nú¹ tya'a. Tsu jileei²¹ 'in jngaai¹² tsá² coon¹³ ní³ coon¹³ 'ni³-i jon ijúun²in. ⁵³ ¿Ti jo ní²i, lí²-i fuu²¹² jna Ñu³ joon 'ii tsifu insii¹in setenta mil ángeles iun'øø¹i jna? ⁵⁴ Pe wa'a lí² la joon, ¿xiiala itsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, xiiala 'ná¹ ilí²?

⁵⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² fúui¹ do:

—¿'Ee lí² ñilíin²naa' saan¹³aan' 'no³ 'mó² coon¹³ ní³ itøø²øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹? Tsu la coon²¹ jmi²¹² tyiin¹na inuu cwo¹ fee¹ do 'e³ee 'naa' júu³ tyú² joon jo mo gaseen²¹naa' jna. ⁵⁶ Pe la lo-o galí² 'e gatsín¹ júu³ tya' Dios 'e gataan¹an ni mo'jí² 'in tsá² cwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

Joon 'in tsá² tya' Jesús do gacwiin¹o gatiu²mo Jesús 'ña'a do.

Jesús nasiin¹in tyani jileei¹³ 'in tyú² to² tya' tsá² Israel

⁵⁷ Joon 'in tsá² fúui¹ do 'in gasain² Jesús joon gangajaa²¹² ni'i 'ido tyani Caifás, 'i-i 'in nifu 'in tyú² to² tya' untsá². Joon do-o nisicaain²¹ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley.

⁵⁸ Pe Tú³ do gangaa¹³i cín²mo caluu do joon gatyee¹³i tya'i tyi¹ lí² si² 'nú¹ lí² néei¹ 'in tyú² to² nifu do. Joon do-o gacwó² Tú³ caluu do coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' 'in tsá² tyú² to² do. 'E 'iin²¹²in jøø²ø xiiala itsangí¹ Jesús.

59 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa²gi 'in tyu² to², 'in sii²¹ Junta Suprema, ga'noo¹on 'ee tsaa² ilijmaa¹a tya' Jesús, fiin¹³ coon¹³ júu³ tajuu²¹ joon ilí² jnga¹ni 'ido. 60 Pe jo 'ee tsaa² tya' Jesús gatsaa¹a jiin¹³ coon²¹ joongi lílilí¹ fúui¹ tsá² taai² jmoo¹o júu³ tajuu²¹. Pe mo ga'yá² gatsín¹ garoon¹on gáí¹ tajuui²¹, 61 'in gajin²in:

—Niganuu²¹u'u jin² 'in tsañuu¹ no: “Jna-a lí² fiin¹na 'e cwo¹ fee¹ tya' Dios no, joon jee²¹² 'ni¹ jmii²¹² lí² jmaa¹³aa tún¹.”

62 Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² garoon¹on, joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—¿Ti jo ngii²¹i coonti? ¿'Ee 'e tsaa² jmoo¹o 'in tsá² no tyi¹i?

63 Pe Jesús-gi gajaan¹an tii². Joon 'in nifu 'in tyu² to² jee²¹² untsá² do gajin²in tún¹ gasii²¹i Jesús:

—Tyani Dios, 'in jiin¹, sii¹³ jna'a, ¿ti 'n-u Cristo Joon¹ Dios?

64 Joon Jesús gañii¹i gajin²in:

—'Ii-gi jna jiin¹³ la foo²¹ 'n-u. Joongi fuu²¹²uu 'naa' imoo²oo' 'in Ruui²¹ Tsá² tyiin¹in lí' cwo²¹o Dios tsá¹. Joon 'in Dios do lí² jmáa¹a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Imoo²oo' 'in Ruui²¹ Tsá² do ijó¹ jee²¹² jnii¹ tya'cwii²¹.

65 Joon Caifás do ga'gii¹i siin¹³in joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo nigafaa²¹a 'e lawa Dios 'ii. Jo 'néi¹-gi tsá² 'in jmá¹ júu³ røø²¹. Jileei²¹ 'naa' niganuu¹³uu jilaa²¹ júu³ gó² 'e gafaa²¹a. 66 ¿Xiiagi la 'i¹-oo' 'naa'?

Joon 'in tsá² néei¹ do gajin²in:

—'Ná¹ júun²mo 'ino 'wii¹³ tsaa² tya'a.

67 Joon ga'ñii¹ 'in tsá² do ni² Jesús joongi gajmee²¹mo 'ido joongi gajnáa¹a ni² Jesús.

68 Joon gajin²in 'in tsá² do:

—'Ñu-u líi¹u'u Cristo 'in gasiin¹ Dios, laa¹³ jmaa²a júu³, ¿'iin gatyuun¹in 'n-u?

Jo 'iin²¹²in Tú³ jmáa¹a júu³ 'e cwii¹in Jesús

69 Joon la jee²¹² siin¹² Jesús tyani 'in tsá² do Tú³-gi tyiin¹in fu caluu tya'i tyi¹. Joon jaain²¹ 'yiaa²¹² 'in jmoo¹o 'e gø² Caifás do gangatyéen¹in lí tyiin¹ Tú³ joon gajin² 'in tsamí² do:

—'Nu jon 'in ngi¹ coon¹³ Jesús 'in jó² Galilea.

70 Pe Tú³ do-gi jo garøø¹i tyani 'in tsá² fúui¹ néei¹ do, gajin²in:

—Jo ñi³ii 'ee 'e foo²¹o no.

71 Joon gajeein²¹gi Tú³ lí tyiin¹in do joon gangó¹ tyan'gixu lí tyi³ 'oo² 'yá² lí 'wooi²¹ tsá². Joon jaain²¹gi 'in gangaa¹i 'ii joon gasii²¹i 'in téein² do:

—'In tsañuu¹ no ngii¹o 'ino jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

72 Joon xiaa²¹gi tún¹ jo garøø¹i Tú³ tún¹ ga'íi¹i Dios gajin²in:

—Jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

73 Joon xu li'ii²¹²xu joon mo gangatyéen¹in 'in néei¹ do lí siin¹² Tú³ joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'nu líi¹u'u jaain²¹ jee²¹² 'ino tsu no lí² la faa²¹ 'ido-o foo²¹ 'n-u.

74 Joon 'láa² Tú³ 'wii²¹² ga'íi¹i Dios jin²in:

—Wa jo fo³oo 'e la jai² ijmee²¹mo Dios jna, jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no.

Joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuuitsáa².

75 Joon gati²-tsi Tú³ jiin¹³ la nigajin² Jesús gasii²¹i 'ii mo gajin²in: “La nu'gi i'oo¹o tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ nifaa¹³a 'e jo cwii¹u'u jna.” Joon mo gati²-tsi Tú³ 'e júu³ do gacwo'í¹o fu jee²¹² 'nú¹ joon gatyí²o xuui²¹²-tsi 'áai¹.

27

Gangajée¹³i tsá² Jesús tyani Pilato

1 Joon mo gajná² do joon gasii²¹i røø²¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel xiiala ilijúuin² Jesús. 2 Joon gangajée¹³mo Jesús si'ñúu¹mo tyani Poncio Pilato 'in líi¹i to² gobernador.

Mo gajúuin² Judas

3 Joon mo galiñii¹i Judas, 'in ga'nii¹ Jesús, 'e nisi²¹i tsá² røø²¹ xiiala ilijúuin² Jesús gajoo²¹-tsi 'áai¹ joon ngajoon¹³o 'ido 'e dyadya¹ cuu² cwataa²¹ tya' 'in tsá² 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tya' 'in tsacøøi¹³ do.

4 Joon gajin² Judas sii²¹i 'in tsá² do:

—Jna-a niga'noo²¹²oo tsaa² mo ga'ní³na jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo 'ee tsaa² tya'a sá².

'In tsá² do-gi gañii¹:

tóon¹ gaton²on tyi² 'ido. Joon gacwo¹o 'ido coon²¹ sii²¹ 'e son² 'ido coon¹³ cwo²¹o tsáa¹. Joon gasi²i 'wojni¹i tyani 'ido joon ungo¹ni 'ido. Gajin²in:

—jWóo² cwoseein²¹ 'in róøi¹³ tya' tsá² Israel!

³⁰ Joon ga'ñi¹i ni 'ido. Joon coon¹³ sii²¹ 'e san²an do gapó²o 'in 'láa² do tyí¹i. ³¹ Joon ngayuui¹³ gaungøøi¹ 'in 'láa² do 'ii joon gatyii²¹o 'e siin¹³ yáun² do joon gatyin²in Jesús 'e siin¹³in do tún¹.

Mo táain² Jesús tsaa² crúu¹³

³² Joon mo gangalín² itsatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajin¹in jaain²¹ tsañuu¹ li ningalín² do. Joon 'in 'láa² do gaty²u to² 'in tsañuu¹ do sii²¹ Simón, jaain²¹ tsá² Cirene, 'e cón²on crúu¹³ tya' Jesús.

³³ Joon gatyalín² coon²¹ li sii²¹ Gólgota, 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹, Cwoon¹ Po³ Mootyi² 'Lii²¹². ³⁴ Joon do gacwo¹o Jesús vino 'e sicaai¹³ jmi¹³ tsi¹³ tya' joo²¹. Joon mo gatii¹i 'óo¹o 'e vino do sicaai¹³ 'e tyi¹ joon jo ga'un²un.

³⁵ Joon mo ngayuui¹³ gatéen¹in Jesús tsaa' crúu¹³ gacoo¹o 'in 'láa² do mi¹³ 'iin inli¹ siin¹³ Jesús. Joon coon¹³ la joon gatsín¹ júu³ tya' 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹ mo gajin²in: “Icóo¹o siin¹³in, ijmáa¹a jmai²xu 'iin inli¹.” ³⁶ Joon do-o gacwó²o 'aa¹ ni 'ido. ³⁷ Joon yu' tyí¹i gataan¹an 'e tsaa² tya' Jesús 'e jin²: “In no-o Jesús, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.”

³⁸ Joon gatéin² jon gáí¹ 'uun²¹ jmai² coon²¹ crúu¹³ tya'a coon¹³ Jesús, jaain²¹ li cwo²¹o Jesús tsáa¹ joongi jaain²¹ li' cwo²¹o tooin²¹². ³⁹ Joon 'in tsá² 'in la coon²¹ gangí¹ la jee²¹² taain¹ Jesús tsaa' crúu¹³ joon gajaan¹ jøøi² Jesús gajii²in, gajø²ø mootyi¹i ⁴⁰ gajin²in:

—'Ñu-u, 'in fín¹ cwo¹ fee¹ do joon jmaa¹³a jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² tún¹, laai²¹² 'wo'o no. Wana Jóon¹ Dios 'nu cwúui¹ tsaa' crúu¹³ no.

⁴¹ La joon jon gaungøøi¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseos coon¹³ tsacøøi¹³. Joon sí²i la 'oo²¹ 'ii jin²in:

⁴² —Gaun'láai² 'ino tsá² xeei²¹ pe jo lí² láa¹i 'ña'a. Wana la jai² 'ii Róøi¹³ tya' tsá² Israel cwoxáa¹i tsaa' crúu¹³ no joon iun'goo²o 'ii. ⁴³ Tsaa¹-tsi 'in tsañuu¹ no Dios jin²in, né²du' wana 'iin²¹²in Dios 'ii joon 'e láa¹i 'ido 'ii tsu gajin²in 'e Jóon¹ Dios 'ii.

⁴⁴ Joon ca 'in 'uun²¹ 'in taan¹in coon¹³on do gajii²in 'ii jon.

Mo gajúun²mo Jesús

⁴⁵ Joon ga'í² nuu²¹ la caain²¹ juncwii²¹ mo gatí² tyiaañi¹ ca 'iin² 'ni¹ ca'loo¹. ⁴⁶ Joon mo gatí² 'e 'ii²¹ joon ga'oo¹o Jesús tá² gajin²in:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? ('E 'øøi²¹-tsi tsá² gajin²in: Dios tyia, Dios tyia, ¿'ee li²i nigatiu²mo'o jna?)

⁴⁷ 'Inlíi¹³ 'in tein¹ do ganúu²un joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ no tø¹ø Elías 'in nigacwo¹ júu³ tya' Dios la mo jéei¹.

⁴⁸ Joon tsifu joon jaain²¹ 'in tein¹ do gangó¹ cwiin¹ ngatyaan¹ coon²¹ esponja joon gaun'lá²a esponja do coon¹³ vino tiin²¹ joon gauntyii¹ nii²¹² sii²¹ joon saa¹³a do 'e la mo cwo¹o Jesús i'un²un 'e do. ⁴⁹ Pe 'in catyaa² do gajin²in:

—Cwoján¹du'; né¹du' wa ijó¹ Elías jalaa²¹² ni 'ino.

⁵⁰ Joon Jesús ga'oo¹o tún¹ tá² joon gajúun²mo mo ngayuui¹³ jon. ⁵¹ Joon tsifu joon ga'gii¹i 'e 'mi² 'í¹i inuu cwo¹ fee¹ do ca ti' yu' ca ti' wii²¹². Joongi gajøø²¹ 'wó² joongi cuun²¹² gajii². ⁵² Joon ganó² 'aan²¹ li si'aa²¹² 'lii²¹² joon fúu¹mo 'in najúin¹ 'in nigatsaa¹-tsi Dios gajin¹in. ⁵³ Joon mo ngayuui¹³ gajin¹in Jesús ga'wóo²mo 'in tsá² do 'aan¹ tya'a ngatáa¹i 'e fuu²¹ nacwai¹³ Jerusalén joon fúu¹mo tsá² gangaa¹i 'ii.

⁵⁴ Joon mo gani² fi²¹² 'láa² coon¹³ 'in 'láa² catyaa² do 'in 'aai¹ Jesús xiiala gajøø²¹ 'wó² joon jilaa²¹ 'e nigangó¹ gafoo¹mo 'áai¹ joon gajin²in:

—'E la ja²mo Jóon¹ Dios 'in tsañuu¹ no.

⁵⁵ Do-o tein¹ tsami² fúui¹ wíin² gixu jøø²ø. Nigangi¹ 'in tsami² do coon¹³ Jesús fu Galilea joon nigaunji²in Jesús. ⁵⁶ Joon

jee²¹² do sin² María Magdalena coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ José. Sin²mo jon in sáa³ jóon¹ Zebedeo do.

Teen¹mo tsá² ga'áa²mo Jesús

57-58 Capii³ teein¹gi jmii²¹² joon mo gangó¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² seein²¹ fuu²¹ Arimatea 'in sii²¹ Sé³. Gango¹ 'ido tyani Pilato, ngamii¹i cuerpo tya' Jesús. 'Ii jaain²¹ tsá² 'in tsa¹-tsi Jesús. 59 Joon gaxíia² cuerpo tya' Jesús joon gacii¹³in coon²¹ 'mi² taa²¹ 'e tyú². 60 'In Sé³ do natyú² to² 'e nalí¹ coon²¹ 'aan¹ tya'a tsa¹ xá¹ 'e tsa'ii²¹ mi júun²in pe gatan²mo Sé³ Jesús tsi 'aan¹ 'mii² do. Joon² mo ngayuui¹³ gataan¹in Jesús do joon gajni²o 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹ 'áai¹. Joon gangaa¹³mo mo ngayuui¹³ do. 61 Pe do-o née¹i María Magdalena coon¹³ 'in María jaain²¹gi do co' do.

Ngalín² 'láa² nga'aa²a 'aan¹ tya' Jesús

62 Mo ngayuui¹³ jmii²¹² 'e gatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'e gati² jmii²¹² do 'in tsá² 'in tyú² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² fariseos do ngalín² ngafee¹³i Pilato 63 gajin²in:

—Tsa¹to² tyi', tii¹²-tsii¹ la gajin² 'in tajuui²¹ do la mo jii¹gi ijiin¹in mi tí² 'ni¹ jmii²¹² 'e gajúun²in. 64 Tsú 'wii¹³ joon siin¹u'un 'láa² tsa'áa² 'aan¹ do ca mi tsín¹ 'ni¹ jmii²¹² tsi 'nee¹i² tsalín² tsá² tya'a tsatyí¹ ni 'ido la 'woo¹ joon la joon ilí² jin²in 'e gajii¹ 'ido jee²¹² 'ii²¹². Tsú la joon 'e ilifee¹gi 'e tajuu²¹i lagí mo 'wiin²¹² do.

65 Joon Pilato do gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—Cwoliin²naa' coon¹³ 'láa² joon cwoun'øø¹naa' 'aan¹ do jii¹ la cwéei¹.

66 Joon ngalín²mo jon li roon¹on 'aan¹ do. Joon gajni¹i tyú² 'e 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Gataan¹an sello tya' cuun²¹² 'e sijni¹ do joon gajaan¹an 'láa² i'áa¹ 'aan¹ do.

28

Mo gajii¹ Jesús

1 Joon mo gangí¹i jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tya' 'in tsá² do, mo ti li jná² domingo, 'in María Magdalena coon¹³ 'in María catyaa¹ do ngalín² ngajóø² li roon¹on 'e 'aan¹ do. 2 Joon gajóø²¹ 'wó² 'áai¹. Joon jaain²¹

ángel tya' Ña'ñu¹u' gajgáa¹i fu ñu'fú² joon gajii¹in 'e cuun²¹² do 'e sijni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon gacwó¹o ni cuun²¹² do. 3 Jii¹i 'áai¹ la jii¹ jí² cwaain'ñá³. Joon siin¹³in taa²¹ la taa²¹ 'moo²¹. 4 Joon mo gani² 'in 'láa² do lo gafoo¹i joongi gajlé¹i 'áai¹ joon gacii¹³i lawa'a 'li²¹²mo coonti. 5 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹i 'in tsamí² do:

—Jo foo¹³naa'. Ñí²oo 'e 'naa²¹naa' Jesús 'in gateen¹in tsá² tsa¹ crúu¹³. 6 Pe jo 'yuui²gi lo, nigajii¹o jii¹³ la nigajin²in. Ñilíin²naa', jóø²duu' li ga'í². 7 Cwoliin¹naa' la jmoonoo cwojmaa²aa' tsá² tya'a júu³ 'e nigajii¹o 'ido. Joon itsáa¹ 'ido nifugi lagí 'ii fu Galilea. Joon do-o iní²in. Jii¹³ joon 'e 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa'.

8 Joon ngalín¹mo 'in tsamí² do la jmoonoo, 'goo²¹ 'áai¹ joongi jløø¹³i. Ngaliin¹ cwii¹in ngajmaa¹a júu³ tsá² tya' Jesús. 9 Joon la jee²¹² taa²i fu¹ 'in tsamí² do gajnéi¹ Jesús li ngaliin¹ joon gafee¹i 'ido 'ii. Joon gantatyéen¹in li siin¹² Jesús joon gasoon¹on tii² Jesús gaun'goo²¹o 'áai¹. 10 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³naa', cwojmáa²aa' tsaruu²¹na júu³ 'e 'ná¹ tsalín² Galilea joon do-o iní²in jna.

Gatyaa¹ 'láa² júu³ xiiala nigaí²

11 La jee²¹² ngaliin¹ 'in tsamí² do joon 'in 'láa² 'in 'oo¹ 'aan¹ tya' Jesús ngalín²in jaain²¹ gáa¹i ngajmaa¹³a 'in tyú² to² untsá² júu³ jilaa² 'e nigaí². 12 Joon 'in tyú² to² do-gi ngalín² ngafee¹³i tsacøøi¹³ isíin¹in røø²¹. Joon gacwo²-o 'in 'láa² do cuu² 'áai¹ 13 joon gajin²in sii²¹i 'in 'láa² do:

—'Naa' foo²oo': “E tsá² tya' Jesús gantatyí¹i cuerpo tya' Jesús la 'woo¹ la jee²¹² nigacwuu²taa'a.” 14 Joon wa mi liñi¹ gobernador 'e nigacwuu²moo', jna'oo'o tyaa²¹a'a júu³ coon¹³on tsú joon jo jngaa¹²i 'naa'.

15 Joon 'in 'láa² do ga'ii²¹mo 'e cuu² gacwo¹ 'in tyú² to² do joon ngaliin¹mo joon gajmaa¹a jii¹³ la júu³ gasii²i coon¹³ 'in tyú² to² do. Joon 'in tsá² Israel ca jmii²¹² no jo¹o líi²i jii¹³ la júu³ tajuu²¹ gatyá¹ 'láa² do.

*Gasiin¹in Jesús tsá² tya'a wa tsalín²
tsacwo¹ júu³ tyá² tya'a la 'ui juncwii²¹*

16 Joon 'in dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús ngalín² fu Galilea fu yuui¹³ moo²¹ jiiin¹³ la nigajin² Jesús. 17 Joon mo gangaai¹ Jesús gaun'goo²¹o 'ido 'áai¹. Pe 'inlíii¹³ gacu²xu-tsi líi²i jon'on ñí² ti 'i 'ino. 18 Joon gangatyéen¹in Jesús li téein² tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Nigacwo¹o Dios jna jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² ñu¹fú² coon¹³ 'ii²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 19 Tsu 'wii¹³ joon cwolín²naa' la 'ui juncwii²¹ cwo'ne²naa' tsá² 'e lín² tsá² tyiia. Cwosáa¹naa' 'ido jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ñu¹'u' joongi coon¹³ 'e sii²¹ Joon¹on joongi coon¹³ 'e sii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. 20 Joon 'ee²ee' 'ido 'e jmaa¹a nuu¹³u jilaa²¹ to² 'e nigatyuu¹ 'naa'. Joon niñii²¹oo' 'e ngí³ jna coon¹³ 'naa' la coon²¹ jmi²¹² ca mi tyéi¹ juncwii²¹. Amén.

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹a San Marcos

Cwoo¹o Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹ júu³ tyú² li jo 'in tsá² seein²¹

1 La lo ga'láa² 'wii²¹² júu³ tyú² tya' Jesu-cristo, Jón¹ Dios 'ii.

2 La lí² 'e gajin² Isaías, 'ii jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ lí¹:
Dios sii¹ 'in jaain²¹ tsá² 'in tyan¹ júu³ tya'a.
'Ii tsáa¹ jéi¹ gi lagi 'nũ.

'Ii tsajmaa¹ júu³ xiiala tya¹ tsá² tyú² tya'a mi ñi¹².

3 Tá² ni'oo¹o jaain²¹ tsá² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Jin² 'in:

“Nũ² duu' nijó² Cristo. 'Ná¹-a tyaa²¹ aa' tyú² tyii'. Tsáa² mo-'oo' 'e tyú¹-moo'”, jin² 'in.

4 La joon mo gajó² Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ gajin² 'in:

—'Ná¹-a unsí² naa' 'e 'i¹-'oo' joongi 'ná¹ saa¹ naa' jmí²¹. Joon 'in² mo Dios tsaa² tyii'. 5 Jileei²¹ tsá² 'in néei¹ coon²¹ li sii²¹ Judea joongi 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén tsalín² tsanũ²¹ júu³ tya' Wó³ do. Joon la 'í²¹² jmoo¹o 'in tsá² do tyañii²¹ tya'a tyani Dios gasaa¹ mo Wó³ 'ii jmí²¹ ti' jmí²¹ cwo² Jordán.

6 Sii¹³ Wó³ lí¹ coon¹³ jñú² camello. 'E 'ñũ¹ tu² gi lí¹ coon¹³ loo²¹. Joon 'e gø¹²ø jmai¹² sinii²¹ coon¹³ to² sá² moo²¹.

7 Feei²¹ Wó³ tsá² júu³ tyú² joon gajin² 'in:

—Mi yuui¹³ jna joon 'injó¹ jaain²¹ tsá² feei¹. 'Ii feei¹ gi lagi jna jii¹³ jo tí² na juu¹³ na wojní³ ii sii³ loo²¹ tsi mii¹. 8 Jna-a saa²¹ na 'naa' jii¹³ coon¹³ jmí²¹ pe 'ii-gi nicwo¹²o 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ngi¹ coon¹³ 'naa'.

Wó³ saa¹ i Jesús jmí²¹

9 Jii¹³ jee²¹² jmí²¹² joon cwa¹ hii¹ Jesús fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon gasaa¹ mo Wó³ Jesús jmí²¹ tsi jmí²¹ cwo² Jordán. 10 Mo gacwa¹ hii¹ Jesús tsi jmí²¹ do joon ganii²¹ nó¹ 'oo² ñũ¹ fú². Joon nii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí¹ maa²¹² jgaa¹ i fu

li siin¹² 'in. Joongi gajaan¹ an fu yũ¹ tyí¹.
11 Joon ganúu² un coon²¹ júu³ jó² fu ñũ¹ fú² jin²:

—Yũ¹ n²¹ tyiia-oo 'nũ 'in 'nee¹ na. 'Áai¹ lí¹ jløø¹³ na 'wii¹³ 'nũ.

Tyaan¹ Satanás cwáain¹ 'ee lí¹ Jesús

12 Tsifu joon gangajéi¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jesús fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ gi. 13 Joon do-o gateen¹ 'in Jesús ca tséin¹ tunló¹ jmí²¹² jee²¹² joo²¹ nuu²¹. Joon Satanás gacón² on cwáain¹ xiiala lí¹ Jesús. Mi yuui¹³ joon gatyallín² ángeles tya' Dios gaunjí² mo Jesús.

Láa² Jesús 'wii²¹² to² tya'a coon²¹ li sii²¹ Galilea

14 Mo licíin²¹ 'e ga'í² Wó³ 'nũñí³ joon gangóo¹o Jesús coon²¹ li sii²¹ Galilea. Cwoo¹o Jesús júu³ tyú² tya' Dios. 15 Joon gajin² Jesús sii²¹ i tsá²:

—Gatyii²¹ a, gatí² 'ii²¹. Xũ¹ ná¹ gi 'e tí² jii²¹ wa'a tyu² Dios to² tsá². Unsí² naa' 'e 'i¹-'oo' joon la ja¹² mo 'i¹-'oo' 'e júu³ tya' xiiala 'itiin¹³ tsá² —jin² Jesús.

Tøø²¹ Jesús tyú² in² tsá² 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmí²¹

16 Ngoo²¹o Jesús tí¹ tyí¹ Galilea mo ganí² in Simón coon¹³ ruu²¹ i sii²¹ Dí³ 'in saain²¹ joo²¹ taai² jmí²¹ do. Taain²¹² to² pii²¹ 'mó¹ tsi jmí²¹. 17 Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'ido:

—Ñilíin² duu' coon¹³ jna. Joon ijmée¹ na 'naa' tsá² 'in jée¹ i tsá² 'e licwii¹ 'in Dios.

18 Tsifu joon gatũ²¹ 'mó¹ tya'a joon gan-galiin¹ mo coon¹³ Jesús.

19 Joon xũ¹ ngoo²¹ gi Jesús mo ganí² in Jacobo coon¹³ ruu²¹ i Wó³ jón¹ Zebedeo. Táa¹ i tsi coon²¹ barco 'mii¹ 'nú³ tya'a. 20 Joon gatø¹ Jesús 'ii. Do-o gatiui²¹ jmii²¹. Do-o gajaan¹ Zebedeo coon¹³ tsa'leei¹³ tya'a. Joon Jacobo coon¹³ Wó³ ngalín² mo coon¹³ Jesús.

Jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in 'lí¹ alma tya'a

21 Tyaliin¹ Jesús coon¹³ 'in ngi¹ coon¹³ on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Joon mo gatí² jmí²¹² 'e 'ii² 'woo²¹ tsá² Israel ga'í² Jesús 'e cwo¹ sinagoga do. Joon ga'láa²

'wii²¹² 'e²e tsá² júu³ tyá². 22 Lhí¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e jin² Jesús tsh 'wii¹³ ga'e²e Jesús tsá² lawa jaain²¹ tsá² feel¹ jon'on la líi¹ 'in tifo² tya' ley tya' Moisés. 23 Joon tsi inuu cwo¹ do 'yui jaain²¹ tsá² 'in 'yui 'in 'líi¹³ alma tya'a. Joon gafaa²¹ 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in 'líi¹³ do joon gajin²in sii²¹; Jesús:

24 —¿'Ee li 'u²¹u jee²¹² jna'a Jesús tsá² Nazaret? ¿Ti gañi¹¹ 'e untyee¹u'u jna'a? Cwii¹moo 'nũ. Jón¹ Dios 'nũ. 'In tyú¹mo 'nũ —gajin² 'in tsá² do cwáain¹ tya' 'in 'líi¹³ 'yui alma tya'a.

25 Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in 'líi¹³ 'yui alma tya' 'ido:

—Jo too²¹ mí¹³. Tiui² 'in tsañuu¹ no.

26 Joon 'in 'líi¹³ do gajmaa¹a cii¹ 'in tsañuu¹ do. Joon mi yui¹³ ga'oo¹o joon gacwa'í¹; 'in 'líi¹³ 'yui alma tya' 'ido.

27 Jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi líi¹. Joon gaunngii¹ la 'oo³ ruu²¹;

—¿'Ee-gi lo no? ¿'Ee-gi júu³ 'múui² lo no? ¿'iin-gi 'in tsañuu¹ lo? Tyu² to² ca jilee²¹, ca 'in 'líi¹³ taai² alma tya' tsá² nũ¹²u to² tyu² 'ino.

28 Jmoonoo-galicwii¹in tsá² seein²¹ la caain²¹ Galilea Jesús.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simón

29 Ga'woo²¹i Jesús 'e cwo¹ sinagoga do joon ngalín¹ fu tya' Simón coon¹³ ruu²¹; Dí³. Ngoo²¹o Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³on.

30 'Yiaunsáa³ Simón do raan²¹mo líi¹i tsa²¹² tyii². Joon gasii²¹; tsá² Jesús:

—Tsa¹²a 'ino.

31 Joon gangatyéen¹in Jesús li raain¹ 'in tsatsaa¹³ do. Joon gason¹on cwo²¹o 'ido. Joon mo saa¹²a cwo²¹o, tsifu joon gajaan¹ 'e líi¹ 'ido. Joon garóon²on 'ido joon gacwoo¹o 'e dø¹¹ø 'ido.

Un'láai² Jesús fúu¹ tsatsaa¹³

32 Mo galiciin²¹gi joon mo gayoin² ñi¹ joongi mi canuu²¹xu joon gajajéi¹³ tsá² jilee²¹ tsatsaa¹³ li siin¹² Jesús. Joongi jajéi¹ tsá² jilee²¹ 'in taai² 'in 'líi¹³ alma tya'a. 33 La tøø² fuu²¹ gangatyéein¹ 'ooca'nú¹ li tyiin¹ Jesús. 34 Fúu¹mo 'in gaun'láai² Jesús. 'Láai² nii² jmoowú¹ líi¹

'in tsá² do. Joongi fúu¹mo 'in 'líi¹³ ga'woo¹i Jesús alma tya' tsá². Pe Jesús do jo gacwoo¹o faa²¹ 'in 'líi¹³ do tsh ñi¹ 'ido 'iin 'i.

Jesús cwo¹o júu³ tyá² li sii²¹ Galilea

35 Coon²¹ jmii²¹² jéei¹, nũ²¹mo gi jii¹³ jo røø²mo jnáa¹gi garóon² Jesús. Joongi gacwa'í¹; 'e fuu²¹ do. Ngoo²¹o ti' fuu²¹ li jo 'in tsá² seein²¹gi. Ngafee¹³i Dios. 36 Simón coon¹³ 'in catyaa¹²gi gangalín² nga'nee¹³i Jesús. 37 Joon mo gatsee²¹; 'ido joon gajin²in:

—Jilee²¹mo 'néei² 'nũ.

38 Pe 'ii-gi gañii¹;

—Moo²¹o' li caain²¹ fuu²¹ li' tyan¹. Joongi do-o jon 'ná¹ cwóo³oo júu³ tyá² tsh 'wii¹³ joon 'e gajúu³uu —jin² Jesús sii²¹; 'in tsá² do.

39 Joon la joon gacwo¹ Jesús júu³ tyá² tya' Dios la caain²¹ li tyu² to² Galilea. Tsi inuu cwo¹ tya' tsá² Israel gacwoo¹o júu³ tyá². Joongi ga'woo²¹i jilee²¹ 'in 'líi¹³ alma tya' tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ 'in líi¹ jgoo²¹

40 Gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in ni-jgøø¹²¹ li siin¹² Jesús. Gajuu²¹i 'wojní¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—Lí²o' un'láa²mo' jna wana 'iin²¹²u'un.

41 Joon galifee¹mo-tsi Jesús 'wii²¹² tya'a. Joon ganii¹³o cwo²¹o gasuu²¹ tya'a. Joon gajin²o:

—'iin²¹²mo' lóa²mo' o. Cwo'láa²modu'u.

42 Mo gajin²in 'elo joon tsifu gajeen²¹mo 'e jngøø¹¹i. Joon ga'láa²mo coonti. 43 Tsifu ga'í² Jesús júu³ pe lí¹ ga'í² júu³. Joon gajin²in:

44 —Jo 'in fu³u coonti jii¹³ jaain²¹ pe cwo³mo' o; cwo'eei¹³du'u untsá² 'woo²¹o 'e ga'láa²mo' o. Joon cwo²¹o Dios la gatyu¹² Moisés to² wii¹³ 'e galityú¹mo' o.

45 Pe tsifu joon ngai² 'in tsañuu¹ do ga'láa² 'wii²¹² jmo²o tsá² júu³ 'ee galí². 'Wii¹³ joon Jesús jo lí²gi 'ii²¹ jii¹³ coon²¹ fuu²¹ la jøø² tsá². Ngii²¹o la caain²¹ caluu li jo 'in tsá² seein²¹. Pe la caan²¹mo jalín² tsá² 'iin²¹²in jøø¹ 'ii.

2

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'waa²¹ cwoo²¹o tii²i

1-2 Ningóo¹³ x^u tún² mo ga'í² Jesús fuu²¹ Capernaum. Joon mo galiñii¹ tsá² tyiin¹ in coon²¹ in^uu galicaain²¹ tsá² fúui¹ lii¹li¹. Gacui¹ tsá² jiin¹³ jo 'í²gi in^uu. Jo 'í²gi tsá² 'ooca'ná¹. Joon Jesús gacwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios. ³ La 'ii²¹² joon tyaliin¹ in tyúuin² tsañuu¹. Jée¹ i jaain²¹ tsá² sitsuu¹³. Jo lí²gi nii¹²i cwoo²¹o tii²i. ⁴ Pe jo lí² tyaliin¹ ca ti li siin¹² Jesús 'wii¹³ fúui¹ lii¹li¹ tsá² taai² in^uu do. Joon ganáa¹ coon²¹ too²¹ li 'y^u 'nú¹. Náa¹ a 'y^u li tyiin¹ Jesús. Joon li ganáa¹ do-o, joon gaxiia²¹ 'in tsatsaa¹³ do tsíin² ni tyi¹. ⁵ Mo ganí² Jesús 'e jo¹o líi²i 'in tsá² tyúuin² do. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Y^uun²¹ tyiia, 'iin¹³ moo tsaa² tyi¹.

⁶ Pe 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in néei¹ do ga'i¹-tsi: ⁷ “¿Ee li 'e faa²¹ 'in tsañuu¹ lo la no? Júu³ 'laa²¹ tya' Dios faa²¹ 'ino. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'in² tsaa² tya' tsá². Jiin¹³ 'ña'a Dios lí² 'in² tsaa² tya' tsá²”. ⁸ Ni¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tifo² joon gajin²in:

—¿Ee li 'i¹-oo' la no? ⁹ ¿Noo 'e jo taai²¹gi fuu²¹²uu 'in tsatsaa¹³ no: “'iin¹³ moo tsaa² tyi¹”, si fuu²¹²uu 'ee; “Ráan²un no, saa¹³ tyi¹ raan¹un ni no joon ngi² no”? ¹⁰ Pe joon cwolini²ii¹ 'e jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² mo taan¹na fu juncwii²¹ lii²¹oo 'i¹³na tsaa² tya' tsá². Níi²duu¹ 'elo —jin² Jesús sii²¹i tifo² do.

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

¹¹ —'N^u-u fuu²¹²uu, ráan²un no, saa¹³ tyi¹ raan¹un no, joon cweei² fu tyi¹.

¹² Tsifu joon 'in tsatsaa¹³ garóon²on 'a li raain¹ do. Joon saa¹²a tyi¹ tya'a do joon gacwo¹i¹ la jóø² jilee²¹ 'in taai² do. 'Wii¹³ joon jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jiin¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo nee²¹e 'e la no.

Tø¹ Jesús Leví

¹³ Mi la ciiin²¹ tún¹ ngóo¹ Jesús ti' tyiá¹ do. Joon jilee²¹ tsá² ngalín² li siin¹²in. 'E²e Jesús 'ido. ¹⁴ La 'ii²¹² mo ngii¹ Jesús do ganí²in Leví jón¹ Alfeo. Leví do coon²¹

'laa¹³ li ci¹ tsá² 'laa¹³. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Moo²¹o' coon¹³ jna.

Joon garóon² Leví fu li tyiin¹in joon ngoo²¹o coon¹³on. Joon lii¹ fúui¹ 'in coon²¹ 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² ngaliin¹ coon¹³on.

¹⁵ Joon gatø¹ Leví Jesús ngaa¹²in coon¹³ 'ido fu tya'a. Joon fúu¹mo 'in cón² 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² tyaliin¹ li néei¹ Jesús. Caa²¹mo néei¹ coon¹³ Jesús joon coon¹³ tsá² tya'a. ¹⁶ Gani² tifo² tya' ley coon¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos 'e néei¹ gø¹²ø 'uun²¹un jilee²¹mo coon¹³ Jesús. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Jesús do:

—¿Ee li' tyiin¹ tifo² tyii¹ gø¹²ø 'uun²¹un coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ coon¹³ 'in 'oo² tsaa² tyi¹?

¹⁷ Mo ganúu²un Jesús 'elo joon gajin²in:

—Jilee²¹ 'in tyú¹ jo 'neei¹ timí¹ tya' 'i. Pe jilee²¹ 'in tsaa¹³ 'ii 'neei¹ timí¹ tya'a. Jo goo²¹² jna wa'a tø¹³øø 'in tyú¹, gagoo²¹²oo wa'a tø¹³øø 'in 'oo² tsaa² —jin² Jesús.

Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e gø² tsá² tyiiañi¹

¹⁸ Mo líi¹³ gajmaa¹ a tsá² tya' Wó³ taa²¹a tyani Dios joon jo gagøø¹²¹ø. Coon²¹ 'naa¹³ mo jmaa¹ a la joon coon¹³ tsá² fariseos 'inlíi¹³ tsá² ngaliin¹ li siin¹² Jesús. Joon gajin² 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

—Jmoo¹o tsá² tya' Wó³ coon¹³ fariseos taa²¹ a tyani Dios. Jo gøø¹²¹ø. ¿Ee li jo jmoo¹o tsá² tyi'n^u-gi la no?

¹⁹ Joon gañii¹ i Jesús:

—Mo tsalín² tsá² coon²¹ li cui² cwoo²¹ tsá² 'e gó jmoo¹o wa'a jo gø¹² mo gø¹² 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do. Jo lí² wa'a jo gø¹²ø. ²⁰ Pe coon²¹ jmi²¹² jéei¹ 'e jo taain²¹²gi 'in tsá² cui² cwoo²¹ do joon lí² jmáa¹ a tsá² taa²¹ a tyani Dios joon jo dø¹ø.

²¹ Jiin¹³ jaain²¹ jo toon¹ 'mi² siin¹³ coon¹³ ca 'no³ 'mi² 'mii². Wa'a jmoo¹o tsá² la joon mo tsu² 'e 'no³ 'mi² 'mii² do joon ilifee¹gi 'e 'gii²¹ do. ²² Joongi jiin¹³ jaain²¹ jo tyii²¹a jmi³ móo¹ tsi loo²¹ tsáai². Wana jmoo¹o tsá² la joon, joon mo 'ya² jmi³ móo¹ do joon idyii¹ 'e loo²¹ tsáai² do. 'Láa²mo

jmí³ móo¹ itsa'íí¹. Joongi tsa'íí¹ 'e loo²¹ do. 'Wii¹³ joon tyiia²¹ tsá² jmí³ móo¹ do tsi loo²¹ 'míí² —jin² Jesús.

Cuun¹ tsá² tya'a mí³ trigo mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

²³ Coon²¹ jmí²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaliin¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a jee²¹² coon²¹ li injná² trigo. Pe 'in tsá² tya'a do ga'láa² 'wii²¹² cuun¹un mí³ trigo la 'íí²¹² gangí¹i. ²⁴ Joon gajin² tsá² fariseos síí²¹i Jesús:

—Jóø², ¿'ee li' jmoo¹o tsá² tyi'i la no? Jo tíí² jmáa¹a to² mo jmí²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

²⁵⁻²⁶ Pe 'i-gi gajin²in:

—'Naa'-a, ñíí²oo' la li 'e gajmaa¹a 'líí²¹² David. David do coon¹³ tsá² tya'a gauntyéen²in jmí²¹² joon gatsaun'aai². Jaain²¹ tsá² sii Abiatar tyu²u to² tya' jileei²¹ untsá² yíia¹³ joon. Joon David ga'ii²¹ tsi in^u tya' Dios. Joon gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ nicwaai³ do. Pe jii¹³ untsá² tíí²i dø¹ø 'e 'iñi¹ do. Joongi gacwo² David 'e 'iñi¹ do ca 'in tsá² ngí¹ coon¹³on do.

²⁷ 'Gajmaa¹a Dios jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 'E jmí²¹² do gajmaa¹a Dios 'e uncoon¹³on tsá² jon'on gajmee¹i Dios tsá² wa'a 'e uncoon¹³on 'e jmí²¹² do. ²⁸ Wíi¹³ joon 'in Ruu²¹na Tsá² lí²-i tyu² to² tya' jmí²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² —jin² Jesús.

3

Jaain²¹ tsá² tuu²¹ cwoo²¹o

¹ Ga'ii²¹ tún¹ Jesús 'e cwo¹ tya' tsá² Israel. Mo gatyíia²¹ do joon tyín¹ jaain²¹ tsá² 'in tuu²¹ cwoo²¹. ² Joon gacón² tsá² fariseos cwáain¹ wana un'láa²i Jesús 'ii mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'e ilí² xiia'la i'níí¹i Jesús. ³ Joon gajin² Jesús síí²¹i 'in tsá² tuu²¹ cwoo²¹o do:

—Ráan²un no; jmaa² siin¹²u'un tún² tsa¹ lo.

⁴ Joon gaunngíí¹i Jesús 'in tsá² catyaaí² do:

—¿'Ee tíí²na' jmoo²¹o' mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², 'e tyú² sí 'e gó² 'ee? ¿Tí lí² un'láa²na' tsá² sí 'e jngaa¹²na' tsá² 'ee? —gajin² Jesús.

Pe 'in catyaaí² do ligoon gajaan¹ tii². ⁵ Joon gajóøí² Jesús 'in néei¹ do. Níi²¹-tsi Jesús tya'a. Joon fa'í³ líí² 'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'ido 'øøi²¹-tsi. Joon gasíí²¹i Jesús 'in tsat-saa¹³ do:

—Níi¹³ cwoo¹o no.

Joon ganíí¹²in 'ido cwoo²¹o. Joon ga'lóo² cwoo²¹o coonti. ⁶ Joon ga'woo²¹mo jileei²¹ tsá² fariseos joon gasíí²i coon¹³ tsá² tya' Herodes xiiala ilí² jngaa¹²mo Jesús.

Fúui¹ tsá² téein² lí' tí' tyíia¹ do

⁷ Joon gangalín² Jesús coon¹³ tsá² tya'a tí' tyíia¹. Joon líí¹ fúui¹ tsá² seein²¹ Galilea ngalín² caluu Jesús. ⁸ Mo galiñi¹ tsá² jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jesús líí¹ fúui¹ tsá² seein²¹ Judea ngalín² ngajóøí² Jesús. Joongi jalín² tsá² seein²¹ Jerusalén coon¹³ tsá² seein²¹ Idumea, joongi coon¹³ tsá² seein²¹ lí' ngoo¹³ jmí²¹ Jordán jalín². Joon jalín² tsá² ca tí² lí tyu² to² fuu²¹ Tiro coon¹³ 'in jalín² ca tí² lí tyu² to² fuu²¹ Sidón. Jileei²¹ tsá² lo ngalín² ngajóøí² Jesús. ⁹ 'Wii¹³ fúui¹ líí¹ tsá² seein²¹ joon gajin² Jesús síí²¹i tsá² tya'a:

—Tyaa²aa' tyú² coon²¹ barco joon jo lí² 'la²a 'in tsá² fúui¹ líí¹ no.

¹⁰ Líí¹ fúui¹ tsá² nigaun'láai² Jesús. Joon jilee²¹mo tsatsaa¹³ leei¹² ruu²¹i 'iin²¹²in soon²¹ tya' Jesús. ¹¹ Joon mo ní² jileei²¹ tsá² 'in taai² 'in 'líí³ alma tya'a joon gasíí²¹i 'wojnií¹i tyani Jesús joon ga'oo¹o jin²in:

—Jóon¹ Dios 'n^u.

¹² Pe Jesús tyu² to² síí²¹i 'ido:

—Jo fó³oo' coonti 'iin jna.

Jesús tyíi¹³in jí dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹³ Mo gangayuui¹³ joon gasóo²o Jesús coon²¹ moo²¹. Joon gatø¹ Jesús jii¹³ 'in 'iin²¹²in. Joon ngalín² 'in tsá² do lí siin¹²in. ¹⁴ Joon gajmaa¹a Jesús coon²¹ poo²¹² ti dyatuuin¹. 'Ii ingí¹ coon¹³on. Joongi síí¹in 'ido tsacwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios. ¹⁵ Joon gatyu² Jesús to² 'e un'láai² tsatsaa¹³ joongi 'woo²¹ jileei²¹ 'in 'líí³ taai² alma tya' tsá². ¹⁶ 'In lo-o jee²¹² 'in dyatuuin¹ do: Simón, 'in síí²¹o jon Tú³. ¹⁷ Jacobo coon¹³ ruu²¹i Wó³, 'in jóon¹ Zebedeo. Jacobo coon¹³ Wó³ do gaunsii²¹ Boanerges. 'øøi²¹-tsi

tsá² 'e taain¹ sii²¹ 'Óon² Cwaain'ña³ 'wii¹³ tsifu li'nii²¹-tsi. 18 'In catyaa² do sii²¹ Dii³, Lii²¹², Bartolomé, Untøø², Tomóo¹³, Jacobo jóon¹ Alfeo, Tadeo, Simóoi¹³ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas, 19 coon¹³ Judas Iscariote 'in gajaain¹³ Jesús mo galiciin²¹gi.

Cwo¹ tsá² tsaa² Jesús 'e 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a

Mo galiciin²¹ joon ga'ii²¹ Jesús coon²¹ tsi inuu coon¹³ tsá² tya'a. 20 Joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ lii¹ jii¹³ jo jøø²i dø¹ø. 21 Mo galiñi¹ ruu²¹i Jesús joon jin²in 'e nicaa²¹²mo Jesús. Joon gajalín² 'iin²¹²in tøø¹ø tyitsaa²¹mo 'ido.

22 Joongi 'in tifo² tya' ley 'in jalín² ti' Jerusalén gajin²in:

—Beelzebú 'yuui² alma tya' 'ino. 'Wii¹³ joon lí²-i 'woo²i 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá² —gajin² 'in tsá² do. (Beelzebú sii²¹ 'in 'lii³ 'in tyu² to² tya' 'in 'lii³ catyaa².)

23 Joon gatø¹ Jesús 'in tifo² tya' ley do. Joon ga'e²e 'ido coon¹³ coon²¹ cwáain¹ do jin²in:

—¿Xiiala li Satanás tyí¹in 'ña'a? 24 Wana jee²¹² gobierno tya' tsá² téein¹ la 'oo²¹ 'ii, 'e gobierno do jo itaa²¹a. 25 Wana la 'oo²¹ tsá² inuu tya' tsá² tí¹i pe 'in tsá² inuu do jo itaa²¹a. 26 Joon wana 'in 'lii³ 'in tyu² Beelzebú to' jmoo¹o 'nii²¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii joon jo itaa²¹a. Jéei¹giXu 'ii-o ityé¹mo coonti.

27 'Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'ii²¹ coon²¹ li tyíin¹ jaain²¹ tsañuu¹ gøø¹³ wana jo jéei¹gi 'ñuu² tsá² 'ii. Pe wana jéei¹gi 'ñuu² tsá² 'ii joon lí²-i 'woo² tsá² jilaa²¹ 'e 'oo¹o.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa'. Jileei²¹ tsá² 'in 'oo¹o tsaa² lí²-i 'ín²in Dios tsaa² tya' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e faa²¹a. 29 Pe jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios coonti jo 'ín² Dios tsaa² tya' 'i. Tsaa² tya'a taa²¹a coon²¹ tøø²mo.

30 La joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido 'wii¹³ gajin²in tsá² do 'e 'ii-o 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a.

Sáa³a coon¹³ ruu²¹i Jesús jalín²

31 Mo licíin²¹gi joon gatyalín² sáa³ Jesús coon¹³ ruu²¹i. Joon gajaan¹an caluu. Joon

gatø¹ø Jesús. 32 Jileei²¹ 'in néei¹ co' li tyíin¹ Jesús gajin²in:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹u no-o natéein² ca'nú¹ 'naa¹i 'næ.

33 Pe joon Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'lin sáa³aa joon 'iin ruu²¹na?

34 Joon gajøø²ø Jesús la 'ui. Jøø²mo jilee²¹mo 'in néei¹ coon¹³on joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³ jna lo 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na. 35 Tsu la jaain²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios 'ii ruu²¹na joongi 'ii sáa³aa —jin² Jesús.

4

Cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ jún²

1 Coongi tún¹ ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e²e tsá² júu³ tyú² 'a ti' tyíia¹ do. Liíi¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹. 'Wii¹³ joon ga'²i Jesús tsi coon²¹ barco 'í¹ ni jmii²¹ joon do-o gacwoo²¹. Pe jilee²¹mo tsá² gajaan¹ ti' jmii²¹ do. 2 Gasii²¹i Jesús 'in tsá² do 'láai² cwáain¹. Joon mo 'e² Jesús 'in tsá² do joon gajin²in:

3 —'Nuu²duu' 'elo. Lawa jaain²¹ tsá² 'in ngó¹ gangajñi¹ trigo. 4 Mo gadya²Xu 'e trigo do joon gaxuu²¹Xu mi³ trigo do ti' fu¹. Joon tsifu gatyalín² ton¹ joon gagøø²¹o 'edo. 5 'Elíi¹³gi mi³ do gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹² li jo 'e cwoo¹³ náa¹ 'láai². Joon 'e trigo do tsifu ga'yíia²¹ 'wii¹³ jo 'láai² cwoo¹³ náa¹ li gaxuu²¹ do. 6 Joon mo ga'yeei²¹ ñi¹ galifin³in 'wii¹³ jo jmóo³ 'láai² sá². Joon galityuu²¹. 7 'Elíi¹³gi mi³ gaxuu²¹ jee²¹² 'motóon¹. Pe 'motóon¹ do jmoonogi gacwaain²¹. Joon galipii³ 'e trigo do. La do-o jon jo lí² cwo¹ mi³ tya'a. 8 Joon 'elíi¹³gi mi³ gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ 'oo³. Joon mo ga'yíia¹ joon gacwáan¹mo tyú². Tsifu gacwo¹ mi³ tya'a. 'Elíi¹³gi do gacwo¹ dyadya¹ mi². 'Elíi¹³gi gacwo¹ sesente mi³. 'Elíi¹³gi ca cíein¹³ mi³ gacwo¹ 'e trigo do.

9 Joongi jin² Jesús:

—Wana sá² loocwoo¹oo', náuu²duu'.

'Ee to² 'ín³ 'e cwáain¹ do

10 Mo ngayuui¹³ joon gatuui¹ Jesús yaai. Jiin¹³ 'in téein²gi co' li siin¹²in joongi jiin¹³ dyatuuin² tsá² tya'o gajaan¹gi coon¹³on. Joon gaunngi¹i 'ii:

—¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ gatyá²¹ a do?

11 Joon gajin² Jesús sñ²¹ 'ido:

—Ca jñin¹³ 'naa' nigacwoo¹ o Dios 'e 'øøi²¹-'oo' júu³ 'uuin²¹ tya'a tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Pe jileei²¹ 'in catyaai² do jmaai¹³ coon¹³ cwáan¹ mo nuu¹ un. **12** Lí²-i jøø² 'ido pe jo ñi¹-i 'ee jnéei². Nuú¹ o pe jo 'øøi²¹-tsi. Pe wana tsáai¹-tsi 'e jnéei² joongi 'øøi²¹-tsi 'ee nuu¹ un fowa'a niunsi² mo 'e 'i¹-tsi joongi fowa'a 'ín² mo Dios tsaa² tya'a.

Jesús faa²¹ a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' tsá² jna² trigo do

13 Joon gajin² Jesús sñ²¹ 'ido:

—¿Xiiagila 'øøi²¹-'oo' 'e cwáain¹ catyiaa² do wa jo 'øøi²¹-'oo' 'e cwáain¹ lo? **14** 'In gajñi¹ jún² trigo do líi¹ lawa'a 'in tsá² 'in 'e¹ júu³ tyú². **15** Joon 'inlíi¹³ tsá² líi¹ la li 'e jún² trigo 'e gatoo²¹ co' fu¹. Nuú¹ o júu³ tyú² pe mo galiciin²¹ 'a ganúu² un do joon jó² Satanás tyii²¹ tún¹ 'e júu³ tyú² do 'e nataa¹³ alma tya' tsá². **16** 'Inlíi¹³ gi líi¹ la li jún² 'e gangajna² jee²¹² cuun²¹². Nuú¹ o 'ido júu³ tyú² joon 'ii²¹ mo røø²¹. **17** Pe jo gatoo¹³ jmóo³ 'láai² joon jo taa²¹ a. Ce tsifu 'e gatoo¹³ faí³ tya'a si 'e 'in 'eei¹ 'ii 'wii¹³ núu² un júu³ tyú² joon tæu² o júu³ tyú². Jo seein¹ tá². **18** 'Inlíi¹³ gi líi¹ la li jún² 'e gangajna² jee²¹² 'motóon¹. Nuú¹ o 'ido júu³ tyú². **19** Pe líi¹ 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹. 'i¹-tsi 'e lisá² cuu², joon cuu² do coon²¹ 'ii tóo². Joon 'iin²¹² in jilaa²¹ 'e catyiaa². Jilaa²¹ 'elo lí¹ 'i¹-tsi tsá² jñin¹³ jo jøøi² gi wa'a 'i¹-tsi júu³ tyú². Joon jo næu¹³ gi. **20** Pe 'inlíi¹³ gi núu² o joon 'ii²¹ mo júu³ tya' Dios. Joon jmaa¹ o la to² tyu² Dios. 'Ii líi¹ la li jún² 'e gangajna² li cwoo¹³ 'oo¹³. 'Inlíi¹³ gi líi¹ la li jún² 'e gacwo¹ dyadya¹ mi¹³. 'Inlíi¹³ gi líi¹ la li jún² 'e gacwo¹ sesenta mi¹³ si la li 'e gacwo¹ cíein¹³ mi¹³ do 'ee.

Coon júu³ cwáain¹ tya' jí² coo²¹

21 Joon gajin² o jon Jesús:

—Wana tyan¹ tsá² coon²¹ jí² coo²¹, ¿ti sñ²¹ tsi cajóoi¹³ si næu¹ coo'mó² 'ee? Jo jmoo¹ o tsá² la joon. Li yu¹ 'ii² tsá² jí² coo²¹ do joon coon¹³ la joon jnéee² mo tsá². **22** Jilaa²¹ 'e si'mo² nano 'ná¹-a jnéee² mi licñin²¹ gi.

Joon jñin¹³ coon²¹ júu³ 'uuin²¹ ilisá² wa'a jo líi¹ tsá². **23** Wana sá² loocwoo¹ oo', núu² duu¹.

24 Joongi jin² Jesús:

—Tyán² duu¹ cwáain¹ jilaa²¹ 'e nuu² uun¹. Jileei²¹ 'in núu² unxæ, xæ jon i'øøi²¹-tsi. Pe jileei²¹ 'in núu² un coon²¹ ce tún² joon tyú²-æ 'øøi²¹-tsi. **25** Joongi jileei²¹ 'in tyú² 'øøi²¹-tsi joon i'øøi²¹ gi-tsi. Pe jileei²¹ 'in xæ 'øøi²¹-tsi joon 'ín² mo-tsi jñin¹³ 'e xæ 'øøi²¹-tsi do.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² 'e cwaain²¹

26 Faa¹³ gi Jesús jin² in:

—La tyu² Dios to² la joon lí¹ mo jaain²¹ tsañæu¹ gajñi¹ jún² ni 'wó². **27** Mi ngayuu¹³ joon tsacwuu²¹ mo. Mi licñin²¹ xæ tún² joon róon² o. Joon 'láa² mo jmñ¹ coon¹³ 'woo¹ gangñi¹³. 'A jún² do nii¹³ joon cwaain²¹ pe jo ñi¹ tsá² xiiala cwaain²¹. **28** Coon¹³ 'ña'a cwoo¹³ do cwaain²¹ do. Nifu 'yeei²¹ mo² tya' joongi tóon¹ tya'a joongi tsatoo¹³ mi¹³ tya'a. **29** Mo naróo² mi¹³ tya'a joon tsatyæu²¹ tsá², tsatyian¹ tsá² tsu gatí² tiempo 'e garoo²¹.

Coon²¹ júu³ cwáain¹ tya' jún² mostaza

30 Joon gajin² Jesús:

—'E júu³ lo li la li 'e cwáain¹ fuu²¹² uu 'naa'. **31** Lawa coon²¹ mi¹³ jún² tya' mostaza 'e jñi² tsá² ni 'wó². 'E joon jún² 'e pii¹³ gi la jee²¹² jilaa²¹ jún² 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. **32** Pe mi jñi² tsá² joon cwaain²¹ coo¹³ gi lagí jilaa²¹ 'oonuu²¹. Tsí³ cwáa¹ coo¹³ ca ton¹ 'in 'ñi¹ lí¹ yu¹ lí²-i cwaa²¹ næu¹ 'iin¹³ tya'a.

Coon²¹ 'e gajmaa¹ a Jesús tya' coon²¹ júu³ cwáain¹

33 La joon ga'e² Jesús tsá² júu³ tyú² coon¹³ 'láai² cwáain¹ la lí¹ 'elo. Ga'e² Jesús tsá² ca jñin¹³ ti lí² 'øøi²¹-tsi tsá². **34** Jñin¹³ coon¹³ jmaai¹³ cwáan¹ mo sñ²¹ i Jesús tsá². Jo jmaa¹³ a tsá² fúu¹ júu³ xiiala lí², jñin¹³ tsá² tya'o gajma² a júu³ xiiala lí².

Jesús jmoo¹ 'e jon¹ tyí² coon¹³ 'e jnóo¹ jmñ²¹

35 Jmñ²¹² joon mo ga'i² næu²¹ joon gasñ²¹ i Jesús tsá² tya'a:

—Moo²¹ o' li' ngoo¹³ tyíia¹ no.

36 Joon natáa¹i tsá² tya' Jesús tsi barco li tyiin¹ Jesús. Joon do-o gatiui²¹ jilee²¹mo tsá² téein² ti' tyíia¹ do. Joon ngaliin¹gixu¹ barcos 'elíi¹³ coon¹³on. 37 Pe joon garoon¹on coon²¹ tyí² tá² líli¹. Joon gajnáa¹ jmí²¹ ca tsi barco do. La do-o garøøi¹ jmí²¹ tsi barco tya'a. 38 Joon raain¹ Jesús cwuu²¹i ca tí² tæ'míi² barco do. Cwuu²¹i tsín² mootyíi¹i coon²¹ ni tu'mí²xu. Joon gaunjnaa¹-tsi tsá². Joon gajin²in gasii²¹i 'ii:

—¿Tifo² tyii'i! ¿Ti jo cwáain¹ tyi'i 'e júun²mo'?

39 Joon garóon²on Jesús. Joon gatyuu¹³mo 'e tyí² do. Joon gasii²¹i jmí²¹:

—Jo too²¹ mí¹³, catii².

Joon tsifu gajaan¹ 'e tyí² do. Jilaa²¹ ga'íi² tii². 40 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee lí' goo²¹ 'líi²¹? ¿'Ee lí' jo jai² líi²gíi' Dios?

41 Jileei²¹ tsá² tya'a gafoo¹i líli¹ joon síi²i jee²¹² 'ii:

—¿'lin-gí lo no? Jilaa²¹ tyí² joon jilaa²¹ jmí²¹ nuu¹³un to² tyu² 'ino.

5

Tsá² Gadara 'in 'yuuí² 'in 'líi¹³ alma tya'a

1 Mo gatyalín² lí' ngoo¹³ tyíia¹ cataain²¹ do lí seein²¹ tsá² Gadara. 2 Mo gacwo'íi¹ Jesús tsi barco do joon gajó² jaain²¹ tsá² 'in 'yuuí² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'líi²¹² cwo'íi¹ 'in tsá² do. 3 Tsu jee²¹² 'aan¹ tya' 'líi²¹² do ní taain¹ 'in tsá² do. Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² 'núu¹i. Jon'on coon¹³ ní³ lí² 'núu¹i. 4 Líi¹ láai² naa¹³ niga'núu¹ tsá² 'ii coon¹³ ní³. Ni'núu² tsá² tíi² cwo²¹ pe joon tsifu 'gíi¹o 'e 'núu¹ cwo²¹. Joon jmoo¹o 'no³ 'e 'núu¹ tíi¹i. Jo 'e lí² 'woo¹-tsi. 5 Lí' jmí¹ tiin¹³ lí' 'woo¹ ngíi¹ la caain²¹ moo²¹ joon la caain²¹ jee²¹² 'aan¹ tya' 'líi²¹² 'oo¹o taa²¹ líli¹. Joongi tyuu¹²i 'ña'a cuun²¹². 6 Pe joon wín²gi mo ganí² Jesús. Joon tsifu cwiin¹ ngóo¹o ngasii¹i 'wojníi¹ tyani Jesús.

7-8 Mi yuuí¹³ joon gajin² Jesús síi²¹i 'in 'líi¹³ 'yuuí² alma tya'a:

—Tíui¹ 'in tsañuu¹ no.

Joon ga'oo¹o tá² líli¹ 'in 'líi¹³ do 'in 'yuuí² alma tya' 'in tsañuu¹ do jin²in:

—¿'Ee 'ná¹ jmáa³aa coon¹³ 'nu? Joon¹ Dios 'in tyíin¹ ñu'fú² 'nu. Mí³í tyani'i tyani Dios jo jmáa¹u'un jna.

9 Joon gaunngíi¹ Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

Joon gañii¹ 'in 'líi¹³ do:

—Legión sii²¹ jna'a 'wii¹³ líli¹ fúu²u'u saan²¹a'an joon sii²¹ jna'a la joon.

10 Líi¹ gamíi¹ 'in 'líi¹³ do tyani Jesús 'a jo 'òøi¹ 'ido 'ii. 11 Joon líli¹ fúui¹ ñí¹ taain²¹² gøø²¹ coon²¹ tsa² moo²¹ do. 12 Joon 'in 'líi¹³ do gasii²¹i Jesús jin²in:

—Siin¹ jna'a fu lí taain²¹² ní³ do. Cwo²o júu³ wa'a tsatoo²o' alma tya' ní¹ do.

13 Joon gacwoo¹ Jesús 'ii júu³. Tsifu gacwo'íi¹ 'in 'líi¹³ taai² alma tya' 'in tsañuu¹ do joon gangataa²i alma tya' ní¹ do. Taain²¹² jiin¹³ tún² mil ní¹ 'a tsa² moo²¹ do. Gacwiin¹in 'in ní¹ do gaxuu²¹ yaai tyisi² joon gaxuu²¹i fu tsi tyíia¹ do. Joon gajgoo²¹o jmí²¹.

14 'In taain²¹² 'aai²¹ ní¹ do ngaliin¹ 'e fuu²¹ do joongi ngaliin¹ la caain²¹ lí taain²¹² tsá². Ngajmaa¹³a tsá² júu³ 'ee-gí líi¹ ní³ tya'a. Joon gangalín² tsá² ngajøø² 'ee galí².

15 Joon gatyalín² tsá² fúui¹ lí siin¹² Jesús. Joon gani² 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuuí² 'in 'líi¹³ alma tya'a do. Joon nityíin¹in tyi²i síin¹³in røø²¹ jo caai²¹²gi. Ni'láa²mo. Joon líi¹ gafoo¹i 'in tsá² tyalín² do. 16 Joon jileei²¹ tsá² 'in niganí² 'ee galí² tyaa¹ tsá² júu³ 'in tsá² tyalín² do xiiala galíi¹ 'in tsañuu¹ 'in mo ta 'yuuí² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Tyaa¹o júu³ jon la lí² 'e gangangíi¹ 'in ní¹ do. 17 Joon gamíi¹ tsá² fúui¹ líli¹ do tyani Jesús wa'a cwo'íi¹ 'ido fuu²¹ goo¹o.

18 Ga'ii²¹ Jesús tsi barco do. Joon 'in tsá² 'in mo ta 'yuuí² 'in 'líi¹³ alma tya'a gasii²¹i Jesús wa'a tsalín² coon¹³ 'ido. 19 Pe jo gacwo¹ Jesús júu³. Joon gajin²in síi²¹i 'ido:

—Cwei² fu tyi'i. Cwojmaa¹³du' júu³ ruu²¹u 'e fee¹ líli¹ 'e nigajmaa¹a Dios 'wii¹³ tyi'i. Joongi líli¹ nagalifeei¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi'i.

20 Joon gangaa¹³mo 'in tsañuu¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² jmo²o tsá² júu³ la caain²¹ fuu²¹ taa¹³ Decápolis. Gajmaa¹a júu³ 'e fee¹

lilil¹ 'e nigajmaa¹a Jesús 'wii¹³ 'ii. Joon jilee²¹mo tsá² tsa'goo¹-tsi lilil¹.

Xuui²¹² tya' Jairo coon¹³ 'in tsamí² 'in gason¹ sñin³ Jesús

21 Gatyiaa²¹ Jesús li ngoo¹³ tyia¹ li cataain²¹ do. Joon gatyalín² tsá² fúui¹ lilil¹ li siin¹²in. Joon ti' tyia¹ do-o gajaan¹. 22 Joon gajó² jaain²¹ tsá² 'in tyu² to² cwo¹ sinagoga. Jairo sii²¹ 'ido. Mo ganí²i Jairo Jesús joon gatyia² 'wii²¹² tii² Jesús. 23 Joon gamii¹i tyani Jesús jin²in:

—Ijúun²mo xuui²¹² tsamí² tyia. Jmaa² feeli¹-o'o 'wii²¹² tyia. Ñí²¹in; ñitaan¹²'an cwo¹o tya'a. Joon cwo'láai², cwoseen²¹mo.

24 Joon gangóo¹ Jesús coon¹³ 'in tsañuu¹ do. Pe líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon¹³on. Joon lilil¹ cuu¹³ li ngóo¹ do. 25 Joon jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do ningóo¹ jaain²¹ tsamí² tsa¹³. Ningóo¹ jiin¹³ dyatun¹ jiin²¹ 'e tooin²¹ jmi¹. 26 Niganii²¹ wúu¹ lilil¹ 'a lí² mi² tya'a. Joon na'in² jilaa²¹ 'e 'oo¹xu pe jo mo gajaan¹ 'e líi¹ 'ido coonti, xu li 'e ngafuu¹gi. 27-28 Mo ganúu²un 'in tsamí² do jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jesús ga'i¹-tsi: “Wana gason¹oon sñin³ 'ino joon i'láa²moo.” Joon gangatyéen¹in li caluu Jesús joon gason¹on sñin³ 'ido. 29 Mo gason¹on sñin³ Jesús tsifu gajaan¹ 'e tooin²¹ jmi¹ do. Joon galili³i 'e galáa²mo coonti. 30 Joon mo galili³i Jesús 'a naga'láa²mo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya'a joon gajó² li caluu jee²¹² tsá² fúui¹ do. Joon gaunngii¹i:

—¿'iin gason¹ sñin³in?

31 Joon gajin² tsá² tya'a sñin³ 'ii:

—Moo²¹o'o lilil¹ 'la² tsá² tyi'i xiiala lí² unngii¹u'un: “¿'iin gason¹ sñin³in?”

32 Pe jó² Jesús la cataain²¹ caai²¹ 'iin²¹²in 'in gason¹ sñin³ do. 33 Joon 'in tsamí² do jlee¹e joongi 'goo²¹o lilil¹ ñi¹o 'ee 'e galí² do. Joon ngoo²¹o li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i 'wojnii¹i tyani 'ido. Gajin²o la ja²mo ce jilaa²¹ 'e galí². 34 Joon gajin² Jesús sñin³ 'in tsamí² do:

—Yuu²¹ tyia, galáa²mo'o 'wii¹³ jo¹o líi²u. Cwei² júu³ rø²¹. 'Láa²mo'o coonti jmoowúu¹ líi¹u'u.

35 Faa²¹gi Jesús siin¹²in mo gatyalín² tsá². Jalín² tya' 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajin² 'in tsá² tyalín² do sñin³ 'i jmi²¹ 'in xuui²¹² tsa¹³ do:

—Najúun²mo yuu²¹ tyi'i. Jo untyí²in-gi 'i 'in tifo² no.

36 Pe Jesús, mo ganúu²un 'e faa²¹ 'in tsá² tyalín² do joon gajin² Jesús sñin³ 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do:

—Jo foo¹³o, jiin¹³ jo¹o cwolii²naa¹.

37 Joon jo 'in cwo¹gi Jesús tsalín² coon¹³on, jiin¹³ Tú³, coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ ruu²¹i Jacobo. 38 Joon mo gatyalín² tya' 'in tsá² tyu² to² cwo¹ do joon ganí²in Jesús tsá² fúui¹ lilil¹. In ci² to² mii¹³ lilil¹. 39 Joon ga'i²i Jesús joon jin²in:

—¿'Ee li' to² líi¹ mii¹³? ¿'Ee li'ci² líi'? Jo mo júuin² 'in xuui²¹² no líi' cwuu²¹mo 'ino.

40 Pe 'in tsá² do gaungøø¹mo Jesús. Joon ga'wooi²¹ Jesús tsá² ce jilee²¹mo. Joon gatø¹ø jiin¹³ jmi²¹ coon¹³ sáa³ xuui²¹² tsa¹³ do, joongi fiin¹³ coon¹³ 'in ngaliin¹ coon¹³on do. Joon ga'i²i li raain¹ 'in xuui²¹² do. 41 Gason¹ Jesús cwo²¹ 'ido joon gajin²in sñin³ xuui²¹² do coon¹³ jmi¹ tya'a:

—Talita cumi. ('E 'øøi²¹-tsi tsá² jin²in: 'Nu fuu²¹²uu mí², ráan²un no.)

42 Tsifu joon garóon²on 'in xuui²¹² tsamí² do. Joon gangii¹o. Joon dyatun¹ jiin²gi ngóo¹o. Jilee²¹ tsá² do ganga'goo²¹-tsi. 43 Pe joon ga'ii² Jesús júu³ sñin³ 'in tsá² taai² tsi inuu do:

—Jo 'iin fu²uu' ce jiin¹³ jaain²¹.

Joon gatyu²u to² wa'a dø¹ 'in xuui²¹² tsamí² 'in najiin¹ do.

6

Mo ngóo¹on Jesús fu Nazaret

1 Mo ngayuui¹³ gaun'láai² Jesús 'in xuui²¹² tsamí² tsa¹³ do joon gangaliin¹mo fu goo¹o Nazaret coon¹³ tsá² tya'a. 2 Mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ woo²¹ tsá² galáa² Jesús 'wii²¹² 'e 'e²e tsá² júu³ tyu² tsi inuu cwo¹ sinagoga si² do. Joon fúu¹mo 'in núu²un 'e faa²¹ 'ido. Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² joon jin² 'in tsagoo¹o do:

—¿Xiiala galitii²i 'in tsañuu¹ no 'e faa²¹ no? ¿'Ee júu³ lo 'e¹ 'ino? ¿Xiiala jmoo¹o

jilaa²¹ milagro lo? ³ In tsañuu¹ lo jaain²¹ ti'mó² 'ii. Joon¹ María, joon ruu²¹ mo Jacobo coon¹³ Sé³ coon¹³ Judas coon¹³ Simóoi¹³. Joongi ruu²¹ i tsami² seen²¹ mo jee²¹² jna' lo.

La joon gajin² tsá² Nazaret 'wii¹³ joon jo jo¹ líi² i Jesús. ⁴ Pe joon gasii²¹ i Jesús 'ii:

—Jilee²¹ mo jmoo¹ o nuu¹³ un jaain²¹ tsá² 'in faa²¹ a júu³ tyá² tya' Dios pe tsagoo¹ o coon¹³ ruu²¹ i 'in seein²¹ inuu tya'a jo cón² on cwáain¹.

⁵ 'Wii¹³ joon jiiin¹³ coon²¹ milagro jo gajmaa¹ a do. X^u tsá² gaun' láai². ⁶ Líi¹ ganga'goo²¹ tsi Jesús 'wii¹³ jo jo¹ galíi² i tsagoo¹ o 'ii. Joon mo galiciiin²¹ gi gangó¹ Jesús ga'e² e tsá² la caain²¹ fuu²¹ pi³ taa¹³ li tyan' Nazaret do. Joon ga'e² Jesús 'in tsá² do júu³ tyá².

Jesús síi² i jì dyatuuin¹ tsá² tya'a tsacwo¹ júu³ tyá²

⁷ Joon gatø¹ Jesús jiiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii¹ in 'ido ti' ngái¹. Joon gacwoo¹ júu³ 'e lí² 'wooi² 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá². ⁸ Joon gatyu² to² wa'a jo 'e coon²¹ 'ido jiiin¹³ 'mo'u² soon²¹ on. Jo lí² coon²¹ jiiin¹³ coon²¹ 'iñi¹ jon'gi tu'mi² jon'gi cuu² lí² coon²¹. ⁹ Ná¹ 'ø¹ø¹ mii²¹ saa¹³ joon tyi¹ i coon²¹ 'mi'tyi² jon'on la tún². ¹⁰ Joongi gajin² Jesús síi²¹ i 'in tsá² tya'a do:

—Mi cwotaa² naa' coon²¹ inuu do-o jón² oo' ca mi 'woo²¹ naa' 'e fuu²¹ do. ¹¹ Wana jo 'iin²¹² in 'in tsá² do 'ii²¹ 'naa' xiiali' cwolín² naa' si jo núu² un tsá² júu³ tyii' 'ee joon cwo'woo²¹ moo' do. Joon xuu² uu' laa²¹ toon¹ tíi¹³ i' lawa coon²¹ lí² 'e jmaa² aa' tya'a. 'E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa': mi ti 'e 'iin² fu juncwii²¹ iwúu¹ ní² tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ tsá² seein²¹ Gomorra. 'In tsá² fuu²¹ do-o jo ga'i²¹ i júu³ tya' Dios mo ganúu² un. Pe wúu¹ gi iní² tsá² 'in jo 'ii²¹ 'naa' li cwolín² naa' la coon²¹ gi tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

¹² Joon ga'woo²¹ mo 'in tsá² tya' Jesús do tsacwoo¹ júu³ tyá². Joon gajin² in síi²¹ i tsá² li gatyalín² 'ido:

—Ná¹ unsii²¹ moo' 'e 'i¹-'oo' —jin² in.

¹³ Joongi líi¹ fúui¹ 'in 'líi³ ga'woo¹ i almas tya' tsá². Joon gasoon²¹ on aceite tya' tsat-saa¹³ joon coon¹³ la joon ga'láa² mo.

Najúun² mo Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹

¹⁴ Galitsáa¹ mo-tsi røøi¹³ Herodes jilaa²¹ 'elo tsu jilee²¹ mo tsá² niñii¹ 'e jmoo¹ o Jesús. Pe jin² in tsá² 'e nigajiiin¹ in tún¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹, 'wii¹³ joon líi¹ 'oo¹ Jesús milagro. 'i¹ tsi tsá² 'e Jesús jmoo¹ o milagro coon¹³ júu³ tya' Wó³.

¹⁵ Pe seen²¹ mo 'in gajin² in:

—Elías no.

'In líi¹³ gi gajin² in:

—'In faa²¹ a júu³ tyá² tya' Dios la líi¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ ino.

¹⁶ Joon mo ganúu² un Herodes 'elo joon gajin² in:

—Wó³ o 'ino, joon jna-a gatyu¹ uu to² wiin²¹ luu²¹² u. Nigajiiin¹ o 'ino tún¹ —jin² Herodes.

¹⁷⁻²⁰ Herodes do nigacáan¹ in 'in tsami² sii²¹ Herodías. 'In Herodías lo líi¹ 'oo²¹² o Líi²¹² ruui²¹ Herodes. Joon Wó³ do nigasii²¹ i Herodes:

—Jo lí² caan²¹ u'un 'oo²¹² ruu²¹ u tsá seen²¹ mogi.

Joon 'wii¹³ joon gali'ee¹ mo 'in tsami² do Wó³. Joon Herodes tyu² u to² 'e tsa'í² Wó³ 'nuñi³ 'wii¹³ Herodías. 'iin²¹² in Herodías wa'a júun² in Wó³ pe jo cwo¹ røøi¹³ Herodes júu³ 'wii¹³ gøø²¹ mo Wó³. Joon ñi¹ Herodes 'e Wó³ jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹ joongi jaain²¹ tsá² 'in ñi¹ júu³ tya' Dios. Coon²¹ o Herodes cwáain¹ coon¹³ ce tún² jilaa²¹ 'e faa²¹ Wó³ fiin¹³ jo tyá² 'øøi²¹ tsi. ²¹ Joon gali² 'e gajmaa¹² a Herodes jmii²¹² 'e tsín¹ jiiin²¹ in. Gacwoo¹ o 'ee dø¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in tyu² to² 'láa² coon¹³ jileei²¹ tsá² tyiin² seein²¹ li sii²¹ Galilea do. Joon Herodías gatsaa²¹ o xiia' la ijmáa¹ a. ²² 'In jamí² Herodías do ga'í² jee²¹² li néei¹ 'in tsá² gøø²¹ do. Joon gatséen¹ in. Joon líi¹ gatí² tsi Herodes coon¹³ 'in tsá² néei¹ gøø²¹ coon¹³ 'ido la gatseein¹ 'in simí² do. Joon gajin² røøi¹³ síi²¹ i 'in simí² do:

—Mí² i doñi'ee 'iin²¹² mo'o joon cwo¹³ oo 'nu.

23 Joon ga'ee²¹ 'in róøi¹³ do tyani Dios 'e cwoo¹o doñi'ee gamii¹ 'in simí² do fiin¹³ ca coon²¹ tsa¹ 'a to² líi¹ 'ido. 24 Joon gacwo¹ 'in simí² do joon gasii²¹ sáa³a:

—¿'Ee mii³ tya' 'ino?

Joon sáa³gí gajin²:

—Sii¹²i cwocwoo¹ mootyi² Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹.

25 Joon tsifu ga'í² tún² 'in simí² do li tyiin¹ róøi¹³ joon ngasii¹² 'ido:

—La lo-o 'iin²¹² na: cwo²¹o coon²¹ wúun¹ 'y^u mootyi² Wó³ saai²¹ tsá² jmi²¹.

26 Joon gajaan¹ 'in róøi¹³ do fa'í³. Pe jo 'ee futyigí tsu nigali'ee²mo Dios icwo¹ doñi'ee mii¹i. Joon niganúu²un jileei²¹ 'in néei¹ coon¹³on do. Jo gatyuu¹²gi to² 'e mii¹i 'in simí² do. 27 Tsifu gaty^u róøi¹³ to² jaain²¹ 'láa² 'e tsatyíian¹ mootyi² Wó³. 28 Joon gangó¹ 'in 'láa² do fu 'n^uñi³ li 'yuu¹ Wó³ 'e tsaty^u mootyi² 'ido. Joon gacóon¹on 'y^u tsi coon²¹ wúun¹. Joon gacwo¹o 'in simí² do. Joon 'idogí gacwo¹o sáa³o.

29 Mo galiñi¹ tsá² tya' Wó³ 'e najúun²mo joon gangatyíian¹o mootai² Wó³ joon ganga'áa¹mo.

Cwo¹o Jesús 'n^á2 mil tsá² 'e dø¹ø

30 Mo galiciin²¹ joon galicaain²¹ dyatuuin¹ tsá² tya' Jesús coon¹³ Jesús. Joon gajma²a júu³ Jesús jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a joon jilaa²¹ 'e niga'e²e tsá². 31 'Wii¹³ tsataai² tsá² joongi jalín² tsá² fúui¹ líi¹ jiiin¹³ jo cwo¹ 'ido dø¹ø joon gasii²¹ 'e Jesús tsá² tya'a:

—Ñilín²duu' coon¹³ jna. Moo²¹o', 'yii²¹a' ta' ti' catá² li jo 'in tsá² seen²¹.

32 Joon ngalín²mo Jesús coon¹³ tsá² tya'a joon yaamo gataai² tsi coon²¹ barco. 'iin²¹²in tsalín² coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹.

33 Pe fúu¹mo 'in ganí² 'ii li ngaliin¹ do. Joon galicwii¹mo tsá² Jesús. Joon gangalín² cwiin¹in coon¹³ tii²o jilee²¹mo 'in seen²¹ la coon²¹ fúu²¹. Joongi tyalín² jée¹gi li ngó¹ Jesús. 34 Mo gacwo¹ 'in Jesús tsi barco gangaa¹mo tsá² fúui¹ líi¹. Joon galifee¹mo-tsi 'wii¹³ tya' 'ido. Téen¹in la téen¹ joo'saa²¹ jo 'in fii²¹² seen²¹mo. Joon galáa² Jesús 'wii²¹² 'e²e 'ido júu³ 'láai² líi¹.

35 Joon ni ca'lóo² jalín² tsá² tya'a li siin¹²in joon sii²¹ 'ido 'ii:

—Ca'lóo² lo joongi jo 'in taain²¹² lo coonti.

36 'I² júu³ 'in tsá² no wa'a cwotyálín²mo la caain²¹ fúu²¹ tyán' li taain²¹² tsá² cwoláa¹a 'iñi¹ dø¹ø, tsu jo 'ee sá² 'e dø¹ 'ino.

37 Joon gañii¹ Jesús:

—Cwoo¹³ 'naa' 'e dø¹ 'ino.

Joon 'in tsá² tya'a do gajin²in:

—Jo liin¹ wa'a tsalaa²¹a'a coon²¹ mil tsi catyuu¹³ 'iñi¹ 'e cwoo¹o 'ino 'e dø¹ø.

38 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—¿Joo' 'iñi¹ 'oo²gi? Cwojøø²duu'.

Mo galiñi¹ joon gajin²in:

—Ñá² 'iñi¹ sá²gi tyi' coon¹³ gáí¹gi joo²¹ taai² jmi²¹.

39 Joon gaty^u Jesús to² wa'a cwó² 'in tsá² do jmaai¹³ coon¹³ poo²¹² jee²¹² ñii²¹ røø²¹ do. 40 Joon gacwó² tsá² ti' cíein¹³ joongi ti' cincuenta. 41 Joon gason¹ Jesús 'e 'iñi¹ 'ñá² do joongi jiiin¹³ gáí¹ 'in joo²¹ taai² jmi²¹ do. Joon gajøø² li' ñ^ufú² joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios tya' 'e 'iñi¹ do. Joon gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do. Joon gacwo¹o tsá² tya'a wa'a jmáa¹a tyía³ 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do. Joongi gajmaa¹a tyía³ 'in joo²¹ taai² jmi²¹ gáí¹ do. 42 Garó¹mo tu² jileei²¹ 'in gagøø²¹ do. 43 Joongi garó¹mogi dyatun¹ 'motó² coon¹³ 'no³ 'iñi¹ coon¹³ 'no³ 'in joo²¹ taai² jmi²¹ do. 44 Gagøø²¹ 'ná² mil tsañ^u 'e 'iñi¹ do.

Ngü¹ Jesús tii²i ni jmi²¹

45 Joon gaty^u Jesús to² 'e tsataai² tsá² tya'a tsi barco. Joon tsalín² 'ido jéei¹gi lagi 'ña'a li ngoo¹³ tyía¹ do. Joon 'iin²¹²in tsalín² coon²¹ fúu²¹ sii²¹ Betsaida la 'ii²¹² 'i² Jesús tsá² júu³. 46 Joon mo ngayuu¹³ joon gangó¹ Jesús fu moo²¹ ngafee¹²i Dios Jmii²¹. 47 Nican^u mo gani²¹ Jesús 'e barco do. 'Ii²¹ ca tún² tsa¹ ni tyía¹ do. Pe Jesús-gi siin¹²in ca tsa¹ moo²¹ do 'ña'a. 48 Joon ganí² Jesús 'e jo lí² ngü¹gi barco tya' tsá² tya'a 'wii¹³ líi¹ 'ii¹ tyí² li' cii¹³. Ta'aa²¹ góo¹ mo gangó¹ Jesús li ngalín² tsá² tya'a. Gangó¹o ngü¹ tii²o ni jmi²¹ do. 'iin²¹²mo ngü¹i li' caai²¹ li ngaliin¹mo 'ido. 49 Ganí²in tsá² tya'a 'ii jó¹ ngü¹ ni jmi²¹. Galí¹i 'e tsamoojii¹ jó¹. Joon ga'oo¹ líi¹.

50 Jilee²¹ mo ganí² 'ii. Joon gafoo² mo 'ii. Pe joon gafee²¹ mo Jesús 'ii gajin² in:

—¡Tá² téin¹-oo'! ¡Jna-a lo, jo foo¹³ naa'!

51 Joon ga'ii²¹ o tsi barco li taai² tsá² tya'a. Joon gaján² 'íi² tyí² do. 52 'Áai¹ 'waa²¹ a-tsi tsá² tya' Jesús tsu jo mo toon¹-tsi 'e júu³ tya' 'e 'iñi¹ do 'wii¹³ joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi.

Un'láai² Jesús tsatsaa¹³ seein²¹ li sii²¹ Genesaret

53 Mo gatyaliin² li ngoo¹³ tyíia¹ gañúu² barco tya'a coon²¹ ti' tyíia¹ li sii²¹ Genesaret. 54 Mo cwo¹ 'íi¹ 'ido tsi barco tsifu joon galicwii¹ in tsá² 'ii. 55 Joon 'in tsá² do gangaliin¹ cwiin¹ in la caain²¹ joon galáa² 'wii²¹² jajée¹ tsatsaa¹³ 'in tsíin² 'mó² fu li siin¹² Jesús. 56 La caain²¹ fuu²¹ pi¹³ si fuu²¹ fee¹ 'ee si ti' fuu²¹ 'ee li tsáa¹ Jesús gatyíia¹ tsá² tsatsaa¹³ tya'a tya'i fu¹ li ngíi¹ Jesús joon gamíi¹ tyani Jesús wa'a cwo¹ Jesús jiin¹³ ti' siin¹³ in soon²¹ on. Joon jilee²¹ 'in gason¹ siin¹³ Jesús galáa² mo 'i.

7

E un'íi¹³ tsá² tyani Dios

1 Joon galicaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos coon¹³ 'in líi¹³ tifo² tya' ley li siin¹² Jesús. 'In tifo² do jalín² Jerusalén. 2 Joon 'in tsá² lo gacón² cwáain¹ 'e 'in tsá² tya' Jesús néei¹ gø¹ joon 'líi² cwoo²¹ o. 'øi²¹-tsi tsá² 'e jo mo jngíi² cwoo²¹ la tíisi², 'wii¹³ joon gafaa²¹ a 'láai². 3 Jilee²¹ fariseos coon¹³ tsá² seein²¹ Israel jmoo¹ o la lí² gajmaa¹ a 'líi²¹² tsacøøi¹³. Jo dø¹ tsá wana jo jngíi² cwoo²¹ la tíisi² mo jéei¹. 4 Mo jalín² 'moo¹³ jo dø¹ wana jo mo run² un cwoo²¹ la tíisi². Joongi líi¹ 'láai² jilaa²¹ tíisi² 'e sá² calií jmoo¹ o. Jmoo¹ o tsá² la tíisi² run² un tasa 'un² un jmíi²¹ joon tsuu² coon¹³ jilaa²¹ nii² 'e jmaai²¹ to² mo gø¹² ø. 5 Joon 'in fariseos do coon¹³ tifo² tya' ley do gaunngíi¹ Jesús jin² in:

—¿'Ee li' jo jmoo¹ o tsá² tyi'i la li' gajmaa¹ a 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'? Gø¹² ø pe jo mo run¹ un cwoo²¹ o la tíisi².

6 Joon gañii¹ Jesús:

—Calií 'in gafaa²¹ a júu³ tya' Dios sii²¹ Isaías gajmaa¹ a coon²¹ jí². Joon tsi jí² do

gafaa²¹ o xiiala líi² naa' tsá² 'in jo tiin¹³ 'e 'e² e tsá² xeei²¹. Gajin² in ni jí² do:

'In tsá² lo untyú¹ Dios jiin¹³ coon¹³ 'e faa²¹ a pe jo tí²-tsi jiin¹³ la to² tyu² Dios.

7 Jo 'e to² 'íi³ 'e un'goo²¹ o jna. Jilaa²¹ a 'e 'e² e tsá² jiin¹³ li' to² tyu² tsá², jin² Isaías.

8 Faa²¹ gi Jesús jin² in:

—Ga'ín² mo-'oo' jilaa²¹ to² tyu² Dios, pe coon²¹ tún² jmoo² oo' la tíisi² 'e jmoo¹ o tsá² la mo jéei¹ la rúun¹³ un' tsuu² joongi tasa 'uun²¹ un jmíi²¹. Joongi 'láa² mo 'e li la li 'elo jmoo² oo' la jmoo¹ o tsá².

9 La joongi gajin² Jesús:

—'In²¹² 'naa' núu³ gíi' la to² tyu² 'líi²¹² tsacøøi¹³ jon'gi la to² tyu² Dios la no. 10 La li gajin² Moisés calií mo gacwo¹ o tsá² ley: “Un'gøø¹²¹ mo'o ñu² coon¹³ saa² a.” Joon gajin² in: “'In sii²¹ júu³ 'laa²¹ jmíi²¹ si sáa³ a 'ee 'ná¹ jnga² mo tsá² 'ii.” 11 Pe joon, 'naa' gíi', jo cwoo² oo' júu³ 'e uncoon¹³ tsá² jmíi²¹ si sáa³ a 'ee wana gajin²: “Jilaa²¹ 'e sá² tyiia 'e lí² uncoon¹³ jna 'na lí Corbán.” (øøi²¹-tsi tsá² jin² in: nigacwo³ oo Dios.) 12 Wa'a jin² tsá² la no, joon 'naa' gíi' jo cwoo² oo' wa'a uncoon¹³ on sáa³ jmíi²¹. 13 Mo jmoo² 'naa' la joon tu¹ oo' júu³ tya' Dios lawa'a jo 'e tyiin² mo. 'In²¹² gíi' jmoo² oo' tíisi² 'e gacwo¹ tsá² 'naa' lagi júu³ tya' Dios. Joongi líi¹ 'láai² tíisi² 'e jmoo² oo' la lí¹ 'elo —jin² Jesús sii²¹ 'in tsá² fariseos coon¹³ tifo² tya' ley.

14 Joon gatø¹ Jesús 'in tsá² fúui¹ taain²¹² do joon gajin² in:

—Nuu² duu' jilaa²¹ 'e fo² oo lo. Joon cwo'øøi²¹-oo'. 15 Jilaa²¹ 'e gø¹² tsá² jo lí² un'líi¹³ 'ii la joon. Jiin¹³ 'e 'woo²¹ tsi tsá² 'e jmoo¹ o 'e faa²¹ tsá² 'e joon un'líi¹³ tsá². 16 Wana sá² loocwoo¹ oo' núu² duu'.

17 Mo gatíui² Jesús tsá² joon ga'í² coon²¹ inuu joon gaunngíi¹ tsá² tya'a 'ee 'e júu³ gatyaa¹ do. 18 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ii:

—¿Tí jon'gi 'naa' øøi²¹-oo'? Ní²-i 'naa' 'e jilaa²¹ 'e gø¹² tsá² jo tsatoo¹³ tsi alma tya' tsá² pe jiin¹³ tu² o. 19 Joon mi yuui¹³ joon 'woo²¹ o fu caluu tún¹. 'Wii¹² joon jo lí² un'líi¹³ tsá² tyani Dios.

'Wii¹³ jiin¹³ coon¹³ júu³ la joon jin² Jesús 'e lí²-i dø¹ tsá² doñi'ee. ²⁰ Jin²o jon Jesús:

—E 'woo²¹ li tsi alma tya' tsá² 'e joon un'lii¹³ tsá² tyani Dios. ²¹ Tsu li tsi alma tya' tsá² øøi²¹-tsi 'e 'øøi²¹-tsi tsá². Li' alma tya' tsá² 'woo²¹ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi tsá². Do-o 'i¹-tsi 'e lí² feei² tsamí² tsá² xeei²¹ si doñi'ee 'e gó² 'i¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' tsamí² si tsañuu¹ 'ee. Do-o 'i¹-tsi tsá² wa'a jn-gaa¹²; tsá² ²² si jmoo¹o 'uun²¹ 'ee. Tsi alma tya'a gali'in²¹²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá² xeei²¹; 'aa¹a tsii²¹² wúu¹; jmoo¹o júu³ 'at-saa²¹; 'i¹-tsi jiin¹³ tya' 'ña'a. Jo lí³ 'e jmáa¹a. ²³ 'Wii¹³ 'i¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'elo, 'wii¹³ joon 'in 'lii³mo 'ii tyani Dios.

Jaain²¹ 'yiia²¹² tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in jo¹ gali² júu³ tya' Jesús

²⁴ Joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiro coon¹³ Sidón. Joon ga'í² coon²¹ inuu. Joon jo 'iin²¹²in wa'a liñi¹ tsá² coonti pe jo gali²; jiin¹³ la gali'in²¹²in. ²⁵ Joon tsifu galiñi¹ jaain²¹ tsamí². Joon 'in xuui²¹² tya' 'in tsamí² lo 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a. Joon gajó² 'in tsamí² do gasii²¹; 'wojni¹ wii²¹² tii² Jesús. ²⁶ 'In tsamí² lo galiseein²¹ Sirofenicia, jon' tsagoo¹ tsá² seein²¹ Israel. Pe gajó² jamii¹; tyani Jesús wa'a tyii²in 'ido 'in 'lii³ 'yuui alma tya' jóon¹on. ²⁷ Pe Jesús gasii²¹; 'ii:

—Cwo²du'u jéei¹ wa'a dø¹ xuui²¹² lagi tsii²¹ tsu jo tseein²¹ tyii²¹; 'no³ gø² xuui²¹² joon cwóo¹³o' tsii²¹.

²⁸ Pe joon gañii¹ 'in tsamí² do jin²in:

—Jo¹o, pe cagi tsii²¹ 'in tee¹² nu' mesa gø²o 'no³ xuu²¹ mo gø² xuui²¹².

²⁹ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsamí² do:

—Tyú²-u la gafa²a. Lí²-i cwóo²mo'o no nicwo¹ 'in 'lii³ 'yuui² alma tya' xuui²¹² tyi'i.

³⁰ Joon mo gatyee¹²; tya'a gatsee²¹; xuui²¹² tya'a raain¹ ni coo'mó². Nicwo¹ 'in 'lii³ 'yuui² alma tya' 'ido.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² cwui²¹² jo faa²¹

³¹ Gacwo¹ Jesús co' fuu²¹ Tiro gangí¹; Sidón joon ngii¹ fu lí' co' Decápolis, joon gatyía¹ tí' jmi²¹ tyía¹ Galilea. ³² Joon mo gatyía¹ do joon gangajée¹ tsá² jaain²¹ tsá² cwui²¹² 'yuccai²¹² jo faa²¹. Joon gamii¹ wa'a taan¹ Jesús cwóo²¹o tya' 'ido. ³³ Joon gangajée¹ Jesús 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² jøø². Joon gafoo²¹ Jesús uniicwo²¹o tsi loocwo²¹ 'ido. Joon ga'ñi¹ joongi gali²¹; uniisii¹³ 'ido. ³⁴ Joon gajóø² lí' ñu'fú² gasai²¹-tsi joon gajin²in:

—i'Efatal ('øøi²¹-tsi jin²in; iNéei² 'wo'o!)

³⁵ La joon ganó¹ loocwóo¹o. Sii¹³; gali² tyú²-u joon gali²-i faa²¹ røø²¹. ³⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² 'in gajée¹ 'in jo faa²¹ do:

—Jo 'in fuu²uu' ce jiin¹³ jaain²¹.

Pe lí' tyu²gi to² 'e sii²¹o tsá². ³⁷ Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá², joon jin²in:

—Jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'ino 'e tyú² tsu ca 'in cwui²¹² jmoo¹-o núu²un joongi 'in jo faa²¹a jmoo¹-o 'e faa²¹ 'ido.

8

Cwo¹o Jesús tyán² mil tsá² 'e gø²

¹ Jee²¹² jmi²¹² lo galicaain²¹ tsá² fúui¹ lii¹. Jo 'ee sá² dø¹ coonti. Joon gatø¹¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹; 'ido:

² —Líi¹ fúu² líi²na 'in tsá² lo 'wii¹³ ningó¹ 'ni¹ jmi²¹² 'e taain²¹² coon¹³ jna lo. Joon jo 'ee sá²gi dø¹ø coonti. ³ Wa'a 'ii³ júu³ fu tya'a la jo mo gø²ø joon jo lí' pín³ ngí¹. 'Inlíi¹³ jalín² wín².

⁴ Joon gañii¹ tsá² tya'a:

—¿Xiiala lí² cwóo¹³o' 'ino 'e dø¹ø? Jo 'in seein²¹ waa'a 'ni¹ coonti.

⁵ Joon gaunngii¹; Jesús:

—¿Joo' 'iñi¹ 'oo²gi 'naa'?

'Ii-gi gajin²in:

—Dyía¹ tigi.

⁶ Joon gatyú² Jesús to² wa'a cwó² ni 'wó² do joon gason¹on 'e 'iñi¹ dyía¹ do joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. Joon gajmaa¹ 'no³ 'e 'iñi¹ do gacwo¹o tsá² tya'a 'e tsajmaa¹ tyía³ jee²¹² 'in tsá² fúui¹ do. ⁷ Joongi ni'aa¹ mogi jaain²¹ gáí¹ joo²¹ taai² jmi²¹ pi³. Joon gacwo¹o Jesús 'maai¹³ Dios tya' 'in

joo²¹ taai² jmii²¹ pi¹³ do joon gaty^{u2u} to² jmaa^{1a} tsá² tya'a tyíia³ 'in joo²¹ do. ⁸ Tyú^{2-u} gagøø^{121ø} jilee²¹ mo. Joongi tii²¹ gi dyíá¹ 'motó² røøi¹ 'e gasái¹. ⁹ Xuu jogi tí¹ tyún² mil tsá² 'in gagøø^{121ø} do. Joon ga'íi² Jesús 'in tsá² do júu³. ¹⁰ Joon 'ña'gi ga'í² tsi coon²¹ barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon ngaliin¹ fu coon²¹ li sii²¹ Dalmanuta.

Mii¹ tsá² fariseos coon²¹ li²

¹¹ Joon jee²¹² jmii²¹² joon gajalín² 'in líii¹³ tsá² fariseos joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo^{1o} júu³ ruu²¹ coon¹³ Jesús. 'In²¹² 'in tsá² fariseos do tyaan¹ cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús, 'wii¹³ joon gamii¹ waa'a 'e² Jesús 'ido coon²¹ li² tya' ña'fú². ¹² Pe gasaai²¹-tsi Jesús líili¹ joon gajin² in:

—'In tsá² lo jo tsáai¹-tsi Dios mo mii¹ coon²¹ milagro. 'E la ja² mo fuu^{212uu} 'naa', jiin¹³ coon²¹ li² tya' milagro jo cwo^{3oo} 'in tsá² lo.

¹³ Joon gatúu² mo Jesús 'in tsá² do. Ngatáa¹ tsi barco joon gangó¹ fu li' ngoo¹³ tyíia¹ cataain do tún¹.

Tyíian³ tya' fariseos

¹⁴ 'In tsá² tya' Jesús do niga'ín¹ mo-tsi 'e coon²¹ 'ee dø^{1ø}. Ji tíii² coon²¹ 'iñi¹ nityaan¹ tsi barco do. ¹⁵ Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a:

—Ñii² duu, tii¹ moo' coon¹³ tyíian³ tya' fariseos joongi tii¹ moo' coon¹³ tyíian³ tya' tsá² tya' røøi¹³ Herodes.

¹⁶ Joon tsá² tya'gi ga'láa² 'wii²¹² síi² la 'oo²¹ jee²¹² yaai jin² in:

—'Wii¹³ jo 'e 'iñi² lee^{2o} 'e joon 'e gajin² in la no.

¹⁷ Ñii¹ Jesús 'ee 'e síi² 'ido joon gajin² in sii²¹ 'ido:

—'Ee lí' foo²¹ 'naa' 'e jo 'oo^{2oo} 'iñi¹? ¿Tí jo mo 'øøi²¹-'oo'? ¿Tí jo mo lili²ⁱⁱ? ¿Tí 'áai¹ ni 'waa²¹ tyi² 'naa'? ¹⁸ ¿Tí jo jøø^{2øø} coon¹³ unni²ⁱⁱ? ¿Tí jo nuu^{2uun} coon¹³ loocwoo^{2oo}? ¿Tí jo tii²-'oo'? ¹⁹ Mo gajmáa^{3aa} tyíia³ 'e 'iñi¹ 'ñá² do jee²¹² 'ñá² mil tsá², ¿joo'gi 'motó² 'e garøøi¹ do?

Joon gajin² tsá² tya'a:

—Dyatun¹ gi gatí².

²⁰ —Joon mo gajmáa³ gi tyíia³ dyíá¹ 'iñi¹ jee²¹² tyún² mil tsá² —jin² Jesús— ¿joo' 'motó² røøi¹ 'e gatyíian²¹ gi?'

Joon gajin² in tún¹ tsá² tya'a:

—Dyíá¹ gi gatí².

²¹ Joon gajin² Jesús sii²¹ tsá² tya'a:

—¿Tí jo mo 'øø²¹ mogi-'oo'?

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsatiui² fu Betsaida

²² Mo gatyalín² Jesús fuu²¹ Betsaida gan-gajé¹ tsá² jaain²¹ tsatiui² li siin¹² Jesús. Gamii¹ wa'a soon²¹ Jesús tya'a. ²³ Joon gason¹ Jesús cwoo²¹ 'in tsatiui² do. Gan-gajé¹ lí' tí' fuu²¹. Joon gasúun² jmii^{1e2} e unni² 'ido. Joongi gataan¹ cwoo^{21o} tya' 'ido. Joon gaunngii¹ wana nijnéei^{2xu}. ²⁴ Gajøø² 'in tsatiui² do joon jin² in:

—Jøø³ moo tsá². Jøø² na tsá² 'in líii¹ la lí 'mó² pe ngii^{1o}.

²⁵ Joon gataan¹ tún¹ Jesús cwoo^{21o} unni² 'ido. 'In tsatiui² do gajøø^{2ø} coon¹³ ce tún² joon ga'láa² mo coonti. Najøø^{2o} jilaa²¹ røø²¹. ²⁶ Joon gaty^{u2} Jesús to² 'a tsei² 'ido fu tya'o. Joon gajin² in:

—Jo ngii²¹ un 'e fuu²¹ do, jogi 'in fu^{2u} coonti jilaa²¹ 'e ngalí² tyíi.

Tú³ jmoo^{1o} júu³ 'e Dios gasii¹ in Jesús 'e jmoo^{1o} tiin¹³ tsá²

²⁷ Mo galicíin² gi ngalín² Jesús coon¹³ tsá² tya'a fu la caain²¹ fuu²¹ pi³ náa¹ co' Cesarea de Filipo. Lí ngalín² tya'i fu¹ gaunngii¹ Jesús sii²¹ tsá² tya'a:

—¿'lín jna jin² tsá²?

²⁸ Joon gañii¹ tsá² tya'a:

—'Inlíii¹³ jin² 'e Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ 'næ.

'Inlíii¹³ gi jin² 'e Elías 'næ. Joon 'in catyaa² gi jin² 'e jaain²¹ 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ 'næ.

²⁹ Joon gaunngii¹ Jesús tsá² tya'a:

—'Naa'gii', ¿'iin jna fáa¹³ aa'?

Joon gajin² Tú³:

—'Næ Cristo, 'in gasii¹ in Dios 'næ.

³⁰ Pe gaty^{u2} Jesús to² 'e jo 'in sii²¹ tsá² tya'a ce jiin¹³ jaain²¹ 'e Cristo 'ii, 'in gasii¹ in Dios.

Fi¹ Jesús júu³ ijúun² in

³¹ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² 'e² e tsá² tya'a do jin² in:

—Jna-a 'in Ruu²¹na Tsá². Joon 'ná¹-a móo³oo wúu¹ lílí¹. Jileei²¹ tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'ee¹mo jna. Joon 'ii ijngaa¹²mo jna pe jiin¹oo tún¹ mi tí² 'ni¹ jmii²¹² 'e gajúun²na.

³² Gafaa²¹a coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹gi. Joon gatø¹ Tù³ Jesús coon²¹ li gáí¹. Joon gajin² Tù³ sii²¹i Jesús:

—Jo foo³gi¹ la no.

³³ Pe gajiin¹² Jesús ní¹i, gajøøi² tsá² tya'a joon gajin²in sii²¹i Tù³ do:

—Jeein¹³ coon¹³ jna. Satanás 'næ tsu jo 'i¹-o' 'næ júu³ tya' Dios. Jiin¹³ jmaai¹³ júu³ tya' tsá²-a 'i¹-o' 'næ.

³⁴ Joon gatø¹ tún¹ Jesús tsá² tya'a coon¹³ jileei²¹ tsá² taain²¹² coon¹³on joon gasii²¹ 'ido:

—Wana 'in 'iin²¹²in jalín² coon¹³ jna 'ná¹-a cwo'ín²mo-tsi 'wii²¹² tya' 'ña'o joon 'ná¹ tyaa¹ tyú² 'ña'a 'e júun²in lagi ijúun²na. Joon 'ná¹ cwojmaa¹ la to² tyu² jna. ³⁵ Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ juncwii²¹ tya' yaai 'e joon i'ín²mo juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹gi 'in 'ín²in juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ jna, joongi 'wii¹³ júu³ tyú² tya' Dios joon tiin¹³mo 'i juncwii²¹ tya'a. ³⁶ Jo 'ee to² 'í³in tya' tsá² wa'a jnaa²¹ la tøøi² cwoo¹³ fu juncwii²¹ pe caa²¹mo alma tya'a li 'ii²¹. ³⁷ Jo lí² tyii²¹ tsá² coon¹³ cuu² alma tya'a. ³⁸ Wa jaain²¹ 'oo¹o fa'ii²¹ 'wii¹³ jna joongi 'wii¹³ júu³ tyiia jee²¹² 'in tsá² jo 'naai² Dios joongi jee²¹² 'in 'oo¹o tsaa² tyi¹ joon jna-a jon, 'in Ruui²¹ Tsá², in'óo³oo fa'ii²¹ 'wii¹³ tya' 'ii mi yí³aa coon¹³ ángeles tyúi¹ joon ungoo²¹ tsá² jna la ungoo²¹ tsá² Dios Jmii²¹ nano —gajin² Jesús sii²¹i tsá².

9

¹ Joon gajin² Jesús:

—E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'inlíi¹³ jee²¹² 'in téein² lo jo ijúun²in ca iliñii¹ xiiala tyu² Dios to² tsá².

Jesús unsii² 'e líi¹

² Jnúu² jmii²¹² 'e gangíi¹ joon gajée¹ Jesús Tù³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon ngalín² coon¹³ 'ido coon²¹ ni moo²¹ níi¹. Joon do-o gaunsi²i Jesús 'e líi¹ tyani 'in catyaa² do. ³ Siin¹³in galijii¹ lílí¹. Jnéi¹

taa²¹ ca la taa²¹ 'moo²¹ ce jiin¹³ jaain²¹ taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ mo run²un siin¹³ jo lí² ta' taa²¹. ⁴ Joon gajnéi¹ 'líi²¹² Elías coon¹³ 'líi²¹² Moisés 'e li téein² do. Joon gasii²i coon¹³ Jesús ⁵ Joon gajin² Tù³ sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyii¹, líi¹ tyú² 'e toon²¹o'on lo! Jmóo¹³o'o 'ni¹ 'nú¹ pi³. Coon²¹ tyi'næ coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

⁶ Pe Tù³-gi do jo ñii¹ 'ee faa²¹a, li' faa²¹a 'goo²¹o. Joon 'goo²¹o jon 'in tsá² gáí¹ do. ⁷ Joon gajgó¹ coon²¹ jní¹ yu' li téein² joon ga'ii² 'iin³ tya' li téein² 'ido. Joon jee²¹² 'e jní¹ do ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—In lo-o yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na. Tyaan²¹duu' cwáain¹ 'e jin²in.

⁸ Tsifu joon mo gajøø² la 'ui jo 'in ganí²gi jiin¹³ jaain²¹, jiin¹³ 'ña'a Jesús ganí²gi.

⁹ Mo gajgaa²¹ 'e moo²¹ do joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² gaai²¹ do 'e jo 'in sii²¹i 'ido jiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e ganí² do ca mi jiin¹in tún¹. ¹⁰ 'Wii¹³ joon ga'maa²¹o 'e júu³ do jee²¹² 'ii. Joon gaunngii¹i jee²¹² ruu²¹i 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² mo gajin² Jesús: “Ijiin¹o tún¹ Ruu²¹i Tsá².” ¹¹ Joon gaunngii¹i tsá² tya' Jesús:

—¿'Ee li' jin² tifo² tya' ley 'e 'líi²¹² Elías 'ná¹ jó¹ nifu?

¹² Joon gañii¹i Jesús sii²¹i 'ido:

—'E ja²mo Elías jó¹ nifu. Joon tyaa¹o tyú² jilaa²¹. Júu³ la ja²mo gajin² jí² tya' Dios tya' Ruu²¹i Tsá² mo jin² 'e inii²¹ wúu¹. Joongi jin² jí² tya' Dios 'e jo 'iin²¹²in tsacøøi¹³ tsáai¹gi-tsi 'ii. ¹³ 'E ja²mo fo³gii —jin² Jesús— Elías najó¹ joon 'inlíi¹³ tsá² gajmee²¹mo 'ii jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in jiin¹³ la gajin² ni jí² tya' Dios ilí².

Un'láai² Jesús jaain²¹ xuui²¹² 'in 'yuui² 'in 'líi³ alma tya'a

¹⁴ Joon mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ li néei¹ 'in tsá² tya'a catyaa²gi do. Joon ganí²in tsá² fúu¹ lí¹ taain²¹² cu' li' li tyiin¹ 'in tsá² tya'a catyaa² do. Joon coon¹³ tifo² tya' ley téein² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. ¹⁵ Joon tsifu mo gajnéi¹ Jesús jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon ngaliin¹ cwiin¹in ngaunjiin¹in Jesús. ¹⁶ Joon gaunngii¹i Jesús tsá² tya'a:

—¿'Ee júu³ jo cwoo²oo' ruu²¹naa' coon¹³ 'ido?

17 Joon jaain²¹ 'in tsá² téein² do gañii¹:

—Tifo², lo jee²na yuun²¹ tyiia 'in 'yuui² 'in 'lhi³ alma tya'a. Joon jo cwoo²¹ faa²¹ 'inlo. 18 Joon doñixiia' siin¹²mo 'in 'lhi³ lo jmoo¹o saain¹ cii¹³i ni'wó² joon 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o joongi cuu²¹i moojóon¹on. 'Wii¹³ joon 'wo² ga^h2-tsi. Namí³oo tya' tsá² tyi'i wa'a 'e tyii²in 'in 'lhi³ do pe jo gali¹i.

19 Joon gañii¹i Jesús sii²¹i 'ido:

—'Naa' líi¹naa' tsá² 'in jo jo¹ líi²i. ¿Ti wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ taan²¹²na coon¹³ 'naa'? ¿Ti wóo²gi 'áai¹ 'ná¹ lifeei¹-tsii 'wii¹³ tyii'? Ni-jee²¹duu' 'in xuui²¹² do fu lo.

20 Joon ngajée¹mo 'in xuui²¹² do. Mo ganí²in 'in 'lhi³ 'yuui² alma tya' 'in xuui²¹² do Jesús joon gajmaa¹a júuin² ñi¹ 'in xuui²¹² do. Joon gacii²¹i 'in xuui²¹² do ni 'wó², 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o. 21 Joon gaunngii¹i Jesús jmii²¹ xuui²¹² do:

—¿Xiiati ningóo¹ 'e líi¹i la no?

Joon gajin' jmii²¹ xuui²¹² do:

—Ca mo xuui²¹² pi³ 'ii. 22 Joon líi¹ 'láai² naa¹³ nipii¹in ni jí² joongi tsi jmii²¹ 'e 'iin²¹²in jngaa¹³mo 'ino. 'Wii¹³ joon wana 'e líi²¹i fúu² cwoliin¹un jna'a joon uncoon¹³on jna'a.

23 Gasii²¹i Jesús 'ii:

—Wa lijai² líi²u, jilaa²¹ ilí² tya' 'in jai² líi².

24 Joon ga'oo¹o 'in jmii²¹ xuui²¹² do:

—iJo¹o líi²na! iUncoon¹³ 'na jna 'e ilí² jai²gi líi²na!

25 Mo ganí² Jesús 'e líi¹ fúui¹ tsá² gali-caain²¹ gasii²¹i 'in 'lhi³ do:

—'Naa 'in jo cwo¹o faa²¹ 'in xuui²¹² lo jogi cwo¹o núu²un, jna-a tyu³uu to² 'e juu¹²u, tíui¹ 'in xuui²¹² no. Jo 'ú²gi'i alma tya'a.

26 Joon ga'oo¹o 'in 'lhi³ do joon gaj-maa¹a júuin² ñi¹ tún¹ 'in xuui²¹² do. Joon gacwo^hi. Gatiui² 'in xuui²¹² do lawa jaain²¹ 'lhi²¹². 'E joon gajin² 'in tsá² fúui¹ do 'e 'lhi²¹²mo 'ido. 27 Pe joon gason¹ Jesús cwoo²¹ xuui²¹² do joon gasaa¹³a joon gasiin¹²mo 'in xuui²¹² do.

28 Joon mo ga'í² Jesús tsi coon²¹ inuu joon gaunngii¹i tsá² tya' 'ii:

—¿'Ee lí¹ jo gali² jna'a 'e tyí² jna'a 'in 'lhi³ do?

29 Jesús-gi gajin²in sii²¹i tsá² tya'a:

—Jiin¹³ mo jmoo¹o tsá² taa²¹ tyani Dios joon jo dø¹ø joongi feei¹ tsá² Dios, jiin¹³ la joon cwo^hi 'in 'lhi³ la no.

'H² Jesús júu³ tún¹ ijúun²in

30-31 Mo gangalín² 'ido gangii¹i fu Galilea. Joon jo gali'in²¹²in Jesús 'e liñii¹ jiin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ 'e²o jiin¹³ tsá² tya'a. Gajin²in sii²¹i 'ii 'e isaan¹mo tsá² 'in Ruu²¹i Tsá² jaan¹²in ja'cwoo²¹ tsá² joongi ijngaa¹²mo 'ii. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmii²¹² ijúun²in joon ijiin¹o tún¹. 32 Pe 'in tsá² tya'a do jo 'øøi²¹-tsi 'e sii²¹ 'ido 'ii. Joongi goo²¹-o wa' unngii¹gi.

'In 'in tyiin²gi

33 Joon gatyalin² fuu²¹ Capernaum. Mo ngataai² Jesús coon²¹ inuu joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee júu³ jo cwoo²oo' ñilín²naa' tya'i fu¹ do?

34 Pe joon líi¹ coon²¹ gajaan¹ tii² 'wii¹³ líi¹ jalín² do nasii²i jo cwo¹ júu³ ruu²¹i 'e 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii. 35 Joon gacwó² Jesús. Joon gatø¹ø jiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹i:

—Wana in 'iin²¹²in jmaa¹a to² nifu jee²¹² 'naa' 'ná¹ jméi¹ 'ña'a lawa'a tsá² 'wéi¹ joon unji²o jon jilee²¹mo 'in catyaa² do.

36 Joon gatii²¹ Jesús jaain²¹ xuui²¹² gatyéi¹ tún² tsá¹ jee²¹² líi¹ nées¹i. Joon gataan¹²in cwáa¹a 'ido joon gajin²in:

37 —Wana 'ii²¹ tsá² xuui²¹² la líi¹ 'ino cwáain¹ tyiia, 'ii²¹mo jon 'ido jna. Joon 'in 'ii²¹ jna do pe jon'on jiin¹³ jna 'in 'ii²¹ 'ido joongi 'ii²¹mo jon 'in gasii¹in jna do.

'In jo 'eei¹ jna' neei¹ jna'

38 Joon gajin² Wó³ sii²¹i Jesús:

—Tifo², ganee²¹²mo'oo jaain²¹ 'in jin² 'e 'wooi²¹ 'in 'lhi³ taai² alma tya' tsá². Joon mo 'wooi²¹ 'in 'lhi³ do joon jin²in sii²¹i 'in líi³ do: "Jesús tyu²u to² 'e 'woo²¹mo'." Pe jo ngii¹i 'ido coon¹³ jna' 'wii¹³ joon gatyuu¹³mo'oo.

39 Pe gajin² Jesús:

—Jo untsaa¹³naa'. Jiin¹³ jaain²¹ lí² faa²¹ 'e gó² 'wii¹³ tyajna joongi jmaa¹a coon²¹ milagro coon¹³ to² 'e 'óo³oo. 40 'In jo 'eei¹ jna' 'ii jon 'nee¹mo jna'. 41 Doñi'in 'in 'iin²¹²in uncoon¹³ jna joon cwo¹o 'naa' fiin¹³ coon²¹ vasa jmii²¹ 'wii¹³ tsá² tya' Cristo 'naa' la ja²mo sá² 'lee¹²i.

Áai¹ gó² tya' 'in 'noo¹ tsaa²

42 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Áai¹ gó² tya' doñi'in 'in jmá¹ 'e lí² 'oo¹o tsaa² 'in xuui²¹² 'in jo¹ líi² jna. 'E tyú²gi tya'a wa'a 'nũ¹ tsá² luu²¹²u coon²¹ too¹ fee¹ joon pii¹in tsá² 'ii fu tsi jmí^{ñi}¹³. 43 Wana coon¹³ cwo¹o jmoo¹ lí² 'óo¹²o tsaa² tyú²gi tyi'i wa'a tyũ¹³o'o. Tsũ tyú²gi wa'a taan²u'un juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ cwo¹o lagi 'a cwóo¹³o lí 'ii²¹ coon¹³ jĩ tún² cwo¹o. Tsũ lí 'ii²¹ do jo lí² dyũ¹ tsá² jí² tya'a coonti 44 joon jo júuin² joo¹³ jogi guu¹ jí² coonti. 45 Joongi wana tíi¹³i jmaa¹ ga'aa¹a tsaa² tyũ¹³o'o jon. Tsũ tyú²gi tyi'i wa'a jmaa²a to² tyũ² Dios mo taan²un juncwii²¹ jlui¹³mo'o lagi tíi¹u'u fu lí 'ii²¹ coon¹³ jĩ tún² tíi¹³i. Tsũ fu lí 'ii²¹ do jo lí² dyũ¹ tsá² jí² tya'a 46 joon jo júuin² joo¹³ joon jogi guu¹ jí² tya'a. 47 Wana unní²i jmoo¹o 'e lí² 'oo²o tsaa² tyí²du'u coonti tsũ tyú²gi tyi'i 'e 'uu¹u'u coon¹³ coon²¹ unní²i lí tyũ² Dios to² lagi coon¹³ jĩ tún² unní²i cwóo¹³o lí 'ii²¹. 48 Tsũ lí 'ii²¹ do jo júuin² joo¹³ jo'gi jí² coonti.

49 'Tsũ jilee²¹mo líñii¹mo coon¹³ jí². Joon 'ná¹ caai²¹ tsá² ñi² jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios. 50 'E tyú²-ũ ñi² pe wana ga'ín¹ jmá² tya', ¿'ee coon¹³ iliñi³gi tún¹? Cwolí¹naa' la lí¹ ñi² tyú² joon cwolisein²¹mo'o 'e tyú² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹.

10

Jesús 'e²e tsá² tya' 'e xeei²¹ tsá² tsamí² tya'a

1 Gacwo'íi¹ Jesús fuu²¹ Capernaum. Gangóo¹ lí sii²¹ Judea. Gangóo¹ lí' ngoo¹³ jmii²¹ Jordán lí 'yeei²¹ ñi¹. Do-o galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ 'e lí siin¹²in do. 'E²e Jesús tsá²

tún¹ la lí 'e gatii²i. 2 Joon gangatyéen¹in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos lí siin¹² Jesús. 'In fariseos do 'iin²¹²in jmáa¹a 'e tøø²¹ Jesús coon²¹ tsaa² tya'a. Joon gaunngii¹i:

—¿Tí cwo¹ ley tya' Moisés júu³ wa'a xeei¹ tsá² 'in gacui² cwo²¹ coon¹³?

3 Joon gañii¹i Jesús:

—¿'Ee to² gatyũ² Moisés?

4 'Ii-gi gajin²in:

—Moisés gacwo'o tsá² júu³ 'e cwo¹ tsañũ¹ 'in tsamí² do coon²¹ mo'jí² 'e tú²mo 'ii. Joon coon¹³ mo'jí² do lí²-i xeei¹ tsá² 'in gacui² cwo²¹ coon¹³.

5 Jesús-gi gajin²in:

—Moisés gacwo¹ júu³ 'e joon tsũ 'wii¹³ 'e soo²¹-'oo' 'naa' yaamoo'. 6 Pe mo gajmaa¹ Dios la jilaa²¹ 'e sá² gajmeei¹ Dios tsañũ¹ coon¹³ tsamí². 7 'Wii¹³ joon líi² túi² tsañũ¹ jmii²¹ coon¹³ sáa³a joon lícaain²¹ coon¹³ tsamí² tya'a. 8 Jee²¹² 'in gái¹ do líin¹ lawa jaain²¹ tsá². La joon jo tigí gái¹. Joon galí¹i jaan²¹mo. 9 'Wii¹³ joon jo lí²gi xeei¹ tsá² 'e gauncaain²¹ Dios.

10 Mo ngataai² coon²¹ inũũ joon gaunngii¹ tún¹ tsá² tya'a 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ do. 11 Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—'In tsá² 'in túi² tsamí² tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ unrøøi¹ 'ña'a tsaa². 12 Wana tsamí² túi² ñũũ¹ tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹gi 'e unrøøi¹ 'ña'a tsaa².

Uncwaai³ Jesús xuui²¹²

13 Joon gangajée¹i tsá² jaain²¹ gái¹ xuui²¹² tyani Jesús joon 'iin²¹²in wa'a son¹ Jesús tya' 'ido. Pe 'in tsá² tya'a do gají²mo 'in tsá² ngajéei¹ xuui²¹² do. 14 Mo gani² Jesús galí² 'nii²¹-tsi joon gajin²in:

—Cwo²oo' cwojalín² 'in xuui²¹² no lí siin¹²na. Jo jni¹³naa' tsũ la líi¹ 'in xuui²¹² no líi¹ 'in tyũ² Dios to². 15 La ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'in tsá² 'in jo 'ii²¹ to² tyũ² Dios lawa jaain²¹ xuui²¹², 'ii jo 'e itsa'ii²¹ coonti lí tyũ² Dios to².

16 Joon tíi²i Jesús 'in xuui²¹² do, gataan¹²in cwáa¹a 'ido joon mo gataan¹an cwo²¹ tya' 'ido joon gauncwaa³i.

Jaain²¹ simii²¹ sá² cuu² jafee¹²i Jesús

17 Li ningó¹ Jesús tún¹ gajó² jaain²¹ tsañuu¹ cwiin¹in gasii²¹i 'wojní¹i tyani Jesús. Joon gasii²¹i Jesús:

—Tifo² tyú¹, ¿'ee 'ná¹ jmaa³aa 'e tiin¹³moo juncwii²¹ tyiia?

18 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee li' fu²u jna 'in tyú¹? Jaan²¹mo 'in tyú¹ joon Dios 'i. 19 Ní³o'o to² tyu² ley tya' Dios: “Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹³mo'o tsá². Jo jmaa²a 'uun²¹. Jo fu²u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹. Jo cón²¹on tsá² too². Cwoli'gii²¹mo'o ñu²u coon¹³ saa²a.”

20 Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—Tifo², jilaa²¹ 'elo galinuu¹³oo ca mo galixuu²¹²moo.

21 Joon gajó² Jesús 'ii 'e 'neei²¹ ni 'ido. Joon gasii²¹i 'ii:

—Coon²¹ 'e 'ná¹gi tyi'i: cwo'nii²¹² jilaa²¹ 'e 'oo²¹²o. Cwo²¹o jileei²¹ tsá² tañí² joon lí² 'oo²¹²o 'láai²gi ñu²fú². Joon uncaan²¹un coon¹³ jna fiin¹³ ca júun²mo'o tsaa¹ crúu¹³.

22 Pe mo ganúu²un 'elo lí¹ gajmaa¹ a fa'í³ joon nga²mo 'wii¹³ lí¹ galisá² cúu¹u.

23 Joon gajó² Jesús cu' li' li siin¹²in joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a:

—Áai¹ tyan¹ to² wa'a cwói¹ tsá² sá² cuu² 'ña'a tyu² Dios to² 'ii.

24 Tsá² tya'a do lí¹ ganga'goo²¹-tsi 'e gajin² Jesús do. Pe Jesús gafaa²¹ a tún¹:

—Yuu²¹ tyiia, lí¹ tyan¹ to² tsa'í² jaain²¹ tsá² 'in tsáai¹-tsi 'e sá² cuu² li tyu² Dios to².

25 Tyan¹gi to² 'e tsa'í² jaain²¹ 'in sá² cuu² li tyu² Dios to² lagi jaain²¹ camello ngii¹ jee²¹² too²¹ tya' moocuu².

26 Mo ganúu²un tsá² tya'a 'elo lí¹li ganga'goo²¹-tsi. Joon gaunngii¹ la 'oo²¹ ruu²¹i:

—¿'iin inlitiin¹³mo wa la joon?

27 Joon gajó² Jesús 'ii. Joon gasii²¹i 'ido:

—Jo lí² jmá¹ tsá² tiin¹³ 'ña'a pe lii²¹i Dios, tsu 'e tya' Dios jiin¹³ coon²¹ 'e sá² wa'a jo lí² jmaa¹a.

28 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a jin²in:

—Nigatuu²¹² jna'a jilaa²¹ 'e 'oo²o'o joongi nigajalí²oo'o coon¹³ 'nu.

29 Jesús-gi gañii¹i:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi'iin 'in gatú² 'ná¹ si gatíui² ruu²¹i 'ee si jmii²¹ si sáa³ 'ee si 'oo²¹²o si jóon¹on 'ee si tú²o 'wó² tya'a 'ee 'wii¹³ jna-a si 'wii¹³ júu³ tya' xiala itiin¹³ tsá² 'ee; 30 'in jmoo¹o la joon i'ii²¹mo cíein¹³ lí²gi 'in taain²¹² fu juncwii²¹ lo. I'ii²¹mo 'ná¹, ruu²¹i, sáa³a, jóon¹on, 'wó² tya'a fiin¹³ wúu¹ iní². Joongi itiin¹³mo mi 'iin² juncwii²¹. 31 Pe fúu¹mo 'in lí¹ tsá² tyiin²mo nano pe mi tí² jmii²¹² joon tsá² 'wéi¹ iliin¹. Joon fúu¹mo 'in tsá² 'wéi¹ nano iliin¹ tsá² tyiin² mi tí² jmii²¹² joon.

Xiia'gi tún¹ jmoo¹o Jesús júu³ ijúun²in

32 Ngaliin² Jesús coon¹³ tsá² tya'a soo²¹o fu Jerusalén joon gangó¹ Jesús nifu. Li³i tsá² tya'a 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén 'wii¹³ joon lí¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² tya'a. Joon 'in catyaa² do gangaliin² 'goo²¹o. Joon gatø¹ tún¹ Jesús jiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹i tsá² tya'a jilaa²¹ 'e 'noogi 'e tsangii²i. 33 Gajin²in:

—Ñí²duu' la ngalii²¹i' lo fu Jerusalén. Joon do-o injaan¹³in tsá² jna, 'in Ruu²¹na Tsá², tyani 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley. Joon 'ii ityu² to² ijúun²na. Joon injaan¹³in jna ja'cwoo²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹. 34 Joon 'in tsá² do iungø¹i jna joongi ipóo²i jna joongi i'ñí¹i ní³ii joongi ijngaa¹²in jna. Pe mi tsín¹ 'ni¹ jmii²¹² ijiin¹oo tún¹.

Jacobo coon¹³ Wó³ mii¹i coon²¹ favor

35 Joon gangatyéen¹in Jacobo coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i:

—Tifo², 'iin²¹²moo'o 'e jmaa²o'o coon²¹ 'e mii²¹i.

36 Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿'Ee 'e 'iin²¹²naa' ili² tyii'?

37 'Ii-gi gajin²in:

—Cwo³o jna'a wa'a yii²¹a'a jmaai¹³ la cataain²¹ caa¹o'o. Jaain²¹ li' tsáa¹ jaain²¹gi li' tooin²¹² mi tyuu¹³u to².

38 Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Jo ñí³ 'naa' 'ee 'e mí²ii' no. ¿Tí taa²¹ wúu¹ la li 'e wúu¹ 'e tsangii²na? ¿Tí lí² júun²naa' la ijúun²na?

39 'Ii-gi gañii¹i:

—Li³oo'o —jin²in.

Pe Jesús-gi gajin²in:

—Ja²mo, 'naa' 'ná¹ moo²oo' wúu¹ la imó³ jna joon 'ná¹ júun²moo' la ijúun²na. ⁴⁰ Pe 'e cwaa²¹ tsá² caa¹na li' tsáa¹ tiin¹³ li' tooin²¹² jo tii²¹na cwó³oo 'e joon. Pe 'e tii²¹ ñii²¹ jiin¹³ 'in nináa¹ tyá² tya'o. 'E lo-o tya' 'e 'iin²¹²in Dios.

⁴¹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² tya'a dyéi¹ do gatsa'nii²¹-tsi tya' Jacobo coon¹³ Wó³. ⁴² Pe joon gatø¹ Jesús 'ii joon gajin²in:

—La li' 'e ñi² 'naa', 'in tsá² 'in 'oo¹o to² tya' nacíoi¹³ fu juncwii²¹ tyu²o to² 'ii²¹. Joongi jileei¹³ tsacøøi¹³ jee²¹² 'ii tyu²u to² ce tyíi². ⁴³ Pe jo lí² la joon jee²¹¹² 'naa'. Li' cii¹³ ilí². 'In 'iin²¹²in jméi¹ 'ña'a tsafeei¹ jee²¹² 'naa', 'ii 'in tii²¹ uncoon¹³ 'in catyaa²gi do. ⁴⁴ Joon doñi'in jee²¹² 'naa' 'in tyu² to² nifu, 'ii 'in uncoon¹³ jileei²¹. ⁴⁵ Jo mo cwéei¹ 'in Ruu²¹i Tsá² wa'a uncoon¹³ tsá² 'ii. 'Ii-o gacwée¹ 'e uncoon¹³ tsá². Joongi gacwée¹ 'e cwoo¹ juncwii²¹ tya'a lawa 'e 'laa¹³ 'e jmaa¹ tiin¹³ tsá² fúui¹.

Un'láai² Jesús 'in tsatíui² Bartimeo

⁴⁶ Joon gatyaliin² Jericó. Joon mo ga'wooi²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon¹³ tsá² fúui¹ líli¹ 'a fuu²¹ do, do-o nityiin¹in jaain²¹ tsatíui² sii²¹ Bartimeo, jón¹ Timeo, co' fu¹. Mii¹ caridad. ⁴⁷ Mo ganúu²un 'e gangíi¹ Jesús tsá² Nazaret 'in tsatíui² do ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹o jin²in:

—jJesús, jón¹ David, fúu² cwoliin¹un jna!

⁴⁸ Fúu¹mo gajii²mo 'ii jin²in:

—Jo to²o mii¹³.

Pe 'ii-gi gatø² tá²gi:

—jJón¹ David, fúu² cwoliin¹un jna!

⁴⁹ Joon gajaan¹ Jesús. Joon gajin²in:

—Te'duu' lo.

Joon gangaliin² 'in gasii²¹ 'in tsatíui² do:

—Tya²-o'o. Ráan²un no tsu do tø¹ø 'nu.

⁵⁰ Joon tsifu gatuu²¹ 'mi'jnú³ 'yaa²¹i joon ga'ii² 'e ngatyéen¹in li siin¹² Jesús. ⁵¹ Joon gaunngii¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee 'iin²¹²un 'e lí² tyi'i?

In tsatíui² do gañii¹:

—Tifo², 'iin²¹²na jøø³øø.

⁵² Jesús-gi gajin²in:

—Lí²-i cwoo²o. Ni'láa²mo'o 'wii¹³ jo¹o lí²u'u.

Tsifu joon 'in tsatíui² do galí²-i jøø². Joon gangoo²¹o la caain²¹ tya'i fu li ngóo¹ Jesús.

11

'Í² Jesús Jerusalén

¹ Mo gatyaliin² tyan' Jerusalén co' fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania joon gatyaliin² tsaa¹ moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos. Joon gasii¹in Jesús gáí¹ tsá² tya'a. ² Gasii²¹:

—Cwoliin²duu' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ do. Mi tyaliin²naa' joon imáa¹naa' jaain²¹ bu³ siin¹² 'neei²¹². Jaain²¹ bu³ 'in jo mo cwó² jiin¹³ jaain²¹. Joon laa²¹²naa' joon tø²øø' fu lo. ³ Wana 'in jin²in: “Ee li' jmoo²oo' la no”, joon fuu²uu': “Fii²¹²oo'o 'néi¹ta 'in bu³ lo. Joon tsifu yajaa²¹²na'a 'inlo.”

⁴ Joon gangaliin²mo joon gatsee²¹mo 'in bu³ do siin¹² 'neei²¹² coon²¹ tya'i fu¹ tyan' coon²¹ 'ooca'ná¹. Joon gasi²i 'nii²¹² tya' 'ido.

⁵ Inlíi¹³ 'in tein¹ do gajin²in:

—¿'Ee jmoo²oo'? ¿'Ee li' síi¹³ 'nii²¹² tya' 'in bu' no?

⁶ 'Ii-gi gañii¹ la to² nigatyu² Jesús 'e jin²in. Joon gacwoo¹ 'ido ngaliin¹. ⁷ Tsifu gatøø¹³o 'in bu' do li siin¹² Jesús. Joon gaunfuu²¹ sii¹³in moo'wóo¹ bu³ do. Joon gacwó² Jesús. ⁸ Líi¹ fúui¹ 'in ganii¹³ sñi¹³ tya'i fu¹. Inlíi¹³ gatyu²u nii²¹² moo²¹ joon gatyaa¹ a nifu li ngóo¹ Jesús.

⁹ La 'in ngaliin² nifu lagi 'in jalín² li caluu 'oo¹o. Jøø¹³mo 'oo¹o jin²in:

—jViva tsá² cwaa³mo 'in nigasii¹in Dios!

¹⁰ jLíi¹ tyá² mi tyu² 'ii to² la to² 'e gatyu² 'li²¹² røøi¹³ David! jÑa'ñu¹ uncoon¹³ jna'a! —jin² tsá² do.

¹¹ La joon ga'í² Jesús Jerusalén. Joongi ga'í² iyliá² cwo¹ do. Mo ngayuu¹³ gajøø² ce jilaa²¹ 'e sá² la 'ui joon gangaa¹³in fu Betania tún¹ coon¹³ jiin¹³ 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a tsu joon nica'lóo².

'Í² Jesús tsiifú² tya' 'mó² cwarí³

¹² Mo ca jná² tún¹ mo ga'wooi²¹ Jesús Betania joon galili¹³ un'aa²i. ¹³ Joon wíin² ganii²¹ coon²¹ 'mó² cwarí³ tsi mo¹³. Joon ngajøø²øø wana tsi cwarí³ 'e 'mó² do pe jiin¹³ mo³o ganii²¹ mo tyliá² tsu jo mo tí²

jiin²¹ 'e sá² do. 14 Joon gasii²¹ Jesús 'e 'mó² cwarí³ do. Joon gajin²in:

—Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in dø¹ 'oofuu²¹ tyi'nə coonti —jin² Jesús.

Joon ganúu²un tsá² tya'a 'e jin²in do.

Jesús 'woo¹i tsá² 'in néei¹ i'yíá² cwo¹ 'in nñ¹i

15 Mo licíin²¹ joon tyalín² Jerusalén. Mo ga'í² Jesús fu i'yíá² cwo¹ feei¹ si² do ga'láa² 'wii²¹² 'woo¹i jileei²¹ 'in 'nñ¹ coon¹³ 'in ló². Gajjin¹mo mesa li néei¹ 'in unfuu²¹² cuu² joongi li néei¹ 'in 'nñi¹ maa²¹². 16 Joon jo cwoo¹ Jesús 'in ngíi¹ tyan¹ jiin¹³ coon²¹ laa²¹² li tsi i'yíá² cwo¹ do. 17 Joon gajin²in:

—Ni jí² tya' Dios jin²:

'Nú³uu lo ilisii²¹ 'ná¹ tya' júu³ tyú² tya' la tøø² cwoo¹³ juncwii²¹.

Pe 'naa'gíi' najmaa²aa' lawa coon²¹ tsi too²¹ tya' 'uun²¹ do.

18 Joon jileei¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tifo² tya' ley ganúu²un. Joon 'wii¹³ ninga'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹ Jesús 'gøø²¹mo 'in tsacøø¹³ do coon¹³ tifo² tya' ley. 'Wii¹³ joon ga'noo¹²on xiiala ijn-gaa¹²i Jesús. 19 Pe mo ga'í² náu³ gacwo¹hí¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e fuu²¹ do.

Galituu²¹ 'e 'mó² cwarí³

20 Mo gajná² 'áa³gi gangíi¹ tya'i fu¹ li si² 'e 'mó² cwarí³ do. Joon gani²i 'e 'mó² cwarí³ do nigalityuu²¹ ca tí²jmóo³. 21 Joon gati²-tsi Tú³ joon jin²in sñ²¹i Jesús:

—Tifo², jøø²du', nigalityuu²¹ 'e 'mó² cwarí³ do 'e ga'ii²i tsiifu² tya'a do.

22 Joon gañii¹ Jesús sñ²¹i tsá² tya'a:

—Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ Dios. 23 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', doñi¹in 'in gajin²in sñ²¹i 'e moo²¹ lo: “Jiin¹³ joon 'u²¹u fu tsi jmi'ñi¹.” Wana jo toin² 'i¹-tsi joon jo¹o líi² 'e tsatiin¹³mo 'e la lí² 'e nigajin²in do, joon la joon ilí². 24 'Wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa', jilaa²¹ 'e mí²hí¹ 'naa' coon¹³ júu³ tyú² wana jo¹o líi²naa' 'e 'ii¹³naa' joon la joon ilí².

25 Mo foo¹³naa' Dios joon seein²¹ jaain²¹ 'in 'eei¹ 'naa' jmaa²aa' feei¹-'oo' tsaa² tya'a. Joon la joon i'íin²mo Ñu¹u' tyíin¹ ñu¹fú² tsaa² tyi'naa'. 26 Wana 'naa' jo 'íin²naa' tsaa² tya'

tsá² joon la joon Ñu¹u' 'in tyíin¹ ñu¹fú² jo 'íin² tsaa² tyi'naa'.

To² 'e 'oo¹o Jesús

27 Joon gangalín² tún¹ fu Jerusalén. La 'ñi²¹² ngíi¹ Jesús i'yíá² cwo¹ do joon ganyatyeen¹in 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley joongi coon¹³ tsacøø¹³.

28 Joon gaunngíi¹ 'ido 'ii:

—¿'Iin tyu² to² 'e jmoo²o la no? ¿'Iin gatyu² to² 'e jmaa²a la no?

29 Jesús-gi gañii¹ sñ²¹i 'ido:

—Jna-gi iunngíi²duu. Wana gañii²i' tyiia joongi ifo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmoo³oo 'elo. 30 ¿'Iin gasii¹in Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹? ¿Ti Dios owa tsá² 'ee? Ñii²duu' jna.

31-32 Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, jin²in:

—¿'Ee sí¹³i'?

Jo lí² jin²in 'e Dios gasii¹in 'i, jon'gi lí² jin²in 'e tsá² gasii¹in 'i 'wii¹³ 'goo²¹o. Wana gajin²: “Dios gasii¹in 'ii”, joon 'i¹-tsi ijin²in Jesús: ¿'Ee lí' jo jo¹ líi²naa' 'ii? Pe wana gajin²in: “Tsá²-a gasii¹in 'ii”, ityá² 'nii²¹-tsi jileei²¹ tsá² 'wii²¹² jilee²¹mo 'i¹-tsi 'e la ja²mo Wó³ do cwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios.

33 'Wii¹³ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Jo ne² jna'a.

Jesús-gi gasii²¹i 'ii:

—Jon'gi jna fo³oo 'naa' 'in tyu² to² 'e jmoo³oo la no.

12

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² 'in jmoo¹o to² 'e gó²

1 Ga'láa² Jesús 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ cwáain¹ ejemplo. Joongi gasii²¹i tsá²:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in gajñii¹ 'mó² wuunjøø¹³. Coon²¹ tyiia²¹ fee¹ ngajna². Joon gajmaa¹²a coon²¹ 'yá² joongi gajmaa¹a coon²¹ li 'woo²¹ jmi³ mi³ wuunjøø¹³ do. Gajmaa¹o jon coon²¹ po³ ní¹ li tsaun'øø¹i tyiia²¹ tya'a.

'Mi yuui¹³ joon gatyaa¹a cwoo²¹ 'in xeei²¹ 'wó² tya'a do. Joon 'ña'gi gangóo¹ wíin². 2 Mo gati² jiin²¹ 'e gafuu²¹ mi³ wuunjøø¹³ do joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e cón² 'ido jiin¹³ mi³ wuunjøø¹³ 'e tsíi²i. 3 Pe 'in tsá² ní² 'wó² do gasaan¹²in

'in tsa'leei¹³ tya' fi²¹² 'wó² do. Gajmee²¹ joon gasiin¹ in ni 'ido jo 'e tyiian¹ coonti. ⁴Joon 'in tsá² fi²¹² 'wó² do gasii¹ in jaain²¹ gi tsa'leei¹³ tya'a. Pe 'inlo-gi ga'øøi¹ 'in ní² 'wó² do. Coon¹³ cuun²¹² gauncwuu²¹ 'in tsá² do, galiwúui¹ mootyíi¹. Joongi gají² mo. ⁵Pe gasii¹ mo tún¹ jaain²¹ gi. 'Ii-gi gajngaa¹² mo. Mo licíin²¹ gasii¹ in fúui¹ gi pe 'inlíi¹³ gajmee²¹ i joon 'inlíi¹³ gi gajngaa¹² mo.

⁶Joon jaain²¹ jón¹ on 'ña'a 'in seein²¹ tya' fi²¹² 'wó² do 'in 'iin²¹² in 'áai¹. Joon li' tséi¹ gasii¹ in 'ii ga'i¹-tsi: “Ná¹-a ili'gøø¹²¹ mo yuun²¹ tyiia lo.” ⁷Pe 'in tsá² gajmaa¹ a to² do gasii² i jee²¹² 'ii: “Inlo-o 'in 'ii²¹ jilaa¹²¹ 'e 'oo¹ o jmii²¹ mi júun² in 'ido. Cwojngaa¹² na' 'ino joon ili² tyijna'o' jilaa¹²¹ 'e 'oo¹ o lo.” ⁸La joon gasaan¹² in joon gajngaa¹² mo 'in jón¹ fi²¹² 'wó² do. Gatyii² mo 'ido li ti' tyiia²¹ do.

⁹Joon, ¿'ee ijmá¹ 'in fi²¹² 'wó² do? Ijó¹ tsifu joon ijngaa¹² mo jileei²¹ 'in gajmaa¹ a to² do. Joon icwo¹ o 'in xeei²¹ 'e 'wó² do.

¹⁰¿Ti jo mo gauntsáa¹ 'naa' 'e jin² ni jí² tya' Dios? 'E cuun²¹² 'e gapii²¹ 'in jmoo¹³ o 'nú¹ li' co' lawaa' jo tseein²¹.

Pe 'e joon cuun²¹² nifu. ¹¹'Elo-o gajmaa¹ a Ña'ñu¹⁴ 'u' joon 'áa¹ mo 'ya² gi líi² na'.

¹²'Wii¹³ ñii¹ 'in tsá² do 'e faa²¹ a Jesús 'e júu³ cwáain¹ tya'a joon 'iin²¹² in saan¹ mo. Pe 'wii¹³ 'gøø²¹ mo tsá² gatúu² mo 'ido. Joon ngaliin¹ mo.

Júu³ tya' 'e 'nii¹ tsá²

¹³Mo galiciin²¹ gasii¹ in tsacøøi¹³ 'inlíi¹³ tsá² fariseos coon¹³ tsá² tya' Herodes li siin¹² Jesús. 'Iin²¹² in jmá¹ xiiala ili'níi¹ Jesús coon¹³ júu³ tya'a. ¹⁴Joon gangalín² 'inlo gasii²¹ i Jesús:

—Tifo², ne² jna'a 'e 'nu-u fo²¹ o 'e la jai² joon jo nuu¹³ un 'ee jin² jiiin¹³ jaain²¹ tsá², 'wii¹³ joon jo jmoo²¹ o la líi¹ tsá². Jiiin¹³ fu² tyú² tya' Dios 'e'2'o'o. Fu²¹ u jna'a, ¿ti 'ná¹ tyii²¹² i' cuu² tya' tsaa'to² César tyíin¹ Roma owa'a jo tyii²¹² i' 'ee? ¿Tyii²¹² i' si jo tyii²¹² i' 'ee?

¹⁵Pe li³ i Jesús 'e gó² 'e faa²¹ 'ido. Joon gajin² in:

—¿'Ee li' 'iin²¹² naa' 'e tee²¹ jna? Cwotyian¹ duu' coon²¹ cuu² joon jøø³ duu.

¹⁶Gangatyíian¹ o joon mo ganii²¹ Jesús joon gaunngii¹ i:

—¿'iin ni² 'elo joongi 'iin 'e sii²¹ 'e toon¹ lo? 'Ii-gi gañii¹ i:

—Tya' César 'edo.

¹⁷Joon gasii²¹ i Jesús 'ii:

—Cwoo² oo' jon 'in tyu² to² Roma jiiin¹³ 'e gatíi² i, la joon jon cwoo² oo' jon Dios 'e gatíi² i.

Unngii¹ tsá² Jesús cwáain¹ tya' 'e jiiin¹ tsá² tún¹

¹⁸Joon gangalín² li siin¹² Jesús 'inlíi¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 'In tsá² do 'i¹-tsi 'e jo jiiin¹ gi tsá² mi júun² in. Joon gajin² 'in tsá² do sii²¹ i Jesús:

¹⁹—Tifo², gatyú² Moisés to² jna' wana júin¹ jaain²¹ tsañuu¹ joon jo xuui²¹² seein²¹ tya' tsamí² tya'a 'in ruui²¹ 'in najúin¹ do 'ná¹ cu² mo cwoo²¹ o coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Joon liseein²¹ yuun²¹ tya' 'in ruui²¹ najúin¹ do. ²⁰Galí² 'e galiseein²¹ dyái¹ simii²¹ la 'oo²¹ ruu²¹ i. Joon 'in feei¹ gi do gacui² cwoo²¹ o. Pe gajún¹ mo jo jón¹ on gasái¹. ²¹'In li tí² ngái¹ do joon gacui² cwoo²¹ o coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Jún¹ mo jon pe jo 'in jón¹ on 'e gasáa¹ i. La joon jon galí² coon¹³ 'in li gatí² ngaai²¹ do. ²²La joon gacui² cwoo²¹ o la ji dyái¹ do coon¹³ 'in tsamí² jaain²¹ do. Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo gasáai¹ jón¹ on. Coon²¹ mo gajún¹ mo jon 'in tsamí² do. ²³Galí²-i la joon, joon nano fu²¹ u jna'a, mi jiiin¹ in tsá² jee²¹² 'líi²¹², ¿'naai jee 'in dyái¹ do iliin¹ tsamí² tya'a? Tsu ji dyái¹ do gacu² mo cwoo²¹ o coon¹³ 'in tsamí² do.

²⁴Joon gañii¹ i Jesús tya'a:

—Jo joon, li' cíi¹² i 'i¹-oo'naa' 'wii¹³ jo cwii¹ i' jí² tya' Dios jon'gi 'ii²¹ tya' Dios. ²⁵Tsu mi jiiin¹ 'in najúin¹ jon'on tsañuu¹ tiin¹³ jon'on tsamí² lí² gi cui² cwoo²¹ o. Iliin¹ la líi¹ ángeles taai² ñu' fú². ²⁶Joon fo³ gii júu³ xii'a cwáain¹ tya' mi jiiin¹ tsá² tún¹. ¿Ti jo mo ñii² 'naa' ni jí² tya' Moisés 'e gafaa²¹ Dios coon²¹ jee²¹² 'mó² 'e coo²¹? Gajin² o la lo: “Jna-a Dios tya' Abraham, joongi tya' Isaac,

joongi Dios tya' Jacob", jin² Dios. ²⁷ Coon¹³ la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e Dios jon'on Dios tya' 'lii²¹² 'i pe Dios tya' 'in niijin¹in. 'Wii¹³ joon jo la joon 'e 'i¹-oo' no tsu² jiin¹in tsá² tún¹.

'E to² tyu² Dios 'e tyiin²gi

²⁸ Joon gatyia²¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. 'Ido-gi ganúu²un 'e siii¹ Jesús coon¹³ 'in saduceo do. Joon 'wii¹³ ñii¹o 'e nigañii¹i Jesús 'e la ja²mo joon gaunngii¹i jin²in:

—¿'Noo 'e nifu tya' jilaa²¹ to² tyu² Dios?

²⁹ Jesús-gi gañii¹i:

—'Elo-o nifu tya' jilaa²¹ 'e tyu² Dios to²: “Nuu²duu' tsá² Israel, 'in Ña'ñu¹u' Dios jaan²¹mo 'i seein²¹. ³⁰ Cwoli'in²¹²naa' Ña'ñu¹u' Dios tyii' ce caain²¹-oo'. Joon cwoli'in²¹²naa' 'ii coon¹³ jilaa²¹ alma tyii' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo' joongi coon¹³ jilaa²¹ wa² pi³ tyii'. 'Elo-o 'e nifu to² tyu² Dios.” ³¹ Joon 'e li ti² tún² li la li 'elo-o jon: “Cwoli'in²¹²naa' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa yaamoo'.” Jo 'e sá² 'e to² tyu² Dios 'e tyiin²gi lagi 'elo.

³² Joon gajin² 'in tifo² tya' ley do:

—Tifo², ja²mo júu³ tyi'i. Jo¹o 'e fo² 'nu no. Jaan²¹mo Dios seein²¹. Jo 'in xeei²¹gi seein²¹ jiin¹³ 'ii-o. ³³ Tyiin²gi 'e li'in²¹²na' Dios ce caain²¹-tsi' joongi 'e 'iin²¹²na' 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi' joongi coon¹³ jilaa²¹ alma tyi' joongi coon¹³ jilaa²¹ wa² pi³ tyi' joongi un'neei¹na' jileei²¹ tsá² xeei²¹ lawa yia-o'. Tyiin²gi 'elo lagi jilaa²¹ fa¹ 'e cwo¹ tsá² Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jún¹ tsá² ni altar.

³⁴ Mo gani² Jesús 'e gañii¹ 'ido røø²¹ tiin¹³ la ja²mo ce jilaa²¹ joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Xuu 'ná¹gi 'e tyu² Dios to² 'nu —jin² Jesús.

Joon jiin¹³ jaain²¹gi jo tá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

Joon¹ David Cristo

³⁵ Joon tyiin¹ Jesús fu i'yíia² cwo¹ 'e² tsá² joon jin²in:

—¿Xiiala li 'e jin² tifo² tya' ley 'e Cristo jón¹ David 'i? ³⁶ Tsu 'lii²¹² David 'ña'o gajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios:

Dios Jmii²¹ gasii²¹i Señor tyiaa:

“Ni²i caa¹na tsáa¹ ca mi lii²oo jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nu, joongi núu²o jilaa²¹ to² 'e tyu²u.”

³⁷ ¿Pe xiiala li² 'e jón¹ David Cristo? Tsu 'wii¹³ David do gaunsii²¹ 'ii Señor tyiaa —gajin² Jesús.

Joon fúu¹mo 'in tsá² taain²¹² do núu²o jløø¹³mo. Núu²o coon¹³ ce tún² jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

'Nii¹ Jesús tifo² tya' ley

³⁸ La jee²¹² 'e² Jesús tsá² gajin²o:

—Tii¹moo' coon¹³ 'in tifo² tya' ley 'in 'iin²¹²in ngi¹ jee²¹² 'nú¹ coon¹³ 'mi² cwaa²¹ joon sii²¹i tsá² 'aa²¹²u coon²¹ tún². ³⁹ 'i 'noo¹o li tyiin²gi icwá² inuu cwo¹ sinagogas joongi li tyú²gi li gø¹² tsá². ⁴⁰ Joongi ngii¹o to² 'uun²¹ 'e sá² tya' tsamí² 'nii² joon wa'a jo li li³ tsá² jmoo¹-o cwaa²¹ liili júu³ tyú² tya'a. Pe 'ii-gi inii²¹ wúu¹gi.

Cwáain¹ tya' cuu² 'e gacwo¹ jaain²¹ tsamí² 'nii²

⁴¹ Joon galí²-i cafu mo tyiin¹ Jesús fu i'yíia² cwo¹ do co' li si' caja to² tsá² cuu². Jøø² Jesús xiiala to² tsá² cuu² do. Joon líi¹ fúu¹ 'in sá² cuu² gato¹o 'láai²gi. ⁴² Jee²¹² lo-o gatyia²¹ jaain²¹ tsamí² 'nii², jaain²¹ 'yiaa'nii² tañii² 'áai¹. Joon gato¹o 'in tsamí² 'nii² lo tsi caja tún² centavo pi³ ñi³ yáun², 'e tyiin¹xu liili¹. ⁴³ Joon gatø¹ Jesús tsá² tya'a joon gasii²¹i:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in tsamí² 'nii² lo nigacwoo¹ 'láai²gi tyani Dios la jee²¹² jileei²¹ 'in nigato¹ cuu² 'e caja lo. ⁴⁴ Tsu 'in catyaa² do nigacwoo¹ jiin¹³ 'e nigasá¹ tya'a pe 'in tañii² lo nigacwoo¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o tya' 'e taain¹ fu juncwii²¹.

13

Ifn¹ tsá² 'e cwo¹ fee¹ do

¹ Mo gacwo¹ii¹ Jesús fu i'yíia² cwo¹ fee¹ do jaain²¹ tsá² tya'a gasii²¹i 'ii jin²in:

—Tifo², jøø²du'u 'e cuun²¹² lo joon jøø²du'u 'e 'nú¹ coo¹³ liili¹ no! ¡Lii¹ 'ya²gi jilaa²¹ 'elo!

² Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Nano jóø¹³ø 'e 'nú¹ coo¹³ liili¹. Pe jée¹gi^{xu} jo iján² jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúui¹gi. Jilaa^{21a} ixée²mo.

Li² ilí² la nu'gi i'in² juncwii²¹

³ Joon ngalín² fu moo' Olivos 'e si² tyani 'e cwo¹ fee¹ do. Coon²¹ li tyiin¹ Jesús coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dí³ gasii²¹ⁱ 'ii Jesús 'uun²¹mo:

⁴ —'Ii²¹²ⁱ 'i 'e fuu²¹du'u jna'a, ¿lii ilí² 'e nafaa^{13a} do? ¿Noo 'e li² jmáa^{1a} 'e jin² jilaa²¹ 'elo mi li²?

⁵ Jesús-gi gañii¹ⁱ:

—Tí¹moo' 'e ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in coon²¹ 'naa' too². ⁶ Tsu lí¹ fúui¹ 'in jalín² coon¹³ 'e sii²¹ jna. Joon ijin²ⁱⁿ: “Jna-a Cristo.” Joon coon¹³ la joon icoon^{1on} tsá² fúui¹ liili¹ too².

⁷ 'Pe mi núu³uun' 'e faa²¹ tsá² 'nii²¹ jmoo^{1o} tsá² si ijmáa^{1a} tsá² 'ee jo foo¹³naa' tsu la joon ilí² pe jon'on mo tsée¹mogi joon.

⁸ La coon²¹ la coon²¹ nació¹³ itéen²mo jon, joon la jaain²¹ la jaain²¹ tsaa'to² itéen²mo jon. Joongi ijøø²¹ 'wó² liili¹ la caain²¹ juncwii²¹. Joon iliun'aa² tsá² joon ito¹ tsá² mii¹³. Joon jiin¹³ coon¹³ 'elo-o i'láa² 'wii²¹² 'e wúu¹ ijó¹.

⁹ 'Pe lí³ii' jmaa^{2aa}, un'øø¹²naa' yaanaa' tsu ijaain²¹ tsá² naa' tyani tsacøø¹³ nisicaain²¹. Joon do-o i'nú¹ⁱ 'naa' joongi ipóo²ⁱ 'naa' tsi inuu cwo¹ sinagogas. Iiti²¹moo' cwoliin^{2naa} tyani tsaa'to² tsafeei¹ joongi tyani røø¹³ 'wii¹³ tyiajna-a. Joon tyani 'in tsá² do ifoo^{2oo} cwáain¹ tyia. ¹⁰ Joon la nu'gi ityéi¹ juncwii²¹ 'ná¹-a tyá² tsá² júu³ tya' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² tyani jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. ¹¹ Joon mi tsajée¹ⁱ tsá² 'naa' tyani tsaa'to² jo cuu¹³-oo' 'e isii^{21naa}. Jo 'e 'i¹-oo', jiin¹³ cwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' tsu jon' 'naa' 'in faa²¹ do pe 'in Espíritu do faa^{21a}. ¹² Ruu²¹mo ijaan²¹ⁱ ruu²¹ⁱ ijúun²ⁱⁿ, joon jmii^{21gi} ijaan²¹ⁱ jóon^{1on}. Jileei^{21gi} jóon^{1on} ili'ee¹mo jmii²¹ joongi ijngaa¹²mo. ¹³ 'Wii¹³ jna-a jilee²¹mo ili'ee¹mo 'naa' pe tya' jileei²¹ 'in jmoo^{1o} taa²¹ coon¹³ jna ca mi tyei¹ joon itiin¹³mo 'ii.

¹⁴ 'Lii²¹² Daniel, 'in gacwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios, gataan^{1an} ni mo'ji² cwáain¹ tya' jileei²¹ 'in un'lii¹³ tsá² joongi 'in jmoo^{1o} caai²¹ tsá². Joon mi moo^{2oo} 'inlo taain¹ li jo tí²ⁱ taain¹ ('in núu²un, cwo'øø²¹mo-'o'o) joon 'in néei¹ Israel 'ná¹ cwiin¹ⁱⁿ fu moo²¹. ¹⁵ Mi tí² jmii²¹² joon wana teen¹ⁱⁿ caluu 'nú¹ jo lí² wa'a tsatáa¹ⁱ i'woo²¹ 'e sá² tya'a. ¹⁶ Joongi wa mo 'in taain²¹² jmoo^{1o} to² jo lí² cwotyaliin¹ wa'a tsatyian²¹ sii¹³ⁱⁿ. ¹⁷ 'Áai¹ gó² tya' tsamí² 'in tyéin¹ yuu²¹. Joongi lí¹ fúu² 'in seein²¹ yuu²¹ cuu²¹ tuu²¹ mi tí² 'e jmii²¹² joon. ¹⁸ Mí²ⁱⁱ tyani Dios wa'a jo 'ná¹ cwiin²ⁱⁱⁿ mi tí² jiin²¹ cwí². ¹⁹ Lí¹ lisá² wúu¹ jee²¹² jmii²¹² joon. Coon²¹ wúu¹ 'e jo mo ñii¹ tsá² ca la mo gajmaa^{1a} Dios juncwii²¹. Joongi jo lisá²gi mi liciiin²¹. ²⁰ Joon wana jo unxu^{2gi} Ña'ñu^{1u} 'e jmii²¹² joon jo 'in taa²¹ ce jiin¹³ jaain²¹. Pe tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios 'áai¹ 'in tsá² do 'in gatyii¹³ in nicalixu^{2gi} 'e jmii²¹² do.

²¹ 'Joon wana 'in sii²¹ 'naa' jin²ⁱⁿ: “Jóø^{2øø}, lo siin¹² Cristo” si jin²ⁱⁿ 'ee: “Jóø^{2øø}, do-o siin¹² 'i”, jo jo¹ cwoliin^{1naa}. ²² Jo jo¹ cwoliin^{1naa} júu³ tya'a tsu ijalín² tsá² 'in jin² 'e Cristo 'ii si 'in jin² 'ee 'e cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios pe jo jo¹. Jalín² jajmaa^{1a} li² milagro 'a coon²¹on too² ca 'in gatyii¹³ in Dios wa' ilí². ²³ Pe gafuu^{212uu} 'naa' jilaa²¹ 'elo jée¹gi 'e 'naa' jmaa^{2aa} li¹³-oo'.

Xiiala ilí² mi cwéei¹ 'in Ruu²¹ⁱ Tsá²

²⁴ Faa^{21gi} Jesús jin'in:

—Pe jee²¹² jmii²¹² joon, mi yuui¹³ ini² tsá² wúu¹ ilinuu²¹ li 'í¹ ñi¹ jon'gi sii²¹ ijnéei^{2gi}. ²⁵ Joongi náu¹ ixuu²¹mo 'i. Joongi jilaa²¹ 'e sá² lí¹ yu' juncwii²¹ ijlee¹. ²⁶ Joon imáa^{1naa} jna, 'in Ruui²¹ Tsá², igóo^{3oo} jee²¹² jnú¹. Joon ityu^{3uu} to² joon 'ya^{2gi} jilaa²¹ 'e sá² tyia. ²⁷ Joon isii^{3na} ángeles tyia 'e uncaain²¹ jileei²¹ 'in gatyii^{3na} la jee²¹² la tøø² cwo¹³ juncwii²¹.

²⁸ 'Náú^{2duu} 'e júu³ cwáain¹ tya' 'mó² cwarí³. Mo sii²¹ cwáa^{1a} tya' joon nii¹³ mo³ joon ñi¹ tsá² 'e nijó¹ jiin²¹ tya' jmi¹. ²⁹ La joon jon mi móo³ 'naa' 'e lí² la 'e fuu^{212uu} 'naa' no liñi²ⁱⁱ 'e najó² tyan'an, 'e nijatyéen¹³ⁱⁿ. ³⁰ 'E la ja²mo fuu^{212uu} 'naa',

ilí²-i 'elo la nũ'gi ijúun²in tsá² seein²¹ nano.
 31 I'ín²mo juncwii²¹ joongi i'ín²mo ni 'wó²
 pe júu³ tyiia jo 'ín² coonti.

32 'Pe jo ñii¹ jiin¹³ jaain²¹ tsá²'ee 'ii²¹ si 'ee
 jmii²¹² ilí² jilaa²¹ 'elo. Jon'on ángeles taa²i
 ñũ'fú² ñii¹i. Jon'gi ñii¹ 'in Joon¹ Dios, jiin¹³
 la 'ña'a Dios Jmii²¹ ñii¹i.

33 "Wii¹³ joon tyee²moo' tyú² yaanaa',
 tyaan²aan' cwáain¹ coon¹³ ce tún².
 Fee¹³'naa' Dios tsũ jo 'in ñi¹ mi cwá² hora
 joon. 34 'E li la li lawa jaain²¹ tsañũ¹
 gacwo¹íi¹. Ngóo¹ wíin². La jee²¹² icwo¹íi¹
 do joon gatyu² to² tsaleei¹³. Gacwo¹o
 la jaain²¹ to² jmáa¹a. Joon gasii²¹ jaain²¹
 wa'a tsa'áa¹ 'ido. 35 Gajin²in: Tyee²moo'
 tyú² yaanaa' tsũ jo ñii³'ii' lĩ icwaa¹'in fii²¹²
 do. Jo ñii³'ii' si cwaa²i mi 'íi¹ náu³ si la
 'woo¹ tyiia² náu¹ 'ee si mi 'oo¹ tuuitsáa² 'ee
 si 'e 'aa²¹ 'ee. 36 Tyán²duu' cwáain¹ 'e joon
 'e tyee²moo' tyú² yaanaa' mi yí³aa —jin²
 Jesús.

37 Jin²gi jon Jesús:

—'E fuu²¹²uu 'naa 'e fuu²¹²uu jon
 jilee²¹mo: Tyee²naa' tyú² yaanaa'.

14

'Noo¹ tsá² xiiala ilí² saan¹in Jesús

1 Tún² jmii²¹² 'ná¹gi wa'a tí² pascua tya'
 tsá² Israel coon¹³ jmii²¹² tya' 'e gø¹² tsá² Is-
 rael i'ñi¹ jo tyiian¹³ jéei¹. Jileei²¹ 'in tyu² to²
 untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹o xiiala ilí²
 saan¹in Jesús coon¹³ 'e coon²¹ tóo². Joon
 ijngaa¹²mo 'ido. 2 Pe jin²in:

—Jo lí² jmoo²¹o' jiin¹³ la tí² jmii²¹² lo tsũ
 lĩli¹ ito² tsá² mii¹³.

Jaain²¹ tsamí² súun²un jmii²¹ jmafuu²¹ tya' Jesús

3 Taain¹ Jesús fu Betania tsi inũ tya' Si-
 mon 'in jngøøi²¹. La 'ii²¹² tyiín¹in coon²¹
 li si² mesa gatyii²a jaain²¹ tsamí² tyaan¹
 coon²¹ sí² si'o² jmii²¹ jmafuu²¹ sii²¹ nardo.
 'Moo³ tyiín¹ 'e nardo do. Joon 'in tsamí² do
 gajaa¹ luu²¹² 'e sí³ do joon ga'íi²in 'e jmii²¹
 jmafuu²¹ do mootyi² Jesús. 4 Joon 'inlĩi¹³ 'in
 néei¹ do gali'ni²¹i-tsi joon gasii² jee²¹² 'ii:

—¿'Ee li' ganga¹íi¹ 'e jmii²¹ jmafuu²¹ lo?
 5 Tsũ ilí² tsa'ñii²¹² do coon¹³ coon²¹ mil tsi
 ca 'no¹³ cuu². Joon li cwo¹o tsá² tañi².

Joon gali'ee¹mo 'in tsamí² do.

6 Pe gajin²in Jesús:

—Jo 'ee fuu²¹gii¹ 'ino. ¿'Ee li' untyíi²naa'
 'ino? Coon²¹ 'e tyú²-ũ gajmaa¹a 'ino tyiia.
 7 Tsũ 'in tañi² ngi¹ coon¹³ 'naa' coon²¹
 tøø²mo pe jna-gi jo seen²¹na coon¹³ 'naa'
 coon²¹ tøøi². 8 'In tsamí² lo gajmaa¹o jiin¹³
 'e li³i, nigaya²o jmii²¹ jmafuu²¹ cuerpo
 tyiia tya' mi 'á¹na. 9 'E la ja²mo fuu²¹²uu
 'naa', doñixiia' 'e licwá² júu³ tya' xiiala
 itiin¹³ tsá² la caain²¹ juncwii²¹ ityá² tsá²
 júu³ 'e gajmaa¹a 'in tsamí² lo. Joon un-
 tii¹³-tsi tsá² 'ii.

'Nii¹ Judas Jesús

10 Joon Judas Iscariote, jaain²¹ jee²¹² 'in
 dyatuuin¹ tsá² tya'a, gangóo¹ ngasín¹in
 coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² xiiala lí²
 jaan²¹in Jesús ja'cwoo²¹o 'ido. 11 Joon mo
 ganúu²un 'ido 'elo joon galijløø¹³mo lĩli¹.
 Joon gasii²¹i Judas 'e cwo¹o 'ido cuu².
 Coon¹³ la joon ga'noo¹²on Judas xiiala
 jaan²¹in Jesús. Joon ga'noo¹²on 'ee hora 'e
 ilí² jaan²¹in.

Gø¹² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

12 Gacwaa²¹ jmii²¹² joon ga'láa² 'wii²¹²
 jmii²¹² 'e gø¹² tsá² Israel i'ñi¹ jo tyiian¹³ jéei¹.
 Mo jmoo¹o tsá² Israel jmii²¹² cwaa²¹ jmii²¹²
 tya'a 'e joon jngaai¹² tsá² joo'saa²¹ tya' 'e
 jmii²¹² joon. Joon gaunngii¹i tsá² tya' Jesús
 'ii:

—¿Xiiafu 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a'a tyú² 'e
 tyee²e' tya' jmii²¹² pascua 'e gatí²?

13 Joon gasii¹in Jesús gáí¹ tsá² tya'a sii²¹i:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ fee¹ joon do-o
 imáa¹naa' jaain²¹ tsañũ¹ tyan¹ coon²¹
 tsũu² si'o² jmii²¹. Joon cwolín²moo' xiiafu li
 tsee¹²i. 14 Joon li 'íi¹ do-o jon fú²uu' 'in tsá²
 fii²¹² 'nú¹ do: "Gajin²o Tifo²: ¿Xiia cuarto
 li ityee²e' coon¹³ tsá² tyiia tya' jmii²¹² 'e
 gatí²?" 15 Joon i'e²e 'naa' coon²¹ cuarto fee¹
 'e nilí² tyú² li' yu'. Do-o tyá²aa' tyú² 'e tyee²e'.

16 Ga'woo²¹mo 'in tsá² tya'a do. Gan-
 galín²mo 'e fuu²¹ fee¹ do joon gali²-i jilaa²¹

jiin¹³ la gajin² Jesús do. Joon do-o gatyá¹ tyá² 'ee dø¹ tya' jmi²¹² do.

17 Mo ga'í¹ náu³ joon gatyí^{21a} Jesús coon¹³ jiin¹³ dyatuuin¹ tsá² tya'a. 18 Joon la 'ii²¹² néei¹ gø¹² gajin² Jesús sii²¹ⁱ tsá² tya'a do:

—'E la ja²mo fuu^{212uu} 'naa', jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in néei¹ gø¹² coon¹³ jna lo ijaan²¹mo jna.

19 Gatoo²¹ fa'í³ tya' 'in catyaaí² do. Joon gaunngii¹ ti' jaain²¹, jin²ⁱⁿ:

—¿Ti jna-a 'i?

Joon jaain²¹gi gajin²ⁱⁿ:

—¿Ti jna-a 'i?

20 Jesús-gi gañii¹ tya' tsá² tya'a:

—'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin 'naa' lo. 'In gø¹² coon¹³ jna coon¹³ coon²¹ wúun¹ 'ii 'i. 21 La joon ijúuin² 'in Ruu²¹ⁱ Tsá² jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios pe fúu² 'in jaain²¹ 'ii do. Tyá²-gi tya' 'in jaain²¹ 'ii do wa mo'o jo galiseen²¹mo.

22 La 'ii²¹² néei¹ Jesús gø¹² joon gatøø¹ⁱ coon²¹ 'iñi¹, gason¹on joon gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios joon gafiin¹ⁱⁿ, joon cwo^{1o} jilee²¹ tsá² tya'a jin²ⁱⁿ:

—Tyé^{2ee} 'e lo tsu cuerpo tyia-oo lo.

23 Mi yuui¹³ joon gaunrøø¹ⁱ coon²¹ vaso vino. Joon mo ngayuui¹³ gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios joon gajmaa^{1a} jmai'xu 'uun²¹ jilee²¹mo. 24 Mo ngayuui¹³ joon gasii²¹ⁱ tsá² tya'a:

—'Elo-o jmi³ⁱⁱ tya' coon²¹ júu³ 'e 'mii² 'e nigacwóo³-oo tuun²¹ 'wii¹³ tya' 'in fúui¹ líi¹ⁱ.

25 'E la ja²mo fuu^{212uu} 'naa', jo 'e duu^{13gii} e jmi¹³ 'mi¹³ wuunjøø¹³ ca mi cwá² jmi²¹² mi tyu² Dios to². Joongi lí²-i duu^{13uu} vino 'múui² tún¹.

Jmoo^{1o} Jesús júu³ 'e jo iró¹mo Tú³ 'ii

26 Mo ngayuui¹³ ga'øø^{1ø} joon ngalíin²mo fu moo²¹ sii²¹ moo²¹ Olivos. 27 Joon gasii²¹ⁱ Jesús tsá² tya'a:

—Jilee'naa' 'e jo litsáai¹-oo' jna 'e woo¹ no tsu ni jí² tya' Dios jin²ⁱⁿ: "Ijngaa¹³ moo 'in 'aai¹ joo'saa²¹ joon ingi¹ situu¹mo 'in joo'saa²¹ do." 28 Pe mi yuui¹³ 'e gajii¹ jna iní³ⁱⁱ nifugi la 'naa' fu Galilea.

29 Joon gasii²¹ⁱ Tú³ 'ii:

—Fiin¹³ jilee²¹mo jo litsáai¹-tsi 'nu pe jna-a jo líi¹na la joon.

30 Pe Jesús-gi gasii²¹ⁱ 'ii:

—'E la ja²mo fuu^{212uu} 'nu, 'e 'woo¹ no la jée¹gi 'i'oo^{1o} tún² naa¹³ 'in tuuitsáa², 'ni¹ naa¹³ jo røø^{21u} 'e cwii^{1u}un jna.

31 Pe 'ii-gi jo gacwoo¹ júu³ jin²ⁱⁿ:

—Fiin¹³ júun²moo coon¹³ 'nu jo fo^{13oo} 'e jo cwii^{1na} 'nu.

Joongi jilee²¹mo jin²ⁱⁿ la do-o jon.

Faa^{21a} Jesús júu³ tyá² coon²¹ li sii²¹ Get-samení

32 Joon mo gatyalín² coon²¹ li sii²¹ Getsemaní joon gasii²¹ⁱ Jesús tsá² tya'a:

—Ni^{2duu} lo la 'ii²¹² ní³ⁱⁱ nifoo¹³na Dios.

33 Joon gajée¹ⁱ jiin¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joon ga'láa² 'wii²¹² lí² xuui²¹²-tsi joongi 'áai¹ fa'í³ líi²ⁱ. 34 Joon gajin² Jesús:

—Líi¹ fa'í³ líi^{2na} ca la lí² ijúun²moo, jan^{2duu} lo jo cwocwuui²¹du'naa'.

35 Joon gangó¹ Jesús ca nifugi^{xu}. Joon gatyí^{21a} ni 'wó² joon gamii¹ⁱ tyani Dios Jmii²¹ wa'a ilí² si'nee¹³mo 'e jo nii²¹ wúu¹ la lí² ilí² 'e hora joon. 36 La jee²¹² faa^{21a} fo² do joon gajin²ⁱⁿ:

—Ñu², tyi'nu-^{xu} jilaa^{21a} ilí², jo cwo^{2'o} 'e mó^{3oo} wúu¹ la lí² 'elo. Pe jo cwo^{2'o} lí² la líi¹ⁱ jna, cwolí²-i la líi²ⁱ 'nu-^{xu}.

37 Mo ngayuui¹³ do joon gacwéi¹ tún¹ li néei¹ tsá² tya'a joon mo gatyee¹²ⁱ joon nitee¹²ⁱ 'ido cwuu²¹mo. Joon gasii²¹ⁱ Jesús Tú³:

—Simón, ¿ti cwuu²¹mo'o? ¿Ti jo galí² 'e jo cwuu²¹mo'o jiin¹³ coon²¹ hora?

38 Unjnaa²¹-oo' joon fee¹³naa' Dios joon jo coon²¹ Satanás 'naa' too². 'E la ja²mo, náa¹ tyá² tya' alma tyii' 'e 'iin²¹²mo pe cuerpo-gi 'wo² si'íi¹-tsi.

39 Joon gangó¹ Jesús tún¹, ngafee¹³ⁱ Dios tún¹ joon jin²ⁱⁿ 'e nafaa^{21a} do tún¹. 40 Joon gacwéi¹ tún¹ joon gatsee²¹ⁱ tsá² tya'a tee¹²ⁱ cwuu²¹mo tún¹ 'wii¹³ unníi¹ do jni¹ jalicwuu²¹ⁱ. Joon jo ñíi¹ 'ee ñii¹ⁱ. 41 Gangó¹ Jesús gatí² 'ni¹ naa' joon mo gacwéi¹ tún¹ gajin²ⁱⁿ:

—Cwocwuu²¹ moo' no. Cwo'ii²¹ 'woo²¹oo'. Naliin¹ mo jiin¹³ la no 'wii¹³ nigacwá² hora. Ijaan²¹ in 'in Ruu²¹ Tsá² ja'cwoo²¹o 'in 'oo¹o tsaa². 42 Raan²naa' no, moo²¹o' no. Ni joo¹-o 'in jaain²¹ jna —gajin² Jesús.

Tee¹ tsá² tyitsaa²¹² Jesús

43 Faa²¹gi Jesús siin¹² in mo gacwéi¹ Judas, 'ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyatuuin¹ tsá² tya'a. Joon jalín² coon¹³ on 'in tsá² fúui¹ líli¹ 'in tyan¹ ñí² espadas coon¹³ 'in san¹ 'no³ 'mó². Jalín² to² tyu³ 'in tyu² to² tya' untsá² joongi to² tyu² jileei²¹ tsacøøi¹³. 44 Joon 'in Judas do, 'in gajaain²¹ Jesús, nigacwoo¹ coon²¹ li² jin²in:

—'In cu³uu ju² do 'ii 'i. Seen¹²naa' tá², ñuu²uu' tyú² líli¹.

45 Joon mo gatyii²¹ a Judas joon gan-gatyéen¹ in li siin¹² Jesús joon gasii²¹:

—Tifo², Tifo².

Joon gacuu²¹u ju² 'ido. 46 Joon tsifu gasaan¹² in 'in nitéin¹ do Jesús. Joon gatøø¹ø tyitsaa²¹² mo Jesús

47 Pe jaain²¹ 'in téin² do gasø¹ø ñí³ espada tya'a joon gatyu²u cataain²¹ loocwoo² tsaleei¹³ tya' 'in tyu² to² tya' untsá² nifu do. 48 Joon gasii²¹ Jesús 'in catyaa² do:

—¿Ti niga'woo²¹naa' coon¹² ñí³ espada coon¹³ 'no³ 'mó² wa'a saan¹²naa' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹? 49 La coon²¹ jmi²¹² siin¹² na coon¹³ 'naa' fu i'yíia² cwo¹ do joon jo-gi mo seen¹²naa' jna. Pe 'elo-o ilí² joon itsín¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. 50 Joon tsifu joon gacwiin¹ in 'in tsá² tya'a 'goo²¹o. Joon Jesús do gajaan¹o.

Gacwiin¹ in jaain²¹ simii²¹

51 Pe jaain²¹ simii²¹ 'in paai²¹ 'mi² taa²¹ ngóo¹ caluu li ngóo¹ Jesús. Joon gasan² mo tsá² 'ii. 52 Joon tsifu joon gatú² 'ido 'e 'mi² taa²¹ do joon gacwiin¹ o ti' ringúu¹ i coonti.

Jesús tyani tsacøøi¹³

53 Joon gangajée¹ 'in tsá² do Jesús tyani 'in tyu² to² nifu tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley li sicaain²¹. 54 Joon wíin²giXu ngóo¹ Tú³ caluu joon gatyii²¹ a 'ii tyi¹ ca'nu tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá². Joon do-o

gacwó²o coon¹³ 'láa² 'in néei¹ do untyaa¹ i yaai co' jí².

55 'In tyu² to² untsá² coon¹³ jileei²¹ tsacøøi¹³ néei¹ do 'noo¹o coon²¹ tsaa² tya' Jesús 'e 'nii¹ i joon lisá² júu³ ijngaa¹² mo 'ido. Pe jo gatsaa²¹ a jiin¹³ coon²¹. 56 Tsu líí¹ fúui¹ 'in faa²¹ a júu³ tajuu²¹ tya' Jesús pe jo coon²¹ røø²¹ faa²¹ a la jaain²¹. 57 'In líí¹³ garóon² on 'nii¹ i 'ido coon¹³ júu³ tajuu²¹ jin²in:

58 —Jna'a ninuu²¹u'u 'e jin² 'ino: “Jna ifiin³na 'e cwo¹ fee¹ no 'e nigajmaa¹² tsá² joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² isaa¹³aa coon²¹ cwo¹ jon'on jma² tsá².” Júu³ joon ganuu²¹u'u tya' 'in tsá² no —jin² 'in tsá² tajuu²¹ do.

59 Pe jiin¹³ coon²¹ júu³ 'e tyaa¹ lo jo røø²¹ síí¹ i.

60 Joon garóon² on jee²¹² 'in tsá² do 'in tyu² to² nifu tya' untsá² joon gaunngii¹ i Jesús:

—¿Ti jo 'ee ngii² i coonti? ¿'Ee fo²o 'wii²¹² tyi¹ no?

61 Pe li goon²¹ gajaan¹ tii² Jesús. Jo 'ee gañii¹ i coonti. 'In tyu² to² nifu tya' untsá² do gaunngii¹ i tún¹ jin²in:

—¿Ti 'nu-u Cristo, 'in Joon¹ Dios nicwaa¹³?

62 Jesús-gi gasii²¹ i 'ii:

—Jna-gi 'i. Joon imáa¹naa' 'in Ruui²¹ Tsá² tyín¹ li' caai²¹ Dios Jmi²¹ tsáa¹. Joongi ijó¹ jee²¹² jni¹ li' yu¹.

63 Tsifu joon ga'gii¹ i sún¹³ in 'in tyu² to² untsá² do joon gajin²in:

—Jo 'néi¹gi 'in jma² júu³ røø²¹ no.

64 Ganuu²¹o' jilee²¹na' xiiala nigaungøø¹ 'ino Dios coon¹³ júu³ tya'a. ¿'Ee líí²naa' 'e jmoo²¹o' coon¹³ 'ino?

Joon jilee²¹ mo gajin²in 'e 'ná¹ júun² mo Jesús.

65 Joon 'in líí¹³ ga'láa² 'wii²¹² 'ñí¹ i Jesús. Gajni¹ i unni² 'ido joongi poo¹ i Jesús joon sii²¹ i 'ido jin²in:

—Faa¹³du'u, ¿'iin 'in gapooi¹ 'nu?

Joon ga'láa² 'wii²¹² 'ii¹³ jnoo¹o mooni² Jesús.

Jo røø¹ i Tú³ 'e cwii¹ mo Jesús

66 Ca tí² 'wii²¹² 'iityi¹ siin¹² Tú³. Joon gatyii²¹ a jaain²¹ jee²¹² 'in jmoo¹o 'ee gø¹² 'in tyu² to² nifu tya' untsá² do. 67 Joon mo

ganí²i Tú³ 'e siin¹²in do untyaai¹² 'ña'a co' jí² joon gajaan¹ jó⁰2i joon gajin²in:

—Ngí² 'nə jon coon¹³ Jesús tsá² Nazaret.

⁶⁸ Pe Tú³gi jo garøøi²¹ jin²in:

—Jo cwii¹na 'ino. Jo ñi³ii 'ee 'e fo²'o no.

Joongi gacwo'í¹o li' 'oo¹ li tsataai² tsá². Joon ga'oo¹o tuuitsáa². ⁶⁹ 'In tsamí² do gajó⁰2i Tú³ tún¹ joon gasii²¹i tún¹ 'in téin² do:

—Jaain²¹ tsá² tya' 'ido-o 'in tsañuu¹ lo.

⁷⁰ Pe jo garøø¹i Tú³ tún¹. Jee²¹² catá²-a tún¹ 'in téin² do gasii²¹i tún¹ Tú³:

—La ja²mo, 'nə-ə jaain²¹ 'in tya' 'ido tsa 'in seen²¹ Galilea 'nə, joongi la faa²¹ 'ido-o la joon foo²¹ 'nə.

⁷¹ Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ 'éé¹i Dios jin²in:

—Ni Dios jo cwii¹na 'in tsañuu¹ no 'in 'éé¹naa' no.

⁷² Joon tsifu gatí² tún² naa¹³ ga'oo¹o tuuitsáa². Joon gatí²-tsi Tú³ do 'ee nigasií²¹i Jesús 'ii: “La jo-gi mo 'oo¹o tún² naa¹³ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u jna 'ni¹ naa¹³.” Joon mo gatí²-tsi Tú³ 'elo joon gatyí²o.

15

Jesús tyani Pilato

¹ Mo gajná² joon, joon 'in tyu² to² tya' untsá² galicaain²¹ tún¹ coon¹³ jileei¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tifo² tya' ley coon' jileei²¹ tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Joon ngajée¹i Jesús siñuu¹mo joon gangajaan¹²in tyani Pilato. ² Joon gaunngii¹i Pilato Jesús:

—¿Ti 'nə røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Jesús-gi gañii¹i:

—'E joon foo²¹gi 'nə.

³ Jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² ga'nii¹i Jesús liili¹. ⁴ Joon gaunngii¹i Pilato Jesús tún¹ jin²in:

—¿Ti jo 'ee ngii¹²i coonti? Jó⁰2du'u xiiala 'nii¹i 'nə liili¹.

⁵ Pe jo gañii¹i Jesús coonti. 'Wii¹³ joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi Pilato.

Sii¹in tsacøøi¹³ ijúun²mo Jesús

⁶ La nití²i Pilato 'e láa²i jaain²¹ 'in 'yuui² 'nəñi³ la jee²¹² 'e tí² jmii²¹² joon. Joon galáa²mo jaain²¹ 'in muui¹ 'in tsá² do. ⁷ Joon

'yuui² 'nəñi³ jaain²¹ 'in sii²¹ Barrabás, 'ii jee²¹² 'in nigajngaai¹²gi tsá² coon²¹ li nigatíin¹in coon¹³ tsa'a to². ⁸ Joon gangalíin² tsá² joon gamii¹i tyani Pilato 'e jmá¹ 'ido 'e la tñisi². ⁹ Pilato-gi gañii¹i:

—¿Ti 'iin²¹²naa' 'e láa²na Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

¹⁰ Jin² Pilato la no 'wii¹³ li³o 'e gajaan¹²in 'in tyu² to² tya' untsá² Jesús 'wii¹³ tsiwúu¹mo tya' Jesús. ¹¹ Pe 'in tyu² to² tya' untsá² do nigasií²¹o Pilato 'e tyu²gi wa'a láa¹i 'ido Barrabás. ¹² Joon gaunngii¹i tún¹ Pilato:

—¿'Ee 'iin²¹²naa' lí² coon¹³ 'in sii²¹ Røøi¹³ tya' tsá² Israel lo?

¹³ Joon gañii¹i tsá², 'oo¹o tá² liili¹ jin²in:

—¿Téen¹in 'ido tsa'a crúu¹³ no!

¹⁴ Gasii²¹ Pilato tún¹ 'in tsá² do jin²in:

—¿'Ee gó² nigajmaa¹a 'inlo?

Pe 'in tsá² do gañii¹i tún¹ tá² liili¹ jin²in:

—¿Téen¹in 'ido tsa'a crúu¹³ no!

¹⁵ Joon 'wii¹³ 'iin²¹²in Pilato ján² røø²¹ coon¹³ 'in tsá¹ do joon galáa²mo Barrabás joongi gatyu²u to² póo²i Jesús joon gajaan¹²in 'ido wa'a téen¹in tsa'a crúu¹³.

¹⁶ Mo ngayuui¹³ joon, joon gatyii¹mo 'láa² Jesús tyani Pilato joon gangajée¹i 'ii tyi¹ tya' røøi¹³ li sii²¹ Pretoria. Joon gauncaain²¹ ce jileei²¹ 'láa². ¹⁷ Joon tyii²¹i Jesús coon²¹ 'mi² yóoin² nəu² la lí¹ 'e tyi² røøi¹³. Coon²¹gi corona lí² jmaai² tóon¹ gaton¹ mootyi² Jesús. Coon¹³ la joon ga'láa² 'wii²¹² ləu²¹i Jesús. ¹⁸ Joon ga'láa² tsá² do 'wii²¹² 'aa²¹i Jesús jin²in:

—¿Viva Røøi¹³ tya' tsá² Israel! ¿Wóo²-o cwoseein²¹!

¹⁹ Joon coon¹³ 'no³ sii² cwaa²¹ gapó² mootyi² Jesús joon gañii¹i Jesús. ²⁰ Mo ngayuui¹³ gaungøøi¹ la no joon gatyíi³o 'a 'mi² yóoin² nəu² do joon gaci¹i tún¹ Jesús siin¹³in do-o. Tsifu joon gatyii¹mo Jesús itéen¹in 'ido crúu¹³.

Taain¹ tsá² Jesús tsa'a crúu¹³

²¹ Jaain²¹ tsá² seen²¹ Cirene sii²¹ Simón, jmii²¹ Alejandro coon¹³ Rufo, najaa¹²i li tsajmaa¹a to². Joon mo gangii¹i do 'in 'láa² do gatyu²u to² 'ido wa'a coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús.

22 Joon gangajée¹i Jesús fu coon²¹ li sii²¹ Gólgota, coon²¹ li 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Mootyi² 'Lii²¹². 23 Joon gacwo¹o 'ido Jesús vino caai¹³ jmi¹³ 'mó² sii²¹ mirra pe Jesús-gi jo ga'un²un 'edo. 24 Joon gateen¹in tsaá' crúu¹³ do. Joon 'in 'láa² do gajmaa¹a jmaai²xu siin¹³ Jesús. Gacoo¹o 'iin lii¹i la jaain²¹ do.

25 'In² ñá³ ningóo¹ mo gateen¹in Jesús tsaá' crúu¹³. 26 Joon gataan¹an coon²¹ júu³ yu' tyi² Jesús 'e faa²¹a 'e ga'nii¹i Jesús. Faa²¹a la lo: "Róøi¹³ tya' tsá² Israel 'ino." 27 Caan²¹mo gataain¹ Jesús tsaá' crúu¹³ coon¹³ gáí¹ 'uun²¹, jaain²¹ li' caai tsáa¹ jaain²¹gi li' caai²¹ tooin²¹². 28 La joon 'e gatsín¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios: "Gaun¹'íi³in tsá² 'ii jee²¹² 'in gó²."

29 Jileei²¹ 'in ngii¹i do gají²mo Jesús joon gajøø²¹ø mootyi¹i jin²in:

—'Nu-u 'in ifin¹ cwo¹ do joon jee²¹² 'ni¹ jmi²¹² 'ijmáa³o'ó tún¹, 30 laai²¹² 'wo'ó no. Cwúui¹ tsaá' crúu¹³ no.

31 La joon jon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo' tya' ley gaungøøi¹ Jesús sii²¹i ruu²¹i:

—Galáa²mo 'in xeei²¹ joon 'ña'gi jo lí² láí¹ 'ña'a. 32 Wana ganee²¹e' gajngaa¹i tsaá' crúu¹³ tya'a 'ña'a joongi lí² jo¹o líi²'na' 'e 'ii-o Cristo, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.

Joon cagi 'in gataain¹ crúu¹³ coon¹³ Jesús gají²mo 'ii.

Jún¹mo Jesús

33 Mo gatí² tyiiañi¹ galinuu²¹ coonti ca 'iin² 'ni¹ ca'lóo². 34 Mo gatí² 'e hora joon ga'oo¹o Jesús jin²in:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? ('E'øøi²¹-tsi jin²in: Dios tyiia, Dios tyiia, ¿'ee li' ni-gatíu¹³u jna?)

35 'Inlíi¹³ 'in téein² do niganúu²un joon gajin²in:

—Nuu²duu', nitø¹ø Elías.

36 Joon gangó¹ jaain²¹ cwiin¹in. Mo ngayuui¹³ gaun'laa²¹ coon²¹ esponja coon¹³ vino tiin²¹ joon gauntyii²¹ coon nii²¹² sii² gacwo¹o Jesús. Joon gajin²in:

—Jaan²duu', nee²du' wana jó¹ Elías jaxáa¹i 'ino.

37 Tsifu joon ga'oo¹o Jesús coon²¹ naa¹³ tá² líli¹ joon gajún¹mo. 38 Joon coon²¹ 'mi² 'ii¹ inuu cwo¹ fee¹ do ga'gii²¹ coonti tún² fío¹³. Tí² yu' joongi ca tí² 'wii²¹² ga'gii²¹. 39 Joon 'in tyu² to² 'láa² romano 'in siin¹² tyani li taain¹ Jesús do mo ganii²¹ xiiala ga'oo¹o Jesús joongi xiiala gajún¹ 'ido joon gajin²in:

—'E la ja²mo, 'in tsañuu¹ lo Jóon¹ Dios 'i.

40 Coon²¹ li téein² tsami² wíin²gi gajøø²ø. Jee²¹² 'ii siin¹² María Magdalena joongi María sáa³ Jacobo 'in xuui²¹²gi Sé³. Joongi siin¹² Salomé do. 41 'In tsami² lo nigangii¹ coon¹³ Jesús. Joongi nigajmaa¹a 'e dø¹ 'ido la 'ii²¹² gangii¹ Jesús Galilea. Joongi fúu¹mo tsami² 'in téein² do 'in gangalín² coon¹³ Jesús Jerusalén.

Ga'á¹mo Jesús

42 Joon la xuu tiin¹xu 'wii¹³ 'e jmi²¹² tya' 'e tyaa¹ tyú² ('øøi²¹-tsi tsá² cwoon¹ 'ló¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²) 43 joon gajó² Sé³, tsá² seein²¹ coon fuu²¹ sii²¹ Arimatea. 'In Sé³ no jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ joon jaain²¹ tsá² 'in siján¹an jmi²¹² mi tyu² Dios to². Jo 'goo²¹o coonti. Ga'í¹ 'ido tyani Pilato joon gamii¹o cuerpo tya' Jesús. 44 Pilato do ganga'goo²¹-tsi 'e najún¹mo Jesús jmoonno. Joon gatø¹ø 'in tyu² to² 'láa² do gaunngii¹i wa'a jo¹o gajúun²in. 45 Mo gajin² 'in tyu² to² 'láa² do 'e jo¹o gajúun²in joon gacwoo¹ Pilato cuerpo tya' Jesús 'e cón² Sé³ do. 46 Tsifu joon galó² Sé³ do coon²¹ 'mi² taa²¹ tyú². Joon gaxía² cuerpo tya' Jesús joon gacin¹in 'e 'mi² taa²¹ do. Joon gataan¹²in coon²¹ tsi 'aan¹ li² coon²¹ tsaá' xá¹. Joon gasii²¹i coon²¹ cuun²¹² 'ootoo²¹ 'aan¹ do. 47 Joon ganii²¹ María Magdalena coon¹³ María sáa³ Sé³ li ga'ái¹ Jesús do.

16

Mo gajin¹in tún¹ Jesús

1 Mo gangii¹i jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² joon María Magdalena coon¹³ Salomé coon¹³ María sáa³ Jacobo galó² jmi²¹ jmafuu²¹ 'e tsaxee¹i tya' Jesús. 2 Joon 'áa³ jmi²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³, mo ga'yeei²¹ ñi¹, tyalín² li ga'ái¹ Jesús. 3 Sii²¹i ruu²¹i:

—ǂ'in 'in jan¹ 'e cuun²¹² 'e jni¹ 'oo'aan¹ do? —sí²i.

⁴ Pe mo ganii²¹ jo 'e cuun²¹² fee¹ li do. Jo si²gi 'áan³ tya'. ⁵ Mo gangatáa¹i tsi too²¹ 'aan¹ do ganii²¹i jaain²¹ simii²¹, taa²¹ siin³ liili¹, tyín¹in li' caai²¹ 'aan¹ tsáa¹ do. Joon gafoo¹mo 'in tsamí² do. ⁶ Pe 'in simii²¹ dogi gasii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³naa'. 'Naa²¹naa' Jesús tsá² Nazaret 'in gatein¹ tsá² tsa' crúu¹ do. Pe nigajiin¹o. Jo 'yuui²gi lo. Jóø²duu' li ga'ii²¹ do. ⁷ Cwoliín²naa', cwosí¹³ii' tsá² tya'a coon¹³ Tǂ³ 'e tsáa¹a Jesús nifugi tyii' fu Galilea. Joon do-o imáa¹naa' 'i jiin¹³ la nigajin²in.

⁸ Joon gangalín²mo cwiin¹in li roon¹ 'aan¹ do 'wii¹³ jleei¹ gafoo²¹i liili¹. Jo 'iin gasii²¹ coonti jiin¹³ jaain²¹ 'wii¹³ gafoo²¹i liili¹.

Jesús gajnee¹in tyani María Magdalena

⁹ Mo ngayuui¹³ joon 'e gajiin¹ Jesús, mo gajná² 'e galáa² 'wii²¹² semóo¹ do joon gajné¹in Jesús 'láa² 'wii²¹² tyani María Magdalena, jaain²¹ tsamí² 'in ga'woo¹i Jesús dyá¹ 'in 'lii' alma tya'a. ¹⁰ Joon 'ido-o gangóo¹ ngasii¹²i 'in nigangi¹ coon¹³ Jesús. Joon do-o taai¹ xuui²¹²-tsi joon cí²o. ¹¹ Joon mo ganúu²un 'ii 'e seen²¹mogi Jesús joongi 'e niganii²¹mo 'in tsamí² do 'ii jo gajo¹ galíi²i 'e jin² 'in tsamí² do.

Gajné¹in tyani gáí¹ tsá² tya'a

¹² Mo ngayuui¹³ joon gajné¹in Jesús xiaa²¹gi líi¹i tyani gáí¹ tsá² 'in ngaliin¹ coon²¹ tya'i fu¹. ¹³ 'Ii-gi ngalín²mo ngasii¹²i tsá² tya' Jesús pe jon'gi júu³ tya' 'ii jo¹ galíi²i.

Sí¹i Jesús ji dyajaain²¹ tsá² tya'a

¹⁴ Mo licíin²¹xu joon gajné¹in tún¹ Jesús coon²¹ li néei¹ 'in dyajaain²¹ tsá² tya'a gø¹²ø. Joon gaunngii¹i tsá² tya'a do xiiala li' 'e jo jo¹ líi² 'ido, joongi 'waa²¹-tsi 'ido tsa 'wii¹³ jo jo¹ galíi² la jileei²¹ 'in gasii²¹i 'ii 'e nijjin¹ Jesús. ¹⁵ Joon gajin' Jesús sí²¹i tsá² tya'a:

—Cwoliín²naa' la 'ui fu juncwii²¹. Sí¹³ii' jileei²¹ tsá² júu³ tyá² tya' xiiala itiin¹³ tsá² tyani Dios. ¹⁶ Joon jileei²¹ 'in jo¹ líi² 'e

júu³ tyá² do joon 'in sáai² jmii²¹ itiin¹³mo 'i. Pe 'in jo jo¹ líi² li 'lii³ itsáa¹a. ¹⁷ Joon 'in jo¹ líi² ijmáa¹a 'e li² lo: Coon¹³ 'ii²¹ tyajna i'wooi²¹ jileei²¹ 'in 'lii³ taai² almas tya' tsá². Joon ifaa²¹o jmíi¹ xiaa²¹. ¹⁸ Joongi isaan²¹in coon¹³ cwoo²¹o mii²¹ pe jo ijmá¹ 'nii²¹ tya'a. Joongi wana 'uun²¹ 'ootyíi² jo ijmá¹ 'ii²¹. Joongi táan¹an cwoo²¹o tya' 'in tsatsaa¹³ joon 'láa²mo 'i.

Mo gasoo¹o Jesús fu ñu'fú²

¹⁹ Mo ngayuui¹³ gafee²¹i Jesús tsá² tya'a do joon ganga²mo Ña'ñu¹u' Jesús fu ñu'fú². Joon do-o gangacwaa²¹ li' caai²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹. ²⁰ Joon ga'woo²¹mo tsá² tya'a ngasii¹²i tsá² xiiala itiin¹³ tsá² la caan²¹mo. Joon coon¹³ 'ña'a Jesús 'e uncoon¹³on. Joon coon¹³ milagro 'e jmoo¹o tsá² tya'a litsáai¹-tsi tsá² 'e jo¹o júu³ tya' Jesús. Amén.

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹ a San Lucas

Prólogo

1 Fúu¹mo tsá² nigataan¹an ni mo'jí² la galí² jilaa²¹ 'e nigalí² jee²¹² jna'. 2 Joon 'in tsá² 'in niga'e¹e jna' niganii²¹o ca la mo 'wiin²¹² joon gatyaa¹o júu³. 3 La joon jon jna nigacoon²¹oo cwáain¹ coon²¹ tún² ca la mo 'wiin²¹². 'Wii¹² joon líi²na 'e tyú²-u 'e tóon¹³oon ni mo'jí² jilaa²¹ la lí² 'e nigalí². 4 La joon jmáa³aan tsá² tyú¹ Teófilo 'e litsáai¹-o'o 'e la ja²mo jilaa²¹ júu³ 'e niga'e² tsá² 'næ.

Jaain²¹ ángel jmoo¹o júu³ iliseein²¹ Wó³ saa¹i tsá² jmí²¹

5 La jee²¹² líi¹i Herodes róøi¹³ fu li sii²¹ Judea seein²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Zacarías. Líi¹i tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ Abías. Tsamí² tya'a sii²¹ Elisabet. Jaain²¹ jún² tya' 'líi²¹² Aarón 'ii. 6 Jiwáa²mo do tyú¹mo tyani Dios i. Joongi jmaa¹a jilaa²¹ tíisi² coon¹³ jilaa²¹ to² tyu² Dios. Jo 'e tsaa² tya'a sá². 7 Jo 'in xuui²¹² tya'a seein²¹ tsu 'wii¹³ Elisabet do jo lí² tsatyéen¹in. Joongi nitsáa²mo jiwáa²mo.

8-9 Cafu mo líi¹i Zacarías untsá² tyani Dios gatíi² tsajiin²¹ fuusún² ni altar tya' Dios. Gatíi² tsajmaa¹a 'elo jiin¹³ la tíi²si² 'e jmoo¹o untsá² do. Gacoo¹o untsá² 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ee to² ijmáa¹a. Joon mo gatí² 'ii²¹ ga'í² Zacarías cwo¹ tya' Dios do 'e tsajiin²¹ fuusún². 10 Jileei²¹ 'in catyaa²gi do gajaan¹an caluu faa²¹a júu³ tyú². 11 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹ siin¹³in lí¹ tsáa¹ 'e lí¹juun¹un fuusún². 12 Mo gajnéi¹ 'in ángel do 'áa¹mo gafooi²¹ Zacarías jiin¹³ jo ñii¹ 'ee jmáa¹a. 13 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³o, Zacarías, tsu Dios niganúu²o júu³ tyú² tyi'i. Itsatyéen¹³mo tsamí² tyi'i jaain²¹ yuun²¹. Joon unsii²¹o'o Wó² 'ii. 14 Líi¹ tyuu¹³u jløø¹³mo'o 'wii²¹² tya'a. Fúu¹mo 'in jløø¹³mo 'e galiseein²¹. 15 Tsu 'in yuun²¹ tyi'i

do 'in lityú¹mo tyani Dios. Jo 'e 'uun²¹un coonti jon' vino jon'gi máa¹. Joon ca la mi liseen²¹mo un'øø¹²mo Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii. 16 Joon coon¹² júu² tya'o fúu¹mo tsá² seein²¹ Israel ici²o coon¹³ 'Ña'ñu¹'u' Dios tya'a. 17 'In Wó³ no tsáa¹a jée¹gi lagi 'Ña'ñu¹'u' ijmáa¹a la gajmaa¹a Elías. Joon 'ii²¹ tya' 'ii ijmáa¹a 'e jileei²¹ tsá² coon¹³ jóon¹on iliseein² mo tyú². Joon 'in jo mo nuu¹³ ninuu¹o júu² røø²¹. Joon la joon tyaa¹ tyú² tya'a tsá² i'ii²¹mo 'Ña'ñu¹'u' —jin² ángel do.

18 Joon Zacarías do gaunngii¹ 'in ángel do: —Xiiala ijmáa²aa 'e iun'øø¹²na 'elo tsu 'áa¹mo nitsaa¹moo la joon tsaamí² tyiia jon.

19 'In ángel do gañii¹:

—Jna-a Gabriel. Siin¹³moo tyani Dios. 'Ti gasii¹in jna 'e fuu²¹²uu 'næ. Joongi 'e jmáa³aa 'nu júu³ jilaa²¹ júu³ tyú² lo. 20 Pe nano jo lí² foo¹³gi'i ca gatsín¹ jilaa²¹ júu³ lo tsu jo gajo¹ líi²u'u júu³ tyiia. 'E júu³ lo 'ná¹ tsín¹ mo gatí² 'ii²¹ tya'a.

21 La 'ii²¹² joon 'in tsá² catyaa² téein² caluu²¹²-u sijéen¹³mo Zacarías. Líi¹ tsa'goo¹-tsi 'wii¹³ líi¹ gali'ii²¹²i inuu cwo¹ do. 22 Pe galili²o 'e nigajøø² coon²¹ lí² tsu 'wii¹³ mo gacwa'ii¹i jo lí² faa²¹gi. Joon gajmaa¹a lí² coon¹³ cwo²¹o tsu jo lí² faa²¹gi.

23 La tsifu joon mo gatsín¹ to² tya'a 'e cwo¹ do ganga²mo fu tya'a. 24 Mo gangíi¹gixu jmí²¹² joon gacán¹mo tsamí² tya'a yuun²¹. Joon gajaan¹o inuu, jo gacwa'ii¹i ce gatsín¹ 'ñeei² sii²¹. Gajin²in:

25 —'Ña'ñu¹o' nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyú² tyiia joon nigatyíi³o fa'ii²¹ tyiia tyani tsá².

Jaain²¹ ángel jmoo¹o júu² iliseein²¹ Jesús

26 Ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéin¹ Elisabet do yuun²¹ mo gasii¹in Dios 'in ángel Gabriel do fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret lí¹ náa¹ Galilea. 27 Ngafee¹³i jaain²¹ simí² sii²¹ María. 'Ido-o náa¹ júu³ tya'a coon¹³ jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Sé³. Sé³ do jún² tya' 'líi²¹² David 'ii. 28 'In ángel do gangatyéin¹ lí¹ tyíin¹in 'in simí² do. Joon gajin²in:

—Pe jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹² tyi'i jo sii²¹ la joon —jin².

62 Joon gajmaa^{1a} li² coon¹³ cwoo^{21o} tya' jmii²¹ yuun²¹ do 'ee 'iin²¹² in lisii²¹ yuun²¹ do. 63 'I-igi gamii¹ⁱ coon²¹ mo'ji². Joon gataan^{1an} ni do 'e lisii^{21o} Wó³. Ganga'goo²¹-tsi jilee²¹mo. La tsifu joon gali²⁻ⁱ gafaa²¹ Zacarías do. 64 Joon gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios. 65 Coon¹³ 'e lo-o gafoo¹mo jileei²¹ 'in néei¹ la 'ui tsaa' moo²¹ li sii²¹ Judea do. Tyaa¹ júu³ jee²¹² 'ii jilaa²¹ 'e nigali².

66 Jileei²¹ 'in nuu^{1un} 'elo gacón² cwáain¹. Joon gajin²ⁱⁿ:

—¿'Ee ilíin² 'in xuui²¹² no? Tsu 'e la ja²mo uncoon¹³ Ña'ñu^{1u} 'ii.

Júu³ gafaa²¹ Zacarías

67 Joon Zacarías, jmii²¹ 'in Wó³ do, røøi¹ Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa^{21a} júu² tya' Dios. Jin²ⁱⁿ:

68 Untyú¹mo Ña'ñu^{1u} Dios Jmii²¹ tya' tsá² Israel.

Tsu nigauncoon¹³ tsá² tya'a joon gaun-tiin¹³mo jna'.

69 'Lii²¹² David gajmaa^{1a} la to² tyu^{2u} joon nigatyii¹²mo Dios jaain²¹ júu² tya'a 'in píin^{2gi} 'e ijmaa^{1a} tiin¹³ jna'.

70 La joon júu³ ga'ii² 'wii²¹² tya' tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² ca líi²¹².

71 Ga'ii² júu³ itiin¹³ jna' tya' jileei²¹ 'in 'eei¹ jna'.

Joon i'wóo¹ⁱ jna' ja'cwoo^{2o} jileei²¹ 'in 'iin²¹² in jmeei²¹ jna' jilaa²¹ 'e gó².

72 Dios ga'ii² júu³ tya' 'líi²¹² tsacøøi¹² tyi' 'e fúu² iliin¹ Dios 'ii.

Jo 'ín²-tsi 'e júu³ tyiin² do 'e nigajmaa^{1a} coon¹³.

73 La lo-o 'e júu³ ga'ii² Dios tya' 'líi²¹² yuun¹³ tyi' Abraham:

74 Gacwo^{2o} 'ii²¹ 'e tiin¹³na' 'e lí²⁻ⁱ tsáa¹mo-tsi' 'ii.

Jo cu²-tsi' coon¹³ 'in 'eei¹ jna'.

75 Joon lí²⁻ⁱ jmoo^{21o} jilaa²¹ to² tyu^{2u} coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú^{2-u} la 'ii²¹² sáan³an'.

76 Joon 'nu-u icwoo^{21o} nifu itya^{21a} tyú² tsá² i'ii²¹mo Ña'ñu^{1u}.

77 Joon la joon litsáai¹-tsi tsá² tya'a xiiala itiin¹³ Dios tsá² mi 'ín² in tsaa² tya'a.

78 'Wii¹³ fúu² líi² Dios jna' joon gasii¹ⁱⁿ jóon^{1on} 'in nigajmaa^{1a} jná² joo²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ li ngii²¹ⁱ.

79 Nigajná² joo²¹ tya' jileei²¹ 'in néei¹ li nuu²¹,

joongi 'in néei¹ li 'íi¹ foo¹³ 'mó¹.

Joon lí²⁻ⁱ linee^{21e} xiiala ngii²¹ⁱ 'e tyú^{2-u} tyani Ña'ñu^{1u},

jin² Zacarías do.

80 Joon 'in xuui²¹² Wó³ do gacwán¹mo.

Joon gali²øø²¹mo-tsi 'áai¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in Dios. Joon gatéein² coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ ca gatsín¹ jmii²¹² 'e 'ná¹ licwii¹ in tsá² Israel 'ii.

2

Galiseein²¹ Jesús

1 Jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsaa'to² tyiin¹ Roma sii²¹ Augusto. Joon 'in Augusto do gatyu^{2u} to² 'e tsataai² tsá² ni jí² ce jileei²¹ tsá² 'in seen²¹ coonti. 2 'E jí² lo nifu galáa²

'wii²¹² gajmaa^{1a} mo líi¹ⁱ Cerenio to² fu li sii²¹ Siria. 3 Jilee²¹mo tsá² 'ná¹-a tsalín²

fu goo^{1o} 'e tsataai² ni jí². 4 'Wii¹³ joon gacwo¹ⁱ Sé³ fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹

Galilea. Joon gangóo¹ fuu²¹ Belén, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Judea. Do-o li galiseein²¹

'líi²¹² David tsu Sé³ do jaain²¹ júu² 'líi²¹² David. 5 Ngóo¹ fu Belén caan²¹mo coon¹³

María 'e tsataai² ni jí². Nináa^{13a} júu³ tya'a 'e tí² li cui² cwoo^{21o}. Joongi nityéen²mo

yuun²¹. 6 Joon gali² la 'ii²¹² taain²¹² fu Belén joon do-o li galiseein²¹ jóon¹ María.

7 'Ido-o jóon^{1on} 'láa² 'wii²¹². Joon gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mi². Joon gatyaa¹ⁱ coon²¹ tsi

momóo¹ tsu jo sá² 'nú¹ li ján³.

Jaain²¹ ángel jafee¹³ⁱ tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹

8 Tyan¹ fuu²¹ Belén ningi¹ coon²¹ poo²¹² tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹. Do-o nijoon^{1o} la

coon²¹ 'woo¹ 'aa¹mo joo'saa²¹ tya'a. 9 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu^{1u}.

Joon la tøøi² 'oo² ñu¹fú² tya' Ña'ñu^{1u} gajná²

joo²¹ la cu² li' li née¹. 10 Joon líí¹ gafoo²¹; pe 'in ángel-gi do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jo foo¹³naa' tsu coon²¹ júu³ tyú²-u 'e tyaan² 'e fuu²¹²uu 'naa' ilijløøi¹³ jilee²¹mo tsá². 11 Nano galiseein²¹ fuu²¹ goo¹o David jaain²¹ 'in jmá¹ tiin¹³ 'naa' 'in sii²¹ CRISTO. Ña'ñu¹u' 'ii. 12 Lawa coon²¹ li² imáa¹³naa' 'in yuun²¹ do raain¹ coon²¹ tsi momóo¹ sipaa²¹i 'mi² —jin² 'in ángel do.

13 La tsifu joon co' li siin¹³ 'in ángel do joon gajnéi¹ fúui¹gi ángeles. Joon cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Joon jin²in:

14 ¡Cwocwoo¹ 'maai¹³ Dios jilee²¹ 'in néei¹ ñu¹fú²!

La joon jon ni 'wó² cwolisá² 'ii²¹ tya' tsá² 'in jløøi¹³ 'wii²¹² tya'a.

15 Joon mo ngaliin²in 'in ángeles do fu ñu¹fú² 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹i ruu²¹i;

—Moo²¹o'. Mojøø²¹ø' fu Belén jilaa²¹ 'e nigalí² lo. Mojøø²¹ø' jilaa²¹ 'e nigajin² Ña'ñu¹u'.

16 Joon ngaliin²mo jmoono lí¹. Joon mo gatyaliin²in gatsee²¹mo María coon¹³ Sé³ joongi 'in yuun²¹ do raain¹ tsi momóo¹.

17 Mo gatsee²¹i gatyaa¹o júu³ jilaa²¹ 'e nigajin² 'in ángel do cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ do. 18 Joon jilee²¹ 'in ganúu² líí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ tya' 'ido. 19 Joon María tii¹³i-tsi jilaa²¹ 'elo. Joon ga'i¹-tsi 'wii²¹² tya'a. 20 Joon 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ngaliin²mo jløø¹³mo cwáain¹ tya'a. Ngaliin²mo un'goo²¹o Dios. Cwoo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e niganúu² joongi 'e niganii²¹. Tsu 'wii¹³ jilaa²¹-a nigalí² la nigajin² 'in ángel do sii²¹i 'ii.

Tsacøøi¹³ tya' Jesús tyaa¹a cwoo²¹ Dios Jmii²¹ 'in yuun²¹ Jesús

21 Mo gati² jñá² jmii²¹² 'e galiseein²¹ Jesús gajmaa¹a tsacøøi¹³ tya'a li² 'ii. Joon gaun-sii²¹ JESÚS jiin¹³ la 'e nigajin² 'in ángel do nigasii²¹i María la nu¹gi 'e gacaain²¹ María Jesús.

22 Mo gatsiin¹ jmii²¹² 'e gauntyú¹-i jiin¹² la tii¹si² tya' Moisés gangajée¹³mo Jesús fu Jerusalén 'e tyá² cwoo²¹o Dios. 23 La lo-o gajmaa¹a tsu 'wii¹³ ni jí² tya' Ña'ñu¹u'

jin²: “Jilee²¹ yuun²¹ tsañuu¹ 'in liseein²¹ nifu jmaa¹a tsá² coon²¹ tya' Ña'ñu¹u'.”

24 Gangaliin²mo gacwo²o Ña'ñu¹u' Dios jiin¹³ la to² tyu² ni jí² tya'a. 'E jin² jí² do 'e 'ná² cwóo¹i tsá² canéi¹ posii²¹² si gáí¹ maa²¹² 'ee lawa coon²¹ fa¹.

25 Jee²¹² jmii²¹² joon niseein²¹ Jerusalén jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Simeón. 'Ii jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyúí¹ coon¹³ Dios. Líí¹ un'goo²¹ 'ii Dios. Joongi sijan²o mi jó¹ 'in jmá² tiin¹³ tsá² Israel. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios siin¹³mo coon¹³ Simeón do. 26 Nigajin²in Espíritu tya' Dios 'e jo ijúuin² jiin¹³ la jo mo nii²¹ Cristo 'in siin¹in Ña'ñu¹u'.

27 'In tsañuu¹ lo gangó¹ fu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén to² tyu² Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon mo gajaliin²in tsacøøi¹³ tya' Jesús coon¹³on fu cwo¹ 'e jmáa¹a jiin¹³ la to² tyu² ley. 28 Joon gariin¹ 'in Simeón do 'in yuun²¹ do. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. Jin²in:

29 Ña'ñu¹u', lí²-i cwo¹³o júun²moo 'e tyú²-u, tsu nigauntsiin¹mo 'ii²¹ 'e gajmaa²a coon¹³ tsá² tyi'i.

30 Nigamá¹moo coon¹³ unní³oo 'in jmá² tiin¹³ tsá²,

31 'in nigasín²un tyani jilee²¹ tsá².

32 Joon 'ino-o líí¹i lawa coon²¹ jí² 'e jnéi² tya' jilee²¹ 'in jo seein²¹ Israel.

Joon coon²¹ 'e tyú²-u tya' tsá² tyi'i 'in seein²¹ Israel.

33 Sé³ coon¹³ sáa³ Jesús líí¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gajin² Simeón cwáain¹ tya' xuui²¹² do. 34 La 'ii²¹² joon gataain² Simeón cwa¹³ 'ii. Joon gajin²in sii²¹i María, sáa³ Jesús:

—'In yuun²¹ lo 'yuui 'ii²¹ 'e jmáa¹ 'e cii¹²i tsá² Israel sixu 'e róon²on 'ee. 'E joon lawa coon²¹ li² 'e líí¹ fúui¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya'a.

35 Coon¹³ 'e la joon 'e nilí² xiiala 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'e tyi'n-u jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ ñí³ 'e ga'í² tsi alma tyi'i —jin² Simeón do.

36 Do-o jon 'yuu²i jaain²¹ tsamí² 'in nisii²¹ Ana. Jamii¹i jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Fanuel. 'Ido-o líí¹i tsá² tya' coon²¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel 'in¹ nisii²¹ Aser. Ana do-o tíí²i cwoo¹o júu³ tya' Dios. Líí¹ natsáai² tsu simii²¹²gi 'ii la mo gacui² cwoo²¹o. Joon dyá¹ jiin²¹ nigacwoo²¹ coon¹³ ñuu¹ tya'a.

37 Joon nano ningóo¹ dyajñuu² jiin²¹ 'ná¹gi itsín¹ coon²¹ cíein¹³ jiin²¹in. Jo ga'woo²i 'e cwo¹ do. 'Yuu²i cwo¹ la 'woo¹ tiin¹³ la jm̄¹ 'e untyú¹i Ña'ñu¹'u'. Faa²¹o júu³ tyú² joongi jo gøø²¹ø la tñ² si². 38 'In tsamí² do gangatyéin¹ la tsifu joon. Joon mo ngayuui¹³ gacwo²o 'maai¹³ Dios ga'láa² 'wii²¹² gafee²¹i tsá² cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ Jesús do. Fee²¹i jilee²¹mo 'in siján² 'ii²¹ iláa²mo 'in seen²¹ Jerusalén.

Nga²mo Jesús fu Nazaret

39 Mo ngayuui¹³ gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e tyu² to² ni jí² tya' Ña'ñu¹'u' gangaliin¹mo fu Galilea. Gangalín¹in fu goo¹o Nazaret. 40 Joon 'in yuun²¹ do gacwán¹mo. Lí¹gi pí²-tsi joongi lí¹gi 'øøi²¹gi-tsi. Joon líi¹ gauncwai³ Dios 'ii.

Xuui²¹² Jesús 'yuui² cwo¹ fee¹ sii² Jerusalén

41 Joon tsacøøi¹³ tya'a la coon²¹ jiin²¹ tsalín² Jerusalén 'e tsajøø² jm̄²¹² sii²¹ pas-cua mo tii¹³-tsi tsá² Israel mo gacwa'woo²¹i tsacøøi¹³ tya'a Egipto. 42 Mo gatsín¹ Jesús dyatun¹ jiin¹in ngalín²mo coon¹³ tsacøøi¹³ tya'a fu Jerusalén jiin¹³ la tñisi² 'e tí² jm̄²¹² do. 43 Mo gaci¹²i jaliin¹mo gatséi¹ jm̄²¹² do 'in xuui²¹² Jesús do gajaan¹o fu cwo¹ fee¹ Jerusalén. Ce jiin¹³ jo galili³ tsacøøi¹³ tya'a. 44 Ga'i¹-tsi 'e jaa¹³mo Jesús jee²¹² tsá² fúui¹ lílilí¹ do. La joon ngatáai² fu² coon²¹ jm̄²¹². Joon ga'naa¹²i jee²¹² tsaruu²¹i coon¹³ jilee²¹ 'in cwii¹ingi. 45 Pe jo gatsee²¹i. Joon ngalín²mo tún¹ fu Jerusalén 'e tsa'nee¹³i 'ido fu joon.

46 Joon mo gatsín¹ 'ni¹ jm̄²¹² joongi gatsee²¹i 'ido fu inuu¹ cwo¹ do. Tyín¹³in jee²¹² tifo² tya' ley nuu¹u joongi ungi¹i 'ido. 47 Jilee²¹ 'in nuu¹u júu² tya'a líi¹ tsagoo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ cwo¹ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. 48 Mo ganí²i tsacøøi¹³ tya'a 'ii líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajin² sáa³a:

—Yuun²¹ tyiia, ¿'ee li' gacwoo¹³o jna'a fa'i³ la no? Ñu²¹'u coon¹³ jna líi¹ cu²-tsii'i naga'nee¹³na'a 'nu.

49 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee li' 'naa²¹naa' jna? ¿Ti jo ñí²'ii' 'e 'ná²a jmá³aa jilaa²¹ to² 'e nicwo¹ Ñu³'u jmáa³aa?

50 Pe tsacøøi¹³ tya'a jo ga'øøi²¹-tsi 'e gajin² Jesús gasii²¹i 'ii.

51 Joon gangaliin¹mo coon¹³ Jesús fu Nazaret. La joon galinuu¹³'u to² tyu²'u. Pe sáa³o jo ga'ín¹-tsi jilaa²¹ 'elo. 52 La joon Jesús líi¹ tyú² gacwáan¹in. Joongi 'øøi²¹gi-tsi. 'Yaa¹mo-tsi Dios coon¹³ Jesús. La joon jon 'yaa¹mo-tsi jilee²¹ tsá² coon¹³ Jesús.

3

Cwo¹ júu³ Wó³ saai¹ tsá² jm̄²¹ lí jo 'in tsá² seen²¹

1 Ningóo¹ dya'ñá² jiin²¹ 'e Tiberio 'in tyín¹³ Roma líi¹i tsaa'to² nifu. Joon Poncio Pilato-gi líi¹ tsaa'to² fu Judea. Joon Herodes-gi líi¹ tsaa'to² fu Galilea. Joon ruu²¹i dogi sii²¹ Lii²¹² tyu²'u to² fu Iturea coon¹³ líi¹ sii²¹ Traconite. Joon Lisancias líi¹ tsaa'to² fu Abilinia. 2 Joon Anás coon¹³ Caifás líi¹ untsá² 'in tyín¹gi nifu. La 'ii²¹² joon taain²¹² Wó³ jón¹ Zacarías coon²¹ líi¹ jo 'in tsá² seen²¹. Joon gacwo²o Dios 'ii coon²¹ júu³ 'e tya¹ tsá². 3 Joon Wó³ gangí¹i la caain²¹ co' ti' jm̄²¹ Jordán 'e sii²¹i tsá² 'e 'ná²-a unsii¹ 'e 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² joon 'ná²-a saai²¹ jm̄²¹. Joon la joon 'iin²mo tsaa² tya'a. 4 'Elo-o gauntiin¹³mo jiin¹³ la jin² ni jí² 'e gajmaa¹a 'in gacwo¹ júu² tyú² ca líi²¹² 'in sii²¹ Isaías:

Tá² coon²¹ ni'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ líi¹ jo 'in tsá² seen²¹. Nijin²in:

“Ijó¹ Ña'ñu¹'u'. Tyaa²aa' tyú² tyii' i'ii²¹mo' 'ii.

Tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹mo'.

Jmáa²aa' fu uncwii²¹ tyii' lawa coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹.

5 Unrøø¹mo' jilaa²¹ juu¹³ cwó².

'E unrøø²¹mo' jilaa²¹ po³ moo²¹.

Joongi fu¹ tuu²¹ nijmaa²aa' tsáa¹.

Jilaa²¹ fu¹ gó² 'ná² lí² røø²¹.

6 Joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni ní²o xiiala tiin¹³ Dios tsá².”

Jin² jí² tya' Dios do.

7 Mo tsalín² tsá² 'e saai¹ Wó³ 'ii jm̄²¹ joon jin²in Wó³:

—ɔTsá² 'in coon²¹ tsá² to² 'naa'! ɔ'lin nigasii¹³ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéin¹? 8 Cwojmáa^{2aa} 'jiin¹³ la tii² jma¹ 'in nigajo²-tsi. Joon jo 'i¹-oo': “Jo 'e tsangii¹na' tsu jún² tya' 'lii²¹² Abraham jna'”, tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jma² Dios jún² tya' 'lii²¹² Abraham. 9 Dios nityaa¹ tyú² ñityí² tya'a 'e tyu^{2u} 'mó², joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwó² 'oofuu²¹ tyú² tya'a ityu^{2o} joon ijún² coon¹³ jí² —jin² Wó².

10 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do 'ii jin²in:

—ɔ'Ee-gi 'ná² jmoo²¹o'on jon?

11 Wó²gi gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'oo¹o tún² 'mi'tyi² 'ná²-a cwo^{1o} coon²¹ tya' 'in jo 'oo¹o coon²¹ tí².

12 Gajalín²mo jon 'inlíi¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² wa'a 'e saai²¹ jmii²¹. Joon gaunngii¹, jin²in sii²¹i Wó²:

—Tifo², ɔ'ee 'ná¹ jmó³ jna'a?

13 Joon gajin² Wó³:

—Jo mí²ii' líi¹gi jiiin¹³ la 'ii²¹ na tyan¹.

14 'Inlíi¹³gi 'láa² gaungii¹ 'ii jin²in:

—Jna'gii¹, ɔ'ee-gi 'ná² jmoo²¹o'o?

Joon gajin² Wó³:

—Jo ti' tyí²ii' coon²¹ tí² tya' doñi'in tyitsaa²¹², jogi tyí²ii' cuu² coon¹³ tajúu³. Cwoli'yaa¹mo-'oo' jiiin¹³ la 'lee¹³naa'.

15 'In tsá² do téin² 'áai¹ sijáan¹³an. Joon 'i¹-tsi wana jon' Wó² no líi² Cristo 'in sín¹ Dios. 16 Pe Wó³ dogi gajin²in sii²¹i jileei²¹:

—Jna-a, 'e la ja²mo jiiin¹³ coon¹³ jmii²¹ saa²na 'naa' jmii²¹. Pe jó¹-o jaain²¹ 'in cwói¹ Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngí¹ coon¹³ 'naa'. Joon iuntyú¹mo 'naa' coon¹³ coon²¹ lawa coon²¹ jí². Joon 'oo¹gi 'ii²¹ lagi jna ce jiiin¹³ jo tii²na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii²¹²i. 17 'Ijó¹o ijmáa¹ la jmoo¹ tsá² mi untyuu²¹ trigo. Mo untyuu²¹ trigo do tyii¹³o jilaa²¹ jún² tyú² joon coon¹o fu tya'a. Pe jilaa²¹gi tyi¹ dya²o ni jí² li jo guu²¹.

18 Coon¹³ láai²gi júu³ la lo-o ga'e² Wó³ tsá² júu³ tyú². 19 Joon ca-gi tsaa²to² Herodes gajiiin²mo tsu 'wii¹³ Herodes do tyiin¹³in coon¹³ Herodías tsamí² tya' ruu²¹i Lii²¹²

lawá tsamí² tya'o. Gajiiin²mo jon 'wii¹³ jilaa²¹gi 'e gó² nigajmaa^{1a}. 20 Joon coon¹³ jilaa²¹ 'elo-o gajmaa^{1a} 'e gó²gi ca gataan¹²in Wó³ 'nũñi³.

Saai¹ Wó³ Jesús jmii²¹

21 La nu'gi 'e lí² jilaa²¹ 'elo mo gangi¹ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ joon gasaa¹mo jon Jesús jmii²¹. Joon la 'ii²¹² cwo^{2o} 'maai¹³ Dios ganó¹ 'ooñu'fú². 22 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajngáa¹ líi¹ maa²¹² fu li siin¹³ Jesús. Joon ganúu² coon²¹ júu³ jó¹ fu ñu'fú² 'e jin²: —'Nu-u yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na.

Jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya' Jesucristo

23 Ningóo¹ Jesús jiiin¹³ dyadya¹ jiiin¹in xulii¹ xuxaa¹ la mo galáa² 'wii²¹² cwo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios. Jiiin¹³ la 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'ii jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Elí. 24 Elí do-gi jóon¹on Matat. Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Jana. Jana do-gi jóon¹on Sé³. 25 Sé³ do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Amós. Amós do-gi jóon¹on Nahum. Nahum do-gi jóon¹on Esli. Esli do-gi jóon¹on Nagai. 26 Nagai do-gi jóon¹on Maat. Maat do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Semei. Semei do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Judá. 27 Judá do-gi jóon¹on Joana. Joana do-gi jóon¹on Resa. Resa do-gi jóon¹on Zorobabel. Zorobabel do-gi jóon¹on Saltiel. Saltiel do-gi jóon¹on Neri. 28 Neri do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Adi. Adi do-gi jóon¹on Cosam. Cosam do-gi jóon¹on Elmodam. Elmodam do-gi jóon¹on Er. 29 Er do-gi jóon¹on Josué. Josué do-gi jóon¹on Eliezer. Eliezer do-gi jóon¹on Jorim. Jorim do-gi jóon¹on Matat. 30 Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Simeón. Simeón do-gi jóon¹on Judá. Judá do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Jonán. Jonán do-gi jóon¹on Eliaquim. 31 Eliaquim do-gi jóon¹on Melea. Melea do-gi jóon¹on Mainán. Mainán do-gi jóon¹on Matata. Matata do-gi jóon¹on Natán. 32 Natán do-gi jóon¹on David. David do-gi jóon¹on Isai. Isai do-gi jóon¹on Obed. Obed do-gi jóon¹on Booz. Booz do-gi jóon¹on Salmón. Salmón do-gi jóon¹on Naasón. 33 Naasón do-gi jóon¹on Aminadab.

Aminadab do-gi jóon¹on Aram. Aram do-gi jóon¹on Esrom. Esrom do-gi jóon¹on Fares. Fares do-gi jóon¹on Judá. ³⁴ Judá do-gi jóon¹on Jacob. Jacob do-gi jóon¹on Isaac. Isaac do-gi jóon¹on Abraham. Abraham do-gi jóon¹on Taré. Taré do-gi jóon¹on Nacor. ³⁵ Nacor do-gi jóon¹on Serug. Serug do-gi jóon¹on Ragau. Ragau do-gi jóon¹on Peleg. Peleg do-gi jóon¹on Heber. Heber do-gi jóon¹on Sala. ³⁶ Sala do-gi jóon¹on Cainán. Cainán do-gi jóon¹on Arfaxad. Arfaxad do-gi jóon¹on Sem. Sem do-gi jóon¹on Noé. Noé do-gi jóon¹on Lamec. ³⁷ Lamec do-gi jóon¹on Matusalén. Matusalén do-gi jóon¹on Enoc. Enoc do-gi jóon¹on Jared. Jared do-gi jóon¹on Mahalaleel. Mahalaleel do-gi jóon¹on Cainán. ³⁸ Cainán do-gi jóon¹on Enós. Enós do-gi jóon¹on Set. Set do-gi jóon¹on Adán. Joon 'in Adán do jóon¹on Dios 'ii.

4

Satanás coon²¹on cwáain¹ 'e jmoo¹o Jesús coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹

¹ Jesús røø²¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gacii¹²i fu ti' jmii²¹ Jordán. Joon 'in Espíritu do-o gangajéei¹ 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. ² Do-o gateen¹in tunló¹ jmii²¹². Jo 'ee gagøø²¹ø jiiin¹³xu. Jee²¹² jmii²¹² joon gatsaa²¹² un'aa²i. Joon Satanás do gacón²du cwáain¹ xiiala líi² Jesús. ³ Joon gajin² Satanás do gasii²¹i 'ii:

—Wana Jóon¹ Dios 'nə jmaa²¹a 'e cuun²¹² lo lí¹ 'iñi¹.

⁴ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jin² ni jí² tya' Dios: “Jon¹ jiiin¹³ coon¹³ 'iñi¹ 'e seen²¹ tsá², ca-gi jilaa²¹ júu³ tya' Dios seen²¹ tsá².”

⁵ Joon gangajéei Satanás do Jesús coon²¹ moo²¹ ñii¹ lí². Joon ga'e²e Jesús coon²¹ catá² la tøøi² fuu²¹ 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹. ⁶ Joon gajin²:

—Nicwo³oo 'nə jilaa²¹ 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e fuu²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya³gi tya'a. Tsu jna niga'ii¹³na jilaa²¹ 'elo. Joon cwo³oo doñi'iin 'in 'yaa¹-tsii. ⁷ Cwo³oo 'nə wana sii¹³i 'wojni²i tyani³ii joongi mi³i tyani³ii.

⁸ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jeen¹³mo'o coon²¹on coon¹³ jna. Satanás 'nə. Tsu ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹ 'naa' jiiin¹³ 'ña'-o Dios. Joon untiin¹³moo' jiiin¹³ la to² tyu² 'ii.”

⁹ Mo ngayuui¹² joon Satanás do gangajéei¹ Jesús fu Jerusalén. Joon gasaa¹i ti yu¹ cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Satanás gasii²¹i Jesús:

—Wana Jóon¹ Dios 'nə cwó² cwotee²¹u ni 'wó² ¹⁰ tsu ni jí² tya' Dios jin²:

Dios cwo²¹ 'ii²¹ 'e jalín² ángeles tya'a 'e 'aa¹i 'nə. ¹¹ Nisaan²¹in 'nə coon¹³ cwo²¹o. Joon jo liwúui¹ tii¹³i coon¹³ cuun²¹².

¹² Jesús-gi gajin²in:

—Jin²in jon ni jí² tya' Dios: “Jo jmaa²¹a litsáai¹-o'o Ña'ñu¹u' Dios.”

¹³ Mo jo gatsaa²¹a Satanás 'e jmaa²¹gi coon¹³ Jesús gangawíin²mo coon¹³ Jesús coon²¹ sii¹³.

Jesús 'láa² 'wii²¹² to² tya'a fu Galilea

¹⁴ Jesús do nga²mo fu Galilea røø²¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon líi¹ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a la caan²¹mo co' do. ¹⁵ Joon Jesús ga'e³e tsá² tsi inu¹ la caan²¹mo cwo¹ sinagoga. Joon jilee²¹mo untyú¹ 'ii la caan²¹mo do.

Jesús ngaa¹²i fu Nazaret

¹⁶ Joon gangai² Jesús fu Nazaret. Fuu²¹ do-o li gacwáan¹in. Joon mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaa¹³i fu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel si² do jiiin¹³ la tii¹² tya'a. Joon gajmaa¹a siin¹²in 'e faa²¹a jí² taa¹³ júu³ tyú² tya' Dios. ¹⁷ Joon gacwo² tsá² 'ii coon²¹ jí² tya' 'in gafaa²¹ júu³ tyú² ca líi²¹² sii²¹ Isaías; joon mo ganá¹ joon gatsaa²¹a coon²¹ li jin² la lo:

¹⁸ In Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' ngii¹ coon¹³ jna

tsu nigauntyú¹mo jna 'e cwó²oo júu³ tyú² tya'a tya' jilee²¹ tsá² tañii².

Joongi 'e jmáa³aa júu³ xiiala iláa²mo jilee²¹ 'in sijñii¹³.

Joongi unjnaa¹ unni² jilee²¹ tsá² 'in tíuu². Joongi jmáa³aa tiin¹³ jilee²¹ tsá² 'in jmaai²¹ tsá².

¹⁹ La joon lisá²-a júu³ 'e gacwaa²¹² jiiin²¹ mo jmoo¹o Ña'ñu¹u' 'e tyú²-u tya' tsá².

20 Mo ngayuui¹² joon gajni¹ Jesús 'e jí² do joon gacwo² 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gacwoo²¹-o. Joon jilee²¹mo 'in tsá² taai² cwo¹ do jǽ² Jesús 'áai¹. 21 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a jin²in:

—Nano-o nigatsín¹mo 'e jin² ni jí² tya' Dios lo tyaní²ii' —jin² Jesús.

22 Jilee²¹mo tsá² faa²¹ a tyá² tya' Jesús. Joongi líi¹ tsa'goo²¹tsi júu³ 'ya² 'e sii²¹ Jesús 'ii. Joon gaunngii¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿Tí jon' 'in lo-o 'in jón¹ Sé³ do?

23 Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—'E la ja²mo ifu³naa' jna 'e júu³ lo: “Timí¹, un'láai² 'wo'o.” Joongi 'e fú²uu' jna: “Jilaa²¹ 'e ganuu²¹u'u 'e gajmaa²a fu Capernaum jmaa²a jon fuu²¹ góo²o lo.”

24 Joon gafaa²¹gi Jesús gasii²¹i 'ido:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jii¹³ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² jo faa²¹ tsagoo¹o tyá² tya'a. 25 'E ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'e fúu¹ 'yiaa'ní² 'in seein²¹ fu Israel mo gacwo¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Elías júu³ tyá² tya' Dios. Joon jo gajó² jmí¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no³. Joon líi¹ galisá² 'oo² la caain²¹ fuu²¹. 26 Pe Dios jo gasii¹in Elías tya' jii¹³ jaain²¹ 'yiaa'ní² 'in néei¹ fu Israel do. Gasii¹mo Dios 'ii tya' jaain²¹ 'yiaa'ní² 'in seein²¹ fu líi sii²¹ Sarepta tyan' co' fuu²¹ Sidón. 27 Líi¹ jon seein²¹ tsatsaa¹³ jgǽ² fu Israel jee²¹² jmí²¹² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyá² sii²¹ Eliseo. Pe jii¹³ jaain²¹ jo ga'láai². Jii¹³ Naamán 'in seein²¹ líi tyu² to² Siria gaun'láai² Eliseo —jin² Jesús.

28 Mo ganúu² jileei² 'in tsá² táai² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo líi¹ gati² 'nii²¹-tsi. 29 Joon garóon². Joon gatyii¹mo Jesús fu caluu²¹² fuu²¹ do. Joon gangajée¹³i Jesús fu coon²¹ yu¹ moo²¹ líi náa¹ fuu²¹ do. Do-o la mo 'iin²¹²in 'e lee¹²i Jesús fu tyi² xá² do. 30 Pe Jesús-gi gangii¹i tún² tsa¹ jee²¹² 'ii. Joon ganga¹mo.

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'líi¹³ alma tya'a

31 Joon gangó¹ Jesús fuu²¹ Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ líi sii²¹ Galilea. Joon

do-o gajaan¹an 'e²e tsá² fu inuu cwo¹ sinagoga mo tí² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 32 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹e tsu 'wii¹³ faa²¹a lawa jaain²¹ 'in 'oo¹o to².

33 Cwo¹ do-o 'yuui jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Joon ga'oo¹o jin²in:

34 —Túu¹ jna'a. ¿'Ee líi' 'u¹u jee²¹² jna'a, Jesús tsá² Nazaret? ¿Tí ñi²i 'e untyee¹u jna'a? Ñí²oo 'iin 'næ. 'In tyú¹mo tya' Dios 'næ —jin² 'in 'líi¹³ do.

35 Pe Jesús gajii²in 'in espíritu gó² do. Joon gajin²in:

—¿Ca tii²! ¿Tiuu² 'in tsañuu¹ lo!

Joon 'in espíritu gó² do gajmaa¹a cii²¹mo 'in tsañuu¹ do ni 'wó² tyani jileei²¹ 'in táai² do. Joon gacwo¹í¹o 'in espíritu gó² 'ii. Ce jii¹³ coon²¹ 'e gó² jo gajmee²¹i. 36 Joon jilee²¹mo gafoo¹i. Joon gasii²¹i ruu²¹i:

—¿'Ee-gi júu³ 'elo? ¿'Ee to² 'oo¹o 'in tsañuu¹ lo? ¿ǽ² xiiala tyu² to² 'in espíritu gó² do, gatyu² to² 'woo¹i, joon ga'woo¹mo!

37 Joon líi¹ faa²¹ tsá² tya' Jesús la caan²¹mo co' do.

Un'láai² Jesús 'yiaaunsáa³ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³

38 Joon gacwo¹í¹ Jesús fu cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' Simóoi¹³. Joon 'in 'yiaaunsáa³ Simóoi¹³ nitsaa¹³o joongi 'yu tyí²mo. Joon gamí¹i tyani Jesús 'wii²¹² tya' 'ido. 39 Joon gangatyéen¹ Jesús tyani líi raain¹ 'ido. Joon ga'wó² 'e tyí²in do. Joon gajeen²¹mo. La tsifu joon garóon²o joon ga'láa² 'wii²¹² 'e unjí¹mo 'in tsá² do.

Un'láai² Jesús fúu¹ tsatsaa¹³

40 Mo gayoin² ñi¹ jileei²¹ 'in 'aai¹ tsatsaa¹³, coon¹³ 'láai² nii² jmoowúu¹ 'e tyaan¹ tsá² gangajée¹³i líi siin¹³ Jesús. Joon gauntsii¹i Jesús cwo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo fúu¹mo tsatsaa¹³. 41 Joongi ga'woo¹ 'in 'líi¹³ taai² alma tya' tsá². Joon mo ga'woo¹i gajin²in:

—Jón¹ Dios 'næ.

Pe Jesús-gi gajii²mo 'ido, jo gacwo¹gi faa²¹ 'ido tsu ñi²¹ 'in 'líi¹³ do 'e 'ii-o Cristo.

Jesús cwo¹ júu³ fu Galilea

42 Mo gajná² jmí²¹² Jesús do gacwo¹ 'í¹o 'e fuu²¹ do. Joon gangóo¹ coon²¹ lí 'ña'a. Pe 'in tsá² do ga'na²mo 'ii. Joon gatyalín²mo lí siin¹² Jesús. 'Iin²¹²in jnii²¹i wa'a jo tsáa¹a.

43 Pe Jesús-gí gajin²in:

—'Ná²-a cwóo³oo júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² ce jilaa²¹ fuu²¹ tsu 'wii¹³ cwáain¹ la lo-o gagoo²¹²oo.

44 La joon gangí¹ Jesús cwoo¹o júu³ tyú² la caain²¹ cwo¹ sinagoga lí san² Galilea.

5

Tsá² saain² joo²¹ jmí²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesús

1 Coon²¹ naa¹³ gali² siin¹³ Jesús tí' jmí²¹ tyíia¹ lí sii²¹ Genesaret. Joon líí¹ fúui¹ tsá² gatyalín². Joon lí' cuu¹² lí' lí siin²¹ Jesús tsu 'iin²¹²in núu¹un júu³ tyú² tya' Dios. 2 Joon ganí² Jesús tún² barco líí² sí'í¹³ co' do. Jo 'in tsafi²¹² do seein²¹. Ni'woo²¹mo caluu²¹² run²un núu³ tya'a¹. 3 Joon ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco do 'e nitya' Simóoi¹³. Joon gatyu² Jesús to² nga'ii²¹ 'ido ga'la²gixu 'e barco do tí tsigi jmí²¹. Joon gacwó¹ Jesús tsi barco do. Joon ga'láa² wii²¹² 'e²e tsá² júu³ tyú² tí lí tyíin¹in do. 4 Mo ngayuui¹³ ga'e²e tsá², joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Tyán² barco lo tí lí 'o² jmí²¹. Joon 'íí³í' núu³ tyii'. Joon saan¹³naa' joo²¹ jmí²¹.

5 Simóoi¹³gí gañii¹:

—Tífo², la tθøi² 'woo¹ nigajmoo²¹o' to² saain²¹ joo²¹ pe coonti jo 'in mo taan¹³na'a. Pe nano 'wii¹³ tyu²gí' to² 'íí³duu núu³ tyíia.

6 Mo ngayuui¹³ gajmaa¹ la joon líí¹ fúui¹ joo²¹ jmí²¹ gali¹i ca ga'gí²¹ núu³ do. 7 Joon gajmaa¹ lí² gasii²¹i 'in tsá² ngí¹ coon¹³on do, 'in taai² barco coon²¹ do 'e tsaliin² tsauncoon¹³on. Gajalín²mo. Joon gaun-røø¹mo la jí tún² barco ca xu jo gatá². 8 Mo ngayuui¹³ 'elo Simóoi¹³ Tú³ gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gajin²in:

—Túu² jna Ña'ñu¹'u' tsu jaain²¹ 'in 'oo¹o tsaa² jna.

9 Simóoi¹³ do líí¹ ganga'goo²¹-tsi coon¹³ 'in catyaaí²gí 'in téen² coon¹³ do mo ganii² jileei²¹ joo²¹ jmí²¹ do. 10 Líí¹ jon ganga'goo²¹-tsi Jacobo coon¹³ Wó³ jón¹

Zebedeo. 'Ii jmoo¹o to² caain²¹ coon¹³ Simóoi¹³ do. Pe joon gasii²¹ Jesús Simóoi¹³ do:

—Jo foo¹³naa'. La mo jée¹ jmoo²oo' to² saain²¹ joo²¹ jmí²¹ pe nano jmáa³aa' to² tyíia saan¹³naa' tsá².

11 Joon gatyii²¹ barco do fu tí' jmí²¹. Do-o gasáa¹a coon²¹ tyaa¹. Joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

Un'láai Jesús jaain²¹ tsá² líí¹ jgøøi²¹

12 Gatyíá¹ Jesús coon²¹ fuu²¹. Joon ganí² jaain²¹ tsañuu¹ líí¹ jgøøi²¹ 'ii. Joon gasii²¹i moojnii¹ ca ní 'wó² tyani Jesús. Joon gamí¹i tyani Jesús, gajin²in:

—Ña'ñu¹'u', wa' 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

13 Joon gason¹ Jesús tya' 'ido. Gajin²in:

—'Iin²¹²moo un'láa²na 'nu. Jmáa³oo 'láa²-o —jin² Jesús.

La tsifu mo gajin²in 'elo gajeen²¹mo 'e jgoo²¹ do tya'a. 14 Joon gatyu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i ce jiiin¹³ jaain²¹. Gasii²¹o 'ido:

—Cwoo²¹o jiiin¹³ tyani untsá². Joon un-tyúí¹ 'wo'o coon¹³ to² 'e nigatyu² Moisés. Coon¹³ 'e la joon líí² tsá² 'e niga'láa²mo'o.

15 Jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do la do, pe jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹ Jesús 'áai¹gí gafa²¹ tsá² tya'a. Joon fúui¹gí tsá² licaain²¹ janúu² júu³ tya'a, joongi 'e un'láa²i Jesús 'ii coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an. 16 Pe Jesús gatyíin¹mo 'ña'a coon²¹ lí jo 'in tsá² seein²¹. Joon do-o gafee¹³i Dios.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² sítssuu¹³ cwoo²¹ tíí²

17 Coon²¹ jmí²¹² 'yuui Jesús coon²¹ tsi inuu 'e²e tsá². Joon néei¹ 'in líí¹³ tsá² fariseo coon¹³ tífo² tya' ley 'in nijalín² la caain²¹ co' Galilea coon¹³ Judea coon¹³ Jerusalén. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Jesús un'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³. 18 La 'íí²¹² joon gatyalín² jaain²¹ gáí¹ tsañuu¹ jée¹i jaain²¹ tsá² sítssuu¹³ cwoo²¹ tíí² 'in raan¹in coon²¹ nityi¹. La 'iin²¹²mo taan¹in inuu do joon tyáai¹ tyani Jesús. 19 Pe jo gatsaa²¹a xíia' fu tsataai² tsu líí¹ fúui¹ tsá² taai². Joon gasoo²¹o fu yu 'nú¹ do. Joon gajan²an coon²¹ sii¹³ teja. Joon gaxáai² 'in tsatsaa¹³

do tsiin¹ in nityi¹ do jee²¹² tsá² fúu¹ do tyani li siin¹³ Jesús do. ²⁰ Mo gani² Jesús 'e tsáa¹ mo-tsi 'ido joon gasii²¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, niga¹ in² mo tsaa² tyi'i.

²¹ Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo do ga'láa² 'wii²¹² 'i¹-tsi. Jin² in:

—'In tsañuu¹ lo faa^{21a} 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² 'iin² tsaa² tya' tsá² ce jiin¹³ 'ña'a Dios.

²² Tsu nii² Jesús jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin² in:

—¿'Ee li'i 'i¹-oo' la no? ²³ ¿Noo 'e jogi tyan¹ to² fúu^{212uu} 'in tsá² lo: “Jo 'ee tsaa² røøi²¹ gi'i”, owa fúu^{212uu} 'ee: “Ráan² un no, ngi² no?” ²⁴ Pe nano ijmaa³ aa tyani²ⁱⁱ 'e tsáa¹ mo-'oo' 'e Ruu²¹ⁱ Tsá² tíi² 'iin² tsaa² tya' tsá² mo taain¹ fu juncwii²¹.

Joon gajin² in sii²¹ⁱ 'in tsá² 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² do:

—'Nu-u, fúu^{212uu}. Ráan² un, saa¹³ tyi¹ tyi'i, cwee²¹ fu tyi'i —jin² Jesús.

²⁵ La tsifu joon 'in tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tíi² do garoon¹ on tyani jileei²¹ 'in tsá² do. Joon gasaa^{13a} tyi¹ tya'a li raan¹ in. Joon gangaa¹²ⁱ fu tya'a cwo^{2o} 'maai¹³ Dios.

²⁶ Jilee²¹ mo ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios. 'Goo^{21o} líi¹ gajin² in:

—Nano niganee^{21e} coon²¹ 'e fee¹ 'áai¹.

Tøø²¹ Jesús Leví

²⁷ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo gacwo⁴ⁱⁱ Jesús. Joon gani² jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² sii²¹ Leví. Tyín¹³ in coon²¹ li cí¹ tsá² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹. Joon gasii²¹ⁱ Jesús 'ido, jin² in:

—Ná¹ coon¹³ jna.

²⁸ Joon garóon² Leví do. Gatú^{2o} jilaa²¹. Joon gangóo¹ coon¹³ Jesús.

²⁹ Mo li ciin²¹ giXu joon gajmaa^{1a} Leví coon²¹ jmi²¹² fee¹ li fu tya'a tya' Jesús. Joon líi¹ fúu¹ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² taai² coon¹³. 'In líi¹³ gi tsá² néei¹ coon¹³. ³⁰ Pe tsá² fariseo coon¹³ 'in tifo² tya' ley ga'láa² 'wii²¹² sii²¹ⁱ tsá² tya' Jesús, jin² in:

—¿'Ee li'i cø^{2øø} joongi 'ú^{2uu} coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ 'in catyaa² gi 'in røøi²¹ tsaa²?

³¹ Jesús-gi gasii²¹ⁱ 'ido:

—Jo 'néi¹ timí¹ tya' jileei²¹ 'in tyúi¹. 'Né¹ mo jiin¹³ tya' tsatsaa¹³. ³² Jo mo ga-goo^{212oo} wa'a tø^{13øø} jileei²¹ 'in tyúi¹. Tø^{13oo} jiin¹³ 'in røøi²¹ tsaa² 'e jaa^{21a}-tsi.

Ungii¹ tsá² Jesús xiiala jmoo¹ tsá² taa^{21a} jo gøø^{21ø}

³³ Joon gaungi¹ⁱ 'in tsá² do Jesús jin² in:

—¿'Ee li' jmoo¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Wó³ taa^{21a} jo gøø^{21ø} joongi faa^{21a} júu³ tyá²? Joon la joon jon jmoo¹ tsá² fariseo. Pe tsá² tyi'gi¹ gø^{2o} joongi 'un^{2o} —jin² 'in tsá² do.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—'Goo²¹ wa'a jo dø¹ tsá² mi tyalín² coon²¹ li gacui² cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyín¹³ 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do gø^{2ø}. ³⁵ Pe ijó² coon²¹ jmi²¹² mo jo sein²¹ gi 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do jee²¹² 'naa'. Joon jmi²¹² joon lí²-i jmá¹ tsá² taa^{21a} jo døø^{21ø}.

³⁶ Gajin² in jon Jesús gasii²¹ⁱ 'ido 'e cwáain¹ lo:

—Jin² in tsá² 'e jo tyá² wa'a tyu² tsá² ca'no³ siin¹³ 'mii² joon taan¹² an coon¹³ siin¹³ tsáai². Wana gajmaa¹ tsá² la joon tsa⁴ⁱ siin¹³ 'mii² joon jo jnee¹ in røø² coon¹³ siin¹³ tsáai² do. ³⁷ Joongi tún² jo lí³ wa'a tyiia²¹ tsá² jmi¹ móo¹ 'mii² tsi loo²¹ tsáai² tsu wana gajmaa¹ tsá² la joon 'e jmi¹ móo¹ do mo 'yá² joon 'gi^{1o} 'e loo²¹ tsáai² do. Joon la joon 'e tsa⁴ⁱ jmi¹ móo¹ coon¹³ 'e loo²¹ do. ³⁸ Tsu 'ná²-a tyiia²¹ tsá² jmi¹ móo¹ 'mii² coon²¹ tsi loo²¹ 'mii². Joon la joon røø²¹ tsatiin¹³. ³⁹ Jo 'iin²¹² in tsá² 'uun² un vino 'múui² tsifu mo ngayuui¹³ gaun¹ tsá² vino tsáai² tsu jin² tsá² 'e jmá² gi vino tsáai².

6

Tsá² tya' Jesús cuun¹ mi² trigo mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹ Coon²¹ jmi²¹² galí² mo gati² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngóo¹ Jesús coon²¹ jee²¹² li sijna² trigo. Joon tsá² tya'a ngalín² cuun¹ un mi² trigo do. Joon untyuu²¹ coon¹³ cwoo^{21o}. Joon gø^{2ø} mi² tya'. ² Joon 'in líi¹³ tsá² fariseo gaunngii¹ⁱ sii²¹ⁱ 'ido:

—¿'Ee li' jmoo^{2oo} to² 'e jo tíi² jmoo¹ tsá² mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

³⁻⁴ Jesús-gi gañii¹ⁱ:

—Tyú²-u ñi³ 'naa' 'e gajmaa¹ 'lii²¹² David. Coon²¹ jmii²¹² ga'ii²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ mo gatsá² un'áai² fu tsi inuu cwo¹ tya' Dios. Joon gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ ni cwaai¹³ fiin¹³ jiin¹³ untsá² tii² gø¹ø 'e 'iñi¹ do. ⁵ La joon jon Ruu²¹i Tsá² tii²mo tyu²u to² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tyuun²¹ cwoo²¹o

⁶ Mo gati² coon²¹gi jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús nga'ii²¹ fu inuu cwo¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e² tsá². Joon do-o 'yúui² jaain²¹ tsá² 'in tyuun²¹ cwoo²¹ tsáa¹. ⁷ Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo jøø²i Jesús. Gacón² cwáain¹ wana iun'láai² Jesús 'in tsá² do mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Coon¹³ 'e la joon lí²-i jmáa¹ a tsaa² tya' Jesús. ⁸ Pe Jesús ñi¹o 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹i 'in tsá² tyuun²¹ cwoo²¹ do:

—Ráan²un. Jmáa² siin¹³u'un tún² tsa² no.

Joon garóon² 'in tsá² do. Joon gajmaa¹ siin¹²in. ⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'in tsá² catyaa² do:

—Niunngii²duu 'naa', ¿'ee 'e tii² jmaa¹ tsá² mo 'e jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ti 'e tyú² owa 'e gó² 'ee? ¿Ti 'e jmá¹ tsá² tiin¹³ tsá² owa 'e jóoin² tsá² 'ee?

¹⁰ Joon gajøø²i Jesús jileei²¹ 'in téein² co' li siin¹³in. Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Ni¹³ cwoo¹¹o.

Joon gajmaa¹ 'in tsá² do. Joon ga'lóo² cwoo²¹. ¹¹ Pe 'in catyaa²gi do gatsá² 'nii²¹-tsio. Joon ga'láa² 'wii²¹² unngii¹ la 'oo²¹ jee²¹² 'ii 'ee ijmaa¹ a 'e gó² tya' Jesús.

Tyü¹³in Jesús jì dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹² Jee²¹² jmii²¹² joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ moo²¹. Ngafaa¹²a júu³ tyú². Joon do-o gajaan¹ la tøø²mo 'woo¹ fee¹i Dios. ¹³ Joon mo gajná² joon gatø² Jesús tsá² tya'a 'in ngi¹ coon¹³. Joon gatyii¹³in dyatuuin¹ jee²¹² 'ii. 'Ii 'in galisii²¹ apóstol. (øøi²¹-tsi tsá²: tsá² tya'a 'in gasii¹in.) ¹⁴ 'In lo do 'in sii²¹ Simóoi¹³, 'in gaun-sii²¹o jon Tú³. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Díi³, ruu²¹i Simóoi¹³. 'In catyaa²gi do sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Lii²¹² joongi coon¹³ Bartolomé coon¹³ ¹⁵ Untøø³ coon¹³ Tomóo¹³. Joongi coon¹³ Jacobo jón¹ Alfeo

coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananista. ¹⁶ Coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo coon¹³ Judas Iscariote, 'in mo liciiin²¹ ga'nii¹ Jesús.

Ga'e² Jesús tsá² fúui¹

¹⁷ Jesús gajgáai¹ fu moo²¹ do coon¹³ 'in tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajaan¹ coon²¹ ni mí³ coon¹³ 'in ngii¹ coon¹³. Joon líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹. 'In tsá² do nijalín² la caain²¹ li san² Judea coon¹³ Jerusalén coon¹³ li tyu² to² Tiro coon¹³ Sidón. 'In tsá² lo nijalín² 'e janúu² júu³ tya' Jesús. Joongi jalín² wa'a un'láai² Jesús 'ii jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. ¹⁸ Joongi jileei²¹ 'in ní² wúu¹ coon¹³ espíritu gó² un'láa²mo. ¹⁹ Jileei²¹mo tsá² 'iin²¹²in 'in soon²¹on tya' Jesús tsu tyú² jmoo¹o míi¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'o. Joon ga'láa²mo jileei²¹.

Cwoo¹ Jesús júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú²

²⁰ Joon gajøøi² Jesús tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajin²in:

—Tyú²-u si'ii¹³-'oo' tsá² tañí² 'naa', tsu ityu² Dios to² 'naa'.

²¹ Tyú²-u si'ii¹³-'oo' 'naa' 'in un'aa² no, tsu mi li ciiin²¹ nirø¹mo tu¹uu'.

'Tyú²-u si'ii¹³-'oo', 'naa' 'in ci² nano, tsu mi li ciiin²¹gi nilijløø¹³moo'.

²² Tyú²-u si'ii¹³-'oo' jileei²¹ 'naa' mo 'eei¹ tsá² 'naa', joongi mo 'woo¹ tsá² 'naa' fu caluu, mo faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyii', mo faa²¹ tsá² gó² 'wii¹³ tyii' tsu 'wii¹³ ngii¹' coon¹³ 'in Ruu²¹i Tsá². ²³ Unjløøi¹³ 'yaanaa' coon¹³ 'e jmii²¹² joon tsu líi¹ fee¹gi tyii' mo tyalín²naa' ñu¹fú². La joon jon gajmaa¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² no, gajmee²¹i 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali.

²⁴ 'Lii¹ fúu² 'naa' tsá² sá² cuu² tsu nigali'óo²oo' 'e tyú² seen²¹naa'.

²⁵ 'Lii¹ fúu² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² nano tsu mi li ciiin²¹gi xuxu nityaa²¹² un'aa²naa'.

'Lii¹ fúu² 'naa' 'in jløøi¹³ nano tsu mi li ciiin²¹gi xuxu 'inci¹³oo' coon¹³ jilaa²¹ fa'í².

²⁶ 'Lii¹ fúu² 'naa' jileei²¹ 'in faa²¹ tsá² tyú² tyii' nano tsu la joon gajmaa¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ gó² lawa júu³ tyú².

E'2 Jesús tsá2 'e 'ná2 'iin212 tsá2 'in 'eei'1 'ii
Faa'21gi Jesús jin'2in:

27 —Pe jilee'21naa' 'in nuu'1u júu3 tyiia fuu'212uu 'elo: Cwoli'iin'212moo' jilee'21 'in 'eei'1 'naa'. Joongi jmaa'2aa' jilaa'21 'e tyú2 tya'a. 28 Cwauncwaa'3naa' jilee'21 'in un'lii'13 'naa'. Mí'2h' 'wii'212 tya'a tyani Dios jilee'21 'in cwo'1 tsaa'2 'naa'. 29 Wana 'in gapó2 cataain'21 ni'1'i, cwo'13'o wa'a pó2 'e cataain'21gi do. Wana 'in gatyí'2 'mi'2 tyiá2 tyi'i cwo'13'o cwotyaa'21 jon 'e 'mi'2 tyii'13'i. 30 Cwo'13 doñ'i'in 'in gamí'1. Wana 'in gacón'2 'e 'óo'2-o'o jo mii'2gi'i. 31 Jmaa'2aa' tya' tsá2 xeei'21 ce jilaa'21 'e 'iin'212naa' 'e jmá'1 tsá2 tyii'.

32 'Jmaa'2aa' 'e tyú2 jon' jiin'13 tya' 'in tsá2 'in 'néei'1 'naa' tsu tsá2 gó2 jmoo'1o 'e tyú2 tya' jiin'13 'in 'iin'212mo. 33 Jo jmaa'2aa' 'e tyú2 wana jmoo'2oo' tyú2-u jiin'13 tya' 'in tyú'1 coon'13 'naa' tsu cagi 'in jo tyú'1mo jmoo'1o la joon. 34 Joongi jo jmaa'2aa' 'e tyú2 wana tyí'2oo' jiin'13 coon'13 'e líi'2 'naa' 'e joon'13on jilaa'21 tún'1 tsu la joon jon 'in gó2 tyí'2o tya' 'in gó2. 'i'1-tsi 'e 'ii'21mo jilaa'21 tún'1 tya' 'ido. 35 Pe 'naa' 'ná1 un'nee'21naa' ce jilee'21 'in 'eei'21 'naa'. 'Ná1-a jmaa'2aa' jilaa'21 'e tyú'1 tya'a. 'Ná2-a tyí'2oo' tya'a. Cwo'2oo', jo 'e 'i'1gi-'oo' 'e có2gii' tún'1 jiin'13 xu. Tsu la joon jon lí2 lifee'1gi jilaa'21 'e cwo'1 Dios 'naa'. Joon la joon líin'2naa' joon'1 Dios 'in Níi'1gi. Tsu 'in feei'1-tsi 'ii coon'13 jilee'21 'in jo cwo'21 'maa'13'i 'ii coon'13 jilee'21 'in gó2. 36 Cwoli'woo'1-'oo' jon la 'woo'1-tsi Ñu'1u'.

Jo jmaa'2aa' tsaa'2 tya' tsaruu'21naa'

'E'2gi Jesús tsá2 gajin'2in:

37 —Jo cwó'2oo' tsaa'2 tya' tsaruu'21naa' la joon jon Dios jo icwó'1 tsaa'2 tyii'. Jo piin'212naa' tsá2 xeei'21 la joon jon Dios jo pín'2 'naa'. 38 Cwo'13gii' tsá2 xeei'21 'e tyú2 la joon jon cwo'2gi Dios 'naa' 'e tyú2. Mo tyaa'1 'ii'21 tyii' coon'13 'mó2 'ii'21 cwuu'21 røø'2gi tó2oo'. Tá2gi táa'2aa'. Nijmaa'1 Dios 'ii'21 tyii' coon'13 'ii'21 'e 'naa' gajmee'13 'naa' to2 coon'13 tsá2 xeei'21.

39 Jesús gasii'21gi tsá2 cwáain'1 lo:

—Jo lii'1i jaain'21 tsatiuu'2 'méei'2 jaain'21gi tsatiuu'2 tsu la jiwáa'2mo ixuu'21i coon'21 tsi

too'21. 40 Xu'fiin'13 cwo'2-tsi 'áai'1 'in untsáa'1 do pe jo lí2 tii'2gi jiin'13 la tii'2 tifo'2 tya'a. Pe mo natii'2 tyú2-u itii'2 la tii'2 tifo'2 tya'a.

41 'Áai'1 jo tyan'1 to2 lí2 jøø'13'ø coon'21 tyi'1 'yu unni'2 ruu'21'u. Pe joon jo mo tyaan'2du'u cwáain'1 coon'21 po'mó2 sicu'13 unni'2'i 'wo'o. 42 ¿Xiiala tá2-'o'o fu'3'u ruu'21'u?: “Ru'1'u' cwodu' tyí'3ii tyi'1 'yu unni'2'i.” Pe jo mo tyan'1du'u cwáain'1 xiiala lí'1 po'mó2 'yu unni'2'i 'wo'o. ¡Tsá2 tajuu'21 'nu! Tyi'2du' jée'1 po'mó2 'yu unni'2'i joongi lí2 jøø'13'ø 'e lí2 tyi'3'i tyi'1 'yu unni'2 ruu'21'u —gajin'2 Jesús.

Cwii'1 tsá2 'mó2 'oofuu'21 'e 'oofuu'21 si'í'1

43 Faa'21gi Jesús jin'2in:

—Jo sá2 'mó2 'oofuu'21 tyú2 'e cwo'1 'oo-fuu'21 gó2 jon'gi sá2 'mó2 'oofuu'21 gó2 'e cwo'1 'oofuu'21 tyú2. 44 Cwii'1 tsá2 'mó2 'e 'íi'1 'oo-fuu'21 coon'13 'oofuu'21 si'í'1. Jo cun'1 tsá2 mi'13 cworí'3 'e tsi wuu'21 tóon'1 fii'1. 45 Jilee'21 tsá2 tyú'1 faa'21o jilaa'21 'e tyú2-u tsu tsi alma tya'o náa'1 jilaa'21 'e tyú2. Jilee'21gi tsá2 gó2 faa'21o jilaa'21 'e go tsu tsi alma tya'o náa'1 jilaa'21 'e gó2. Ce jilaa'21 'e gafaa'21 tsá2 coon'13 'oo'2o 'e jalí2 tsi alma tya'a tsá2 joon.

Tún'2 nii'2 tñfuu'21 'e jmoo'1o tsá2

46 Jesús jin'2in:

—'Naa' fuu'21 jna: “Ña'ñu'1u'.” Pe jogi jmoo'2oo' la to2 tyu'3uu. 47 Fú'3duu 'naa' xiiala líi'2 jilee'21 'in jalíin'2 janá'u'2 júu3 tyiia, joongi jmoo'1o la to2 tyu'3uu. 48 Lí'1i lawa jaain'21 tsañuu'1 'in gajmaa'12 coon'21 'ná1. Pe nifu ga'iin'1in 'o'2 líi'1. Joongi gajmaa'1a tñfuu'21 ni cuun'212 do. Joon la joon mo gali'láai'2 jmii'21 do líi'1 ga'la'2a 'e 'ná1 do. Pe jo gali'2i gatyíian'2 tsu 'wii'13 ni cuun'212 lí'1 tñfuu'21 do. 49 Pe jilee'21 'in nuu'1un joon jo jmoo'1o la to2 tyu'3uu líi'2 lawa jaain'21 tsañuu'1 'in gajmaa'12a 'ná1 ni 'wó2. Jo 'ee tñfuu'21 gasii'21i. Joon mo gali'láai'2 jmii'21 joon gatyíian'2o 'e 'ná1 do. Joon gaci'2mo. Joon nga'íi'1 coonti —jin'2 Jesús.

7

Un'láai'2 Jesús jaain'21 tsa'leei'12 tya' jaain'21 'láa'2 tya' Roma

1 Mo ngayuui¹³ gatséi¹ gafeei²¹ Jesús 'in tsá² do joon gangóo¹ fu Capernaum. 2 Do-o ni seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² tya' Roma. Joon ni'áa¹ jaain²¹ tsá² tya'a 'in ni'iin²¹² in lílí¹. Niraain¹ ti li júun² mo. 3 Mo ganúu² 'in tyu² to² 'láa² do 'e faa²¹ tsá² tya' Jesús joon gasii¹ in jaain²¹ gáí¹ tsacøøi¹³ jee²¹² tsá² Israel 'e tsamii¹ tyaní¹ wa'a jó¹ jaun'láai² tsá² tya'a. 4 Joon gangatyéin¹ 'in tsá² do tyani Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² gamii¹ tyani Jesús, jin² in:

—'In tyu² to² 'láa² do tíi² mo 'e uncoon¹³ on tsu líí¹ fee¹-tsi tya' fuu²¹ goo²¹ o'. Joon 'i-o tyu² to² líí¹ cwo¹ tyii¹.

6 Joon gangó¹ Jesús coon¹³ on. Pe mo gatyíia¹ tyani co' li si² 'nú¹ do joon 'in tyu² to² 'láa² do gasii¹ in jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ 'e tsasii¹³ Jesús:

—Ñi'fii²¹ i, jo untyiin² gi 'wo'o, tsu jo tíi² na 'u² u 'in tyu² tyia. 7 'Wii¹³ joon jo gatá²-tsii ga'nee²¹ na 'nu. Li goon foo²¹ o' o joon la joon i'láa² mo tsá² tyia. 8 Lawa'a jna 'ii¹³ moo to² tyu² tsá² xeei²¹ joongi tyu³ oo to² tsá². Joon mo tyu³ uu to² 'e tsalín² tsá², tsalín² mo jon. Joongi motyu³ uu jó¹, jó¹-o. Joongi mo tyu³ uu to² tsá² tyia jilaa²¹ a jmoo¹-o.

9 Joon mo ganúu² Jesús 'elo líí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajóøi² jileei¹³ tsá² jalín² coon¹³ do. Joon gajin² in:

—'E la ja² mo, jii¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel jo mo gatsee²¹ na 'in tsáai¹-tsi la tsáai¹-tsi 'in tsañuu¹ lo.

10 Joon mo gangaliin¹ in 'in tsá² gasii¹ in do gatsee²¹ i 'in tsá² do nityú¹ mo.

Gajmaa¹ a Jesús gajin¹ jón¹ jaain²¹ yia'ní²

11 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngóo¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Naín. Joon ngalín² mo coon¹³ tsá² ngí¹ coon¹³ on coon¹³ fúui¹ gi tsá² xeei²¹. 12 Joon mo gatyíia¹ co' fuu²¹ do gani²¹ jeei¹ tsá² jaain²¹ 'líí²¹² itsa'áa¹³ i. Jii¹³ 'in do-o jón¹ 'yia'ní² 'in niseein²¹. Líí¹ fúui¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ do ngalín² coon¹³ on. 13 Mo gani¹ in Jesús 'ii fúu² galíi² 'ido. Joon gajin² in gasii²¹ i 'ido:

—Jo cii²¹ i.

14 Joon gangatyéin¹ Jesús. Joon gasuu²¹ 'e cwóo¹ do. Joon 'in tyan¹ cwóo¹ do gajan¹ o. Joon gasii²¹ Jesús 'in 'líí²¹² do:

—Simii²¹, jna-a fuu²¹² uu 'nu: jRaan² un no!

15 Joon 'in tsá² nigajúin¹ do nigacwoo²¹-o. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ a. Joon Jesús gajaan²¹ mo sáa³ o 'ido. 16 Mo gani²¹ 'in tsá² taain²¹² do jilaa²¹ 'elo jmai² 'in gafoo²¹ mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo² o 'maai¹³ Dios. Jin² in:

—Jaain²¹ tsá² feei¹ 'in cwo¹ júu² tyú² nigajnéi¹ jee²¹² jna'.

Jin² o jon:

—Dios nigajó² 'e uncoon¹³ on fuu²¹ goo²¹ o'.

17 La tóøi² Judea coon¹³ la cu' li' li san² galiñii¹ tsá² 'e nigajmaa¹ a Jesús.

Tsá² 'in gasii¹ in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹

18 'In tsá² ngii¹ coon¹³ Wó³ gajma² o júu³ jilaa²¹ 'e nigalí². Mo galiñi² Wó³ 'elo joon gatøø² ngái¹ jee²¹² 'ii. 19 Joon gasii¹ in tyani Jesús 'e tsasii¹³ i wana jo² o 'i-o Cristo 'in 'ná² jó¹ owa'a sijéen¹ in 'in xee²¹ mo 'ee. 20 'In tsá² gasii¹ in Wó³ do gangatyéen¹ mo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹ i 'ido:

—Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ nigasii¹ in jna'a 'e unngii² i 'nu wana 'nu-u Cristo 'in 'ná² jó¹ owa 'ná²-a jeen² na'a 'in xee²¹ mo 'ee.

21 La tsifu joon mo gatyalín² 'in tsá² do, Jesús gaun'láai² fúui¹ tsatsaa¹³ coon¹³ jmoowúu¹ tsáai² coon¹³ 'láai² nii² gi jmoowúu¹. Ga'wooi¹ 'in 'líí¹³ táai² alma tya' tsá². Líí¹ jon fúui¹ tsatiuu² gaun'láai². 22 La joon gasii²¹ i Jesús 'in tsá² do:

—Cwolín² naa', joon cwosí² ii' Wó³ la li 'e nigañii² ii' joongi ninúu² uu'. Cwosí² ii' xiiala la lí² jóø² tsatiuu². Joongi tsajluui¹³ lí²-i ngí³. Joongi tsá² jgøøi²¹ ga'láa² mo. Joongi tsá² cwui²¹² nuu¹ o. Joongi 'líí²¹² gajin²¹ o. Joongi tsá² tañii² nuu¹ o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². 23 Jløø¹³ mo 'áai¹ jileei²¹ 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

24 Mo ngayuui¹³ gangalín² 'in tsá² gasii¹ in Wó³ Jesús ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹ i tsá² cwáain¹ tya' Wó³, jin² in:

—'Naa' jo mo tyalín² naa' tyajóø² oo' li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ tó² 'e jøø²¹ coon¹³

tyí². ²⁵ Jon'gi mo tyajøøi²¹ 'naa' jaain²¹ tsá² 'in tyí² 'mi² tyú². Niñi³ 'naa' jileei²¹ 'in tyí³ 'mi² tyú² 'in seein²¹ tyú² 'ii néei¹ lacaain²¹ tya' røø¹³ mo. ²⁶ 'Naa' nigatya-jøø²¹² 'naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú². Joon la joon gañii²ii'. La joon fo²oo 'e 'ido-o 'in tyíin²gi la jee²¹² jileei²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tyú². ²⁷ Tsá cwáain¹ tya' 'ii la mo gajin² ni jí² tya' Dios la lo:

Síi³na tsá² tyan¹ júu³ tyú² nifugi li cwóo²o.

Joon 'e tyáa² tyú² tsá² i'ii²¹ mo 'nã.

²⁸ 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jee²¹² jileei²¹ tsá² jo mo cwai² jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² 'in feei¹gi lagi Wó³ sai¹ tsá² jmii²¹. Pe doñi¹iin 'in 'wó¹gi 'in seein²¹ li tyú² Dios to² 'ido 'in feei¹gi lagi Wó³.

²⁹ Mo ganuu¹un jileei²¹ tsá² 'elo coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'ni¹ tsá² 'in nigasaai¹ Wó³ jmii²¹ gajin²o 'e ja²mo Dios. ³⁰ Pe 'in tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in cwó¹ yaai 'e saai¹ Wó³ 'ii jmii jo ga'ii²¹ jilaa²¹ 'e la mo 'iin²¹² Dios jmáa¹ 'wii²¹² tya'a. ³¹ Gajin²gi Jesús:

—Nanogi cóon³duu cwáain¹ xiiala líi¹ tsá² 'in seein²¹ nano. Fo³duu xiiala líi¹. ³² Líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in néei¹ to² coo¹o la caain²¹ fu 'moo¹³. Tøø²¹ø xuui²¹² ngii¹ coon¹³ jin²in: “Xuu²¹u¹ lúu¹ pe jo tseen²¹²naa'. 'øø²¹øø coon²¹ júu³ fa¹³ tyii' pe jo cí²ii'.” ³³ Gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ joon jo 'ee gø²ø 'iñi¹ jon'gi vino 'uun²¹un. Joon 'naa'gii' foo²¹oo' 'e tyaan¹ coon²¹ espíritu gó². ³⁴ Joon mo ngayuui¹³ joongi gagó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². Gø³oo joongi gu³oo. Joongi foo²¹oo' 'e jlo² tu³uu, 'e gø³øø joongi gu³uu líi¹gi. Joongi foo²¹oo' 'e seen²¹na tyú² coon¹³ jileei²¹ 'in røøi²¹ tsaa² coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'ni¹ tsá². ³⁵ Iliñi¹ tsá² 'e jmii¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ 'in jai² líi² 'ii.

Tyíin¹³ in Jesús fu tya' jaain²¹ tsá² fariseo sii²¹ Simóoi¹³

³⁶ Jaain²¹ tsá² fariseo gatø¹ø Jesús 'e tsa'ee²¹ 'e 'i¹ fu tya'a. Joon gangó¹ Jesús fu tya'a. Joon jiin¹³ la tiisi² gacwoo²¹ Jesús caai¹ mesa. ³⁷ Joon galiñi¹ jaain²¹ tsamí² 'in nirøøi²¹ tsaa² 'in seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e nigangó¹ Jesús nga'ee²¹ 'i¹ fu tya'

'in fariseo do. Joon gatyí¹a 'in tsamí² do tyaan¹ coon²¹ tsuu² lí¹ cunn²¹² alabastro si²o jmii²¹ jmafuu²¹. ³⁸ Joon líi¹ ci²i xuui²¹²-tsi. Gatyí¹a caluu li tyíin¹² Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² garun²un tii² Jesús coon¹³ jmii²¹ toon²¹ uní¹i. Mo ngayuui¹³ joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñatyí¹i. Joon gajun¹un tii² Jesús. Joongi ga'li² jmii²¹ jmafuu²¹ tii² Jesús. ³⁹ Joon mo gani² 'in tsá² fariseo 'in nigatø¹ Jesús do joon ga'i¹-tsi: “Wana 'in tsañuu¹ no 'e la jai² jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² nilili³o 'iin 'in sú² tya'a. ⁴⁰ Joongi nilili³o xiiala líi¹ 'in tsamí² do. Tsá jaain²¹ tsamí² 'in røøi²¹ tsaa² no.” Joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² fariseo do:

—Simóoi¹³, sá² coon²¹ 'e fuu²¹²uu 'nã.

Joon gañii¹ 'in tsá² fariseo do:

—Faa¹³du', tifo².

⁴¹ Joon gajin² Jesús:

—Lawa gáí¹ tsañuu¹ nirøøi²¹ cuu² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyí² cuu². Jaain²¹ 'ido nirøøi²¹ 'ñá² cíein¹³ cuu². 'In jaain²¹ dogi nirøøi²¹ ca'no³ cíein¹³. ⁴² Joon jo nii²¹ 'e ityí²gi 'e røøi²¹ tya' 'ido. Joon 'in tsá² tyí² cuu² do galifee¹mo-tsi 'e røøi²¹ 'ido tya' la jiwaa²mo. Joon nano jmáa²du' júu³, ¿iin jee²¹² ngái¹ do 'in gali'in²¹²gi 'in tsá² tyí² cuu² do?

⁴³ Joon gañii¹ Simóoi¹³:

—Líi²na 'in tsañuu¹ 'in garøøi²¹gi líi¹gi.

Joon gajin² Jesús:

—Jo²o júu³ tyi'i.

⁴⁴ Joon gajøøi² Jesús 'in tsamí² do. Joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Jøøi²¹²du' 'in tsamí² lo. Ga'uu²¹²uu fu tyi'i. Joon jo gacwo²o jmii²¹ 'e ruun¹³un tii³ii, pe 'in tsamí² logi garun²un tii³ii coon¹³ jmii²¹ toon²¹ unní¹i. Joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñatyí¹i. ⁴⁵ Jo gajin¹ 'in tyiia pe 'in tsamí² logi jo mo jan¹ jun²o tii³ii jiin¹³ la ga'uu²¹ tyi'i. ⁴⁶ Jo ga'ee² 'e aceite mootyí³ii, pe 'i-gi nigaxé² jmii²¹ jmafuu²¹ tii³ii. ⁴⁷ 'Wii¹³ joon fo³oo: Líi¹ røøi²¹ tsaa² pe 'ee²o xiiala 'iin²na tsaa² tya'a tsá 'wii¹³ líi¹ gali'in²¹² jna. Pe jileei²¹ tsá² 'in xuu tsaa² 'iin²na tya'a 'e joon xuu 'e 'iin²¹²in jna —jin² Jesús.

48 Joon gajin²in sii²¹i 'in tsamí² do:

—Niga'ín¹moo tsaa² tyi'i.

49 Joon jileei²¹ tsá² 'in nijalín² néei¹ do
coon¹³ 'i ga'láa² 'wii²¹² síi¹i jee²¹² 'ii:

—¿'iin 'in tsañuu¹ lo 'e ca jigi tsaa² tya' tsá²
'íin²in?

50 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'in tsamí² do:

—Nigajmaa²¹²aa tiin¹³mo'o tsu 'wii¹³
ja²mo galíi²u. Jlo¹³mo'o cwoo²mo'o.

8

*Tsamí² 'in gauncoon¹³ Jesús coon¹³ 'e
jmaa²¹i to²*

1 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngii¹
la caan²¹mo fuu²¹ coo¹³ coon¹³ fuu²¹ pi³
do. Cwoo¹o júu³ tyú² joongi 'e²e tsá² xiiala
tyu² Dios to² tsá². Ngalín²mo coon¹³ ji
dyatuuin¹ tsá² tya'a. 2 Ngalín²mo jon 'in
líi¹³gi tsamí² 'in niga'wooi¹ 'in 'líi¹³ taai²
alma tya'a coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowú¹.
Jee²¹² 'ii ngóo¹ María 'in sii²¹ Magdalena.
'Ido-o niga'wooi¹ dyái¹ 'in 'líi¹³ taai² alma
tya'a. 3 Do-o jon ngóo¹ Yawuun², tsamí² tya'
jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Chuza 'in líi¹ to² tya'
Herodes. Do-o jon ngóo¹ Susana coon¹³
'in líi¹³gi tsamí² 'in uncoon¹³ Jesús coon¹³
jilaa²¹ 'e jmaa²¹i to².

*Tyaa¹ Jesús júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá²
jñi² mi³ jún²*

4 Líi¹ fúui¹ tsá² ga'wooi²¹ la caain²¹ fuu²¹
do 'e tsajøøi²¹² Jesús. Joon mo galicaain²¹
tsá² fúui¹ líi¹ joon gafaa²¹ Jesús coon¹³
coon²¹ cwáain¹. Gajin²in:

5 —Lawa jaain²¹ tsá² gacwo¹ijñi² mi³
jún². La 'ii²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ jún²
do 'e líi¹³ mi³ jún² do gaxuu²¹ tya'i fu.
Joon ga'ø²ø tsá² joongi gagøø²¹² tón¹-on
'e mi³ do. 6 Joon 'e líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹²
cuun²¹². Joon mo ga'yiaa¹ ñi¹ galityuu²¹
tsu jo 'ee cwoo¹³ sá². 7 'E líi¹³gi gaxuu²¹
jee²¹² tón¹. Joon gajgoo²¹o coon¹³ 'e tón¹
ga'yiaa¹ caain²¹ coon¹³ do. 8 Pe 'e líi¹²gi mi³
jún² do gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ li tyú². Joon
mo gacwáin¹ tyú²u gacwo¹. Ca cíein¹³ mi³
líi¹gi la ca mi³ gacwo¹.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ Jesús 'elo joon
gasii²¹i tsá² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Wa'a sá² loocwoo¹oo', núu²duu'.

'Ee lo 'i³ 'e cwáain¹ do

9 Joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tya'
jún² do?

10 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Dios ijmaa¹a 'e líi² 'naa' coon²¹ júu³
'uui²¹ tya'a. Coon²¹ júu³ tya' xiiala ityu²
Dios to² tsá². Pe 'in catyaa²gi fuu²¹²uu
coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo. Tsa joon
mo jøø² jan²o lawa'a jo jøø²o. Joongi mo
ganúu²o ján² lawa'a jo 'ee ga'øøi²¹-tsio.

*Jesús faa²¹a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³
cwáain¹ tya' tsá² jñi² mi³*

11 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'Elo-o 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo:
'E mi³ jún² do li la li júu³ tya' Dios. 12 Joon
mo gaxuu²¹ 'e jún² tya'i fu do 'e gagøø²¹
ton¹ 'øøi²¹-tsi tsá² la li mo ganúu² tsá² júu³
tyú². Joon 'in 'líi¹³ joo¹o joon tyí²o júu³ tyú²
do yu tsi alma tya'a. Joon jo lí²-in litsái¹-tsi
'e tiin¹³in. 13 Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹²
cuun²¹² 'øøi²¹-tsi tsá² li la li mo ganúu² tsá²
júu² tyú². Yaa¹mo-tsi ga'ii²¹i 'e júu³ tyú²
do. Pe mi ti 'ii²¹ iní²in wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e
júu³ do ilicon²¹on. Líi¹ la li coon²¹ sa³
'mó² 'e jo jmóo³ 'láai² sá². Jo ta²¹a. 14 Mo
gaxuu²¹ 'e mi³ jún² jee²¹² tón¹ do 'øøi²¹-tsi
lawa'a mo ganúu² tsá² júu³ tyú². Nuu¹o pe
ngalín²mo jiin¹³ la fu¹ taai². Jiin¹³ la gaj-
goo²¹ 'e sa³ do jee²¹² tón¹ do lawa la joon
jon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹
'e tyiin² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² seein²¹. Jo
'ee garoo²¹ mi³ tya'a. 15 Joon mo gaxuu²¹
jún² do jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ 'øøi²¹-tsi tsá² mo
ganúu² tsá² júu³ tyú² do. Nuu¹o joon cón²o
cwáain¹ 'e júu³ tyú² do. Joon jmoo¹-o taa²¹a.
Joon 'e la joon garoo²¹ 'láai²gi.

Júu³ cwáain¹ tya' po³ jí² coo²¹

16 Jin²gi Jesús:

—Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin dyi² coon²¹
jí² joon mi yuui¹³ joon jlii²¹ si sii²¹i nu'
coo'mó² 'ee. Mo dyi² tsá² jí² li' yu²u sii²¹ tsá²
joon jnéei² tya' jileei²¹ 'in tsá² taai²¹². 17 Ce

jiin¹³ coon²¹ 'e si'mo² jo lí² wa'a jo lí² jneei¹. Jon'gi sá² coon²¹ júu³ 'uui²¹ wa'a 'e jo lí² tsá². Joon nilisá² júu³.

18 'La joon núu²duu' tyú² tsu jileei²¹ 'in 'ii²¹mo júu³ tyú² do cwo² Dios 'e 'øøi²¹-tsi tyú²gi. Pe jileei²¹ 'in jo 'ii²¹ 'e júu³ tyú² do cwo² Dios 'e jo 'øøi²¹-tsi coonti.

Sáa³ Jesús coon²¹ ruu²¹i

19 Joon gatyaliin² ruu²¹i Jesús coon¹³ sáa³ li siin¹² Jesús. Pe jo lí² tsatyéin¹ tyan¹ tsu líi¹ fúui¹ tsá² taai²¹². 20 Pe 'in líi¹³ tsá² gasii²¹o Jesús:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹u téein² caluu. Joon 'iin²¹²in jøøi² 'næ.

21 Pe joon gajin² Jesús:

—Jileei²¹ 'in nuu¹ júu³ tyú² tya' Dios joongi cón²du cwáain¹ coon²¹ tún² 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na.

Un'woo² Jesús tyí² 'ii¹ ni jmi²¹

22 Coon²¹ jmi²¹² galí² nga'í² Jesús tsi coon barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon gasii²¹i:

—Tsa²¹a' li' ti cataain² tyí¹ no.

Joon ngaliin²mo. 23 Joon la 'ii²¹² ngaliin² ni jmi²¹ do-o gacwuu²¹mo Jesús. Joon galí² li ngaliin² do ga'ii² coon²¹ tyí² tá² li' 'e ni jmi²¹ do. Joon ga'láa¹ 'wii²¹² garó¹mo jmi²¹ tsi barco do. Joon ga'í¹ fo²-tsi li táai² do itá².

24 Joon ngaliin² gaunjnaa¹-tsi Jesús. Joon gasii²¹i Jesús:

—iTifo²¹! iTifo²¹! iNitee²mo'!

Joon garóon² Jesús. Joon ga'woo¹ 'e tyí² do coon¹³ 'e jnoo¹ jmi²¹ do coon¹³ júu³ tya'a. Joon coon²¹ ga'ii² tii². 25 Joon gajin² Jesús gasii²¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee li' jo tsáai¹-'oo'?

Pe 'ido-gi gafoo²¹mo. Joon tsa'goo²¹-tsi. Joon gaunngii¹ ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹:

—¿'lin 'in tsañuu¹ lo 'e tyu²o to² tyí² coon¹³ jmi²¹² joon næ¹³o?

Tsá² 'in 'yui² 'in 'lii³ alma tya'a 'in seein²¹ fu Gadara

26 Pe gatyaliin²mo fu cwo¹³ sii²¹ Gadara. 'E náa¹ li' ngoo¹³ tyí¹ do tyani Galilea.

27 Mo gacwo¹ Jesús fu tsi barco do gatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ seein¹ fuu²¹ do. Líi²¹² 'áai¹ ningoo¹ 'in tsañuu¹ do 'yui

jaain²¹ 'in 'lii³ alma tya'a. Jo tyi²gi 'mi². Jon'gi jon¹gi inææ. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² joon¹on. 28 Mo ganii¹in Jesús joon gasii²¹i 'wojni¹i tyani Jesús. Joon ga'oo¹o jin²in:

—¿'Ee jmaa²¹a tyiia, Jesús? Joon¹ Dios 'in ñii¹mo 'næ. Mí³ii tyani²¹i 'e jo 'e²¹e wúu¹ jna.

29 La lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ Jesús nigatyuu² to² 'in espíritu taai² alma tya' 'ido 'e 'woo²¹mo. Líi¹ 'láai² fu 'in espíritu gó² do nigasaan¹in 'in tsá² do. Joon niga'ñuu² tsá² cwo²¹ tii². Niga'ñuu² coon¹³ cadena joon jo laai²¹gi. Pe 'gii¹o cadena do. Joon 'in espíritu gó² taai² jmoo¹o cwiin¹ 'ido ti li jo 'in tsá² seein²¹. 30 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'næ?

'Ido-gi gañii¹i:

—Legión-mo sii²¹ jna.

'E lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ líi¹ fúui¹ espíritu gó² 'in nigataai² alma tya'a. 31 Joon 'in espíritu do gami²i Jesús 'e jo sii¹²in 'ii li 'lii³.

32 Joon líi¹ fúui¹ ñi¹ taai² gø²ø co² do. Joon 'in espíritu gó² do gami²i Jesús 'e cwo²¹ tsataai² tu² 'in ñi¹ do. Joon gacwóo¹o Jesús 'ii²¹. 33 Joon 'in espíritu do ga'woo²¹mo tya' 'in tsañuu¹ do. Joon ngataai² tu² 'in ñi¹ do. Joon 'in ñi¹ do gacwiin¹in li siji² joon gapée¹i xuu²¹i tsi tyí¹ do. Joon do-o gajgoo²¹o jmi²¹.

34 Mo gani² jileei²¹ 'in 'aai¹ ñi¹ do jlaa²¹ 'e galí² gafoo¹mo 'áai¹ joon gacwiin¹o. Joon gangaliin¹ ngajmaa¹²a júu³ tsá² fuu²¹ coon¹³ la caain²¹gi li taain²¹² tsá².

35 Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² seein²¹ do ngajøø²ø jilaa²¹ 'e nigalí². Mo gatyaliin² ti li siin¹² Jesús gatsee²¹mo 'in tsañuu¹ 'in niga'wooi²¹ espíritu gó² alma tya' 'ido. Tyí¹³in 'wii²¹² tii² Jesús. Tyi²i 'mi² joon niga'í²-tsi. Joon gafo¹mo 'in tsá² do.

36 Joon jileei²¹ 'in niganí² gatyaa¹o júu³ xiiala niga'láai² 'in tsañuu¹ 'yui¹ 'in 'lii³ alma tya' do. 37 Coon¹³ cwáain¹ lo-o jileei²¹ tsá² seein²¹ li sii²¹ Gadara do ga'láa² 'wii²¹²

mii¹i tyani Jesús 'e cwo¹o 'e fuu²¹ do, tsu líi¹ 'goo²¹o. La joon nga'í² Jesús tsi barco. Joon ganga²mo. 38 La næ'gi 'e tsee²i, 'in tsañuu¹ 'in ga'wooi²¹ 'in 'lii³ alma tya' do

gami¹i tyani Jesús 'e tse²mo coon¹³on. Pe

Jesús-gi gatyá^{2u} to² 'e ján^{2o}. Joon gasii²¹ⁱ 'ido:

³⁹ —Cweei¹ fu tyi'i joon cwotyá^{2a} júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa^{1a} Dios coon¹³ 'nɛ.

Joon ganga^{2mo} 'in tsañuu¹ do. Joon gatyá^{1o} júu³ la jilaa²¹ 'e nigajmaa^{1a} Jesús 'wii²¹² tya'a.

Jamí¹ⁱ; Jairo coon¹³ tsamí² 'in gasú² sñin³ Jesús

⁴⁰ Mo gacii¹² Jesús fu 'ngoo¹³ jmi²¹ do ga'ii^{21mo} tsá² 'ii jlø^{13mo} tsu jilee^{21mo} sijéen¹³ⁱⁿ 'ii. ⁴¹ Joon gacwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jairo. 'Ii 'in tyá² to² cwo¹. 'In tsañuu¹ lo gasii²¹ⁱ 'wojni¹ⁱ 'wii²¹² tii² Jesús joon gamii¹ tyani Jesús 'e tsáa^{1a} fu tya'a. ⁴² Jaan^{21mo} jóon¹ seein²¹ 'in ngóo¹ dyatun¹ jiiin¹. 'In raain¹ ti li júun^{2mo}. Mo gangó¹ Jesús líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon^{13on}. 'Áa^{1mo} cuu¹² li ngalín² do.

⁴³ Joon jee²¹² 'ii ngóo¹ jaain²¹ tsamí² tsaa¹³. Ningóo¹ dyatun¹ jiiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ 'e jmoowúu¹ tuuin²¹ do. Joon 'áa^{1mo} niga'íin² cuu² coon¹³ timí¹. Ni-gatsaa²¹² jilaa²¹ 'e 'oo^{1o} pe jo mo ga'láai². ⁴⁴ Joon gangatyéen¹ⁱⁿ li caluu Jesús. Joon gasuu²¹ ti' sñin³ 'ido. Joon la tsifu joon gawuun^{13mo} tuuin²¹. ⁴⁵ Joon gaunngii¹ⁱ Jesús:

—¿'lin gasú² sñin³?

Jilee^{21mo} tsá² jo júu³ gatyaa^{1a}. Joon Tú³ coon¹³ 'in catyaa^{2gi} do gajin²ⁱⁿ:

—Tifo², líi¹ cuui²¹ tsá² 'nɛ joongi 'lee¹²ⁱ tsá² 'nɛ. Joon unngii²¹ⁱ: “¿'lin gason¹ tyi'i?”

⁴⁶ Joon gajin² Jesús:

—Líi^{13mo} la li'i seein²¹ 'in gasú² tyiia tsu galili^{13oo} gaun'láa^{2mo} jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tyiia.

⁴⁷ Mo galili³ⁱ 'in tsamí² do 'e galili²ⁱ Jesús 'e niga'láa^{2mo} joon gajó² jlee¹ⁱ. Joon gasii²¹ⁱ 'wojni¹ⁱ tyani Jesús. Joon gatyaa^{1a} júu³ tyani jilee²¹ tsá² do 'ee cwáain¹ nigason^{1on} sñin¹³ⁱⁿ joon xiiala niga'láa^{2mo} coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. ⁴⁸ Joon gasii²¹ⁱ Jesús 'ii:

—Niga'láa^{2mo} 'o, 'mí², tsu 'wii¹³ niga-litsáa^{1mo} 'o'o jna. Jlø^{13mo} 'o icwoo^{2mo} 'o.

⁴⁹ Siin¹² mogi Jesús faa^{21gi} mo gatyá^{1a} jaain²¹ 'in jó¹ fu tya' Jairo, 'in tyá² to² cwo¹ do. Joon gasii²¹ⁱ Jairo jiiin²ⁱⁿ:

—Najuun^{21mo} yuun²¹ tyi'i. Jo untyiin^{2gi} 'in tifo² no.

⁵⁰ Pe ganúu² Jesús joon gajin²ⁱⁿ:

—Jo jmaa^{2a} 'goo^{21o} canii² jmáa² tsáai¹ 'o'o. Joon i'láa^{2mo} yuun²¹ tyi'i.

⁵¹ Mo gatyá^{1a} Jesús 'a inuu do joon jo gacwoo¹ ngatáai² jiiin¹³ jaain²¹ 'in catyáai². Jiiin¹³ Tú³-u nga'í² coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joongi jiiin¹³ jmi²¹ 'in yuun²¹ do coon¹³ jiiin¹³ sáa^{3o} nga'í². ⁵² Jilee^{21mo} tsá² cí²ⁱ xuui²¹² tsi tya' 'ido. Joon gajin² Jesús:

—Jo cí²ⁱ tsu jo mo júuin¹ 'in yuun²¹ no jiiin¹³ li' 'e cwuu^{21mo}.

⁵³ Pe jmai² 'in gangii³ⁱ tsu ñi^{1o} 'e najuun^{21mo} 'ido. ⁵⁴ Joon gason¹ Jesús cwoo^{21o} tya' 'in najóin¹ do. Joon gafaa^{21a} coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí², jin²ⁱⁿ:

—Simí², ráan^{1un}.

⁵⁵ Joon gajin^{1o} 'ido tún¹. Joon la tsifu joon garóon². Joon gatyá² Jesús to² 'in tsá² do 'e cwoo^{21xu} 'e dø¹ 'ido. ⁵⁶ Joon líi¹ tsa'goo²¹ tsi tsacøø¹³ tya'a. Pe joon gatyá² Jesús to² 'e jo 'in sñi²¹ⁱ ce jiiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e nigalí¹ do.

9

Sñi²¹ⁱ Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹ Jesús gauncaain²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gacwo^{2o} 'ido 'ii²¹ to² jmáa^{1a} 'e 'wooi²¹ 'ido jilee²¹ nii² espíritu gó² taai² alma tya' tsá² joongi un'láai² tsatsaa¹³.

² —Sñi^{3na} 'naa', jin²ⁱⁿ, 'e cwolín^{2naa} cwocwó^{2oo} tsá² júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² joongi un'láa^{2naa} tsatsaa¹³.

³ Joongi sñi²¹ Jesús 'ii:

—Jo 'ee cón^{2oon} coonti tya' tya'i fu li cwolín^{2naa}. Jo són^{2oo} 'mo'u² jon'gi cón^{2oon} mora². Jon'gi cón^{2oon} 'iñi¹ jon'gi cuu² cón^{2oon}. Tyaan^{1aan} jmai² coon²¹ 'mi² tyí²ⁱⁱ jo cón^{2oon} tún². ⁴ Joon jmoo³ joon³ coon²¹ 'nú¹ li tyalín^{2naa}, do-o jon^{2oon} jiiin¹³ la i'woo^{21naa} 'e fuu²¹ do. ⁵ Joon doñixiia li jo 'iin²¹ⁱⁿ tsá² 'ii²¹ 'naa'

joon xá²uu' 'laa²¹ toon²¹² tí¹³í¹³ lawa coon²¹ lí² 'e jma²aa' cwáain¹ tya'a.

6 Joon ga'woo²¹mo. Joon ngalín² la-caain²¹ lí san² do ngacwoo¹ júu³ tyá² tya' xiiala tyá² Dios to² tsá². Joongi gaun'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seen²¹ lacaain²¹ do.

Mo gajúin¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹

7 Tsaa'to² Herodes mo galiñii¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jesús jii¹³ jo ñii¹ 'ee 'í-tsi tsu 'wii¹³ 'inlíi¹³ tsá² jin²in 'e Wó³-o nigajii¹in jee²¹² 'lí²¹². 8 'Inlíi¹³gi tsá² jin²in 'e nigajnéi¹ jaain²¹ tsá² nigacwo¹ júu³ tyá² sii²¹ Elías. 'Inlíi¹³gi jin²in 'e nigajii¹in jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyá² calíi. 9 Pe joon gajin² Herodes:

—Jna-a tsai' gatyá³uu to² gawuun²¹ mootyí² Wó³. ¿'lingi 'in lo 'in núu³uu faa²¹ tsá² líli¹?

'Áai¹ líi¹ gajóoin²-tsi Herodes wa'a tyii¹²a xiiala nii¹in Jesús.

Cwoo¹ Jesús 'e gó² 'ñá² mil tsá²

10 Mo gatyaliin¹in tsá² tya' Jesús joon gasí²¹o jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a. Joon gajée¹i Jesús 'ii 'e gangalín² coon²¹ co² fuu²¹ Betsaida. 11 Joon mo galiñi¹ tsá² joon ngalín²mo jon. Joon ga'ii²¹ Jesús 'ii. Joon gasí²¹i 'ido xiiala mo tyá² Dios to² tsá². Joon gaun'láai² tsatsaa¹³.

12 Ningóo¹ nica'lóo²xu. Joon gan-gatyéen¹in tsá² tya' Jesús. Joon gasí²¹i 'ido: —T² júu³ tsá² 'e cwotyaliín² 'ii²¹xu 'woo²¹o. Joongi tsa'naa²¹xu 'e dø¹ø 'e lí tyan' no tsu 'e lí toon²¹²on' lo jo 'ee sá² coonti.

13 Joon gajin² Jesús síi²¹i 'ido:

—Cwoo¹³xu 'naa' 'ino 'e dø¹ø.

Joon gajin² tsá² tya'a do:

—Jo 'ee sá² coonti. Lí²mo jii¹³ 'ñá² 'iñi¹ joongi gá¹mo joo²¹ taai² jmí²¹. Joon xiiala lí² laa²¹na'a 'e dø¹ø jileei²¹ 'in tsá² lo.

14 Tsu tii² la coon²¹ 'ñá² mil 'in tsá² do. Joon gajin² Jesús gasí²¹i tsá² tya'a:

—Sii¹³ tsá² cwocwaa¹ tí' coon²¹ 'iin¹³ ca'no¹³ cíein¹³.

15 La joon gajmaa¹a. Gacwó² jilee²¹mo.

16 Joon gason¹ Jesús jí 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gáí¹ joo²¹ taai² jmí²¹ do. Joon gajóø² fu yá' fu uncwii²¹. Joon gacwo²o 'maai¹³

Dios tya' 'e dø¹ø do. Joon mo ngayuui¹³ gajmaa¹a 'no¹³ joon gacwo²o tsá² tya'a 'e jmaa¹a jmai²xu jee²¹² tsá² do. 17 Jilee²¹mo tsá² gagøø²¹ø ce ganeei¹³ tyá²-tsi. Joon mo ngayuui¹³ joon jilaa²¹ 'no¹³ 'e gasái¹ garøø²mogí dyatun¹ 'motó²gi.

Jmaa¹ Tí³ júu³ 'e Jesús líi¹ Cristo

18 Coon²¹ jmí²¹² mo gafaa²¹a Jesús júu³ tyá² coon²¹ lí yaa-i joon téen²mo tsá² tya'a coon¹³on. Joon gaunngí¹i Jesús:

—¿'In jna jin² tsá²?

19 'Idogí gañii¹, jin²in:

—'Inlíi¹³ tsá² jin²in 'e 'nu-x Wó³ saai¹ tsá² jmí²¹. 'Inlíi¹³gi tsá² jin² in 'e 'nu-x Elías. Pe 'inlíi¹³ jin²in 'e 'nu-x jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyá² calíi 'in nigajii¹ tún¹.

20 Joon gaunngí¹i tún¹ Jesús:

—¿'Naa'gíi', 'ee fó²oo' 'in jna?

Joon gañii¹ Tí³ do jin²in:

—'Nu-x Cristo Joon¹ Dios.

Jesús jmoo¹o júu³ xiiala mi júun²in

21 Pe Jesús líi¹ ga'íi¹ júu³ joongi gauntsaa¹²i 'e jo 'in síi²¹ tsá² tya'a 'elo ce jii¹³ jaain²¹. 22 Joon gajin²in:

—'In Tsá² Ruu²¹mo tsá² noogí iní² wúu¹ líli¹. Joongi jo 'ii²¹ tsacøøi¹³ 'ii. Caan²¹mo coon¹³ 'in tyá² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley ijaan²¹in injnga²mo 'i. Pe mo tí 'ni¹ jmí²¹² ijmáa¹ a jii¹o tún¹.

23 Mo ngayuui¹³ joon gasí²¹i jileei²¹:

—Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna cwo-jmaa¹a 'iin²-tsi jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 'Ná²-a cwotyaaan¹an crúu¹³ tya'a la coon²¹ jmí²¹² joon cwojaa¹ coon¹³ jna. 24 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in láí¹ yaai icaa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in caai²¹ fu juncwii²¹ tya' 'wii²¹² tyiia 'in tiin¹³mo 'ii. 25 Jo 'ee to² 'íi³ tya' tsá² wa'a 'e galí² tya'a la tóøi² fu juncwii²¹ joon caa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a. 26 Tsu wana 'in ga'aa¹ fa'íi²¹ 'wii²¹² tyiia coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' xiiala mo tyá² Dios to² la joon jon jna, 'in Ruu²¹na Tsá², ní 'aa²¹oo fa'íi²¹ 'wii²¹² tya'a mi yí³aa lawa Róøi¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹'u' coon¹³ jileei²¹ ángeles tya'a. 27 'E la ja²mo fuu²¹²uu

'naa' 'inlii¹³ jee²¹² 'in téein² lo nano jo ijúun² in nã'gì la jo mo gatyã² Dios to² tsá².

Unsãi² Jesús la líi¹

28 Mo gatí² jñá² jmã²¹² 'e gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasoo¹ o coon²¹ moo²¹ 'e tsafaa^{12a} júu³ tyú². Ngoo²¹-o coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. 29 Joon la 'hã²¹² faa²¹ Jesús júu³ tyú² la tøøi² níi¹ coonti coon²¹ galisã² mo la 'hã¹. Joongi siin¹³ in gali taa²¹ jã¹ líi¹. 30 Joon gajnéi¹ gáí¹ tsãñũ¹ co' li siin¹² in. Gajná² joo²¹ la 'ui li siin¹³ in. Jaain²¹ sii²¹ Moisés, jaain²¹ gi sii²¹ Elías. 31 Téein² coon¹³ Jesús sã¹ i xiiala mi jóon² in. 'E 'ná² nii²¹ wúu¹ fu Jerusalén. 32 Líi¹ jalicwuu¹ i Tú³ coon¹³ 'in tsá² catyaa²¹ gi do. Pe jo gacwuu²¹ i. Joon ganii²¹ o jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' Jesús. Joon ganii² in ji gáí¹ tsãñũ¹ do 'in téein² coon¹³ on. 33 Mo gangaliin² 'in tsá² do co' li siin¹² Jesús joon gajin² Tú³ do:

—Tifo², jíi¹ tyú² 'e toon²¹ o'on lo! Jmoo²¹ o 'ni¹ 'nú¹ lo; coon²¹ 'nú² u coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

Pe Tú³ do coonti jo ñi¹ jilaa²¹ 'e faa^{21a}. 34 La 'hã²¹² faa^{21a} do-o gajó² coon²¹ jní¹ 'e gaciin¹³ in. Joon gafoo¹ mo mo gataái² jee²¹² jní¹ do. 35 Joon ganuu¹ coon²¹ júu³ jee²¹² jní¹ do 'e gajin² 'elo:

—Yũũ²¹ tyiia 'in 'iin²¹² na lo. Nũũ^{2ũũ} júu³ tya'a.

36 Mo ngayuui¹³ gafaa^{21a} 'e júu³ do joon ganí² mo jiin¹³ 'ña'a Jesús. Jo 'ee gajin² in coonti jon'gi gasii²¹ i tsá² ce jilaa²¹ 'e nigani² i.

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ simii²¹ 'in 'yuui 'in 'lii¹³ alma tya'a

37 Mo gajná² jmã²¹² do coon²¹ gajgáa¹ i 'e moo²¹ do joon líi¹ fúui¹ tsá² ngaunjiin²¹ in Jesús. 38 Joon jaain²¹ tsãñũ¹ 'in ngó¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹ i coon²¹ júu³ tá² lí¹, jin³ in:

—Tifo², jmaa² a feei¹-o'o jøøi²¹² du' yũũ²¹ tyiia lo tsũ camuui¹³ 'in no seein²¹ tyiia. 39 'Yuui jaain²¹ espíritu gó² 'e jmoo¹ 'e 'oo¹ o joongi joon²¹ in ñii¹ i. Joongi 'yee²¹ jon¹ moo'oo² o. Joongi 'e² e wúu¹. Jo 'iin²¹² in

tũũ¹ i. 40 Nigamí³ oo tyani tsá² tyi¹ 'e tyii² mo 'in 'lii¹³ 'yuui alma tya'a pe jo mo gali² i.

41 Joon gajin² Jesús sã²¹ i 'in tsá² fúui¹ do: —Tsa² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! Jiin¹³ 'e gó² 'øøi²¹-oo'. Jo ní³ ii líi²¹ 'e 'ná²-a 'e siin¹³ na coon¹³ 'naa' joongi jmáa³ aa taa^{21a} 'wii²¹² tyii'.

Joon jin² Jesús sã²¹ i jmii²¹ xuui²¹² do:

—Ñijee¹ du' yũũ²¹ tyi¹ i fu lo.

42 Pe mo gangatyéen¹ 'in simii²¹ do 'in espíritu gó² do gapíin² 'ii ni 'wó². Gajmaa^{1a} 'e gajooin²¹ ñii¹ i 'ido tún¹. Pe Jesús gatyã² to² 'in espíritu do wa'a cwo¹ hã¹ i. Joon gaun'láa² mo 'in simii²¹ do. Joon gajaan¹ mo 'ido jmii²¹. 43 Jilee²¹ mo tsá² ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmã²¹² cã¹³ Dios jmaa^{1a}.

Jmoo¹ Jesús júu² xiiala mi júun² in

La 'hã²¹² jmoo¹ o tsa'goo²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ Jesús joon gasii²¹ i Jesús tsá² tya'a:

44 —Nũũ² duu' coon²¹ tún² 'elo. Joon jo cwa'iin¹³-oo'. Jna-a 'e Ruu²¹ na Tsá². Pe 'ná²-a ijaain²¹ tsá² jna ja'cwoo²¹ tsá².

45 Pe tsá² tya' Jesús do jo ga'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e sã²¹ i 'ii tsã jo mo galisá² 'ii²¹ wa'a 'øøi²¹-tsi. Joon 'goo²¹-o wa'a mii²¹ i Jesús wa 'e nijin² in la lí 'e najin² in.

'E² e Jesús tsá² 'iin 'in tyín¹³ gi ni fu

46 Joon tsá² tya'a galáa² 'wii²¹² jo cwo² o júu³ ruu²¹ i 'iin jee²¹² 'ii 'in tyín¹³ gi. 47 Pe Jesús galili³ o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasaan¹² in jaain²¹ xuui²¹² joon gasiin²¹ in jee²¹² 'ii. 48 Joon gasii²¹ i 'ido:

—Jilee²¹ 'in 'ii²¹ 'in xuui²¹² lo coon¹³ 'e sii²¹ jna 'ii²¹ mo jon jna. Joon jilee²¹ 'in 'ii²¹ jna 'ii²¹ mo jon 'in gasii²¹ in jna. Jilee²¹ 'in 'woi¹ gi jee²¹² 'naa' 'ii 'in tyín¹³ gi la jee²¹² jilee²¹.

In jo jmoo¹ 'e gó² tyi' 'ii 'in tyú¹ coon¹³ jna'

49 Joon gajin² Wó³ gasii²¹ i Jesús:

—Tifo², nigajøø²¹ øø jaain²¹ 'in ngí¹ to² 'wooi¹ espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ 'nã. Joon gauntsaa¹³ moo'oo tsũ jo ngii¹ coon¹³ jna'.

50 Joon gajin² Jesús gasii²¹ i 'ido:

—Jo untsaa¹³naa' tsu jileei²¹ 'in jo jmoo^{1o} 'e gó² tyi' 'ii 'in uncaain²¹ coon¹³ jna'.

Jiin²mo Jesús Jacobo coon¹³ Wó³

⁵¹ Mo gati² li tsei² Jesús fu ñafú² ga'ii^{21o} fu¹ tsáa^{1a} fu Jerusalén tá²-a taain²-tsi.

⁵² Joon gasii¹in tsá² tya'a nifugi. Joon ngalín² coon²¹ fuu²¹ 'e ná¹ co' Samaria gamii¹ li ján². ⁵³ Pe tsá² seein²¹ Samaria do jo ga'ii²¹ Jesús tsu galili^{3o} 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén. ⁵⁴ Mo gani² tsá² tya'a Jacobo coon¹³ Wó³ 'elo joon gasii²¹;

—Ña'ñu^{1u}, ¿ja 'iin²¹²u'un wa'a siin²¹na'a júu³ 'e xii^{1a} goon²¹ po³ jí² fu yu' fu juncwii² tya'a? Joon ityee²¹mo coon²¹ tya' jilee²¹i 'in tsá² no la gajmaa^{1a} jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calii 'in sii²¹ Elías.

⁵⁵ Joon gajóø² Jesús 'ii joon gajin²in:

—'Naa'a jo ní²ii' coonti xiiala líii¹ espíritu jeei¹³ 'naa'. ⁵⁶ Jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo góo^{3oo} wa'a 'e 'iin²¹²na fu juncwii²¹ tya' tsá² xuú¹i' jmáa^{3aa} tiin¹³mo tsá².

Joon gangalín² coon fuu²¹ pi¹³ li xiaa'.

'Ee 'ná² jmaa^{1a} wa'a 'iin²¹² tsá² ngí¹ coon¹³ Jesús

⁵⁷ Mo gangalín² fu¹ táai² jaain²¹ tsañuu¹ nijin² gasii²¹ Jesús:

—'iin²¹²na ní³ⁱⁱ coon¹³ 'nu doñixiaa' ca cwoó^{21o}.

⁵⁸ Joon gañii¹ Jesús:

—Jileei²¹ cwii¹ sá² tóo²-o tsa' xá² joongi jileei²¹gi ton¹ sá² síi²-i pe jna-a Ruu²¹na Tsá² jo 'óo^{3oo} xiaa' li cwuu^{21na}.

⁵⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹ jaain²¹gi:

—Na¹ coon¹³ jna.

Pe 'idogí gajin²in:

—Cwó^{3du}u cata ní³ⁱⁱ jéi¹ ni'áai^{1duu} ñu^{3uu}.

⁶⁰ Joon gajin² Jesús:

—Já^{1du} cwo'aa¹ⁱ 'in jo tsáai¹-tsi jna 'in 'líi²¹² do. Pe 'nu-cwoó^{2du}u, cwocwo^{21o} júu³ tyú² tya' xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

⁶¹ 'In xeei²¹gi gajin²in:

—Ña'ñu^{1u} 'iin²¹²na ní³ⁱⁱ coon¹³ 'nu pe jéi¹ cwoó^{2du}u ní³ⁱⁱ júu³ tsá² néei¹ inuu tyiaa.

⁶² Pe Jesús gajin²in:

—Tsu lawa jaain²¹ tsá² 'in ga'láa² 'wii²¹² núu^{2un} júu³ tya' Dios pe jo gacón² cwáain¹ coon²¹ tún². Jo tíi²i 'ii²¹ Dios 'ii li tyu² Dios to².

10

Sii¹in Jesús setenta tsá² 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo joon gatyii¹² Jesús coon²¹gi setenta tsá² tún¹. Joon gasii¹in tí' gáí¹ tí' gáí¹ tyaní¹ⁱ 'e tsacwo¹ júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ li 'ná² tsáa^{1a}. ² Joon gasii²¹;

—'E la ja²mo, líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ 'in 'ná²gi núu² júu³ 'e 'iin²¹²mo Dios tsá². Pe xu tsá² seein²¹ 'e lí² tsalín² tsajmáa² júu³. 'Wii¹³ joon mí²ⁱⁱ tyani Dios 'in 'iin²¹²in tsá² wa'a sín^{1gi} tsá² 'in cwó^{1gi} 'e júu³ lo.

³ Cwólín^{2naa}. Tyán^{2aan} cwáain¹ tsu síi^{3na} 'naa' lawa joo'saa²¹ yuu²¹ jee²¹² 'yiaa¹ tsi-inuu²¹. ⁴ Jo 'ee cón^{2oon} jon' mora² jon'gi tuloo²¹ taa¹³ cuu² jon'gi mí¹³ⁱⁱ. Joon jo un'ii²¹² yaanaa' foo^{13naa} tsá² tya'i fu¹.

⁵ Mi cwotaa^{21naa} tsi inuu jée¹ foo^{21oo} 'in tsá² do: "Mii²¹ⁱ tyani Dios 'e uncwaa³ⁱ inuu lo." ⁶ Wana 'in tsá² do røø²¹ 'ii²¹ tya'a i'ii²¹mo coon²¹ 'e tyú² la li 'e nuu¹. Wana jo la joon jo tíi² 'e júu³ tyú² do.

⁷ Do-o jóon^{13oo}, dogi jon cøø^{2øø} joongi 'úu^{2uu} jilaa²¹ 'e cwoó¹ 'naa' tsu jileei²¹ tsá² 'in jmoo^{1o} to² tíi²mo 'e 'uun^{21un} dø^{1ø}. Jo ngí²ⁱⁱ la tyi 'nú¹. ⁸ Wana xiaa' fu li gatyalín^{2naa} 'ii²¹ tsá² 'naa' cøø^{2øø} jilaa²¹ 'e cwo^{2o} 'naa'.

⁹ Un'láa^{2naa} tsatsaa¹³ 'in seein²¹ do. Joon síi¹³ⁱⁱ: "Tya'an nijó¹ 'e tyu² Dios to² 'naa'."

¹⁰ Pe wana gatyalín^{2naa} coon²¹ fuu²¹ li jo 'ii²¹ tsá² 'naa' cwo'woo^{21naa} tya'i fu¹ joon fío^{13oo} la lo: ¹¹ "Cagi 'laa²¹ sá² góo^{2oo} lo 'e taa¹³ mii²¹ⁱ xu^{2uu} lo lawa coon²¹ lí² 'e jmoo^{21o} tya' 'e gó² tyii'. Pe cwoliñ²ⁱⁱ 'áa¹mo nijatyéen¹ⁱⁿ 'e tyu² Dios to² 'naa'."

¹² 'E la ja²mo fuu^{212uu} 'naa' —jin² Jesús—, mi 'iin² fu juncwii²¹ líi^{1gi} wúu¹ iní² 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do lagi tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ Sodoma.

Tsá² néei¹ fuu²¹ 'e jo nuu¹³

13 'Fuu²¹²uu 'naa' tsá² néei¹ Corazin. Fuu²¹²uu 'naa' jon tsá² néei¹ Betsaida. Wa'a la caain²¹ fuu²¹ Tiro coon¹³ Sidón wa gali² coon²¹ milagro 'e nigali² jee²¹² 'naa' ca la mo jéi¹ la mo 'iin²¹²in unsii² 'e 'i¹-tsi. Joongi 'e tyii¹ coon²¹ 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon ga'ii²i fó² mootyí¹i lawa coon²¹ lí² 'e gajo²o-tsi. 14 Pe mi 'iin²¹in fu juncwii²¹ 'naa²¹a líi¹ wúu¹gi móo³'naa' lagi 'in tsá² néei¹ Tiro coon¹³ Sidón. 15 Joongi 'naa'a 'in néei¹ Capernaum, ¿ti líi²'naa' isaa²¹ 'naa' fu 'ñu¹fú²? Xujoon ixaa²¹moo' fu lí 'ii²¹. 16 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tyii' —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a—, nuu¹o jon júu³ tyiia. Jileei²¹ 'in jo 'ii¹² 'naa' la joon jon jo 'ii¹i jna. 'In jo 'ii¹³ jna la joon jon jo 'ii¹i 'in gasii¹in jna.

Joon mi yuui¹³ gajin² Jesús 'elo gan-galíin²mo tsá² tya'a do.

Gacwolín²mo tsá² 'in gasii¹in Jesús

17 Joon gacwolín²mo 'in setenta tsá² do jløø¹³mo jin²in:

—Ña'ñu¹u', cagi espíritu gó² galinuu¹³o to² tyuu¹³ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu.

18 Joon gajin² Jesús:

—Jo²o. Gamóo³oo xiiala mo gatøø²¹i Satanás fu yu' fu juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² cwaain²¹ 'ña². 19 Jna gacwo²oo 'naa' 'ii²¹ 'e 'øø¹³øø' moo'woo²¹ mii²¹ coon¹³ ticún³ joongi ilii²¹oo' jilaa²¹ wa' pí³ tya' tsá² 'lii¹³. Joon jo tí² 'nii²¹ tyii'. 20 Mo tyú²uu to² 'in 'wói¹ 'in 'lii¹³ taai² alma tya'a tsá² joon 'woo²¹mo jon pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' 'wii¹³ joon, pe jmaa²aa' jløø¹³naa' tsu 'wii¹³ ni-gatyii¹³mo Dios 'naa' 'e cwolín²naa' ñu¹fú².

Jløø¹³mo Jesús

21 La tsifu joon gajmaa¹ 'in Esíritu Tyú² tya' Dios galijløø¹³mo Jesús. Joon gajin²in:

—Cwóo³oo 'maai¹³ Ña'ñu¹u'. 'Nu-u fii²¹² ni 'wó² joongi fu juncwii²¹. Cwóo³oo 'maai¹³ tsu niga'máa²o'o jilaa²¹ júu³ tyi'i 'e jo ñí² tsá² jmi¹-tsi coon¹³ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi. Joon niga'ee¹²o'o tyani tsá² 'woi¹ 'in líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in jo mo gauntsáa¹. Tsu la joon Ña'ñu¹u' nigali'iin²¹²mo'o.

22 'Ñu²oo nigacwo²o jna jilaa²¹. Ce jiiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² licwii¹in Joon¹ Dios

jiiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹ cwii¹in 'ii. La joongi jon ce jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in Dios Jmii²¹ jiiin¹³ 'ña'a Joon¹on licwii¹in 'i coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'in Joon¹-o 'e licwii¹in 'ii.

23 Joon gajøøi² Jesús tsá² tya'a. Joon jin²in gasii²¹i 'ido:

—Jløø¹³mo ce jileei²¹ 'in jøø² jilaa²¹ coon¹³ unní¹i 'e jøø² 'naa'. 24 Tsu 'ela ja²mo fuu²¹²uu 'naa', líi¹ fúu¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali coon¹³ jileei²¹ røøi¹³ nigali'iin²¹²in jøø² jilaa²¹ 'e jøø² 'naa' nano. Pe jo gangoo¹o. Nigali'iin²¹²in núu²un ce jilaa²¹ 'e núu²uu' nano. Pe jo ganúu²un.

Lawa jaain²¹ tsá² Samaria

25 Joon garoon¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. Joon gangasii¹²i Jesús. 'Iin²¹²in jøø²do xiiala líi¹ Jesús. Joon gaunngii¹i:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmaa³aa itiin¹³na fu juncwii²¹ tyiia?

26 Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² tyu² ni jí² tya' ley? ¿Xiiala gafaa¹²a 'e ley do líi²u?

27 Joon gañii¹ 'in tifo² tya' ley do:

—“Cwoli'née¹mo'o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i la tóøi² alma tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'waa²¹ pí² tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'e 'i¹-o'o. Joongi cwoli'née¹mo'o tsagóo²o lawa'a woo²o'o” —jin² tifo² tya' ley do.

28 Joon gajin² Jesús:

—Tyú²-u nigafaa¹³a. Wana gajmaa¹³a jilaa²¹ 'elo tiin¹³mo'o.

29 Pe 'in tifo² tya' ley do 'iin²¹²in untyú¹mo 'ña'a joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—¿'iin tsagóo³oo?

30 Joon gajin² Jesús:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajgáa¹ fu¹ tya'i fu Jerusalén 'e tsáa¹ fu Jericó. Joon gasain² 'uun²¹ 'ii. Joon ga'uun²¹o ce jilaa²¹a cagi sijn¹³in. Joongi gajmee²¹i líi¹ coon²¹ xuu jo gajnga²mo. 31 La coon²¹ jo ngaa²¹mo joon jaain²¹ untsá² gajgáa¹ 'e fu¹ do-o jon. Pe mo gani² 'ido lí¹ ti' gangii¹i. 32 La joon jon jaain²¹gi tsá² levita gangii¹i fu do. Joongi coon²¹ tsáa¹ joon gangii¹i mo gani²i. 33 Pe jaain²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in seein²¹ Samaria 'in gangii¹i fu do-o jon. Joon mo gani² 'ido

joon fúu² galíi¹. ³⁴ Joon gangatyéen¹ in li ráain² 'in tsañuu¹ do. Joon gajmaa¹ o mí¹ li sicwuu²¹ tya' 'ido. Gasuun²¹ aceite coon¹³ vino. Joon gapaa^{21a} 'mí² li sicwuu²¹ tya' 'ido. Joon gatyée¹ mo 'ido bu³ tya'a. Joon gangajée¹ 'ido coon²¹ li cwói¹ ján². Joon ga'aa¹. ³⁵ Mo gajná² jmíi²¹² do itsei² 'in tsá² do joon gatyíi²¹ xh cuu² gacwo^{2o} fii²¹² 'e 'nú¹ do. Joon gasii²¹ⁱ 'ido: “Jóø² 'in tsañuu¹ no. Jóø² du' joon wana ga'ín¹ gíi¹ cuu² no icíi³ oo tyi'i mi li gaa¹³ na.”

³⁶ Joon gajin² Jesús gasii²¹ⁱ 'in tifo³ tya' ley do:

—¿'in líi² u jee²¹² 'in gaai²¹ do galíi¹ lawa jaain²¹ tsagoo^{1o} 'in tsañuu¹ 'in gajmeei²¹ 'uun²¹ do? —jin² Jesús.

³⁷ Joon gajin² tifo² tya' ley do:

—'In tsá² coon²¹ fuu²¹ do 'in fúu² galíi¹ 'in tsá² sicwuu²¹ do.

Joon gajin² Jesús gasii²¹ⁱ 'ido:

—Ngí², cwajmáa² ce tí² la joon.

Jesús tyín¹³ in tya' Marta coon¹³ María

³⁸ Joon ngoo²¹² Jesús la fu¹ 'yúu². Joon gatyíi^{1a} coon²¹ fuu²¹. Joon do-o jaain²¹ tsamí² sii²¹ Marta gatóø^{1ø} fu tya'a. ³⁹ Joon Marta do seein²¹ jaain²¹ ruu²¹ⁱ sii²¹ María. Joon 'ido-o gacwoo²¹ 'wii²¹² tí² Jesús 'e 'iin²¹² in núu² jilaa²¹ 'e jin² Jesús. ⁴⁰ Pe Marta do líi¹ cwo²-tsi coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo^{1o}. Joon gangatyéein¹³ li tyín¹ Jesús joon gasii²¹ⁱ:

—Ña'ñu^{1u}, ¿ti jo cu^{2xh}-o'o coonti 'in ruu²¹ na no coonti tuui¹ jna 'ñii^{1a} coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo^{3oo}? Sii¹³ⁱ cwouncoon^{13xh} jna.

⁴¹ Joon gañii¹ Jesús:

—Marta, ¿'ee li' cu²-o'o coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo^{21o}? ⁴² Pe coon²¹ 'e sá² 'e tyiin² gi. María lo nigatyíi^{13o} coon²¹ 'e tyú² gi. Joon ce jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwooi²¹ tyí² tya'a.

11

E²e Jesús tsá² tya'a xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

¹ Cafu mo galí² gafaa²¹ Jesús júu³ tyú² joon mo ngayuu¹³ gafaa^{21a} joon jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a gasii²¹ⁱ Jesús:

—Ña'ñu^{1u}, 'e²e jna'a xiiala faa^{13a} 'a júu³ tyú² la ga'e² Wó³ tsá² tya'a.

² Joon gajin² Jesús:

—Mi fó^{2oo} júu³ tyú² tyii' fá^{2aa} la lo:

Ña'ñu^{1u} tyín^{1u} un ñu¹ fú² tyi'i.

Jiin¹³ 'nu^u 'in tyú¹ la jee²¹² jileei²¹ 'in seein²¹.

Tyuu²¹ to² jna'a.

Fu ñu¹ fú² jilaa²¹ ilí² jiin¹³ la 'iin^{212u} un.

Jmáa² jon ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³ Cwo^{13o} jna'a 'e liin¹ 'e tyée^{3e} 'e jmíi²¹² no.

⁴ Joon 'ín^{1u} un tsa² tyii' tsu la joon jon jna'a 'ín^{2moo} o tsa² tya' jileei²¹ 'in gajmaa^{1a} 'e gó² tyii'i.

Un'øø^{1u} jna'a 'e jo 'naa^{13a} tsa².

⁵ Gajin² in jon Jesús gasii²¹ⁱ 'ido:

—Jmoo^{13du} cwáain¹ lawa jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in 'aa¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³. Joon la 'woo¹ tyíia² núu¹ ngóo^{1o} fu tya' 'ido. Joon gasii²¹ⁱ 'ido: “Jmáa² fee^{1o}, tyí³ ta'a 'ni¹ 'iñi¹ 'ná^{3aa}. ⁶ Tsu jaain²¹ tsá² seen^{2na} tyú² coon¹³ sá² coon²¹ li jaa¹²ⁱ. Joon gacwaa¹²ⁱ fu tyiia joon jo 'ee 'óo^{3oo} coonti wa'a 'e cwo^{3oo}.”

⁷ Joon 'in dogi gajin² in ca ti tsi inuu li raain²¹: “Jo untyíi^{2u} jna tsu sijñii¹ 'nú^{3uu}. Joongi yuun²¹ tyiia tee^{13mo} coon¹³ jna cwuu^{21mo} ni coo'mó². Jo lí² raan^{21na} wa'a 'e lí² cwo^{3oo} 'nu coonti.”

⁸ 'E la ja^{2mo} fo^{3oo} —jin² Jesús— fiin¹³ jo roon^{1on} 'e cwo^{2o} 'ido tsu 'wii¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon^{13on} do ilí² roon^{1on} cwo^{2xh} 'ido la coon²¹ 'e jo untyíi^{2gi} 'ido 'ii. Joon cwo^{1o} jiin¹³ 'e 'ná^{1xh}. ⁹ 'E la joon fuu^{212uu} 'naa', mí²ⁱⁱ tyani Dios tsu joon cwo^{2o} 'naa'. 'Nee^{13naa} tsu joon tyee^{21moo}. Pó^{2oo} 'ooca'nú¹ tsu joon inaa^{21o}. ¹⁰ Tsu jileei²¹ 'in mí¹ 'ii^{21mo}. Joongi jileei²¹ 'in 'noo² tyiia^{13o}. Joongi jileei²¹ 'in pó² 'ooca'nú¹ naa^{21o} tya' 'i.

¹¹ 'Jmoo² joon² jaain²¹ 'naa' líi^{1naa} tsacóøi¹³, ¿ti cwó^{2oo} yuun²¹ tyii' coon²¹ cuun²¹² wa mo gamíi¹ 'iñi^{1?} ¿Ti cwoo^{13naa} jaain²¹ míi²¹ wa mo móo¹ⁱ joo²¹ taai² jmíi²¹, ¹² owa cwoo^{13naa} 'ee jaain²¹ ticún³ wa mo gamíi¹ coon²¹ mootú^{2?} ¹³ Pe wana 'naa', 'in jo tyú^{1naa} cwó^{2oo} yuun² tyii' 'e tyú² xiati líi^{1gi} icwo^{2o}

Ña'ñu¹u' tyiin¹ ñu'fú² 'in Espíritu Tyá² tya'a tya' jileei²¹ 'in mi¹.

Cwo² tsá² tsaa² Jesús 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in 'líi³ jmoo¹o

14 Seein²¹ jaain²¹ tsá² 'in ga'í² 'in 'líi³ alma tya'a. Joon jo cwo¹ faa²¹ 'ido. Mo gatyii¹ Jesús 'in 'líi³ 'yuui alma tya'a galí²-i faa²¹o. Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² 'elo.

15 Pe 'in líi¹³gi gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo 'wooi¹ 'in 'líi³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú 'in tyu² to² 'ii.

16 'In xeei²¹gi gali'in²¹²in coon²¹du cwáain¹ xiiala líi¹ Jesús joon gamii¹i coon²¹ milagro. 17 Pe ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹i 'ii:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ 'e tún² 'ii¹³ líi² joon tíi¹i jee²¹² yaa-i. 'E fuu²¹ do jo taa²¹a. Joon wana tíi¹ tsá² la 'oo²¹ ruu²¹i tsi inuu jo taa²¹a. 18 ¿Xiiala ilí² tyu² Satanás to² wa'a téen¹in jiin¹³ la 'ña'a? Pe 'naa' fó²oo' 'e 'wó³na 'in 'líi³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Beelzebú. 19 Wana jmáa³aa la joon, ¿iin coon²¹ cwo¹ 'ii²¹ tsagoo²oo' wa'a 'wooi¹ 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá²? Coon¹³ to² 'e jmoo¹ 'ii-o cwoliñi¹ tsá² 'e lí' cii¹² fó²oo'. 20 Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'wó³na espíritu gó² —jin² Jesús—, joon coon¹³ 'e joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e nigacwa¹ 'ii²¹ tya' Dios jee²¹² 'naa'.

21 'Lawa jaain²¹ tsañuu¹ pí²-tsi joongi 'oo¹o ñi³ wa'a un'øøi¹ 'ña'a joon jó²o tya'a. Jilaa²¹ 'e si'móo¹ tya'a jo lí² coon¹ tsá² coonti. 22 Pe wana tyíia¹ jaain²¹ 'in pí²gi-tsi lagi 'ii joon líi¹i 'ii. Joon 'woo²¹-o jilaa²¹ ñi³ tya'a 'e gajmaa¹ 'e jo cu²-tsi. Joon gajmaa¹ mai²xu ce jilaa²¹ 'e ga'wo²o tya' 'ido.

23 'Jileei²¹ 'in jo faa²¹ tyú² tyiia 'laa²¹a faa²¹a tyiia. Joongi jileei²¹ 'in jo jéei¹ tsá² 'e uncaain²¹ coon¹³ jna jmaa¹a 'e 'eei¹ tsá² jna.

'Ee¹³ Jesús tsá² xiiala líi² espíritu gó²

24 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Mo cwo¹ii¹ espíritu gó² tya' tsá² ngi¹o la caain²¹ cwo¹³ tyuun²¹ 'noo²¹o lí ján². Joon mo jo tyii¹a joon 'i¹-tsi: “Nii¹³moo fu tyiia lí gajúu³uu.” 25 Mo gatyee¹²i joon ní²in 'in tsañuu¹ do lawa coon²¹ 'nú¹ 'e líi² joongi sii¹i tyú². 26 Joon tsaa²¹o tsate²e dyái¹gi

espíritu 'in 'líi³gi. Joon jilee²¹mo itsataa²i tya' 'in tsañuu¹ do. Joon líi¹ galigoo²¹gi seein²¹ 'in tsañuu¹ nano lagi mo jéei¹.

'Ejløø¹³mo lajai²

27 La 'ii²¹² siin¹² Jesús faa²¹a 'elo jaain²¹ tsamí² jee²¹² 'in tsá² do ga'oo¹o jin²in:

—líi¹ tyú¹-i 'in ningatyéein¹ 'nu joongi 'in gacwo¹ tuu²¹ cu²u!

28 Jesús-gi gajin²in:

—Pe líi¹gi tyú¹ 'in ganúu² joongi nuu¹³o júu³ tya' Dios!

Tsá² gó² mii¹i coon²¹ milagro

29 La 'ii²¹² joon líi¹ ngafúui¹ tsá² la cu² lí' lí siin¹² Jesús joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a sii²¹i 'ido:

—Tsá² gó² 'in seein²¹ nano mii¹i coon²¹ lí² milagro. Pe jiin¹³ coon²¹ lí² ilisá² tya' 'in tsá² no jiin¹³ la lí² gacwo¹ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali¹ sii²¹ Jonás. 30 Lawa Jonás, 'ii jaain²¹ lawa coon²¹ lí² 'e galí² tya' tsá² seein²¹ Nínive. La joongi jna 'in Ruu²¹na Tsá², jna-a lawa coon²¹ lí² tya' tsá² seein²¹ nano. 31 Mi 'iin² fu juncwii² ilí² 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano jaain²¹ 'in tyu² to² coon²¹ fuu²¹ náa¹ lí' cwo²¹ tooin²¹² lí' yuui² ñi¹ niroon²¹ nijmáa¹a 'ii²¹ tya'a tsu 'ii gajó² lí wiingi ni cwo¹³ fu juncwii²¹ 'e janá²du jilaa²¹ 'e jmii¹-tsi Salomón. Joon 'elo seen²¹mo jaain²¹ 'in feei¹gi lagi Salomón. 32 Jileei²¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ Nínive do mi 'iin² fu juncwii²¹ niroon²¹ mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano. Joon icwo¹ tsaa² tya'a. Tsa tsá² seein²¹ Nínive do gaunsi²¹mo 'e 'i¹-tsi mo ga'ii² Jonás do júu³ tyú² tya' Dios. Joon nano lo-o seein²¹ jaain²¹ 'in tyú¹gi lagi Jonás.

Ji² coo²¹ tya' tsá²

33 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in dyi² coon²¹ jí² joon sii²¹i coon²¹ lí 'uuin²¹ jon'gi nu' coon²¹ cwóo¹. Sii²¹i tsá² coon²¹ yu'-u joon jnéei² tya' tsá² 'in taai². 34 Unni² tsá² 'e lí lawa coon²¹ jí² coo²¹ tya' tsá² wana tyú² unni² tsá² la joon jon róøi³ coon¹³ 'e tyú² la tóøi². Joon ngii¹ lí jná². Pe wana gó² unni² tsá² la joon jon gó² la tóøi². Ngii¹o lí nuu²¹. 35 Tíi²mo'o ñi²i 'e tyú² 'e jo ngi²i lí nuu²¹.

36 Wana røø²¹u coon¹³ 'e jí² do jiin¹³ capi² jo 'ii²¹gi nuu²¹ la joon jon nijøø²o'oo coon²¹ tyaa² lawa mo coo²¹ jí² jnéei² tyi'i.

Jí²mo Jesús tsá² fariseo

37 Mo gatséi¹ gafaa²¹ Jesús 'elo jaain²¹ tsá² fariseo gatøø¹o Jesús fu tya'a 'e dø¹²ø. Ga¹² Jesús joon gacwoo²¹ ti' mesa. 38 Ganga'goo²¹-tsi tsá² fariseo do mo gani²i 'e jo gauntiin¹²in Jesús 'e run²un cwoo²¹ jiin¹³ la tii²si' la nu²gi dø¹²ø. 39 Pe joon gajin² Jesús:

—'Naa', tsá² fariseo, ruun¹³naa' jiin¹³ li' caluu coon²¹ vaso coon¹³ wúun¹ pe 'naa'gii' li' tsi sirøø²¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e nigatyáa²aa' coon¹³ 'e gó². 40 ;Tsá² bón¹ 'naa'! ;Ti jo ní²ii' 'in gajmaa¹ li' caluu 'ii-gi jon gajmaa¹ li' tsi? 41 La joon cwoo²¹xuu' tsá² tañii² 'e dø¹²ø 'uunni² tyii' la joon jilaa²¹a nili² tyá² tyii'.

42 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, cwo²naa' Dios diesmo tya' jilaa²¹ 'oosee²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'oo² ruda coon¹³ jilaa²¹ nii²gi 'oonuu²¹, pe coonti jo unjii² 'naa' 'e jmaa²aa' 'e tyá² tya' tsá² jon'gi 'iin²¹²naa' Dios. 'Elo-ogi 'ná¹ jmaa²aa' la jéei¹gi. Pe la joon jon jo 'iin²-oo' 'e jmaa²aa' 'e xii²¹gi do.

43 ;Fúu² 'naa' tsá² fariseo, 'iin²¹²naa' ní²ii' li tii² cwa² 'in tyiin²mo inuu cwo¹ tyii' sii²¹ sinagogas! Joongi 'iin²¹²naa' 'e li'gøø¹²mo tsá² 'naa' mo ngi²ii' jee²¹² 'nú¹.

44 ;Fúu² 'naa' tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseo! Li' cii¹²i jmoø²oo' 'e é²ee' tsá² no. Líi¹naa' la li 'e 'aan¹ roon¹ jo jnéé³in do-o. Jilee²¹mo tsá² ngii¹mo li ni do-o mo jo li²i.

45 Joon gañii¹i jaain²¹ tifo² tya' ley jin²in: —Tifo², jilaa²¹ 'e fó²o no lawa'a 'e fu²¹u jna'oo'o.

46 Joon gajin² Jesús:

—;Fúu² 'naa' jon tifo² tya' ley! Coon¹³ tii²si' tyii' cwó²oo' tsá² coon²¹ laa²¹² 'e jo roon²¹ jiin¹³ jaain²¹. Joon jogi 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon' jiin¹³xu.

47 ;Fúu² 'naa', jmoø²¹oon' ni'aan¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyá² cali' 'in nigan-gai¹² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' cali! 48 La no-o 'øøi²¹-tsi 'e røø²¹ sii¹³naa' coon¹³ 'e gajmaa¹

'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii'. 'Ii-o nigajngaa¹²i joon 'naa'gii' jmoø²¹oo' ni'aan¹ tya'o.

49 Joon ñi² Dios mo nigajin²in: “Sii³na tsá² cwo² júu³ tyá² tyiia coon¹³ 'in líi¹³gi tsá² tya'a joon 'in líi¹³ ijnga²mo 'in líi¹³gi 'øø¹mo.” 50 'Wii¹³ joon tsá² seen²¹ nano nityii²¹o cwáain¹ tya' tsá² 'in nigacwó² júu³ tyá² tya' Dios 'in nigajúin¹ ca mo nigaroon¹ cwoo¹³ juncwii²¹. 51 Ityi² jmi¹ 'øøi² ca Abel joongi ca tí² Zacarías 'in nigajngaa¹³i 'oo² cwo¹ do. 'Wii¹³ joon fo³oo icon¹ Dios cwáain¹ tya' 'in nigajúin¹ la joon 'in seen² nano icon¹ cwáain¹ tya'a.

52 ;Fúu² 'naa' tifo² tya' ley! Tsu ñi² 'naa' xiiala li cwii¹in tsá² Dios pe yaaigi' jo mo jmaa²aa' jogi cwó²oo' 'e licwii¹in 'in xeei²¹ Dios.

53 Mo gasii²¹ Jesús 'ii'elo 'in tifo² tya' ley do coon¹³ tsá² fariseo líi¹ gatí² 'nii²¹-tsi 'ido tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gauntyii² coon¹³ júu³ 'láai² líi¹. 54 Coon²¹ cwáain¹ wa'a isá² coon²¹ júu³ 'e xiiala i'nii¹ ni do.

12

'E²e Jesús tsá² 'e jo jmoø¹o la jmoø¹o tsá² tajuui²¹

1 La jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ ca 'øøi²¹ tsaruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹. Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² sii²¹i tsá² tya'a:

—Lii³ jmaa²aa' coon²¹ tún² 'e 'i¹-tsi tsá² fariseo no. Jmoø¹-o lawa 'in tyú¹mo 'ii. 2 Tsu jiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e sá² wa'a jo líi¹ tsa². Jon'gi jiin¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa'a jo li sá² júu³. 3 Joongi la joon jon wa'a 'e nifaa²¹ tsá² linuu²¹ inuu joon lijmi²¹². Joongi jilaa²¹ 'e sii¹ tsá² 'uui²¹ 'e jni¹ 'nú¹ inúu² cayu' 'nú¹.

'In jo cwoøi¹ 'gøøi²¹ tsá²

4 Faa²¹gi Jesús:

—La lo-o fuu²¹²uu 'naa' 'wii¹³ tyá²-u seen²¹na coon¹³ 'naa'. Jo foo¹³naa' 'in jn-gai¹³ tsá² pe mi yuu¹³ joon jo 'e sá²gi jmáa¹a. 5 Fuu²¹²oo 'naa' 'in cwoøi¹ jmaa²aa' 'gøø²¹naa'. Jmaa²oo' 'gøø²¹naa' 'in mi yuu¹³ jngai² tsá² tyu²o jon to² 'e tsalín² li 'li³. Jmaa²oo' 'gøø²¹naa' 'ii.

6 '¿Ti jo 'nhi¹ tsá² 'ñeei² tón¹ coon¹³ jee²¹² tún² wi³? Pe Dios-gi jo 'iin²-tsi ce jiin¹³ jaain²¹ tón¹ do. 7 Ca jilaa²¹ jñú² tsí³ mootyí²i' nigaun¹i' Dios la ca mi³ la ca mi³-i. Jo jmaa²aa' 'goo²¹ tsu tyiin¹gi 'naa'a lagi tón¹ fúu¹gi.

Ná¹-a róøi¹ tsá² 'e cwii¹in Jesucristo tyani tsá²

Faa²¹gi Jesús:

8 —'E fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in jin²in 'iin jna tyani tsá², jna-a jon, 'in Ruu²¹na Tsá², ifo³oo jon 'e cwii¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios Jmii²¹. 9 Pe jileei²¹ 'in jo røøi²¹ cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna jo róø¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios.

10 'Doñi¹in 'in gafaa²¹a 'laa²¹ tyiia 'e Ruu²¹na Tsá², lí²-i 'iin²mo tsaa² do tya'a pe jileei²¹ 'in faa²¹ júu³ 'laa²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios jo lí² 'iin²gi 'e tsaa² do tya'a.

11 'Mi tsajéi¹³ tsá² 'naa' inuu cwo¹ si tyani 'in jmoo¹ 'ii²¹ 'ee si tyani tsaa²to² 'ee jo cuu¹³-oo' xiiala ifó²oo' si xiiala ingí²h' 'ee. 12 Mi tí² 'ii²¹ joon i'ee²¹² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios 'naa' xiiala 'ná² fó²oo'.

Fo' 'ii¹ mo sá² cuu²

13 Jaain²¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i Jesús:

—Tífo², sii¹³ ruu²¹na cwocwoo¹-o jiin¹³ tyiia³ 'e gatí²na.

14 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, ¿iin gajin² 'e lí¹na tsaa²to² si 'in jmoo¹ jmai'xu jee²¹² 'naa' 'ee?

15 Gajin²o jon:

—Tyaan²duu' cwáain¹ joongi un'øøi¹³ yaanaa' wana caní² 'iin²¹²naa' cuu² tsu fu juncwii²¹ tya' tsá² jon' wa'a jilaa²¹ 'e 'oo¹ tsá².

16 Joon gasii²¹i 'e cwáain¹ lo:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu². Joon cwoo¹³ 'wó² tya'a lí¹ 'láai² garoo²¹ 'e gajñii²¹ do. 17 Joon 'in tsá² sá² cuu² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee ijmáa³aa coon¹³ jilaa²¹ 'e garoo²¹ tyiia lo? Jo 'óo³gi xiia' lí to³oo.”

18 Joon ga'i¹-tsi jin²in: “Liñi³oo xiiala ijmáa³aa. Cii¹³moo jilaa²¹ 'nú³uu lo. Joon ijmáa¹³aa 'e fee¹gi. Joon do-o i'máa³aa jilaa²¹ 'e roo²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e 'óo³oo.

19 Joon ifuu²¹²uu 'ñii'a: Alma tyiia, cwo¹i²i

'woo²¹o tsu 'láa²mo 'e nisi¹mo²¹o. Taa²¹o tya' 'láa²mo jiin²¹. 'iin²¹in, tyee²¹. Unjløøi¹³ 'wo'o.” 20 Pe Dios gasii²¹ 'ii: “Tsañuu¹, 'in jo 'øøi²¹-tsi 'nu. Nano-o ijuun²¹mo'o. Joon jilaa²¹ 'e 'oo²o'o, ¿iin lí² tya'?” 21 La joon tsangii¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹² 'e sá² tya' 'ña'a 'láai¹ líli¹ pe joon tañii²mo tyani Dios 'i —jin² Jesús.

Un'øø²mo Dios jóon¹on

22 Mo ngayuui¹³ joon²¹ gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

—'E joon fuu²¹²uu 'naa'. Jo cuu¹³-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' taa²¹²naa' fu juncwii²¹ jon'gi coon¹³ siin²h' 'e cii²h'.

23 Fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e tyiin²gi lagi 'e dø² tsá². Joongi 'e cuerpo tya' tsá² tyiin²gi lagi siin³ tsá² 'e tyi²i. 24 Tyaan²duu' cwáain¹ lawa jaain²¹ tyalaa²¹ jo jñii¹i jon'gi roo¹ tya'a jon'gi 'oo¹ lí 'má¹ jon'gi tyuu²¹ sá² lí to²o. Pe Dios cwoo¹ 'e gø²ø. Joon 'naa', tyiin²gi 'naa' lagi ton¹.

25 ¿iin jee²¹² 'naa' 'e 'áai¹gi cu²-tsi gajmeei¹ 'ña'a coon²¹ ñii²gi coon¹³ 'e cu²-tsi do? 26 Wa jo lí² jmaa²aa' ce jiin¹³ 'e xugi coon¹³ 'e cu²-oo', ¿'ee lí' cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹gi?

27 Tyaan²duu' cwáain¹ xiiala cwáain¹ lí³ 'e jo 'ee to¹ jmoo¹o. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ca 'lí²¹² róøi¹³ Salomón jo galisá² siin³ 'e 'ya²gi tya'a lagi 'e lí³ do. 28 Wana ijmá¹ Dios 'e 'ya²gi 'oonuu²¹ 'e sá² nano jee²¹² tyiia²¹ joongi mi jná² tsa'oo²¹ ijún² coon¹³

jí² 'e ja²mo ityi² Dios 'naa' 'mi². 'Tsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! 29 Jo ngi²h' 'e cu²-oo' 'e 'nó²oo' 'e cøø²øø' joongi 'e 'ú²uu'. 30 Tsa tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'in seein²¹ fu juncwii²¹ ngi¹o 'noo²¹o jilaa²¹ 'elo, pe 'naa' seen²¹mo jaain²¹ Ñú²uu 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'ná²gi tyii'.

31 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e cwoo¹³naa' yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon i'ii¹³mo jilaa²¹ 'elo.

Jilaa²¹ 'e tyú² fu ñu¹fú²

32 Faa²¹gi Jesús:

—Tsá² tyiia, jo jmoo²gi' 'goo²¹-oo'. Tsa xuu 'naa' pe Ní²uu 'áa¹mo 'yáai²-tsi cwo¹o 'naa' to² 'e 'oo¹o. 33 'Ní²h' jilaa²¹ 'e sá² tyii' joon cwó²oo' 'in sityéin¹ jmi²¹². Jmaa²aa' la joon coon²¹ tuloo²¹ tyii' 'e jo litsáai¹ joon 'áai¹gi ilisá² tyii' fu ñu¹fú² 'e jo tya¹. Jileei²¹

'uun²¹ jo lí² tsataai² do jon'gi joo¹³ fu² lí² ngí¹. ³⁴ Xiia' lí 'óo²oo' jilaa²¹ 'e 'yaaí²¹-oo' do-o jon í¹-oo'.

'Ná²-a náa¹ tyú² tya' tsá²

³⁵ Faa²¹gi Jesús:

—'Ná²-a tyá²aa' tyú² tyii'. 'Ná²-a téen³naa' coon¹³ jí² 'e coo²¹. ³⁶ Jmáa²aa' lawa tsaleei¹³ 'in sijéen¹³in fii²¹²i. Mi cwaa¹i fii²¹²i lí cui² cwoo²¹ tsá² joon pó² 'ooca'nú¹ do tsifu lí² no²'o 'ooca'nú¹. ³⁷ 'Áa²mo tyú² 'ii²¹-tsi 'in tsa'leei¹³ do 'in jo cwuu²¹i mi cwai² fii²¹²i. Tsu júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in fii²¹²i do ityá² tyú² šiin³ 'ido joongi iunjí²mo 'ido. Joon ityú² to² cwá¹ tsá² lí sí² mesa 'e dø²ø. Joon cwaa²¹o dø²ø. ³⁸ Fiin¹³ la 'woo²¹ tyiia² núu¹ cwaa²¹i sí la ngóo¹ cajná²'ee tyú² 'ii²¹-tsi tsa'leei¹³ wana 'in jnaa¹-tsi mi tyee¹³i fii²¹²i do. ³⁹ Joon cwoliñi²'ii' 'elo, wana jaain²¹ tsá² fii²¹² 'nú¹ ini¹ 'ee 'ii²¹ cwée¹i 'uun²¹ nijmaa¹o lí²o. Joon jo ná¹ 'núu¹ 'e jmá² 'ido 'uun²¹. ⁴⁰ La joon jon 'naa' cwotyá²aa' tyú² tyii' tsu coon²¹ wa jo 'i¹-oo' ijó¹ 'in Ruu²¹i Tsá² —jin² Jesús.

Lawa tsa'leei¹³ 'in tyú¹ coon¹³ 'in jo tyú¹

⁴¹ Joon gaunngí¹i Tú³ ši²¹i Jesús:

—Ñá'nñu¹u', ¿ti gafaa¹³'a 'e cwáain¹ lo jiin¹³ tyijna'a owa'a tya' ce jileei²¹ tsá² 'ee?

⁴² Jin² Jesús:

—¿'iin tsa'leei¹³ 'in tyú¹ joongi 'in 'øøi²¹-tsi mo tyú² fii²¹²i to² 'e tyaa¹ cwoo²¹ jileei²¹ tsá² taai² inuu 'e cwoo¹ 'e dø²ø mí² 'ii²¹? ⁴³ 'Áa¹mo tyú¹ 'in tsa'leei¹³ mi tyeei¹² fii²¹²i tyee¹³mo 'ido jmaa¹a la to² nigatyú²u. ⁴⁴ 'E la ja²mo fo³oo, 'in fii²¹² do nityaa¹o cwoo²¹ 'ido jilaa²¹ 'e 'oo¹o 'e tyú² 'ido to². ⁴⁵ Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'i¹-tsi 'e lí¹'ii²¹² mogi fii²¹²i do tyee¹²i joon 'láa² 'wii²¹² jí²in 'in tsa'leei¹³ catyaaí²¹ do. Joongi 'láa² 'wii²¹² gø¹²ø joongi 'uun²¹o. Joon lí¹in²mo. ⁴⁶ Joon 'in fii²¹² do ijó¹ coon²¹ jmí²¹² 'e jo sijée¹³in tsa'leei¹³ tya'a do. Jon'gi ñi¹ 'ee 'ii²¹. Joon lí¹ i'e² 'e 'ido wúu¹. Joon idye²mo 'ido fu lí¹ 'ii²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jo nuu¹²u.

⁴⁷ 'Jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in ñii¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in fii²¹²i pe jo tyaa¹ tyú² jon'gi unjí²i

i'e²o wúu¹ joongi ijmee¹³mo lí¹lí¹. ⁴⁸ Pe jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in jo ñii¹ pe jmoo¹-o jiin¹³ 'e tí²i xugi wúu¹ iní² 'ii. 'In nigacwo²o Dios 'láai²gi imí¹ jon Dios 'láai²gi. Joon 'in jo cu²-tsi coon¹³ lí¹lí¹ imí¹ 'ido 'láai¹gi.

Gajó¹ Jesús wa'a jmáa¹a tún² 'ii¹³ tsá²

⁴⁹ Joon faa²¹gi Jesús:

—Gagoo²¹² jna ga'uu²na jí² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon tsei² nisijaan¹oo wa'a icoo²¹. ⁵⁰ 'Ná²-a tsangí¹na coon²¹ 'e la jai². Joon lí² móo³oo wúu¹ ca gatséi². ⁵¹ ¿Ti lí²naa' 'e gagoo²¹²oo 'e sín¹ tsá² røø² coon¹³ tsaruu²¹i nicwoo¹³ fu juncwii²¹? Fo³oo 'e jo la joon. Jiin¹³ gagoo²¹²oo wa'a jmáa³aa 'ii¹³ tya' tsá². ⁵² Tsu nano la ngóo¹ 'naai¹³ 'in tsá² coon²¹ inuu ilíin² tún² 'ii¹³. Wana néei¹ 'ñéei² tsá² tsi coon²¹ inuu gaai²¹ ili'ee²¹i 'in gáí¹ do, joon 'in gáí¹ do ili'ee²¹i 'in gaai²¹ do. ⁵³ 'In jmii²¹ do niseein²¹ gó² coon¹³ jón¹on. La joon gó² seein²¹ jón¹on coon¹³ jmii²¹. Joon sáa³gi seein²¹ gó² coon¹³ jamí¹i. Jamí¹i la joon jon seein²¹ gó² coon¹³ sáa³a. Joon 'yiaunsáa³a niseein²¹ gó² coon¹³ tsaunloo²¹ tya'a. Joon tsaunloo²¹ tya'gi niseein²¹ gó² coon¹³ 'yi-iaunsáa³a.

Tí²mo tsá² coon²¹ cwáain¹ xiiala ngóo¹ tiempo

⁵⁴ Gasí²¹i jon Jesús tsá²:

—Mo moo²oo' rón² jní¹ lí¹ lí¹ yuui¹² ñi¹ joon jin² tsá² ijó¹ jmí¹. Joon 'e la joon lí². ⁵⁵ Joon mo 'í¹ tyí² lí¹ tooin²¹² lí¹ yuui¹³ ñi¹ joon jin² tsá² ilityí² 'yia²¹ no. Joon 'e la joon lí². ⁵⁶ 'Naa', jlí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ 'e 'é²ee' tsá²! Tyú²-u nii² 'naa' xiiala lí² juncwii²¹ joongi cwoo¹³ fu juncwii²¹. ¿Xiiala jo ñi²ii' 'ee jiin²¹ taan²¹²naa'?

Cwoján² mí¹³ 'e seen²¹un coon¹³ tsá² 'in 'eei¹ 'nu

⁵⁷ Faa²¹gi Jesús:

—¿'Ee lí¹ jo jmaa²aa' 'ii²¹ la 'oo²¹ yaanaa' coon¹³ coon²¹ 'ii²¹ 'e tyú²? ⁵⁸ Wana 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i joon cwóo²o coon¹³on tyani tsaa² pe 'nu-u jmaa²a coon²¹ tún² coon¹³on la 'í²¹² cwolíin²naa' tya'i fu. Joon jo tsajéi¹ 'nu tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹. Tsu

'in jmo¹o 'ii²¹ dogi nijaan²¹in 'n^u miyó¹³.
59 Joon miyó¹³ dogi tsajéi¹ 'n^u 'n^uñi³. 'E la
ja²mo fo³oo jo jú¹³u do ca gatyí²¹ 'e røø²u
tya'a joon gatsee²¹ coonti.

13

'E tyiin²gi 'e unsii² tsá² 'e 'i¹-tsi

1 Jee²¹² jmii²¹² joon gatyalín² tsá² sii²¹;
Jesús xiiala gajngaa¹²i Pilato tsá² seein²¹
Galilea. Joongi xiiala gacaai²¹ Pilato jmi¹
'øø²i 'in tsá² do jmi¹ joo²¹ núu³ 'e gajngaa¹³;
'in tsá² do tya' 'e un'goo²¹ Dios. 2 Joon gajin²
Jesús:

—¿Ti 'i¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'elo nigangíi¹ 'in
tsá² seein²¹ Galilea do tsu 'áai¹gi røøi²¹ tsaa²
lagi 'in tsá² ca tyaai²¹ do 'in seein²¹ Galilea?
3 Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon wana 'naa'
jo unsii²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon ijuun²¹mo
'naa'. 4 ¿Ti líi²naa' 'e 'áai¹gi røøi²¹ tsaa² 'in
dyajñéi² tsá² gajúin¹ do mo gacii²¹ 'e po²
ñíi¹³ tya' Siloé? ¿Ti 'áai¹gi røøi²¹ tsaa² 'ido
lagi jilei²¹ 'in néei¹ Jerusalén? 5 Pe jna
fo³oo jon' la joon. Joon la joon wana 'naa' jo
unsii²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon i'ín²mo 'naa'.

Júu³ tya' 'mocwaríi³ 'e jo 'oofuu²¹ tsí³

6 Joon gajin² Jesús 'e cwáain¹ lo tya' 'in
tsá² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ ni'oo¹o 'mocwaríi³
sijná² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon ngajóø²
wana tsí³ cwaríi³. Pe jo 'ee gatsaa²¹a ce
jiin¹³ coon²¹. 7 Joon gasii²¹i 'in tsá² jøø²
cwoo¹³ 'wó² tya'a do: "Jøø²du', ningóo¹ 'ni¹
jiin²¹ góo³oo ga'naa¹³aa cwaríi³ 'e² 'mó² lo
pe jo mo gatsaa³aa. Tyuu¹³ coonti 'e 'mó²
no tsu li' ti' jmo¹gi jín¹ cwoo¹³ 'wó²." 8 Pe 'in
tsá² jøø² cwoo¹³ 'wó² do gañii¹i: "Ñi'fii²¹i',
cwojan¹du' coon²¹ jiin²¹gi. Joon nogi tyí³aa
jla¹ cwoo¹³ joon to³oo 'oo³. 9 Jongaa²¹mo
wana nicwo¹, wana jo gacwo¹ joon tyu³oo."

*Un'láai² Jesús jaain²¹ tsamí² 'in tuu²¹
moo'wó¹ mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²*

10 Coon²¹ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús
'yuui cwo¹ 'e²e tsá². 11 Joon do-o 'yuui
jaain²¹ tsamí² ningóo¹ dyajñá² jiin²¹ 'e 'yuui
jaain²¹ espíritu gó² alma tya'a 'e nigajmaa¹a
tuu²¹ moo'wó¹. Joon jo lí² siin¹² 'ña'a røø²¹

coonti. 12 Mo gani² Jesús 'ii joon gatø²ø.
Joon gajin²in:

—Tsamí², ni'láa²mo'o 'e jmoowú¹
tyán²¹an no.

13 Joon gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon
la tsifu joon ganii¹³mo 'ña'a 'in tsamí² do
røø²¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³
Dios. 14 Pe 'in tsá² tyu² to² cwo¹ sinagoga
do gatí² 'nii²¹-tsi tsu 'wii¹³ gaun'láai² Jesús
'ido mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'in
tyu² to² cwo¹ do gasii²¹i tsá²:

—Sá²-a jñuu² jmii²¹² 'e lí² to². Lí²-i jalín²
tsá² jee²¹² jmii²¹² joon ilí² mí¹ tya'a. Joon jo
jalín² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

15 Joon gajin² Jesús:

—'Naa' líi¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ jiin¹³
'e 'é²ee' tsá². ¿Ti jo sii¹³naa' doñi'liin jee²¹²
'naa' si joo²¹ si bu³ 'ee cwotyaiin²¹xu
mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²? 16 Joongi 'in
tsamí² lo jún² 'lii²¹² Abraham-mo 'ii. Joon
ningóo¹ dyajna¹ jiin²¹ jmo¹ 'in 'lii¹³ tsaa¹³
'in tsamí² no. ¿Ti jo lí² un'láai² coon²¹
jmoowú¹ tyaan¹ mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹
tsá²?

17 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo jilei²¹
tsá² 'in 'eei¹ 'ii ga'aa¹o fa'ii²¹. Pe jilei²¹gi
tsá² jløø³i coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹ 'e gajmaa¹
Jesús.

Cwáain¹ tya' jún² jon² tasa

18 'E joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ lí² li tyu² Dios to²? ¿Joon
'ee coon¹³ 'e lí² jmaa¹ coon²¹ røøi²¹ coon¹³
joon? 19 'E lí² la lí² jún² jon² tasa 'e jñí²
tsá² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon do-o cwaain²¹
ca galí² 'mó² fee¹. Cagi ton¹ jmaa¹ sii²i ni
cwáa¹ 'mó² do.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

20 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ 'e jmáa³aa 'e litsáai¹-tsi
tsá² li tyu² Dios to²? 21 'E lí² lawa tyiian¹³ 'e
gacaai²¹ tsamí² 'ni¹ cwaa¹³ fu² 'iñi¹. Joongi
ca galí² con² 'e fu² 'iñi¹ la tøøi²¹.

Cwáain¹ tya' 'ooca'nú¹ cuu¹³

22 Gangóo¹gi Jesús fu Jerusalén. Ngii¹i
fuu²¹ coo¹³ joongi fuu²¹ pi³. La caain²¹
joon li ga'ee¹e. 23 Joon gaunngii¹xu tsá² 'ii:

—Ña'ñu¹u', ¿ti xu-u 'in itiin¹³?

Joon gañii¹ Jesús:

24 —Tyán²duu' cwáain¹ xiiala ngii²¹²naa'. Tyán²duu' cwáain¹ 'e ngii²¹²naa' li' 'ooca'ná¹ li cuu¹³ tsu 'e la ja²mo fo³oo: líi¹ fúui¹ tsá² 'iin²¹²in tsataai² pe jo lí². 25 Tsu mi yuui¹³ 'in tsafi²¹² 'nú¹ do iroon¹ jnii¹ 'ooca'ná¹ joon 'naa' téen¹naa li' caluu pó²oo' 'ooca'ná². Joon ifó²oo': "Na² no, tsañuu¹." Pe 'ii-gi iñii¹: "Jo ñi³ii 'iin 'naa'." 26 Joon 'naa' ifó²oo': "Niga'nee²¹e', nigatyee²¹e' coon¹³ 'nu. Joon 'nugi niga'e²¹e' jna'a tya'i fu¹ tyii'i." 27 Pe 'ido-gi niñii¹: "Jna fo³oo: jo ñi³ii xiia seen²¹naa'. Túui¹duu' jna jileei²¹ 'naa' 'in jmoo²oo' jilaa²¹ 'e gó²." 28 Do-o cwotyí¹³ii' joongi cwocuu¹³naa' moojón²oon' mi máa¹³naa' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² cali. Do-o táa²mo li tyu² Dios to² joon 'naa'gii' taa²¹²naa' fu caluu. 29 Tsu ijalín²mo tsá² fu li 'yeei²¹ ñi¹ joongi fu li li yuui¹³ ñi¹. Joongi li' caai²¹ tsáa¹ li' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi li' caai²¹ toin²¹² li' li 'yeei²¹ ñi² ijalín² tsá². Joon icwaa¹ dø²ø li tyu² Dios to² tsá². 30 Joon 'inlái¹³ sicíin²¹ nano 'ii ijmaa¹a nifu, joongi 'inlái¹³ 'in sijéi¹ nano 'ii ijmaa¹a li ciiin²¹.

Ci'2i Jesús 'wii²¹² tya' Jerusalén

31 Jee²¹² jmi²¹² joon gatyalín² 'inlái¹³ tsá² fariseo. Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Lo-o júu¹³'u nano tsu Herodes 'iin²¹²in jnga²mo 'nu.

32 Joon gañii¹ Jesús:

—Cwolín²naa' joon cwosí¹³ii' 'in gó² do: "Jóø²du' no. Jmi²¹² no joongi tsa'oo²¹ 'woo²na espíritu gó² alma tya' tsá². Joongi un'láa²na tsatsaa¹³. Joongi 'yíia¹ un-tyée¹moo to² tyiia." 33 Joon ní³oo jiiin¹³ la fu¹ 'yúu³na no coon¹³ tsa'oo²¹ joongi 'yíia¹. Tsu jiiin¹³ fu Jerusalén li² jún²in jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú².

34 'iTsá² Jerusalén, tsá² Jerusalén, 'naa' jn-gaa¹³naa' jileei²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joongi tyú²uu' cuun²¹² jileei²¹ tsá² 'in gasii¹in Dios ijma²a 'naa' júu³ 'e fu¹ táa²naa'! Joon jna-a gali'iin²¹²na 'e uncaan²¹na 'naa' la jmoo¹o jaain²¹ tuiyú² 'e uncaain²¹ tuti² nu cwáa¹a!

jPe jo gali'iin²¹²naa'! 35 Jóø²du' 'naa' isiján¹ 'naa' ituu¹mo 'naa'. Joon fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jóøi²gi 'naa' jna ca mi gacwá² jmi²¹² ifó²oo': "Cwaa³mo 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'."

14

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ tsañuu¹ 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e yíian²¹ tya'a

1 Galí² coon²¹ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e gangóo¹ Jesús nga'ee²¹e fu tya' jaain²¹ 'in tyu² to² fariseo. Joon 'inlái¹³ tsá² fariseo gacoon²¹ cwáain¹ do. 2 Joon tyíin¹ jaain²¹ tsañuu¹ jee²¹² 'in tyan¹ jmoowúu¹ 'e yíian²¹ tya'a. 3 Joon gajin² Jesús sii²¹i tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo:

—¿Ti cwooi¹ un'láai² tsá² jaain²¹ tsatsaa¹³ mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² owa jo lí² 'ee?

4 Pe 'ido-gi gajoon¹ ti-i. Joon gataan¹ Jesús cwo²¹o 'in tsatsaa¹³ do joon gaun'láa²mo. Joon gasii²¹i 'ido 'e tsee²¹mo 'ido. 5 Joon gasii²¹i Jesús tsá² fariseo do:

—¿'iin jee²¹² 'naa' wana gatøøi²¹ bu³ tyii' si joo'tsáa² 'ee coon²¹ tsi too²¹, ti jo tyiin¹³naa' la tsifu fiin¹³ jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

6 Joon 'in tsá² do jo ñii² 'e ñii¹gi jiiin¹³ coon²¹.

Tsá² 'in tøø²¹ø tsá² li cuui¹³ cwo²¹ tsá²

7 Mo ganii²¹ Jesús jileei²¹ tsá² 'in gatø¹ tsá² li cuui¹³ cwo²¹ tsá² 'noo²¹o li cwaa¹a li tyiin²gi joon gasii²¹i Jesús 'e cwáain¹ lo:

8 —Wana 'in gatø¹ 'nu coon²¹ li cuui¹³ cwo²¹ tsá² jo ní²i 'e 'mosí¹ nifu tsu coon²¹ jo ngá¹mo cwéei¹² jaain²¹ 'in tyíin²gi lagi 'nu. 9 Joon 'in gatø¹ 'naa' cwee¹i sii²¹i 'nu: "Cwóo¹³o 'ino 'mosí¹ tyíin¹u'un no." Joon la joon ráan²un coon¹³ fa'ii²¹. Cwani²i 'mosí¹ ca li gatséi². 10 Li' cii¹³i jmaa²a. Mo tø¹ tsá² 'nu coon²¹ li cuui¹³ cwo²¹ tsá² ní²i 'mosí¹ li tséi². La coon¹³ mi jó¹ 'in gatø¹ 'nu sii²¹i 'nu: "Ngii²¹² ní²i 'e 'mosí¹ nifu do." La joon 'e tyú²gi tyi'i tyani 'in néei¹ coon¹³ 'nu. 11 Tsu jileei²¹ 'in jmaai²¹ cøøi¹³ yaai, 'ii li tséi¹ joon jileei²¹ 'in jmaai²¹ yaai li tséi² 'ii nifu.

12 Gasii²¹o joon 'in tsañuu¹ 'in nigatø¹ 'ido:

—Mo 'iin²¹²u'un tø¹²¹ø tsá² cwo^{2xu'u} 'e dø¹ 'ido jo tø²¹ø 'in seein²¹un tyú² coon¹³ jon'gi ruu²¹u jon'gi tsá² néei¹ co' li tyiin¹u'un wa' 'in sá² cuu². Tsu ici²o tún¹ icwó²o do.
 13 Jo jmaa²a la joon, pe mo 'ee coon²¹ jmii²¹² jmaa²a tø²¹ø jilee²¹ tsá² tañii²mo coon¹³ jilee²¹ 'in 'wo² si¹i¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui². 14 La joon tyú²-u i¹-o'o tsu 'ii jo lí²gi tyí² tyi'i 'e cwo²o do. La joon ityii²¹² tyi'i mi jiin¹ jilee²¹ 'in jo røø²¹ tsa².

Júu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jmii²¹² 'e gajmaa¹ jaain²¹ tsá²

15 Mo ganúu² jaain²¹ 'in néei¹ gøø²¹ coon¹³ Jesús 'e do joon gajin²in sii²¹i 'ii:

—'In jløø¹³mo 'in dø¹ 'iñi¹ li tyu² Dios to² tsá².

16 Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tsañuu¹ gajmaa¹a coon²¹ jmii²¹² li gø² tsá². Joon gatø¹ fúui¹ tsá² 'e dø¹o do. 17 Joon mo gatí² 'ii²¹ 'e dø¹ tsá² gasii¹in tsa'leei¹³ tya'a 'in ngajmaa¹³a júu³ 'in tsá² nitø¹ø do. Jin²in: “Naná¹-a tyú².” 18 Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² mii¹i jmii²¹² 'aa²¹². 'In ni fu do gajin²in: “Jmáa² feei¹-o'o jo ní³ii. No-o tá²gi galoo²¹²oo coon²¹ cwoo¹³ 'wó². Joon ná¹ ní³ii nijøø²øø.” 19 'In xeei²¹gi jin²: “Feei¹du-o'o 'wii²¹² tyiia. Niløø²na 'néei² jmuui¹ joo²¹. 'Inijøø²duu wa'a tí²i jii¹i.” 20 'In xeei²¹gi jin²: “La gangayuu¹³mogi cui² cwóo³oo joon jo lí² ní³ii.” 21 Joon mo gangai² 'in tsa'leei¹³ do, ngajmaa¹²a júu³ ñi¹fii²¹²i do. Joon lí¹ gatí² 'nii²¹-tsi tsafii²¹² do. Joon gasii²¹i tún¹ 'ido: “Jmoonoo cwoo¹³o jee²¹² 'ná¹ 'e fuu²¹ lo. Cwotee²e jilee²¹ tsá² tañii² coon¹³ tsá² 'wo² si¹i¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².” 22 Mo ca'loo¹gi xuu joon gajin² 'in tsa'leei¹³ tya'a do: “Nigajmáa³oo to² gatyu²u do. Joon sá²gi li cwá² tsá².” 23 Joon gajin² 'in tsafii²¹² do gasii²¹i tún¹ tsa'leei¹³ tya'a: “Cwoo¹³o tya'i fu¹ ca tí² fuu²¹ coonti. Cwote²e tsá² tyitsaa²¹² 'in xeei²¹gi cwongii¹, tsu cworøø²¹ tyiia lo coonti. 24 Tsu fo³oo ce jiin¹³ jaain²¹ 'in gatø²oo nifu jo idø¹gi jiin¹³ coon²¹ 'yu'oo²

'e 'uunñi² sá² tya' jmii²¹² tyiia lo,” jin² 'in tsafii²¹² —gajin² Jesús.

Wa'a ingi¹ tsá² coon¹³ Jesús 'ná¹ tuu²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o

25 Fúu¹mo tsá² ngalíin² coon¹³ Jesus. Joon gajin¹³ Jesús ní¹i joon gajin²in:

26 —Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna 'ná¹-a li 'iin²¹²in jna. Wana jo 'iin²¹²in jna lí¹gi lagi jmii²¹ joongi lagi sáa³a, lagi tsamí² tya'a, lagi jóon¹on, lagi ruu²¹i, joongi ca fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a jo lí² líin² 'ido tsá² tyiia. 27 Wa 'in jo náa¹ tyú² tya'a júuin² la ijúuin² jna jo lí² líin² tsá² tyiia. 28 Wana jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'iin²¹²in jmaa¹²a coon¹³ 'ná¹, ¿ti jo jeei¹ tyí¹du cwáain¹ xiiati jiin¹² i'ín² wana 'yeei¹? 29 Tsu wana jmoo¹²o tí¹fu²¹ joongi gatsá² cúu¹u la jo mo 'yeei¹ 'náa¹u joon i'láa² tsá² 'wii²¹² ungøø²mo 'i. 30 Ijin²in: “'In tsañuu¹ no ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹²a joon jo lí² un'yeei¹gi.” 31 Wana jaain²¹ røøi¹³ 'iin²¹²in jmáa¹a 'ní³ coon¹³ jaain²¹gi røøi¹³, ¿ti jo cwá²a nifu joon i'i¹-tsi wa'a ilíin² dyái¹ mil 'láa² tya'a ilii¹i 'in dyái² mil 'láa² tya' 'in røøi¹³ jaain²¹gi do? 32 Joon wana jo lí², la 'ii²¹² 'e taain²¹² wíin²gi 'in tsá² røøi¹³ jaain²¹gi do joon isín¹mo tsá² tya'a mii¹i júu² røø²¹. 33 La joon jon jmoo²¹ joon jaain²¹ 'naa' 'in jo tuu¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o jo lí² líin² tsá² tyiia.

Mo jo ñi²gi ñi²

34 "Ee tyú²-u ñi² pe wana jo ñi²gi xiiiala cwooi¹ 'e liñi²gi tún¹. 35 Jo 'e to² 'íin³gi tya' cwoo¹³ 'wó² jon'gi tya' poo²¹² 'oo². Ligon dya²a tsá². Jilee²¹ 'in núu² cwonuu¹o.

15

Júu³ cwáain¹ tya' joo'saa²¹ si'iin²¹²

1 Jilee²¹ tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ tsá² røøi²¹ tsa² gangatyéen¹in li siin¹² Jesús 'e núu² júu³ tya'a. 2 'Wii¹³ joon tsá² fariseo coon¹³ tí¹fo² tya' ley 'laa²¹ gafaa²¹a tya' Jesús jin²in:

—'In tsañuu¹ lo 'ii²¹mo jilee²¹ 'in røøi²¹ tsa² joongi gøø²¹o coon¹³ 'ido.

3 Joon gasii²¹i Jesús 'ii 'e cwáain¹ lo:

4 —'Iin jee²¹² 'naa' wana 'aa¹i cíein¹³ joo'saa²¹ joon tsa'iin²¹² jaain²¹ jee²¹² 'ii,

¿ti jo tiui²¹ 'in catyaai² do jee²¹² nuu²¹ joon tsa'nee¹²i 'in jaain²¹gi do ca gatsee²¹i? ⁵ Joon mo gatsee²¹i gauntseen¹ yu¹ 'nóo¹on jløø¹³mo. ⁶ Joon mo gatye¹²i tya'a gauncaain²¹ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ coon¹³ tsá² néei¹ co' li tyín¹in. Joon gasii²¹i: “Jløø¹³naa' jmaa²aa' coon¹³ jna tsu nigatsee³moo 'in joo'saa²¹ 'in ga'in¹ tyiia do.” ⁷ La joon jon fuu²¹²uu 'naa' mo joo²¹-tsi jaain²¹ tsá² røøi²¹ tsaa² jløøi¹³gi 'áai¹ fu ñu¹fu 'wii¹³ 'ii lagi 'in noventa y nueve tsá² 'in jo 'oo¹o tsaa², 'in jo 'ná² jaa²¹-tsi.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si'in²¹²

⁸ Faa²¹gi Jesús:

—Wa' jaain²¹ tsami² 'in 'oo¹o dyá² cuu² joon ganga'in¹ coon²¹ cuu² do, ¿ti jo dyi¹i coon²¹ jí² joon 'ya¹a inuu do? Coon²¹ tún² 'noo¹o ca gatsaa^{21a}. ⁹ Joon mo gatsaa^{21a} joon uncaain²¹ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ on coon¹³ tsá² 'in néei¹ co' li tyín¹in. Joon sii²¹i 'ido: “Jløø¹³naa' jmaa²aa' coon¹³ jna tsu nigatsaa²¹oo cuu 'e nga'in¹.” ¹⁰ La joon jon fuu²¹²uu 'naa', jløø¹³mo ángeles tya' Dios mi jaa²¹-tsi xafin¹³ jaain²¹ tsá² 'in røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ simii²¹ 'in gatiui²¹ jmii²¹

¹¹ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'aa¹i gáí¹ simii²¹ tya'a. ¹² Joon jaain²¹ 'in xaai²¹gi do gasii²¹i jmii²¹: “Ñu², cwo²'o jna jiin¹³ tyiia tya' cwoo¹³ 'wó² 'e gatii²na.” Joon gajmaa^{1a} jmii²¹ do jmai^{2xu} jee²¹² 'ii jilaa²¹. ¹³ Xu^u ngoo²¹gi joon 'in xaai²¹gi do gajmaa¹² caain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ li wíin². Joon do-o ga'in² cúu^{1u} jilaa²¹ coon¹³ 'e gó². ¹⁴ Joon mo gatsá² cúu² do ga'í² coon²¹ 'oo² 'e fuu²¹ li ngóo¹on do. Joon gatsá² un'aa²i. ¹⁵ Joon ganga'náa² to² jmáa^{1a} coon¹³ jaain²¹ tsá² seen²¹ 'e fuu²¹ do. Joon 'idogí gasii¹ ni 'ido li roon¹ 'wó² tya'a 'e tsa'áa¹i ñí¹. ¹⁶ Joon 'áa¹mo gali'in²¹²in unrøø²i tu^{2u} coon¹³ jilaa²¹ 'e gø² ñí¹ do. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwo¹. ¹⁷ Joon ga'i¹-tsi: “Jøøi¹³ tsa'leei¹³ 'in jmoo¹o to² tya' nu^{3uu} saai²¹gi 'e gø²ø joon jnagi fu lo júun³na 'oo². ¹⁸ Nii¹³ moo fu li tyín¹ ñu^{3uu}.

Joon fuu²¹²uu: Ñu³, fee¹ niga'lee²¹na tyani Dios joongi tyani'i. ¹⁹ Joon jo cwoo¹ 'e jmáa²gi'i yuu²¹ tyi'i jna. Jmaa¹³ cwáain¹ lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tyi'i jna.” ²⁰ Joon gangaa¹³mo fu tya jmii²¹.

'Wíin²gi 'ná¹ tyee¹²i li siin¹² jmii²¹ mo ganí²in jmii²¹ 'ii. Galifeei¹mo-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon gangóo¹o cwiin¹ ngajeen² ni 'ido. Joon ga'ii³mo 'ido. Joon garin¹in joongi gacu^{1u}'oo²'ido. ²¹ Joon gasii²¹i jóon¹ 'ii: “Ñu³, niga'lee²¹moo tyani Dios joongi tyani'i. Jo tii²gi 'e fo²'o yuu²¹ tyi'i jna.” ²² Pe jmii²¹ dogí gasii²¹i tsa'leei¹³ tya'a: “Tyí² goon' jmoonoo coon²¹ 'mi² 'e tyú²gi la jee²¹² jilaa²¹, joon tyiin¹³ goon' yuu²¹ tyiia lo. Joongi toon²¹ goon' ñí³ unnii²¹² cwoo²¹o. Joongi øøi¹³ goon' mii²i. ²³ Joon cwo²tée¹ee' jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² 'in na'ooi¹³. Joon jngaa¹³naa', cwo²tyé³e' joongi cwojmoo²¹o' jmii²¹². ²⁴ Tsu 'in yuu²¹ tyiia lo lí²na 'e nijuun²¹mo pe nano nigacwa²mo tún¹. 'In ninga'in¹³mo pe gatsee²¹moo'oo'o tún¹.” Joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa^{1a} jmii²¹².

²⁵ 'La jee²¹² joon 'in jóon¹ 'in nifeei¹gi jee²¹² to² taain¹. Joon mo gatye¹²i tyan' co' 'núu^{1u} joon ganúu² nináa¹ súuin¹³. ²⁶ Joon gatøø¹ jaain²¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹ 'ee' jmii²¹² nináa¹. ²⁷ Joon gajin² 'in tsá² do: “Nigacwa²mo ruu²¹mo'oo. Joon gatyu² ñu^{2u} to² gajngaa¹²i jaain²¹ joo²¹ 'ooi¹³ tsu gacwa²mo tyú¹mo jo tsaa^{13a}.” ²⁸ Joon gatsá² 'nii²¹-tsi 'in ruu²¹i nifeei¹gi do. Joon jo 'iin²¹²in tsa'ii²¹ fu tsi. Joon gacwo'ii¹ jmii²¹ 'e gamii¹ tyani 'ido 'e tsa'ii²¹. ²⁹ Pe gajin² 'in simii²¹ gasii²¹i jmii²¹: “Niñii²¹o'oo joo¹³ jiin²¹ 'e nigajmáa³aa to² tyani'i. Pe jiin¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo cwoo¹³o jna jiin¹³ jaain²¹ chivo-pi' 'e jmáa³aa jmii²¹² coon¹³ tsá² seen²¹na tyú² coon¹³. ³⁰ Pe la no 'e gacwai² 'in yuu²¹ tyi'i no. Nga'in¹in cúu^{2u} coon¹³ tsami². Joon gajngáa¹³u'un 'in joo²¹ 'ooi¹³gi no.” ³¹ Joon gajin² jmii²¹ do: “Yuu²¹ tyi', coon²¹ tøø²mo tyín^{1u}un coon¹³ jna. Joon jilaa²¹ 'e 'óo³oo lo 'e tyi-o'oo. ³² Joon nano tyiin²mo jmoo²¹o' jmii²¹² joongi jløø¹³na' tsu 'in ruu^{21u} 'e lí²na najuun²¹mo pe cwa²mo tún¹. Lí²na 'e

ninga'ín²mo joon nigatsee²¹moo'o tún¹."

16

Júu³ cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ 'in gajmaa^{1a} 'e gó²

1 Gajin²in jon Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Galiseein²¹ jaain²¹ ñi'fii²¹² sá² cuu² joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajma^{2a} tsá² 'in ñi'fii²¹² do júu³ 'e 'in tsá² tyu² to² do 'áai¹ 'iin²in cuu² tya'a. 2 Joon 'in ñi'fii²¹² do gatø¹ø 'ido. Joon gasii²¹i: “¿Ti jo² 'e sii²¹ tsá² jna cwáain¹ tyi'i? Joon¹²du'u cwáain¹ to² jmoo^{2o} tsu jo jmáa²gi'i to² coon¹³ jna. Jo cwooi tyu²gi'i to² tsa'leei¹³ tyiia no.” 3 Joon ga'i¹-tsi 'in tsá² tyu² to² do: “¿'Ee ijmáa^{3aa}? Tyi¹mo ñi'fii³ⁱⁱ jna jee²¹² to² tya'a. Jo 'waa²¹ pí² 'óo^{3oo} wa'a jmáa^{3aa} to² jee²¹² tyiia²¹ joon 'óo^{3oo} fa'ii²¹ wa'a mí³ⁱⁱ caridad. 4 Ñii^{3oo} 'ee jmáa^{3aa} 'e 'ii²¹mo tsá² jna inuu tya'a mo jo to² 'óo^{3gii}.” 5 Joon gatø¹ø ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ 'in røøi²¹ tya' ñi'fii²¹²i. Joon gaunngii¹i 'in nifu: “¿Xiiati røø^{21u} tya' ñi'fii²¹i?” 6 'Idogi jin²: “Røø²¹moo cíein¹³ barril aceite.” Joon 'in tsá² tyu² to² do sii²¹i 'ido: “Lo-o saan¹³aan mo'jí² tyi'i. Ni²du' jmoonoo joon jmáa² coon²¹ 'e coon²¹ tsa²gi.” 7 Joon gaunngii¹i 'in xeei²¹gi tún¹: “Nugi, ¿xiiagi ti røø^{21u}?” 'Idogi jin²in: “Cíein¹³ 'motuu¹ trigo.” Joon gasii²¹i: “Lo-o saan¹³aan mo'jí² tyi'i. Jmáa² coon²¹gi jiiin¹³ ochenta.” 8 Pe galili²i ñi'fii²¹² do 'e líi¹ 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do coon¹³ 'e gajmaa^{1a} do. Tsu lí²gi tsá² 'in jo tsaa²-tsi Dios coon¹³ 'e jmoo^{1o} la jaain²¹ la jaain²¹ lagi 'in tsaaa²-tsi Dios.

9 'Fuu²¹² jna 'naa' —jin² Jesús— jmáa² 'naa' 'in liseein²¹ tyu² coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e 'oo^{2oo} fu juncwii²¹. Joon mi tyá¹ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ iseen²¹mo 'in 'ii²¹ 'naa'. In'ii²¹ 'naa' li taan²¹²naa' coon²¹ tøø²mo.

10 'Wa jmoo¹ tsá² 'e tyú² fiin¹³ capii³ 'e 'oo^{1o}, ijmáa^{1o} 'e tyú² jon wa'a sá² 'láai². Pe wana coon²¹ too² tya' capii³, icon^{21o} jon too² tya' 'e 'láai². 11 Wana jo jmoo^{2oo} tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo 'e jo tyiin² xiiala líi^{2naa} icwo^{1o} Dios 'naa' 'e sá² 'e tyiin² la jai². 12 Wana jo gajmaa^{2aa} røø²¹

coon¹³ 'e sá² tya' 'inxeei²¹ jo cwooi¹ cwo^{1o} 'naa' 'e tyii' yaanaa'.

13 'Ce jiiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo lí² jmaa^{1a} to² tyu² gáí¹ ñi'fii²¹². Tsu nili'ee¹mo jaain²¹ joon 'in jaain²¹gi do nili'nee²¹mo si ilityúu¹mo coon¹³ jaain²¹ joon coon¹³ 'in jaain²¹gi do gó^{2o} liseein²¹. Jo lí² 'iin²¹² tsá² Dios la jee²¹² 'iin²¹²in cuu².

14 'In tsá² fariseo do 'in líi¹ 'iin²¹²in cuu² núu^{2o} jilaa²¹ 'elo. Joon gaungøø¹mo Jesús.

15 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ngii²¹naa' coon¹³ 'e tyú² jee²¹² tsá² pe ñi¹ Dios 'ee líi^{2naa}. Jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e tyiin² 'e joon 'e 'ee¹mo Dios.

'Ná² untsiin¹ ley tya' Moisés

16 Jin² Jesús:

—Ca mo jó¹ Wó³ gatyu^{2u} to² 'e ley tya' Moisés coon¹³ 'e júu³ tya' tsá² cwo¹ júu³ tyú² cali. Ca 'yiia¹³ joon galisá² júu³ tyú² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². Joon jilee²¹mo cwooi¹ pí² tsataai²¹² li tyu² Dios to².

17 'Tyan¹gi to² jo tsín¹ jiiin¹³ coon²¹ letra tya' ley la coon²¹gi 'iin² coonti jilaa²¹ yu' fu juncwii²¹ coon¹³ cwooi¹³ fu juncwii²¹.

Jesús 'e^{2e} tsá² 'e tsaa² fee¹ wa'a 'øøi¹ tsá² tsamí² tya'a

18 'Wana jaain²¹ tsañuu¹ 'ee¹mo tsamí² tya'a joon cui² cwooi²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ fee¹ tsaa² 'noo^{1on}. Joon wana cui² tsá² cwooi²¹ coon¹³ 'in tsamí² do la joon jon fee¹ tsaa² 'noo^{1on}.

Cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² sá² cuu² coon¹² Lázaro

19 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in tyi¹ jmaai¹³ siin³ tyú² joongi 'ya²gi. Joon la coon²¹ jmii²¹² jmaa^{1a} jmii²¹² coon¹³ 'e 'ya²gi líli¹. 20 Galiseen²¹mo jon jaain²¹ tsá² tañii² 'in sii²¹ La². La tøøi² ngúu^{1u} sirøøi²¹ 'mi². Joon gacwó^{2o} ni wó² 'ooa'nú¹ tya' 'in tsá² sá² cuu² do. 21 'In tsá² tañii² do 'iin²¹²in røøi²¹ tu^{2u} coon¹³ jilaa²¹ 'e xuu²¹ 'wii²¹² mesa li gø² 'in tsá² sá² cuu² do. Joon cagi tsii²¹ jalín² li tyiin¹in 'e 'lu^{2u} li jgoo²¹ tya'a. 22 Coon²¹ jmii²¹² gajuun²¹mo 'in tsá² tañii² do. Joon ángeles gatøø²mo 'ii' e cwaa¹ coon¹³ Abraham fu ñu'fú². La joon

jon gajúun²mo 'in tsá² sá² cuu² do. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii. ²³ 'In tsá² sá² cuu² do 'áai¹ gani²in wúu¹ li tsalín² 'in najúin². Joon gasaa¹³a unni¹i. Joon wíin² gani²in Abraham coon¹³ La². ²⁴ Joon ga'oo¹o jin²in: "Nú¹u' Abraham, fúu² cwolín²un jna. Síi²in La² no cwoun'lá²xu unniicwoo²¹o coon¹³ jmí²¹. Joon cwojaa²¹², cwouncwii²¹xu unniisí¹³hi tsu lí¹ móo³oo wúu¹ jee²¹² jí² lo." ²⁵ Pe joon gajin² Abraham: "Yuu²¹ tyi', cwotii¹³du-'o'o 'áai¹ tyú² 'ii¹-o'o mo gateen²¹²un fu juncwii²¹. Joon La² logi 'áai¹ gó² gangíi¹. Joon nano tyú² seein²¹ lo. Joon 'nugi moo²o wúu¹. ²⁶ Coon²¹gi 'e sá² lo. Sá² goon²¹ juu¹³ cwó² jee²¹² jna'a coon¹³ 'nũ. Jilei²¹ 'in 'iin²¹²in tsalín² fu no jo lí². La joongi jilei²¹ 'in 'iin²¹²in jalín² lí² lo jo lí²." ²⁷ Joon gajin² 'in tsá² sá² cuu² do: "Míi³hi tyani'i jon, ñũ¹³ Abraham, síi²¹u La² no fu tya' ñũ¹³xu. ²⁸ Seen²¹mo 'ñeei²gi ruu²¹na. Cwofee¹i la joon jon jo cwo²o wa'a jalín²lo 'a li tyafó² ní² tsá² wúu¹." ²⁹ Pe joon gajin² Abraham gasíi²¹i 'ido: "'Oo¹-o 'ido jilaa²¹ 'e nigajin² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú². Lí²-i unjii²¹o 'ido júu³ tya' 'ii." ³⁰ Joon gañii¹ 'in tsá² sá² cuu² do: "'E ja²mo, ñũ¹³ Abraham, pe wana tyíia¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ 'in nigajúin² ija²a-tsi." ³¹ Joon gajin² Abraham: "Wana jo 'iin²¹²in núu³ júu³ tya' Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú² jon'gi inúu²un júu³ tya' jaain²¹ 'in nigajin² jee²¹² 'lii²¹²."

17

Tsaii¹³ wa'a un'leei²¹ tsá² tsaruu²¹i

¹ Gajin²in jon Jesús gasíi²¹i tsá² tya'a:

—'Láa²mo sá² 'e jmoo¹ un'leei²¹ tsá² pe fúu² 'in tsá² jmoo¹ un'leei²¹ 'in xeei²¹ do. ² 'Áai¹gi tyú² tya'a wa'a 'ñũ¹ tsá² coon²¹ too¹ lúu¹u joon píin¹in tsi jmí^{ñi}¹³ la coon²¹ jo jmáa¹ a i'leei²¹gi 'in xuui²¹² lo. ³ Un'øøi¹duu' yaanaa' coon²¹ tún².

'Wana jmaa¹a ruu²¹u 'e gó² tyi'i joon fu²u: "Jo jmaa²gi'i." Joon wa gaunshí²i 'e 'i¹-tsi jmáa² feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a. ⁴ Xu^{fiin}¹³ dyíá¹ naa¹³ la coon²¹ jmí^{ñi}²¹² gajmaa¹ a 'ido 'e gó² tyi'i pe joon dyíá¹ naa¹³

cwooi¹ síi²¹ 'nũ: "Jo jmáa³gíi." Cwooi¹ jmaa²o'o feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a.

Xiiala ilitsáai¹gi-tsi tsá²

⁵ Joon gajin² tsá² tya' Jesús síi²¹ 'ii:

—Jmáa² 'e lijai²gi-tsi'i 'nũ.

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Wuxu¹ tsáai¹du-'oo' fiin¹³ la ti cami¹³ jún² jon² tasa lí²-i fú²uu' 'e 'mó² fee¹ lo: "Ráain²du'u no cwojñi²i 'wo'o tsi jmí^{ñi}¹³." Joon ninúu²o 'e 'mó² do júu³ tyii'.

Jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmá² tsá² 'e tyiin²

⁷ 'Wana 'in jee²¹² 'naa' seein²¹ jaain²¹ tsa'leei¹³ tyii' 'in jaai¹³ jee²¹² to², nga-jii²¹ si nga'aa¹ joo²¹ 'ee, xufo'o fú²uu': "Ngíi²¹², ní²i, tyee³ 'í." ⁸ Jon' la joon tíi² faa²¹ tsá². Tyú²gi isíi²¹ tsá² 'ii: "Tyá¹ tyú² 'e døø¹³øø. Cwoo¹³-o'o tyá¹ tyú² døø¹³øø joongi 'e duu¹³uu joon mi yuui¹³ joon 'uu¹²u, cøø¹²ø." ⁹ ¿Ti cwooi¹ cwo¹o 'maai¹³ tsa'leei¹³ tya'a mo jmoo¹o jiiin¹³ to² 'e tyu²u? ¹⁰ La joon jon 'naa', mi yuui¹³ jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu² Dios 'ná¹ fó²oo': "Tsa'leei¹³ tyio'o jna'a 'in jo 'ee to² ti tsu nigajmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e 'ná¹ jmoo²¹o'o."

Jesús un'láai² dyéi¹ tsá² 'in líi² jmoowúu¹ jgøøi²¹

¹¹ Mo gangóo¹ Jesús la fu¹ 'yuui fu Jerusalén. Gangíi¹in la caain²¹ li síi²¹ Samaria coon¹³ Galilea. ¹² Mo gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ pi³. Joon ga'wooi²¹ dyéi¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ jgøøi²¹. Pe wíin² gajaan¹ li síin¹²in Jesús. ¹³ Joon ga'oo¹o jin²in:

—Jesús, Tífo², fúu² cwolín²un jna'a!

¹⁴ Joon mo gajøøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—Cwolín²naa' cwo'ee¹³naa' untsá² yaanaa'.

Joon la 'íi²¹² ngalín² fu¹ joon ga'láa²mo. ¹⁵ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii do mo gani²i 'e ga'láa²mo joon gaci¹³o cwo¹o 'maai¹³ Dios coon¹³ júu³ tá² líi¹. ¹⁶ Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gaxiia¹ ní¹i gajun²un ca ti ni 'wó² 'e cwo¹o 'maai¹³ Jesús. Joon 'in tsá² lo seein²¹ li síi²¹ Samaria.

¹⁷ Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo ga'láai² ce ji dyéi¹ do? ¿'Náai¹³gi 'in ñúi²gi do? ¹⁸ ¿Ti jiiin¹³ ino-o tsá² coon²¹ fuu²¹ nigaci¹³o cwo¹o 'maai¹³ Dios?

19 Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Ráan²un no. Cwei². Niga'láa²mo'o tsu² jo²o galí²u'u.

E² Jesús tsá² xiiala mi cwá² 'e tyu² Dios to² tsá²

20 Tsá² fariseo gaunngii¹i Jesús lii²¹² mi cwá² 'e tyu² Dios to². Joon gajin² Jesús:

—Mi cwá² 'e tyu² Dios to² joo² wa'a coon²¹ 'e lí² jòò² tsá². 21 Jo lí² wa'a jin² tsá² 'elo si 'e do-o 'ee. Tsu nigalí²-i 'e tyu² Dios to² jee²¹² 'naa'.

22 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Nicwaa²¹² jmii²¹² mi li 'iin²¹²naa' jòò²øø' 'e jmii²¹² 'e jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², 'láa² 'wii²¹² tyu² to². Joon jo lí² jòò² 'naa'.

23 Joon isii²¹ tsá² 'naa': “Lo-o siin¹²in”, si “Do-o siin¹³in”, 'ee. Pe jo cwolín²naa' coon¹³on. 24 Tsu lawa coon²¹ jí² cwaain² 'ná³ 'e jná² joo²¹ ca ti' cataain²¹ li' caluu fu juncwii²¹ la joon jon jna 'in Ruu²¹na Tsá² mi cwá² jmii²¹² tyiia. 25 Pe jéei¹ nifu 'ná¹ mó³oo wúu¹ líi¹. Joon tsá² seein²¹ nano 'in jo 'e 'ii²¹ jna. 26 Jiin¹³ la galí² jmii²¹² mo seein²¹ Noé la joon jon ilí² jmii²¹² mi gó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². 27 'Gø²ø tsá² joongi 'un² tsá² joongi cui² cwoó²¹ tsá². Joon gacwooi¹ tsá² jamí¹i 'e cui² cwoó²¹ ca jmii²¹² mo ga'í² Noé fu tsi barco do. Joon gajó² coon²¹ jmí¹ joon jilee²¹mo gajúun²mo jon. 28 La joon galí² mo seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot. Gø¹²ø joongi 'un²un. Joon galó² joongi 'nii¹i. Jíi¹ tsá² joongi jmoo¹³ tsá² 'ná¹. 29 Pe mo gacwo'í¹ Lot 'e fuu²¹ Sodoma Dios gasii¹in coon²¹ jmí¹ 'e lí² jí² caai¹³ cuun²¹² 'e coo²¹. Joon gatsee²¹mo jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ do. 30 La joon ilí² mi jnee²¹na 'in Ruu²¹na Tsá².

31 'Mo ti jmii²¹² joon wana 'in téein² yu¹ 'ná¹ joon 'oo¹o jilaa²¹ si'mo² inuu² tya'a jo cwoxaa¹ ja'woo¹²o. Joon wa' 'in téein²¹ jee²¹² tyiia²¹ jo cwojaa²¹i fu tya'a. 32 Cwotii¹³-'oo' 'e galí² tya' tsamí² tya' Lot. 33 Jilee²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ fu juncwii²¹ tya'a i'íin²mo joon. Pe jilee²¹ 'in 'iin² fu juncwii²¹ tya'a tiin¹³mo joon.

34 "E la ja²mo fo³oo: 'E 'woo¹ joon wana teei¹³ gáí¹ tsá² ni coo'mó² yatée³ee jaain²¹,

'in jaain²¹gi jan¹. 35 Gái¹ tsamí² taai²¹² tsii¹i caain²¹, yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹. 36 Gái¹ tsañuu¹ taain²¹² jee²¹² to² yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

37 Mo ganúu² tsá² tya'a 'elo joon gaunngii¹i:

—¿Xiiala li ilí² 'elo, Ña'ñu¹u'?

Joon 'ii-gi gajin²in:

—Jilee²¹ 'in jo cwoi¹ 'ña'a 'e tyu² Dios to² 'ii i'íin²mo.

18

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'nii² coon¹³ tsá² jmoo¹ 'ii²¹

1 Joon gasii²¹ Jesús tsá² 'e cwáain¹ lo 'e 'ee¹ xiiala 'ná² faa²¹a tsá² júu³ tyú² joon jo cu²-tsi coon¹³ Dios. 2 Joon gajin²in:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ galiseein²¹ jaain²¹ tsá² jmoo¹o 'ii²¹. Jo tsaa²-tsi Dios jon'gi un'goo²¹ tsá². 3 Fuu²¹ do-o jon seein²¹ jaain²¹ 'yii'níi² 'e coon²¹ tøø²mo tsafee¹²i 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do. Tsamii²¹ 'e jmaa¹ 'ido 'ii²¹ coon²¹ mii¹³ 'e seein²¹ coon¹³ 'in 'eei¹ 'ii. 4 Wóo²-o 'ái¹ nangóo¹ 'e jo 'iin²¹²in 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do 'e jmáa¹a 'ii²¹. Joon mo galicíin²¹gi ga'í¹-tsi: “Jo tsaa²-tsii Dios jon'gi tsá² un'góo³oo pe tsu 'wii¹³ untyí²in 'in tsamí² lo jna jmáa³oo 'ii²¹ tya'a 5 la coon²¹ jo untyíin²gi jna.”

6 Joon gajin² Jesús:

—Núu²duu¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ 'e gó² do. 7 ¿Ti líi²naa' 'e líi²¹²-i Dios un'øø¹i tsá² tya'a, 'in nigatyii¹²in, 'in nimii¹i tyaníi¹i la 'woo¹ la jmii¹? 8 Fuu²¹²uu 'naa' 'e la jmoonoo-ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'ido. Pe jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá² mi yí³aa, ¿ti liseein²¹gi tsá² ni cwoó¹³ juncwii²¹ 'in tsaa²gi-tsi jna?

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² fariseo coon¹³ jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá²

9 Gasii²¹i jon Jesús coongi cwáain¹ tya' 'inlíi¹³ 'in jmaai²¹ yaai 'e tyú¹-i joon un'woo¹i tsá² catyaa²gi. Joon jin²in:

10 —Gái¹ tsañuu¹ ngalín² fu cwo¹. Ngafaa¹³a júu³ tyú². Jaain²¹ jee²¹² 'ii líi¹i tsá² fariseo, 'in jaain²¹ dogi líi¹i tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá². 11 'In tsá² fariseo do

siin¹²in, joon gafaa²¹a la lo: “Ña'ñu¹u' Dios, cwóo³oo 'maa²u'un tsu² jo líi¹na la líi¹ 'in tsá² catyaa² do. Jo líi¹na la 'in jmoo¹o 'uun²¹, lagi 'in jo nuu¹³. Jo líi¹na la líi¹ tsá² 'in fee²¹i tsamí². Ce jiin¹³ capii¹³ jo líi¹na la líi¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² lo. ¹²Tún² fu 'gø¹³øø tyiiañi¹ la coon²¹ semóo¹³. Joon cwo¹³oo 'nu coon²¹ 'e jee²¹² dyá² 'ii¹³ 'e gajna²aa.” ¹³Pe 'in tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² do wíin² gajaan¹. Joon jo tá²-tsi saa¹²a unni¹i fu yu¹ juncwii²¹. Jiin¹³ 'e gajmaa¹a tyuun¹ nitsi¹-o. Joon gafaa²¹a: “Ña'ñu¹u' Dios, cwolifee¹mo-'o' 'wii²¹² tyiia tsu¹ 'áa¹mo røø²¹na tsaa².” ¹⁴'E la ja²mo fo³oo 'e nigauntyú¹mo Dios 'in tsá² cón² 'laa¹³ tya¹ 'e 'nii¹ tsá² do pe 'in jaain²¹ do jiin¹³ la líi²mo líi²i. Tsu¹ jileei²¹ 'in jmaa²¹i yaai cøø¹³gi xujoon li'weei²¹gi 'ii pe jileei²¹ 'in un'weei²¹ yaai joon licøøi¹³gi.

Uncwaa³i Jesús xuui²¹²

¹⁵Jajée¹mo tsá² xuui²¹² tya'a li siin¹² Jesús 'e taan¹ cwo²¹ tya¹ 'ido. Pe joon mo gani¹ tsá² tya'a galáa² 'wii²¹² 'øø¹³mo jileei²¹ 'in jajée¹ xuui²¹² do. ¹⁶Joon gatø¹ Jesús 'in xuui²¹² do. Joon gajin²in:

—Cwóo²oo' cwojalín² xuui²¹² tyani³ii joon jo 'øø²¹²naa' tsu¹ li tyu² Dios to² líin² jmai² 'in líi¹in la 'ii-o jon. ¹⁷'E la ja²mo fo³oo jileei²¹ 'in jo cwooi¹ 'e tyu² Dios to² 'ii lawa jaain²¹ xuui²¹² jo lí² tsataai² li tyu² Dios to².

Jaain²¹ tsá² sá² cuu² fee²¹i Jesús

¹⁸Jaain²¹ 'in tyu² to² gaungii¹i Jesús:

—Tifo² tyú¹, ¿'ee 'ná² jmáa³aa 'e tiin¹³na juncwii²¹ tyiia?

¹⁹Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee lí¹ fu²u jna 'in tyú¹? Jaan²¹mo 'in tyú¹ seein²¹gi, jiin¹³ 'ña'a Dios. ²⁰Ñi³o'oo jiin¹³ la to² tyu² Moisés: “Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹u'un tsá². Jo jmaa²a 'uun²¹. Jo jmaa²a júu³ tajuu²¹. La joon jo con²¹on tsá² tóo² ce jiin¹³ jaain²¹. Cwoli'gøø²¹mo'oo ñu² coon¹³ saa²a.”

²¹Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Jilaa²¹ 'elo nigalinuu¹³ ca la mo xu²¹²mo.

²²Moganú² Jesús 'elo joon gajin²in:

—Coon²¹gi 'e 'ná² jmaa²a. 'Ñi³i jilaa²¹ 'e 'oo²-o'oo joon cwo²¹o tsá² tañii². Joon líi¹gi ili'oo²-o'oo ñu¹fú². Mi yuui¹³ joon na¹ coon¹³ jna.

²³Pe mo ganú² 'in tsanuu¹ do 'elo 'áai¹ fa¹³ gajmaa¹a tsu¹ 'áa¹mo sá² cuu² tya'a. ²⁴Mo gani² Jesús xiiala fa¹³ jmaa¹a joon gajin²in:

—i'Áa¹mo tyan¹ to² cwóoi¹ tsá² sá² cuu² yaai wa'a tyu² Dios to² 'ii! ²⁵Áai¹gi tyan¹ to² tya' jaain²¹ camello 'e ngíi¹ too²¹ li ngíi¹ ñi¹ tya' moocúu³ lagi jaain²¹ tsá² sá² cuu² tsa'ii¹in ñu¹fú².

²⁶In ganú² 'elo gajin²in:

—¿Xiiagi la itiin¹³ tsá²?

²⁷Joon gajin² Jesús:

—Jilaa²¹ 'e jo lí² jmaa¹a tsañuu¹ lí²-i jmá¹ Dios.

²⁸Joon gajin² Tá³:

—Ña'ñu¹u', jna'a nigatuu²¹²oo'oo jilaa²¹ 'e 'oo²¹o'oo joon nijalii²¹i coon¹³ nu.

²⁹Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, 'e doñi¹in si tuu²¹ 'núu¹u si tiui² sáa³a jmii²¹ 'ee si ruu²¹i 'ee si tsamí² tya'a 'ee si jóon¹ 'ee 'wii²¹² tya' cwáain¹ 'e tyu² Dios to² ³⁰líi¹gi 'ii²¹i fu juncwii²¹ lo. Joon mi júun²in 'ii²¹mo jon coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e ta²a coon²¹ tøø²mo.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e ti li júun²in

³¹Jesús gatø¹ coon²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹i 'ido:

—Nano tsaa²¹a' fu Jerusalén. Do-o lí² tsín¹ jilaa²¹ 'e gafaa²¹a tsá² gacwo¹ júu³ tyú² cali¹ cwáain¹ tya' 'in Ruu²¹na Tsá².

³²Ijaan²¹in tsá² 'ii tyani tsá² jalín² wíin². Joongi niungøøi¹ tsá² 'ii. Joon ijmee²¹i tsá² 'ii. Joongi i'ñi¹ tsá² tya'a. ³³Joongi ipooi² tsá² 'ii. Mi yuui¹³ joon ijnga²mo tsá² 'ii. Pe mi tí² 'ni¹ jmii²¹² ijiin¹o jee²¹² 'lii²¹².

³⁴Pe 'idogi coonti jo ga'øøi²¹-tsi. Jo ñi¹ 'ee 'e sii²¹ Jesús 'ii. Lawa coon²¹ júu³ 'e jo ñi¹ xiiala 'ee i'øøi²¹-tsi.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tiui² seein²¹ Jer-icó

35 X^{uu} 'ná²gi 'e tyí¹a Jesús fuu²¹ Jericó. Jaain²¹ tsá² tiui² tyíin¹in caai¹ fu¹ mii¹ caridad. 36 Mo ganúu²un ningíi¹ tsá² fúui¹ líli¹ joon gaunngíi¹ tsá² 'ee-gi galí². 37 Joon gajin² tsá² 'e Jesús tsá² Nazaret 'in ngíi¹ no. 38 Joon ga'oo¹ 'in tsá² do jin²in:

—Jesús, Joon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

39 Pe 'in tsá² do 'in ngalín² nifu gasii²¹ 'ido:

—Ca tii², jo to²o mii¹³.

Joon jo cwofaa²¹gi 'ido. Pe 'ii coon²¹ 'ii¹³gi tá² 'oo¹o:

—Joon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

40 Joon gajan¹ Jesús joon gaty^u2^u to² 'e tsatee²¹² tsá² 'ido. Joon mo gatyí¹a tyan² joon gaunngíi¹ Jesús 'ii:

41 —¿'Ee 'iin²¹²u'un ijmáa³aa tyi'i?

Joon gañi¹ 'in tsá² tiui² do:

—Ña'ñu¹u', 'iin²¹²na ijóø³oo.

42 Joon gajin² Jesús:

—Jóø²o'o tsu¹ wii¹³ nicalija²mo líi²u.

43 Joon la tsifu joon 'in tsá² tiui² do gajóø²o. Joon gangóo¹o coon¹³ Jesús cwó²o 'maai¹³ Dios. Joon jileei²¹ tsá² 'in gajóø² 'elo la joon jon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

19

Jesús coon¹³ Zaqueo

1 Joon ga'í² Jesús fuu²¹ Jericó. 2 Joon do-o niseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in ni sii²¹ Zaqueo. 'Ii tyu² to² jileei²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá². 3 'In Zaqueo lo 'iin²¹²in jóø² Jesús. 'In²¹²in licwii¹in pe jo lí² tsu¹ líi¹ pi³ 'ii. Joon líi¹ fúui¹ tsá² taai². La 'ii²¹² ngíi¹ Jesús 'e fuu²¹ do 4 joon gangóo¹ Zaqueo do cwiin¹in nifugi 'e 'iin²¹²in jóø². Joon gasoo² coon²¹ yu¹ 'mó² si² co² fu¹ li 'ná² ngíi¹ Jesús. 5 Joon mo gangíi¹ 'ido joon gajóø² fu yu¹. Joon gajin²in:

—Zaqueo, cwúui¹ jmoonoo tsu¹ no 'ná¹ ní³ii nijáan³aan fu tyio¹o.

6 Joon gajngáa¹ Zaqueo jmoonoo. Joon líi¹ jlóø³ ga'ii²¹ Jesús. 7 Mo gani² 'in tsá² fariseo do jilaa²¹ 'elo joon galáa² 'wii²¹² gafaa²¹ 'laa²¹ tya' Jesús joon jin²in 'e Jesús nigajaan¹ tya' jaain²¹ tsá² róøi² tsa². 8 Joon

Zaqueo do gajmaa¹ a siin¹²in joon gasii²¹ Jesús:

—Jóø²du, Ña'ñu¹u', cwó³oo tsá² tañí² coon¹³ tsa² jíin¹³ 'e 'óó³oo. Joon wana nigajmáa³aa 'uun²¹ coon¹³ júu³ tajuu²¹ nicíi³oo tyín² 'ii¹³gi líi¹.

9 Joon gajin² Jesús:

—No-o gatyí¹ 'e tiin¹³ tsá² taai² inuu lo. No-o ilín² 'in tsañuu¹ lo jún² tya' líi²¹² Abraham. 10 Tsu¹ jna, 'in Ruu²¹na Tsá², gagoo²¹²oo 'e 'naa²¹na tsá² joongi 'e jmóo³oo tiin¹³ tsá² 'in róøi² tsa².

Júu³ cwáain¹ tya' dyá² cuu² cwanáa¹

11 La 'ii²¹² núu²un tsá² júu³ tya' Jesús faa²¹a 'e júu³ lo joon gasii²¹ coon²¹ cwáain¹ tsu¹ tyan¹ niteein¹ co' Jerusalén. Tsu¹ 'in tsá² fúui¹ ngí¹ coon¹³ Jesús do tya'i fu¹ líi² 'e ti li tí² 'e tyu² Dios to² tsá². 12 Joon gasii²¹ Jesús 'ido:

—Lawa jaain²¹ tsá² 'in líi¹ tsafeei¹. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ wíin² 'ii²¹ to² róøi¹³ 'e fuu²¹ wíin² do. Joon mi yuui¹³ joon cii¹² fuu²¹ goo¹o. 13 Pe la nu¹gi cwó¹ii¹ gatø¹ dyéi¹ tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajoon²¹o la jaain²¹ la jaain²¹ 'ido jmaai¹³ coon²¹ cuu² 'e tyíin² líi¹. Joon gasii²¹ 'ido: “Jmaa²aa' to² coon¹³ 'e cuu² lo ca mi cwaa²¹na.” 14 Pe tsagoo¹o do 'ee¹mo 'ii. Joon gasii¹in júu³ ca li ngóo¹on 'e jin²: “Jo 'iin²¹²na'a wa'a lín² 'in tsañuu¹ lo róøi¹³ tyii'i.” 15 Pe ga'ii²¹mo to² róøi¹³ do. Joon ganga²mo fu goo¹o. Joon mo gatyee¹²i joon gatø¹ tsa'leei¹³ tya'a 'in ngacwo²o cuu² do. 'In²¹²in litsáai¹-tsi xiiati nigajna² la jaain²¹ 'ido. 16 'In gatyí¹ nifu gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáa¹mo dyá²gi.” 17 Joon 'in róøi¹³ do gajin²in: “Áa¹mo tyú². Jaain²¹ tsa'leei¹³ tyú¹mo 'nu. Nano, 'wii¹³ 'e nigalityú¹mo'o coon¹³ 'e X^{uu}, cwóo³oo 'e tyuu¹²u to² jee²¹² dyá² fuu²¹.” 18 'In xeei²¹gi gatyí¹ joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáan¹mo 'ñá²gi.” 19 La joon jon gasii²¹ 'in róøi¹³ do 'ii: “Nu-gi lí² tyuu¹²u to² 'ñá² fuu²¹.” 20 Joon 'in xeei²¹gi gatyí¹. Joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', lo-o roon¹ 'e cuu² do. Ga'máa³oo gaci¹ coon²¹ póo¹. 21 Gali'gøø²¹moo 'nu tsu¹ jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi 'nu. Joon ñi³oo

'e cóon¹³o' 'e jo gacwo²¹o. Joon coon¹²on li jo gajñi²¹in.” 22 Joon gajin² róøi¹³ do: “Tsa'leei¹³ 'in gó² 'næ. Coon¹³ júu³ tyiio'o jmoo²¹o 'ii²¹ tyi'i. Ñi²¹'i 'e líi¹na jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi. Joon cón³oon li jo 'e gacwóo³oo. Joongi cón³oo coon²¹ li jo 'e gajñii²¹²ii. 23 ¿'Ee li jo gata²¹a cuu² banco joon lí² 'ii¹³na láai²gixæ mi tyee¹²na tyiia?” 24 Joon gajin² róøi¹³ do sii²¹i 'in téein² do: “Tyí²¹ii' 'e cuu² no. Joon cwó²oo' 'in 'oo¹ dyá² no.” 25 Joon gajin² 'in téein² do: “Pe ñi'fii²¹i, ni'oo¹o 'ido dyá² cuu².” 26 Joon gañii¹ 'in róøi¹³ do: “Fuu²¹²uu 'naa': jileei²¹ 'in 'oo¹o líi¹gi, la joon líi¹gi icwóo³oo. Pe jileei²¹ 'in jo 'oo¹o lí' 'woo¹³gii 'e capi³ 'e 'oo¹o. 27 Joon jileei²¹ 'in 'eei¹ jna, 'in jo 'iin²¹²in jmáa³aa róøi¹³ tya'a cwotee²duu' lo joon jngaa¹³naa' tyani³ii lo.”

Jesús tsa'ii²¹ fu Jerusalén

28 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo joon gangóo¹ la fu 'yúu¹i fu Jerusalén. 29 Xææ 'ná²gi tyi¹a fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania co' moo²¹ sii Olivos. Joon gasii¹in gáí¹ tsá² tya'a. 30 Joon gasii²¹i 'ido:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyani² do. Joon mi tyalín²naa' joon ityee²naa' jaain²¹ bu³ neei²¹². Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in mo cwó². Sii¹³ 'nii²¹² tya'a joon tó²øø' fu lo. 31 Joon wana 'in gajin²in: “¿'Ee lí'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya'a?” Joon fú²uu': “'Néi²ta cata Ña'ñæ¹u'.”

32 Joon ngalín²mo tsá² tya'a. Joon gatsee²¹mo jiin¹³ la lí² 'e nigajin² Jesús. 33 Joon teen²¹²mo si¹i 'nii²¹² tya' bu³ do joon gaunngii¹ 'in tsá² fii²¹² do:

—¿'Ee lí'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya' bu³ no?

34 'Idogi gañii¹i:

—Ña'ñæ¹o' 'néi²ta cata.

35 Joon gatøø²¹o 'ido tyani Jesús. Joon gaunfuu²¹ siin¹³in moo'wóo¹ bu³ do. Joon gatyée¹ Jesús moo'wóo¹ bu³ do. 36 La 'ii²¹²ningóo¹ Jesús joon ganii¹³ tsá² siin¹³in tya'i fu¹. 37 Mo gati² lixaa¹ moo²¹ Olivos jileei²¹ tsá² jo² líi² 'in ngalín² coon¹³on galáa² 'wii²¹² ga'oo¹ jløø¹³i. Joongi gauntyúu¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ milagro 'e niganí²i. 38 Joon jin²in:

—'In cwaa¹³mo Róøi¹³ 'in jó¹ coon¹³ júu³ tya' Ña'ñæ¹u'! ;Tyú²-æ 'ii¹ ñæ'fú²! ;'In tyú¹mo Dios!

39 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in téein² jee²¹² 'in tsá² do gasii²¹i 'ido:

—Sii¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'næ 'e jo cwota²a lí¹ mii¹³.

40 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, wana 'inlo 'e jo to²o mii¹³ cagi 'e cuun²¹² roon¹ lo ito²o mii¹³.

41 Mo gatyí¹a tyani² gajóø²ø Jesús fuu²¹ Jerusalén joon gatyí²i 'wii²¹² tya'a. 42 Jin²in:

—Wuxæ¹ 'øøi²¹-'oo' fiin¹³xæ. Jmii²¹² no-o jmii²¹² tyii', 'in jmá¹ 'ii²¹ róø² tyii' nigacwéi¹. Pe nano 'e si'mo². Joon jo lí² jóø²øø'. 43 Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² 'e gó² tyii' mi jalín² tsá² 'in 'eei¹ 'naa'. Joon ijmáa¹a coon²¹ po³ cwoo¹³ ñí¹ cu² lí' li nées¹naa'. Joon nitsatáai² joon nijmeei²¹ 'naa' la 'uui². 44 Joon ifiin² 'e fuu²¹ lo ti ni'wó². Itsajngaa¹³i tsá² néei¹ lí' tsi joon jo isái²gi jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúu¹ tsæ jo galiñii² 'naa' mo gajó² Dios itiin¹³ 'naa'.

Untyú² Jesús 'e cwo¹ fee¹ si² do

45 Joon ga'ii²¹ Jesús tsi inææ cwo¹ fee¹ si² Jerusalén do joon galáa² 'wii²¹² ga'øø¹ 'in 'nii¹ coon¹³ jileei²¹ 'in ló¹. 46 Joon gajin²in gasii²¹i 'in taai² do:

—Ni jí² tya' Dios jin²: “'Nú³ææ 'elo lí' tsalín² tsá² tsafee¹³i Dios pe 'naa'gii' niga-jmaa²aa' lawa coon²¹ too²¹ xá² tya' 'uun²¹.”

47 La coon²¹ jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inææ cwo¹ fee¹ do. Pe tsá² tyæ² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley la joon jon 'in tyæ² to² fuu²¹ do 'noo²¹o xiiala ijngaa¹³i Jesús. 48 Pe jo 'e tyii²a xiiala ijmáa¹a tsæ jilee²¹mo tsá² taai² jløø¹³mo núu²o.

20

To² 'e 'oo¹ Jesús

1 Coon²¹ jmii²¹² 'yuu²i Jesús fu tsi inææ cwo¹ fee¹ 'e 'e²e tsá². Joon cwoo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon gatyalín² 'in tyæ² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³. 2 Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jmáa²du'u júu³, ¿'ee coon¹³ to² 'e jmoo^{2'o} jilaa²¹ 'elo? ¿'iin gacwo² 'næ 'e to² do?

³ Joon gañii¹ Jesús:

—La joon jon jna unngii¹duu 'naa'. Ñii²duu': ⁴ ¿'iin gasii¹in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹? ¿Ti gasii¹in Dios 'ii owa'a tsá² 'ee?

⁵ Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo^{2'o} júu³ ruu²¹ jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿'Ee faa^{2'a}? Wana faa^{2'a} 'e Dios gasii¹in, joon iñii¹: “¿'Ee li' jo 'ii¹³naa' júu³ tya'a?”

⁶ Joon wana faa^{2'a} 'e tsá²-a jilee²¹mo tsá² ityuu¹²i jna' cuun²¹² tsæ tsáai¹-tsi tsá² 'e faa²¹ Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

⁷ Joon gañii¹ jin²in:

—Jo nee²'e 'iin gasii²in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

⁸ Joon gajin² Jesús:

—La joon jon jna jofo³oo 'ee coon¹³ to² 'e jmóo³oo 'elo.

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ wuunjøø³

⁹ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a. Joon gasii²¹i tsá² 'e cwáain¹ lo:

—Lawa jaain²¹ tsañæ¹ 'in gajñi¹ wuunjøø³ cwo¹³ 'wó² tya'a. Joon gacwo^{2'o} 'áai¹ tsá² xee²¹mo. Joon gangóo¹ li xiia²¹. Wóo² gali¹'i. ¹⁰ Joon la jee²¹² joon gatí² jii²¹ 'e garoo²¹ mi² wuunjøø³ do. Joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e tsamii¹ tya' 'in jmoo^{1'o} to² do jii¹³ 'e gatíi² tya' fii²¹² cwo¹³ 'wó² do. Pe 'idogí gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo 'ido tún¹ jo 'ee gacwo^{2'o} coonti. ¹¹ Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya'a. La joon jon 'ido gajii²i. Gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo jon jo 'ee gacwo^{2'o} coonti. ¹² Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in 'in xeei²¹gi. Pe 'idogí la joon jon gajmee²¹i. Joon ga'wooi¹ caluu.

¹³ 'Mo gangíi¹ 'elo 'in tsá² fii²¹² 'wó² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee jmáa³aa no? Isí³na yæun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na 'áai¹. Joon mi ní²i yæun²¹ tyiia foowa nijmaa^{1'o} næ¹³un.” ¹⁴ Pe joon mo ganí²i 'in tsá² jmoo^{1'o} to² do 'ido joon gasii²¹i ruu²¹i: “In lo-o 'in 'ii²¹ 'e sá² tya' jmii²¹. Cwojngaa¹³na 'ii joon jna'o' ilíin²na' fii²¹² 'wó² do.” ¹⁵ Joon gatyii¹mo caluu joon gajngaa¹³mo.

Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿'Ee cwooi¹ jmaa^{1'o} 'in fii²¹² cwo¹³ 'wó² do coon¹³ 'in tsá² do? ¹⁶ Itsaa^{1'o} joon tsajngaa¹³i 'in tsá² jmoo^{1'o} to² do. Joon cwo^{2'o} 'in xee²¹mo cwo¹³ 'wó² do.

Mo ganúu²un 'in tsá² taai² do 'elo joon gajin²in:

—Jo cwo¹ Dios ingii¹ 'elo!

¹⁷ Joon gajøø²i Jesús 'ii. Joon gajin²in:

—¿'Ee cwooi¹ 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios? 'E jin²:

'E cuun²¹² 'e nigapí² tsa² jmoo¹³ 'ná¹ 'e joon galí² cuun²¹² nifu.

¹⁸ Doñi¹in gatøøi²¹ ni cuun²¹² do li'no^{2'o} 'ii. Joon wana gatoo²¹ 'e cuun²¹² do tya' tsá² fu² ilíin².

Júu³ tya' cuu² 'e cón² tsá² li 'nii¹

¹⁹ 'E jmii²¹² joon 'in tyæ² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'iin²¹²in saan¹in Jesús do. Tsæ nii^{1'o} 'e cwáain¹ 'e nagafaa²¹ Jesús do cwáain¹ tya' 'ii-o. Pe 'gøø²¹mo tsá². ²⁰ Joon gasii¹in tsá² lawa tsá² tyú¹ 'e tsasii¹³i coon¹³ júu³ tajuu²¹ lawa júu³ jai² wa ilí² cwo^{1'o} tsaa² coon¹³ júu³ tya'a. Joon ijaan²¹in tyani 'in 'oo¹ to². ²¹ Joon gaunngii¹:

—Tifo², ne²oo^{1'o} 'e fo^{2'o} joongi 'e²'e júu³ jo². Jmoo^{2'o} 'ii²¹ røø². Jo con²on cwáain¹ wa tsá² sá² cuu² si tsá² tañii² 'ee. Jii¹³ fu¹ tyá² tya' Dios 'e²'e. ²² Sii¹³ jna'a, ¿ti cwooi¹ tyí²'i 'laa¹³ tya' tsaa² to² tyín¹ Roma? ¿Cwooi¹ owa jo cwooi¹ 'ee?

²³ Pe galili³i Jesús jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasii²¹i 'ido:

—¿'Ee li'i jmaa²aa' lawa coon²¹ nilá² coon¹³ júu³ tajuu²¹? ²⁴ La 'é¹duu' jna coon²¹ cuu², nee²¹e'. ¿'iin ni² 'inlo? ¿'Ee tyan¹ 'e sii²¹ 'in taai² lo?

Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Tya' tsaa² to² tyín¹ Roma.

²⁵ Joon gajin² Jesús:

—Cwo²oo' tsaa² to² jii¹³ 'e tíi² joon cwo²oo' Dios jii¹³ 'e tya'o.

²⁶ Joon jo gali¹i wa'a 'e teei²¹ Jesús jii¹³ coon²¹ tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a jee²¹² tsá². Li' cii¹²i, ganga'goo²¹o-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a. Joon gajaan¹ tii².

Unngii¹ tsá² xiiala mi jiin¹ tsá²

27 Mo ngayuui¹³ joon 'inl¹³ tsá² saduceos gangaliin¹ ngajóøi² Jesús. Tsá² saduceos jin²in 'e jo jo² jiin¹gi tsá² mo najúun²in. Joon gajin²in s²¹i Jesús:

28 —Tifo², Moisés gataan¹ ni jí² tya'a 'e júu³ lo: “Wana jaain²¹ tsañuu¹ júun²in joon gatúu² tsamí² tya'a 'ña'a jiin¹³ jaain²¹ jón¹ jo seen²¹. Ruu²¹i 'in najóin¹ 'ná² cu²i cwoo²¹ coon¹³ 'in tsamí² 'ña'a do. Joon liseein²¹ y²¹ cwaain² tya' ruu²¹i najóin¹ do.” 29 La joon galí² dyái¹ ruu²¹i seen²¹. 'In nifu gacu²mo cwoo²¹. Joon jo 'in y²¹ liseein²¹ tya'a. Gajúun¹mo 'ido. 30 Joon 'in tí² gáí¹ do gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'yiaa'ní² do. La joon jon gajúun¹mo. Jo 'in y²¹ seen²¹ tya'a. 31 Joon 'in gatí² gaai²¹ gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'ido. La joon jí² dyái¹ do gajúun¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ y²¹ jo liseein²¹gi tya'a. 32 La joon jon gajúun¹mo 'in tsamí² do. 33 Joon mi jiin¹in, ¿'iin jee²¹² 'in dyái¹ do icwaaí²¹ tsamí² tya' 'ido?

34 Joon gañii¹ Jesús:

—Mo taain²¹² tsá² 'e fu juncwii²¹ lo tsañuu¹ coon¹³ tsamí² cu²mo cwoo²¹. 35 Pe jileei²¹ 'in tyaliin¹ juncwii²¹ cataain²¹ joon jiin¹in jee²¹² 'l²¹² do jo cuui¹³gi cwoo²¹ ruu²¹i jon'gi cwooi¹gi tsá² jón¹on wa'a icui² cwoo²¹. 36 Jon'gi lí² juuin²¹gi tsu nalí¹i lawa'a ángeles. Jón¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ niga-jiin¹o. 37 Cagi Moisés 'ña'a gajmaa¹ a júu³ 'e jiin¹ 'l²¹². Mo gajóø² 'e 'mó² pi¹³ 'e coo²¹ do gaunsii²¹ Ña'ñu¹ Dios tya' Abraham coon¹³ tya' Isaac coon¹³ tya' Jacob. 38 Pe Dios jon' Dios tya' 'l²¹², Dios tya' tsá² jiin¹ 'ii tsu tyani Dios seen²¹mo jilee²¹mo.

39 Joon 'inl¹³ tifo² tya' ley gasii²¹i 'ii jin²in:

—Áa¹mo tyú² foo²¹o, Tifo².

40 Joon jo gatá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

¿Tí² jún² tya' 'l²¹² David Cristo?

41 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala lí² 'e jin² tsá² 'e Cristo jún² tya' 'l²¹² David? 42 'Ña'a David do gajin²in jee²¹² jí² Salmo: “Ña'ñu¹ Dios gajin²in

sii²¹i Ña'ñu¹: Ní² lí' caa²¹na tsáa¹ 43 ca mi tyé¹³na jileei²¹ 'in 'eei¹ 'n²¹ 'wii²¹² tí¹³i.” 44 ¿Pe xiiala lí² Cristo ilí² jón¹ David tsu 'ña'a David gaunsii²¹ 'ii Ña'ñu¹?

Jesús cwo²o tifo² tya' ley tsa²

45 Jilee²¹mo tsá² núu²un mo gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

46 —Tí¹moo' coon¹³ tifo² tya' ley. Tí¹-tsi ngii¹ coon¹³ s¹³ cwa²¹. Joon 'iin²¹²in 'e feei²¹ tsá² 'ii coon²¹ tún². Joongi 'noo¹o 'mosí¹ si² nifu icwaa²¹ fu tsi in²¹ cwo¹. Joon 'iin²¹²in 'mosí¹ tya' tsá² 'in tyiin²mo lí² gø² tsá². 47 Joon tyii²¹o 'nú¹ 'yiaa'ní² joon faa²¹a júu³ tyú² 'e cwa²¹ wa'a coon²¹on tsá² too². Pe 'ái¹gi wúu¹ inii²¹ 'ido.

21

Cuu² gacwo¹ 'yiaa'ní²

1 Tsi in²¹ cwo¹ ganí²i Jesús tsá² sá² cuu² 'in to² cuu² tsi caja lí² to² tsá² cuu². 2 Ganí²mo jon jón¹ jaain²¹ 'yiaa'ní² tsá² tañí² 'áai¹ 'in gato² tún² cuu² y²¹. 3 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo²oo 'in 'yiaa'ní² tsá² tañí² lo nigacwoo¹o láai²gi la jee²¹² jileei²¹. 4 Tsu jileei²¹ 'in catyaaí² do cwo¹o jiin¹³ 'e sáai² tya'o. 'Inogi tañí²mo 'áai¹ pe nigacwoo¹o jiin¹³ 'e sá² tya'a.

Jesús tyaa¹ júu³ i'tin² tsá² 'e cwo¹ do

5 'In lí¹³ tsá² s¹³i jee²¹² yaai xiiala jnéei² 'e cwo¹ fee¹ do tsu 'áai¹ 'ya²gi jilaa²¹ cuun²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'yaaí¹-tsi. Joon gajin² Jesús:

6 —Nijóø³ coon²¹ jm²¹² mi fin²¹ jilaa²¹ 'e jóø². Jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² jo 'e sá²gi ni 'e ruui²¹ do.

Lí² ilí² la nu'gi mi i'tin² juncwii²¹

7 Joon gaunngii¹ tsá² Jesús:

—Tífo¹, ¿l¹³ ilí² jilaa²¹ 'elo? ¿Noo coon²¹ lí² mi lí² jilaa²¹ 'elo?

8 Joon gajin² Jesús:

—Tí¹moo' jon. Jo cwóo¹³naa' yaanaa' 'in coon²¹ 'naa' too². Tsu lí¹ fúu¹ 'in jaliin¹ 'in jin² s²¹i 'naa': “Jna-a Cristo.” Joongi jin²in: “Nano gatí² 'ii²¹ ilí² sá² 'ii²¹.” Pe 'naa' jo unjii²ii¹ júu³ tya'a. 9 Joon mi

núu¹³uu' 'e faa²¹ tsá² tya' 'nii²¹ joongi' 'e tii² tsá² jee²¹² yaai jo foo¹³naa'. Tsu 'e joon 'ná¹ ilí² nifu. Pe 'ná¹gi ityá¹ 'ii²¹ ilí² la joon.

10 Joon gafaa²¹gi Jesús:

—Coon²¹ fuu²¹ itéen¹in coon¹³ fuu²¹ xiia'. Coongi fuu²¹ xiia' ijmaa^{1a} 'nii²¹ coon¹³ fuu²¹ dogi. 11 Joongi ijø²¹ 'wó² líí². Joon líí¹ i'í² 'oo² coon¹³ jmoowúu¹ la caain²¹ coonti. Joongi yu' juncwii²¹ imoo^{2oo} 'ji-laa²¹ 'e fo² coon¹³ lí² 'e coo¹³gi.

12 'Pe la nu'gi insaan²mo tsá² 'naa'. Joon 'øø¹mo tsá² 'naa'. Joon tsajée¹ 'naa' lí² sá² 'ii²¹ tyii' fu cwo¹. Joon itaa²¹ 'naa' 'nuñi³. Joon tsajéei¹ 'naa' tyani róøi¹³ coon¹³ tsá² 'oo¹ to² tsu 'wii¹³ jo^{2o} líí²naa' jna. 13 Coon¹³ 'e la joon lisá² coon²¹ 'ii²¹ 'e foo^{2oo} 'e tyá² 'wii²¹² tyiia. 14 Tyá²-oo' mi ngii² joon, jo cuu¹³-oo' 'ee ifoo^{2oo} cwáain¹ tyii-oo' la jéei¹. 15 Tsu jna-a icwóo^{3oo} júu³ joongi 'e jmii¹-oo' ce jiiin¹³ jaain²¹ tsá² lí² líi¹ 'naa' jon'gi lí² faa²¹ 'laa²¹ tyii'. 16 Pe 'naa' i'nii²mo tsá² 'naa'. Cagi 'ñu^{3uu} coon¹³ ruu²¹naa' coon¹³ tsá² seen^{2naa} tyú² coon¹³ i'nii² 'naa'. Ijnga²mo tsá² 'inlíi¹³ 'naa'. 17 Joon jilee²¹mo tsá² seein²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ ni lí² 'eei¹ 'naa' 'wii¹³ jo^{2o} líí²naa' jna. 18 Pe jiiin¹³ coon²¹ jñu¹ tsi tyí²ⁱⁱ 'i'ín². 19 'Wii¹³ 'e taa²¹-oo' joon itiin¹³naa' juncwii²¹ tyii'.

20 'Mi jóø^{2naa} 'láa² la 'uui fuu²¹ Jerusalén joon lí² ñii²¹oo' 'e ti lí² 'ín²mo. 21 Joon jilee²¹ 'in néei¹ fu Judea 'ná¹ cwiin^{21o} fu moo²¹. La joon jon jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén 'ná¹ 'woo²¹mo do. Joongi jilee²¹ 'in taain²¹² jee²¹² to² jo lí² jaliin¹in. 22 Tsu jmii²¹² joon jmii²¹² 'e ní² tsá² wúu¹. Jee²¹² jmii²¹² joon itséin¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. 23 Líi¹ fúu² tsamí² 'in tyéein¹ yuu²¹ si 'in cuu²¹ tuu²¹ 'ee. Tsu líi¹ wúu¹ 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ do. Jmaa^{1a} Dios 'ii²¹ tya' 'in tsá² do. 24 'Inlíi¹³ ijúun³in coon¹³ ñi³. 'Inlíi¹³gi insaan²mo tsá² joon tsajée¹ 'i la caain²¹ fuu²¹ lí² wíin². Joon tsá² jaliin² wíin² ityu^{2u} to² Jerusalén ca mi tyeei¹ jmii²¹² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Xiiala ilí² mi jó² 'in Ruu²¹ Tsá²

25 'Joon ñi¹ coon¹³ sii²¹ coon¹³ nuu¹ icwoo^{1o} lí². Joon ni cwoo¹³ 'wó² téein²

tsá² 'goo²¹-tsi. Xéei²-tsi tsá² coon¹³ 'e 'iin² jmi'ñi¹³ coon¹³ 'e jnoo¹ jmii²¹. 26 Joon nityu^{2u}-tsi tsá² coon¹³ 'e fo² mi 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² ijó² fu juncwii²¹. Tsu jilaa²¹ 'ii²¹ tya' juncwii²¹ 'ii²¹ yu' ilí² jleei¹. 27 Mi yuui¹³ joon imáa¹³naa' 'in Ruu²¹ Tsá² jó² jee²¹² jni¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'ya²gi tya'a. 28 Joon mi 'láa² 'wii²¹² lí² jilaa²¹ 'elo tyá²-oo' joon sáa¹³aa' mootyí²ⁱⁱ tsu jmoonoo itiin¹³naa'.

29 Gasi^{21o} jon Jesús 'e cwáain¹ lo:

—Jóø^{2duu} jilaa²¹ 'mó² cwaríi³ coon¹³ jilaa²¹gi nii¹ 'mó². 30 Mo gañii²ⁱⁱ ganii¹³ 'mo² 'mó² sii²¹ ñii^{2oo} yaanaa' 'e nijatyéein¹ jiiin²¹ jmí¹. 31 La joon jon mi moo^{2oo} ilí² jilaa²¹ 'elo niñii^{2oo} 'e nijatyéen¹mo 'e tyu² Dios to².

32 'E la ja²mo fo^{3oo}, jilaa²¹ 'elo nilí² la nu'gi ijúun²in tsá² 'in seein²¹ nano. 33 Cwoo¹³ 'wó² coon¹³ juncwii²¹ 'ii²¹ yu' ityé²emo pe júu³ tyiia jo tyé²i coonti.

34 'Tii¹mo', jo unbaan¹naa' yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². Jo ngii²ⁱⁱ to² 'ín¹. Jo unbaan¹naa' yaanaa' 'e 'i¹-oo' jmaai¹³ 'e jmaai¹ to² tyii'. Tsu la joon jo xuu²¹naa' lawa nilá² mi cwá² 'e jmii²¹² do. 35 Lawa coon²¹ nilá² lí¹ 'e jmii²¹² do 'e taain¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ cwoo¹³ juncwii²¹. 36 Tyaa^{2aa} tyú² tyii'. Foo^{2oo} júu³ tyú² coon²¹ tøø^{2mo}. La ilí² lá^{2naa} ilí² lá^{2naa} jilaa²¹ 'elo 'e 'ná² ilí². Joongi lí²-i tyaliin^{2naa} tyani 'in Ruu²¹ Tsá².

37 Mo jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ joon mo 'woo¹ ngajáan¹an fu moo²¹ sii²¹ Olivos. 38 Joon jilee²¹ tsá² jaliin¹ la coon²¹ mo 'aa²¹ fu cwo¹ fee¹ 'a núu²un júu³ tya'a.

22

'Noo² tsá² xiiala saan²¹in Jesús

1 Nigajatyéen¹mo tyan² jmii²¹² 'e gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiia³ jeei¹. 'øøi²¹-tsi tsá² jmii²¹² 'e sii²¹ pasqua. 2 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹on xiiala ijngaa¹³i Jesús pe 'gøø²¹mo tsá².

3 Joon ga'í² Satanás alma tya' Judas, 'in sii^{21o} jon Iscariote. Jaain²¹ jee²¹² dyatuuin¹ tsá² tya' Jesús 'ii. 4 'Ido ngóo^{1o} ngafee¹³i 'in tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in

jóø² in_{uu} cwo¹ do. Joon ngafee¹³i 'ido xiiala jmáa¹a cwáain¹ 'e 'í¹ Jesús ja'cwoo²¹.
 5 'Idogí galijløø¹³mo. Joon gaunrøø¹ júu³ 'e cwó² Judas cuu². 6 Joon ga'ii²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'noo¹²on xiiala jaan²in Jesús mo ga'íi² tii², mo jo tsá² seein²¹.

Li gatséi¹ gø² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

7 Joon gatí² jmi²¹² 'e gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian³ jeei¹. Joon jngaai¹³ tsá² joo'saa²¹ jiin¹³ la tñsi². 8 Joon gasii¹in Jesús 'in sii²¹ Tü³ coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Wó³ joon gasii²¹i 'ii²¹:

—Cwolín²naa' joon cwotyá²aa' tyú² 'e tyé³e' 'e gatí² jmi²¹².

9 'Idogí gaunngii¹i:

—¿Xiia 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a'a tyú²?
 —gajin²in sii²¹i Jesús.

10 Joon gajin² Jesús:

—Mi cwotaa²¹naa' 'e fuu²¹ joon jiin¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyiian¹ coon²¹ tsuu² si'o² jmi²¹. Cwolín²naa' caluu-u ca xiia²¹ 'nú¹ li 'í²i. 11 Joon fuu²uu' 'in fii²¹² 'nú¹ do: “La lo-o jin² tifo² tyii'i sii²¹i 'nñ: ¿Xiiali cwo²¹o yii²¹a'a tyee²e' 'e coon¹³ tsá² tyiia tya' jmi²¹² 'e gatí²?” 12 Joon ni'e²e 'naa' coon²¹ tsi in_{uu} fee¹ li ñii². Do-o tyaa²aa' tyú².

13 Joon ngalín²mo. Joon galí² jiin¹³ la nigajin² Jesús. Joon gatyaa¹ tyú² 'e dø¹ø mo gatí² jmi²¹² do.

14 Mo gatí² 'ii²¹, joon gacwó²o Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e dø¹ø. 15 Joon gajin² Jesús:

—¡Áa¹mo nagali'in²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' 'e tyee²e' tya' 'e jmi²¹² lo la nñ'gi ijúun²na! 16 Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jmáa³gñ ca mi tí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to².

17 Joon gason¹on coon²¹ wúun¹xu si'o² vino joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jun² 'elo, joon jmaa²aa' jmai²xu jee²¹² 'naa'. 18 Tsu la lo-o fo³oo, jo jmi²¹² yaai¹³gñ duu¹³uu jmi¹³ mi¹³ wuunjøø¹³ ca mi tyu² Dios to².

19 Mo ngayuui¹³ joon gason¹on coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a ca'no³. Joon gacwo²o tsá² tya'a sii²¹ 'ido:

—'E lo-o cuerpo tyiia ijoon¹³oo 'wii²¹² tyii'. Jmaa²aa' 'elo joon iti¹-'oo' jna.

20 La joon jon gajmaa¹a coon¹³ coon²¹ wúun¹xu do mo ngayuu¹³ gagøø²¹²ø. Joon gajin²in:

—'E wúun¹xu lo lawa coon²¹ 'ii²¹ 'e 'múui². Joon 'e jmi¹ 'øø³na lo 'e nituu²¹ 'wii²¹² tyii' 'e li² tya' 'e 'ii²¹ 'múui² do.

21 'Pe nano cwoo²¹ tsá² 'in i'nñi¹ jna roon¹ coon¹³ cwóo³oo ni mesa lo. 22 Pe jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² nilí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ nigalisá². Pe 'áa¹mo fúu² 'in 'nñi¹ jna.

23 Joon ga'láa² tsá² tya'a 'wii²¹² gaunngii¹i jee²¹² 'ii:

—¿'In jee²¹² jna' 'in jmoo¹o 'e gó² lo?

Gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii

24 Mo ngayuui¹³ joon gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii. 25 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ii:

—Jileei²¹ røøi¹³ 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tyu²o to² ce caain²¹-tsi. Joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'ii lawa 'ña'o sii²¹ tsá² tyú¹. 26 Pe 'naa'gñ jo tñ²naa' jmaa²aa' la joon. Li² cñ¹²i jmoo² 'naa'. Jileei²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'naa' 'ná² sñ¹³naa' lawa 'in xuui²¹²gi. Joon 'in tyu² to² 'naa' 'ná¹ jmaa¹o la jmoo¹o tsa'leei¹³. Jo cwooi¹ tyu²u to².

27 ¿'In 'in tyiin²gi awa 'in tyiin¹ gø¹²ø si 'in gatyáa¹ tyú² 'ee? Pe jna-a 'yuu²na jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ 'in tyaa¹ tyú².

28 "Naa' nigangi²ñ' coon¹³ jna coon²¹ tøøi² la li 'e móo³oo wúu¹. 29 'E joon jna cwo³oo 'naa' coon²¹ li ityuu²uu to² la lí² 'e gacwo² Ñu¹³uu jna. 30 'E joon ilí² cøø²øø¹ joongi 'uu²uu' coon¹³ jna mi tyu¹³uu to². Joongi iní²ii' 'áan³ tyii' lawa tsacøøi¹³ 'e jmaa¹aa' 'ii²¹ tya' 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

Jmoo¹ Jesús júu³ 'e jo røø¹i Tü³ 'e cwii¹in 'ii

31 Gajin²in jon Ña'ññu¹u':

—Simóoi¹³, Satanás nigamóoi¹ 'naa' 'e jøøi¹² 'naa' la mo untyú² tsá² trigo 'e coon²¹ cwáain¹ 'naa'. 32 Pe jna nigamí³ñ tyani Dios 'wii²¹² tyi'i 'e jo tñ²u 'e jo² cwolín²un. Joon mi jaa²¹-o'o cwotyii¹²a-tsi 'in tsaruu²¹u.

33 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Ñá'ñu¹u', naná¹a tyú² tyiia 'e ní³ii 'nañi³ coon¹³ 'nu ca xafiin¹³ jún¹moo coon¹³ 'nu.

34 Joon gajin² Jesús:

—Tú³, fuu²¹²uu 'nu 'e jmi²¹² no-o la nu'gi i'ó¹ tuuitsáa² jo røø¹u 'e cwii¹un jna 'ni¹ naa¹³.

Ityée¹mo júu³ tya' Jesús

35 Joon gaunngi¹ Jesús:

—Gasi³na 'naa' jo 'ee tulo²¹ tyán²aan', jon'gi cuu² tyán²aan', jon'on mi¹³ñi³ ga'øø¹³øø, ¿ti 'ee gali'ná¹gi tyii'?

'Ido-gi gajin²in:

—Jiin¹³ coon²¹ jo 'ee ga'naai²¹ tyi jna'a.

36 Joon gajin² Jesús:

—E ningó¹ li' cñ¹²i no joon jileei²¹ 'in 'oo¹ tuloo²¹ 'ná² cwotyaa²¹o. Joongi 'in 'oo¹ cuu² 'ná² cwotyaa²¹. Joongi jileei²¹ 'in jo 'oo¹ ñi³ 'ná² cwo'nñi¹ 'mi² tyiia² tya'a joon ló² ñi³ tya'a. 37 Tsu la ja²mo fo³oo, 'ná²-a tsangñi¹na jilaa²¹ la li 'e tyaan²¹ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Sñi²i la jee²¹² yaai 'e tsá² gó² 'ii.” Ti li tsín¹ jiin¹³ la jin² jí² cwáain¹ tyiia.

38 Joon gajin² 'ido:

—Sá² tún² ñi³ lo.

Joon gañii¹ Jesús:

—Naleen¹mo jon.

Ngó¹ Jesús li sii²¹ Getsemani ngafee¹²i Dios

39 Joon gacwo'ñi¹ Jesús. Joon jiin¹³ la tñsi² tya'a gangóo¹ fu moo²¹ Olivos. Joon gangaliin¹mo tsá² tya'a coon¹²on. 40 Mo gatyaliin² do joon gasi²¹i Jesús 'ii:

—Mi²ñi³ tyani Dios 'e jo xuu²¹naa²¹ tsa² tyii'.

41 Joon gangawíin² Jesús coon²¹ jiin¹³ la wíin² mo tyu² tsá² cuun²¹². Joon gasii¹i wojní¹i. Joon faa²¹a júu³ tyú². 42 Joon gajin²in:

—Ñu², wana 'iin²¹²un un'øø²¹u jna 'e jo móo³oo wúu¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ná² lí². Pe jo lí² jiin¹³ la 'iin²¹²na pe jiin¹³ la 'ii²¹ tyi'i.

43 Joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu'fú² joon gacwoo²¹gi 'waa²¹ pí². 44 Joon ga'í² 'e nii²¹ wúu¹ liñi¹. Joon gamñi¹ 'wii²¹² tya'a coon¹³ 'láai²gi 'waa²¹ pí². Joon ga'yá² un tyiia²¹ tya'a li la li jmi¹ 'e xuu²¹ ni 'wó².

45 Mo róon² joon ngaa¹²in li téein² tsá² tya'a. Joon gatsee²¹i 'ido cwuu²¹mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³. 46 Joon gajin²in:

—¿'Ee li cwuu²¹naa'? Ráan²naa', fee¹²naa' Dios joon jo xuu²¹naa' tsa² tyii'.

Tøø¹ tsá² Jesús 'ñúu¹i

47 Faa²¹gi Jesús siin¹²in mo gacwolín² tsá² fúui¹. Joon jaain²¹ jee²¹² ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ Judas jó¹ nifu tya' 'in tsá² do. 'Ti ngatyee¹in li siin¹² Jesús ijun²un ju² Jesús. 48 Joon gajin² Jesús:

—Judas, ¿ti ga'nñi²¹²un jna, 'in Ruu²¹na Tsá², coon¹³ 'e gajiiin¹in ju³uu?

49 Jileei²¹ 'in téein² coon¹³ Jesús mo gani²i jilaa²¹ 'e lí² gajin²in sii²¹i Jesús:

—¿Jati²i' coon¹³ ñi³ 'ee?

50 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii gauncwuu²¹i jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Gatyu² cataain²¹ loocwo² li tsáa¹.

51 Joon gajin² Jesús:

—Cwoján²xu la no. Jo caai¹³gi 'ino.

Joon gasúu² Jesús loocwo² 'ido joon ga'láa²mo tsifu. 52 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in nijaliin² 'e tøø¹ 'ii. Sii²¹i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo' coon¹³ tsacøøi¹³:

—Nañilín²naa' coon¹³ ñi³ coon¹³ 'mó² 'e tøø²øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹. 53 La coon²¹ jmi²¹² 'yuu²na jee²¹² 'naa' tsi inuu cwo¹ fee¹ do. Joon jo mo gaseen²naa' jna coonti. Pe jiin¹³ lo-o 'ii²¹ tyii' mo ga'ñi² nuu²¹.

Jo røøi¹ Tú³ 'e cwii¹in Jesús

54 Joon gajée¹ Jesús si'ñúu¹mo fu tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Joon Tú³ ngaa¹³i caluu Jesús wíin²gi xu. 55 Joon do-o gajiiin² coon²¹ jí² tún² tsa² tya'i tyi¹ do. Joon do-o gacwó²o cu' li' li coo²¹ jí² do. Tú³-gi do-o jon tyiin¹in. 56 Joon jaain²¹ tsamí² 'in jmoo¹o to² inuu do mo gani²i tyiin¹ Tú³ co' jí² do joon gajaan¹ jøøi² 'ido. Joon gajin²in:

—Ngñi¹ jon 'in tsañuu¹ lo coon¹³ 'ido.

57 Joon jo garøø¹i Tú³, gajin²in:

—Tsamí², jo cwii¹na 'ido.

58 Mo gali² ciin²¹gi xu joon 'in xee²¹mo gasii²¹i 'ii:

—Nu-u, jaain²¹ jee²¹² 'ii.

Joon gajin² Tú³:

—Jon' i jna, tsañuu¹.

⁵⁹ Coon²¹ hora ngóo¹gixu mo gajin² 'in xeei²¹ gasii²¹i 'ii:

—'E la ja²mo ngii¹ 'in tsañuu¹ lo coon¹³on tsu 'in seen²¹ Galilea lo.

⁶⁰ Joon gajin² Tú³:

—Tsañuu¹, jo ñi³ii 'ee 'e fo²'o.

La tsifu joon, la 'ii²¹² faa²¹gi Tú³ ga'oo¹ jaain²¹ tuuitsáa². ⁶¹ Joon jiin²¹ 'ña'a Jesús ní¹i gajóo² Tú³. Joon gati²-tsi Tú³ jiin¹³ la nigajin² Jesús sii²¹i 'ii: “La nu'gi i'oo¹ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u jna 'ni¹ naa¹³.” ⁶² Joon gacwo¹ii¹ Tú³ joon gaty²'o xuui²¹²-tsi 'áai¹.

Ungøøi¹ tsá² Jesús

⁶³ Jileei²¹ tsá² do 'in 'aa¹i Jesús gaungøøi¹ 'ii 'áai¹ joongi gajmee²¹mo liili¹. ⁶⁴ Gajni¹ unni¹i 'ido joon gapoo²¹ ni² 'ido joon gasii²¹i 'ii:

—Faa¹³du', ¿'iin pó²tyi'i?

⁶⁵ Joongi 'láai² júu³ 'laa²¹ gafa²'o tya' Jesús.

Ngó¹ Jesús tyani tsá² 'in tyiin²gi tya' tsá² Israel

⁶⁶ Mo gajná² joon galicaain²¹ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. Joon gangajée¹ Jesús li sicaain²¹ tsá² 'in tyiin²gi do. Do-o gaunngii¹:

⁶⁷ —Sii¹³ jna'a, ¿ti 'nu Cristo?

Joon gañii¹ Jesús:

—Wana fo³oo, jo jo² iliin²naa' júu³ tyiaa.

⁶⁸ Joongi wa'a unngi³ii 'naa' jo ñi²ii' jon'gi jo laa²¹²naa' jna. ⁶⁹ Pe ca nano-o ca li ngoo²¹gi jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², ninii²¹²ii cáai¹ Dios Jmii²¹ li' tsáa¹.

⁷⁰ Joon jilee²¹mo gaunngii¹:

—¿Ti 'nu-u Jóon¹ Dios?

Joon gañii¹ Jesús:

—Jnagii 'i jiin¹³ la nafaa¹³naa'.

⁷¹ Joon gajin²in jee²¹² 'ii do:

—Jo 'ee júu³ 'ná¹gi jna'. Yiiana' jon ninuu²¹u' júu³ tya'a.

23

Jesús tyani Pilato

¹ Joon jilee²¹mo garoon¹ joon gangajée¹i Jesús tyani Pilato. ² Do-o ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' Jesús jin²in:

—Nigatsee²¹na'a 'in tsañuu¹ lo 'e¹e tsá² tyii'i 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' 'in tsaa²to² tyiin¹ Roma. Jin²in 'e jo 'ná² tyii²ii'i 'laa¹³ 'e 'nii¹ tya' 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma. Joongi jin²in 'e 'ii Cristo, 'e øøi²¹-tsi tsá² 'e jaain²¹ røøi¹³ 'ii.

³ Joon gajin² Pilato:

—¿Ti 'nu-u Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon gajin² Jesús:

—La joon nigafaa¹³gi'i.

⁴ Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² catyaa²gi:

—Jiin¹³ coon²¹ jo mo gatsaa³aa tsaa² tya' 'in tsañuu¹ no.

⁵ Pe 'idogi gafaa²¹a tá²gi jin²in:

—Jileei²¹ 'in núu²un júu³ tya' 'ino 'iin²¹²in to² mii¹³. Joon ga'e¹o júu³ tya'a la caain²¹ Judea. Ga'láa² 'wii²¹² fu Galilea joon ca logi ga'ee¹ júu³ tya'a.

Jesús tyani Herodes

⁶ Mo ganúu²un Pilato 'elo joon gaunngii¹i wana seen²¹ Jesús fu Galilea. ⁷ Joon mo gajin² tsá² joon, joon gasii¹in tyani Herodes 'in tyu² to² Galilea. Joon jee²¹² jmii²¹² joon taain¹ fu Jerusalén. ⁸ Mo gani²i Herodes Jesús jløø¹³mo 'áai¹ tsa ningóo¹ 'e gali'iin²¹²in jøøi² Jesús. Ninuu¹o faa²¹ tsá² cwáain¹ tya'a. Joon ni'iin²¹²in jøø² coon²¹ milagro 'e jmá¹ Jesús. ⁹ Lii¹ 'láai² 'e gangii¹i pe Jesús coonti jo 'ee gañii¹i. ¹⁰ Do-o jon téein² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. 'Ii jmoo¹o tsaa² fee¹ tya'a coon¹³ 'láai²gi liili¹. ¹¹ Joon Herodes coon¹³ 'láa² tya'a gatyii²mo Jesús joongi gaunngøø¹mo. Joon gatyii²¹in Jesús coon²¹ 'mi² jii¹ la li siin¹³ røøi¹³. Joon gasii¹³mo tún¹ tyani Pilato. ¹² Jmii²¹² joon røø²¹ gasii²i Pilato coon¹³ Herodes tsa la mo jéei¹³ 'ee¹mo ruu²¹i.

Nigalisá² 'ii²¹ ijnga²mo Jesús

¹³ Joon gauncaain²¹ Pilato 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ joongi coon¹³ jileei²¹ tsá². ¹⁴ Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—'Naa'-a ñijee²¹naa 'in tsañ¹ lo foo²oo' 'e jmo¹o 'ido to² tsá² mii¹³. Pe jna-a ga'no³oo tsaa² tya'a tyani²ii' pe jo gat-saa³aa. Joon joo²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a coonti jii¹³ la tsaa² jmo²oo'. ¹⁵ La joon jon Herodes 'in nigasiin¹²mo tún¹ fu lo jo nigatsaa²¹a tsaa² tya' 'ido. Nijoo²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a wa'a 'e tii² júun²in. ¹⁶ 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon láa²moo.

¹⁷ Pilato jii¹³ la tii² 'ná² láai² jaain²¹ tsá² 'yuui²¹² 'nañ³ jii¹³ jee²¹² jmi²¹² joon. ¹⁸ Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹. Jin²in:

—jŋgai¹²ta 'ino! Cwolaai²¹ Barrabás.

¹⁹ 'In Barrabás do nigataan¹²in 'nañ³ 'wii¹³ nigajmaa^{1a} 'e tsá² fuu²¹ lo jmo¹o 'nii²¹ coon¹³ tsaa²to² tyin¹ Roma. Joon nigajnga²mo tsá². ²⁰ Pilato do 'iin²¹²in láai² Jesús. Joon gasii²¹i tsá² tún¹. ²¹ Pe 'idogi ga'oo¹ tá²gi gajin²in:

—jTáan¹in tsaa' crúu¹³! jTáan¹in tsaa' crúu¹³!

²² Joon mo gati² 'ni¹ fu joon gajin² Pilato:

—¿'Ee 'e gó² nigajmaa^{1a}? Jna-a jo gatyii³aa jii¹³ coon²¹ tsaa² wa'a ijúun²in. 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon iláa²moo.

²³ Pe 'ido-gi gañii¹ tá² lli¹. Gamii¹ wa'a táan¹in tsaa' crúu¹³. Joon gati² júu³ tya' 'in tsá² do coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá². ²⁴ Joon Pilato do gajmaa^{1a} 'ii²¹ jii¹³ la gali'in²¹²in 'in tsá² do. ²⁵ Joon galáa²mo jii¹³ Barrabás 'in 'yuui² 'nañ³ 'wii¹³ gajmaa^{1a} 'nii²¹ joon gajngaa¹³i tsá². Joon gajaan²¹mo Jesús jii¹³ la nigamii¹ 'in tsá² do.

Táan¹in Jesús tsaa' crúu¹³

²⁶ La 'ii²¹² ngaliin² jee¹i Jesús 'e táan¹in crúu¹³ gasaan¹²in jaain²¹ tsañ¹ 'e coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús. Simóoi¹³ sii²¹ 'in tsá² do. Galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cirene. 'In jai¹³ fu coon²¹ fuu²¹ pi¹³ 'e ná¹ co' do. Joon joo²¹o caluu.

²⁷ Joon fúu¹mo tsá² ngaliin² coon¹³on coon¹³ tsamí² 'in ngaliin² ci². Joon 'oo¹o tá² coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ 'wii²¹² tya'a. ²⁸ Joon gajoo²i Jesús 'ii joon gasii²¹i 'ido:

—Tsamí² seein²¹ Jerusalén, jo cii²¹ 'wii²¹² tyiaa. Tyii¹³ii' 'wii²¹² tyii' yaanaa'

joongi 'wii²¹² tya' yuun²¹ tyii'. ²⁹ Tsu nijó² jmi²¹² mi jin² tsá²: “Tyúu¹mo 'in jo galiseein²¹ jón¹on, joon 'in jii¹³ cafu jo gangatyéein¹ yuun²¹, 'in jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo gacuu²¹ xuui²¹² tuu²¹ tya'a.” ³⁰ Mi tí² 'ii²¹ joon ni'láa² tsá² 'wii²¹² faa²¹a sii²¹i; moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ tii²¹: “Cwoxaa²o joon cwojli¹³u'u jna'a.” ³¹ Tsu wana gali² jilaa²¹ 'elo coon¹³ jna 'in jo røøi²¹ tsaa², ¿'ee coon¹³ ili² coon¹³ tsá² goo²oo' 'in røøi²¹ tsaa² 'áai¹?

³² Jee¹mo jon gáí¹gi 'in røøi²¹ tsaa² ijngaa¹³i caain²¹ coon¹³ Jesús. ³³ Mo gatyaliin² coon²¹ li sii²¹ Mootyi² 'Lii²¹² joon do-o gateein¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ 'in tsá² gáí¹gi do. Jaain²¹ li' tsaa¹ jaain²¹gi li' tuuin²¹². ³⁴ Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gajin²in:

—Ñu³, feel¹ jmaa²-o'o 'wii²¹² tya' 'in tsá² no tsu joñi¹ 'ee 'e jmo¹o.

Joon 'in 'láa² do gacoo¹o xiiala ijmáa^{1a} jmai²xu jee²¹² 'ii sñin¹³ Jesús. ³⁵ Jileei²¹ tsá² téen²mo joo² joon cagi tsacøøi¹³ ungoøi¹ Jesús jin²in sii²¹i 'ido:

—Galáa²mo 'in xeei²¹ 'ii. Joon cwoláai² 'ña'a wana si najai² 'ii Cristo, 'in nityii¹²in Dios.

³⁶ La joon jon 'láa² do ungoø¹mo Jesús. Gangatyéin¹in ca tyan² joon gacwo²o Jesús vino tin¹³. ³⁷ Joon jin²in:

—Wana 'nu Røøi¹³ tya' tsá² Israel laai²¹² 'wo'o.

³⁸ Joon nigataan¹ tsá² coon²¹ júu³ yu¹ tyii¹ 'e jin²: “Inlo-o Røøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E júu³ do lí² jmí¹ griego coon¹³ jmí¹ latín coon¹³ jmí¹ hebreo.

³⁹ Jaain²¹ 'in tsá² røøi²¹ tsaa² 'in táain² co' do gasii²¹i Jesús jin²in:

—Wana 'nu Cristo laai²¹² 'wo'o joongi laai²¹² jna'a.

⁴⁰ Pe 'in jaain²¹gi do gatyuu¹²i júu³ tya' 'in jaain²¹ do. Joon gasii²¹i 'ido:

—Jmaa² gøø²¹u Dios tsu 'e røø²¹na' tsaa².

⁴¹ Jna' 'e tii²mo' nee²¹e' wúu¹ tsu tyii²¹² jna' tsaa² tyii-o' 'e nigajmoo²¹o'. Pe 'in tsañ¹ lo jo 'ee gajmaa^{1a} 'e gó².

⁴² Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Cwotii¹³-o'o jna mi 'ii¹³u to² 'e gati²u.

43 Joon gañii¹i Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, no-o tyalii²¹i' caan²¹mo coon¹³jna fu ñu¹fú².

Júun²mo Jesús

44 Ningóo¹ la tyiaañi¹ mo galinuu²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ gata² ca gati² 'in² ni¹ ca 'lloo². 45 Joon ñi¹ galiniui²¹. Joon inuu²¹ cwo¹ fee¹ si² do li 'ii¹ 'mi², ga'gii¹ tún² tsa² 'e 'mi² 'ii¹ do. 46 Joon ga'oo¹ Jesús jin²in:

—Nu³, ja'cwoo¹o ityiaa¹³ alma tyiaa.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo joon gajúun¹mo.

47 Mo gani²i 'in tyu² to² fi²¹² 'láa² do jilaa²¹ 'e galí² joon gacwoo¹ 'maai¹³ Dios jin²in:

—'E la ja²mo 'in tsañuu¹ lo 'in tyúui¹ 'áa¹mo no.

48 Jileei²¹ tsá² 'in téen²in jóø²ø jilaa²¹ 'e galí² gangaliin¹ fa'í³ tyuun¹ ni tsí². 49 Pe jileei²¹ 'in cwii¹in Jesús coon¹³ tsamí² 'in nigangi¹ coon¹³on tí² Galilea wíin² jaan¹ jóø²ø jilaa²¹ 'elo.

Ga'á²mo tsá² Jesús

50 Niseen²¹mo jaain²¹ tsañuu¹ tyú¹, jo tsa² røøi²¹, 'in nisii²¹ Sé². 'In seein²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea li tyu² to² Judea 'ii. 'Ii jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in tyu² to² tsá² Israel. 51 'In Sé² lo sijaan¹o mi tyu² Dios to². La joon jo røø²¹ sii²i coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a tsá² do. 52 'Wii¹³ joon gangajøøi² Pilato joon gangamii¹i cuerpo tya' Jesús. 53 Mo ngayuui¹³ gaxaa²¹i Jesús tsa² crúu¹³ joon gaciin²in coon¹³ 'mi² taa²¹. Joon ga'áa²mo tsi coon²¹ aan¹ lí² tsa² xá¹ li jo 'in mo ga'áai² jiiin¹³ jaain²¹. 54 'E jmi²¹² no cwoun¹lót² tya' jmi²¹² 'e 'ii²¹ woo²¹ tsá². Joon ti li 'láa² 'wii²¹² 'e jmi²¹² do.

55 'In tsamí² 'in ningii¹ coon¹³ Jesús fu Galilea gangaliin² joon gajøø²o 'oo² too²¹ 'aan¹ joongi xiiala roon¹ cuerpo tya' Jesús. 56 Joon mo ngaliin¹ fu tya'a joon gatyaa¹ tyú² jmi²¹ jmafuu²¹ coon¹³ noo²¹². Joon gajaan¹o jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² jiiin¹³ la to² tyu².

24

Gajin¹in Jesús

1 Jmi²¹² ga'láa² 'wii²¹² semóo¹ 'in tsamí² do gangaliin² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Tyaan¹an jmi²¹ jmafuu²¹ 'e nigatyaa¹ tyú². Joon ngaliin²mo tsamí² catyaa²gi coon¹³on. 2 Mo gatyaliin² joon gatsaa²¹ 'e cuun²¹² jni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do jo si²gi 'áan³ tya'. 3 Joon ngataa²mo pe jo gatsaaa²¹a cuerpo tya' Ña'ñu¹ Jesús. 4 La 'ii²¹² téein² jo ñi¹ 'e jmaa¹a coon²¹ gagoo¹-o téein²¹ gáí¹ tsañuu¹ 'in tyi² 'mi² jii¹ co' li téein². 5 Joon gata²a 'in tsamí² do ní¹i ni 'wó² gafoo²i liili¹. Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿'Ee li'i 'naa²¹naa' tsá² jiiin¹ jee²¹² 'lii²¹²?

6 Jo 'yuu²gi lo. Najiin¹o. Cwotii¹³-oo' la gajin²in mo gateein¹ Galilea. 7 Gajin²in 'e 'in Ruu²¹i Tsá² 'ná² tsee¹²i ja'cwoo²¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'e taan²in tsa² crúu¹³. Joon mi tí² 'ni¹ jmi²¹² joon jiiin¹o.

8 Joon gati²-tsi júu³ tya' Jesús. 9 Joon mo ngayuui¹³ gacii¹²i 'a 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do joon gasii²¹o ji dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús do coon¹³ tsá² catyaa²gi 'e nigalí². 10 'In ngacoon¹ júu³ tyani tsá² tya' Jesús do sii²¹ María Magdalena coon¹³ Juana coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ tsamí² catyaa²gi. 11 Pe tsá² tya' Jesús do galí¹i 'e sixeei²¹²-tsi 'in tsamí² no. Joon jo jo² galí²i.

12 Pe gacwo'ii¹ Tú³ joon gangóo¹ cwiin¹ fu 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon mo gajøø²ø joon gani²i 'e 'mi² taa²¹ do roon¹ li' caai²¹. Joon ganga²mo fu tya'a tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e galí².

Tsalín² tsá² Emaús

13 Jmi²¹² joon gáí¹ jee²¹² 'ii do ngaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Emaús 'e tí' jiiin¹³ dyacoon²¹ kilómetros jiiin¹³ Jerusalén. 14 Ngaliin² tyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigalí² do. 15 La 'ii²¹² tyaa¹ júu³ sii¹ 'e cwáain¹ do joon gangatyéein¹ Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ coon¹³on. 16 Fiin¹³ jóø²o pe jo cwooi¹ licwii¹in 'ido. 17 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'e sii¹³naa' li cwoliin²naa' no? ¿'Ee li'i 'e ngii²in' jmo²oo' fa'í³?

18 Jaain²¹ jee²¹² 'ii 'in sii²¹ Cleofas gañii¹i:

—La tóo²mo juncwii²¹ ñi¹i jilaa²¹ 'e nicalí² Jerusalén jee²¹² jmí²¹² lo. ¿Tí jaain²¹ 'nɯ-ɯ 'in jó¹ fu do jo nagaliñi³'in?

19 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee ngali²?

Joon gasii²¹i 'ido:

—La lí² 'e galí² cwáain¹ tya' Jesús tsá² Nazaret. Jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joon to² fee¹ gajmaa¹a joon júu³ 'gøøi¹² gafaa²¹a tyani Dios coon¹³ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹. 20 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' gajaan²¹mo 'ido 'e júun²mo 'ido joongi taan¹in tsaá' crúu¹³. 21 Jna'oo'o mo lí²na'a 'e ijmáa¹a tiin¹³ tsá² seein²¹ Israel. Joon no nangóo¹ 'ni¹ jmí²¹² 'e gajúun¹in. 22 Joon 'inlí¹³ tsamí² nangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹. 23 Joon jo gatsaa²¹a cuerpo tya'a. Joon gajaliin¹ jajmaa¹²a jna'a júu³ 'e nigani²¹ ángeles 'in gasii²¹ 'ii 'e gajin¹in Jesús. 24 Joon 'inlí¹³gi tsá² jna'a gangalín²mo 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon jin²o la lí 'e jin² 'in tsamí² do, pe jo gangaai¹ Jesús.

25 Joon gajin² Jesús:

—Lí¹ jo tsáai¹-oo' 'naa'! 'Áai¹ un'íi²¹²gi yaanaa' 'e litsáai¹-oo' la gajin² tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú². 26 ¿Tí jo 'ná² nii²¹ Cristo wúu¹ la nɯ'gi 'ii²¹i to² tya'a ñɯ'fú²?

27 Joon galáa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu³ la jin² ni jí² tya' Dios. Galáa² 'wii²¹² coon¹³ jí² tya' Moisés joon mi yuui¹³ joon gatyaa¹gi júu³ cwáain¹ tya' 'e jí² catyiaa²gi tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií. Gatyaa¹ júu³ jilaa²¹a 'e faa²¹ cwáain¹ tya' 'ña'a.

28 Mo gatyaliin¹ la fuu²¹ lí ngaliin¹ do joon gajmaa¹a Jesús 'e tsáa¹gi la fu¹ 'yúu²i.

29 Pe 'ido-gi gamí¹ 'e jaan¹ Jesús, jin²in:

—Ján² coon¹³ jna'a tsɯ nica'loo¹. Joongi tí lí² linɯ²¹.

Joon gaii²¹ Jesús 'e jaan¹ coon¹³on. 30 Joon nityíin¹in caain²¹ 'e dø²'íi¹ coon¹³ 'ido. Joon gason¹o 'iñi¹ joon gauncwaa³i. Joon gajmaa¹a 'no³. Joon gacwo¹o 'ido.

31 La tsifu joon ganó¹ unnú¹in 'in tsá² do. Joon galicwii¹mo Jesús. Pe coon²¹ gaguu¹mo. 32 Joon gasii²i jee²¹² 'ii:

—'E la ja²mo lí¹ tyú¹gi ga'íi²-tsi' la jalii²¹' síi¹³' tya'i fu¹ 'e tyaa²¹a' júu³ cwáain¹ tya' jí² tya' Dios.

33 Joon jo 'ee gaun'íi²¹²gi. Tsifu joon gantáa¹i fu¹ fu Jerusalén. Joon do-o gatsee²¹i jí dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús sicaain²¹ coon¹³ tsá² catyaa¹. 34 Joon gasii²¹i 'in tsá² néei¹ Jerusalén 'ii:

—'E la ja²mo nagajin¹in Jesús. Joon nigani²¹mo Simóoi¹³.

35 Joon 'in tsá² gáí¹ do gatyaa¹ júu³ 'e ningangíi¹ tya'i fu¹ joon xiiala nigalicwii¹in Jesús mo gajmaa¹ Jesús tyíia³ 'e 'iñi¹ do.

Jné¹mo Jesús jee²¹² tsá² tya'a

36 Téen²mogi faa²¹a 'e cwáain¹ do mo gajnéi¹ Jesús jee²¹² 'ii lí téein². Joon gajin²in: —Tyú²-ɯ 'íi¹ jee²¹² 'naa'.

37 'Ido-gi gafoo²mo. Joon lí¹ 'goo²¹o. 'i¹-tsi 'e jaain²¹ tsa'mootyí² níi²in. 38 Pe gajin² Jesús:

—¿'Ee lí¹ jo tsáai¹-oo' coon¹³ almas tyii'?

39 Jóø²øø¹ cwóo³oo coon¹³ tíí³í. Tsei² jna-a lo. Sɯ¹³ joongi jóø²øø¹ tsɯ jaain²¹ tsa'mootyí² jo ngú¹ sá² jon'gi moo¹ taai² la 'óo³ jna.

40 Mo gajin²in 'elo joon ga'ee¹ cwo²¹o coon¹³ tíí¹i. 41 Pe 'ido-gi jo tsáa¹mogi-tsi coon¹³ 'e jløø¹³i coon¹³ 'e tsa'goo²¹-tsi. Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Tí 'oo²xɯu¹ 'uunñi² 'e døø¹³øø?

42 Joon gajin²in:

—'E lo-o ca'no³ joo²¹ taai² jmí²¹ 'e too² coon¹³ ca'no³xɯ wa' to².

43 Joon gaii²¹mo Jesús 'edo joon gagøø²¹o tyani 'ido. 44 Joon gasii²¹i 'ii:

—Jilaa²¹ 'e nagangíi¹na jii¹³ la nigafuu²¹²uu 'naa' mo gataain¹gi coon¹³ 'naa'. Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'ná¹ tséin¹ tyiia 'e taa¹³ ni jí² tya' Moisés coon¹³ jí² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií coon¹³ 'e jí² sii²¹ salmos.

45 Joon gajmaa¹ Jesús 'e gangaai²¹-tsi 'ido 'e jin² ni jí² do. 46 Joon gasii²¹i 'ido:

—La lo-o jin² ni jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ joongi júun²in, joon mi tí² jmí²¹² 'ni¹ 'ná¹ jii¹o jee²¹² 'lí²¹². 47 Joon coon¹³ jii¹³ 'e sii²¹ 'ii 'ná¹ cwo¹ tsá² júu³ la tøøi²

juncwii²¹. 'E 'láa² tsá² 'wii²¹² tí' Jerusalén
'e cwoo¹ júu³ 'e 'ná¹ ja²a-tsi tsá² tyani Dios
joon 'iin²mo tsaa² tya'a. ⁴⁸Joon 'naa' líi¹naa'
tsá² 'in jmaa¹a júu³ røø²¹ tya' 'e cwáain¹ lo.
⁴⁹Tyaa¹aa' cwáain¹, jna-a isí³na jee²¹² 'naa'
jiin¹³ 'e gajin² Ñũ³oo. Pe jan²duu' Jerusalén
lo ca ga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios
ijó¹ fu ñũ'fú².

Nga²mo Jesús fu ñũ'fú²

⁵⁰Joon gangajée¹i Jesús 'ido fu lí ngíi¹
tí² fuu²¹. Ca Betania ngalín². Joon
gasaa¹ Jesús cwoo²¹o. Joon gauncwaa³i.
⁵¹Joon mo ngayuui¹³ gauncwaa³i joon
gatyii¹mo 'ña'a. Joon ganga²mo fu ñũ'fú².
⁵²Joon 'ido mo ngayuui¹³ gaun'goo²¹
joon gangaliin¹mo fu Jerusalén jløø¹³mo.
⁵³Gangataai² cwo¹ fee¹ do cwoo¹ 'maai¹³
Dios. Amén.

Júu³ tyú² 'e jmaa¹ a San Juan

In Júu³ tya' Dios galí¹ tsá²

1 La mo jée¹ mo ga'láa² 'wii²¹² 'e sá² 'e galisá² seen²¹ mo jaain²¹ 'in sii²¹ Júu³ tya' Dios. Joon 'in Júu³ do tyín¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ la joon 'in Júu³ do líi¹ mo jon Dios Jmii²¹. 2 La mo 'wiin²¹² 'ii-o siin¹² in coon¹³ Dios Jmii²¹. 3 Joon to² tyu² Dios Jmii²¹ 'ii-o gajmaa¹ a jilaa²¹ 'e sá². Joon jiin¹³ coon²¹ 'e sá² jo sá² wa jo gajmaa¹ a 'ii. 4 'Ii-o cwoo¹ o juncwii²¹ tya' tsá². Joon lawa jí² coo²¹ líi¹ tsu coon¹³ 'e jí² do-o jnéi¹ tsá² xiia²¹ fu tsalín². 5 Joon 'e jí² coo²¹ do cwoo¹ o jí² tya'a li 'íi¹ nuu²¹ joon 'e nuu²¹ do jo mo líi¹³ i dáu¹ u 'e jí² do.

6 Joon Dios gasii¹ in jaain²¹ tsá² sii²¹ Wó³. 7 'In Wó³ do gajó² fu juncwii²¹ ifaa²¹ o cwáain¹ tya' 'e jí² do 'e coon¹³ la joon ilí² ñi¹ tsá² 'e gacwa² 'e jí² tya' Dios, joon jo¹ o iliin¹ in. 8 'In Wó³ do jo líi¹ 'e jí² do jiin¹³ 'e gasii¹ in Dios 'ii 'e faa²¹ a cwáain¹ tya' 'e jí² do. 9 Joon 'e jí² 'e jai² do niga'láa² 'wii²¹² cwoo¹ o 'e jí² tya'a fu juncwii²¹ joon jné² mo tsá² xiiala ngü¹ i tyani Dios.

10 Gateen¹ in 'in Júu³ tya' Dios do fu juncwii²¹ joon xuñin¹³ 'ii-o gajmaa¹ a fu juncwii²¹ to² tyu² Dios 'in tsá² taan²¹² in fu juncwii²¹ jo mo galicwii¹ in. 11 Gacwaa¹³ i fu ni cwoo¹³ juncwii²¹ tya'a pe 'in tsagoo¹ o jo ga'ii²¹ 'ii. 12 Pe seen²¹ mo 'in ga'ii²¹ 'ii joon jo¹ o galí² i. Joon tya' 'in tsá² 'in jmoo¹ o la joon cwó¹ i Dios 'ii iliin¹ jón¹ Dios. 13 Joon 'in tsá² 'in liin¹ jón¹ Dios do jon'on galiseein²¹ la liseein²¹ yuun²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jon'gi galiseein²¹ to² tyu² tsá² jon'gi liseein²¹ la galiseein²¹ jón¹ tsamí² coon¹³ tsañuu¹ tsu líi¹ i jón¹ Dios 'ii.

14 Joon 'in Júu³ tya' Dios 'in seen²¹ coon¹³ on la mo 'wiin²¹² galí¹ i tsá² joon gacwoo²¹ o jee²¹² jna' coon²¹ sii¹³. Joon 'iin²¹² in tsá² 'áa¹ joon jmaai² júu³ ja² mo faa²¹ a. Galee²¹ e cwáain¹ 'e líi¹ i to² fee¹ gi joon 'e to²

'e líi¹ do 'e tíi² i jiin¹³ 'ii-o tsu jiin¹³ 'ii-o Jón¹ Dios Jmii²¹. 15 Joon Wó³ gafaa²¹ o 'wii²¹² tya' 'e Júu³ do joon gajin² in sii²¹ i tsá² fúu¹ i:

—Mo gafuu²¹² uu 'naa': “Jaain²¹ 'in jó¹ cñin²¹ gi lagi jna, 'ii 'in feei¹ gi lagi jna tsu naseen²¹ mo jéei¹ gi lagi jna. 'Ino-o 'i” —jin² Wó³.

16 Joon tsu 'wii¹³ feei¹ -tsi 'áa¹ mo ga'ii¹³ mo 'e tyú² tyi' la ca 'ii¹³. 17 Joon 'e ley do Moisés gacwo¹ o tsá² to² tyu² Dios pe 'e líi¹ i tsá² 'e 'iin²¹² in Dios 'ii joon jilaa²¹ júu³ 'e jai² née³ e' tsu 'wii¹³ gacwéi¹ Jesucristo fu juncwii²¹. 18 Jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo mo gangaa¹ i Dios Jmii²¹ jiin¹³ ca fu, pe 'in jaan²¹ mo Jón¹ on niga'e² mo jna' Dios Jmii²¹. Joon tíi²¹ i 'in Jón¹ on do 'e² mo jna' xiiala líi¹ i Dios tsu tyín¹ mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

Wó³ saai²¹ tsá² jmü²¹ faa²¹ a 'wii²¹² tya' Jesucristo

19 Jee²¹² jmü²¹² joon 'in tsá² Israel née¹ i Jerusalén gasii¹ in 'in líi¹³ untsá² coon¹³ 'in líi¹³ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ levitas 'e tsafeei¹³ Wó³. Joon mo gatyalín² li taan¹ in Wó³ do gaunngü¹ i:

—¿'lin 'nu?

20 Joon coon¹³ coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ gañii¹ i:

—Jon'on jna Cristo.

21 Joon gaunngü¹ gi 'in tsá² do:

—¿'lin 'nu jon? ¿Tí 'nu-u Elías, 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios calíi li¹?

Joon Wó³ do gañii¹ i:

—Jon'on jna 'i.

Joon tsifu gaunngü¹ gi:

—Áa¹ ti li jó¹ jaain²¹ tsá² 'e ijacwoo²¹ júu³ tya' Dios; ¿ti 'nu-u 'i?

Joon gañii¹ i Wó³:

—Jon'on jna 'i.

22 'In tsá² do gajin² in sii²¹ i Wó³:

—¿'lin 'nu jon? tsu 'ná¹ -a lee²¹ e' e júu³ tya' 'in tsá² 'in gasii¹ in jna'a. ¿Ee sii¹³ i' i cwáain¹ tyi' i?

23 Wó³ dogi gañii¹ i:

—Jna jaain²¹ 'in ngi¹ to² 'oo¹ o fu coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹, jna fuu²¹² uu tsá²: “Ná² -a ná³ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Ña'ñu¹ u” —gajin² Wó³ do. La nigajin² 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios calíi 'in sii²¹ Isaías.

24 'In tsá² do 'in jalín² jafee¹³i Wó³ do jalín² to² tyu² tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ fariseos. 25 Joon 'in tsá² jaliin¹ do gaunngii¹i jin²in gasii²¹i Wó³:

—¿'Ee li' saa¹u'u tsá² jmii²¹ wa'a jon'on Cristo 'nə, jon'on Elías 'nə, jon'on 'in cwoo¹o júu³ tya' Dios 'nə?

26 Joon Wó³ do gañii¹i:

—Jna-a sáa¹³na tsá² jmii²¹ jiiin¹³ coon¹³ jmii²¹; pe seen²¹mo jaain²¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cwii¹naa'. 27 Joon feel¹gi 'ii lagi jna xufiin¹³ ciiin²¹gi xə lagi jna. Jo tíi²na sii¹³ii loo²¹ tsi mii¹i.

28 Jilaa²¹ 'elo 'e galí² coon²¹ li sii²¹ Betábara li 'ngoo¹³ jmii²¹ Jordán li 'yeei²¹ ñi¹. Tsə do-o taan¹in Wó³ saa¹i tsá² jmii²¹.

Wó³ sii²¹i tsá² 'iin Jesús

29 Mo gajná² jmii²¹² joon Wó³ gangaa¹i Jesús jatyéen¹in co' li siin¹³ Wó³. Joon Wó³ do gasii²¹i 'in tsá² téen²in do:

—Tyaan²aan' cwáain¹. Ino-o 'in 'iin² tsaa² tya' tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ 'in gasii¹in Dios. Líi¹i lawa joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá² Israel coon¹³ la joon 'iin²in tsaa² tya' tsá². 30 Nigafo³oo cwáain¹ tya'a mo gafuu²¹²uu 'naa': “Ciiin²¹gi lagi jna ijó¹ jaain²¹gi 'in feel¹gi lagi jna tsə 'ii 'in seein²¹ jé¹gi lagi jna.” 31 Ce jiiin¹³ jna jo ñíi³ii 'iin 'i, pe gagoo²¹²oo sáa¹³na tsá² jmii²¹ cwáain¹ 'e licwii¹in tsá² seein²¹ Israel 'i.

32 Joon jin²in Wó³ sii²¹i tsá²:

—Gamáa¹moo 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' líi¹i maa²¹² jgáa¹i fu ñu'fú² joon gajaan¹an coon¹³ Jesús do. 33 Jo mo licwii¹na pe 'in nigasii¹in jna 'e sáa¹³na tsá² jmii²¹ sii²¹i jna: “Imáa¹mo'o 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' xáa¹i joon iján² tya' jaain²¹ tsá². Joon 'in tsá² do-o isáa¹i tsá² jmii²¹ coon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios.” 34 Joon gamáa¹moo joon jmóo³oo júu³ jai² 'e 'ido-o líi¹i Joon¹ Dios Jmii²¹.

In tsá² tya'a Jesús gatø²ø nifu

35 Mo gajná² joon, jon do-o tún¹ nisiin¹²in Wó³ coon¹³ gáí¹gi 'in ngí² coon¹³on. 36 Joon mo gani²i Wó³ ngí¹i Jesús, joon gajin²in:

—Jóøi²duu', 'ino-o 'in gasii¹in Dios ityi²i tsaa² tya' tsá² lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'in jngaai¹³ tsá² 'in tyí²i tsaa² tya'a.

37 Joon 'in gáí¹ 'in ngí² coon¹³ Wó³ do mo ganúu²un 'e faa²¹a 'ido la do joon gangaliin² coon¹³ Jesús. 38 Joon gajiiin¹² Jesús níi¹i jóø²ø ni 'ido 'e ngaliin²mo 'ido coon¹³on. Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿'iin 'naa²¹naa'?

Joon gañii¹ 'ido:

—Tifo² tyii¹i, ¿xiia tyi¹ 'nə?

39 Jesús gajin²in:

—Ñiliin¹naa', cwojóø²duu'.

Joon gangaliin¹mo 'ido joon ganii²¹o xiia¹ tya' Jesús. Joon ca'lóo² 'e jmii²¹² joon 'e ningó¹ 'iin² tyún² ca'lóo² joon ganiuu²mo.

40 Joon Andrés sii²¹ jaain²¹ jee²¹² 'in gáí¹ do 'in ganúu²un júu³ tya' Wó³ joon ngaliin¹mo coon¹³ Jesús. Joon ruu²¹i Díi³ do tsá² ngaa¹³i coon¹³ sii²¹ Simón Pedro.

41 Joon Díi³ do tsifu nga'nee¹³i Simóoi¹³ joon gasii²¹i:

—Nitsee²¹moo'o Mesías (Mesías 'øøi²¹-tsi tsá² Cristo coon¹³ jmíi¹ tya'a Díi³ do. Joon coon¹³ jmíi¹ 'øøi²¹-tsi tsá² Cristo 'in gatyii¹³in Dios Jmii²¹.)

42 Mo ngayuui¹³ joon tø²ø Díi³ Simóoi¹³ fu li tyiin¹ Jesús. Joon mo gani² Jesús 'ii joon gajin²in sii²¹i Tú³:

—Simón sii²¹ 'nə, joon¹ Jonás 'nə, pe ciiin²¹gi 'ilisi²¹ 'nə Cefas ('e 'øøi²¹-tsi tsá² Pedro.)

Jesús tø²ø Felipe coon¹³ Natanael

43 Mo gajná² joon gali'iin²¹²in Jesús tsáa¹a coon²¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Felipe, joon gajin²in:

—Moo²¹o' coon¹³ jna.

44 Joon 'in Lii²¹² do tsagoo¹o Díi³ coon¹³ Tú³ jaliin¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Bet-saida. 45 Joon Lii²¹² do ngóo¹o nga'nee¹³i Natanael joon mo gatsee²¹i joon sii²¹i:

—Ninee²¹²moo'o 'in tsañuu¹ do 'in faa²¹a Moisés ni jí² tya' 'e ley do, joon 'in faa²¹a 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tya' Dios la mo jéi¹. Jesús 'ii, 'in jón¹ José 'in seein²¹ fuu²¹ li sii²¹ Nazaret.

46 Joon gajin²in Natanael:

—¿'Ee gon 'e tyá² 'e cwo¹hii¹ Nazaret?

Joon gañii¹i Lii²¹² do:

—Ñijó²du'.

⁴⁷ Joon mo gani²i Jesús jatyéen¹in Natanael, joon gajin²in:

—Logi nijó¹ jaain²¹ tsá² 'in la ja²mo seen²¹ Israel, jo tajuui²¹ lí¹.

⁴⁸ Joon gaunngii¹i Natanael:

—¿Xiiala lí² 'e cwii¹u jna?

Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Nimáa¹moo 'n_u 'wii²¹² 'mó² cworí³ tyíin¹u'u la n_ugi itó²¹ Lii²¹² 'n_u.

⁴⁹ Joon gajin² Natanael sii²¹i Jesús:

—Tifo² tyii¹i, 'n_u Joon¹ Dios Jmii²¹; 'n_u Ró¹³ tya' tsá² Israel.

⁵⁰ Joon gañii¹i Jesús:

—¿Ti jo¹o lí²u jna ts_u 'wii¹³ gafuu²¹²uu 'n_u 'e gamáa¹na 'n_u 'wii²¹² 'mó² cwarí³? Nogi imó³gi 'e fee¹gi lagi la lí² 'e gañii²i do.

⁵¹ La joon jón² gajin² Jesús:

—'E ja²mo 'e fo¹³oo lo, 'naa'oo' imoo²oo' ná¹ fu ñ_u'fú² joon imáa¹naa' ángeles tya' Dios Jmii²¹ soo²¹o joongi jгаа²¹i li siin¹³in jna 'in Ruu²¹na Tsá².

2

Ngó¹o Jesús coon²¹ li gacui² cwo²¹ tsá² fu li sii²¹ Caná

¹ 'Ní¹ jmii²¹² ningó¹ joon gangó¹ sáa³ Jesús coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Caná 'e ná¹ li sii²¹ Galilea. Ngajó²θ coon²¹ li cui² cwo²¹ tsá². ² Ngó¹o jon Jesús coon¹³ tsá² tya'a li gat¹³θ tsá² 'ii 'e li cui² cwo²¹ tsá². ³ Joon la 'ii²¹² joon gatsá²-a 'e vino 'uun²¹un tsá². Joon gajin²in sáa³ Jesús sii²¹i 'ii:

—Jo sá²gi vino 'uun²¹un tsá².

⁴ Pe joon gajin²in Jesús:

—Saa²¹², ¿'ee li 'e fu²u jna la joon? Jo mo tí² 'ii²¹ tyiia.

⁵ Pe sáa³ Jesús gasii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyiia³ taa²i do:

—Jmaa²aa' jilaa²¹ 'e jin²in.

⁶ Joon do-o táan² jnú² tu² 'e lí¹ cuun²¹² 'e nijmaai²¹ 'in tsá² do to² jiin¹³ la li 'e nití²i run²un. La coon²¹ tu² do 'e ni'ó² ochenta joongi 'e 'ó² cíein¹³ litro jmii²¹. ⁷ Jesús gajin²in sii²¹i 'in tsá² jmoo¹o tyiia³ do:

—Tyí¹³aa' jmii²¹ la røøi¹ tu² no.

Joon gaunrøø¹mo la tsijmuui²¹. ⁸ Mo ngayuui¹³ joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—'Naa' natyiin²xuu' capii³ joon cwocwó¹³oo' 'in náa¹ ni² li ti jmii²¹².

La joon gajmaa¹a. ⁹ Joon 'in tsá² náa¹ ni² li ti jmii²¹² do ga'un¹xu capii³ 'e jmii²¹ do 'e galí¹ vino, pe jo nii¹i xiia fu sá² 'edo. Jiin¹³ la yaamo 'in jmoo¹o tyiia³ do ñii¹i. Ts_u 'ii-o gatyiin¹in 'e jmii²¹ do tsi tu². La joon 'in náa¹ ni² do gat¹³o 'in tsá² gacui² cwo²¹o.

¹⁰ Joon gajin²in:

—Jiin¹³ joon tí² 'e si² tya' tsá² 'e cwo¹o tsá² vino tyá²gi tya' jileei²¹ 'in tsá² taa² do nifu joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un 'láai² joon cwo¹o tsá² vino 'wéi¹gi. Pe 'n_u-u ga'ma²'a 'e vino tyá²gi ca li gatséi¹.

¹¹ 'Elo gajmaa¹a Jesús fu li sii²¹ Caná li tyu² to² Galilea. 'E joon milagro 'e gajmaa¹a nifu 'e ga'ee¹ e xiiala lí¹i. Joon 'in tsá² ngí¹i coon¹³on jo¹o lí²i.

¹² Mo ngí¹ 'e galí² la do gangó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Capernaum. Ngalín² coon¹³ sáa³a joongi coon¹³ ruu²¹i joongi coon¹³ 'in tsá² 'in ngí² coon¹³on. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ tún² jmii²¹².

Jesús gauntyá²o 'e cwo¹ fee¹ si² Jerusalén

¹³ Ts_u najatyéin¹ jmii²¹² pascua tya' tsá² Israel gangó¹ Jesús fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén. ¹⁴ Joon in_u cwo¹ fee¹ si² do gatsee²¹i tsá² 'in 'nii¹i joo²¹ joongi 'in 'nii¹i joo'saa²¹ joongi 'in 'nii¹i maa²¹² joongi tsá² 'in née¹i li unsii²¹i cuu² tya' tsá². ¹⁵ Joon mo gani²i Jesús 'elo joon gajmaa¹a coon²¹ sii² 'e tsí³ nii²¹² loo²¹ yu'. Joon ga'woo¹mo jileei²¹ 'in taa²i co' cwo¹ do fu caluu coon¹³ jileei²¹ 'in joo'saa²¹ joongi coon¹³ joo²¹. Joongi tya' 'in unsii²¹i cuu² do gadya²o cúu¹u ni'wó³ joongi gajin¹mo mesa tya'a. ¹⁶ Joongi jin²in sii²¹i 'in tsá² 'nii²¹i maa²¹²:

—iWooi²naa' 'in no caluu! iJo jmaa²aa' 'moo¹³ in_u tya' Ñ_u³uu!

¹⁷ Joon gati²-tsi tsá² ngí¹i coon¹³on 'e júu³ tyá² taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Áa¹mo 'iin²¹²na 'n_u²u joon jo cwó³oo wa'a jmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a.”

18 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gaunngii¹ 'ido:

—¿'Ee li² lí² jmaa²'a jøø²¹ø'ø 'e cwee¹'i 'e tsáai¹-tsii¹'i 'e tíi²u jmaa²'a 'elo?

19 Joon Jesús gajin²'i sii²¹'i 'in tsá² do:

—Xee²'naa' 'e cwo¹ lo joon jee²¹² 'ni¹ jmii²¹² iun'yee¹moo tún¹.

20 Joongi gañii¹'i 'in tsá² Israel do:

—Tonló¹ tsi jnúu² jiin²¹ gala'ii²¹²'i 'in gajmaa¹³'a 'e cwo¹ lo; ¿ti 'nugi lii¹'i jmaa¹³'a jee²¹² 'ni¹ jmii²¹²?

21 Pe lí¹ jin² Jesús cwáain¹ tya' 'e cwo¹ tsu cuerpo tya'a 'ña'o 'e 'ee¹ do. 22 'Wii¹³ cwáain¹ la joon mo gajjin¹'in Jesús jee²¹² 'lii²¹² joon gati¹-tsi 'in tsá² ngí² coon¹³'on 'e la lí² 'e nijin²'i do jo¹'o galíi²'i 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios coon¹³ 'e júu³ 'e la lí² 'e nijin² Jesús.

Jesús ñii¹o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá²

23 La 'ii²¹² taan¹'in Jesús fu Jerusalén do la 'ii²¹² joon gati² jmii²¹² pascua joon fúu¹mo 'áai¹ jo¹'o galíi²'i 'ii. Jo¹'o galíi²'i coon¹³ jilaa²¹ milagro nigajmaa¹ a Jesús. 24 Pe cu¹'u-tsi Jesús coon¹³ 'ido tsu goon¹³ ñii¹o 'e 'i¹-tsi 'ido. 25 Jo 'in tyéen¹'in jmii²¹² wa' 'in jma² 'ii júu³ xiiala líi¹'i tsá² tsu 'ña'o niñii¹'i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá².

3

Jafee¹³'i Nicodemo Jesús

1 'Yiia¹³ joon seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Nicodemo, líi¹'i tsá² fariseo. 'Ii 'in jée¹ jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in tyu²'u to² jee²¹² 'in tsá² Israel. 2 Joon 'in Nicodemo do ningóo¹o ngafee¹³'i Jesús lí¹ canuu²¹. Joon nigasii²¹'i:

—Tifo² tyii¹'i, nee²oo'o 'e Dios gasii¹'in 'nu i'e²'e jna'a tsu ce jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jma¹ milagro la lí¹ 'e líi¹'i 'nu wa jo uncoon¹³'on Dios 'nu.

3 Joon gajin²'in Jesús sii²¹'i 'ii:

—'E júu³ ja²'mo fuu²¹²uu 'nu, 'in jo liseein²¹ 'múui² jo lí² tsatáa¹'i lí tyu²'e Dios to².

4 Joon gaunngii¹'i Nicodemo:

—Pe ¿xiiala ilí² 'e liseein²¹ 'múui² jaain²¹ tsá² feei¹? ¿Ti lí² tsa'ii¹'i nu' tu²'u sáa³'a wa'a liseein²¹ tún¹?

5 Joon Jesús-gi gatii¹:

—'E júu³ ja²'mo fuu²¹²uu 'nu, 'in tsá² 'in jo mo galiseein²¹ coon¹³ jmii²¹ joongi coon¹³ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo lí² tsatáa¹'i lí tyu²'e Dios Jmii²¹ to². 6 Tsu tsá²-a líi¹'i 'in galiseein²¹ saa³ jmii²¹ tsá² pe jileei²¹ 'in 'ii²¹'i juncwii²¹ tya'a tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lawa'a coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios. 7 Jo tsá'goo²¹-o'o 'e fuu²¹²uu 'nu: "Jilee²¹'mo 'ná¹ liseein²¹ 'múui²." 8 Coon²¹ tyí² 'e 'íi¹ doñixiia' joon núu²un tsá² pe jo ñi¹'i tsá² xiia' najó² si xiia' tsáa¹'e. La joon jon líi¹'i 'in nigacwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios juncwii²¹ tya'a.

9 Joon gaunngii¹'i Nicodemo tún¹:

—¿Xiiala ilí² 'elo?

10 Joon Jesús-gi gañii¹:

—¿Ti 'nu-uu jaain²¹ tifo² jee²¹² tsá² Israel 'in tíi²¹'i 'áai¹ joon jo 'øøi²¹'-o'o 'elo? 11 'E júu³ ja²'mo fuu²¹²uu 'nu, jna'a faa¹³'a 'ii²¹ 'e née³'e. Joon júu³ ja²'mo jmoo²¹'o 'ii²¹ 'e niganee²¹'e. Pe 'naa' jo jo¹ líi²'naa' 'e sii¹³'i. 12 Wana jo jo¹ líi²'naa' 'e fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e juncwii²¹ lo, 'áai jo i'øøi²¹'-oo' cwáain¹ tya' ñu'fú² fuu²¹²uu 'naa'.

13 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo mo ngó¹o fu ñu'fú² jiin¹³ 'ii 'in nigajgái¹ fu ñu'fú². Joon jiin¹³ jna-a 'in Ruu²¹'na Tsá² 'in gacwo² ñu'fú² nigajmaa¹ a la joon. 14 Joon la gasaa¹'i Moisés 'in mii²¹ líi¹'i ñi³ tsaa' 'mó² 'e jøø²'i tsá² 'ii fu lí jo 'in tsá² seein²¹ wa'a un'láai² Dios 'ii, la joon jon 'ná¹ saa¹'i tsá² 'in Ruu²¹'na Tsá² tsaa' 'mó². 15 Joon jileei²¹ 'in jai²'i líi²'i 'ii jo tee²¹'i lí 'ii²¹ pe taa²¹'a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²'mo.

'In²¹²'in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹

16 'Tsu 'áa¹'mo gali'in²¹²'in Dios tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, tsu 'wii¹³ joon gacwóo¹'i 'in jaan²¹'mo Joon¹'on ijúun²'in 'wii²¹² tya' tsá². 'E tya' jileei²¹ 'in jai²'i líi²'i 'ii jo itsáa¹'a fu lí 'ii²¹ pe taa²¹'a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²'mo. 17 Jo gasii¹'in Dios Joon¹'on fu juncwii²¹ wa'a jmoo¹'o 'ii²¹ 'e júun²'in tsá², gasii¹'mo wa'a jmaa¹'a tiin¹³ tsá² 'wii¹³ 'ii-o.

18 'Jileei²¹ tsá² 'in jai²'i líi²'i 'in Joon¹ Dios do, jo ijmaa¹'a Dios 'ii²¹ tya'a wa'a tsáa¹'a lí 'ii²¹ pe tya' jileei²¹ 'in jo jai²'i líi²'i 'ii nigajmaa¹'a Dios 'ii²¹ tya'a itsáa¹'a lí 'ii²¹ tsu jo mo

galijai² líi²i 'in jaan²¹mo Jóon¹ Dios Jmii²¹.
 19 Nigajmaa¹a Dios 'ii²¹ itsalín² li 'ii²¹ 'in
 jo jai² líi²i Jóon¹on tsu 'in tsá² do jmoo¹o
 'e gó². Joon mo gajó² 'e jí² 'e jai² 'e cwo¹
 tsá² ñii¹i xiiala ngii¹i tyani Dios jo ga'ii²¹i
 'in tsá² do 'e jí² do tsu tí²gi-tsi ngii¹i li nuu²¹
 lagi li sá² jí². Joon tsu 'wii¹³ joon nigajmaa¹a
 Dios 'ii²¹ tya'a. 20 Jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó²
 'aa¹o 'e jí² do joon jo tsatyéen¹en co' 'e jí²
 do tsu jo 'iin²¹²in 'e liñii¹i tsá² 'e gó² jmoo¹o.
 21 Pe tsatyéen¹mo co' 'e jí² do jileei²¹ 'in
 tí²-tsi jilaa²¹ 'e jai² tsu 'iin²¹²in liñii¹i tsá² 'e
 'yaai¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

*'E faa²¹a Wó³ saai²¹ tsá² jmii²¹ cwáai¹
 tya' Jesús*

22 Mo ngayuui¹³ joon, ningalín²mo Jesús
 coon¹³ 'in tsá² ngi¹ coon¹³on fu li sii²¹
 Judea. Joon do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³xu
 saa¹i tsá² jmii²¹. 23 Taain¹ Wó³ fu li sii²¹
 Enón co' Salim. Saa¹i Wó³ jon tsá² jmii²¹ tsu
 'áai¹ sá² jmii²¹ do. Joon do-o gajalín²mo tsá²
 wa'a saa¹i Wó³ 'ii jmii²¹. 24 Jilaa²¹ 'elo galí²
 la nu'gi gataain¹³ tsá² Wó³ 'nuñi³.

25 Joon 'inlíi¹³ tsá² 'in ngii¹i coon¹³
 Wó³ galáa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i
 coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² Israel cwáain¹ tya' 'e
 run²un tsá² jiin¹³ la tiisi². 26 Joon ngalín²,
 ngafee¹³i Wó³ joon gajin²in sii²¹i Wó³ do:

—Tifo² tyii¹, 'in taain¹ coon¹³ 'nu li'
 ngoo¹³ jmii²¹ Jordán li 'yee²¹ 'ñi¹ joon
 gasii¹³i jna'a cwáain¹ tya'a; nano saa¹i tsá²
 jmii²¹ joon jilee²¹mo tsá² ngii¹i coon¹³on.

27 Joon jin² Wó³ sii²¹i 'ido:

—Cwó² Dios jilaa²¹ 'e sá² tya' tsá². Joon
 jiin¹²xu jo 'ee 'oo¹o wana jo mo cwó²
 Dios. 28 'Naa' niganuu²uuñ¹ júu³ tyiia mo
 gafuu²¹²uu 'naa' júu³ coon²¹ tsáa¹ 'e jon'on
 jna Cristo. Jna jaain²¹ tsá² gasii¹in Dios
 ingi³hi tyani¹in 'e jmoo¹³oo tsá² júu³ 'e tí²
 li jó¹ Cristo. 29 Joon jløø¹³moo 'e tsalín²
 tsá² tsanáu²un júu³ tya' 'ido. Jmoo³-oo la
 jmoo¹o tsá² mo tsalín² fu li cui² cwo²¹
 tsá². Jløø¹³mo 'in tsá² do 'wii²¹² tya' tsá²
 gacui² cwo²¹. Ga'ii²¹mo 'in tsamí² do 'ii.
 La joon jon jna jløø¹³moo mo 'ii²¹i tsá² 'in

Cristo do. 30 'Ná²-a 'e lifeei¹gi 'ii joon jna
 ixaai¹gii —jin² Wó³ do cwáain¹ tya' Jesús.

Faa²¹a tsá² jiin¹³ 'e ñii¹i

Faa²¹gi Wó³ do jin²in:

31 —'In gajgái¹ fu juncwii²¹ feei¹gi 'ii²¹
 lagi jileei²¹ tsá². 'In tsá² taain²¹² fu
 juncwii²¹ lo ñii¹o jiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹
 lo, la joon síi¹i. Pe 'in nicwa'ii¹i ña'fú²
 jgáa¹i fu juncwii²¹ feei¹gi 'ii lagi jileei²¹
 tsá², 32 joon jmoo¹o júu³ jai² jilaa²¹ 'e ni-
 ganii²¹²in coon¹³ jilaa²¹ 'e niganúu²un. Pe
 jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jo¹ líi²i júu³ tya'a. 33 Pe
 jilee²¹ 'in 'ii²¹i júu³ tya'a jmo²o tsá² júu³
 'e júu³ jai² 'e júu³ tya' Dios do. 34 Joon 'ii
 'in gasii²in Dios faa²¹a jmai² júu³ tya' Dios,
 tsu gacwóoi¹ Dios 'in Espíritu Tyá² tya'a 'e
 gasá¹i. 35 Joon 'áa¹mo 'iin²¹²in Dios Jmii²¹
 Jóon¹on joon gajan²an cwo²¹o jilaa²¹ 'e
 sá². 36 Jileei²¹ 'in jai² líi²i 'in Jóon¹ Dios
 do taa²¹a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo.
 Pe 'e²e Dios wúu¹ 'áai¹ jileei²¹ 'in jo 'ii²¹i
 Jóon¹on. Joon jo taa²¹a juncwii²¹ tya'a
 coon²¹ tøø²mo.

4

*Jesús jin²in sii²¹i jaain²¹ tsamí² cwáain¹
 júu³ tya' Dios*

1 Galíñii¹ 'in tsá² fariseos 'e fúu¹mo tsá²
 gangalín² coon¹³ Jesús lagi Wó³. 2 Pe
 tsei² jo saai¹ Jesús tsá² jmii²¹ jiin¹³ 'in ngi¹
 coon¹³o 'in saai¹ tsá² jmii²¹. 3 Joon mo
 galiñii¹ Jesús 'elo joon gacwo'ii¹ fu li sii²¹
 Judea joon itsee¹³i fu li sii²¹ Galilea.

4-8 Joon fu li ngangíi¹ 'ná¹ ngii¹i coon²¹ li
 sii²¹ Samaria. Joon náa¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹
 Sicar. Joon co' joon roon¹on coon²¹ sii¹³
 'wó² 'e gacwo¹ 'lii²¹² Jacob jóon¹on 'lii²¹² Sé²
 cali. Joon nityí³ coon²¹ too²¹ li nisá² jmii²¹
 'e sii²¹ la sii²¹ Jacob. Jesús tyaliin¹ coon¹³
 tsá² tya'a 'in ngii¹i coon¹³ 'e li tyí³ too²¹
 do mo tí² tyiiañi¹ joon ni'woo²¹-o 'áai¹.
 Joon tsá² tya'a do nilín² 'e fuu²¹ ni náa¹
 tyan' do ningalá¹ 'e idø¹ø. Joon gacwó²
 Jesús caai² li tyí³ too²¹ do. La 'ii²¹² tyiin¹in
 joon tyía¹ jaan²¹ tsamí² sein²¹ Samaria

tsacoon¹ jm̄²¹ 'e tsi too²¹ do. Joon gajin² Jesús:

—Cwoo¹³ x̄u jna jm̄¹³ i.

⁹ Joon 'in tsamí² do nigajin² in s̄i²¹ i Jesús:

—¿Xiiala 'e m̄¹³ 'n̄u jna jm̄²¹, ts̄u tsá² seein²¹ Israel 'n̄u joon jnagi 'in seein²¹ fu Samaria?

(Joon gajin² o la joon ts̄u jo tyá² seein¹ coon¹³ 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do.) ¹⁰ Joon gañii¹ Jesús:

—Wax̄u li 'n̄u ñi²¹ i jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios joon 'iin 'in mi¹ jm̄²¹ lí² u, 'n̄u-n̄u nogi m̄¹² i jna-a joon jnagi icwo² oo 'n̄u jm̄²¹ 'e jii¹ in.

¹¹ Joon gañii¹ 'in tsamí² do s̄i²¹ i Jesús:

—Tsañ̄u¹ jo ñi²¹ i xiiala s̄ø¹³ ø jm̄²¹ 'e tsi too²¹ no jii¹³ 'nii²¹² jo tyan² an ts̄u 'o² o 'e tsi too²¹ no. ¿Xiiala icwo² o jna² jm̄²¹ 'e jii¹? ¹² 'Li²¹² tsacøø¹³ tyi 'in ninḡi¹ Jacob 'in gasáa¹ 'e too²¹ sá² jm̄²¹ no tyi jna'a. Ts̄u 'e jm̄²¹ sá² noo jon ga'un¹ un 'ña'a coon¹³ jóon¹ on joongi coon¹³ joo'núu³ tya'a. ¿Ti joon lí² u 'e feel¹ gi 'n̄u lagi 'ii?

¹³ Joon gajin² in Jesús:

—Jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jm̄²¹ no 'in 'yá² 'unjm̄²¹ mo 'i tún¹. ¹⁴ Pe jileei²¹ 'in 'uun²¹ 'e jm̄²¹ cwóo³ jna jo jm̄²¹² 'ya² gi 'unjm̄¹ i. Ts̄u jm̄²¹ 'e cwóo³ jna li lawa coon²¹ li nii¹³ jm̄²¹ 'e li tsi alma tya'a. Joon 'e jm̄²¹ 'e nii¹³ do icwoo¹ o juncwii²¹ tya'a 'e seein²¹ coon²¹ tøø² mo.

¹⁵ Joon gajin² in 'in tsamí² do:

—Tsañ̄u¹, si cwoo¹³ jna 'e jm̄²¹ no ts̄u joon jo 'yá² gi unjm̄²¹ na. Joon jo 'ná² gi yatyiin³ aan jm̄²¹ 'e li tyí³ too²¹ lo.

¹⁶ Joon gajin² in Jesús:

—Cwooi², cwotee² 'e ñ̄u¹ tyi'i. Joon ñiliin¹ naa' fu lo.

¹⁷ Joon gani¹ 'in tsamí² do:

—Jo seein²¹ ñ̄u¹ tyiia.

Joon gajin² in Jesús:

—Jo¹ o júu³ tyi'i 'e foo²¹ o jo n̄u¹ tyi'i seein²¹. ¹⁸ Ts̄u nigacu² mo cwoo¹ o 'ñá² naa¹³, joon 'in coon¹³ on la no jon¹ ñ̄u¹ tyi'i 'i. 'E nija² mo 'e foo²¹ o.

¹⁹ Mo ganúu² un 'in tsamí² 'e júu³ do joon gajin² in:

—Tsañ̄u¹, 'i¹-tsii 'e lí¹ u'u jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios. ²⁰ 'Li²¹² tsacøø¹³ tyii'i 'in galiseein²¹ Samaria gaun'goo²¹ o Dios 'e moo²¹ lo. Pe 'naa', tsá² seein²¹ Israel, foo²¹ 'naa' 'e jii¹³ fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén li lí² un'goo²¹ o tsá² Dios.

²¹ Joon gañii¹ Jesús:

—Jo¹ cwolii¹ un jna, yá³, 'e ni-jatyéen¹ mo tyan² an 'e un'goo² oo' Ña'ñ̄u¹ u' jo tyiin² ñilín² naa' 'e moo²¹ lo jogi tyiin² cwolín² naa' fu Jerusalén. ²² 'Naa' tsá² seein²¹ Samaria, jo ñii² ii' 'naa' 'iin 'in un'goo² oo'. Pe jna'a né² oo' o 'iin 'in un'goo² o'o, ts̄u Dios gacwo¹ o jna'a tsá² saan²¹ a'an Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá².

²³ Pe ití² -i 'ii²¹ joon 'ii²¹ joongi tí² la no wana 'e la jai² 'e un'goo²¹ o tsá² Ñ̄u¹ u' iun'goo²¹ o 'ii jii¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai². Ts̄u la joon 'iin²¹² in Ñ̄u¹ u' 'e un'goo²¹ o tsá² 'ii. ²⁴ Ts̄u Dios 'in Espíritu Tyá² joon ts̄u 'wii¹³ joon 'in un'goo²¹ o 'ii ná¹ un'goo²¹ o coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya'a joongi coon¹³ 'e la jai².

²⁵ Joon gajin² in 'in tsamí² do:

—Jna ñiñi² oo ijó¹ Mesías —øøi²¹ -tsi tsá² 'e Cristo do—; joon mi cwee¹ i joongi ijin² in s̄i²¹ i jna' jilaa²¹.

²⁶ Jesús-gi gajin² in:

—Jna-a 'in fee² ee 'n̄u, jnagi jon fuu²¹² uu 'n̄u. Jna-a 'i.

²⁷ Tsifu joon gatyaliin¹ tsá² tya'a gani'goo²¹ o-tsi 'e Jesús do siin¹³ in fee²¹ i jaain²¹ tsamí². Pe jii¹³ jaain²¹ jo tá² -tsi wa 'e ungi¹ i 'ee 'iin²¹² in 'ido owa 'ee-gi júu³ tyaa¹ 'ido. ²⁸ Joon 'in tsamí² do, do-o gat̄u¹ u tsúu¹ u joon gangaa¹³ mo fu 'e fuu²¹ 'ido-o. Joon ganijmaa¹³ a tsá² júu³:

²⁹ —Ñijøø²¹² i duu' jaain²¹ tsañ̄u¹ 'in ni-gasi¹²¹ i jna jilaa²¹ 'e nigajmáa³ aa. ¿Wa jon' 'ino-o 'in Cristo?

³⁰ Joon ga'woo²¹ i 'e fuu²¹ do joon ganilín² li siin¹² in Jesús. ³¹ La 'ii²¹² joon 'in ngí¹ i coon¹³ Jesús do gamii¹ i tyani 'ido, gajin² in s̄i²¹ i 'ido:

—Tifo² tyii'i, cøø²¹ x̄u' u.

³² Pe joon 'ii gajin² in:

—'Óo³oo 'e døø¹³øø li 'naa' jo ñi³oo'.

33 Joon 'in ngi¹i coon¹³ 'ido gacaain¹³ 'wii²¹² unngi¹i ruu²¹i:

—¿Xufoo' seen²¹in 'in nijacon¹on 'e dø¹²ø 'ino 'ee?

34 Pe joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—Mi jmaa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in 'in gasii²¹in jna joongi 'e tyee²¹ to² tya'a 'e joon lawa unñi² tyiia. 35 'Naa' foo²¹oo': “Ná²gi tyúuin² sii²¹ 'e joongi ilee²¹e' jilaa²¹ 'e garoo²¹”; pe jna fuu²¹²uu 'naa': tyán²duu' cwáain¹ li sijna² la gatón¹ náa² nilii²¹² coon¹on tsá². 36 Joon jileei²¹ 'in jmoo¹o to² joon coon¹o jilaa²¹ 'e garoo¹o do 'e joon 'e nici² tya'a. Joon 'e garoo¹o do 'e coon¹on 'in tsá² do li la líi¹i 'in tsá² 'in 'ii²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo mo jai² líi² 'e júu³ tya' Dios. Joon coon²¹ la joon jløø¹³mo coon²¹ caan²¹mo 'in gajñi²i coon¹³ 'in gacón¹on do. 37 Tsu júu³ ja²mo 'e gasii²¹i tsá²: “In gajni²i do jmai² tyiin²mo coon¹³ 'in gacón¹on do.” 38 Jna-a gasii²na 'naa' 'e cwotyiin²aan' 'e do li jo 'e gajñi²ii' do. In xee²¹mo gajmaa¹a to² do joon 'naa'gii' coon²¹ tyatyiin²¹oo' 'e to² nijmaa¹a 'ido —jin² Jesús do.

39 Joon fúu¹mo 'in tsá² seen²¹in 'e fuu²¹ do li tyu² to² Samaria jo¹o galii²i Jesús 'wii¹³ 'e júu³ gatyá¹ 'in tsami² do mo gajin²in: “In tsañuu¹ no gajin²in jilaa²¹ 'e niga-jmaa³aa.” 40 Joon mo gajalín² 'in tsá² seen²¹in Samaria do gamii¹i tyani Jesús wa iján²an 'ido coon¹³on. Joon Jesús gajaan¹an tún² jmi²¹² coon¹³ 'ido. 41 Joon fúu¹ lí¹ líi¹gi 'in jo¹ galii²i mo ganúu²un jilaa²¹ 'e jin² Jesús. 42 Joon jin²in 'in tsá² do sii²¹i 'in tsami² do:

—Nogi jo¹o nilii²i jna'a jon' wa'a jiiin¹³ júu³ 'e ni tya³ 'næ pe jna'a niná³oo'o júu³ tya'a joon nee²oo'o 'e ja²mo Cristo 'ii 'in jmoo¹o tiin¹³ tsá² taan²¹²in juncwii²¹.

'Un'láai² Jesús jón¹ jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o to²

43 Mo gangii¹i tún² jmi²¹² joon gacwo¹i Jesús li sii²¹ Samaria joon gangóo¹-o fu¹ 'yúu²i fu li sii²¹ Galilea. 44 Jo gajaan¹an fuu²¹ li sii²¹ Nazaret la li 'e nigajin²in 'ña'a Jesús,

“Jaain²¹ 'in tsacwo¹o júu³ tyá² jo 'ii²¹i tsa-goo¹o 'ii.” 45 Joon mo gatyí¹a li sii²¹ Galilea joon 'in tsá² seen²¹in joon ga'ii²¹mo 'ido 'e tyá²-u. Tsu 'in tsá² do ni' niliin²mo li ti jmi²¹² pascua fu Jerusalén. Joon do-o niganii²¹i jilaa²¹ 'e nijmaa¹a Jesús li ti jmi²¹² do.

46 Joon gacii¹³i Jesús, gangaa¹³i tún¹ fuu²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea. Fuu²¹ joon li nijmaa¹a jmi²¹ 'e galii¹ vino. Joon tyiin¹in fuu²¹ Capernaum jaain²¹ 'in ni'oo¹o to² fee¹ tyani² røøi¹³. Joon seen²¹in jaain²¹ jón¹on 'in nitsaa¹³. 47 Joon mo ganúu²un 'in tsá² 'oo¹o to² do 'e nityía¹ Jesús fu Galilea, jaa¹³i fu li sii²¹i Judea, joon gangó¹o 'in tsá² do gangamii¹i tyani Jesús wa 'ii²¹i 'ido itsáa¹ fu tya' 'in tsañuu¹ do tsajmaa¹a mí¹ tya' jón¹on 'ido. Tsu ti li ijúun¹mo 'ido. 48 Joon Jesús do gajin²in gasii²¹i 'ido:

—'Naa' jo jo¹ líi²naa' wa jo jéei¹³ gañii²ii' li² coon¹³ jilaa²¹ milagros.

49 Pe 'in tsá² 'oo¹o to² do gajin²in:

—Laa¹³xu¹³u góo³oo, líi³na ti jo jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tyiia wa'a tsá²a' cwo-jmaa¹³a mí¹ tya' yuun²¹ tyiia la nu'gi ijúun²in.

50 Joon gajin²in Jesús:

—Cwooi¹³ fu tyi'i tsu yuun²¹ tyi'i ni-tyú¹mo.

Joon 'in tsañuu¹ do jo¹o líi²i júu³ tya' Jesús joon ganga²mo. 51 Joon ngóo¹o gatyé²mo tya'a mo ga'wooi²¹ tsa'leei¹³ tya'a gan-gaunjiin¹ 'ii. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ tya'a do:

—Nityú¹mo yuun²¹ tyi'i do.

52 Joon gaunngii¹i 'ee 'ii²¹ 'e galáa²i 'in jón¹on do. Joon gajin²in 'in tsa'leei¹³ do:

—Ca mo tyíia² la ngó¹o 'iin² coon²¹ gacwó² tyíi².

53 Joon galili¹³ jmi²¹ 'in xuui²¹² do 'e 'ii²¹ joon mo gajin² Jesús do: “Cwooi¹³ fu tyi'i tsu yuun²¹ tyi'i nityú¹mo.” Joon 'ña'a 'in tsá² 'oo¹o to² do jo¹o líi²i Jesús coon¹³ 'in tsá² seen²¹in uun²¹ tya'a.

54 'Elo galí² ti tún² milagro 'e gajmaa¹a Jesús mo tyee¹³i Galilea jaa¹³i Judea.

5

Gaun'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² 'ii¹³ tá² cwoo²¹o tii²i co' li si² pila Betesda

1 Mo ngayuui¹³ 'elo joon gatí² jmí²¹² tya' tsá² seein²¹ Israel joon Jesús gangó¹o tún¹ fu fuu²¹ li sii²¹ Jerusalén. 2 Ce cu² jii²¹ 'e fuu²¹ do li goon²¹ 'yá² lí² cuun²¹² ñí¹ 'áai¹. Joon tyí³ coon²¹ 'ooca'nú¹ fee¹ 'e sii²¹ la sii²¹ Joo'saa²¹. Joon co' joon náa¹ coon²¹ pila fee¹ 'e 'o² jmí²¹ 'e sii²¹ Betesda coon¹³ jmí¹ 'e sii²¹ hebreo. Joon cu' li' do joon sá² 'ñá² 'ooca'nú¹ coo¹³. 3 Joon do-o teei¹³ tsatsaa¹³ fúui¹ 'e ni 'wó². Tsá² 'in tyan¹ jilaa²¹ nii² jmoowú¹. Seein²¹ 'in tú¹i, joongi seein²¹ 'in jluui¹³, joongi seein²¹ 'in 'í¹ tá² cwoo²¹o tii²i. Joon 'in tsatsaa¹³ do 'in jáan¹³an ijø²¹ 'e jmí²¹ do. 4 Joongi la coon²¹ naa¹³ jgaa¹i jaain²¹ ángel li náa¹ pila do joon jø¹ø jmí²¹ do. Joon 'in nifu 'in ga'í² tsi jmí²¹ do joon ga'láa²mo coon¹³ 'e jmoowú¹ tyaan¹an do. 5 Joon do-o ni-raan¹in jaain²¹ tsá² 'in ni'oo¹o dyadya¹ tsi jná² jii²¹ 'e nitsaa¹³a. 6 Joon mo ganí²in Jesús 'indo 'e raan¹in joon galili¹³ Jesús 'e lí¹-i nitsaa¹³a 'ido joon nigajin²in Jesús:

—¿Tí 'iin²¹²un 'láa²o?

7 Joon gañii¹ 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, jo 'in seein²¹ taan²i jna tsi pila no mo jø²¹ jmí²¹. La coon²¹ naa¹³ mo 'iin²¹²na 'úu³uu 'in xee²¹mo tsa'í² jéi¹gi lagi jna.

8 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Ráan²un no, joon saa¹³ tyi¹ raan¹un, joon ngi² no.

9 Joon tsifu joon ga'láa²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gasaa¹³ tyi¹ tya'a joon ga'láa² 'wii²¹² gangi¹i. Pe 'e jmí²¹² joon jmí²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², 10 joon gajin² 'in tsá² seein²¹ Israel 'in taan²¹²in do sii²¹i 'in tsá² ga'láa²i do:

—Jmí²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² no. Jo cwoo²¹ ngi²i, tyan²¹an tyi¹ tyi¹.

11 Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—'In gaun'láa²i jna joon gajin²in sii²¹i jna: “Saa¹³ tyi¹ raan¹un tsíin²un joon ngi² no.”

12 Joon gaunngi¹i 'ido jin²in:

—¿'lin gasii²¹i 'nua la joon 'e saa¹³a tyi² tyi¹ joongi ngi² no?

13 Pe 'in tsañuu¹ do jo ñii¹ 'iin 'in gaun'láa²i 'ii do tsa¹ 'áa¹mo fúui¹ tsá² 'in taa²i do, joon Jesús ni'ngaa¹³mo. 14 Mo ngii²i joon gajii²in Jesús 'in tsañuu¹ do co' cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ni'láa²mo'o no, jo 'laa²¹²gi¹ si no-o gaci² jo¹gi 'e mo lí¹u'u do.

15 Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do ganij-maa¹³a 'in tsá² seein²¹ Israel júu³ 'e Jesús do-o 'in nigaun'láa²i 'ii. 16 Joon tsa¹ 'wii¹³ gaun'láa²i Jesús 'in tsá² do jmí²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon 'áai¹ gauntyí²in 'in tsá² seein²¹ Israel do Jesús, 'iin²¹²in jnga²mo 'ido. 17 Pe Jesús-gi gasii²¹i 'ido:

—Ñuu³ gajmaa¹a to² ca jmí²¹² no la joon jna jon jmóo³oo to².

18 'Wii¹³ joon 'in tsá² seein²¹ Israel do 'áai¹gi gali'iin²¹²in jngaa¹³i 'ido. 'iin²¹²in jngaa¹³i 'ido tsa¹ jo gauntyí²in 'e ley tya' jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², joon mo gajin²in 'e Dios jmii²¹i joon gajmee¹i 'ña'a coon²¹ rø²¹mo coon¹³ Dios Jmii²¹.

To² 'e 'oo¹o Joon¹ Dios

19 Joon gajin² Jesús:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jo lí² jmaa¹a 'in Joon¹ Dios jii¹³ coon²¹ wa'a 'ña'a. Jmoo¹-o jii¹³ 'e nii²¹i jmoo¹o Jmii²¹ do. Jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jmii²¹ do jmoo¹-o jon 'in Joon¹on do. 20 Joon Dios Jmii²¹ 'iin²¹²mo 'áai¹ Joon¹on joongi 'e²o jilaa²¹ 'e jmoo¹o, joon nogi i'ee²¹gi 'e fee¹gi 'áai¹ 'e itsa'goo²¹-oo'. 21 La jmoo¹o Dios Jmii²¹ 'e jii¹ 'lí²¹² joon cwo¹o juncwii²¹ tya'a, la joon jon 'in Joon¹on cwoo¹o juncwii²¹ tya' jii¹³ 'in 'iin²¹²in cwo¹o. 22 Joon 'in Jmii²¹ do jo jmoo¹o 'ii²¹ tya' jii¹³ jaain²¹ pe jii¹³ Joon¹on do nicwo¹o 'ii²¹ 'e lí² jmáa¹a 'ii²¹ tya' jileei²¹. 23 'E coon¹³ la joon ilitsái¹-tsi tsá² la tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹. Wana jo tsáai¹-tsi tsá² Joon¹on Dios Jmii²¹ joon la joon jon jo tsáai¹-tsi tsá² Dios Jmii²¹ tsa¹ Dios Jmii²¹ gasii¹in Joon¹on do.

24 'Tsa¹ júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa': Jileei²¹ 'in cón² cwáain¹ 'e fo¹³oo lo joongi ja²mo lí²i 'in gasii¹in jna taa²¹ juncwii²¹

tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jo jmá¹a Dios 'ii'²¹ tya'a 'e tsáa¹a li 'lii'³ tsu jo júuin²gi, jiin¹o coon²¹ tøø²mo. ²⁵ Tsu júu³ ja²mo 'e fuu²¹²uu 'naa', nogi ijó¹-o 'ii'²¹ joon jmii²¹² no-o do, inú¹un 'lii'²¹² júu³ tya' Joon¹on Dios joon jileei²¹ 'in ganúu²un seen²¹mo coon²¹ tøø²mo. ²⁶ Tsu Dios Jmii²¹ cwo¹o 'ña'a juncwii²¹ tya'a 'ña'a la joon jon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on 'ii'²¹ 'e lisá² juncwii²¹ tya'a 'ña'a. ²⁷ Joon Dios Jmii²¹ gacwo¹o Joon¹on to² ijmáa¹a 'ido 'ii'²¹ tya' tsá² tsu Ruu²¹mo Tsá² 'ii'. ²⁸ Jo cwotyagoo²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'elo —jin²in Jesús— tsu icwá² 'ii'²¹ mi nú¹un jileei²¹ 'lii'²¹² júu³ tya'a ²⁹ joon i'woo²¹i tsi 'aan¹ tya'a. Jileei²¹ 'in nigajmaa¹a 'e tyú² ijiin¹o joon iseen²¹mo coon²¹ tøø²mo; pe jileei²¹ 'in gajmaa¹a 'e gó² ijiin¹o 'e ilisá² 'ii'²¹ tya'a joon tsaliin² fu li 'lii'³.

To² 'oo¹o Jesús

³⁰ 'Jna, jo li¹ii jmáa³aa cwáain¹ tyiia 'ñii'a jiin¹³xu —jin²in Jesús—. Jmáa³aa 'ii'²¹ jiin¹³ la to² nuu¹³oo, joon røø²¹ 'ii'²¹ jmáa³aa. La joon jo jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²na 'ñii'a 'ná¹-a jmáa³aa jiin¹³ la 'iin²¹²in Ñu¹³uu, 'in gasii²¹in jna. ³¹ Jo lí² fo³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii'a tsu jo tyiin². ³² Seen²¹mo jaain²¹gi tsá² xeei²¹ 'in faa²¹a 'wii²¹² tyiia joon ñi³oo 'e jin² 'ido 'e tyiin¹³mo joon. ³³ Joon 'naa' gasii²¹naa' 'in ganiunngii¹i Wó³ do cwáain¹ tyiia joon 'e júu³ gafaa²¹a 'ido 'e ja²mo joon. ³⁴ Jo 'ná¹ 'ii'¹³na júu³ 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² cwáain¹ tyiia. Jiin¹³ fo³oo la joon 'e ilí² tiin¹³naa' 'wii'¹³ 'e júu³ tya¹a Wó³ cwáain¹ tyiia. ³⁵ Wó³ do lí¹i lawa coon²¹ jí² 'e coo²¹ joongi jná² joo²¹. Joon 'naa'gii' gal-ijløø¹³moo' coon²¹ sii¹³xu coon¹³ 'e jí² do. ³⁶ Pe jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e tyú²gi 'e joon lagi 'e júu³ tya¹a Wó³. Joon jilaa²¹ 'e jmóo³oo 'e joon gajin²in Ñu¹u 'e jmáa³aa. Jilaa²¹ 'elo 'e ja²mo 'e gasii¹in Ñu¹u jna. ³⁷ La joon jon 'in Ñu¹u 'in gasii¹in jna faa²¹o 'wii²¹² tyiia xufiin¹³ jo mo ganuu²un júu³ tya'a, jon'gi mo gañii² 'naa'. ³⁸ Joon 'e júu³ tya'a jo mo ga'í² tsi alma tyii' tsu jo jo¹ lí²naa' Ñu¹u do 'in gasii¹in jna. ³⁹ 'E la joon 'naa' untsáa¹³oo' 'e jí² tya' Dios coon²¹ ce tún²

'áai¹ tsu 'i¹-oo' jee²¹² joon ityii²aa' juncwii²¹ tyii' itaa²¹ coon²¹ tøø²mo pe la jee²¹² joon gatí² unni²ii' li faa²¹a cwáain¹ tyiia. ⁴⁰ Joon 'naa' jo 'iin²¹²naa' 'wa' iliin²naa' jna i'ii'¹³naa' 'e juncwii²¹ do.

⁴¹ 'Jna røø²¹ náa¹ tyiia wana tsáai¹-tsi tsá² jna owa jo tsáai¹-tsi tsá² jna 'ee. ⁴² Pe jna, cwii¹moo 'naa', joon ñi³oo 'e jo 'iin²¹²naa' Dios Jmii²¹. ⁴³ Jna nigoo²¹²oo cwáain¹ tya' Ñu¹³uu pe 'naa' jo ga'ii'¹³naa' jna. Pe wa'a cwé¹i jaain²¹ 'in xeei²¹ 'in jó¹o cwáain¹ tya'a 'ña'a joon 'ii'¹³moo' 'i. ⁴⁴ ¿Xiiala jo¹ iliin¹ 'naa' jiin¹³ la 'e tsáai¹-oo' yaanaa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'? Joon jo cón² 'naa' cwáain¹ wa'a jløø¹³mo Dios cwáain¹ tyi'naa'. ⁴⁵ Jo jmáa³aa tsaa² tyii' tyani Ñu¹³uu. Moisés, 'in jo cu²-oo' coon¹³, 'ii' 'in cwo¹ 'naa' tsaa². ⁴⁶ Wana jai² lí²naa' 'e gajin² Moisés, la joon jon jo¹o ilíin²naa²¹ jna tsu jí² gajmaa¹a Moisés do faa²¹ a cwáain¹ tyiajna. ⁴⁷ Pe wa jo jo¹ lí²naa' 'e jí² gajmaa¹a Moisés, ¿xiiaji la jo¹ ilíin²naa' júu³ 'e fuu²¹²uu 'naa'?

6

Cwo¹o Jesús 'ná² mil tsá² 'e dø¹ø

¹ Mo gangii¹i 'elo gangóo¹o Jesús fu li 'ngoo¹³ tyiia¹ sii²¹ Galilea, sii²¹ jon Tiberias. ² Joon 'áai¹ fúui¹ tsá² ngalín²in ciin²¹gi tsu goon¹³ niní² jilaa²¹ milagro joongi niun'láa²i tsá² 'in tsaa¹³. ³ Joon nigasóo²o Jesús coon²¹ moo²¹ joon do-o gacwó² coon¹³ tsá² 'in ngi¹ coon¹³on. ⁴ Joon ti li tí² jmii²¹² pascua tya' tsá² Israel. ⁵ Joon mo gajøø² Jesús joon gani² tsá² fúui¹ 'in jalín² caluu joon gasii²¹i Lii²¹²:

—¿Xiia 'e tsalaa²¹²a' 'e dø¹ 'in tsá² fúui¹ no?

⁶ Jesús gasii²¹i Lii²¹² do la joon tsu 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ee ijin² Lii²¹², tsu 'ña'a Jesús niñii¹o xiiala ijmáa¹a. ⁷ Joon gajin² Lii²¹²:

—Jo leen²¹in cuu² jiin¹³ 'e 'lee¹³i tsá² tya' jí² jñéi¹ sii²¹ wa 'e li 'laa²¹²a' iñi¹ dø¹ 'in tsá² no fiin¹³ jmai²xu 'e ti²xu la jaain²¹ tsá².

⁸ Joon jaain³¹ 'in ngi¹ coon¹³on do, 'in sii²¹i Dí³, ruu²¹i Simón Pedro, gajin²in:

9 —Lo-o siin¹³ jaain²¹ xuui²¹² 'in san² 'ñá² 'iñi¹ joon gáí¹gi joo²¹ taai² jmii²¹. Pe jo li tsanuu²an 'elo tya' 'in tsá² fúui¹ lo.

10 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² ngii¹i coon¹³.

—Síi¹³ii' 'in tsá² no cwocwaa^{21a}.

Joon 'áai¹ sá² ñii²¹ do joon gacwó^{2o} 'in 'ñá² mil tsá². 11 Joon ga'ii²¹i Jesús 'e 'iñi¹ do. Gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios joon mo ngayuui¹² joon gacwo^{1o} 'in coon¹³on do. Joon 'in tsá² do gajmaa^{1a} jmai²xu cwo^{1o} 'in tsá² fúui¹ 'in néé¹i do. Joon la joon jon gajmaa^{1a} jmai²xu 'in joo²¹ taa²i jmii²¹ do. Cwo^{1o} jiiin¹³ la 'iin²¹²in do. 12 Joon mo garó¹i tu² 'ido joon gajin²in Jesús sii²¹i 'in ngii¹i coon¹³on:

—Ngii¹³ii' jee²¹² tsá² no, tyiin²aan' jilaa²¹ 'e gasá¹i joon jo tsa'ii¹ jiiin¹³xu.

13 Joon gacoon^{21o}, joon 'e 'no² 'e gasá¹i tya' 'e 'ñá² 'iñi¹ do garó¹mo dyatún² mii²tó³.

14 Joon mo gani² 'in tsá² do 'e milagro do 'e gajmaa^{1a} Jesús, joon gajin²in:

—'In tsañuu¹ no 'e la ja²mo 'in 'ná¹ ijó^{1o} ni cwo¹³ juncwii²¹ cwo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios.

15 Pe joon galili³i Jesús 'e 'iin²¹²in 'in tsá² do 'e tó¹ 'ido tyitsaa²¹mo wa iliin¹in 'ido ró¹tyi¹³ tya'o, joon gajeen²¹mo Jesús 'ña^{1o} tún¹ jee²¹² moo²¹.

Ngii¹i Jesús ni jmii²¹

16 Joon mo canuu²¹ 'in tsá² 'in ngii¹ coon¹³ Jesús gajgá¹mo fu li náa¹ tyíia¹ do. 17 Joon gangatáa¹i tsi coon²¹ barco joon gata²mo fu¹ itáan¹in li 'ngoo¹³ tyíia¹ do li sii²¹ Capernaum. Joon 'aa²¹ mo niniuu²¹ mogi joon jo mo tyee¹³ mogi Jesús. 18 Joon garóon²on coon²¹ tyí² tá² 'áai¹ joon gajnáa^{1a} jmii²¹ tsaa' barco. 19 Joon mo ningó^{1o} jiiin¹³ 'ñá² si jnúu² kilómetro ni jmii²¹ joon ganí²mo Jesús 'e nijó^{1o} jatyéen¹in tyan' li ngó¹on barco. Joon gafoo¹³mo. 20 Pe Jesús gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jna-a lo. Jo jmoo^{1oo} 'goo^{21oo}.

21 Joon jlø¹³mo 'in tsá² do ga'ii²¹mo Jesús tsi barco do. Joon la 'ii²¹² do-o tyalín²mo 'wó² tyuu²¹ li 'ná² li nitsalín² do.

'Naa²i tsá² Jesús

22 Mo gajná² joon 'in tsá² gajan¹an li' la 'ngoo¹³ tyíia¹ do galili²i 'e 'in tsá² ngii¹i

coon¹³on do-o gacón² 'e barco do tsu jiiin¹³ do-o 'e barco 'e sá². Joon gañii¹i 'e jo gangó¹on Jesús coon¹³ 'ido. 23 La 'ii²¹² joon gatyali² barcos xii²¹ taa²i tsá² 'in jalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiberias tyan'an li gacwo¹ Jesús 'maai¹³ Dios cwáain¹ tya' 'iñi¹ gagøø²¹ 'in tsá² do. 24 Joon mo galili³ 'in tsá² do 'e jo taan¹in Jesús jon'gi tsá² tya'a taan²¹²in joon gangataa²mo tsi barco do joon gangalín²mo jon fuu²¹ li sii²¹ Capernaum ganga'nee¹³i Jesús.

Lawa 'i² 'e gø¹³ tsá² cwo^{1o} waa²¹ pi² tya' tsá² la joon jon Jesús cwo^{1o} fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo

25 Joon mo gatyalín² li 'ngoo¹³ tyíia¹ do joon gatsee²¹i Jesús joon gaunngii¹i:

—Tifo² tyii¹i, ¿liigi gacwe^{2o} 'o lo?

26 Pe Jesús-gi gajin²in:

—'E ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'naa²¹naa' jna tsu gatyee^{21oo} ce ró¹i tuu^{1uu} jon'gi wa 'wii¹³ 'øøi^{21oo} 'e li² milagro gajmáa³aa do. 27 Jo jmaa^{2aa} to² wa 'ná¹ 'e jnaa^{1aa} 'e cøø^{2øø} 'e tyá² jmoonno pe jmaa^{2aa} to² tya' 'e jnaa^{1aa} juncwii²¹ tyii¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a, Ruu^{21na} Tsá² cwó^{3oo} 'e juncwii²¹ do tsu coon¹³ 'e li² milagro 'e jmóo^{3oo} do jmaa^{1a} Dios Jmii²¹ júu³ 'e jmoo^{3oo} to² 'e tyu^{2u}.

28 Joon gaunngii¹i 'in tsá² do:

—Wa'a jmó^{2o} 'o to² tya' Dios, ¿'eegi 'ná² jmaa^{21a}?

29 Joon gañii¹i Jesús:

—'E 'ná¹ jmaa^{2aa} to² tya' Dios 'e jo^{1o} liin¹naa 'in gasii¹in Dios Jmii²¹.

30 'I-gi gaunngii¹i:

—¿'Ee li² cwee¹i 'e jmaa^{2a} jøø^{21øø} tsu joon jo¹ lii^{1na} 'a 'nu? ¿'Ee 'e jmaa^{2a}? 31 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyi¹ 'in ningii² gagøø^{21øø} 'e sii²¹ maná coon²¹ cwo¹³ li tyuu²¹. Jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “Dios gacwo^{1o} 'in tsá² do 'iñi¹ jó^{1o} fu ñu¹fú².”

32 Joon gañii¹i Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jon' Moisés 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ jó^{1o} fu ñu¹fú², pe Ñu^{3oo} 'in gacwo¹ 'naa' 'e 'iñi¹ la jai² 'e jó^{1o} fu ñu¹fú². 33 Tsu 'e 'iñi¹ 'e cwo¹ Dios Jmii²¹ 'e

gajgó¹ fu ñu'fú² joon, 'e 'iñui¹ do-o 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tya' tsá².

34 Joon 'in tsá² do gajin² in sñi²¹ Jesús:

—Tsañu¹, cwo¹³ jna'a coon²¹ tøø²mo 'e 'iñi¹ no.

35 Joon Jesús-gi gajin² in:

—Jna-a 'e 'iñi¹ no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá². Joon jileei²¹ 'in uncaan²¹ in coon¹³ jna jo jmñi²¹² 'yá² un'áa¹ i joongi 'in jo¹ líi² jna jo jmñi²¹² 'yá² unjmu¹i. 36 Pe jii¹³ la 'e nifuu²¹²uu 'naa', jo jo¹ líi²naa' jna xñfiin¹³ wa niñi¹'ii'. 37 Jileei²¹ 'in gacweei¹² Ñu³ jna inuncaan²¹ in coon¹³ jna joon jileei²¹ in uncaan²¹ in coon¹³ jna jo 'woo²na fu caluu. 38 Tsu jo gó²oo ni cwo¹³ juncwii²¹ wa'a 'e tyu³ to² ñii'a, gagó³oo ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in 'in gasii¹ in jna. 39 Joon 'e 'iin²¹² in Ñu³ 'in gasii¹ in jna 'e jo tsañi¹ jii¹³ jaain²¹ 'in nigacwoo¹³ i jna. Iin²¹² in 'e jmáa³aa jii¹ in 'in tsá² do mi ti jmñi²¹² li gatséi¹. 40 Jii¹³ 'e 'iin²¹² in 'in gasii¹ in jna 'e jileei²¹ 'in jøø² i jna, Joon¹ on Dios jna, joongi jo¹ líi² jna, itaa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joongi jna-a jmáa³aa ijiin¹ o mi ti jmñi²¹² li gatséi¹.

41 Joon coon¹³ 'e júu³ tya' Jesús lo ga'láa² 'in tsá² Israel do 'wii²¹² gasii² i cwáain¹ tya' Jesús 'e 'wii²¹² gajin² in: “Jna-a 'e 'iñi¹ 'e gajó² ñu'fú².” 42 Joon gajin² in 'in tsá² do:

—Ino-o Jesús jón¹ on José. Cwii¹mo' jmii²¹ i joongi cwii¹mo' sáa³a. ¿Xiiala li 'e jin² in 'e gajgáa¹ i ñu'fú²?

43 Joon Jesús gasii²¹ i 'ido:

—Jo sñi¹³naa' jee²¹² yaanaa' cwáain¹ tyi-ajna. 44 Jii¹³ jaain²¹ jo 'iin uncaan²¹ in coon¹³ jna wa jo 'iin cwo¹³ i Ñu¹ jna. Joon jna-a jmáa³aa ijiin¹ in mi ti jmñi²¹² li gatséi¹. 45 Jee²¹² ji² tya'a 'e gajmaa¹ a 'in tsá² cwo¹ o júu³ tyú² tya' Dios cali¹ 'e 'e jin¹: “Dios i'e² e jileei²¹ tsá².” La joon jileei²¹ 'in nuu¹ u júu³ tya' Ñu¹ jna joon galicwii¹mo, joon 'ii' in tsá² in uncaan²¹ in coon¹³ jna².

46 'Jii¹³ jaain²¹ tsá² 'in taan²¹² in ni cwo¹³ juncwii²¹ jo mo ganii¹ in Dios Jmii²¹. Pe seein²¹ jaan²¹mo 'in gajó² fu ñu'fú² jii¹³ 'ii nigani¹ in Dios Jmii²¹. 47 'E la

ja²mo fuu²¹²uu 'naa'; 'in jai² líi² i jna 'oo¹ o juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo.

48 Jna-a 'e 'iñi¹ 'e cwo¹ o fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 49 'In líi²¹² tsacøøi¹³ tyii' 'ii' in gagøø²¹ø 'e sii²¹ maná fu cwo¹³ tyu¹³ do joon jo gasi'neei¹³ gajún¹mo. 50 Pe jna fo³oo cwáain¹ tya' 'e 'iñi¹ 'e gajó² fu ñu'fú², joon jileei²¹ 'in gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ do jo júun² in. 51 Joon jna-a 'e 'iñi¹ do 'e cwo¹ o juncwii²¹ tya' tsá² 'e gajó² fu ñu'fú². Joon jileei²¹ 'in gø¹²ø 'e 'iñi¹ lo taa²¹ a juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon 'e 'iñi¹ icwóo³oo lo, 'ñii'a lo. Icwóo³oo 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in taan²¹² in ni cwo¹³ fu juncwii²¹ 'e lí² sá² juncwii²¹ tya'a —jin² Jesús.

52 Joon ga'láa² 'in tsá² Israel 'wii²¹² jo cwo¹ o júu³ ruu²¹ i, jin² in:

—¿Xiiala icwo¹ i 'ña'a ityee³ jna' 'ii'?

53 Joon gajin² in Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa'a jo cøø¹³øø' 'naa' 'iñi¹ ngú¹ Ruu²¹ i Tsá², joongi wa'a jo 'úu¹³uu' jmi¹ 'øø² i jo sá² juncwii²¹ tyii'. 54 Pe jileei²¹ 'in gø¹² 'iñi¹ ngúu³uu joongi 'in 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na taa²¹ juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon jna-a jmáa³aa ijiin¹ in mi ti jmñi²¹² li gatséi¹. 55 Tsu ngú¹ taan²na joongi coon¹³ jmi¹ 'øø²na 'e la ja²mo cwo¹ o 'waa²¹ pí² tya' tsá². 56 Joon jileei²¹ 'in gø¹² ngú¹ taan²na joongi 'uun²¹un jmi¹ 'øø²na incaan²¹ in coon¹³ jna, joongi jna coon¹³ 'ii. 57 Joon Ñu¹u', 'in gasii²¹ in jna sá²-a juncwii²¹ tya'a, joon 'ii-o cwo¹ o jna juncwii²¹ tyiia. La joon jon jna jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'waa²¹ pí² tyiia cwo²oo juncwii²¹ tya'a joon. 58 Fo³oo cwáain¹ tya' 'e 'iñi¹ 'e gajó² fu ñu'fú². Joon 'e 'iñi¹ no jo li la li 'e sii²¹ maná 'e gagøø²¹ líi²¹² tsacøøi¹³ tyii' 'in ningii² i, gagøø²¹o 'e maná do pe jo gasi'neei¹² jún¹mo. Pe 'in gø¹² 'e 'iñi¹ 'e fuu²¹²uu 'naa' lo itaa²¹ fu juncwii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo 'i —jin² Jesús.

59 Jesús ga'ee¹ 'e 'e júu³ lo 'e la caan²¹ in tsá² inu¹ cwo¹ sinagoga 'e si² coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Capernaum.

Júu³ tya' 'e seein²¹ tsá² coon²¹ tøø² i

60 Joon mo ganúu²un tsá² 'e júu³ lo joon fúu¹mo 'áai¹ 'in ngí¹ coon¹³ Jesús jin²in:

—'Wúu¹mo 'áai¹ 'i'ii²¹ tsá² 'e júu³ lo. ¿'iin in unjí² 'e júu³ lo?

61 Joon galili³ Jesús 'e júu³ sîi¹ 'in tsá² do joon gaunngîi¹ sîi²¹ 'ido:

—¿Ti jo tí²-oo' 'e júu³ tyiia lo? 62 ¿'Ee i'í¹-oo' wa'a ñii¹ii' 'in Ruu²¹ Tsá² sóo²o fu ñu¹fú² li mo tyíin¹in la jéi¹? 63 'E cuerpo tya' tsá² jo to² 'í³in 'e joon, jiin¹³ espíritu tya' tsá² 'e taa²¹ juncwii²¹ tya' coon²¹ tøø²mo. Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios cwo¹o juncwii²¹ tya' espíritu tya' tsá². Joon 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo cwáain¹ tya' 'e espíritu do. Joon coon¹³ 'e júu³ fo³oo lo lí²-i cwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 64 Pe seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in jo jo¹ lí²i —jin² Jesús.

Tsu ñii¹i Jesús ca la mo 'wiin²¹² 'iin 'in jo jo¹ lí²i 'ii joongi ñii¹o 'iin 'in 'nîi¹ 'ii. 65 Joon gajin²in sîi²¹ 'in tsá² do:

—'Wii¹³ joon nifuu²¹²uu 'naa' 'e jiin¹³ jaain²¹ jo líi¹ uncaa²¹in coon¹³ jna wa'a jo 'in mo cwóo¹i Ñu¹u' jna.

66 Mo ngîi²i gajin² Jesús 'e júu³ lo, fúu¹mo 'in tsá² 'in la mo ta ngí¹i coon¹³on gatíuu²mo 'ii, joon jo ngí¹gi 'ido coon¹³on. 67 Joon gaunngîi¹i Jesús sîi²¹i la ji dyatuuin¹ tsá² tya'a do:

—¿Ti 'iin²¹²naa' cwoliin¹naa' jon?

68 Pe joon gajin² Simón Pedro:

—Ña'ñu¹u', ¿'iin coon¹³ tsaa²¹a'a? Jiin¹³ júu³ tyi'i no 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 69 Joon jna'a jo¹o nilí³na'a 'nu joon ne²oo'o 'e 'nu-u Cristo, Joon¹on Dios Jmii²¹ 'in seen²¹ coon²¹ tøø²mo.

70 Joon Jesús gajin²in:

—Xu¹fii¹³ 'ñii¹oo nigatyi²moo 'naa' ji dyatuuin¹ 'naa' pe jaain²¹ 'naa' líi¹i 'in líi³mo.

71 Faa²¹a Jesús cwáain¹ tya' 'in sîi²¹ Judas Iscariote, jón¹on Simón, tsu 'ii in'ní¹i Jesús cîin²¹gi. Ijmáa¹a la joon xu¹fii¹³ líi¹i tsá² tya' Jesús jee²¹² 'in dyatuuin¹ do.

7

Ruu²¹i Jesús jo jai² líi²i

1 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'e júu³ lo joon gangîi¹i la caain²¹ Galilea. Jo 'iin²¹²in ján² coon²¹ li sîi²¹ Judea tsu 'in tyu² to² tsá² Israel 'iin²¹²in jnga²mo 'ido. 2 Joon tsu 'wii¹³ ti li ti jmîi²¹² tya' tsá² Israel 'e sîi²¹ 'e jmîi²¹² jon¹ tsá² tsi 'ná¹ nuu²¹, 3 'in ruu²¹i Jesús gajin²in sîi²¹ 'ido:

—Jo jon³on lo, cwo¹i fu Judea 'e coon¹³ la joon 'in ngí¹i coon¹³ 'nu 'in taan²¹²in lijøø²ø jilaa²¹ 'e jmoo²¹o. 4 Joon wana 'iin²¹²un 'e li cwii¹in tsá² 'nu jo jmaa²¹a milagro tyi'i li 'uuin²¹. Jmaa²¹a li jøø²ø jilei²¹ tsá² wana ijmaa²¹a milagro.

5 Jin² ruu²¹i la joon tsu jo jo¹ líi²i ruu²¹i 'ii. 6 Joon gajin² Jesús sîi²¹ 'ido:

—Jo mo ti 'ii²¹ tyiia, pe tyi'naa' jmoo²¹ joon²¹ coon²¹ hora 'e tyá²-u. 7 'In tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jo 'ee¹i 'naa' pe 'ee¹mo jna tsu jna-a jmoo³oo júu³ røø²¹ 'e jilaa²¹ 'e jmoo¹o jmai² 'e gó². 8 Cwoliin²naa' fu li ti jmîi²¹² tsu jna jo ní³ii tsu jo mo gatséi¹ cwáain¹ tya' 'ii²¹ tyiia.

9 Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'elo, gajan¹o coon²¹ li sîi²¹ Galilea.

Jesús 'e²e tsá² li ti jmîi²¹² 'e sîi²¹i jmîi²¹² 'e jon¹on tsá² tsi 'ná¹ nuu²¹

10 Pe mo ngayuui¹³ gangalín²in ruu²¹i Jesús, Jesús gangó¹o cîin²¹mo fu li ti jmîi²¹² do. 'Uun²¹mo tyíi¹a, jo gangîi¹i jee²¹² tsá². 11 Joon 'in tsá² Israel do 'áa¹mo 'naa¹i 'ido 'ii jee²¹² li ti jmîi²¹². Jin²in:

—¿Xii¹afu tyee¹i 'in tsañuu¹ no?

12 Joon jee²¹² 'in tsá² taan²¹²in li ti jmîi²¹² do 'áa¹mo sîi¹i cwáain¹ tya' Jesús do. 'Inlíi¹³ jin²in: “Jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹mo 'ino.” Pe 'inlíi¹³gi jin²: “Jon¹ 'in tyú¹ no, tsu 'in coon²¹on tsá² tóo² 'ino.”

13 Pe jiin¹³ jaain²¹ jo faa²¹a jná² nii²in 'wii²¹² tya' 'ido, tsu 'wii¹³ gøø²¹mo 'in tyu² to² tsá² Israel do.

14 Joon jmîi²¹² do ningó¹o coon²¹ tsa¹ mo ga¹i² Jesús inuu cwo¹ fee¹ si² do, joon ga¹lâa² 'wii²¹² 'e²e tsá² júu³ tyú². 15 Joon 'áai¹ ninga'goo²¹-tsi 'in tsá² tyu² to² Israel do joon gajin²in:

—¿Xii¹ala li 'e galitîi²¹ 'in tsañuu¹ no jilaa²¹ 'e jin²in no, tsu jo mo gauntsáa¹a?

16 Joon Jesús-gi gañii¹:

—Jilaa²¹ 'e 'é³ee lo jon' 'e tyiia lo tsu 'e tya' 'in gasii¹in jna. 17 Joon wa 'iin²¹²in jaain²¹ tsá² jmáa¹ la to² tyu² Dios Jmii²¹, joon iliñii¹ 'e 'é³ee lo júu³ tya' Dios si 'e fo³oo la 'øøi²¹-tsii 'ñii'a 'ee. 18 'In faa²¹a jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi yaai 'e la joon wa' 'e un'goo²¹o tsá² 'ii-o. Pe 'in faa²¹a 'wii²¹² tya' 'inxeei²¹ 'e un'goo²¹o tsá² 'in gasii¹in 'ii-o infaa²¹a 'e la ja²mo jo júu³ tajuu²¹ lí².

19 'Moisés gacwo¹ 'naa' 'e ley do, ¿ja jo'? Pe jiiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo gauntiin¹³naa' 'e ley do. ¿'Ee li' 'iin²¹²naa' jngaa¹³naa' jna?

20 Joon 'in tsá² taan²¹²in do gañii¹:

—'In 'lii³mo 'yuui² alma tyi'i. ¿'lin 'iin²¹²in jngai² 'nu?

21 Joon gajin² Jesús:

—Gajmáa³aa coon²¹ milagro jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e joon ni'goo²¹-oo' jilee²¹naa'. 22 Moisés do gacwo¹o 'naa' 'e tii² 'e nisii²¹ jee²¹² 'naa' 'e sii²¹ circuncisión (pe jon' ña'a Moisés gasi²¹i tii², 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a 'in ningii²mo gasii²¹ 'e tii² do). Tsu 'wii¹³ joon jmoo² 'naa' 'e tisi² no mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 23 Joon 'naa' 'e untiin¹³naa' 'e ley tya' Moisés jmoo²oo' li² xuui²¹² tsañuu¹ 'e sii²¹ circuncisión xufin¹³ jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Wa 'naa' jmoo²oo' la joon jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ¿'e li' jmoo²oo' 'nii²¹-oo' tyiia 'wii¹³ gaun'láa²na jaain²¹ tsañuu¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²? 24 Jo cwojmaa²aa' 'ii²¹ jiiin¹³ la 'øøi²¹-oo' yaanaa'. Mo jmoo²oo' 'ii²¹, cwojmaa²aa' coon²¹ tsáa¹.

Jesús faa²¹a xiiafu nijaa¹³i

25 Joon 'inlii¹³ 'in taan²¹²in Jerusalén do galáa² 'wii²¹² unngii¹i, jin²in:

—¿Ti jon' 'ino 'in 'naa¹i 'ido 'e jngaa¹³i?

26 No siin¹³in faa²¹a jee²¹² tsá² jná² nii²mo joon jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in sii²¹ 'ii. Xufoo³ lí²i tsaa²to² 'e 'ino-o Cristo 'in gasii¹in Dios Jmii²¹. 27 Pe jna' ne²o' xiiafu li gajó² 'in tsañuu¹ no pe mi jó¹ Cristo jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in ñi¹i xiiafu li jó¹o, —jin² 'in tsá² do.

28 Joon mo ganúu²un Jesús 'elo li siin¹³in 'e²e tsá² júu³ tyú² inuu cwo¹ fee¹ do, joon gafaa²¹a tá², jin²in:

—¿Ti jo¹ 'e cwii¹mo 'naa' jna? ¿Ti jo¹ ñi²oo' xii¹afu li gó³oo? Jo mo gó³oo 'wii²¹² tyiia 'ñii'a. Pe gó³oo to² tyu² jaain²¹ 'in ja²mo seein²¹, 'in jo cwii¹naa'. 29 Pe jna, cwii¹moo tsu gó³oo fu li tyiín¹in joongi 'ii-o sii¹in jna —jin² Jesús.

30 Joon 'iin²¹²in 'in tsá² do saan¹mo 'ii tsajée¹i fu 'nuñi³. Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo gason¹ tya'a tsu jo mo gatí² 'ii²¹ tya'a. 31 Pe fúu¹mo 'áai¹ 'in jo¹o galí² 'ii. Joon gafaa²¹a 'ido jin²in:

—Láai² milagro jmaa¹ 'in tsañuu¹ no. ¿Ti 'ná¹ jmá¹a Cristo mi jó¹o 'láai²gi milagro lagi 'in tsañuu¹ no? Jo 'ná¹ líi²na'a. Líi²na'a 'e Cristo 'ino.

Coon²¹ poo²¹² tsá² sii²¹ fariseo sii¹in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²-i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús

32 Joon mo ganúu²un 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹i fariseo 'e faa²¹a tsá² cwáain¹ tya' Jesús gasii¹i røø²¹ coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do 'e sii¹in 'ii¹³ moyóo¹³ 'in taa²i cwo¹ fee¹ do tsaseen¹³in Jesús. 33 Joon gajin²in Jesús:

—Taan²¹²taa coon¹³ 'naa' coon²¹ ca tá² joon mi yuui¹³ joon nii¹³moo tún¹ fu li tyiín¹in 'in gasii¹in jna. 34 Joon 'naa' i'naa¹³moo' jna pe jo tyee¹naa' jna tsu jo li tyalín²naa' fu li nii¹³na.

35 Joon gacáin¹ unngii¹i ruu²¹i 'in tyu² to² tsá² Israel do, jin²in:

—¿Xii¹afu li tsei² 'ino 'e jo tyee¹na'? Wa jo tsáa¹ 'ino fu li taan²¹²in tsá² Israel jee²¹² tsá² faa²¹a jmí¹ griego, joon i'e² 'in tsá² faa²¹a jmí¹ griego júu³ tya'a. 36 ¿'Ee 'øøi²¹-tsi 'e gasii²¹i jna' 'e 'nee¹³na' joon jo tyee¹na' tsu jo li tsaa²¹a' xii¹afu li tsáa¹a?

Júu³ tyú² tya' 'e juncwii²¹ icwo¹o Espiritu Tyu

37 'E jmii²¹² tyiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e li gatséi¹ 'e jmii²¹², joon jmii²¹² joon ga-roon¹on Jesús gafaa²¹a tá², jin²in:

—Wana 'in 'i¹-tsi 'e licwii¹in Dios Jmii²¹ lawa jaain²¹ tsá² 'in unjmoo²i 'áai¹ 'i¹-tsi 'e tyee¹³i li sá² jmii²¹ 'ná¹ 'e jai² líi²i jna. Joon lawa tsá² 'in ga'un²un jmii²¹ tyú²-u 'ii¹-tsi la joon jon 'in jai² líi²i jna tyú² 'ii¹-tsi 'e

licwii¹in Dios. ³⁸ Tsu tya' jileei²¹ 'in jai² líi²i jna ilí² tya'a la lí¹ 'e jin² ni jí² taa¹³ júu³ tyá² tya' Dios 'e jin²: "Alma tya' 'in jai² líi²i ilí² lawa coon²¹ jmii²¹ fee¹ 'e nii¹³ coon²¹ tøø²mo. Joon la cwaa¹a tí' jmii²¹ do 'e cwaan²¹mo jilaa²¹ nuu²¹ la joon jon 'e jmii²¹ nii¹³ alma tya' tsá² icwo¹o juncwii²¹ tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo."

³⁹ Coon¹³ 'e la joon 'øøi²¹-tsi 'e faa²¹ Jesús 'e i'ii²¹i 'in tsá² jai² líi²i 'ii 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Tsu 'in Espíritu Tyá² do jo mo ga'í¹i alma tya' 'in jai² líi²i 'ii tsu jo mo júin¹ Jesús wa' 'e 'ii²¹i 'e 'ya²gi tya'a 'e cwo¹o Dios Jmii²¹ 'ii.

Jileei²¹ tsá² jmai² tyii²mo 'i¹-tsi 'wii²¹² tya' Jesús

⁴⁰ 'Inlíi¹³ jee²¹² 'in tsá² do mo ganúu²un 'e júu³ lo, joon gajin²in:

—'E ja²mo 'ino 'in tsañuu¹ 'in 'ná¹ jó¹ cwo¹o júu³ tyá².

⁴¹ 'Inlíi¹³ gi jin²in:

—Cristo no.

Pe 'in xeei²¹gi gañii¹i:

—¿Xiiala cwo¹i 'e Galilea 'e jó¹ Cristo?

⁴² Ni jí² tya' Dios faa²¹a 'e jún² tya' 'líi²¹² róøi¹³ David Cristo. Joon wa'a jún² tya' David 'ná²-a liseein²¹ Belén li galiseein²¹ David do.

⁴³ La joon gaxé¹i tsá², galí² tsá² coon²¹ tún² poo²¹² 'wii²¹² tya' Jesús. ⁴⁴ 'Inlíi¹³ 'iin²¹²in tøø¹ø 'ido 'nuñi³ pe jiin¹³ jaain²¹ jo gasan² nii 'ido.

In tii²i to² do jo jai² líi²i Jesús

⁴⁵ Joon 'in 'ii¹³ moyóo¹³ taai²¹² cwo¹ fee¹ ngalín² tún¹ fu li née¹i 'in fariseos do coon¹³ 'in tsá² tyu² to² untsá², joon 'in née¹i do sii²¹i 'ii¹³ moyóo¹³:

—¿'Ee li' jo té²ee' 'ido?

⁴⁶ Joon gañii¹i 'in 'ii¹³ moyóo¹³ do:

—jiin¹³ jaain²¹ jo mo gafaa²¹a la lí¹ 'e faa²¹a 'in tsañuu¹ no!

⁴⁷ Joon gajin²in 'in tsá² fariseos do sii²¹i 'ii¹³ moyóo¹³:

—¿Ti gacwoo²i yaanaa' con² 'ido 'naa' too²? ⁴⁸ Ce jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jna' jo jo¹ mo galíi²i, jon'gi tsá² fariseos do jo¹ líi²i. ⁴⁹ Pe jiin¹³ tsá² 'in jo cwii¹i 'e

ley do ja²mo líi²i, joon Dios ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'ido.

⁵⁰ Joon jaain²¹ tsá² 'in nityiin¹³ jee²¹² fariseos do 'in nisii²¹ Nicodemo, 'in ningó¹o ngafee¹³i Jesús li canuu²¹. Joon nigasi²¹i 'in catyaa² do:

⁵¹ —Jiin¹³ la tyu² to² ley tyi' jo li un'li³i' jmoo²¹o' 'ii²¹ tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'e jo mo ganú²u' nifu 'ee 'e gó² 'e nigajmaa¹a.

⁵² Joon gañii¹i 'in tsá² do sii²¹i Nicodemo: —¿Ti 'in seen²¹in Galilea 'nu jon? Untsáa¹³du' jí² tya' Dios joon liñi²¹i ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² cwo¹o júu³ tya' Dios jo mo jó² fu Galilea.

Tsamí² 'in ga'leei²¹

⁵³ Joon la jaain²¹ la jaain²¹ ngaliin¹mo fu tya'a.

8

¹ Pe Jesús ngóo¹o fu coon²¹ moo²¹ li sii²¹ Olivos. ² Mo jná² joon 'aa²¹a nga²mo fu inuu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén. Joon jileei²¹ tsá² gangalín² li siin¹³in Jesús. Joon gacwó² Jesús joon galáa² 'wii²¹² ga'e²e tsá² júu³ tyá². ³ Joon 'in tifo² tya' ley do joongi coon¹³ tsá² fariseos nijee¹i jaain²¹ tsamí² 'in gatsee²¹i 'in ngó¹o 'no³ 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹. Joon gasiin¹in tún² tsa² jee²¹² 'in tsá² taai² do, ⁴ joon gasii²¹i 'in tsá² do Jesús:

—Tifo² tyii¹i, 'in tsamí²lo nigaseen¹³moo¹o li ngó¹o 'no³ 'láa¹a coon¹³ tsañuu¹. ⁵ Joon 'e ley tya' Moisés tyu² to² jna'a 'e jngaa¹³na'a coon¹³ cuun²¹² jileei²¹ 'in 'láa¹ la 'láa¹ 'in tsamí² no. ¿'Nu-gi xiiala foo²¹o?

⁶ Jin² 'in tsá² do la joon sii²¹i Jesús coon¹³ 'iin²¹²in tsáai¹-tsi 'ee ijin² Jesús tsu la joon wa iuntyifu¹ 'nii¹i Jesús. Joon gajuu²¹i Jesús 'ña'a joon galáa² 'wii²¹² jmaa¹a letra ni 'wó². ⁷ Joon 'in tsá² do ngóo¹gi 'naai¹³ 'e unngii¹i. Joon gani¹³i Jesús 'ña'a, joon gasii²¹i 'in tsá² do:

—Jmoo²¹ joon²¹ jaain²¹ 'naa' 'in jo mo ga'nóo²o tsaa² joon 'ii tyu² 'e cuun²¹² do nifu.

⁸ Joon gajmaa¹a 'in tuu²¹i, gajmaa¹a letra ni 'wó² tún¹. ⁹ Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'e júu³ lo joon ga'aa¹o fa'ii²¹. Joon ga'woo²¹i tí' jaan²¹mo, galáa² 'wii²¹² 'in

yuu¹³gi ga'woo²¹i nifu li tséi¹gi ga'woo²¹i 'in xaai¹gi. Joon mo gatoo¹ 'woo²¹i jileei²¹ joon 'ña'a Jesús gatuui¹gi coon¹³ 'in tsamí² do. 10 Joon gani¹³i Jesús 'ña'a, joon mo gajóø²ø jo 'iin seein²¹ jiin¹³ jaain²¹, jiin¹² tsamí² do 'in tyín¹gi, joon gasii²¹i 'in tsamí² do:

—Yá³, ¿'naaigi 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i? ¿Ti jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin gapíin² 'næ?

11 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—'Un², jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin cwo¹o jna tsaa².

Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—Jon'gi jna piin²na 'næ. Cwooi¹³ no, jo cwo'laa²¹²gi'i.

Jesús líi¹i 'yiaa²¹ ti ni cwo¹³ fu juncwii²¹

12 Jesús sii²¹i tsá² tún¹, joon gajin²in:

—Jna-a líi¹na 'yiaa²¹ ti ni cwo¹³ fu juncwii²¹. La jnaa²¹ tsá² coon¹³ 'yiaa²¹ tya' ñi¹ la joon jon tsu 'wii¹³ jna iliñi¹i tsá² xiiala 'e ngí²i tyani Dios. Joon 'in ngí¹ coon¹³ jna sá²-a 'yiaa²¹ tya'a 'e cwo¹o juncwii²¹ tya'a. Joon jo jmii²¹² ngí¹ li næ²¹.

13 Joon jin² 'in tsá² fariseos do sii²¹i Jesús:

—'Næ foo²¹o cwáain¹ tyi'i 'wo'o, 'e foo²¹o do jo to² 'ii³in.

14 Joon Jesús-gi gañii¹:

—Tyín²mo júu³ tyiaa xufiin¹³ jna 'ñii'a fo³oo cwáain¹ tyiaa. Pe 'ñii'a'oo ñi³ii fu li gagoo²¹²oo joongi fu li ní³ii. Pe 'naa'gii' jo ñi²ii' xiiafu li gagoo²¹²oo jon'gi fu li ní³ii.

15 'Naa' jmoo²oo' 'ii²¹ jiin¹³ la 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹. Pe jna-a, jo 'in 'ii²¹ tya'a jmóo³oo. 16 Pe wa jmáa³aa 'ii²¹ tya' tsá², jmáa³aa 'ii²¹ røø²¹, tsu jo jmóo³oo 'ii²¹ 'ñii'a, Ñu³oo, 'in gasii¹in jna jmóo³oo 'ii²¹ caan²¹mo coon¹³on. 17 Ni ley tyi'naa' faa²¹a: wana seein²¹ gáí¹ 'in jmoo¹o júu³ røø²¹ faa²¹a røø²¹, joon 'ná¹-a 'ii¹³moo' júu³ tya'a. 18 Joon 'ñii'a fo³oo 'wii²¹² tyiaa 'e la goo²¹o'oo coon¹³ Ñu¹'u' 'in gasii¹in jna.

19 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu tyín¹ ñu²'u'?

Joon gajin²in Jesús:

—'Naa' jo cwii¹naa' jna jon'gi Ñu³uu cwii¹naa'. Tsu wa'a cwii¹naa' jna, cwii¹moo' jon Ñu³uu.

20 Jesús gajin²in 'elo la 'ii²¹² 'ee¹e júu³ tyú² inæu cwo¹ fee¹ do co' li roon¹on cwóo¹ to² tsá² cuu². Pe ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin²¹ gasan² ni Jesús tsu jo mo ti 'ii²¹ tya'a.

Xiiafu tsei² Jesús

21 Jesús sii²¹gi 'in tsá² do:

—Nii¹³moo jna, joon 'naa'gii' 'naa¹³moo' jna pe mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Joon fu li nii¹³na jo lí² cwolíin²naa'.

22 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do faa²¹a, ¿wa jon' ijngai² 'ino 'ña'o 'e sii²¹i jna' 'e jo lí² tsaa²¹a' fu li tsee¹³i?

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—'Naa', 'in seein²¹ li 'wii²¹² lo 'naa', pe jna 'in seein²¹ li yu³ do: 'naa' jiin¹³ 'in niseein²¹ fu juncwii²¹ lo-o pe jon' jiin¹³ 'in seein²¹ fu juncwii²¹ lo jna. 24 Tsu 'wii¹³ joon fuu²¹²uu 'naa' mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa². Mi júun²naa' røø²¹moo' tsaa² tsu jo mo galijai² galii²naa' jna jiin¹³ la lí¹ 'e líi¹na.

25 Joon gaunngii¹ 'in tsá² do:

—¿'iin-gi 'næ joon?

Joon gajin² Jesús:

—Ca la mo 'wii²¹²mo gafuu²¹²uu 'naa' 'iin jna. 26 'Láa²mo 'nogi 'e 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa' xiiala líi¹naa'. Pe fuu²¹²uu 'naa' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ jiin¹³ 'e ninúu³oo faa²¹a 'in gasii¹in jna joon jmai² 'e ja²mo faa²¹a 'ido.

27 Pe 'in tsá² do jo mo ga'øøi²¹-tsi 'e faa²¹a 'ido cwáain¹ tya' Ñu¹'u'. 28 Tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Mi saa¹³naa' jna, 'in Ruu²¹i Tsá², joon ilicwii¹naa' jna jiin¹³ la líi¹na. Joon iliñi²ii' 'e jo jmóo³oo ce jiin¹³ coon²¹ 'e 'øøi²¹-tsii 'ñii'a. Pe jiin¹³ 'e ga'e²e Ñu¹'u' jna fuu²¹²uu 'naa'. 29 Tsu 'in gasii¹in jna 'ii-o ngí¹i coon¹³ jna. Joon Ñu³uu jo mo gatíuu²i jna 'ñii'a, tsu jna jmóo³oo jiin¹³ 'e 'yaa¹-tsi.

30 Joon mo gajin² Jesús 'elo 'áa¹mo fúui¹ 'in jo¹ galí¹i 'ii.

Xiiala líi¹i jóon¹on Dios joongi 'in jo la lí¹i coon¹³ tsaa² tya'a

31 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² Israel 'in jo¹ galí¹i 'ii:

—Wa gasii¹³naa' yaanaa' tá², jo túu²uu 'e nigafuu²¹²uu 'naa', nilíin²naa' tsá² tyiaa 'e la

jai². ³² Joon iliñí²ii' la jai², joon coon¹³ 'e la jai² do iláa²moo'.

³³ Joon gajin² 'in tsá² do:

—Jún² tya' Abraham-mo jna'a, joon ce jiin¹³ cafu jo mo gajmoo²¹o'o to² tya' 'in seein²¹ fuu²¹ xiia' wa 'nogi' 'e láa²na'a. ¿'Ee li'i 'e fu²¹u jna'a 'e láa²na'a?

³⁴ Joon gajin²in Jesús:

—'E júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa' lo, jileei²¹ 'in 'lá¹a tsaa² tyí¹ jo la tí¹i coon¹³ tsaa² tya'a. ³⁵ Jaain²¹ tsa'leei¹³ jo jmí²¹² wa'a ilíin² tsá² inuu. Pe jaain²¹ jóon¹on tsá² 'in líi¹i tsá² inuu coon²¹ tøø²mo 'i. ³⁶ Joon wana 'in Jóon¹on Dios jmaa¹a láa²naa', joon la joon 'e ja²mo 'e in láa²naa'. ³⁷ Niñí³oo 'e 'naa'oo' jún² tya' 'líi²¹² Abraham, pe 'iin²¹²naa' jngaa¹³moo' jna tsu jo 'ii¹³naa' 'e nifuu²¹²uu 'naa'. ³⁸ Pe fo³oo jiin¹³ 'e ni'e²e Ñu³uu jna joon 'naa' jmaa²aa' jiin¹³ 'e nijin² ñu²uu'.

³⁹ Joon 'ii dogi gañii¹:

—Abraham-mo ñu¹ jna'a.

Pe Jesús gasii²¹ 'ido:

—Waxu li'i 'e jai² 'e ñu¹ 'naa' Abraham ijmaa¹³naa' la li' 'e gajmaa¹a. ⁴⁰ Xu³fiin¹³ wa'a fuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ jai² 'e ga'e²e Dios jna, pe 'naa' 'iin²¹²naa' jngaa¹³moo' jna. ¡Abraham jo gajmaa¹a la joon! ⁴¹ 'Naa' 'ná¹ jmaa²aa' la joon la li' 'e gajmaa¹a ñu²uu'.

Joon 'ii dogi gajin²in:

—Jna'a jo líi¹na'a tsá² 'in jo jmii²¹ seein²¹ tsu seein²¹ jaan²¹o ñu¹u 'in sii²¹ Dios 'i.

⁴² Jesús joon gasii²¹ 'ido:

—Waxu li' 'e la jai² ñu²naa' Dios Jmii²¹ 'e la 'iin²¹²moo' jna, tsu goo²¹²oo fu tyani Dios, joon lo-o tyín¹na. Jon' gagoo²¹²oo cwáain¹ tyiia 'ñii'a tsu Dios Jmii²¹ gasii¹in jna. ⁴³ ¿'Ee li'i jo 'e øøi²¹-oo' 'e fo³oo lo? Jo øøi²¹-oo' tsu jo 'iin²¹²naa' núu³oo' júu³ tyiia. ⁴⁴ Joon ñu²naa' 'in 'líi³mo 'ii. Joon jóon¹on 'ii 'naa' 'e joon 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'e 'iin²¹²in 'ii tsu ca la mo nifu gajngaa¹³ 'in 'líi³ do tsá². Ce jiin¹³ cafu jo mo gajmaa¹a 'e jai² jogi faa²¹a 'e jai². Mo faa²¹a júu³ tajuu²¹ faa²¹a jiin¹³ la 'e lí² líi¹. Tajuu²¹mo 'ii, joon jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ 'e faa²¹a tsá² 'in 'líi³mo jmii²¹ 'e júu³ tajuu²¹ joon. ⁴⁵ Pe jna fo³oo 'e ja²mo, joon 'naa' jo jo¹ líi²naa' jna. ⁴⁶ ¿Ti seein²¹ jaain²¹

jee²¹² 'naa' 'in jmá¹a júu³ røø²¹ 'e 'oo² jna tsaa² tyi¹? Joon wa'a fuu²¹²uu 'naa' júu³ 'e jai², ¿'ee li' jo jo¹ líi²naa' jna? ⁴⁷ Jileei²¹ 'in jóon¹on Dios nuu¹o júu³ tya' Dios, pe 'naa'gii' jon' jóon¹on Dios 'naa' tsu 'wii¹³ joon jo 'iin²¹²naa' nuu²uu' júu³ tya' Dios —jin² Jesús sii²¹ 'in tyu² to² tsá² Israel do.

Cristo 'in niseein²¹ jéi¹gi lagi 'líi²¹² Abraham

⁴⁸ Joon gajin² tsá² Israel sii²¹ 'ido:

—'E ja²mo mo nigafaa¹³a 'e tsá² seein²¹ Samaria 'nu joongi 'e 'yuu² 'in 'líi³mo alma tyi'i.

⁴⁹ Joon Jesús-gi gañii¹:

—Jo 'in 'líi³ 'yuu² alma tyiia. Jilaa²¹ 'e jmóo³oo jmai² tya' 'e untyuu²¹²na Ñu³oo pe 'naa'gii' jmai² 'e un'líi³moo' jna. ⁵⁰ Pe jna jo 'noo¹³oon wa' 'e untyuu²¹²i tsá² jna xu³fiin¹³ seein²¹ jaain²¹ 'in 'noo¹on la joon, joon 'ii jmoo¹o 'ii²¹. ⁵¹ 'E la ja²mo fuu²¹²u 'naa', jileei²¹ 'in unjí²i júu³ tyiia 'e fo³oo lo, jo jmí²¹² ijúun²in.

⁵² Joon gajin² 'in tyu² to² tsá² Israel sii²¹ Jesús:

—Nogi tsei² 'e ja²mo líi²na'a 'e 'yuu² 'in 'líi³mo alma tyi'i. 'Líi²¹² Abraham joongi jileei²¹ 'in cwo¹o júu³ tyú² 'in gajún¹mo 'i joon 'nugi fu²u jna'a: “In unjí²i jilaa²¹ 'e fo³oo lo, jo jmí²¹² ijúun²in.” ⁵³ ¿Ti líi²u 'e feei¹gi'i la 'líi²¹² nu¹u' Abraham? Gajún²mo 'i la joon jon gajún²mo 'in gacwo¹o júu³ tyú² la mo jéi¹. ¿'iin 'nu líi²u jon?

⁵⁴ Jesús gajin²in:

—Jo lí² untyuu²¹²na 'ñii'a, tsu wana untyuun²¹²na 'ñii'a jo to² 'ii³in. Pe 'in untyuu²¹²u jna Ñu³oo 'i, tsu 'ii jon foo²¹ 'naa' Dios tyii'. ⁵⁵ Pe 'naa' jo cwii¹naa' 'ii. Pe jna cwii¹moo. Joon wa jna fo³oo 'e jo cwii¹na 'ido joon jna tajuu²¹moo la líi¹ 'naa'oo'. Pe la jai² cwii¹moo joongi unjí²oo 'e jin²in. ⁵⁶ 'Líi²¹² tsafeei¹ tyii' Abraham galijløøi¹³ 'áa¹mo mo galiñii¹ini² jmí²¹² tyiia. Gani²¹, joon galijløøi¹³ 'áa¹.

⁵⁷ Joon gajin²in 'in tyu² to² tsá² Israel do sii²¹ Jesús:

—Jo mo 'oo²gi'i cincuenta jiin²¹. ¿Xiiala lí² 'e foo²¹o 'e gañii¹³u'u Abraham?

58 Joon gajin² Jesús:

—E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', la nu'gi 'e la seein²¹ Abraham, niseen²¹mo jna —jin² Jesús.

59 Joon 'in tsá² do gasaa^{13a} cuun²¹² ityuu¹³ⁱ Jesús. Pe Jesús do ga'mée¹mo 'ña'a joon cwo'¹o 'e cwo'¹ fee¹ do. Joon gangí¹i jee²¹² 'ido, ganga²mo.

9

Un'láa²i Jesús jaain²¹ tsá² tiui²

1 Joon li gangí¹i do nii²in jaain²¹ tsañuu¹ 'in nigangaa¹³ tiui². 2 Joon 'in tsá² ngi¹i coon¹³on do nigaunngí¹i 'ido, joon niga-jin²in:

—Tifo² tyii¹i, ¿'ee li' gangaa¹³ⁱ 'in tsañuu¹ tiui²? ¿Xúfo' røøi²¹ sáa³ jmii²¹ tsaa² 'ee si' røøi²¹ 'ña'a no tsaa² 'ee?

3 Joon gajin² Jesús:

—Jo galí² tiui² cwáain¹ tya' tsaa² tya'a 'ña'a jon'gi tsaa² tya' sáa³ jmii²¹; 'e galí² tiui² 'wii¹³ tya' coon¹³ 'e la joon ili² 'e²e Dios tsá² jilaa²¹ 'e lí² jmáa^{1a}. 4 Ná¹-a jmáa³aa to² tya' 'in gasii¹in jna mo jmii²¹² tsu najó²-o 'e li nuu²¹ joon jo 'iin lii¹gi jmá¹ to². 5 La 'ii²¹² 'e taan¹na 'e fu juncwii²¹ lo líi¹na jí² coo²¹ 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo.

6 Joon mo ngayuui¹³ gajin²in 'e júu³ lo Jesús gañí¹³ⁱ ni 'wó² joon gajmaa^{1a} xú capiléen³ jii¹ coon¹³ jmii²¹ 'e²e. Joon gasoon²¹on unni² 'in tsá² tiui² do. 7 Joon gajin²in sii²¹ⁱ 'in tsá² tiui² do:

—Cwó², cworuun¹³un unni²ⁱ coon¹³ jmii²¹ 'in 'o² tsi pila sii²¹ Siloé —'øøi²¹-tsi tsá² 'e sii²¹, 'in gasii¹in do, coon¹³ jmí¹.

Joon gangoo²¹-o 'in tsá² tiui² do, niruun¹³un unni¹in joon mo gacii¹³ⁱ joon nijnaa^{21o}. 8 Joon 'in tsá² née¹i tyan' li tyíin¹in 'in tuu² do coon¹³ tsá² 'in niganí²in 'in tiui do gajin²in:

—¿Ti jon' 'ino 'in tsá² la mo tyíin¹in 'in mi¹ⁱ caridad?

9 'Inlíi¹³ gajin²in:

—'Inoo do.

'Inlíi¹³gi gajin²in:

—Jon' 'ino do, pe coonti-i la joon jné²ⁱ.

Pe 'ña'a 'in tsá² do 'e noo²¹²ta tiui² gajin²in:

—Jna-a 'in tsá² ta tiui² do.

10 Joon gaunngí¹ⁱ 'in tsá² do:

—¿Xiiala li 'e nijnaa^{21o}?

11 Joon gani¹ⁱ 'in tsá² ta tiui² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Jesús 'in gaj-maa^{1xu} jii¹ gasúun²un unni³ⁱⁱ, joon jin²in sii²¹ⁱ jna²: “Cwó² fu li náa¹ pila sii²¹ⁱ Siloé, joon roon¹³on unni²ⁱ.” Joon gangoo²¹²oon joon mo garuun¹³un unni³ⁱⁱ do joon galí² jnaa^{21o}.

12 Joon gaunngí¹ⁱ 'in tsá² do sii²¹ⁱ 'in tsá² ta tiui² do:

—¿Náai¹³gi 'in tsañuu¹ do?

Joon gajin² 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñii²ⁱⁱ naai¹.

In tsá² fariseos unngí¹ⁱ 'in tsá² ta tiui² do xiiala galí¹ jnaa^{21a}

13 Joon 'in tsá² taai² do nijaa²¹²mo 'in tsá² ta tiui² do tyani tsá² fariseo. 14 Pe jmii²¹² 'ii¹ 'woo²¹ tsá² 'e jmii²¹² 'e gaun'láa²ⁱ Jesús 'in tsá² tiui² do. 15 'Wii¹³ joon gaunngí¹ⁱ 'in fariseos do 'in tsá² ta tiui² do xiiala galí² 'e la no nilí²-i jøø^{2ø}. Joon gajin²in 'ido:

—Jiin¹in gasúun²un 'ido unni³ⁱⁱ mo ngayuui¹³ joon joon garuun^{13oo}, 'wii¹³ joon nijnaa^{21oo} la no.

16 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo jin²in:

—'In tsañuu¹ 'in gajmaa^{1a} 'elo jo gaj-maa^{1a} 'ii²¹ tya' Dios tsu jo tsáai¹-tsi jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Pe 'inlíi¹³gi gajin²in:

—¿Xiiala lí² jmáa^{1a} 'e lí² milagro no wa'a røøi²¹ tsaa² tyi¹?

Coon¹³ la joon galí² tún² poo²¹² 'ii. 17 Joon gaunngí¹ⁱ tún¹ 'in tsañuu¹ ta tiui² do:

—'Nu-gi, ¿xiiala foo^{21o} cwáain¹ tya' 'in tsañuu¹ 'in gacwo^{1o} unni²ⁱ do?

Joon 'i-gi gajin²in:

—Jna fo^{3oo}, jaain²¹ tsá² 'in cwo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios 'ido.

18 Pe 'in tyu² to² tsá² Israel jo jo¹ mo líi²mogi 'e ta tiui² 'in tsañuu¹ do ce gatø^{1o} 'in sáa³ jmii²¹ 'in tsá² ni'láa²ⁱ do. 19 Joon gaunngí¹ⁱ tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² do:

—¿Ti 'ino-o yuu²¹ tyii¹ 'in ca la mo gan-gaa¹³mo 'e foo^{2oo} nitiuu²mo? ¿Xiiala li 'e la no nijnaa^{21o}?

20 Joon tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² ta tiui² do gañii¹i:

—Ne²oo'o 'e yuun²¹ tyi-oo'o 'ino, joon ca la mo gangaa¹³i tiuu²mo. 21 Pe jo né²e'e xiiala li 'e la no nijnaa²¹o. Jo mo la né²e'e 'iin gaun'lá² unní¹i. Unngí¹ duu' 'ña'a no, tsu tsá² 'in nifée¹mo no. 'Ña'a noo jmá¹a júu³ røø²¹.

22 Jmii²¹i gajin²in la joon tsu 'wii¹³ 'e 'goo²¹-o. Tsa 'in tyu² to² tsá² Israel gasí²i røø²¹ 'e jo cwo¹gi tsataa²i inu cwo¹ sinagoga jileei²¹ 'in jin² 'e Cristo Jesús. 23 Tsa 'wii¹³ joon gajin² tsacøøi¹³ tya¹a: “Unngí¹duu' 'ña'a no, tsu tsá² 'in nifée¹mo no.”

24 Joon gatø¹ø 'in tyu²u to² tsá² Israel do 'in tsañuu¹ ta tiui² do, joon gasí²i:

—Sii¹³ jna'a júu³ ja²mo tyani Dios. Jna'a ne²oo'o 'e tsá² røøi²¹ tsa² tyi¹ 'ino.

25 Joon gañii¹ 'in tsá² ta tiui² do:

—Jo ñí³ jna ti røøi¹ 'ino tsa² tyi¹ si jo røøi²¹ 'ee. Jiin¹³ 'e ñí³ii 'e jna-a tsá² ta tiuu²mo joon la no nijnaa²¹oo.

26 Joon gaunngí¹i 'in tsá² do tún¹:

—¿'Ee gajmaa¹a tyi¹i? ¿Xiiala jmaa¹a 'e gacwo¹o 'nu unni²i?

27 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—Nifuu²¹²gi jna 'naa' joon jogi unji²ii'. ¿'Ee li 'iin²¹²naa' 'e fo³oo tún¹ 'e nifo³oo do? ¿Ti 'iin²¹²naa' liin²naa' tsá² tya'a?

28 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do gauntyí²in 'ido joon gasí²i 'ido:

—'Nu-u, lí²u'u tsá² tya' 'in tsañuu¹ do pe jna'gí¹i lí²na'a tsá² tya' Moisés 29 tsu jna'a ne²oo'o 'e Dios nigafee²¹mo Moisés pe 'in tsañuu¹ do jo né²e'e xiia fu seen²¹.

30 Joon 'in tsá² ta tiui² do gajin²in:

—'Áa¹i tsa'góo²-tsii 'e foo²¹ 'naa' 'e jo ñí²ii' xiia' seen²¹ 'ido pe 'ido nigacwo¹o jna unni³ii! 31 Tyá²-u né² jna' 'e jo unjí²i Dios júu³ tyú² 'e faa²¹a tsá² røøi²¹ tsa² tyi¹. Unjí²i Dios jiin¹³ júu³ tya' tsá² 'in un'goo²¹o 'ii joongi jmoo¹o 'ido jiin¹³ 'e 'iin²¹²in Dios. 32 Jo mo li sá² júu³ 'e galí jnaa²¹a jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiui² ca la mo gangaa¹³i. 33 Wa' 'in tsañuu¹ no jo gasii¹in Dios 'ii jo 'e lí² jmá¹a jiin¹³ coon²¹.

34 Joon 'in tyu² to² tsá² Israel gajin²in sii²¹i 'in tsá² ta tiui² do:

—'Nu-u, 'in gangaa¹³ coon¹³ tsa² tyi¹, joongi 'iin²¹²un 'e³e jna'a júu³ tyú².

Joon gatyii¹mo 'in tsá² ta tiui² do jee²¹² 'ii.

Lawa jaain²¹ tsá² tiuu²mo 'in jo jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios

35 Joon galiñii¹ Jesús 'e gatyii¹in tsá² Israel 'in tsá² ta tiui² jee²¹² 'ii joon mo jiin¹in Jesús 'in tsá² ta tiui² do joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—¿Ti jo¹ lí²u Jóon¹on Dios?

36 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Sii¹³ jna 'iin²¹² 'i tsu joon jo¹o lí²na 'ii.

37 Joon gajin² Jesús:

—'In niñí¹mo 'nu 'i. Jna-a 'i 'in sii¹³u coon¹³on.

38 Joon 'in tsañuu¹ do tsifu gasii²¹i moojni¹i tyani Jesús joon gajin²in:

—Jo¹o lí²na 'nu, Ña'ñu¹u.

Joon gaun'goo¹o Jesús.

39 Joon gajin² Jesús:

—Jna goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo 'e 'ná¹-a li sá² 'ii²¹ 'e li jnaa²¹ 'in tiui² joon 'in jnaa²¹ ilitiuu²mo cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios.

40 Joon 'in lí¹³ tsá² fariseos 'in taai² do coon¹³ Jesús mo ganú²un 'e júu³ do joon gaunngí¹i sii²¹i Jesús:

—¿Ti joon tsá² tiuu²mo jna'a jon?

41 Joon gajin² Jesús:

—Wa'a 'naa' 'e tiuu²naa' jo 'e tsa² røø²¹naa' cwáain¹ tya' tsa² tyi¹. Pe 'e foo²oo' 'e jnaa²¹oo' joon 'oo²oo' tsa² tyi¹.

10

Júu³ tya' li náa¹ 'yá²

1 Faa²¹gi Jesús:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús— jileei²¹ 'in jo tsataa² li 'oo² 'yá² li taai² joo'saa²¹ pe tsataa² fu li' li xiia' uun²¹ 'i. 2 Pe 'in tsá² li 'oo² 'yá² do 'ii 'in tsá² 'in ngí¹ to² 'aai¹ joo'saa²¹ do. 3 Joon 'in tsá² 'in ní² 'oo² 'yá² do inó² 'e 'oo² 'yá² do tya' 'in tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹ 'e tsá² 'ido. Joon 'in joo'saa²¹ do cwii¹o jmí¹ tya' 'in 'aa¹ 'ii. Joon 'in tsá² 'aa¹ joo'saa²¹ do ñii¹o 'ee sii²¹ 'ido la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'woo¹ ni

'ido fu caluu. ⁴ Joon mo ngayuui¹³ 'woo¹ ni 'in joo'saa²¹ do jileei²¹ joon 'in 'aai¹ 'ii gang¹ ngóo¹-o nifugi li ningalín² 'in joo'saa²¹ do. Joon 'in joo'saa²¹ do ngalín² caluu tsu cwii¹ 'ido jmí¹ tya'a. ⁵ Pe jo tsalín² 'in joo'saa²¹ do caluu 'in jo cwii¹ in xujoon 'e cwii¹o, tsu jo cwii¹ jmí¹ tya' 'in tsá² jo cwii¹in —jin² Jesús.

⁶ Jesús gatyaa¹ 'e júu³ lo tya' 'e 'e²e tsá² pe 'in tsá² fariseos do jo ga'øøi²¹-tsi 'e cwoo¹ 'øøi²¹-tsi 'e júu³ do.

Jesús líi¹ 'in 'aa¹ joo'saa²¹ 'in tyú¹

⁷ Joon gajin² Jesús tún¹ ši²¹ 'in tsá² do:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Jiin¹³ jna-a líi¹na 'oo² 'yá² do 'e li tsataai² joo'saa²¹, tsu la taai² joo'saa²¹ tsi 'yá² coon¹³ 'oo² 'yá² do la joon jon 'wii¹³ jna-a lí²-i tsataai² tsá² ñu¹fú². ⁸ Jileei²¹ 'in jalín² jée¹gi la jna 'uun²¹ 'i, la jo unjii²in 'in joo'saa²¹ do 'in jo cwii¹in la joon jon jo unjii²in 'in tsá² tsataai² ñu¹fú² 'in jalín² jée¹gi lagi jna. ⁹ Jna-a líi¹na 'e 'oo² 'yá² do joon jileei²¹ 'in tsataai² 'wii¹³ jna itiin¹³mo 'ii. Líi¹i lawa joo'saa²¹ 'in tsataai² tsi 'yá² joongi 'woo¹i seen²¹in tyú² sá² 'e dø¹ø.

¹⁰ 'Pe 'in 'uun²¹ do canii² jó² jajmaa¹a 'uun²¹, joongi jajngaa¹³i 'in joo'saa²¹ do joongi tyaa¹ cwii¹³in. Pe jna nigoo²¹²oo 'e cwoo²oo juncwii²¹ tya' tsá² joon jna cwóo³oo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú² 'áa¹mo. ¹¹ La 'in tsá² tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ la joon jon jna tíi²mo tyú² 'aa²na tsá². 'In tsá² 'in tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹ cwoo¹o juncwii²¹ tya'a 'wii²¹² tya' joo'saa²¹ 'áa¹i. ¹² Pe 'in ní² joo'saa²¹ 'e 'lee¹³mo jo jmoo¹o la joon tsu mo ní²in jó¹ jaain²¹ 'yia¹ lobo joon gatíuu²mo joo'saa²¹ 'aa¹i, gacwiin¹o tsu jo 'né²e 'in joo'saa²¹ do tsu jon' joo'saa²¹ tya'a. Joon 'in 'yia¹ lobo do gasan²mo 'in joo'saa²¹ do joon 'in catyaa² do gaxé¹mo. ¹³ 'In tsañuu¹ do gacwiin¹o tsu jmoo¹o to² 'lee¹³mo jo 'ee cwáain¹ tya'a 'in joo'saa²¹ do.

¹⁴⁻¹⁵ 'Jna-a líi¹na tsá² 'in tíi²i tyú² 'aa¹i joo'saa²¹. La cwii¹in Ñu³uu jna la joon jon cwii¹mo. La joon jon cwii¹mo tsá² tyia 'in jai² líi²i jna 'in líi¹i lawa joo'saa²¹ tyia.

Joon 'ido cwii¹mo jna jon. Joon cwó³oo juncwii²¹ tyia 'wii²¹² tya' 'in joo'saa²¹ do.

¹⁶ Joon 'aa²mogii joo'saa²¹ xeei²¹ 'in taa²i tsi 'yá² li xiia' 'in jon' taai² tsi 'yá² lo, 'ná¹ nitee²oo jon. Joon ijmaa¹a nuu¹³o júu³ tyia joon jilee²¹mo tsataai² coon²¹ 'yá² tya'a joon jaan²¹mo 'in 'aa¹i 'ii.

¹⁷ "Nee¹mo Ñu³uu jna tsu cwó³oo juncwii²¹ tyia 'wii²¹² tya' tsá² joon iñii¹mo tún¹. ¹⁸ Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in jnga²i jna pe 'ñia¹oo cwó³oo juncwii²¹ tyia tsu jiin¹³ la joon 'iin²¹²na. 'E tíi²mo cwó³oo joon coon¹³ la joon iñii¹mo tún¹. Tsu 'ii²¹ joon nijmaa¹a Nu³uu —jin² Jesús.

¹⁹ Joon mo ganúu²un tsá² Israel 'e júu³ lo joon gacoon²¹gi tún²-un gaxeei¹ yaai.

²⁰ Joon fúu¹ tsá² jee²¹² 'ii do gajin²in:

—¿'Ee li' 'e unjii²i' júu³ tya' 'in tsañuu¹ no tsu 'in líi¹³mo 'in yuui² alma tya' 'ino joongi yu¹ caa²¹²mo 'ino?

²¹ Pe 'in líi¹³gi gajin²in:

—Wa'a 'yuui² 'in líi¹² alma tya' tsá² jo lí² faa²¹a tsá² la no. Jo lí² cwó¹o espíritu gó² unni² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tiu².

'In tyu² to² tsá² Israel untyii²in Jesús

²² Ningóo¹o jiin²¹ cwii² joon gatí² jmii²¹² 'e unjmuu²¹²i tsá² Israel cwo¹ fee¹ si² fu Jerusalén tíi² la joon nigasi² 'e unjmuu²¹²i tsá² la coon²¹ jiin²¹ ca la mo niga'yee²¹i.

²³ Joon sá² coon²¹ ni'nú¹ fee¹ tya' cwo¹ do 'e sii²¹i Salomón joon ni'nú¹ joon ngi¹i Jesús.

²⁴ Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do gajmaa¹a coon²¹ líi²¹ ce cu² jiin¹ li siin¹²in Jesús joon gajin²in ši²¹i 'ido:

—¿Lii ca 'e cwo²o jna'a 'e la né²e 'e 'iin 'nu? Wana 'nu Cristo sii¹³ jna' coonti júu³ coon²¹ tsá¹.

²⁵ Jesús gajin²in:

—Nifuu²¹² jna 'naa' pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' jna. Jilaa²¹ 'e jmóo³oo to² tyu² Ñu³oo 'e ni'e²e 'naa' 'e Cristo jna. ²⁶ Pe 'naa' jo jo¹ líi²naa' tsu jo líi¹naa' joo'saa²¹ tyia jiin¹³ la li 'e nigafuu²¹²uu 'naa' la mo jée¹. ²⁷ Tsu joo'saa²¹ tyia cwii¹o jmí¹ tyia joongi cwii¹mo joon 'ii-gi jalín²mo coon¹³ jna. ²⁸ Joon jna icwó³oo juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo joon jo jmii²¹² 'iin²gi. Joon

jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin tyí²in 'ido ja'cwóo³oo.
²⁹ Ñu³oo nicwoo¹³i jna joon 'ii-gi 'in feei¹gi
 la jee²¹² jileei²¹ joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in li²
 tyí²in 'ido ja'cwoo²¹o. ³⁰ Jna-a coon¹³ Ñu¹u',
 jaan²¹mo jna'a líi¹na'a.

³¹ Joon 'in tyu² to² tsá² Israel do son²on
 cuun²¹² la mo 'e tyuu¹³i Jesús. ³² Joon
 gajin²in Jesús sñi²¹i 'ido:

—'Láa²mo 'e tyú² nigajmáa³aa tyani 'naa'
 coon¹³ 'ii²¹ tya' Ñu³uú ζnoo 'e tyú² lo 'e
 tyuu¹³naa' jna cuun²¹²?

³³ Joon gajin²in 'in tsá² tyu² to² Israel do:

—Jo tyuu¹³na'a 'nə cuun²¹² cwáain¹ tya' 'e
 tyú² nigajmaa¹³a pe cwáain¹ 'e nigafaa¹³a
 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tyi'i. Tsu 'nə-u
 jaain²¹ tsañu¹ 'in jmaa¹i 'ña'a Dios.

³⁴ Joon gajin² Jesús sñi²¹i 'in tsá² do:

—Ni jí² ley tyi'naa' 'e faa²¹a 'e jin²in Dios:
 “Naa' líi¹naa' dioses jon.” ³⁵ Né²o' 'e jin²
 jí² tya' Dios joon jo lí² wa' jo røø²¹²na'.
 Joon Dios gaunsii²¹i jna' 'in 'ii²¹ júu³ tyú²
 tya'a, “dioses.” ³⁶ Joon wa gatyii¹in Dios
 jna joongi sii¹in jna ni cwoo¹³ fu juncwii²¹,
 ζxiiala líi¹naa' 'e foo²oo' 'e nifo³oo júu³ 'laa²¹
 mo gafo³oo Jón¹on Dios jna? ³⁷ Joon wa jo
 jmá³aa jilaa²¹ 'e jmoo¹o Ñu³uú joon jo 'ná¹
 jo¹ líi²naa' jna. ³⁸ Pe wa'a jmá³aa, xufiin¹³
 jo jo¹ líi²naa' jna, jo¹ cwolín²naa' jilaa²¹ 'e
 jmóo³oo 'e coon¹³ la joon 'e liní²ii' coonti
 'e ngi¹i Ñu¹u' coon¹³ jna joongi jna ngii³oo
 coon¹³ Ñu¹u'.

³⁹ Coongi tún¹-un 'iin²¹²in 'in tyu² to² tsá²
 Israel do saan¹i pe Jesús galáa²mo 'ña'a.

⁴⁰ Joon Jesús gangaa¹³i fu li'ngoo¹³ jmii²¹
 sii²¹ Jordán li' li 'yeei²¹ ñi¹. Joon joon
 gajaan¹an li mo ta natyín¹in Wó³ nisaa¹i
 tsá² jmii²¹² ca la jéei¹³. ⁴¹ Joon fúu¹mo tsá²
 'in gangalín² ngajóøi² Jesús. Joon jin² 'in
 tsá² do cwáain¹ tya' Jesús:

—'E la ja²mo xufiin¹³ jo gajmaa¹a Wó³
 do jiin¹³ coon²¹ li² milagro pe jilaa²¹ 'e
 gajin²in 'wii²¹² cwáain¹ 'in tsañu¹ no 'e
 nilaja²mo.

⁴² Joon fúu¹ 'áa¹mo tsá² 'in jo¹o galíi²i
 Jesús li taain¹ do.

11

Mo gajún¹ Lázaro

¹⁻² Joon née¹i gaai²¹ la 'oo²¹ ruu²¹i coon²¹
 fuu²¹ li sii²¹ Betania, Lázaro coon¹³ María
 coon¹³ Marta. 'In María do, 'ii 'in nigaxée²i
 jmii²¹ jmafuu²¹ tñi² Jesús joon gauntyu^{uun}²¹
 tñi² Jesús coon¹³ jnutyi²o. La 'ñi²¹² joon
 galitsaa¹³a Lázaro do. ³ Joon gasii¹in 'in gáí¹
 ruui²¹ Lázaro do júu³ fu li taain² Jesús, sñi²¹i
 'ido:

—'Áa¹mo jo¹ tsaa¹³a amigo tyi'i Lázaro.

⁴ Joon mo ganúu²un Jesús 'elo, joon
 gajin²in:

—Jo ijúun¹in coon¹³ 'e jmoowúu¹ do 'e
 'ii³in to² tya' 'e 'e²e tsá² jiin¹³ 'ii²¹ tya' Dios
 Jmii²¹ joon coon¹³ la joon jon iliñi¹ tsá² 'ii²¹
 tya' Jón¹on Dios.

⁵⁻⁶ Joon mo ganúu²un Jesús 'e júu³ lo
 'e tsaa¹³ Lázaro gajaan¹o tún² jmii²¹²gi fu
 li taan¹in xufiin¹³ 'áa¹mo 'iin²¹²in Marta
 coon¹³ ruu²¹i Lázaro. ⁷ Mo ngayuui¹³ joon
 gajin² Jesús sñi²¹i tsá² 'in ngi¹i coon¹³on:

—Tsaa²¹a' tún¹ fu Judea.

⁸ Joon gajin² 'in ngi¹i coon¹³on do:

—Tifo² tyii¹, ζti coon²¹gi tún¹ 'iin²¹²u'un
 cwoo¹³o? Jo 'áa¹mo ngó¹ 'e 'iin²¹²in 'in tsá²
 do jngaa¹²i 'nə coon¹³ cuun²¹².

⁹ Jesús do gajin²in:

—Sá² dyatun¹ hora 'e ti 'yiia²¹. Wa 'e ngi¹
 tsá² mo jmii²¹² jo tyuin² tsá² tsu sá²-a 'yiia²¹
 tya' juncwii²¹ lo tya' 'e jnée²in jøø² tsá².
¹⁰ Pe wa ngi¹ tsá² mo canu²¹, tyui² tsá² tsu
 jo 'yiia²¹ jnée²in.

¹¹ Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sñi²¹i
 tsá² tya'a:

—Nicwuu²¹mo amigo tyi' Lázaro. Pe no
 cun'un ní²ii niunjnaa¹-tsi.

¹² Joon gajin²in 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do:

—Ña'ñu¹u', wana jiin¹³ 'e nicwuu¹i lí²-i
 un'láa²mo 'ña'a. Jo 'ná¹gi cwoo¹³o.

¹³ Pe Jesús gajin²in 'e 'øøi²¹-tsi júu³ tya'a
 'e nijún¹mo Lázaro joon ga'øøi²¹-tsi 'in tsá²
 'in ngi¹ coon¹³on do 'e faa²¹a Jesús 'e jiin¹³
 'e canii² 'e cwuu¹mo 'ido. ¹⁴ Joongi gajin²
 Jesús la tí²:

—Nijún¹mo Lázaro. ¹⁵ Joon jløø²moo 'e
 jo nitiin¹³ taan¹na do tsu coon¹³ la joon 'e

tyá²gi tyii' tya' 'e ja²mo líi²naa'. Pe tsaa²¹a' tsajøø²¹²na'.

16 Joon gajin² Tomás, 'in nisii²¹ jon Gemelo, sii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³on Jesús catyaa² do:

—Tsaa²¹² jna' jon, joon júun²na' caan²¹mo coon¹³on.

Jesús unjiin¹in tsá²jee²¹² 'líi²¹²

17 Joon mo gatyía¹ Jesús Betania ningó¹o tyán² jmíi²¹² jiin¹³ la ni'ái¹ Lázaro. 18 Joon tsu 'wii¹³ náa¹ tyan' Jerusalén Betania, ti tún² kilómetros tsi ca'no³o, 19 joon 'áa¹mo fúu¹ tsá² seein²¹ Israel ningalín² nifée¹³i Marta coon¹³ María cwo¹o 'ido fo'fee¹ cwáain¹ tya' 'e gajúun¹ ruui²¹ 'ido. 20 Joon mo galiñii¹ Marta 'e ngó¹o jmoo²¹ tye²mo Jesús joon cwo¹i Marta nijeen²en ni 'ido. Pe María-gi do gajaan¹o inuu. 21 Joon gajin² Marta sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyiin¹u'un jo gajúun¹in ruu²¹na do. 22 Pe jna ñi³oo 'e cwo¹o Dios 'nə jilaa²¹ 'e mi³i.

23 Joon gajin² Jesús sii²¹i Marta:

—Injiin¹in ruui²¹ 'nə tún¹.

24 Marta-gi gajin²in:

—Jo¹o, jna ñi³oo 'e injiin¹o mi ti jmíi²¹² li gatséi¹ mo jiin¹in 'líi²¹².

25 Joon gajin²in Jesús sii²¹i 'ido:

—Jna-a jon jmáa³aa 'e jiin¹in tsá² jee²¹² 'líi²¹², jna-a cwo³oo tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'In jo¹ líi²i jna xu¹fiin¹³ júun²in, ijiin¹o tún¹. 26 Joon jilee¹ 'in jiin¹ 'in jo¹ líi²i jna jo júun²in. ¿Ti jo¹ líi²u 'e júu³ lo?

27 Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ña'ñu¹u', jo¹o líi²na 'e 'nə-u Cristo, Joon¹on Dios Jmii²¹ 'in 'ná¹ jó¹o ni cwo¹³ juncwii²¹.

Jesús xuui²¹²-tsi mo tyú¹a ni 'aan¹ tya' Lázaro

28 Joon mo ngayuui¹³ gajin² Marta 'e júu³ lo gangaté²e ruu²¹i María sii²¹i 'ido 'uun²¹mo:

—Nicwa²mo Tifo² tyi' joon gajmaa¹a júu³ tøø²¹ø 'nə.

29 Joon mo ganúu²un María 'e júu² do tsifuu garoon¹on gangóo¹o ngafee¹³i Jesús.

30 Jo ga¹i 'in Jesús ti 'i fuu²¹ do pe do-o tyiin¹in

li gafee²¹i Marta 'ii. 31 Joon mo ganí²i 'in tsá² Israel 'in taai² cwo¹o fo'fee¹ María 'e garoon¹on 'ido ce tyí² cwo¹i 'ido fu caluu joon ngalín² caluu María líi²i 'e tsá¹ 'ido fu ni 'aa¹ do 'e ngatyii¹³i 'ido.

32 Joon mo gatyía¹ María li siin¹³in Jesús, joon gasi²¹i wojní¹i tyani Jesús joon jin²in:

—Ña'ñu¹u', wa mo'o tyiin¹u'un jo gajúun¹ ruu²¹na do.

33 Joon mo ganí² Jesús 'e cí²i María coon¹³ 'in tsá² Israel 'in ningalín² coon¹³ María joon galili²i Jesús faí²-i 'áai¹ joongi gangatyin²-tsi. 34 Joon gaunngí¹i:

—¿Xii li' ga'áa¹naa'?

Joon 'ido-gi gajin²in:

—Ña'ñu¹u', na¹ du' cwojøø²¹ø.

35 Joon gatyí²i Jesús. 36 Joon gajin² 'in tsá² Israel do:

—Jøø²duu' áa¹mo ni 'iin²¹²in ni 'ido.

37 Pe 'inlíi¹³ jee²¹² 'in tsá² seein²¹ Israel do gajin²in:

—In no-o 'in gacwo¹o unni² 'in tsá² tiui² do, ¿ti jo 'ee nilii¹i jmá¹xə tya' 'e jo júuin² Lázaro no?

Gajiin¹in Lázaro

38 Joon Jesús ngatyin²-tsi tún¹, joon gatyéen¹in ni 'aa¹ do. Joon 'e 'aa¹ do nilí² too²¹ xá² joon ni injni¹ coon¹³ coon²¹ cuun²¹² fee¹. 39 Joon gajin² Jesús:

—Jan² cuun²¹² 'e injni¹ 'oo² no.

Joon Marta, ruui²¹ 'in 'líi²¹² do gajin²in:

—Ña'ñu¹u', wa jo nijmaa²¹a tsu ningóo¹on tyán² jmíi²¹² jiin¹³ la júin¹ Lázaro.

40 Pe joon gajin²in Jesús:

—Nifuu²¹²oo 'nə wana jo¹ líi²u imóo³o'o xiiala 'e tsafee¹mo Dios.

41 Joon gajan²o cuun²¹² do joon gajøø²ø Jesús fu yu' joon faa²¹a júu³ tyú², jin²in:

—Nu³, cwo³-oo 'nə maa¹³mo'o tsu ni-ganuu²o'o júu³ tyiia. 42 Jna ñi³oo 'e nuu²¹o'o júu³ tyiia coon²¹ tøø²mo. Foo¹³na 'nə 'wii²¹² tya' 'e jøø²ø 'in tsá² no 'e ilitsái¹-tsi 'e 'nə-u gasii¹un jna.

43 Mo ngayuui¹³ jin²in la joon, joon ga'oo¹o tá², tøø²¹ø Lázaro:

—iLázaro, júu¹ fu lo!

44 Joon 'in 'lîi²¹² do gacwo¹o joon 'in paa²¹ 'mi²i cwoo²¹o coon¹³ tîi²i joon 'in jni² 'mi²i tsi ní¹i. Joon gajin²in Jesús:

—Sii¹³ cwoo²¹o tîi²i cwotyee²¹mo.

Sîi¹i tsá² røø²¹ saan¹in Jesús

45 Joon fúu¹mo tsá² Israel 'in ningalîin² coon¹³ María joon gani² 'e nigajmaa¹a Jesús jo¹o lîi²i. 46 Pe 'inlîi¹³ 'in tsá² do ngalîin² nijmaa¹³a tsá² fariseos júu³ jilaa²¹ 'e niganii²¹i 'e gajmaa¹a Jesús. 47 Joon 'in tsá² fariseos do joongi coon¹³ 'in tyu² to² untsá² do gauncaain²¹ yaai coon¹³ jileei²¹ tsacøøi¹³ joon gajin²in:

—¿'Ee ijmo²¹o? 'In tsanuu¹ no 'áa¹mo jmoo¹o li² milagro. 48 Wana tuu²¹²na¹ 'ino, jilee²¹mo jo¹o ilîin² 'ii. Joon 'in tsá² 'oo¹o to² Roma ijalîin² 'e jafin²mo cwo¹ fee¹ tyi¹ joongi ija¹in²mo jna¹.

49 Pe jaain²¹ jee²¹² 'ii do 'in sii²¹ Caifás 'in tyu² to² fii²¹² untsá² jiin²¹ joon gajin²in:

—'Naa' jo ní²i 'ii jiin¹³xu, 50 jon'gi li²naa¹ 'e tyú² tyi-o¹ 'e júuin² jaan²¹mo tsañuu¹ tya¹ goo²¹o' lagi 'e 'iin²in la tøøi² li saan²¹an¹.

51-52 Pe Caifás do jo gajin²in jiin¹³ 'e 'øøi²¹-tsi 'ña'a, Dios gacwo¹ 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi 'e faa²¹a do 'e ijúuin² Jesús 'wii²¹² tya¹ jileei²¹ 'in seein²¹ Israel. Jon' ijúuin² 'wii²¹² tya¹ jiin¹³ tsá² 'in seein²¹ Israel pe ijúuin² tya¹ iuncaain²¹ jileei²¹ jón¹on Dios 'in née¹i li caain²¹ ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. 'E gacwo¹o Dios 'ii 'e ga'øøi²¹-tsi la do tsu¹ 'wii¹³ tsafeei¹ tyu² to² fii²¹² untsá² 'ii. 53 Ca jmîi²¹² joon gasîi²i 'in tsá² 'oo¹o to² do seein²¹ Israel xiiala ijngaa¹³i Jesús.

54 Wii¹³ joon jo lí² ngi¹gi Jesús jee²¹² tsá² seein²¹ Israel, joon gacwa¹o fu li¹ Judea joon gangóo¹o co' coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ fu li sii²¹ Efraín. Joon do-o gajaan¹an coon¹³ 'in ngi¹i coon¹³on.

55 Joon xu¹ ná¹gi ti jmîi²¹² pascua tya¹ tsá² Israel. Joon fúu¹mo tsá² 'in née¹i 'e fuu²¹ náa¹ la caain²¹ co' Jerusalén ngalîin² fu Jerusalén nu¹gi lagi itî² jmîi²¹² pascua 'e tsaruuin¹³ yaai joon coon¹³ la joon lityúu¹i. 56 'In tsá² jalîin²in Jerusalén ngîi¹i 'naa²¹i Jesús joon la 'îi²¹² taai² inuu¹ cwo¹ fee¹ do unngîi¹i ruu²¹i:

—Xiiala lîi²u, ¿ti ijó¹o li ti jmîi²¹² lo 'owa jo jó¹'ee?

57 Joon 'in tsá² fariseos coon¹³ 'in tyu² to² untsá² nityu² to² wana 'in niñîi²in xiia¹ tyîin¹in Jesús joon 'ná¹ cwatyajmaa¹³ 'ido 'ii júu³ tsu¹ joon isaan¹mo 'ido.

12

Jaain²¹ tsamî² xée²i Jesus jmîi²¹ jmafuu²¹

1 Jñuu² jmîi²¹²gi 'ná¹ ti jmîi²¹² pascua gangó¹on Jesús fu Betania li tyîin¹ Lázaro 'in gaunjiin¹in Jesús jee²¹² 'lîi²¹². 2 Joon do-o gatyaa¹ tyú² 'e dø¹²ø tsá² 'e jløø¹³i 'e tyîin¹ Jesús jee²¹² 'ii. Marta tyaa¹ 'uunñi² ni mesa la 'îi²¹² tyîin¹ Lázaro coon¹³ Jesús gø¹²ø. 3 La 'îi²¹² joon tyei² María tyiin¹an jmîi²¹ jmafuu²¹ 'éein³ ti coon²¹ tsa² litro 'e tyîin¹ 'moo¹³ 'áa¹mo. 'E jmîi²¹ jmafuu²¹ 'e sii²¹ nardo do gasóon²on tîi² Jesús joon mo ngayuui¹³ joon tsifu gasii²¹i coon¹³ jnú² tyîi¹i. Joon la caain²¹ tsi inuu¹ garø¹i jma² tya¹ 'e jmîi²¹ jmafuu²¹ do. 4 Joon jaain²¹ 'in tsá² tya¹ Jesús 'in sii²¹ Judas Iscariote, jón¹on Simón, 'in ti li 'nîi¹i Jesús gajin²in:

5 —¿'Ee li¹ jo ga'nîi²¹² 'e jmîi²¹ jmafuu²¹ do 'e uncoon¹³ tya¹ 'in tanîi²in tsu¹ tyîin¹ la ti 'e jnaa¹a tsá² jee²¹² coon²¹ jiin²¹?

6 Pe Judas do jo gajin²in wa¹ 'e jo¹ 'nee¹i tsá² tañîi²in, 'e gajin²in la do tsu¹ 'uun²¹ 'ii joongi tsu¹ 'wii¹³ 'e 'ii-o náa¹ cwoo²¹o tu'mî² taa¹³ cuu². Joon 'wo²o 'e cuu² taa¹³ tsi.

7 Joon gajin² Jesús sii²¹i Judas do:

—Jo jni¹³ nu¹u, tsu¹ lawa 'e sóon²i jna mi 'á¹na. 8 Coon²¹ tøø²mo seein²¹ tsá² tanîi²in jee²¹² 'naa¹ 'e lí² uncóon¹³oon¹ pe jna jo coon²¹ tøøi² iseen²¹na jee²¹² 'naa¹.

Sîi¹i 'in tyu² to² untsá² 'e jngaa¹³mo Lázaro

9 Joon mo galiñîi¹ tsá² Israel 'e tyîin¹ Jesús fuu²¹ Betania joon 'áa²mo fúu¹ ngalîin² ngajøø²¹²i Jesús, jon' wa¹ jiin¹³ 'e 'iin²¹²in ní²in Jesús 'e 'iin²¹²in ní²mo jon Lázaro 'in gajmaa¹a Jesús gajin¹in jee²¹² 'lîi²¹². 10 Joon gasîi¹i 'in tsá² tyu² to² untsá² do røø²¹ 'e jngaa¹³mo jon Lázaro, 11 tsu¹ 'wii²¹² tya¹ 'ido-o fúu¹mo tsá² Israel jo¹o galiñîi¹ Jesús joon gatuu²mo 'in untsá² do.

Mo ga'i² Jesús Jerusalén

12 Fúu¹mo 'áai¹ tsá² 'in gangalín² Jerusalén li ti jmí²¹² pascua. Mo jná² joon mo galiñi¹ 'in tsá² fúui¹ do ityí¹a Jesús 'e fuu²¹ do, 13 joon ganga'naa¹a ni moo²¹ joon ga'woo²¹i ngajeen¹in Jesús, joon faa²¹a tá¹, jin²i:

—i'In tyú¹mo Dios! i'In cwaa³mo 'in gajó² cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u! i'In cwaa³mo 'in Róøi¹³ tya' tsá² Israel!

14 Joon Jesús gatsee²¹i jaain²¹ bu³ joon gacwó²o 'ido jii¹³ la lí² 'e faa²¹a ni jí² tya' Dios:

15 Jo toon²oon' fo²-'oo' tsá² seen²¹ fuu²¹ li sii²¹ Sion. Jóø²duu' no-o cwéi¹ Róøi¹³ tyii', tyiin¹ jaain²¹ bu³.

16 La mo 'láa² 'wii²¹² jo 'øøi²¹-tsi 'in tsá² ngi¹i coon¹³ Jesús jilaa²¹ 'e nigalí². Pe mo ngayuui¹³ gangai² Jesús fu ñu¹fú² joongi gati²-tsi 'e jilaa²¹ 'elo 'e toon²¹² ni jí² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Jesús joon la joon nigaj-maa¹a tya' 'ido.

17 'In tsá² 'in nitéen²in coon¹³ Jesús la mo gatø¹²ø Jesús Lázaro 'oo² 'aan¹ joon gaun-jii¹o jee²¹² 'lii²¹², 'in tsá² do 'áa¹mo tyaa¹a júu³ cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e gani²i. 18 Tsu 'wii¹³ 'e júu³ gatya¹a 'ido joon ga'woo²¹i 'in tsá² fúui¹ do ngajéen²in Jesús. 19 Joon 'in tsá² fariseos sii¹i la jee²¹² yaai:

—Jóø²oo', jo jmé¹i tyi' jilaa²¹ 'elo. Ñii²duu', jilee²¹mo tsá² ngalín² coon¹³ 'ii.

Inlíi¹³ tsá² faa²¹a jmí¹ griego 'naa¹i Jesús

20 Jee²¹² 'in tsá² ngalín² fu li gati² jmí²¹² Jerusalén seen²¹ 'inlíi¹³ 'in nifaa²¹a jmí¹ griego. 'E nijalín² 'e un'goo²¹o Dios. 21 'In tsá² faa²¹a jmí¹ griego do gangatyéen¹in co' li siin¹²in Felipe 'in seen²¹ coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Betsaida náa¹ cwoo¹³ 'wó² tya' Galilea. 'In tsá² griego do gamí¹i tyani Lii²¹² do sii²¹i 'ido:

—Tsañu¹, 'iin²¹²na'a nee²¹²na'a Jesús.

22 'In Lii²¹² do ngajmaa¹³a júu³ Andrés joon mo ngayuui¹³ joon ngalín² mo je wáai² do ngatyaa¹a júu³ coon¹³ Jesús. 23 Joon gajin²in Jesús:

—'E gatyí¹a gati²-i 'ii²¹ 'e untyú²i Dios jna, 'in Ruui²¹ Tsá², mi júun²na. 24 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', wa ca mi² trigo 'e jo jní²i tsá² ni 'wó² joon wa jo júun²mo, joon la mo líi²¹² ca mi²i. Pe wa najúin¹ 'e ca mi² do joon 'e iyii¹a 'láai²gi. 25 Jileei²¹ 'in un'øøi¹ juncwii²¹ tya'a icaa²mo juncwii²¹ tya'a pe 'in jo tsáai¹-tsi juncwii²¹ tya'a 'e ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo iun'øø¹i juncwii²¹ tya' 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 26 Wana 'in 'iin²¹²in jmá¹a to² tyu³uu 'ná²a 'e jo tiui² jna. Joon doñixii¹ siin¹³na joon jon siin¹²in 'in jmoo¹o to² tyu³uu. Joon iuntyú¹mo Ñu¹³uu 'ii.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e ti li júuin²

27 'No no 'áai¹ ni'i¹-tsii tya' 'e tsangí¹na —jin²in Jesús—. ¿'Ee ifo³oo? ¿Ti lí² fo³oo: “Ñu¹³, un'øøi¹ jna wa'a jo cwotyángí²na jilaa²¹ 'e itsangí²na?” Pe jo lí² fo³oo la joon tsu 'ii²¹ joon 'yuu²na. Ifo³oo: 28 “Ñu¹³, 'ii²i 'wo²o coon¹³ 'e la joon un'goo²¹o tsá² 'nu” —jin² Jesús sii²¹i Jmii²¹ tyiin¹ ñu¹fú².

Joon ganuu¹un coon²¹ júu³ jó¹ fu nu¹fú² 'e nijin²in:

—Ni'e²moo 'ñii'a joongi i'ée¹³moo 'ñii'a tún¹ tya' 'e un'goo²¹o tsá² jna.

29 'Inlíi¹³ 'in tsá² téen²in do jin²i:

—Cwaain² 'ná³ 'in niga'óon²on do.

'In líi¹³gi gajin²in:

—Jaain²¹ ángel gafee²¹i Jesús.

30 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Jon' gafaa²¹a 'e júu³ lo 'wii²¹² tyiajna, 'e gafaa²¹a 'wii²¹² tyi'naa'oo'. 31 Pe 'e la no-o gati³ 'e jmá¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon la no i'wó¹mo Dios 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 32 Joon mi sá¹i tsá² jna tsaa' 'mó² joon ityiin²¹an jna jileei²¹ tsá² —jin² Jesús.

33 Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a 'e i'øøi²¹-tsi tsá² xiiala mi júun²in. 34 Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—Ninú³oo'o li faa²¹a jí² tya' ley tyii'i 'e Cristo seen²¹ coon²¹ tøø²mo. ¿Xiiala li 'e foo²¹o 'e 'ná¹-a sá¹i tsá² tsaa' 'mó² 'in Ruui²¹ Tsá² no? ¿'lin 'in Ruui²¹ Tsá² no?

35 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Joon jee²¹² 'naa' coo²¹gi jí² pe coon²¹ catá²-a. Ngii²ii' la 'ii²¹² 'e jnéé²mogii' coon¹³ 'e jí² lo tsu joon jó¹ linuu²¹ li ngii²ii', tsu 'in ngi¹i li nuu²¹ jo ñii¹i xiafu tsáa¹a. ³⁶ Jo¹ cwolín²naa' 'e jí² lo la 'ii²¹² 'e 'oo²gii' tsu coon¹³ la joon ilín²naa' tsá² tya' 'e jí² lo.

Joon mo ngayuu¹³ gajin²in 'e júu³ lo, ganga²mo Jesús, ganga'mée¹³mo 'ña'a tya' 'in tsá² do.

Inlíi¹³ tsá² Israel jo jo¹ líi²i Jesús

³⁷ Jesús gajmaa¹a 'láa²mo lí² milagro 'e nijó²ø² 'in tsá² do pe jo jo¹ líi²mogi, ³⁸ tsu 'ná¹gi 'e litiin¹³ jiiin¹³ la li 'e nigataan¹an ni jí² 'in tsá² 'in gacwo¹o júu³ tyú² ca la jéei¹ 'in sii²¹ Isaías:

Ña'ñu¹u', ¿iin 'in jo¹ nilíi² júu³ tyú² tyi'?

¿'In niga'e² Ña'ñu¹u' 'ii²¹ tya'a?

³⁹ Tsu 'wii¹³ joon jo lí² jo¹ líi²i 'in tsá² do. Joon gataan¹an Isaías ni jí² tya'a:

⁴⁰ Dios 'e gajmaa¹a tiui² 'ido joongi gajmaa¹a 'e 'waa²¹ alma tya' 'ido, tsu joon jo cwolijó²ø² 'ido coon¹³ unníi¹i joongi jo cwo'øøi²¹-tsi coon¹³ alma tya'a,

joongi jo cwojalín² fu li siin¹³na wa 'e un'láa²na.

⁴¹ Isaías gajin²in 'e júu³ lo tsu 'e gacii¹o 'e tyú² tya' Jesús. Joongi 'e tya¹ 'ido júu³ 'wii²¹² tya'a.

⁴² Fúu¹mo 'in tsá² Israel jo¹o líi²i Jesús pe jo faa²¹a la joon jee²¹² tsá² tsu 'wii¹³ 'gøø²¹mo tsá² fariseos. Cagi tsacøøi¹³ seein²¹ Israel jo¹o líi²i Jesús. Li' 'goo²¹o wa gatyii¹in tsá² 'ii fu caluu cwo¹. ⁴³ 'In tsá² do 'iin²¹²in 'e seein²¹ tyú²gi coon¹³ tsá² lagi wa 'e iseein²¹ 'ido tyú² coon¹³ Dios.

Júu³ tya' Jesús faa²¹a ijmáa¹a 'ii²¹ tya' tsá²

⁴⁴ Joon Jesús gafaa²¹a tá², jin²in:

—'In jo¹ líi²i jna jon' jiiin¹³ jna jo¹ líi²i, jo¹o jon líi²i Ñu¹u' 'in gasii¹in jna.

⁴⁵ 'In ní²in jna ní²mo jon 'in gasii¹in jna.

⁴⁶ Gagoo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² coo²¹ joon jilee¹i²¹ 'in jai² líi²i jna jo ján¹ li 'ii¹i nuu²¹. ⁴⁷ Wana seein²¹ 'inlíi¹³ nuu¹un júu³ tyiia, joon jogi unjii²i, jon' jna jmá³a 'ii²¹ tya'a tsee¹³i li 'líi¹³, tsu jo

gagoo²¹²oo 'e jmáa³aa 'ii²¹ tya' tsá² 'e tsalín² li 'líi¹³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Pe gagoo²¹²oo 'e jmáa³aa 'e tiin¹³mo tsá². ⁴⁸ 'In jo tsáai¹-tsi jna joongi jo unjii²i júu³ tyiia ni'oo¹o coon²¹ 'e 'lei² 'ii li 'líi¹³. 'E júu³ nifo³oo 'e joon 'e 'lei² 'ii li 'líi¹³ jmii²¹² mi 'iin² juncwii²¹. ⁴⁹ Tsu jo fo³oo 'e 'øøi²¹-tsii 'ñii'a, Ñu¹u', 'in gasii¹in jna-a, 'ii gacwo¹o jna jilaa²¹ 'e 'ná¹ fuu²¹²uu tsá² joongi 'e 'ná¹ 'e³ee tsá². ⁵⁰ Joon ñi³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu¹u³ cwo¹o tsá² juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøøi². La joon 'e fo³oo lo fo²oo jiiin¹³ la to² tyu² Ñu¹u' jna.

13

Jesús run²un tíi² tsá² tya'a

¹ 'Yiia¹³ cwoun'ló¹ pascua galiñii¹i Jesús 'e gati²-i 'ii²¹ 'e itiu² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹, joon itse²mo fu li tyiin¹ Jmii²¹i. 'Áa¹mo gali'iin²¹²in tsá² tya'a 'in taain²¹² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon la no i'é¹mo 'ña'a jiiin¹³ la ti 'e gali'iin²¹²in tsá².

²⁻⁴ 'In 'líi¹³mo ni'í³i alma tya' Judas Iscariote, jóon¹on Simón. Joon Judas do 'i¹-tsí 'nii¹i Jesús. Pe Jesús niñii¹o 'e gajó²o li tyiin¹³in Dios Jmii²¹ joongi joon itsee¹³i tún¹. Joongi niñii¹o 'e Jmii²¹ do-o nigacwo¹ 'ii to² 'e tyu²o to² jilee¹i²¹. Tsu 'wii¹³ joon la 'ii²¹² 'e tyiin¹³in gø²ø¹ í¹ canuu²¹ coon¹³ tsá² tya'a joon gajmaa¹a siin¹²i li si² mesa joon gatyii¹o 'mi² cwa²¹ 'e tyi²i. Joon ga'aa²¹i coon²¹ 'mi² toalla ñuu²¹i. ⁵ Joon gatyii²¹a jmii²¹ tsi coon²¹ 'ú¹ ñi³. Joon ga'láa² 'wii²¹² run²un tíi² tsá² tya'a, joon gauntyuun²¹o coon¹³ 'mi² toalla 'e in'aai¹³ 'ñuu²¹i.

⁶ Joon mo gati² irun²un tíi² Simón Pedro, joon gajin²in 'ido:

—Ña'ñu¹u', ¿ti 'nuu¹³un tíi³ jna?

⁷ Joon gañii¹i Jesús:

—Jo 'øøi²¹-o'o lo no 'e jmóo³oo pe ciin²¹xu i'øø¹²¹mo-'o'o.

⁸ Pe Tú³ dogi gajin²in:

—Jo jmii²¹² ruun¹³un tíi³ jna.

Joon gajin²in Jesús:

—Wa jo ruun¹³un tíi¹³i jo lí² liin²u tsá² tyiia.

⁹ Joon gajin² Simón Pedro:

—Wana 'e la joon, Ña'ñu¹u', jon' jii¹³ tii³ii ruun¹³un, ruun¹³o'oo cwó³oo joongi mootyí³ii.

10 Pe gajin²in Jesús sii²¹i Tii³ do:

—'In ngayuu¹³ galo¹o jo li 'ná¹ idyii¹i tsa nilo¹o. Joon nilaa¹naa' xufiin¹³ jo jilee²¹naa'.

11 Tsa niñii¹o Jesús 'iin in'ni¹i 'ii 'wii¹³ joon jin²in: “Jo mo laa¹naa' jilee²¹naa'.”

12 Joon mo ngayuu¹³ garun²un tii² 'ido jilee²¹ joon gaci¹o siin¹³in 'mi² cwaa²¹ do tún¹, joon gacwó²o tún¹ li si² mesa. Joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a do:

—¿Ti 'øøi²¹-'oo' 'e nijmá³aa? 13 'Naa' fuu²uu' jna: “Tifo² tyi'.” Joongi gasii²ii' jna: “Ña'ñu¹u'.” Joon 'e tii²¹moo' fuu²uu' jna la joon tsa 'ii jna. 14 Joon wana jna garuun¹³uun tii¹³ii' joon líi¹moo Tifo² tyii' joongi Ña'ñu²u' la joon jon 'naa' 'ná¹ jon rúun¹³uun' tii² ruu²¹naa'. 15 Jna-a ni'e²ee 'naa' xiiala 'e jmaa²aa' jii¹³ la li 'e nigajmá¹ jna. 16 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jii¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo fee¹i la feei¹ ñifii²¹²i. Ce jii¹³ jaain²¹ 'in sii¹i tsá² wa 'e feei¹gi lagi 'in sii¹in 'ii. 17 Joon wana 'øøi²¹-'oo' 'elo, jløø¹³moo' wa' jmoo²oo'.

18 'Pe jo fo²oo 'wii²¹² tyii' jilee²¹naa'. Jna niñi²oo 'iin 'in nityi¹³na. 'Ná¹-a untiin¹³ la li 'e faa²¹a ni ji² tyaa¹³ júu³ tyú² tya' Dios 'e jin²: “Jaain²¹ 'in gø² coon¹³ jna nijmaa¹a 'e gó² tyajna.” 19 Jmoo¹³oon 'naa' júu³ jéei¹ tsa joon mi lí² 'e ja²mo líi²naa' 'e jna-a Cristo jii¹³ la li 'e nifuu²¹²uu 'naa'. 20 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jilee²¹ 'in 'ii²¹i 'in gasii²na, 'ii²¹mo jon jna. Joon jilee²¹ 'in 'ii²¹i jna 'ii²¹mo jon 'in gasii¹in jna.

Jesús tyaa¹a júu³ 'e Judas 'in 'ni¹i 'ii

21 Joon mo ngayuu¹³ gajin²in Jesús 'elo joon galityin²-tsi 'áa¹mo alma tya'a joon gajin²in:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jaain²¹² jee²¹² 'naa' i'ni¹mo jna.

22 Joon 'in tsá² tya'a do ga'láa² 'wii²¹² jøø²i ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹ jo ñii¹i naai¹ 'in jin²in Jesús. 23 Jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a do 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ tyiin¹in gø²ø caai¹ li tyiin¹ Jesús. 24 Joon Simón Pedro do gajmaa¹a li²

tya'a wa'a cwounngii¹i 'iin 'in 'í¹i Jesús 'e faa²¹a la do. 25 Joon 'in tsá² do 'in 'nee¹i Jesús joon ganityéen¹in tyan'gi joon jin²in:

—Ña'ñu¹u', ¿'lin 'in 'ee¹u'u?

26 Joon gajin²i Jesús:

—'Oo³duu coon²¹ 'no³ 'iñi¹ tsi 'uunñi², joon 'in cwo¹³oo do, 'ii do.

Joon mo ngayuu¹³ gajin²in la joon, joon ga'oo²¹o 'no' 'iñi¹ do tsi 'uunñi² joon gacwo¹o Judas Iscariote, jóon¹on Simón.

27 Joon tsifuu mo gatii²i Judas 'e 'iñi¹ do joon ga'i²i 'in 'lii³ alma tya'a. Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'E 'nogi jmaa²a, jmaa²a jmoonoo.

28 Pe jii¹³ jaain²¹ 'in nee¹i gø²ø ni mesa do jo mo 'øø²¹mogi-tsi 'e 'wii²¹² 'e gajin²in 'ido la do. 29 Joon tsa 'wii¹³ Judas do 'e 'in 'mo³o tu'mi² taa¹³ cuu², 'inlii¹³ ga'i¹-tsi 'e Jesús sii²¹i 'ido 'e tsalá¹a 'e 'ná² tya' mi ti jmii²¹² sixu 'e cwo¹xu tsá² taní² cuu². 30 Joon mo ngayuu¹³ gøø²¹ø Judas 'e 'no³ 'iñi¹ do joon gacwo¹ii¹o tsifu tsa canuu²¹.

Jesús tyu² to² 'e 'ná¹ 'nee¹mo tsaruu²¹i

31 Mo ngayuu¹³ cwo¹ii¹ Judas, joon gajin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—La no iní²i tsá² 'e 'ya²gi tya' 'in Ruui²¹ Tsá². Joon 'wii¹³o iní²i tsá² 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹. 32 Joon wana 'in Ruui²¹ Tsá² do 'é²e 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹, joon Dios Jmii²¹ i'é²o jon 'e 'ya²gi tya' Joon¹on. Joon la jmoonoo ijmaa¹a. 33 Tsaru¹u', jo taain²¹²gii coon¹³ 'naa' wóo². 'Naa' i'naa¹³moo' jna, pe la li 'e gafuu²¹²uu 'in tsá² Israel do la joon fuu²¹²uu 'naa': Jo lí² cwolín²naa' fu li nii¹³ jna. 34 Icwo¹³oo 'naa' 'e júu³ 'múui² lo 'e jmaa²aa': 'e un'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. La 'nee¹na 'naa' la joon jon 'ná¹ 'e 'nee¹naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. 35 Si na 'nee¹mo ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jilee²¹mo tsá² seein²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ ilili³o 'e 'naa'oo' líi¹naa' tsá² tyiia.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e Pedro jo róø¹i cwíi¹in Jesús

36 Joon Simón Pedro gaunngii¹i sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu cwo²u, Ña'ñu¹u'?

Joon gajin² Jesús:
—Fu li nii¹³ jna jo lí² cwoo²u la no coon¹³
jna pe cüin²¹gi ñí¹³u'un.

³⁷ Joon gajin² Tü³:

—Ña'ñu¹u', ¿'Ee li' jo lí² tsaa²¹a' caain²¹?
La no nináa¹ tyú² tyiia 'e júun²na 'wii²¹² tyi'i.

³⁸ Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo¹ nináa¹ tyú² tyi'i 'e júun²mo'o
'wii²¹² tyiia? 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'na, pe
joon 'e ifo²¹o 'ni¹ naa¹³ 'e jo cwii¹u jna la
na'gi i'ó¹o tuitsáa².

14

*Jesús lí¹i fu¹ 'e ngoo¹³ fu li tyín¹ Ña'ñu¹u'
Dios Jmii²¹*

¹ Faa²¹gi Jesús:

—Jo cwotaan²¹²naa' cu²-'oo'. Jo jmaa²aa'
cúu¹³-'oo' coon¹³ Dios jon'gi cúu¹³-'oo'
coon¹³ jna jon. ² Fu li tyín¹ Nu³u joo²¹
'áa¹mo li cwá²a tsá². Wa jo la joon lí² ni-
fuu²¹²oo 'naa'. Joon inii¹³na nityí³aa tyú²
coon²¹ li ni³ii'. ³ Nii¹³na nityí³aa tyú² joon
mi yuui¹³ joon yíia³oo tún¹, yatee²ee 'naa',
tsaa²¹a' coon¹³ jna. Joon coon¹³ la joon
ili'yii²¹a' coon¹³ jna li tyín¹³na. ⁴ Ñi³ii' 'naa'
fu li nii¹³na joongi niñii²oo' fu¹ li' li nii¹³na.

⁵ Joon gajin² Tomás sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', jo ne² jna'a xiia fu cwoo²¹o,
¿xiiala 'e la ne²e'e fu¹ li' li cwoo²u?

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Jiin¹³ jna-a 'e fu¹ do, joongi jiin¹³
jna-a 'e júu³ jai², joongi jiin¹³ jna-a cwó³oo
juncwii²¹ tya' tsá². Jiin¹³ 'wii¹³ jna-a 'e
lí² tyaliin¹in tsá² li tyín¹ Ña'ñu¹u' Dios
Jmii²¹. ⁷ Joon wana galicwii¹moo' jna joon
ilicwii¹moo' joon Ñu³u. Ca lano joongi li
ngóo¹gi cwii¹moo' Ñu³u joon nijó²moo'.

⁸ Joon gajin² Felipe sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', cwoo¹³du' jna'a 'e nee²¹²na'a
Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, coon¹³ la joon lín²mo
tyii'i.

⁹ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Ningóo¹ 'áai¹ 'e taan²na jee²¹² 'naa' Fe-
lipe, ¿ti joon jo mo cwii¹mogi'i jna? Tsu
'in ní² jna ní²mo jon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹,
¿'ee li'i 'e mi²i 'e 'ee¹³na 'naa' Ña'ñu¹u' Dios
Jmii²¹? ¹⁰ ¿Ti jo jo¹ lí²u 'e ngii¹i Ña'ñu¹u'

Dios Jmii²¹ coon¹³ jna joongi jna ngii³oo
coon¹³ 'ii? Jilaa²¹ 'e fo²oo jo fo²oo 'e 'i¹-tsii
'ñii'a. Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'in ngii¹i coon¹³
jna, 'ii-o 'in jmoo¹o 'e to² tya'a lo. ¹¹ Jo¹
cwoiin²naa' jna 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a
ngii²ii coon¹³ Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ joongi 'ii
ngii¹o jon coon¹³ jna. Joon wa jo jo¹ lí²naa'
jna 'wii²¹² júu³ tyiia jo¹o cwoiin²naa' jna
'wii²¹² tya' jilaa²¹ to² 'e jmóo³oo. ¹² 'E la
ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in jo¹ lí²i jna ijmá¹o
jon la jmóo³oo joongi ijmáa¹a 'e fee¹gi lagi
jna tsu nii¹³moo fu li tyín¹ Ña'ñu¹u' Dios
Jmii²¹. ¹³ Joon jilaa²¹ 'e mi² 'naa' coon¹³ 'e
la sii²¹ jna, jna ijmáa³oo tyii' tsu coon¹³ la
joon 'i'i Jón¹on Dios 'ña'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi
tya' Jmii²¹. ¹⁴ Jna-a ijmáa³aa doñi'ee 'e mi²
'naa' coon¹³ 'e la sii²¹ jna.

*Jesús cwoo¹o júu³ tya'a isí¹in 'in Espiritu
Tyú² tya' Dios Jmii²¹*

¹⁵ 'Sino 'naa' 'nee¹moo' jna ijmaa²aa' to²
tyu³u. ¹⁶ Joon imii³ii tyani Ña'ñu¹u' Dios
'e sí¹in jaain²¹gi 'in cwo¹ 'naa' fo'fee¹in
sii²¹ Espiritu tya' 'e jai². Joon 'ii ingi¹ coon¹³
'naa' coon²¹ tøø². ¹⁷ 'In tsá² taain²¹² ni
cwoo¹³ juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios, jo
lí² 'ii²¹in tsu jo lí² jóø³i jogi lí² licwii¹in.
Pe 'naa' nicwii¹moo' tsu ngii¹o coon¹³ 'naa'
joongi i'ii²¹mo alma tyii' joon 'e 'yuu²i
coon²¹ tøø²mo. ¹⁸ Jo tuu²na 'naa' lawa
xuui²¹² 'ñii², tsu yíia³oo itaan²¹²na coon¹³
'naa'. ¹⁹ Cüin²¹giXu tsá² taan²¹²in ni cwoo¹³
juncwii²¹ jo ní²gi jna pe 'naa' máa¹moo' jna.
Joon tsu 'wii¹³ ijiin¹i jna 'wii¹³ joon ijiin¹
'naa' jon. ²⁰ Joon mi ti jmii²¹² joon, joon
iliñi³ 'naa' 'e 'yuu²na alma tya' Ñu³oo joon
'naa'gi' taa²naa' alma tyiajna-a joon jna-gi
'yuu²na alma tyi'naa'oo'. ²¹ Jileei²¹ 'in ñi¹i
joongi 'in ijmáa¹a to² tyu²u 'in 'ii¹i yaai 'e
ja²mo 'nee¹i jna. Joongi Ñu³u ili'nee¹mo
jon 'ii, joon jna 'nee¹moo jon. Joon 'ii¹moo
jon 'ñii'a 'ii —jin² Jesús.

²² Joon Judas (jon' Iscariote 'ii) gajin²in
sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', ¿'ee li' i'ii¹i 'wo'o jna'a pe jo
'ii¹i 'wo'o tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹?

²³ Joon gajin² Jesús:

—In 'nee¹i jna unjii²o 'e fo²oo joon ili'nee¹mo Ñu³uu 'ii. Joongi Ñu³uu ijá²oo'o coon¹³on 'e toon²¹²o'on alma tya'a. ²⁴Joon 'in jo 'nee¹i jna jo unjii²i 'e fo²oo. 'E júu³ tyá² 'e nuu²¹ 'naa' jon' 'e tyiajna, 'e tya' Ñu¹o' in gasii¹in jna.

²⁵ 'Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo la 'ii²¹² 'e taan¹na coon¹³ 'naa'. ²⁶ Pe Ña'ñu¹u' Dios isii¹in 'in Espiritu Tyú² tya'a coon¹³ 'e la sii²¹ jna 'e cwo³oo 'naa' fo'feei¹. Joon 'in Espiritu do i'e² 'naa' jilaa²¹ joongi 'e untii¹³-oo' jilaa²¹ 'e nifuu²¹²uu 'naa'.

²⁷ 'Coon²¹ 'e tyú² cwóo³oo 'naa' 'e tyú² si'ii¹-oo' la tyú² 'ii¹-tsii. Joon jo li la li 'e tyú² 'in 'ii¹-tsi tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹. Jo cu²-oo' jogi jmaa²aa' 'goo²¹oo'. ²⁸ Ninuu²oo' 'e nifo²oo 'e nii¹³moo joongi 'e yía³oo 'e taan²¹²na coon¹³ 'naa' tún¹. Joon wana jo¹ 'nee¹naa' jna ilijlø¹³moo' mi liñi²ii' 'e nii¹³na li tyiini¹ Ñu¹u', tsu 'in feei¹gi 'i lagi jna. ²⁹ Fuu²¹²uu 'naa' 'elo jeei¹gi tsu mi lí² joon jo¹ ilin²naa'.

³⁰ 'Jo fú³gii 'láai² 'áai¹ 'naa' tsu nijó¹-o 'in tyu² to² ni cwo¹³ juncwii²¹ lo. Joon xufiin¹³ jo to² cwooi¹ tyu² jna ³¹ la joon 'ná¹ lí² tsu coon¹³ la joon iliñi² tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e 'nee¹mo Ñu¹u' joongi jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu²u. Téen²naa' jmaa²aa'. Moo²¹na.

15

Cwáain¹ tya' wuunjøø³

¹ 'E²gi Jesús tsá² tya'a jin²in:

—Coon²¹ wuunjøø¹³ lí² 'mó² 'ña² coon¹³ jilaa¹³ cwáa¹ tya'a. Joon seen²¹mo jaain²¹ 'in un'øøi¹ sa³ do. Joon jna-a líi²na lawa 'mó² 'ña² wuunjøø¹³ joon 'naa' 'in jai² líi²i jna líi¹naa' lawa cwáa¹ do. Joon 'e tyú² seen²¹ 'in jai² líi²i Dios li la li 'oofuu²¹ 'in'ii¹³ tya'a. Joon Ñu³uu líi¹i lawa 'in un'øøi¹ sa³ do. ² Joon 'in un'øøi¹ wuunjøø¹³ tyu¹o jilaa²¹ cwáa¹ 'e jo cwo¹o 'oofuu²¹ pe jii²i to² tya' jilaa²¹ cwáa¹ 'e cwo¹o 'oofuu²¹ 'e joon cwo¹o 'láai²gi. La joon jmoo¹o Ñu³uu, tyuu¹³i jileei²¹ 'in jo 'in'ii¹³ 'oofuu²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in 'in'ii¹³ 'oofuu²¹ tya'a untyúu¹i Dios 'ii wa'a si'ii¹³ 'láai²gi 'oofuu²¹.

³ Coon¹³ júu³ tyiia 'e ga'e²ee 'naa' nigalityúu¹moo'. ⁴ Joon la siseen¹³ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'mó² 'ña², la joon jon 'naa' 'ná¹ seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna la 'in caan²¹na coon¹³ 'naa'. Coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ jo lí² cwo¹o 'oofuu²¹ tya'a wa jo siseen¹³ 'mó² 'ña² tya'a, la joon jon 'naa' jo lí² cwo²oo' 'oofuu²¹ tyii' wa jo seen²¹naa' 'in caan²¹naa' coon¹³ jna.

⁵ 'Jna-a líi¹na 'mó² 'ña² do joon 'naa' líi¹naa' cwáa¹ do. Joon jileei²¹ 'in ngii¹ sicaain²¹ coon¹³ jna joongi jna sican²¹na coon¹³ 'ido, 'láai² 'oofuu²¹ 'in'ii¹³ tya'a. Tsu 'naa' jo lí² jmaa²aa' jii¹³xu wa'a jo uncoon¹³ jna 'naa'. ⁶ Joon jilee²¹ 'in jo jón² sicaain²¹ coon¹³ jna líi¹i la li coon²¹ cwáa¹ wuunjøø¹³ 'e gapí² joon galityuu²¹ joon tsuu¹³u tsá² joon dya² tsá² ni jii² 'e jún¹.

⁷ 'Joon wana ján²naa' sicaan²¹naa' coon¹³ jna joon jo tuu²uu júu³ tyiia lí²-i mí²ii' doñi¹ee 'iin²¹²naa' joon cwo³-oo 'naa'. ⁸ Mo si'ii¹³ 'láai² 'oofuu²¹ tyii' un'goo²¹o tsá² Ñu³uu joon coon¹³ la joon 'ii¹ 'naa' yaanaa' 'e lín²naa' tsá² tyiia. ⁹ 'Nee¹moo 'naa' la 'nee¹i Ñu¹u' jna, ngii¹³ii', jmoo²oo' ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na. ¹⁰ Wa'a jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu³uu ngii¹³ii', jmoo²oo' 'e li'nee¹moo 'naa'. Tsu jmoo³oo jilaa²¹ to² tyu² Ñu³uu joon ngii³ii, jmoo³oo 'e li'neemo jna.

¹¹ 'Fuu²¹²uu 'naa' la joon 'e lí² jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ jna joon jo 'ná¹ 'e jløø¹³naa'. ¹² Joon 'e to² tyu³uu li la li 'elo: 'nee¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jii¹³ la 'nee¹moo 'naa'. ¹³ Joon 'ii¹i tsá² 'ña² 'e 'nee¹i 'in seen²¹ tyú² coon¹³ mi júun²in 'wii²¹² tya'o. Jo sá² 'e fee¹gi lijmaa¹a. ¹⁴ Joon 'naa' líi¹naa' tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ jna wa jmoo²oo' jilaa²¹ to² tyu²uu. ¹⁵ Jo mo gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsa'leei¹³ tyiia pe gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ jna, tsu 'in tsa'leei¹³ jo nii¹i 'e jmoo¹o fii²¹²i. Pe gafuu²¹²uu 'naa' tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ jna tsu ni'e²ee 'naa' jilaa²¹ 'e gasii²¹i Ñu³uu jna. ¹⁶ Jo gatyii¹³naa' jna pe jna-gi gatyí²na 'naa' 'e jmaa²aa' to² tya' Dios joon 'láa²mo 'oofuu²¹ ilisá² tyii'. Joon 'iin²¹²na 'e wóo² taa²¹ 'e 'oofuu²¹ tyii' do. 'E la joon icwó¹

Ñu^{1u} jilaa²¹ 'e mi¹ⁱ tsá² coon¹³ la sii²¹ jna. ¹⁷ Joon 'e lo-o to² tyu^{3uu}: 'nee^{1moo} la jaain²¹ la jaan^{21naa}'.

'Ee^{1mo} 'in tsá² 'in tí²-tsí jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ Jesús

¹⁸ Faa²¹ gi Jesús:

—Wa 'ee^{1mo} 'in tsá² 'in tí²-tsi jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'naa', cwoliñi²ⁱⁱ 'e gali'ee^{2mo} 'ido jna nifu. ¹⁹ Joon wa'a 'iin^{212naa} jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ili'nee^{1mo} 'naa' jileei²¹ tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la 'nee^{1mo} 'in tsá² tya'a catyaa². Pe jna-a ga'woo^{21moo} 'naa' jee²¹² 'in tsá² do 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ tsu 'wii¹³ joon 'ee^{1mo} 'in tsá² do 'naa' tsu jo líi^{1naa} tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹. ²⁰ Untii¹³ 'oo' 'e júu³ gafuu^{212uu} 'naa': "Jo fee^{1gi} jiiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ lagi fii²¹²ⁱ." Wana ga'øø¹ⁱ 'in tsá² do jna, la joon jon in'øø²¹² 'naa' jon. Joon wana gajmaa^{1a} nuu^{13un} tsá² júu³ tyiia la joon jon ijmá^{1a} nuu^{13un} júu³ tyii'. ²¹ Joon tsu 'wii¹³ jo cwii¹ⁱⁿ 'in tsá² do 'in gasii¹ⁱⁿ jna ijmáa^{1a} jilaa²¹ 'elo tyi'naa' tsu líi^{1naa} tsá² tyiia.

²² Joon wa mo'o jo gagoo^{212oo} fuu^{212uu} 'in tsá² do jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe gagoo^{212oo} joon nano jo tíi^{2igi} 'noo^{1o} tsaa². ²³ Joon jileei²¹ 'in 'ee¹ⁱ jna 'ee^{1mo} jon Ñu^{3uu}. ²⁴ Joon wa mo'o jo gajmaa^{3aa} jee²¹² 'ido to² 'e jo gajmaa^{1a} jiiin¹³ jaain²¹ jo 'ee tsaa² sá² tya'a. Pe gani²ⁱ 'in tsá² do jilaa²¹ 'e gajmaa^{3aa}. Joon xufiin¹³ gani²ⁱ jilaa²¹ 'e gajmaa^{3aa}, gali'ee^{1mo} 'in tsá² do jna, joon gali'ee^{1mo} Ñu^{3uu}. ²⁵ Pe 'ná¹ lí² jilaa²¹ 'elo 'e coon¹³ la joon lí² untiin³ⁱⁿ 'e júu³ taa¹³ ley tya'a 'e jin²: "Xufiin¹³ jo tíi²ⁱ gali'ee^{1mo} 'in tsá² do jna."

²⁶ 'Síi^{3na} 'naa' 'in Espíritu 'e la Jai² 'in jai¹ fu li tyiin¹ Ñu^{1u}, ijó^{1o} cwáain¹ tya' Ñu^{1u}. Joon mi jó¹ ifaa^{21o} 'wii²¹² tyiia. ²⁷ La joon jon 'naa' isii^{212naa} tsá² 'wii²¹² tyiia tsu gangi²ⁱⁱ coon¹³ jna ca mo 'wiin²¹².

16

¹ 'Fuu^{212uu} 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo tiui¹ 'oo'. ² I'woo^{1mo} tsá² 'naa' caluu cwo¹ sinagogas tya'a joon ti li tyiia¹ jmii²¹² mo líi²ⁱ 'in tsá²

'in jngaa¹³ⁱ 'naa' 'e jmoo^{1o} to² tyu² Dios. ³ Jmóo^{1o} la joon tsu jo mo galicwii¹ⁱⁿ Ñu^{1u} 'naa' jon'gi galicwii¹ⁱⁿ jna. ⁴ Fuu^{212uu} 'naa' jilaa²¹ 'elo joon mi lí² joon itisii¹³ 'oo' 'e gafuu^{212uu} 'naa²¹ —jin² Jesús.

'E jmoo^{1o} 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

Faa²¹ gi Jesús:

—Jo gafuu^{212uu} 'naa' 'elo mo 'wiin²¹² tsu taan^{2na} jee²¹² 'naa'. ⁵ Pe nano nii^{13moo} fu li tyiin¹ 'in gasii¹ⁱⁿ jna. Joon jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' nigaunngii¹ⁱ xiiafu nii^{13na}. ⁶ Li' jmoo^{2oo} fa'í³ tsu 'wii¹³ fuu^{212uu} 'naa' 'elo. ⁷ Pe fuu^{212uu} 'naa' la jai²: 'e tyú^{2gi} tyii' 'e nii^{13na}, tsu wa'a jo nii^{13na} jo ijó¹ ingi¹ coon¹³ 'naa' 'in icwo^{1o} 'naa' fo'fee¹. Pe wa nii^{13na} isii^{2na} 'ido. ⁸ Joon mi jó¹ 'ido 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ icon²¹ cwáain¹ 'ña'a 'e jo røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' 'e røøi²¹ tsaa², jon'gi cwáain¹ tya' xiiala ngi¹ tsá² tyú² tyani Dios, jon'gi røø²¹ 'i¹-tsi cwáain¹ tya' ijmá^{1a} Dios 'ii²¹ tya'a. ⁹ Røø²¹ⁱ tsaa² tsu jo jai² líi²ⁱ jna. ¹⁰ Joon iliñi¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ tsu nii^{13na} fu li tyiin¹ Ñu^{1u}. Joon jo móo^{1gii} jna. ¹¹ Joon iliñi¹ 'in tsá² do ijmá^{1a} Dios 'ii²¹ tya' tsá² tsu nigajmaa^{1a} 'ii²¹ tya' 'in 'lii³ 'in tyu² to² fu juncwii²¹ lo.

¹² "Áai¹ 'láai² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii fuu^{212uu} 'naa' pe nano 'naa' jo lii¹ⁱⁱ 'ii^{13naa}'. ¹³ Pe mi jó¹ 'in Espíritu 'e la Jai², 'ii 'in 'e^{2e} 'naa' jilaa²¹ 'e la jai², tsu jo ifaa^{21a} 'in Espíritu do cwáain¹ tya' 'ña'a. Ifaa^{21o} jiiin¹³ jilaa²¹ 'e ninúu^{2un}, joon isii²¹ⁱ 'naa' jilaa²¹ 'e 'ná¹ lí². ¹⁴ Iuntyúu¹ⁱ jna tsu i'e^{2e} 'naa' júu³ tyiia. ¹⁵ Joon jilaa²¹ júu³ tya' Ñu^{1u} la joon jon júu³ tyiia. Tsu 'wii¹³ joon lí²-i fuu^{212uu} 'naa' 'in Espíritu do i'e^{2e} 'naa' júu³ tyiia.

Fa'í³ seen^{21naa} pe ilijløø^{3moo}

¹⁶ "E coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa^{1moo} jna pe jee^{1gixu} joon imáa^{1moo} jna tún¹ tsu nii^{13na} fu li tyiin¹ Ñu^{1u} —jin² Jesús.

¹⁷ Joon gaunngii¹ⁱ 'in tsá² tya'a do la jee²¹² 'ii:

—¿'Ee cwo¹ⁱ 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ no 'e gatyaa^{1a} 'ido? Gafaa^{21a} jna' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo nee^{212mo} pe mi lí² ciiin^{21gixu} nee^{212mo} tún¹. Joon jin²ⁱⁿ 'e lí² la joon tsu tse^{3mo} li tyiin¹ Ñu^{1u}. ¹⁸ ¿'Ee 'øøi²¹-tsi

tsá² júu³ tya'a 'e jin² “coon²¹ nogi jó¹”? Jo 'øøi²¹-tsi' 'ee faa²¹a 'ino.

19 Joon galiñi²mo-tsi Jesús 'e 'in tsá² do 'iin²¹²in unngii¹i tsu 'wii¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Jna gafuu²¹²uu 'naa' 'e coon²¹ nogi jó¹ 'e jo máa¹moo' jna, joon ciin²¹gixu imáa¹naa' jna tún¹. ¿Ti 'inoo júu³ tyiia 'e síi¹³h' jee²¹² yaanaa'? 20 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ici²h' 'e joongi fa'í³ jmoo^{2oo}' pe 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ lo, jløø¹³mo 'e seen²¹in. Joon xufiin¹³ fa'í³ jmoo^{2oo}', 'e fa'í³ do jmoo^{2oo}' ilisi²i 'e seen²¹moo' jløø¹³moo'.

21 'E li la li mo liseein²¹ yuun²¹. Wúu¹ ni² 'in sáa³a yuun²¹ do tsu gati² 'ii²¹ iliseein²¹ yuun²¹ tya'a. Pe mo galiseein²¹ yuun²¹ do jo tí²gi-tsi sáa³a 'e wúu¹ ganii²¹i do tsu jløø¹³mo 'áai¹ 'e galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹.

22 La joon jon 'naa' jmoo^{2oo}' fa'í³ nano pe la joon góo^{3oo} yajøø^{2na} 'naa' tún¹ la joon jløøi¹³ alma tyii' 'áai¹. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² tyii¹ 'e jløøi¹³ yu alma tyii'.

23 'Joon mi tí² jmii²¹² joon jo 'e iunngii¹³h' jna jiin¹³xu. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa': Ñu^{1u} icwo^{1o} 'naa' jilaa²¹ 'e mí¹³h' coon¹³ la sii²¹ jna. 24 Ca nano jo mo gamí²h' coon¹³ la sii²¹ jna jiin¹³xu. Mí³ 'naa' joon i'ii¹³naa' 'e coon¹³ la joon ilijløø¹³naa' 'áai¹.

'E nali²i Jesús 'e sá² juncwii²¹

25 'Nifuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ jnii²i pe ti li tí² 'ii²¹ 'e jo fuu²¹²gii júu³ jnii²i pe ifuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' Ñu¹³uu coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹. 26 Joon mi tí² jmii²¹² joon imí²h' coon¹³ la sii²¹ jna pe jo 'ná¹gi mí³h' tyani Ñu^{1u} 'wii²¹² 'naa' 27 tsu 'ña'a Ñu^{1u} 'nee¹mo 'naa'. 'Nee¹mo Ñu^{1u} 'naa' tsu 'wii¹³ gali'nee¹moo' jna, joon jo^{1o} líi²naa' 'e Dios gasii²¹in jna. 28 Gajúu³uu fu li tyiin¹ Ñu^{1u} joon gagoo^{212oo} 'e juncwii²¹ lo. Joon nano itá³uu 'e juncwii²¹ lo joon nii¹³moo tún¹ fu li tyiin¹ Ñu^{1u}.

29 Joon gajin²in tsá² tya'a sii²¹i Jesús:

—Nano foo²¹gi'i coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹ jo foo²¹gi'i coon¹³ júu³ jnii²i. 30 Ni lee²¹e' cwáain¹ 'e ñi²i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², joon jo 'ná¹ wa'a unngii¹i tsá² 'nu. Tsu 'wii¹³ joon jo^{1o} líi²na'a 'e gañi²i li tyiin¹ Dios Jmii²¹.

31 Joon Jesús-gi gañii¹i:

—¿Ti jo¹ jo^{1o} líi²naa'? 32 Ijó^{1o} 'ii²¹ joon 'ii²¹ joon ixee²¹moo', joon ituu²moo' jna. Pe jo 'ñii'a 'e jóon^{3oon} tsu sii¹³mo Ñu^{1u} 'e coon¹³ jna. 33 Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e jo cu³-oo' coon¹³ jna joon coon¹³ la joon seen²¹naa' tyú². La 'ii²¹² taan²¹²naa' jee²¹² tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ imoo^{2oo}' wúu¹. Pe tá² taain²¹²-oo' tsu nigali^{1oo} 'e sá² juncwii²¹ —gajin² Jesús.

17

Faa²¹a Jesús júu³ tyú² tya' tsá² tya'a

1 Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a Jesús 'e júu³ no joon gasaa¹³a ní¹i gajøø^{2ø} ñu¹fú² joon gafaa²¹a júu³ tyú², gajin²in:

—Ñu¹³, 'e gati² 'ii²¹ tyiia. Untyúu¹³u yuun²¹ tyi'i, joon coon¹³ la joon jon iuntyúu¹ 'nu. 2 'Nu nigacwo^{2o} 'ii²¹ yuun²¹ tyi'i 'e lí² tyu^{2o} to² jileei²¹ tsá². Joon lí² cwoo^{1o} coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in gacwo¹³mo 'ido. 3 Joon 'e juncwii²¹ do 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo li la li 'e cwii¹mo 'in tsá² do 'nu, 'in jaan²¹mo Dios 'in jai² joongi 'e cwii¹mo jon Jesucristo 'in gasii¹un.

4 'Jna nigauntyúu¹moo 'nu jiin¹³ la taan²na fu juncwii²¹ lo, joon gajmáa^{3oo} jiin¹³ la tí² to² gatyu^{21u} jmáa^{3aa} 5 Joon nano, Ñu¹³, cwo^{2o} 'e siin¹³na tyani'i coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tyiia 'e ga'oo^{2oo} mo tyiin¹na coon¹³ 'nu la nu'gi garón¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

6 'Niga'e²ee 'in tsá² 'in ga'woo^{2u}u jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ xiiala líi²u. Ga'wóo^{2u}u 'in tsá² do wa'a cwoo¹³u jna. Tsá² tyi'i 'ido joon gacwo¹³u jna 'e liin¹mo tsá² tyiia. Joon 'in tsá² do gajmaa^{1a} nuun¹³ júu³ tyi'i. 7 Joon galiñii^{1o} 'e 'nu gacwo^{2o} jna jilaa²¹ 'e sá² tyiia. 8 Joon gacwo^{3oo} 'in tsá² do 'e júu³ tyi'i 'e nigacwo^{13o} jna, joon ga'ii¹mo. Gacón^{2o} cwáain¹ 'e gagoo^{212oo} fu li tyiin¹u'un joon ja²mo líi²i 'e gasii¹un jna.

9 'Joon mí³h' tyani'i 'wii²¹² tya' 'in tsá² do 'in gacwo¹³u jna tsu tsá² tyi'i 'ido. Jo mí³h' 'wii²¹² tya' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹.

10 Jileei²¹ tsá² tyiia líi²i jon tsá² tyi'i. La joon

jon 'in tsá² tyi'i lí²i jon tsá² tyiia. Joon 'wii'¹³ jmoo¹o 'ido 'e tyú² faa²¹ tsá² tyú² tyiia.

11 'Jo joon²gii ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nii¹³ moo iní³ii coon¹³ 'nə pe 'in tsá² tyi'i do iján²a fu juncwii²¹. Ñu³, 'nə-ə jaain²¹ 'in tyú² tyanii²¹i'i, un'øø¹u'u coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwoo¹³u jna 'e coon¹³ la joon 'e coon²¹ júu³ sí¹i lagi sí¹³i'. 12 La 'ii²¹² taan²na coon¹³on gaunjí³na coon¹³ 'ii²¹ tyi'i 'in tsá² do 'in gacwoo¹³u jna joon ga'aa²moo. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo nga'iin², ga'iin²mo jiin¹³ 'in 'lí³ do 'in 'ná¹ 'iin² 'e coon¹³ la joon 'e tiin¹³ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

13 'Joon nano 'e nii¹³na li tyíin¹u'un, pe la 'ii²¹² taain²gii fu juncwii²¹ lo fuu²¹²uu 'e júu³ lo 'e lijøø¹³mo 'ido 'áai¹ coon¹³ la jløø¹³na. 14 Gacwo²oo 'ido júu³ tyi'i, joon gali'ee¹mo 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ii, tsu 'in tsá² tyi'i do jo lí¹i tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ la jo lí¹na jon. 15 Jo mí³ii tyani'i wa'a 'wóo²u'u 'in tsá² do jee²¹² 'in tsá² tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹, mí³ii tyani'i wa'a jiin¹³ 'aa²mo'o 'e jo lí¹ 'in 'lí³ 'ii. 16 La jo tí²-tsii jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ la joon jon 'in tsá² do jo tí²-tsi. 17 Untyúu¹mo'o 'in tsá² do coon¹³ 'e jai² lí²i 'e lí² jmáa¹a to² tyi'i. Joon júu³ tyi'i 'e la ja²mo. 18 Joon la gasii¹un jna jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ la joon jon jna sí³na 'in tsá² no jee²¹² 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹. 19 Joon 'wii'¹³ 'ii-o untyúu¹na 'ñii'a 'e coon¹³ la joon ilityúu¹ 'ido coon¹³ 'e la jai².

20 'Mí³ii tyani'i 'wii²¹² tya' 'ino joon jon' jiin¹³ tya' 'ino mí³ii tyani'i pe mí³ii jon 'wii²¹² tya' jileei²¹ 'in jo¹ lí²i jna cii²¹gi mi nuu¹un júu³ tya' 'ido. 21 Mí³ii tyani'i 'e coon²¹ júu³ sí¹i 'ido, 'e seein²¹ caain²¹ coon¹³ jna', la 'yú¹ 'nə alma tyiia joon la joon jon 'yú¹na alma tyi'i. Mí³ii tyani'i 'e coon²¹ júu³ sí¹i 'e coon¹³ la joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ ilijo² lí²i 'e gasii¹un jna. 22 Nigacwo²oo 'ido 'e 'ii²¹ tyiia 'e gacwo²o jna 'e coon¹³ la joon coon²¹ júu³ sí¹i 'ido la sí¹³i'. 23 Jna 'yú¹na alma tya'a la joon jon 'nə-ə 'yú¹u alma tyiia, la joon

jon sí¹i 'ido coon²¹ júu³ joon 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ icoon²¹on cwáain¹ 'e gasii¹un jna. Joongi icoon²¹on cwáain¹ 'e 'nee¹mo'o 'in tsá² tyiia jiin¹³ la 'nee¹u' jna.

24 'Ñu³, 'nə-ə gacwoo¹³u 'in tsá² do tyiia joon 'iin²¹²na wa'a taan²in fu li tyíin¹na 'e coon¹³ la joon lí² ñii¹o 'e 'ya²gi tyiia 'e gacwo³o jna. Gacwo²o jna 'e 'ya²gi tyiia do tsu 'wii'¹³ gali'nee¹mo'o jna la nu'gi garoon¹on ni cwoo¹³ juncwii²¹. 25 'Ñu³, røø²¹ 'ii²¹ jmoo²o, joon xəfiin¹³ 'in tsá² 'in tí²gi-tsi 'e sá² juncwii²¹ jo cwii¹in 'nə, pe cwii¹mo'o 'nə. Joon galiñi²i 'in tsá² tyiia do 'e gasii¹un jna. 26 Joon gajmáa³aa 'ido júu³ xiiala lí²u, joon ijmaa³oo jon. Ijmaa³aa 'ido júu³ xiiala 'nee¹u jna 'e coon¹³ la joon lí² 'nee¹ 'e 'ido tsá² la 'nee¹mo'o jna joon 'ñii'a 'yú¹na alma tya'a.

18

Jee¹mo tsá² Jesús

1 Mo ngayuui¹³ faa²¹a Jesús 'e júu³ lo ga'wóo²mo Jesús coon¹³ tsá² tya'a joon ngalín² li ngoo¹³ cwo² 'e sii²¹ Cedrón. Joon do-o ga¹i Jesús coon¹³ tsá² tya'a coon²¹ li síjna² 'mó² olivos. 2 Joon ñii¹i Judas, 'in ti li'ñii¹ Jesús jee²¹² 'mó² do tsu 'láai² naa¹³ ngóo¹o Jesús do coon¹³ tsá² tya'a. 3 Joon do-o gatyí¹a Judas, jee¹mo coon²¹ poo²¹² 'láa² coon¹³ 'inlí¹³ 'ii¹³ tya' 'e cwo¹ fee¹ do. Jalín² to² tyu² 'in tyu² to² untsá², joongi to² tyu² tsá² fariseos. Joon san¹an ñi³ joongi san¹an jí² coon¹³ 'no³ cii¹. 4 Joon tsu 'wii'¹³ ñii¹o Jesús jilaa²¹ 'e 'ná¹ ili² gacwo¹o joon gaunngii¹i:

—¿'lin 'naa²¹naa'?

5 Joon gañii¹ 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

Joon gajin²i Jesús sí²¹i 'ido:

—Jna-a 'ii.

Joon Judas, 'in ga'nii¹ Jesús, siin¹³mo jee²¹² 'ii do. 6 Joon mo gajin² Jesús: "Jna-a 'ii", 'in tsá² fúui¹ do gajin¹in li' caluu joon gaci²mo ni 'wó². 7 Joon gaunngii¹i Jesús tún¹:

—¿'lin 'naa²¹naa'?

Joon gajin² 'in tsá² do:

—'Nee¹³na'a Jesús tsá² Nazaret.

⁸ Joon Jesús-gi gajin²in:

—Gafuu²¹²uu 'naa' 'e jna-a 'ii. Joon wana 'naa²¹moo' jna cwo²oo' wa'a cwolín²mo 'in catyaa² no.

⁹ Coon¹³ la joon gatiin¹³ júu³ tya' Jesús mo gajin²in: “Jee²¹² jileei²¹ 'in gacwoo¹³; Ñu^{1u} jna, jo ga'iin² jiin¹³ jaain²¹.” ¹⁰ Joon Simón Pedro do, 'in 'oo¹o coon²¹ ñi³, gasø¹o joon gatuu^{1u} loocwóo¹o tsáa¹ tya' jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá². Malco sii²¹ 'in tsa'leei¹³ do. ¹¹ Pe Jesús gatyu² Pedro to² jin²in:

—Ton²-o'o ñi³ tyi'i 'nú¹ tya^{1a}, 'Ná² móo³oo jilaa²¹ wúu¹ icwo² Ñu^{1u} jna.

Jesús tyani Anás

¹² Joon 'in 'láa² do coon¹³ 'in tyu² to² 'ii caan²¹mo coon¹³ 'in 'ii¹³ tya' tsá² Israel do gasan²mo Jesús, ga'ñuu^{1u} cwoo¹o 'ido. ¹³ Joon gatø¹o fu tya' Anás, tsajmii²¹ Caifás. Caifás do líi¹i 'in tyu² to² nifu tya' untsá² jiin²¹ no. ¹⁴ La mo jéei¹ 'in Caifás do gajin²in sii²¹; tsá² Israel 'e tyú²gi tya'a wa'a júun²in jiin¹³ jaan²¹mo tsá² tya' goo¹o.

Jo røø²¹; Tú³ 'e cwii¹in Jesús

¹⁵ Simón Pedro coon¹³ jaain²¹gi tsá² tya' Jesús ngalín² caluu Jesús. Joon 'in tyu² to² nifu tya' untsá² galicwii¹mo 'in tsá² jaain²¹ do, tsu 'wii¹³ joon lí¹o ga'í¹i coon¹³ Jesús tya'i tyi¹ tya' 'in tyu² to² nifu do. ¹⁶ Pe Tú³ dogi gajaan¹an lí¹ caluu 'ooca'nú¹ do. Pe 'in jaain²¹ do 'in cwii¹in 'in tyu² to² do gangó¹o, ngafee¹³; 'in tsamí² 'in 'oo¹o 'ooca'nú¹ do joon ga'í¹mo jon Tú³. ¹⁷ Joon 'in tsamí² do 'in 'oo¹o 'ooca'nú¹ gajin²in, sii²¹; Tú³ do:

—¿Ti jon' 'nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ido?

Joon Tú³-gi ganii¹i:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

¹⁸ Joon tsu 'wii¹³ cwii² jmoo¹o 'in tsa'leei¹³ coon¹³ 'in 'ii¹³ do gajmaa^{1a} coon²¹ jí² lí¹ tyaai¹ tsá². Joon do-o siin¹³in. Do-o jon siin¹³in Tú³ untyaa¹³i 'ña'a.

Unngü¹ 'in tyu² to² nifu Jesús

¹⁹ Joon galáa² 'wii²¹² 'in tyu² to² nifu untsá² unngü¹i Jesús cwáain¹ tya' 'in tsá²

ngi¹ coon¹³on joongi cwáain¹ tya' 'e 'ee¹e do. ²⁰ Joon Jesús do gajin²in sii²¹; 'ido:

—Nigafuu²¹²uu tyani jileei²¹ tsá². Ga'e²ee tsá² inuu cwo¹ sinagogas joongi inuu 'e cwo¹ fee¹ lí¹ licaain²¹ tsá² Israel, jiin¹³ coon²¹ jo 'ee gafo²oo lí¹ 'uui²¹. ²¹ ¿'Ee lí¹ unngü¹ 'ii' jna? Cwounngü¹duu 'in ganúu²un júu³ tyiia tsu ñii¹o 'ido jilaa²¹ 'e ga'é³ee.

²² Mo gajin² Jesús 'elo jaain²¹ 'ii¹³ tya' cwo¹ fee¹ do 'in sin² do 'e gajnaa¹ ni² Jesús, joon gajin²in:

—¿'Ee lí¹ gañii¹ 'i 'in tyu² to² nifu untsá² la no?

²³ Joon Jesús-gi gañii¹i:

—Faa²¹du' 'e gó² 'e gafo²oo wa gafo²oo 'e gó², pe wa gafo²oo 'e tyú²-u, ¿'ee lí¹ gajnaa¹ 'a ni³ii?

²⁴ Joon mi yuui¹³ joon gasii¹in Anás Jesús, si'ñuu¹mo, tyani Caifás 'in tyu² to² nifu tya' untsá².

Jo røøi²¹ Tú³ tún¹ Jesús

²⁵ La 'ii²¹² untyaa¹i Tú³ 'ña'a gajin³ 'in tsá² do sii²¹; Tú³ tún¹:

—¿Ti jon' 'nu-u jaain²¹ tsá² tya' 'ino?

Pe jo garó¹ Tú³, joon gajin²in:

—'Un², 'e wa jon' jna-a 'ii.

²⁶ Joon jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² nifu tya' untsá² siin¹³in do. Ruu²¹mo 'in gatú² Tú³ loocwóo¹o. Joon 'in tsa'leei¹³ no gajin²in sii²¹; Tú³:

—¿Ti jon'on gamaa²¹²moo 'nu jee²¹² 'mó² do coon¹³ 'ido?

²⁷ Joon jo garó¹ Tú³ tún¹, joon tsifu joon ga'oo¹o jaain²¹ tuuitsáa².

Sin¹mo Jesús tyani Pilato

²⁸ Mi yuui¹³ joon gatyii¹mo 'in tsá² do Jesús tya' Caifás joon gajee¹mo tyani Pilato. 'In Pilato do líi¹i gobernado to² tyu² Roma. La ngoo¹gi gataai² 'wó² ijná² joon jo ga'í¹i 'in tsá² Israel do tyani gobernado tsu jo 'iin²¹²in un'lii¹³i yaai jiin¹³ la tñisi². Tsu wa mo'o gaun'lii¹³ yaai jo lí² dø¹ø 'uunñi² tya' pascua. ²⁹ Tsu 'wii¹³ joon gacwo'ii¹i Pilato ngafee¹³i 'in tsá² do:

—¿'Ee tsaa² cwo²oo' 'ino? —jin²in.

³⁰ Joon gañii¹ 'i 'in tsá² do jin²in:

—Wa jo 'lii¹³mo 'ino, jo lí² jee²¹²na'a tyani 'i.

31 Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² do:

—Ná¹ jøø²moo' 'ino, cwojmaa²aa' 'ii²¹ tya' 'ino jiin¹³ la to² tyu² ley tyi'naa'.

Pe 'in tsá² Israel do gajin²in sii²¹i Pilato:

—Pe jna'a, tsá² Israel, jo tii²¹na'a wa'a jngaa¹³na'a tsá².

32 Coon¹³ la joon gauntiin¹³mo júu³ tya' Jesús 'e xiiala ijúun²in. 33 Joon ga'í² Pilato inuu palacio tya'a joon gatø¹ Jesús joon gaunngii¹i jin²in:

—¿Ti 'nu-u 'in Róøi¹³ tya' tsá² Israel?

34 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti la 'i¹-o'o 'wo'o si 'e gafee¹i tsá² 'nu cwáain¹ tyiia 'ee?

35 Joon Pilato-gi gañii¹i:

—¿Ti líi²u 'e tsá² Israel jna? Tsá² goo²¹o coon¹³ 'in tyu² to² untsá² 'in gajajee¹ 'nu tyani³ii. ¿Ee goon²¹ gó² gajmaa²a tyani 'ido?

36 Joon gajin² Jesús:

—Jo líi¹na róøi¹³ fu juncwii²¹ lo. Wa'a líi¹na la joon 'e gatiin²mo tsá² tyiia 'e jo gataan¹³mo tsá² Israel jna. Pe líi¹na róøi¹³ fu li xiia²¹.

37 Joon gajin² Pilato:

—¿Ti joon róø¹³mo 'nu?

Joon Jesús gañii¹i:

—Jna-a róøi¹³ jiin¹³ la foo²¹ 'nu-u. Cwáain¹ joon galiseen²¹na, joon cwáain¹ joon goo²¹²oo ni cwoo¹³ juncwii²¹. Gago²¹²oo gafo²oo júu³ 'e la ja²mo. Joon jileei²¹ 'in galinuu¹³, nuu¹o jilaa²¹ 'e fo²oo.

38 Joon Pilato-do gajin²in:

—¿Noo 'e júu³ do 'e jai²?

Tyu² tsá² to² ijúun²in Jesús

Mo ngayuui¹³ gaunngii¹i Pilato Jesús 'elo, gacwo¹i¹i tún¹, ngafee¹³i 'in tsá² Israel do tún¹. Jin²in:

—Jo gatsa³aa ce jiin¹³ coon²¹ tsaa² tya' 'in tsañuu¹ no. 39 Pe sá² coon²¹ tsi² tyii¹ 'e láa²na jaain²¹ tsá² 'yuui² 'nañi³ mi ti jmi²¹² pascua no. ¿Ti 'iin²¹²naa' wa'a láa²na tyii¹ 'in Róøi¹³ no tya' tsá² Israel?

40 Joon 'in tsá² do ga'oo¹o, jin²in:

—Jo láa²u 'ino! ¡Cwoláa²u'u Barrabás tyii¹!

'In Barrabás do 'uun²¹ 'i.

19

1 Joon 'in Pilato gatyu²u to² 'láa² wa'a tsajée¹i ipóo²i. 2 Joon 'in 'láa² do gajmaa¹a coon²¹ corona li jmai² tóon¹, joon gaton¹on tyi² Jesús. Joon gatyii¹³in 'in 'láa² do Jesús coon¹³ coon²¹ 'mi² nuu¹. 3 Joon gajatyéen¹in joon gaunlee¹i jin²in:

—¡Wóo²o seein²¹ 'in Róøi¹³ tya' tsá² Israel!

Joon gajnáa¹a.

4 Joon gangó¹o Pilato caluu tún¹ ngafee¹³i tsá² Israel, jin²in:

—Tyaan²aan' cwáain¹, tyiin³duu 'in tsañuu¹ no 'e litsaa²mo-'oo' 'e jo gatsa³aa tsaa² tya'a jiin¹³ coon²¹.

5 Joon gacwo¹i¹ Jesús 'e inuu do 'e 'yu' tyii¹i corona li tóon¹, joon tyi²i 'mi² nuu¹ do. Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² Israel do:

—¡Lo-o siin¹³in 'in tsañuu¹ do!

6 Joon mo ganii¹in 'in tyu³ to² untsá² joongi 'in 'ii¹³ do Jesús joon ga'láa² 'wii²¹² 'oo¹o tá², jin'in:

—¡Cwotáan²in tsaa' crúu¹³ 'ino! ¡Cwotáan²in tsaa' crúu¹³ 'ino!

Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² do:

—'Naa' jeei¹duu', joon cwotéen¹naa' 'ido tsaa' crúu¹³ yaanaa'. Pe jna-a cwáain¹ tyiia jo gatsa³aa tsaa² tya'a jiin¹³ coon²¹.

7 Pe 'in tsá² Israel do gañii¹i:

—Sá² coon²¹ ley tyii¹i, joon 'e ley do jin²in 'e 'ná¹ júun²in 'ido tsu gajmee¹mo 'ña'a Joon¹on Dios.

8 Joon mo ganúu²un Pilato 'e júu³ lo 'goo¹gi 'ái¹. 9 Joon ga'í²i tún¹ palacio tya'a joon gaunngii¹i, sii²¹i Jesús:

—¿Xiiafu seen²¹u?

Pe Jesús do jo gañii¹i jiin¹³xu.

10 Joon Pilato gajin²in:

—¿'Ee li' jo ngii¹³i? ¿Ti jo ñi²i 'e tii²¹moo tyu²uu to² taan²u tsaa' crúu¹³ si laa²¹²moo 'nu'ee?

11 Joon Jesús-gi gañii¹i:

—'Nu-u jo lí² tyu²u to² jna wa'a jo cwoo¹³i Dios tyi¹i. Tsa 'wii¹³ joon fee¹gi tsaa² tya' 'in tsá² 'in gajajée¹i jna tyani¹i lagi tsaa² tyi¹i.

12 Tsifu joon ga'láa² Pilato 'wii²¹² 'noo¹on xiiala lí² laai²¹ Jesús. Pe 'in tsá² Israel do ga'oo¹o, jin²in:

—¡Wa'a láa²u 'ino jo tyá² seen²¹u coon¹³ 'in tyá² to² nifu tyíin¹ Roma! ¡Doñi'in 'in jmee¹i 'ña'a róøi¹³ la jmoo¹o 'ido, faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tyá² to² nifu tyíin¹ Roma!

13 Joon mo ganúu²un Pilato júu³ tya'a, joon gatyá²u to² 'láa² tsajée¹i Jesús fu li jmoo¹o 'ii²¹ tya' tsá². Joon do-o gacwoo¹o Pilato ni 'mosí¹³ tya'a ijmaa¹a 'ii'. Ni 'wó² do li si² 'mosí¹³ tya'a taa¹³ jmai² cuun²¹² coo¹³. Joon do-o galisii²¹ tsá² faa²¹a jmíi¹ hebreo, Gabata. 14 Ningóo¹o ití² tyíia² ñi¹ cwoun'ló¹ jmíi²¹² pascua. Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tsá² Israel do:

—¡Lo-o siin¹³ róøi¹³ tyi'naa'!

15 Pe 'idogí ga'oo¹o tá², jin²in:

—¡Cwojúun²mo 'ino tsaá' crúu¹³ tya'a! ¡Cwojúun²mo 'ino tsaá' crúu¹³ tya'a!

Pilato do gajin²in:

—¿Ti 'iin²¹²naa' wa'a jngaa¹³na róøi¹³ tyii'?

Pe 'in tyá² to² untsá² do gajin²in:

—Jo róøi¹³ xeei'gi seein²¹ tyijna'a jiiin¹³ 'in tyá² to² nifu tyíin¹ Roma líi¹i róøi¹³ tyijna'a.

16 Li gatséi¹ gajoon¹³ Pilato Jesús tya' 'in tsá² do wa'a téen¹in 'ido tsaá' crúu¹³. Joon 'in tsá² do gajée¹mo Jesús.

Gateen¹in Jesús tsaá' crúu¹³

17 Gacwo'íi¹ Jesús tyaan¹an crúu¹³ tya'a, tsalíin² coon²¹ li sii²¹ Mootyi² 'Líi²¹². Joon coon¹³ jmíi¹ hebreo sii²¹ Gólgota. 18 Joon do-o gateen¹in tsaá' crúu¹³ caan²mo coon¹³ gáí¹gi tsañuu¹, jmai² jaain²¹ la cataain²¹² caai¹ Jesús. 19 Joon gatyá²u Pilato to² 'e toon²¹²on tsá² coon²¹ júu³ yuu¹³ tyi² crúu¹³ tya' Jesús 'e jin²: “Jesús tsá² Nazaret, Róøi¹³ tya' tsá² Israel.” 20 Joon fúu¹mo tsá² Israel gauntsáa¹ 'e júu³ do tsaá' 'e júu³ do li 'ni¹ 'ii¹³ jmíi¹, jmíi¹ hebreo, jmíi¹ griego joongi jmíi¹ latín. Joon li tyan' ciudad do li gateen¹in tsá² Jesús tsaá' crúu¹³.

21 Tsaá' wii¹³ joon 'in tyá² to² untsá² tya' tsá² Israel gajin²in sii²¹i Pilato:

—Jo tóon¹³on 'e júu³ do 'e jin² “Róøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E tyá²gi wa'a tóon¹³on: “'Iin 'in gajin²in 'e líi¹i Róøi¹³ tya' tsá² Israel.”

22 Pe gañii¹i Pilato:

—Jiin¹³ la 'e tóon³oon, la joon ilí².

23 Joon 'in tyúuin² 'láa² do 'in gateen¹in Jesús tsaá' crúu¹³ gajmaa¹a jmai²xu sii¹³ Jesús la 'oo²¹ yaai. Joon coon²¹gi 'no³ 'mi² 'e tyá² gasái¹. 'E 'mi² do lí¹ coon²¹ 'no³ 'mi². 24 Joon 'in 'láa² do jin²in sii²¹i la 'oo²¹ 'ii:

—Jo dyii²¹i 'e 'mi² no, tsacoo²¹o', joon jøø²¹ø' 'iin 'in líi¹i.

Joon coon¹³ la joon gauntiin¹³in 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios 'e jin²: “Gajmaa¹a jmai²xu sin³ jee²¹² 'ii, joon tya' sin³ dya¹a mi³.” La joon gajmaa¹a 'in 'láa² do.

25 Joon tyan' li si² crúu¹³ tya' Jesús siin¹³in sáa³ Jesús coon¹³ tsamí² ruu²¹i sáa³a, coon¹³ María tsamí² tya' Cleofas joongi coon¹³ María Magdalena. 26 Joon gajøø²i Jesús sáa³a joongi jaain²¹ tsá² tya'a 'in 'nee¹mo 'áai¹ joon gajin² Jesús sii²¹i sáa³a:

—Saa²¹², jin²in —lo-o siin¹²in yuu²¹ tyi'i.

27 Joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a do:

—Lo-o siin¹² in saa²¹a.

Joon jmíi²¹² joon ga'i²i 'in tsá² tya' Jesús do María, sáa³ Jesús, inuu tya'a.

Júu²mo Jesús

28 Noo²¹²xu mo galiñii¹ Jesús 'e jilaa²¹ gauntiin¹³in, 'e untiin¹³in jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, Jesús gajin²in:

—'Unjmíi²na.

29 Joon do-o si² coon²¹ tsuu² si'oo¹o vino tiin²¹. Joon 'in tsá² do gauncwii²¹i coon²¹ lawa joo²¹ 'e sii²¹ esponja coon¹³ vino do. Joon gatyin² 'e joo²¹ do nii²¹² sii² 'mó² sii²¹ hisopo joon gasaa¹³a 'oo²o Jesús. 30 Joon mo ngayuui¹³ ga'un¹un Jesús 'e vino tiin²¹ do joon gajin²in:

—Jilaa²¹ 'e la tí²-i lí².

Joon tsifu joon gajgó¹ tyíi¹i joon gajúun²mo.

'Yaa²¹a 'láa² 'mosuu²¹ caa¹i Jesús

31 Cwoun'ló² jmíi²¹² no tya' pascua, joon tsaá' wii¹³ coon²¹ jmíi²¹² fee¹ 'áai¹ mi jná² joon jo 'iin²¹²in 'in tsá² Israel wa'a taain²gi tsaá' crúu¹³ 'in tsá² do mi tí² jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ijó¹. Joon ngalín²mo 'in tsá² do tsamí¹i Pilato wa'a tyá²u to² fiin¹in

tsaa'mootii²i 'in tsá² taan¹in crúu¹ do. Joon jmoono ijúun²in joon lí² xiia¹ cuerpos tya'a. ³² Joon 'in 'láa² ngalín² ngafíin¹in tsaa'mootii² tya' 'in nifu do joongi tya' 'in jaain²¹gi do 'in gateen¹in tsaa' crúu¹ coon¹³ Jesús. ³³ Pe mo ngalín² ngatyéen¹in caai²¹ Jesús galili³i 'e najún¹mo Jesús tsu 'wii¹³ joon jo gafin¹in tsaa'mootii² 'ido.

³⁴ Li coon²¹ ga'ya¹a 'in 'láa² do 'mosuun²¹ caai²¹ Jesús joon tsifu la joon gatuun²¹un jmi¹ sicaai¹³ jmi²¹. ³⁵ Joon 'iin 'in jmaa¹a júu³ lo 'e ganí² joon jmo¹o júu³ jai². Nii¹o 'e júu³ la ja²mo faa²¹a joon jmaa¹a 'naa' júu³ 'e lí² jo¹o líi²naa'. ³⁶ Joon jilaa²¹ 'elo galí² wa'a untiin¹³mo 'e júu³ taa¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²: "Ce jiiin¹³ coon²¹ mootaa²i ifiin¹³in." ³⁷ Joon li xiia' jin²in ni jí² tya' Dios: "Ijó²i tsá² 'in niga'yá² tya'a."

Aa¹mo tsá² Jesús

³⁸ Mo ngayuui¹³ gajúun²in Jesús jaain²¹ 'in jai² líi²i Jesús sii²¹ José ngamii¹i Pilato wa'a cwo¹ 'ido cuerpo tya' Jesús. 'In Sé³ no ja²mo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Arimatea joon 'uun²¹mo ngii¹ coon¹³ Jesús tsu 'goo²¹o 'in tsá² tyu² to² tya' Israel. Ga'ii²¹mo Pilato júu³ tya'a joon gangó¹o Sé³ ngatyiin¹an cuerpo tya' Jesús. ³⁹ Joon 'in Nicodemo, 'in ngafee¹³i Jesús li 'woo¹, gatyí¹³a tyaan¹an 'oo²¹ jmafuu²¹ mirra coon¹³ áloes ti dyadya¹ kilo. ⁴⁰ Je wáai² do gapaa¹³i cuerpo tya' Jesús coon¹³ 'mi² caai¹³ 'oo²¹ jmafuu²¹ do jiiin¹³ la tii² tya' tsá² Israel mi 'áa¹³i tsá². ⁴¹ Tyan' li taan¹in Jesús tsaa' crúu¹³ sá² goon²¹ jee²¹² 'mó². Joon jee²¹² do sá² goon²¹ 'aan¹ tya' 'lii²¹² tsi too²¹ tsaa' xá². Jo mo ga'aa¹i tsá² tsá² 'e tsi too²¹ do, jiiin¹³ jaain²¹. ⁴² Tsi 'aan¹ do-o ga'aa¹i cuerpo tya' Jesús tsu tyan'an 'áai¹, joongi ti li 'láa² 'wii²¹² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel.

20

Mo gajiiin¹ Jesús jee²¹² 'lii²¹²

¹ 'Aa²¹ jmi²¹² láa² 'wii²¹² semóo¹³ ngóo¹o María Magdalena fu li niga'áai¹ Jesús. 'Nuu²¹ mogi. Joon ganii²¹i 'e jo si²gi 'áan³ tya'a 'e cuun²¹² 'in jni¹ 'oo²¹ 'aan¹ do. ² Joon

gangóo¹ cwiin¹in fu li taain²¹ Simón Pedro coon¹³ 'in jaain²¹gi tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'ái¹. Joon gajin² María do sii²¹i 'ido:

—Nigatyii¹mo tsá² Ña'ñu¹u' tsi 'aan¹ joon jo nee³e 'e xiaifu ngajée¹³i.

³⁻⁴ Joon Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² ngalín²in cwiin¹in fu li roon²¹on 'aan¹ do. Joon 'in jaain²¹ do, cwii²¹gi cwiin¹in lagi Tú³ joon tyí¹a 'aan¹ do nifu. Joon nga'ee²¹²e 'oo²¹ 'aan¹ jó²ø. ⁵ Nii²¹o 'e 'no¹³ 'mi² roon¹on do pe jo ga'í²i 'aan¹ do. ⁶ Mi yuui¹³ joon gatyí¹a Simón Pedro caluu joon ga'í²o tsi 'aan¹ do. Nii²¹o jon 'e 'no¹³ 'mi² roon¹on do. ⁷ Nii²¹o jon 'e 'mi² 'e gapaa²¹i ni² Jesús jo roon¹on coon¹³ 'e 'no¹³ 'mi² 'e catyia² pe ijuui¹³ roon¹on coon²¹. ⁸ Joon ga'í²i jon 'in tsá² jaain²¹ do 'in gatyí¹a nifu 'aan¹ do, joon ganii²¹i jilaa²¹ 'e nigali² joon jo¹o galí²i. ⁹ Joon jo mo ga'øøi²¹-tsí jiiin¹³ la nijin² ni jí² tya' Dios 'e 'ná¹ jiiin¹ Jesús jee²¹² 'lii²¹². ¹⁰ Joon gangaa¹³mo 'in tsá² tya'a do fu tya'a.

Jné¹i Jesús tyani María Magdalena

¹¹ Pe 'in María do gajaan¹an caluu 'oo²¹ 'aan¹, gatyí²i. La 'ii²¹² ci²i do ga'í¹i jó²ø tsi 'aan¹ do. ¹² Joon do-o gangoo²¹o gáí¹ ángeles tyi²i 'mi² taa²¹. Do-o née¹i li garoon¹on cuerpo tya' Jesús. Joon jaain²¹ tyíin¹ ya' li garoon¹on tyí¹i joon jaain²¹gi tyíin¹ 'ée² tii² Jesús. ¹³ Joon gaunngii¹ 'in ángeles do 'ii:

—Tsamí², ¿'ee li cii²¹i?

Joon gajin² 'in tsamí² do:

—Ci²oo tsu nigajee¹mo tsá² Ñu³ Fíi³ii joon jo ñi³ii xiaifu ngajée¹i.

¹⁴ Joon mo gajin²in 'elo gajiiin¹in ní¹i joon gangóo¹o Jesús siin¹³in do. Pe jo galili³i 'e Jesús 'ii. ¹⁵ Joon gaunngii¹ Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsamí², ¿'ee li cii²¹i? ¿'iin 'naai²¹ 'nu?

Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi 'e 'in 'aa¹a 'wó² do fee¹³i 'ii gajin²in:

—Tsañuu¹, owa gajee²mo'o, foo²o xiaifu gatuu²¹u'u joon jna-a nitee²¹²ee.

¹⁶ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsamí² do:

—¡María!

Joon María do gajiiin¹mo joon gajin²in sii²¹i Jesús coon¹³ jmi¹ hebreo:

—¡Raboni! —'e 'øøi²¹-tsi tsá² jin²in: Tifo² tyi'.

17 Joon Jesús-gi gajin²in:

—Jo li²u'u jna, tsu jo mo ngóo³gii li tyiin¹ Ñu³uu. Pe cwoo²¹'o, cwosii¹³i 'in ruu²¹na 'e nii¹³na li tyiin¹ Ñu³uu 'in líi¹i Ñu²uu jon, li tyiin¹ Dios tyiia 'in líi¹i jon Dios tyii'.

18 Joon gangóo¹o María Magdalena do ngajmaa¹a 'in tsá² tya' Jesús júu³ 'e nigani²in Ña'ñu¹u' Jesús joon 'e nigafee²¹i 'e júu³ do.

Jnéi² Jesús tyani tsá² tya'a

19 Canuu²¹ jmii²¹² joon, jmii²¹² 'láa² 'wii²¹² semóo¹³ 'in caan²¹in tsá² tya' Jesús. Joon tsu 'wii¹³ 'gøø¹mo tsá² tyu² to² tya' Israel 'in jni¹i ca'ná¹. Joon ga'i²i Jesús tún² tsa² jee²¹² 'ii joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'.

20 Mo ngayuui¹³ joon ga'e²e Jesús tsá² tya'a cwoo²¹o, caa¹i. Joon 'in tsá² tya'a do galijløø¹³mo 'áai¹ mo jøø²i Ña'ñu¹u' Jesús. 21 Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido tún¹:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'. La gasii¹in Ñu¹u' jna la joon jon sii¹na 'naa'.

22 Joon gaxuu¹u ni² 'ido joon gajin²in:

—Cwo'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. 23 Wa'a 'naa' jmaa²aa' feei¹-'oo' tsaa² tya' tsá², si'in²mo tsaa² tya' 'ido. Pe joon wa'a jo jmaa²aa' feei¹-'oo' tsaa² tya' tsá² jo si'in²in tsaa² tya' 'ido.

Tomás gangaa¹mo Ña'ñu¹u'

24 Pe jaain²¹ jee²¹² 'in apóstoles tya' Jesús 'in sii²¹i Tomás jo tyiin¹in mi tyi¹a Jesús. Suuin²¹² 'in Tomás do. 25 Joon 'in tsá² tya'a catyaa² gajin²in sii²¹i 'ii:

—Ganee²¹²moo'o Ña'ñu¹u' Jesús.

Pe 'in Tomás do gajin²in:

—Jo ijai² líi²na wa jo nijøø³øø li ga'yá² cwotóon¹ cwoo¹o, joon ngii³na unnicwóo³oo li ga'yá² cwotóon¹ do joongi ngii³na cwóo³oo li ga'yá² 'mosuu²¹ caa¹i.

26 La coon²¹ dyiá¹ 'in caain²¹ tsá² tya'a coon²¹ inuu joon taan²mo Tomás coon¹³on. Joon xufiin¹³ tyú² injni¹ jni'ná¹ ga'i² Jesús

joon gajmaa¹a siin¹³in tún² tsa² jee²¹² 'ii. Joon ga'i¹i júu³ jin²in:

—Tyú²-u cwoseen²¹naa'.

27 Mi yuui¹³ joon gajin²in sii²¹i Tomás:

—Ngii²u unnicwoo²o lo joon jøø²øø li ga'yá² cwotóon¹ cwóo³oo. Xá² cwoo²o joon taan¹ caa¹na. Jo ngii²gi 'e jo jai² líi²u la joon cwolitsáa¹mo-'o'o.

28 Joon gañii¹i Tomás jin²in:

—¡Ñu¹fii³ii, joongi Dios tyiia 'na!

29 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tomás, jo¹o gali²u'u jna tsu 'wii¹³ gañi²mo'o jna. Pe jløø¹³mo 'in jai² líi²i jna xufiin¹³ jo mo ngaa¹i jna.

'Yuto² tya' e jí² lo

30 Líi¹ 'láai²gi li² milagro gajmaa¹a Jesús tyani tsá² tya'a 'e jo taa¹³ 'e jí² lo. 31 Pe 'e jí² lo taa¹³ jilaa²¹ 'e júu³ lo 'yuto² 'e lí² jai² líi²naa' 'e líi¹i Jesús Cristo, Joon¹on Dios. Joon tsu 'wii¹³ jo¹o líi²naa' Jesús 'e seen²¹moo' coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ 'ii.

21

Jnéi¹ Jesús tyani dyái¹ tsá² tya'a

1 Mo ngayuui¹³ joon gajnéi² Jesús tyani tsá² tya'a coon²¹ fu li ti² tyiia¹ sii²¹ Tiberias. La no gali²: 2 Dyái¹ tsá² tya' Jesús taain²¹² caan²¹mo. 'In tsá² do sii²¹ Simón Pedro, coon¹³ Tomás suuin²¹², coon¹³ Natanael, joon jaain²¹ tsá² seein²¹ Caná náa¹ li sii²¹ Galilea 'ii. Taain²¹² jon 'in gáí¹ joon¹on Zebedeo coon¹³ gáí¹gi tsá² tya' Jesús. 3 Joon Simón Pedro do gajin²in sii²¹i 'in catyaa² do:

—Níi³ii, niseen¹²na joo²¹ jmii²¹.

Joon gajin² 'in catyaa² do:

—Jna'a jon tsaa²¹a' coon¹³ 'nu.

Joon ngalín²mo, ngatáa¹i coon²¹ barco. La tøøi² 'woo¹ táa¹i 'naa¹i joo²¹ jmii²¹ pe jo gataan¹³in jiin¹³ jaain²¹. 4 Mo ti li ngó¹o cajná² gajnéi¹ Jesús li ti' tyiia¹ do pe jo galicwii¹in tsá² tya'a 'ii. 5 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² taai² barco do:

—'Naa', ¿ti jo mo taan¹³naa'?

Joon 'in tsá² do gañii¹i:

—'Un², jiin¹³ jaain²¹.

6 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Li' tsáa¹ caai²¹ barco do nii¹³i' núu³, joongi iteen¹³naa' joo²¹.

La joon gajmaa¹a, joon jo lí² saa¹³a 'e núu³ tsi barco tsu røø¹mo joo²¹ jmii²¹ do. ⁷Joon 'in tsá² tya' Jesús 'in 'nee¹i Jesús 'áai¹ gajin²in sii²¹i Tú³:

—iÑa'ñu¹'u' 'ido!

Joon mo ganúu²un Simón Pedro 'e jin²in: “Ña'ñu¹'u' 'ido”, joon gaci²i siin¹³in (tsu gatyii¹ 'e saan¹in joo²¹ jmii²¹). Joon mo ngayuui¹³ joon ga¹i²i tsi jmii²¹ itsáa¹a li sin² Jesús. ⁸Joon 'in tsá² tya'a catyaai² 'in taai² barco do gatyaliin²mo ti' jmii²¹ do jñuu¹u núu³ do røøi¹ joo²¹ jmii²¹. Ga'ii²¹ barco do li 'oo² coon²¹ cíein¹³ metros 'e li' ti' do. ⁹Joon mo cwo¹h¹ 'e barco do li' cwo¹³ tyuu²¹ gajné¹i coon²¹ jí² li coo²¹ jí² joon ni jí² do untyúun²in jaain²¹ joo²¹ jmii²¹. Joon náa¹ 'iñi¹ caai²¹ do. ¹⁰Joon gajin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do:

—Cwotyii²naa' jaain²¹ gáí¹gi joo²¹ do 'in la ngayuui¹³ gataan¹³naa' do.

¹¹Joon Simón Pedro ga'í² tsi barco do joon gaun'øø¹i 'e núu³ do fu nitsaa². Røø¹mo 'e núu³ do joo²¹ jmii²¹ cøøi¹³, ti jiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi ca'no¹³ tsigi gaai²¹. Joon xu¹fiin¹³ 'áa¹mo røøi¹ 'e núu³ do jo ga'gii²¹i. ¹²Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ñilíin²naa', cøø¹³xuu¹.

Joon jo gatá²-tsi jiin¹³ jaain²¹ tsá² tya'a do wa'a unngii¹i 'iin 'ii tsu ñi¹o 'e Ña'nu¹'u' Jesús 'ii. ¹³Joon gajatyéen¹mo Jesús joon gajmaa¹a jmai²xu¹ 'e 'iñi¹ do jee²¹² 'ii. La joon gajmaa¹a coon¹³ 'in joo²¹ jmii²¹ do.

¹⁴Ningóo¹ 'ní¹ naa¹³ 'e gajné¹i Jesús tyani tsá² tya'a mi yuui¹³ gajii¹in jee²¹² 'li²¹².

Jesus sii¹i coon¹³ Simón Pedro

¹⁵Mo ngayuui¹³ gagøø²¹ø gaunngii¹i Jesus sii²¹i Simón Pedro:

—Simón, jóon¹on Jonás ¿ti 'nee¹mo'o jna 'láai²gi lagi 'in no?

Joon Tú³ do gañii¹i:

—Joon, Ña'nu¹'u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'nu.

Jesús-gi gajin²in:

—Joon, cwo²o 'e dø¹² joo'saa²¹ xuui²¹² tyiia.

¹⁶Joon gati² tún² naa¹³ 'e gaunngii¹i jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'nee¹mo'o jna? Joon gañii¹i Tú³ do:

—Joon, Ña'ñu¹'u', ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'nu.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, 'aa²mo'o joo'saa²¹ tyiia.

¹⁷Joon gati² 'ní¹ naa¹³ 'e gaunngii¹i Jesús 'ii, jin²in:

—Simón, jóon¹on Jonás, ¿ti 'iin²¹²mo'o jna?

Joon Tú³ do gajmaa¹o fa'í³ tsu wii¹³ Jesús nigaunngii¹i 'ní¹ naa¹³ wa'a 'iin²¹²in Tú³ 'ii. Joon Tú³ gajin²in sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹'u', ñi²o'o jilaa²¹. Ñi²o'o 'e 'iin²¹²mo'o 'nu.

Joon gajin² Jesús:

—Joon, cwo²o 'e dø¹² joo'saa²¹ tyiia. ¹⁸'E la ja²mo fuu²¹²uu 'nu: mo líi¹u'u simii²¹ gatyii¹i siin²¹in 'wo'o joon gatyii²a doñixiia' fu 'iin²¹²u'un. Pe mi li yuu¹³ 'nu inii¹³i cwaa¹a joon tsá² xee²¹mo ityii¹³i 'nu siin²¹in joon ijee²¹²mo tsá² 'nu xiia'li jo 'iin²¹²u'un cwo¹³o.

¹⁹Coon¹³ 'e júu³ joon gajmaa¹a Jesús júu³ xiiala ijúun²in Tú³ joongi xiiala iuntyúu¹i Dios. Mo ngayuui¹³ joon gajin² Jesús sii²¹i Tú³:

—i'Na¹ coon¹³ jna!

In tsá² 'in 'iin²¹²in Jesús

²⁰Joon gajii¹³in Tú³ ní¹i joon gajøø²i jaai¹³ caluu 'in tsá² tya' Jesús do 'in 'nee¹i Jesús 'ido. 'In tsá² do tyiin¹in caai¹ Jesús mo gagøø²¹ø li tséi¹ do. Joon gaunngii¹i Tú³ sii²¹i Jesús: “Ña'ñu¹'u', ¿'iin 'in i'ñii¹ 'nu?”

²¹Joon mo gangaa²¹i Tú³ 'ii, gajin²in sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹'u', coon¹³ 'in no, ¿'ee 'ilí²?

²²Joon Jesús do gañii¹i:

—Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu? Jiin¹³ cwáain¹ tyi'i 'e 'na¹ coon¹³ jna.

²³Joon coon²¹ júu³ 'atsaa²¹ gasii¹ 'in tsá² jai² líi²i Jesús 'e jo ijúun²in 'in tsá² do tsu Jesus gajin²in: “Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?” Pe jo gajin²in 'e jo ijúun²in, gajin²o: “Wa' 'iin²¹²na 'e seein²¹ 'ido ca mi gaa¹³na tún¹, ¿'ee cwáain¹ tyi'nu?”

²⁴ Joon 'in tsá² tya' Jesus no, 'ii 'in nigataan¹an ni jí² 'e júu³ lo. Joon 'ii jin²in 'e ja²mo júu³ tya'a. Joon nee²¹e' 'e ja²mo júu³ tya'a.

²⁵ Joon 'láai²gi nigajmaa¹a Jesús. Joon wana to²o tsá² ni jí² jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús iunrøøi¹ jí² 'láai² 'áai¹. Amén.

'E la gajmaa¹a tsá² tya' Jesús

Dios icwó² Espíritu Tyú² tya'a

1-2 Coon¹³ jí³ tyiia la mo 'láa² 'wii²¹² nifu, tsá² tyú¹ Teofilo, gajmaa¹³aa 'n^u júu² ce jilaa²¹ 'e ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmáa¹a joongi 'e ga'e²e tsá² ca gangaa¹²i ñ^u'fú². La jo mo 'yaa¹i Jesús ñ^u'fú² gauncoon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii 'e icwo¹o tsá² tya'a, 'in gatyii¹³in, to² 'e 'ná¹ jmaa¹a. ³ Mo gang^{hii}² gajúin¹ Jesús do gajné¹mo 'e jiin¹o jee²¹² tsá² tya'a. La jee²¹² tunlo¹ jm^{hii}²¹² do jné²mo jee²¹² tsá² tya'a. Joon gajmaa¹a 'láa² nii² to² 'e 'ee¹ 'e nigalija²mo 'e seen²¹mogi, 'e jo lí² jin² tsá² 'e jo ni^{jo}¹. Joongi gajin²o xiiala mi ty^u² Dios to² tsá².

⁴ La jee²¹² ngi¹gi Jesús coon¹³ tsá² tya'a ga^{hii}² júu³ 'e jo mo 'woo²¹duu' Jerusalén lo ca gatséin¹ júu³ ga^{hii}² Dios Jmii²¹.

⁵ —'E ja²mo —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do—, Wó³-o gasaa¹ tsá² jm^{hii}²¹ jiin¹³ coon¹³ jm^{hii}²¹ pe c^{hii}²¹gix^u icwoo¹²i Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a iuncoon¹³ 'naa'.

Ngaai¹² Jesús fu ñ^u'fú²

⁶ Cafu mo gaicain²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a gaunng^{hii}¹i tsá² tya'a 'ii:

—Ña'ñ^u¹u', ζti gati² 'ii²¹ 'e laa²¹²mo'o tsá² Israel joon la joon lí²-i ty^u¹u to² yaai?

⁷ Joon gañii¹i Jesús:

—Jo tíi² 'naa' liñi³ii' líi²¹² tsei² 'e ilí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ 'ña'a Ña'ñ^u¹u' Dios Jmii²¹ tíi² liñii¹i líi²¹² 'e ijmaa¹a 'elo. ⁸ Pe ijoo²¹-o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios joon 'ii ingi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'ii²¹ tya' 'ii cwolín²naa' Jerusalén, joongi la caain²¹ lí san² Judea, joongi lí sii²¹ Samaria coon¹³ la caain²¹ lí wíin²gi ní cwoo¹³ juncwii²¹. Icwolín²naa' cwojmaa²aa' júu³ 'iin jna.

⁹ Mo ngayuui¹³ gajin² 'elo, la 'hii²¹² jó²mo²gi 'ido 'ii, joon gasaa¹mo Jesús. Ngaa¹²i fu y^u'. Joon gajó² coon²¹ jní¹ gaci^{hii}¹²i Jesús. Joon jo jné²gi. ¹⁰ Téen²mo²gi 'ido jó²mo² fu ñ^u'fú² la 'hii²¹² ngaa¹²i Jesús.

Joon gajné¹ co' lí téen² 'ido gáí¹ tsañ^u¹ taa²¹ siin¹³in. ¹¹ Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tsañ^u¹ seein²¹ Galilea jo 'ee to² 'ii³in-gi téen²naa' lo jó²mo² fu y^u' juncwii²¹. 'In Jesús no, 'in cwo^{hii}¹ jee²¹² 'naa' ngaa¹²i fu y^u' do coon²¹ røø²¹ 'ii la mo ngaa¹²i do, la joon jon ijó¹ tún¹.

Tyii¹³in Matías 'a 'ii²¹in cwáain¹ tya' Judas

¹² Joon ngalín²mo 'a moo²¹ sii²¹ Olivos do. Joon ngaliin¹ tún¹ Jerusalén 'e ná¹ coon²¹ sii¹³x^u jiin¹³ la to² gaty^u² ley tya' Moisés 'e sá² ngi¹ tsá² mo jm^{hii}²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ¹³ Mo tyaliin¹in 'e fuu²¹ do gasóo²o coon²¹ 'nú¹ lí tí² tún² fú¹. 'In gatyaliin¹in do sii²¹ T^{hii}³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Dí^{hii}³ coon¹³ Tomóo¹³ coon¹³ Bartolomé coon¹³ Untøø² coon¹³ Jacobo, jóon¹ Alfeo, coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo, ¹⁴ Jilee²¹mo 'in lí caain²¹ coon¹³ ruu²¹i Jesús coon¹³ María sáa³ Jesús coon¹³ 'in tsamí² catyaa² do. Licaain²¹ fee²¹i Dios.

¹⁵ Jiin¹³ jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² jiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi dyáai² 'in jai² líi². Joon gajmaa¹a T^{hii}³ siin¹³in jee²¹² tsaruu²¹i, joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² catyaa² do:

¹⁶ —Tsaru¹u', 'ná¹-a tsín¹ jiin¹³ la gataan¹an líi²¹² y^u¹³ David ní jí² tya' Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. David do gafaa²¹o xiiala 'e itsang^{hii}² Judas. 'Ii-o jee²¹² 'in gasaain¹² Jesús. ¹⁷ Judas jaain²¹² jee²¹² jna'a, joon tíi²mo jmáa¹a to² coon¹³ jna'a. ¹⁸ Pe joon ngoo²¹-o Judas ngala¹ coon²¹ si² 'wó² coon¹³ 'e cuu² gajna¹an coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a do. Tsifu joon gaci^{hii}¹²i lí síj^{hii}². Joon ga'g^{hii}²¹i tu²u. Joon ga'woo²¹o jilaa²¹ 'un'm^{hii}²i. ¹⁹ Joon mo galiñi¹ 'in seein²¹ Jerusalén do joon gaunsii²¹ 'e 'wó² do Acéldama, 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Coon²¹ Sii¹³ Tyiia²¹ 'in 'O² Jmí¹. ²⁰ Tsu 'wii¹³ ní Salmos jin² la no:

Cwosii²¹i 'nú^u¹u situu¹mo. Jo 'in seein²¹gi 'in cwaa²¹gi.

Joongi jin²in:

Cwocwoo²oo' 'in xee²¹mo 'in jmá¹ to² jmoo¹o 'ido.

21 "Wii¹³ joon tsajmoo²¹o' 'elo —jin² Tú³—. Jee²¹² jna' jeei¹ 'inlíi¹³ tsá² 'in ningi¹ coon¹³ jna' la tøøi² nigangii²¹i' coon¹³ Jesús. 22 Ca la mo gasaa¹i Wó³ Ña'ñu¹u' Jesús jmi²¹ joon ca gangaa¹²i ñu¹fú². Tyii¹³mo' jon jaain²¹ jee²¹² 'ii wa'a 'in licaain²¹ coon¹³ jna'a 'e ijmáa¹a júu³ 'e nijiin¹in Jesús —gajin² Tú³.

23 Joon ga'wooi²¹ gáí¹ tsá² jee²¹² 'ii. Jaain²¹ 'in sii²¹ Sé³, 'in sii²¹o jon Barsabás, sii²¹o jon Justo. 'In jain²¹gi do sii²¹ Matías. 24-25 La 'ii²¹² fee²¹i Dios jin²in:

—Ña'ñu¹u', 'nu-u jøø²ø jilaa²¹ alma tya' tsá². 'Ee¹³du' jna'a 'naai²¹² 'in jee²¹² gáí¹ lo nityi¹u'u 'in jma¹ to² tsá² tya' Jesús cwáain¹ tya' Judas. Gajaan¹an Judas do 'e to² jmoo¹o 'wii¹³ tsaa² tya'o. Joon ngoo²¹-o li 'iin²¹²mo.

26 Joon gacoo¹o jee²¹² 'ii. Joon gatí²mo Tíi¹³. Tsifu joon ga'í² Tíi¹³ do cwáain¹ tya' Judas jee²¹² 'in dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús.

2

Mo gajó² Espíritu Tyú² tya' Dios

1 Mo gatsín¹ cincuenta jmi²¹² mo gangíi²i cwaa²¹ jmi²¹² gatí² jmi²¹² sii²¹ Pentecostés. Coon²¹ li sicaain²¹ la jilee²¹mo 'in jai² líi². 2 La 'ii²¹² joon coon²¹ ga'iin² li' yu' lawa mo 'ii¹i tyí² tá² líi¹. Ga'iin² la tøøi² inuu li néei¹ 'ido. 3 Joon gajnéi¹ coon²¹ 'e li la li sii¹³ jí² li néei¹ la jaain²¹. 4 Joon ga'í² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios almas tya' ce jilee²¹mo 'in néei¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ jmai² jmi¹ xiia²¹ 'e cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² do faa²¹a.

5 Jee²¹² jmi²¹² lo fúu¹mo tsá² Israel 'in untiin¹³ to² tyu² Dios sicaain²¹. Jalín² Jerusalén la caain²¹ juncwii²¹. 6 Mo ganúu²un 'e ga'iin² do joon galicaain²¹ 'in tsá² do li ga'iin². Pe jo ñii¹ 'in tsá² fúui¹ do 'ee nigalí² mo ganúu²un la jaain²¹ la jaain²¹ 'in tsá² tya' Jesús do faa²¹a jmi¹ tya'a. 7 Jmai² 'in ganga'goo²¹-tsi. Joon jmai² 'in gafo²mo joon síi¹i jee²¹² 'ii:

—'Owa'a jon 'in seein²¹ Galilea jilee²¹ 'in faa²¹a no. 8 ¿Xiiala lí¹ 'e nuu²¹un' faa²¹a jmi¹ tyi jna'? 9-11 Lí¹ fúui¹ tsá² seein²¹ lo, 'in seein²¹ Partia, Media, Elam, Mesopotamia,

Judea, Capadocia, Ponto, joon li sii²¹ Asia seein²¹ lo. Seen²¹mo jon 'in jalín² Frigia, Panflia, Egipto joongi Africa li' ngoo¹³gi li' Cirene. Joongi tsá² seein²¹ Roma 'in seein²¹ lo. Caa¹²mo 'inlíi¹³ 'in seein²¹ Israel ca la mo galiseen²¹mo coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in nigatuu²mo dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² joon niga'ii²¹mo jon 'in Dios tya' tsá² Israel. Caa¹²mo tsá² seein²¹ Creta coon¹³ Arabia pe jilee²¹mo' nuu²¹un' faa²¹a coon¹³ jmi¹ tyi-o' júu³ tyú² tya' Dios.

12 Jilee²¹mo tsa'goo²¹-tsi pe joon jo 'øøi²¹-tsi 'ee galí². Joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—¿Ee 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'elo?

13 Pe 'inlíi¹³gi ungoø¹i, jin²in:

—Tsá² 'in¹mo no.

'E gasii²¹ Tú³ tsá²

14 Joon gajmaa¹a Tú³ siin¹³in coon¹³ ji dyajaain²¹ apóstoles catyaa² do joon gafaa²¹a tá² jin²in:

—Tsá² seein²¹ Israel, joongi coon¹³ tsá² seein²¹ Jerusalén, cwoliñi²ii' 'elo. Joongi nuu²duu' coon²¹ tún² 'e ifo³oo lo. 15 'In tsañuu¹ lo jon' 'in 'iin¹ no la lí² 'e 'i¹-oo' tsu 'aa²¹gi lo. Jo mo tí² 'ii²¹ wa'a ngi¹ tsá² 'iin¹. Jiin¹³ la 'iin²¹ ñú² ningóo¹. 16 'Elo-o gatsín¹ 'e gajin² 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios cali² sii²¹ Joel. Joel do gajin²in:

17 La lo-o gajin² Dios:

La nu'gi mi 'iin² juncwii²¹ icwo³oo Espíritu Tyú² tyiia la jilee²¹ 'in taain²¹² fu juncwii²¹.

Yuu²¹ tyii¹ tsañuu¹ coon¹³ yuu²¹ tyii¹ tsamí² ifaa²¹a cwáain¹ tyiia.

Joongi simii²¹ sá² coon²¹ iní²i.

Joongi yuu¹³ icwuu²¹mo ilisá² tyisáa² tya'a.

18 Nicwóo³oo 'in Espíritu Tyú² tyiia 'e jmi²¹² joon tya' jilee²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu³uu la tsañuu¹ teen¹³ la tsamí².

Joon ifaa²¹o cwáain¹ tyiia.

19 Li' yu' juncwii²¹ 'é³ee 'a tsa'goo²¹-'oo'.

Jmáa³oo jon li² li ni 'wó².

Coon¹³ jmi¹, joongi coon¹³ jni¹ tya' uñi² ijmá³aa 'e li² do.

20 La nu'gi 'e icwá¹ jmi²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús, coon²¹ jmi²¹² fee¹ joongi

coon²¹ jmi²¹² 'ya²gi liili¹, ilinuu²¹ li 'ii¹in ñi¹.

Joongi sii²¹gi iliin¹ la lí¹ jmi¹.

²¹ Joon jilee²¹mo 'in gamii¹i coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' itiin¹³mo.

La joon júu³ niga^h Joel cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ —jin² Tú³.

Faa²¹gi Tú³ jin²in:

²² —'Wii¹³ joon náu²duu', tsañuu¹ seein²¹ Israel, jilaa²¹ 'e ifuu²¹²uu 'naa' lo —jin² Tú³—. Tyú²-u ñi³oo' jilaa²¹ milagro 'ya²gi 'e gajmaa¹a Jesús tsá² Nazaret coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús do gajmaa¹a Dios júu³ 'e Jesús jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in. ²³ Pe jo 'ee futy³ la mo gajaain²¹ tsá² 'ii jee²¹² 'naa' tsu 'yu to²-o 'e ni¹i¹-tsi Dios ca la mo jée¹mo. 'Naa'gii' gaseen²moo', joon cwáain¹ tyi'naa'oo' gajngaa¹³i tsá² gó² 'ii, gateen¹in tsaa' crúu¹³. ²⁴ Pe Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹o tún¹. Nigaláa²mo tsu feei¹gi 'ii lagi 'mó¹. Jo lí² tyu² 'mó¹ 'ii to². ²⁵ Joon 'hii²¹² ró⁰i¹³ David gafaa²¹a ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Jesús mo gajin²in:

Máa¹moo Ña'ñu¹'u' Dios coon²¹ tøø²mo tyani³ii.

Li caa²¹na tsáa¹ siin¹²in joon jo 'ee jiin¹³ coon²¹ goo²¹oo.

²⁶ 'Wii¹³ joon jløø¹³mo alma tyiia.

Joon coon¹³ moo³oo³ fo³oo jmai² júu³ tyú²-u.

'Wii¹³ joon mo 'ii²¹ 'woo²¹ cuerpo tyiia jo 'ee cu²-tsii coonti.

²⁷ Tsu ñi³oo 'e jo saa¹²a alma tyiia jee²¹² 'hii²¹².

Joongi jo cwo²¹o 'e ixii²¹ cuerpo tya' 'in gatyii¹³in.

²⁸ Ga'ee¹³o' jna xiiala ngii³ii coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá².

Joon nigalijløø¹³mo 'wii¹³ cwo²¹o coon¹³ jna.

La joon gajin² David cwáain¹ tya' Jesús.

²⁹ 'Tsaru¹u', tyú²-u ñii²¹'e 'e 'hii²¹² tsafeei¹ tyi' David juun²¹mo. Joon ga'áa²mo tsá² 'ii. Joon 'aan¹ tya'a roon¹gi coon¹³ jna' ca jmi²¹² no. ³⁰ Pe David do jaain²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios. Joon ñii¹o David 'e gasii²¹i Dios 'ii 'e tyi²mo jaain²¹

tyii²¹a 'in cwa¹ cwáain¹ tya'a. ³¹ La joon 'hii²¹² David do lawa jøø²o ca la jée¹mo 'a ijiin¹in Cristo. Joon gajin²in 'e jo ján² alma tya'a jee²¹² 'hii²¹². Jon'gi xii² moo¹ taa²i. ³² Ña'a Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹ 'in Jesús no. Jilaa²¹ 'elo ganee²¹e'e. ³³ Joon gatø¹ Dios Jmii²¹ 'ii lí' cwo²¹o tsáa¹. Joon gacwo¹o Dios Jmii²¹ 'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a la lí 'e nigajin²in. Joon jilaa²¹ 'e nigalí² nano, joongi nijøø²øø' joongi ninuu²uu¹ 'e gajmaa¹a 'ii-o joon. ³⁴⁻³⁵ Jon' David do 'in gangaai¹³ fu ñu¹fú² tsu ñaa¹o gajin²in:

Dios Jmii²¹ gasii²¹i Ña'ñu¹'u' jin²in:

"Ni³i caa¹na tsáa¹ ca mi jmáa³aa 'ii²¹ 'e tyée¹na 'wii²¹² tíi¹³i jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nu."

³⁶ 'Jileei²¹ tsá² Israel, cwoliñi³oo' 'e la ja²mo 'in Jesús, 'in gatéen¹naa' tsaa' crúu¹³, Dios gajmee¹i 'e 'ii Ñi¹fii²¹²i' joongi 'in jmaa¹a tiin¹³naa' sii²¹ Cristo. La joon gajin² Tú³ sii²¹i 'in tsá² fúu¹ do.

³⁷ Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'elo joon ga'aa¹a fa¹3 joon gaunngii¹i Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² do:

—Tsaru¹u', ¿'ee 'ná¹ jmoo²¹o'?

³⁸ Joon gañii¹ Tú³:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios joongi cwojaa²¹naa' jmi²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ la sii²¹ Jesucristo. Joon la joon 'iin²mo Dios tsaa² tyii'. La joon jon icwo¹o Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a. ³⁹ 'E júu³ lo 'e tyi'naa'oo' coon¹³ yuu²¹ tyii'. Joongi tya' jileei²¹ 'in seein²¹ wíin². Joongi tya' jileei²¹ 'in tøø¹ø Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹.

⁴⁰ Coon¹³ 'e júu³ lo gafaa²¹a Tú³. Joon coon¹³ láai²gi júu³ tyú² gafaa²¹a jin²in:

—Woo²¹naa' yaanaa' jee²¹² 'in tsá² gó² no.

⁴¹ Joon gasaa¹mo jmi²¹ jileei²¹ 'in gacón² cwáain¹ júu³ tya'a. Jiin¹³ jmi²¹² joon galicaan²¹mogi coon¹³ 'in jai² líi² ca 'ni¹ mil-gi tsá². ⁴² Joon coon²¹ tún¹-un gacón² cwáain¹ jilaa²¹ 'e 'ee¹ 'in apóstoles tya' Jesús do. Tyú²-u seein²¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Joongi galicaain²¹ fee²¹i Dios joongi gajmaa¹a jmai²xu 'iñi¹.

Xiiala nigajmaa¹ 'in jai² líi² Jesús nifu

43 Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsá² tya' Jesús do líi¹ 'láai² milagro gajmaa¹a coon¹³ jilaa²¹ líi². 44 Jileei²¹ 'in nigajai² líi² do líi¹ røø²¹ síi¹. Jmaa²¹i to² jmai²_{XH} jmai²_{XH-U} la jaain²¹ la jaain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 45 Joongi ga'níi¹i jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon jmoo¹o jmai²_{XH} cuu² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ xiia'ti sityéin¹³ jmíi²¹² jee²¹² 'ii. 46 La coon²¹ jmíi²¹² la coon²¹ jmíi²¹² licaain²¹ in_{HH} cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. La caain²¹ in_{HH} tya'a jmoo¹o jmai²_{XH} 'íi¹. Gø¹²ø jløø¹³mo coon¹³ 'e 'yaai¹-tsi alma tya'a. Joon gacwoo¹-o 'maai¹³ Dios. 47 Joon la jilee²¹mo jin²o 'e tsá² tyú²-tsi 'in tsá² jai² líi². La coon²¹ jmíi²¹² gajmaa¹a Ña'ñu¹'u' 'e ngafúu¹mo 'in jo¹ líi². Joon 'in jai² líi² do uncaan¹mo coon¹³ 'in catyaa² do.

3

Ga'láa²mo jaain²¹ tsá² jluui¹³

1 Coon²¹ jmíi²¹² nica'lóo²_{XH}, ngóo¹ 'iin² 'ni¹, mo gati² 'ii²¹ 'e faa²¹a tsá² júu³ tyú². Joon Tú³ coon¹³ Wó³ gasóo²o caan²¹mo fu in_{HH} cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. 2 Tsajéi¹i tsá² jaain²¹ tsá² jluui¹³ tyan' 'oo² cwo¹ do líi² ingíi¹. Jluu¹³mo ca la mo galiseen²¹mo. Joon la coon²¹ jmíi²¹² tsajéi¹ tsá² 'ii fu coon²¹ 'oo² cwo¹ do sii²¹ 'Ya²gi 'e míi¹i caridad jileei²¹ 'in tsatáa¹i cwo¹ do. 3 Mo gani² 'in tsá² jluui¹³ do itsataai² Tú³ coon¹³ Wó³ in_{HH} cwo¹ do joon gamíi¹i coon²¹ caridad. 4 Joon gajøøi² Tú³ coon¹³ Wó³ do 'ii. Joon gajin² Tú³:

—Jøøi²¹²du' jna'a.

5 Joon gacon² 'in tsá² jluui¹³ do cwáain¹ coon²¹ tún². 'E sá² 'ee cwo¹o 'ido 'ii líi²i. 6 Joon gasíi²¹i Tú³ 'ii:

—Jo 'óo³oo cwataa²¹ jon'gi cwanáa¹³ sá² tyiia pe jiin¹³ 'e 'óo³oo lo cwo³-oo 'nu. Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret, ráan²un, ngí² no.

7 Joon gason¹ Tú³ cwo²¹o tsáa¹. Joon gauncoon¹³on jmaa¹a siin¹²in 'ido. La 'íi²¹² joon galipín²mo moo¹ taa¹³ luu²¹² tíi²i. 8 Joon ga'íi²i 'in tsá² jluui¹³ do fu yu'. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngíi¹i tíi²i. Joon ga'í²

'íi²i fu tsi in_{HH} cwo¹ do coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³. 'íi²i jløø¹³i líi¹. Cwo¹o 'maai¹³ Dios. 9 Joon jilee²¹mo tsá² 'in téein² do jøøi² 'ii ngíi¹i cwo¹o 'maai¹³ Dios. 10 Jmai² 'in tsa'goo²¹-tsi 'e ganii²¹ do 'wii¹³ ñi¹o 'e ido-o 'in tsá² jluui¹³ 'in tyíin¹ 'oo²¹ cwo¹ sii²¹ 'Ya²gi míi¹i caridad.

Júu³ gafaa²¹a Tú³ coon²¹ ni'nú¹ fee¹ sii²¹ Salomón

11 'In tsá² jluui¹³ 'in ni'láai² do jo mo gatíui² Tú³ coon¹³ Wó³ coonti. Joon jileei²¹ tsá² 'in téein² 'in'yíia² cwo¹ do ngalíin² cwiin¹in fu líi² téein² Tú³ do. Téen²in coon²¹ ni'nú¹ fee¹ 'e sii²¹ Salomón. 12 Mo gani² Tú³ 'elo joon gasíi²¹i tsá² 'in jalíin² do:

—Tsá² seein²¹ Israel, ¿'ee líi' tsa'goo²¹-'oo'? ¿'Ee líi' jøø²naa' jna'a lawa yíia-oo'o nigau'nláa²na'a 'in tsañu¹ lo? ¿Ti 'i¹-'oo' 'e nigangí¹ 'in tsá² lo coon¹³ 'ii²¹ tyijna'oo'o sí 'wii¹³i 'e tyú¹ jna'a 'ee? 13 Jo lí² la joon, Dios, 'in gaun'goo²¹o 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob, nigacwóo¹i jóon¹on Jesús, 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ pe 'naa' nigajaan¹³mo' 'i tyani 'in tyu² to². Joon mo gali'in²¹²mo Pilato 'e iláa²i pe 'naa'gíi' jo gali'in²¹²naa'. 14 'E 'íi¹³ 'e míi²íi' láai² jaain²¹ 'in tyú¹, 'in jo 'ee tsaa² røøi²¹, naa'gíi' gamíi²íi' galáai² jaain²¹ tsá² gó² 'in røøi²¹ tsaa². 15 La joon gajngaa¹³mo' 'in cwo¹ juncwii²¹ tyi'. Pe Dios gajmaa¹a gajin¹o tún¹. Joon jna'gíi¹i faa¹³a'a 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo. 16 Joon 'in tsañu¹ lo, 'in cwii¹mo', Dios gaun'láa²mo tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Jesús. Jmai² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesús nicalipín²mo tíi²i la líi nigañi²ii'.

17 'Niñi³oo, tsaru¹u', 'e 'naa'oo' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' mo gajngaa¹³naa' Jesús do gajmaa²aa' 'e jo 'øøi²¹-'oo'. 18 Pe la joon gatsín¹ 'e nii²¹ Cristo wúu¹ jiin¹³ la gajin² tsá² tyú¹ coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la jéei¹gi. 19 'Wii¹³ joon 'ná¹-a jaa²¹-'oo' joon cíi¹³-'oo' coon¹³ Dios joon la joon 'iin²mo tsaa² tyii'. Joon ijó¹-o Ña'ñu¹'u' 'e untyúu¹mo 'naa'. 20 La joon 'e isíi¹in Dios Jesús, 'in sii²¹ jon Cristo, 'wii²¹² tyi'naa'. 21 Fiin¹³ ca la mo ñu¹fú² tyíin¹ Jesucristo ca mi tyá² Dios tyú² ce jilaa²¹.

La joon gajin² tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios cali. 22 La joon gajin² 'líi²¹² Moisés sii²¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jin²o: “Ña'ñu¹u' Dios 'e isí¹in jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² jee²¹² 'naa', tsaru¹u', jii¹³ la gasii¹in jna. Cwolinuu¹³uun' jilaa²¹ 'e jin²in 23 tsu jileei²¹ 'in jo nuu¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² do 'e i'in²mo 'i jee²¹² tsagoo¹o.” La joon gajin² Moisés.

24 Joon la joon jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca Samuel nifu gafaa²¹ cwáain¹³ tya' 'e jmii²¹² lo. 25 Joon jilaa²¹ júu³ tyi'naa'oo' lo 'e ga'íi² Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a. 'E tyú² tyi-oo' mo ga'íi² Dios coon²¹ júu³ jéei¹gi coon¹³ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' mo gajin²in sii²¹ Abraham: “Jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ilicwaa³mo mi jó¹ yuun²¹ tyi'i.” 26 Mo gajmaa¹ a Dios jii¹ Joon¹on gasii¹in nifu tyani²ii' iuncwaa³ 'naa'. Joon la joon 'e uncoon¹³o 'naa' 'e tú²oo' jilaa²¹ 'e gó².

4

Tú² coon¹³ Wó³ tyani 'in tyu² to²

1 Faa²¹gi Tú³ coon¹³ Wó³ téen²in mo gatyaliin² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in tsá² 'in ní² inuu cwo' fee¹ do. Joongi ngaliin² 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. 2 Nii²¹-tsi 'wii¹³ Tú³ coon¹³ Wó³ 'e² tsá² júu³ tyú² joongi 'wii¹³ jin²in la mo gajii¹ Jesús la joon jon ijiin¹in tsá². 3 Joon tsifu joon gasan² ni 'ido. Joon ngajée¹ 'i nuñi³ ca nuu¹ tsu nica'lóo² do. 4 Pe fúu¹mo 'in niganúu²un 'e júu³ do jo¹o líi². Joon jileei²¹ 'in jai² líi² tí² 'ná² mil jmai² tsañuu¹.

5 Mo gajná² jmii²¹² joon galicaain²¹ fu Jerusalén 'in tyu² to² tya' tsá² Israel coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley. 6 Joongi néei¹ Anás 'in tyu² to² tya' untsá², coon¹³ Caifás coon¹³ Juan, coon¹³ Alejandro. Joon gauncaain²¹ jileei²¹ tsá² inuu tya' tsacøøi¹³ tya' untsá². 7 Joon gatyuu² to² gajaliin² Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gasiin¹²in tún² tsa². Joon gaunngii¹ 'in tyu² to² do 'ii:

—¿'iin 'ii²¹ tya'a si coon¹³ 'e sii²¹ 'in xeei²¹gi 'ee gajmaa²aa' jilaa²¹ 'elo?

8 Joon Tú³ jin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios:

—Tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ lo joongi tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel: 9 wana 'iin²¹²naa' unngii¹ii' jna'a coon²¹ 'e tyú²-u gajmoo²¹o'o tya' jaain²¹ tsatsaa¹³ 'e xiiala galáai². 10 Joon jna'a jmoo²¹o'o júu³ tyani²ii'. Cwoliñi³ii' jileei²¹ tsá² Israel 'e 'in tsañuu¹ 'in siin¹² tyani²ii' lo nano niga'láai² coon¹³ 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret. 'Ii 'in gatéen¹naa' tsaa¹ crúu¹³ do. Joon Dios gajmaa¹ a jii¹ tún¹. 11 'In Jesús lo líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² nifu pe 'naa'gii' lawa 'in jmoo¹o to² do nigajaan²aan' li' co'o. 12 Ce jii¹³ jaain²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ jo lí² jmáa¹ a tiin¹³naa' tsu² Dios nigacwoo¹o 'e jii¹³ Jesús tíi² jmáa¹ a tiin¹³naa' —jin² Tú³ do.

13 Mo ganí² jileei²¹ 'in tyu² to² do xiiala jo 'goo²¹ Tú³ coon¹³ Wó³ faa²¹ a joon galili³o 'e jo 'e jí² tíi²¹ 'ido jon'gi 'ee to² 'oo¹o ganga'goo²¹-tsi. Joon galiñii¹ 'e 'ido-o 'e nigangi¹ coon¹³ Jesús. 14 Joongi 'in tsá² 'in niga'láai² do, do-o siin¹²in jee²¹² 'ii-o. 'Wii¹³ joon jo 'ee sá² 'e faa²¹gi coonti. 15 Joon gatyuu² to² 'e 'woo²¹mo li sicaain²¹ do. Joon gasii² la jee²¹² yaa-mo 'ee 'e 'ná² jmáa¹ a. 16 Joon gajin²in:

—¿'Ee jmoo²¹o' coon¹³ 'in tsá² do? Jilee²¹mo 'in seein²¹ Jerusalén niñi¹o jilaa²¹ lí² nigajmaa¹ 'in tsá² no. Coon²¹ milagro fee¹ líi¹ nigajmaa¹ 'ido. Joon jo lí² faa¹³ a' 'e jon' la joon galí². 17 Tsatáan¹³an' fo²-tsi 'e jo faa²¹gi jii¹³ jaain²¹ cwáain¹ tya' Jesús. Joon coon¹³ 'e la joon jo núu²gi tsá².

18 Joon 'in tsá² do gatø¹ø tún¹ Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gatyuu² to² la jo faa²¹gi 'ido coonti, jon'gi 'e²gi tsá² cwáain¹ tya' Jesús. 19 Pe joon gañii¹ Tú³ coon¹³ Wó³:

—Í²du-'oo' yaanaa' no. ¿Ti tyú²gi tyani Dios 'e jmoo²¹o'o nuu¹³u'u to² tyu² 'naa' lagi to² tyu² Dios 'ee? 20 Tsu jna'a jo cwooi¹ tuu²¹u'u 'e faa¹³ a' a jilaa²¹ 'e ganee²¹ 'e'e joongi ganuu²¹u'u.

21 Joon 'in tyu² to² do gaton¹on fo²-tsi pe galáa²mo 'ido. Jo gatsaa²¹ a xiiala ijmeei²¹ ni 'ido wúu¹ tsu 'gøø²¹mo tsá². Jilee²¹mo tsá² cwo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e nigalí².

22 'In tsá² 'in ga'láai² coon¹³ milagro do ningoo²¹-o tunló² jiin²¹ líi¹gixu.

Mí¹-o tyani Dios 'in jai² líi² 'e jo cu²-tsi joon 'e tá²-a taain²¹²-tsi

23 Mo galáai² Tú³ coon¹³ Wó³ joon nigalín²mo fu li néei¹ 'in tsaruu²¹i catyaa² do. Joon gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹ 'e nigajin² 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ tsacøøi¹³ do. 24 Joon mo ganúu²un, jilee²¹mo gamíi¹ sii²¹i Dios:

—Ña'ñu¹u', 'nu-u Dios 'in gajmaa¹a ñu¹fú² joongi ni 'wó², joongi jmi'ñi¹³ coon¹³ jilaa²¹gi 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. 25 Joon 'líi²¹² tsafeei¹ tyi'i David, 'in gajmaa¹a jiin¹³ la to² gatyuu¹²u, gafaa²¹a cwáain¹ tyi'i mogajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tyi'i:

¿'Ee li' to² líi¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ míi¹³?

Joongi 'i¹-tsi tsá² jmai² 'e jo 'ee to² 'íi³mo.

26 Jilee²¹ tsaa²to² garóon².

Joongi tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ galicaain²¹.

Joon gajmaa¹a 'ee¹i Ña'ñu¹u' Dios joongi coon¹³ 'in gasii¹in Dios sii²¹ Cristo.

27 'Tsu ja²mo 'e fuu²¹ lo galicaain²¹ Herodes coon¹³ Poncio Pilato coon¹³ tsá² seein²¹ líi xiia²gi coon¹³ tsá² Israel. Joon galicaain²¹ 'e jmáa¹a 'e gó² tya' yuun²¹ tyi'i Jesús 'in 'iin²¹²un. 28 Joon la jon gajmaa¹a jilaa²¹ to² 'e nityuu¹²u 'e ilí² joongi jilaa²¹ 'e ni¹-o'o. 29 Joon la no coon²¹du'u cwáain¹ fo² gaton¹on. Cwoo¹³ jna'a yuun²¹ tyi'i 'e jo ngíi²¹i cu²-tsii¹. La joon jo 'goo²¹-oo'o 'e cwoo²¹o' júu³ tyú² tyi'i. 30 Joon míi²¹i tyani²i 'e cwo²o' jna'a 'ii²¹ tyi-o'o 'e un'láa²na'a jilee²¹ tsatsaa¹³ joongi coon¹³ 'e sii²¹ yuun²¹ tyi'i Jesús jmoo²¹o' jilaa²¹ líi² coon¹³ milagro fee¹.

31 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² tya'a 'e líi² licaain²¹ do joon gajøø²¹ 'wó² tá² líi¹. Tsifu joon galiseein²¹ waa²¹ pí² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jo 'goo²¹gi faa²¹a júu³ tyú² tya' Dios.

Jilaa²¹ 'e sá² tya' jilee²¹mo 'in jai² líi²

32 Ca nii² 'e 'i¹-tsi jilee²¹ 'in niyo¹ líi². Joongi coon²¹ røø²¹ líi¹i jilee²¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo jin² wa'a 'e 'oo¹o tya'a 'ña'a. Jilaa²¹ jmai² tya' jilee²¹mo. 33 Faa²¹gi

'in apóstoles tya' Jesús do 'e nigajin¹in Ña'ñu¹u' Jesús. Joon taain²¹² tá²-tsi líi¹. Joon Dios gataa¹³i cwa³ jilee²¹mo. 34 Jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o faí³ 'wii¹³ jilee²¹mo 'in 'oo¹o 'wó² si 'nú¹ 'ee ni'ñi¹o. 35 Joon jilaa²¹ 'e sá² cwo¹o tsá² apóstoles. Joon 'ii-gi gajmaa¹a jmai²u la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala sityéin¹ tsá² jmíi²¹². 36 Lawa la lo-o jmoo¹o jilee²¹. Seein²¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ jún² Leví 'in sii²¹ Sé³ Galiseein²¹ coon²¹ 'wó² roon¹ ni jmíi²¹ sii²¹ Chipre. Joon 'in apóstoles do gaunsii²¹o 'ii Bernabé. ('øøi²¹-tsi tsá² sii²¹: 'in untyú²-tsi tsá².) 37 'In tsañuu¹ lo ga'ñi¹i coon²¹ sii¹³ 'wó² tya'a. Joon 'e cuu² gatíi²i do ngacoon¹on joon gacwo¹o tya' apóstoles do.

5

Tsaa² tya' Ananías coon¹³ Safira

1 Pe jaain²¹gi tsá² sii²¹ Ananías coon¹³ 'oo²¹²o 'in sii²¹ Safira ga'ñi¹i coon²¹ sii¹³ 'wó². 2 'In tsá² lo gasíi²i røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o. Joon gasái¹³gixu 'e cuu² do tya'a. Joon ngacwoo²¹o 'in apóstoles do lawa'a la jilaa²¹a. 3 Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Ananías ¿'ee li' nigaí² 'in 'líi¹³ alma tyi'i 'e gaungøø¹u 'in Espíritu Tyú² tya' Dios? Gasaa²¹²gi 'e cuu² gatíi²u tya' 'wó² do. 4 'Wó² tyi-o'o do mo ga'ñi²¹²naa'. Joon 'e cuu²¹ gatíi²u tyi-o'o jon, lí²-i jmaa²aa' la 'iin²¹²naa'. ¿'Ee li' gaí¹-'oo' la joon? Nigafáa¹³a coon²¹ júu³ tajuu²¹ tyani Dios jon' tyani tsá².

5 Mo ganúu²un Ananías 'elo tsifu joon gaci²mo jún¹mo. Jmai² tsá² 'in gafoo²mo mo ganúu²un 'elo. 6 Joon gatyalín² jaain²¹ gáí¹ simii²¹ 'in gapaai²¹ 'ii' 'mí². Joon ngajée¹i 'ido 'ii nga'áa¹³mo.

7 Ji 'ni¹ hora gangíi²i mo ngayuui¹³ joon jon gaí² 'oo²¹²o Ananías. Jo ñii¹i coonti 'ee galí². 8 Joon gaunngíi¹i Tú³:

—¿Ti la gajin²in do-o gacíin² 'wó² ga'ñi²¹in do?

Joon gañii¹i:

—Jiin¹³ la do-o gacíin².

9 Joon gasíi²¹i Tú³ 'ii:

—¿'Ee li' gasiin¹³ naa' røø²¹ 'e cóon¹³ oon' 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' Dios too²? Caluu no-o nijaliin¹ 'in nga'áai¹³ ñuu¹ tyi'i. Joon 'nu-gi' 'injéi¹ 'ino.

¹⁰ Tsifu joon cii¹²i 'wii²¹² tii² Tú³. Joon mo ngataai² 'in simii²¹ do joon gangaai¹ 'in tsamí² ni 'lii²¹²mo jon. Joon gatyii¹i, nga'aa²mo caai¹ li si'aa²¹² ñuu¹ tya'a do.

¹¹ Joon jilee²¹mo tsá² 'in jai² líi² Jesús coon¹³ 'in galiñii¹ jilaa²¹ 'elo gafoo²i líli¹.

Fúu¹mo 'in gaun'láai² coon¹³ milagro

¹² 'Láa¹mo li² coon¹³ milagro gajmaa¹a apóstoles jee²¹² tsá². Joon galicaain²¹ tsá² coon²¹ ni'na¹ sii²¹ Salomón. ¹³ Fúu¹mo 'in catyaa² do jo 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'ii tsu 'wii¹³ 'goo²¹-o. Pe jilee²¹mo tsá² faa²¹a tyú²-u tya'a. ¹⁴ Líi¹ fúu¹ tsañuu¹ coon¹³ tsamí² 'in nigalijai² líi² Ña'ñu¹u' Jesús. ¹⁵ Joon ga'wooi²¹ tsá² 'in tsatsaa¹³ tya'i fu¹. Tya'i fu¹ tee¹²i coo¹³ 'mó² si ni jmoo²¹ 'ee. Joon mo ngii¹i Tú³ fiin¹³ jii¹³ tii¹³ 'iin³ tya'a joon 'láa²mo. ¹⁶ Joon jileei²¹ tsá² 'in seein²¹ fuu²¹ co' Jerusalén do jajée¹i tsatsaa¹³ tya'a si 'in 'yuu² 'in 'lii¹³ alma tya'a 'ee joon jilee²¹mo 'láa²mo.

Gatain² tsá² Tú³ coon¹³ Wó³ 'nuñi³

¹⁷ Joon ga'aa¹a tsiuwúu¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. ¹⁸ 'Wii¹³ joon gasan²mo tsá² 'in apóstoles do joon gataan¹²in 'nuñi³. ¹⁹ Pe jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' Dios ganá¹ 'e 'nuñi³ do la 'woo¹. Joon ga'woo¹mo 'ido. Joon gasii²¹i 'in ángel do 'ii:

²⁰ —Cwolin²naa' fu inuu cwo¹ do. Cwo-jmaa²aa' júu³ xiiala ngi¹ tsá² coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Dios.

²¹ Mo ganúu²un 'elo joon ngatáa¹i fu cwo¹ do. 'Aa²¹ mo gajná² ga'láa² 'wii²¹² 'e²e tsá².

La 'ii²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² joongi 'in téein² coon¹³on galicaain²¹ 'e Junta Suprema tya'a. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e licain²¹ jileei²¹ tsacøø¹³ tya' tsá² Israel.) Joon gatyu²u to² gajalín² 'in apóstoles do 'in taai² 'nuñi³. ²² Mo gatyalín² 'ii¹³ tsi 'nuñi³ do jo gatseei²¹gi jii¹³ jaain²¹. Joon ngaliin¹ tún¹. ²³ Ngacoon¹on júu³ li neei¹ tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Mo gatyalii²¹i 'nuñi³ do gatsaa²¹a'a tyú² sijni¹. Joongi 'ooça'nú² do téen²mo 'láa² 'aa¹a. Pe mo ganaa²¹²a'a jii¹³ jaain²¹ jo 'in seein²¹gi li' tsi do.

²⁴ Mo ganúu²un tsacøøi¹³ tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in ní² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—Júu³ tya' fo², ¿xiiala iján² jilaa²¹ 'elo?

²⁵ La jee²¹² joon tyía¹ jaain²¹ tsañuu¹ jin²in:

—Inuu cwo¹ do 'yuu² 'in tsañuu¹ 'in gatai² 'naa' 'nuñi³ do. Do-o 'yuu²i 'e²e tsá² júu³ tyú².

²⁶ Joon ngalín² moyóo¹³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a. Joon ngatee¹ 'ido tún¹. Jo 'ee gajmee²¹i ni 'ido 'wii¹³ 'goo²¹o wana gatyuu¹² tsá² 'ii cuun²¹². ²⁷ Mo tyaliin¹in tee¹e ngajée¹i tyani tsacøøi¹³. Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gajin²in:

²⁸ —Jna'a nigauntsaa¹³ moo'o 'naa' coonti 'e jo 'e²gii¹ júu³ tya' Jesús do. Pe 'naa'gii¹ li' cii¹³i nigajmaa²aa'. Nigarøø¹mo la tøøi² Jerusalén coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²ee'. Joon 'naa'oo' 'iin²¹²naa' cwo¹ jna'a tsaa² 'e gajúin¹ 'in tsañuu¹ do.

²⁹ Joon gañii¹i Tú³ coon¹³ 'in apóstoles catyaa² do:

—'E tii²mo jna'a jmoo²¹o'o nuu¹³u' to² tyu² Dios lagi to² tyu² tsá². ³⁰ Dios tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii¹ 'ii gajmaa¹a jii¹ Jesús 'in gajngaa¹³naa' tsaa' crúu¹³ do. ³¹ Joon Dios gasaa¹ 'ii 'e cwaa²¹ li' cwoo²¹o tsáa¹. Joongi nicwo¹o to² fee¹ joongi 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá². Joon la joon lí²-i jaa²¹-tsi jileei²¹ tsá² Israel. Joongi 'iin²mo tsaa² tya'a. ³² Faa¹³ jna'a 'e la ja²mo jilaa²¹ 'elo. Joongi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios, 'in Dios cwóo¹i jilee²¹ 'in nuu¹³ to² tyu² Jesús, jmáa¹a júu³ 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo.

³³ Mo núu²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'ido. ³⁴ Jaain²¹ tsá² sii²¹ Gamaliel, 'in líi¹i tsá² tya' fariseos, 'in tyíin¹ li sicaain²¹ 'ido. Líi¹i tifo² tya' ley. 'Áa¹mo un'goo¹ tsá² 'ii. Joon garóon² li tyíin¹in, joon gatyu²u to² ga'wooi²¹ 'in apóstoles do. ³⁵ Joon gasii²¹i 'in tyu² to² do jin²in:

—Tsá² Israel, tí¹moo' 'e jmaa²aa' coon¹³ 'in tsañ^u no. ³⁶ Cwotii¹³du'-oo' xugi mo ngóo¹ ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Teudas. Tsá² tyiin²mo 'ii gajin²in 'ña'a. Joon gajée¹i tyún² ciein¹³ líi¹gi tsá² tya'a. Pe mo ngayuui¹³ gajngaai¹³ tsá² 'ii jilee²¹mo tsá² tya'a gasojó¹mo. Joon gatsé¹mo jilaa²¹. ³⁷ Mo galiciin²¹gixu joon, mo gatáin¹ jilee²¹ tsá² jí², ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Galilea sii²¹ Judas. Joon fúu¹mo tsá² gajée¹i 'ii. Pe la joon jon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Joon jilee²¹mo jon tsá² tya'a sojó¹mo. ³⁸ 'Wii¹³ joon túu¹naa' 'in tsañ^u no. Joon jo untyí²naa' 'ii. Wana júu³ tya' 'in tsá² lo jmai² júu³ tya' tsá² joon tyee²¹mo jon. ³⁹ Pe wana júu³ tya' Dios jo lí² 'iin²naa'. Tí¹moo', jo tí¹³naa' coon¹³ Dios.

⁴⁰ Joon gati¹²i júu³ tya' Gamaliel do joon galin^u¹²u jilee²¹mo. Joon gasi²¹mo røø²¹. Joon gatø¹ø 'in apóstoles do tún¹. Joon gajmee²¹mo 'ido. Joongi gauntsaa¹³mo 'a jo faa²¹gi 'ido júu³ tya' Jesús. Joon galáa²mo. ⁴¹ Joon ga'woo²¹mo 'in apóstoles do tyani tsacøøi¹³ do. Jløø¹³mo ngaliin² 'wii¹³ Dios gacwoo¹o wa'a ganii²¹ wúu¹ 'wii¹³ tya' Jesús. ⁴² Ca in^u cwo¹ lagi in^u tya' tsá² jo gatú²gi 'e 'e²e tsá² júu³ tyá². Joongi faa²¹a cwáain¹ tya' Jesucristo la coon²¹ jmí²¹².

6

Gatyii¹²in dyái¹ tsá² 'in uncoon¹³ apóstoles do

¹ Jee²¹² jmí²¹² joon gangafúu²mo 'in jo¹ líi². Joon 'in faa²¹ jmí¹ griego galáa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' 'in faa²¹ jmí¹ tya' tsá² Israel. Jin²o:

—Mo jmoo¹o tsá² jmai²xu la coon²¹ jmí²¹² 'in 'yiaa'ní² tyii¹ xugi tí²i gø¹ø lagi 'in 'yiaa'ní² catyaa².

² Joon gaty^u² ji dyatuuin¹ apóstoles to² wa'a galicaain²¹ ce jilee²¹ 'in jai² líi² do. Joon gasi²¹i:

—Jo tseein²¹ wa'a tuu²¹u 'e cwo²¹o júu³ tyá² tya' Dios 'e jmoo²¹o jmai²xu 'e dø¹ tsá². ³ 'Wii¹³ joon, tsaru¹u, 'nee¹naa' dyái¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cu²-oo' coon¹³, tsá² 'in øøi²¹-tsi joon 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya'

'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Joon cwóo¹³oo' 'ido-o 'e to² no cwojmaa¹a jmai²xu. ⁴ Pe jna'gii¹ canii² 'e faa¹³a'a fo² joongi 'ee¹³e'e jilaa²¹ júu³ tyá² tya' Dios.

⁵ Røø²¹ gasi²¹i jilee²¹mo. Joon gatyii¹³in Tée¹³, jaain²¹ 'in tsá²-tsi Dios líi¹. 'Áai¹ nuu¹³un to² tyu² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Lii²¹², coon¹³ Prócoro, coon¹³ Nicanor, coon¹³ Timón, coon¹³ Parmenas. Joongi jaain²¹ 'in seein²¹ fu Antioquía 'in sii²¹ Culáa¹³. Culáa¹³ do 'in niga'ii²¹ tísi² tya' tsá² Israel ca la mo jée¹mo. ⁶ Joon ngajée¹i tyani 'in apóstoles do. Joon 'ii-gi gafaa²¹a júu³ tyá² joongi gataan¹an cwo²¹o tya' 'ido.

⁷ Líi¹ nganii¹²i 'e júu³ tyá² tya' Dios do. Joongi 'in jai² líi² 'in néei¹ Jerusalén líi¹ ngafúu²i. Joongi fúu²mo untsá² tya' tsá² Israel galiija²mo líi².

Gasain² tsá² Tée¹³

⁸ 'Áa¹mo gauncoon¹³ Dios 'e 'iin²¹²in Tée¹³ tsá². Jaain²¹ 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya' Dios 'ii. 'Láai² lí² coon¹³ milagro gajmaa¹a jee²¹² tsá² do. ⁹ Joon 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ cwo¹ sinagoga 'e sii²¹ Esclavos Libertados coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Cirene, coon¹³ tsá² Alejandría, coon¹³ tsá² Cilicia, coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Asia galáa² 'wii²¹² jo cwo¹ júu³ ruu²¹i coon¹³ Tée¹³ do. ¹⁰ Pe jo lí² líi¹i 'in tsá² do coon¹³ 'e júu³ røø²¹ 'e faa²¹a Tée¹³ do. Jo lí² líi¹i tsu Tée¹³ do faa²¹a 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios. ¹¹ Joon 'in tsá² do gatyii²¹o 'leei¹³ 'in gafaa²¹a júu³ tajuu²¹ jin²in:

—Niñ³oo' 'e faa²¹ 'ido 'laa²¹ tya' Moisés coon¹³ Dios.

¹² Joon la joon gajmaa¹a gati² 'nii²¹-tsi tsá², coon¹³ tsacøøi¹³, coon¹³ tifo² tya' ley. Joon coon¹³ la joon gasaan² ni Tée¹³ do. Joon ngajée¹i li náa¹ Junta Suprema. ¹³ Joon ga'naa¹²i 'inlíi¹³ tsá² 'in jmá² júu³ tajuu²¹ jin²in:

—'In tsañ^u lo jo mo tuu²¹ faa²¹a júu³ 'laa²¹ tya' 'e cwo¹ nacwai³ lo joongi tya' ley. ¹⁴ Ninuu²¹u' un faa²¹a 'e 'in Jesús tsá² Nazaret do 'e ifín¹mo 'e cwo¹ lo. Joongi 'e

iunsí²i jilaa²¹ tisi² tyi' 'e gacwo¹o Moisés jna'.

15 Joon 'in tyu² to² do coon¹³ jileei²¹gi 'in néei¹ do mo gajó² ni² Tée¹³ do ganii²¹ li ní¹i la li ni² ángel.

7

Faa²¹a Tée¹ 'wii¹³ tya' 'ña'a

1 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gaunngí¹i Tée¹³ jin²in:

—¿Ti jo¹o jilaa²¹ 'elo?

2 Joon 'ii-gí gañii¹i:

—Tсарu¹u' joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tyi', náu²duu' 'e ifo³oo lo. Ña'ñu¹u' Dios 'in tyíin¹ ñu'fú² ga'ee¹²mo 'ña'a 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwó²gita fu Mesopotamia la na'gi itsacwaa¹a fu Harán. 3 Joon gajin² Dios sii²¹i 'ii: “Tu³u goo²o lo joongi jileei²¹ ruu²¹u. Joon cwo²¹o coon²¹ 'wó² li i'é³ee lo.” 4 Joon gacwo¹íi Abraham li sii²¹ Caldea. Joon gangacwaa²¹ fu li sii²¹ Harán. Pe mo gajúin¹ jmii²¹ joon jajée¹mo Dios Abraham fu li seen²¹naa' nano. 5 Pe jo 'ee gasáa¹a coonti tya' 'ido fu lo. Jiin¹³ coon²¹ sii¹³xu li sii²¹xu tii²i jo sá². Jiin¹³ jo mo seen²¹mogi jóon¹on, joon Dios ga'íi²i júu³ Abraham 'e cwo¹o jóon¹on 'e 'wó² do. 6 Joon gajin²in jon Dios sii²¹i Abraham 'e jileei²¹ tyi²a 'e tsacwaa²¹a goo¹o tsá² xeei²¹ ca gatsín¹ tyán² cíein¹³ jiin²¹. Jin²o jon inii²¹ wúu¹. Joon tsá² xee²¹mo 'in tyu² to² 'ii. 7 Pe joon gajin² Dios: “Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² tyi²a do. Mi yuui¹³ joon, joon i'woo²moo 'ido. Joon lo-o lí² ijmáa¹a to tyiajna.” 8 Dios gasíi²i coon²¹ júu³ jai² coon¹³ Abraham. Joon gatyu²u to² 'e jmá² 'ido li² circuncisión tya' jóon¹on. 'E li² do coon¹³ 'e joon tí²i-tsi tsá² 'e júu³ ga'íi² Dios do. 'Wii¹³ joon mo galiseein²¹ jóon¹on sii²¹ Isaac, joon gajmaa¹a Abraham 'e li² circuncisión do tya' jóon¹on. Gatyuu¹u loo²¹ yu' cúun¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ do. Joon Isaac-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' jóon¹on 'in sii²¹ Jacob. Jacob-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' 'in dyatuuin¹ jóon¹on 'in galiseein²¹ tya'a. Joon 'in dyatuuin¹ do-o galíi¹i tsacøøi¹³ tya' dyatun¹ poo²¹² tya' tsá² Israel 'e sá² nano.

9 'In xuui²¹² tya' Jacob do, 'in galíi¹ tsacøøi¹³ tyi', ga'aa¹a tsiwúu¹ tya' ruu²¹i sii²¹ Sé³. Joon ga'nii¹mo 'ido tya' tsá² 'in tsalín² Egipto. Pe Dios gauncoon¹³ Sé³ do. 10 Joon galáa²mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ tya' 'ido. Joon gajmaa¹a 'e jmii¹gi-tsi Sé³. Joon gajmaa¹a 'e gali'in²¹²in Faraón 'ii. Faraón sii²¹ 'in róøi¹³ tsá² Egipto do. Joon 'in Faraón do gatyu²u to² 'e ga'í² Sé³ tsaa'to² tya'a. Joon gatyu²u Sé³ to² la tøøi² Egipto, ca jilee²¹ tsá² néei¹ inuu tya' róøi¹³ do gatyu²u Sé³ do to².

11 Joon ga'í²gon 'oo² la Egipto coon¹³ Canaán li néei¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo ñii¹gi 'ee dø¹ø. 12 Pe mo galiñii¹i Jacob 'e sá² trigo fu Egipto do joon gasii¹in jóon¹on 'in líi¹ la líi¹i tsacøøi¹³ tyi'. Do-gi galáa² 'wii²¹² ngalín². 13 Mo gatí² tún² naa¹³ tyalín² do, 'in Sé³ do gajin²o 'e ruu²¹mo 'ido. Joon galiñii¹ 'in róøi¹³ tyín¹ Egipto do xiiala nilíi²i tsacøøi¹³ tya' Sé³. 14 Joon gatyu² Sé³ to² wa'a jalín² jmii²¹ coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i. Gatí²-i ca'no³ cíein¹³ tsi dyiia'ñeei² tsá² coon'tya. 15 La joon galí² gangó²-o Jacob fu Egipto. Joon do-o li gajúun¹in coon¹³ jileei²¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. 16 Joon moo¹ taai² 'in Jacob do ngalii¹gixu fu Siquem. Joon do-o ga'áa¹i coon²¹ tsi 'aan¹ nigaló² Abraham tya' 'líi²¹² tya'a. Hamor sii²¹ 'in ga'nii¹ 'e 'aan¹ do.

17 'La do-o gangó¹ ca gatsin¹ júu³ jai² 'e gasíi²i Dios coon¹³ Abraham. Tíxu-xu gangafúu²mo tsá² seein²¹ Israel li nanée¹i Egipto do. 18 Joon ga'í² jaain²¹ róøi¹³ to² Egipto do 'in jo cwii¹in 'líi²¹² Sé³ do. 19 'In róøi¹³ do gacon¹on tóo² 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joongi ga'e²e wúu¹. Joon gatyu²u to² 'e túu²mo 'ido la jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a mi liseein²¹. Joon la joon júun²mo 'ido. 20 Yiiá¹³ joon galiseein²¹ Moisés, 'ii jaain²¹ yuu²¹ 'in gali'in²¹²in Dios. Gaa²¹ sii²¹ gauncwaain²¹ tsacøøi¹³ tya'a inuu tya'a. 21 Mo gatí² 'ii²¹ 'e gatíui² sáa³a 'ii la joon galí² 'e 'ña'a 'in jamíi¹i róøi¹³ do gatøø¹o 'in yuu²¹ do. Joon gauncwaain²¹ lawa jóon¹-o. 22 'Wii¹³ joon gauntsáa¹ Moisés jilaa²¹ 'e tii²¹i tsá² Egipto. 'Wii¹³ joon tyú²-u

gati²¹i jilaa²¹ 'e faa²¹a joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

23 'Tunló¹ jii²¹ ningóo¹ 'e seein²¹ mo gali'iin²¹²in tsafee¹³i tsagoo¹o. 24 Joon li ngóo¹ do gani² jaain²¹ tsá² Egipto taai² tí¹i coon¹³ tsagoo¹o Israel. Joon 'iin²¹²in Moisés do un'øø¹i tsagoo¹o. Joon gacoon²¹-o tya'a, gajngaa¹³mo 'in tsá² Egipto do. 25 Pe 'i¹-tsi Moisés 'e lí² líi¹i tsagoo¹o tsu Dios nigasii¹in 'ii' 'e tsaláai² 'ido. Pe tsagoo¹o do jo líi²i la joon. 26 Mo gajná² joon gani² Moisés taa²i tsagoo¹o tíi¹i. Joon la mo 'iin²¹²in tyáai¹ 'nii²¹ joon gasii²¹i: "La 'oo²¹ ruu²¹mo' tíi¹³naa'. ¿'Ee li' jmaai¹³ ruu²¹naa' la no?" 27 Pe tsifu joon jaain²¹ 'in tíi¹ do ga'leei¹³gon Moisés. Joon gasii²¹i 'ii: "¿lin gaty²to² 'e jmaa²¹a 'ii²¹ tyii¹lawa tsaa'to²? 28 ¿Ti 'iin²¹²un jngaa¹³un jna la gajngaa¹³un 'in tsá² Egipto do tyíia²?" 29 Mo ganúu²un Moisés 'elo gacwiin¹o. Ngoo²¹-o li sii²¹ Madián. Do-o gateen¹in lawa tsá² seein²¹ li wíin². Joon do-o galiseein²¹ gáí¹ jóon¹on.

30 'Ngó¹ Moisés coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ co' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sinaí. Do-o taain¹ ningóo¹ tunló¹ jii²¹ mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel. 'In ángel do 'yuu² coon²¹ jee²¹² 'mó² pi³ 'e li la li 'e coo²¹ jí². 31 Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi Moisés mo gani² 'edo. Joon gangatyéen¹in tyan'gi wa'a jóø² tyú²gi. Joon ganúu²un coon²¹ júu³ tya' Ña'ñu¹'u' 'e jin²: 32 "Jna-a Dios tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'i Abraham, coon¹³ Isaac, coon¹³ Jacob." Tsifu joon gajlé¹mo Moisés. 'Goo²¹-o. Jo tá²gi-tsi jóø². 33 Joon gajin² Ña'ñu¹'u' sii²¹i 'ii: "Woo¹³ mii¹³i no, tsu li 'øø²¹ø no li cwaa¹³mo no. 34 Nimóo³-oo 'e niganí² yuun²¹ tyiia wúu¹ Egipto. Ganúu³oo ci²i 'wii¹³ joon gacwú¹na ilaa²¹na 'ii. Na¹du' jon. Síi²na 'nu fu Egipto." La joon jin² júu³ ganúu²un Moisés.

35 'Coon¹³ 'in ángel 'in ganéi¹ tyani Moisés jee²¹² 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gasii¹in Dios Moisés lawa jaain²¹ tsafeei¹ 'in jmaa¹a láa²i tsagoo¹o. Fiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsagoo¹o do jo mo ga'ii²¹i 'e tyu²u to² 'ii. Joon nigajin² tsagoo¹o sii²¹i 'ii: "¿lin nigatain²

'nu lawa tsaa'to² si 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'ee?" 36 Moisés do ga'woo²¹i 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' Egipto do. Joongi gajmaa¹a jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e fuu²¹ joon. Joongi li ganó¹ coon²¹ jmi'ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joongi gajmaa¹a milagro li caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do la jee²¹² tunló¹ jii²¹. 37 'In Moisés do gasii²¹i tsá² Israel: "Dios ityii¹³in jaain²¹ la 'oo²¹ jee²¹² ruu²¹naa' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a jee²¹² 'naa'. Jii¹³ la 'ii²¹ 'oo² jna-a jon 'aa¹a." 38 Gateen¹in 'in Moisés lo coon¹³ tsá² Israel 'e li jo 'in tsá² seein²¹ do. Mo gafee¹i 'in ángel do Moisés li' moo²¹ sii²¹ Sinaí, Moisés-gi gasii²¹i 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e júu³ do ga'ii²i tya' xiiala 'e téein² tsá² tyú². Coon¹³ la joon ga'ii¹³naa' 'e júu³ do.

39 'Pe 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' jo gali'iin²¹²in núu²un. Joon gajii²mo Moisés. Joon la mo 'iin²¹²in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' tsaliin¹ fu Egipto tún¹. 40 Joon gasii²¹i 'in tsá² do Aarón: "Ii²¹i' jmee¹²un dioses tyii¹ 'in tsaliin² jee²¹² jna'a. Tsu jo nee²e 'e 'ee galíi¹ 'in Moisés 'in ga'woo¹ jna'a Egipto do." 41 Joon gajmee¹i jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² líi¹i la líi¹ fii²¹² tya'a. Joon gajngaa¹³i joo'núu³ 'e cwooi¹³ 'in fii²¹² tya'a 'in líi¹ joo²¹ xuui²¹² do. Joon gajmaa¹a jløø¹³i coon¹³ 'e niga-jmeei¹ coon¹³ cwooi²¹o do. 42 Joon gatúu²mo Ña'ñu¹'u' Dios. Joon ga'láa² 'wii²¹² fee¹i jii¹³ náu¹ 'in 'ii¹³ yu' juncwii²¹. La gajin² ni jí² tya' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios:

'Naa', tsá² Israel, jin² Dios: ¿Ti gacwooi¹³naa' jna 'in joo'núu³ 'in nigajngaa¹³naa' do la 'ii²¹² taan²¹²naa' tunló¹ jii²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do?

43 Jon'on la joon. Gatyii²ii' capillas pi³ tya' dios tyii' 'in sii²¹ Moloc, joongi núu¹ tya' dios 'in sii²¹ Renfán.

'Ii gajmee²¹²naa' yaanaa' ifoo¹³naa'.

'Wii¹³ joon i'woo²moo 'naa' fu goo²oo'.

Joon síi³na 'naa' ca li ngíi¹gi fuu²¹ Babilonia.

44 'Mo gatéin² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e cwooi¹³ tyuun²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do ga'oo¹o coon²¹ 'nú¹ 'mi² 'e li la li cwo¹ tya'a li 'maa¹a jilaa²¹ cuun²¹² toon²¹² ley. Moisés gajmaa¹a 'e 'nú¹ 'mi² do la lí² 'e niganii²¹,

jiin¹³ la nigatyu² Dios to² 'e jmaa¹a. 45 'In 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' ga'ii²¹mo 'e 'nú¹ 'mi² do. Joon gacoon²¹-o mo gali²i 'e 'wó² do coon¹³ tsafeei¹ tya'a Josué. Dios ga'wooi²¹ 'in mo néei¹ 'e 'wó² do, joon gacwo¹ 'o 'ii-o. La joon ngó¹ ca la mo ga'í² 'lii²¹² róøi¹³ David to². 46 Dios gali'in²¹²in David. Joon David-gi gali'in²¹²in jmaa¹²a coon²¹ cwo¹ li seein²¹ Dios tya' 'lii²¹² Jacob. 47 Pe jóon¹ David sii²¹ Salomón²-mo gamaa¹³a 'e cwo¹ do cwáai¹ tya' David. 48 Pe Dios, 'in fee¹mo, jiin¹³ ñu¹fú² tyiin¹in jo tyiin¹in cwo¹ jmoo¹o tsá². Jiin¹³ la gajin² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios do:

49-50 Ñu¹fú²-u tyiin¹na jon, jin² Dios.

Jiin¹³ coon²¹ 'nú¹ jo lí² jmaa¹³a tyiia, jin² Dios.

Jon'gi 'án³ li 'ii²¹ 'woo²¹oo 'ná²-a, tsu jilaa²¹ 'e sá² jna-a gajmaa³aa.

51 'Pe 'naa'gii' —jin² Tée¹³ do— coon²¹ tøø²mo najmaa²aa' 'waa²¹-'oo'. Sá² looc-woo¹oo' pe jo nuu²uun' joon alma tyii' lawa'a jo cwii¹naa' Dios. Jo nuu¹³uun' jon'gi jmaa²aa' la to² tyu² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Røø²¹ líi¹naa' coon¹³ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii'. 52 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' do gamee²¹mo jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² cali do. 'Ii-o gajngaa¹³i 'in gajin² 'e ijó¹ jaain²¹ 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹. Joon mo gajó² 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹ do 'naa'gii' gajaan¹³moo' joongi gajngaa¹³moo'. 53 Fiin¹³ niga'ii¹³naa' 'e ley do coon¹³ 'ii²¹ tya' ángel pe jo galinu¹³uun'. Jilaa²¹ 'elo gajin² Tée¹³ do.

Jún¹mo Tée¹³

54 Pe joon jileei²¹ 'in néei¹ do mo ganúu²un 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon gacuu²¹i moojóon¹on líli¹. 55 Pe Tée¹³ do røø²¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajøø² lí' yu'. Joon gani²¹o xiiala jná² joo²¹ Dios. Joon do-o siin¹² Jesús lí' cwo²¹ Dios tsáa¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a. 56 Joon gajin² Tée¹³:

—jJøø²duu! Jøø³oo sino² 'oo² ñu¹fú². Joon do-o máa¹moo Jesús, 'in Ruu²¹i Tsá², siin¹³mo lí' caai¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹.

57 Pe 'in tsá² do jo taa²¹gi núu²un. Joon gajnii¹o loocwóo¹o joon ga'oo¹o tá² líli¹. Canii² ngalín² cwiin¹in gasan²mo 'ido.

58 Joon gatyii¹mo 'ido 'e fuu²¹ do. Joon gatyuu¹²i cuun²¹² líli¹. 'In gafaa²¹a 'laa²¹ tya' 'ido gasáa¹o siin¹³in 'e jøø²ø jaain²¹ tsañuu¹ 'in sii²¹ Saulo. 59 Joon la 'ii²¹² tyuui¹² tsá² 'ii cuun²¹² joon gasii²¹i Tée¹³ Jesús jin²in:

—Ñu¹ñu¹'u' Jesús, 'ii¹³ alma tyiia.

60 Mo ngayuu¹³ lo gasii²¹i wojní¹i, joon ga'oo¹o tá² líli¹ jin²in:

—Ñu¹ñu¹'u', jo cwo²'o tsa² tya'a 'e jmoo¹o lo.

Mo ngayuu¹³ gafaa²¹a 'elo tsifu joon jún¹mo.

8

Saulo jmaa²¹i 'in jai² líi²

1-2 Røø²¹ gasii²i Saulo 'e gajúin¹ Tée¹³ do. Joon 'inlii¹³ tsá² 'in 'iin²¹²in Dios ganga'áa¹²mo Tée¹³ do. 'Áa¹mo galix-uu²¹²-tsi tya' 'ido.

Jee²¹² jmi²¹² joon ga'láa² 'wii²¹² gajmee²¹i tsá² líli¹ jileei²¹ 'in jo¹ líi² néei¹ Jerusalén. Jilee²¹mo 'in jai² líi² ga'woo²¹mo Jerusalén. Ngalín² la caain²¹ Judea coon¹³ Samaria. Jiin¹³ apóstoles do gajan¹gi. 3 La 'ii²¹² joon 'øø¹mo Saulo jileei²¹ 'in jai² líi². Tsa'ii²¹ la coon²¹ 'nú¹ la coon²¹ 'nú¹-u jnúu¹i la tsañuu¹ tiin¹³ la tsami². 'Woo¹i tsataa¹²i 'nuñí³.

Cwo¹ tsá² júu³ tyú² lí sii²¹ Samaria

4 Pe 'in ga'woo²¹i Jerusalén do gatyá¹o júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² doñixiia' tyalín². 5 Jaain²¹ jee²¹² 'ii do, 'in sii²¹ Lii²¹², gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ náa¹ lí sii²¹ Samaria. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a tya' Cristo do. 6 Fúu¹mo tsá² galicaain²¹ nuu¹un coon²¹ tún²-un 'e faa²¹a Lii²¹² do. Joon gajøø²o jilaa²¹ lí² 'e jmoo¹o coon¹³ milagro. 7 Fúu¹mo 'in taai² 'in 'lii¹³ alma tya'a 'woo²¹mo. Joon 'in 'lii¹³ 'in 'wooi²¹ do ga'oo¹o líli¹. Joongi fúu¹mo 'in sitsuu¹³ cwo²¹ tii² coon¹³ 'in jluui¹³ ga'láa²mo. 8 'Wii¹³ joon jløø¹³mo jilee²¹mo 'in néei¹ 'e fuu²¹ do.

9 Pe seein²¹ jaan²¹ tsá² 'e fuu²¹ do 'in sii²¹ Simóoi¹³ 'in gauntsáa¹ júu³ loo¹ ca la jéei¹gi. Jin²o 'ña'a jon 'e jaain²¹ tsá² tyiin²mo

'ii. 10 Jilee²¹ mo nuu¹ un coon¹³ tún²-un la tsacøøi¹³ tiin¹³ la 'in xuui²¹²gi. Jin²⁰ 'e coon¹³ 'ii²¹ fee¹ tya' Dios ngi¹ 'in tsalaai¹ no.

11 Jo¹⁰ o líi² tsá² 'ii tsu 'wii¹³ ningóo¹⁰ un gøø¹ i tsá² coon¹³ jilaa²¹ júu³ loo¹ tya'a. 12 Pe mo gali² tsá² jo¹⁰ o júu³ tya' Lii²¹² do fúu¹ mo 'in gasaa¹ jm²¹ la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². Cwoo¹ Lii²¹² do júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Júu³ tyú² tya' Jesu-cristo cwoo¹⁰. 13 Joon 'in Simóoi³ do jo¹⁰ o jon gali². Joon gasaa¹ mo jm²¹. Galáa² 'ido 'wii²¹² ngi¹ coon¹³ Lii²¹² do. Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e jmoo¹⁰ 'ido.

14 Mo galiñii¹ 'in apóstoles néei¹ Jerusalén 'e ninúu²⁰ júu³ tya' Dios 'in néei¹ Samaria do joon gasi¹ in Tú³ coon¹³ Wó³. 15 Joon mo gatyalin² do gafee²¹ Dios 'wii²¹² tya' 'in jo¹ líi² do 'e cwoo¹³ Dios 'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a. 16 Tsu jo mo 'i²gi Espíritu Tyú² tya' Dios jii¹³ jaain²¹. Li coon²¹ nisaa¹ mo jm²¹ jii¹³ coon¹³ la sii²¹ Ña'ñu^{1u} Jesús-gi. 17 Joon gataan¹ an Tú³ coon¹³ Wó³ cwoo²¹⁰ tya' 'ido. La joon ga'ii²¹ i Espíritu Tyú² tya' Dios.

18-19 Mo gani² Simóoi¹³ 'e ga¹² Espíritu Tyú² tya' tsá² mo gataan¹ an apóstoles cwoo²¹⁰ joon gajin² in sii²¹ i 'in tsá² tya' Jesús do:

—Cwóo³-oo cuu² wa'a cwoo²⁰⁰ jna 'ii²¹ 'e ili² jmáa³ aa la no. Joon mi tón³⁰⁰ cwoo³⁰⁰ tya' doñi¹ in joon 'ii²¹ mo jon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios —gajin² Simóoi¹³ do.

20 Joon gajin² Tú³ sii²¹ i 'ii:

—Cwo¹ iin² mo cuu² u la tyan 'wo'o coon¹³ li 'ii²¹ tsu 'wii¹³ ga¹ i-'o'o 'e jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios lí²-i ló¹ tsá² coon¹³ cuu². 21 Jo tii² 'na coonti 'e to² lo jon'gi lí² jmáa³ aa tsu jo tsáa¹ 'i¹-o'o tyani Dios. 22 Cwojaa²¹-'o'o 'e gó² jmoo²¹⁰ no. Mí² i tyani Dios wa'a i'ii² mo tsaa² tyi¹ i jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-o'o no. 23 Galili³⁰⁰ 'e 'áai¹ ngi² i tsiwúu¹ u. 'Áa¹ mo røø²¹ u tsaa².

24 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Mí² i tyani Ña'ñu^{1u} 'wii²¹² tyiia 'e jo 'ee cwotyángi¹ na coonti jilaa²¹ 'e nifáa¹³ aa no.

25 Mo ngayuui¹³ gafaa^{21a} 'in tsá² tya' Jesús do jilaa²¹ 'e ganii²¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² tya' Dios ngaliin² la caain²¹ fuu²¹ pi³ li sii²¹ Samaria do. Ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tiin¹³ tsá². Joon ngaliin¹ in tún¹ fu Jerusalén.

Lii²¹² 'e² e jaain²¹ tsá² seein²¹ Etiopía

26 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu^{1u} gasi²¹ i Lii²¹²:

—Ráan² un no, cwó² li' tooin²¹² li yooiin¹³ ñi¹. Cwoo¹²¹⁰ fu¹ ngóo¹ Jerusalén tyiia¹³ fu Gaza.

'E fu¹ do-o ngi¹ li' cwoo¹³ tyuan²¹. 27 Garoon¹⁰ⁿ Lii²¹² joon ngó¹-o. Joon 'yuu² i fu¹ li ngóo¹ do joon gatsee²¹ i jaain²¹ tsá² te² 'in seein²¹ Etiopía. Jaain²¹ tsá² tyiin² 'in 'má¹ cuu² tya' tsamí² sii²¹ Candace 'in tyu² to² tyiin¹ Etiopía lawa røøi¹³. Ngafee¹² i Dios fu Jerusalén. 28 'In tsañuu¹ lo ningaa¹² i fu goo¹⁰. 'Yuu² i coon²¹ tsi care³ tya'a. Ngaa¹² i untsáa^{1a} júu³ tya' Dios 'e gataan¹ an 'li²¹² Isaías ni mo'jí². Isaías do-o jaain²¹ 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios cali. 29 Joon gajin² Espíritu Tyú² do sii²¹ i Lii²¹²:

—Cwotyéin¹ un li si² care³ do.

30 Joon mo ngatyéin¹ Lii²¹² do joon ganúu² un 'e untsáa¹ 'ido jí² tya' Isaías do. Joon gaunngi¹ i 'ido:

—¿Ti¹ øøi¹²¹-'o'o 'e untsáa¹ a no?

31 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿Xiiala lí² øøi²¹-tsii mo jo seein²¹ wa'a 'in cwo¹ jna cwáain¹? Wúu² no, 'yii^{21a} coon¹³ jna.

32 Jee²¹² jí² tya' Dios li untsáa¹ do jin² la no:

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in jéei¹ tsá² jngaa¹³ i si 'in joo'saa²¹ yuan²¹ 'in gajan¹ tii² tyani 'in tyu² jnú²,

la joon jo 'ee gajin² gi coonti.

33 Fiin¹³ jo tsaa² 'oo¹⁰ pe ngoo²¹⁰ o tyani 'in 'oo¹⁰ to².

Pe jo 'ii²¹ galisá² tya'a.

¿Xiiala lí² tyá² tsá² júu³ jilaa²¹ 'e gó² gaj-maa^{1a} tsá² goo¹⁰ tya'a?

Tsu gajngaa¹³ mo. Jo seein²¹ gi juncwii²¹.

34 Joon 'in tsá² tyiin² do gaunngii¹ Lii²¹²:
—Jmaa² feei¹-'o'o sii¹³du' jna, ¿iin
cwáain¹ tya'a faa²¹a 'in cwo¹ júu³ tyú² lo?
¿Ti tya' ña'a si tya' 'inxeei²¹ 'ee?

35 Joon ga'láa² Lii²¹² doo 'wii²¹² faa²¹a 'e
li untsáa¹ do. Joon ga'e²e jilaa²¹ júu³ tya'
Jesús. 36 Joon mo gangii¹ coon²¹ li sá² jmii²¹
'in tsá² tyiin² do gajin²in:

—Lo-o sá² jmii²¹. ¿Ti jo lí² saa²¹na jmii²¹?

37 Lii²¹²gi gasii²¹i 'ii:

—Wa jai² líi²u ce caain²¹-'o'o, lí²-i.

Joon gañii¹ 'in tsañuu¹ do:

—Lii²moo 'e Joon¹ Dios Jesucristo.

38 Joon gatyu²u to² wa'a jan¹ care³ do.
Joon gajngá¹mo li sá² jmii²¹ do. Joon gasaa¹i
Lii²¹² 'ii jmii²¹. 39 Mo ga'woo¹ li sá² jmii²¹
do 'e gatø²¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹'u'
Lii²¹² do. Joon 'in tsá² tyiin² do jo ganí²gi 'ii.
Pe ngoo²¹-o la fu¹ 'yuu²mo. Tyú²-u ga¹ii²-tsi.
40 Coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Azoto gajnái¹ Lii²¹²
do. Ngoo²¹-o la coon²¹ fu¹ 'ee¹e júu³ tya'
xiiala 'e tiin¹³ tsá² ca gatyí¹a coon²¹ fuu²¹
sii²¹ Cesarea.

9

Gajo 'o-tsi Saulo

1 La 'ii²¹² joon jo mo jan¹ Saulo do
toon²¹on fo²-tsi tsá². 'Iin²¹²in jnga²mo
'in jo¹ líi² Ña'ñu¹'u' Jesús. 2 'Wii¹³ joon
gamii¹ coon²¹ jí² tyani tsaa²to² tya' untsá².
'Iin²¹²in tsáa¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Damasco
tsa'nee¹²i 'in jai² líi² tsi inuu cwo¹ sin-
agogas si² 'e fuu²¹ do. Tsatee²i taan¹in
'nũñ³ fu Jerusalén do la tsañuu¹ tiin¹³ la
tsamí². 3 Pe la 'ii²¹² ngóo¹ tya'i fu¹ do li tí²
li tyíia¹ fuu²¹ Damasco. Joon coon²¹ gajná²
joo²¹ co' li ngóo¹on. Coon²¹ 'yíia²¹ jó² fu
ñu¹fú². 4 Joon gaci²mo Saulo ni 'wó². Joon
ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Saulo, ¿'ee li 'øø²¹u jna?

5 Joon Saulo-gi gañii¹i:

—¿'iin 'nu, Señor?

Joon ganii¹ 'e júu³ do:

—Jna-a Jesús 'in 'øø²¹u no. 'Woo²¹-'o'o
jmaai²¹ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo
'ø¹²ø nii²¹² 'mó² suun¹²¹.

6 Saulo do-gi gajlé¹i 'goo²¹o. Gajin²in:

—Ña'ñu¹'u', ¿'ee 'iin²¹²un jmáa³aa?

Joon Ña'ñu¹'u' Jesús gasii²¹i 'ii:

—Ráan²un no. Cwoo¹'u 'e fuu²¹ do. Do-o
ijin²in 'ee 'ná¹ jmaa²a.

7 Jileei²¹ 'in tsañuu¹ 'in ngalín² coon¹³
Saulo do líi¹ gafoo¹i. Ganúu²un 'e júu³ do pe
jo 'iin ganí²in coonti. 8 Joon garóon²on tún¹
Saulo li raain¹ ni 'wó² do, pe mo gatyaa¹
unní¹i jo lí² jøø²gi. La joon ngóo¹ fu Dam-
asco san² tsá² cwoo²¹o. 9 Do-o gateein¹
'ni¹ jmii²¹² tiui². Jo 'ee gø¹²ø jon'gi 'uun²¹un
coonti.

10 Fuu²¹ do-o seein²¹ jaain²¹ 'in jo¹ líi²
sii²¹ Ananías. Joon ganí¹ Jesús tyaní¹i
lawa tsaci¹. Joon gasii²¹i 'ii:

—¡Ananías!

Joon 'ii-gi gañii¹i:

—Lo-o tyíin¹³na, Ña'nu¹'u'.

11 Joon Ña'ñu¹'u' gasii²¹i 'ii:

—Ráan²un, cwó² fu calle sii²¹ Coon²¹
Tsáa¹ no. Joon mo tyii¹²a tya' jaain²¹
'in sii²¹ Judas fu³'u wa'a tyíin¹ jaain²¹
tsá² Tarso sii²¹ Saulo. Do-o tyíin¹in fee¹i
Dios. 12 Lawa 'e cí¹o niganí²in jaain²¹ tsá²
sii²¹ Ananías ga'í² li tyíin¹in joon gataan¹an
cwoo²¹o tya'a 'e lí²-i jøø² tún¹.

13 Mo ganúu²un Ananías 'elo gajin²in:

—Ña'ñu¹'u', fúu¹mo 'in nigatya¹ júu³ tya'
'in tsañuu¹ no. Joongi ninúu³oo jilaa²¹ 'e
gó² jmoo¹o tya' 'in jai² líi² 'nu 'in néei¹
Jerusalén. 14 'E joon gajó² Saulo do la to²
tyu² untsá² 'e tøø¹ø 'nuñ³-i jileei²¹ 'in fee¹i
'nu.

15 Pe Ña'ñu¹'u' gasii²¹i 'ii:

—Cwó², tsu nityí¹³moo 'ido 'e cwoo¹o
júu³ tyíia tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ li xiia'gi,
joongi tyani røø¹ coon¹³ tsá² Israel.
16 Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ xiiati wúu¹ inii²¹ wii²¹²
tyíia.

17 Joon ngóo¹ Ananías fu li tyíin¹ Saulo do.
Mo gatan¹an cwoo²¹o tya' 'ido joon gajin²in:

—Ru¹'u' Saulo, 'in Ña'ñu¹'u' Jesús 'in
gajnái¹ tya'i fu li ñi¹'i do, 'ii gasii¹in jna
ijmáa³aa 'e jøø²ø tún¹ joongi 'e unrøø¹i 'in
Espíritu Tyú² tya' Dios alma ty'i.

18 Tsifu joon gaxuu²¹ 'e li la li wii³ joo²¹
taai² jmii²¹ unní¹i. Joon gajóø³o røø²¹ tún¹.
Mo ngayuu¹³ joon garoon¹on joon gasaa¹
jmii²¹. 19 Mo gøø²¹ø 'íi¹i joon gacoon²¹o

waa²¹ pí² tya'a. Joon gajaan¹gixu³ coon²¹ tún² jmí²¹²gi coon¹³ 'in jai² líi² néei¹ Damasco do.

Cwoo¹o Saulo júu³ tyú² fu Damasco

²⁰ Tsifu ga'láa² Saulo 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú² tya' Jesús la caain²¹ inuu³ cwo' sinagoga tya' tsá² Israel. 'Ee¹o 'e Joon¹ Dios Jesús. ²¹ Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilee¹'²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a. Joon síi¹:

—¿Ti jon' 'in no 'in gangi¹'óøi¹ 'in jai² líi² Jesús 'in néei¹ Jerusalén do? ¿Ti jon' 'in no-o 'in jó² jatee¹e tsá² tsajaan¹²in tyani tsa'a'to² tya' untsá² do?

²² Pe coon²¹ 'ii¹³gi jo 'goo²¹ Saulo gacwoo¹o júu³ tyú². 'Ee¹e 'e Jesús do-o 'e la jai² 'ii 'in nigasi¹in Dios 'e ijmaa¹a tiin¹³ tsá². Líi¹ gafaa²¹a Saulo ca gaxéi¹-tsi tsá² Israel néei¹ Damasco do.

Cwiin¹in Saulo

²³ Wóo²gixu³ ngó¹ mo gasii²i tsá² Israel røø²¹ 'e ijnga²mo Saulo. ²⁴ La coon²¹ jmí¹ la coon²¹ 'woo¹ tsajeen² ni 'ido 'oo² li suui²¹ 'e fuu²¹ do 'e ijngaa¹³mo 'ido. Pe 'indogi galiñii¹o. ²⁵ Pe 'in jai² líi² do coon²¹ 'woo¹ gataan¹³ ni 'ido coon²¹ tsi 'motó³. Joon la joon gaxáa² ni 'ido li' coon²¹ tsa'a' 'oo²¹ li injuun¹ la 'ui ti' fuu²¹ do. Joon la joon galáa²mo Saulo do.

Taain¹ Saulo Jerusalén

²⁶ Mo gatyía¹ Saulo Jerusalén joon 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'in jo¹ líi² do. Pe jilee²¹mo tsá² 'gøø²¹mo 'ii. Jo jo¹ líi² 'e nija²mo líi² 'ido Jesús. ²⁷ Joon gajée¹mo Bernabé Saulo tyani 'in apóstoles do. Joon do-o gatyá¹o júu³ xiiala niganí² Saulo Ña'nú¹' Jesús tya'i fu¹ do. Joongi xiiala nigasi²¹ Jesús 'ii. Joon gajin²o jon xiiala jo cu²-tsi Saulo gacwoo¹o júu³ tya' Jesús fu Damasco. ²⁸ Mo ngayuui¹³ joon gajaan¹an Saulo Jerusalén do. Caan²¹mo gangii¹ coon¹³ 'in jai² líi² catyaa² do. ²⁹ Jo cu²-tsi faa²¹a júu³ tya' Ña'nú¹' Jesús. Tyaa¹a júu³ joongi jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ tsá² Israel 'in faa²¹a jmí¹ griego. Pe 'ii-gi ga'noo¹²on xiiala 'e ijngaa¹³i 'ii. ³⁰ Mo galiñii¹ 'in jai² líi² Jesús catyaa² do

ngajée¹i Saulo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea. Joon do-gi ganga²mo fu Tarso.

³¹ Jilee²¹mo 'in jo¹ líi² jo 'iin 'in untyiin²gi 'ii la caain²¹ Judea, coon¹³ Galilea coon¹³ Samaria. Tya¹-tsi líi¹ 'e lí² jai²gi líi². Seein²¹ canii² gøø²¹mo Ña'nú¹' Jesús. Joon gauncoon¹³ 'in Espíritu Tyú² 'ii 'e seen²¹mo jløø¹³mo. Joon gangafúu²mo 'in jai² líi².

Ga'láa²mo Eneas

³² La 'ii²¹² ngi¹ Tú³ fee¹i tsaru¹u' la caain²¹ joon ngóo¹-o ngafee¹²i 'in jai² líi² néei¹ Lida. ³³ Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Eneas. Jñá² jiin²¹ ningóo¹ raan¹in coo'mó² 'wii¹³ jleei¹ sitsuu¹³ cwoo²¹o tii²i. ³⁴ Joon gajin² Tú³ síi²¹i 'ii:

—Eneas, coon²¹ gaun'láa²mo Jesucristo 'nu. Ráan²un no. Tsuu¹³ 'mi'jñu¹'u.

Tsifu joon garáan²mo Eneas do. ³⁵ Joon jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Lida coon¹³ Sarón gajøø²mo 'ii. Joon gatuu²¹o la tii²í² goo¹o la mo jée¹. Joon galijai² galii²i Ña'nú¹' Jesús.

Mo gajin¹in Dorcas

³⁶ 'E jmí²¹²joon jon galiseein²¹ jaain²¹ tsamí² 'in jai² líi² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Jope. 'In tsamí² lo sii²¹ Tabita. Pe coon¹³ jmí¹ griego síi²¹ tsá² 'ii Dorcas. 'In tsamí² lo jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² tya' tsá². Uncoon¹³o jilee²¹ 'in sítyéen¹³ jmí²¹². ³⁷ Jee²¹² jmí²¹² joon gaton¹ tsa¹³a 'in Dorcas do. Joon gajún¹mo. Joon mo ngayuui¹³ galaai²¹ tsá² 'ii joon gatain² tsá² 'ii li tí² tún² fúu¹ 'nú¹. ³⁸ Tyan¹an Lida náa¹ fuu²¹ Jope li taain²¹² Tú³ do. Joon mo ganúu²un 'in tsá² jai² líi² do 'e Tú³ taain¹ Jope do gasii¹in gáí¹ tsañuu¹ 'e tsasii¹²i do:

—ijmaa² feei¹-o'o! ¡Un'ø¹¹ø! Tsa³du' fu Jope do. ¡Jo un'ii²¹²u!

³⁹ Joon ngoo²¹-o Tú³ coon¹³ 'ii. Joon mo gatyí¹a do ngajée¹ tsá² 'ii li raain¹ 'líi²¹² do. Joon jilee²¹ tsamí² 'nii² néei¹ cí²i. Xuui²¹²-tsi 'áai¹. Ga'e²e Tú³ jilaa²¹ 'mi² 'e nigajmaa¹a mo seein²¹. ⁴⁰ Pe Tú³-gi ga'woo¹i jilee²¹mo. Joon gasii²¹i wojnú¹i gafaa²¹a júu³ tyú². Joon jøø²i 'in 'líi²¹² do joon gajin²in:

—Ráan²un, Tabita.

Joon ganá¹ 'in tsamí² do unní¹i. Mo ganí² T^ú³ do joon garoon¹on gacwó².⁴¹ Joon T^ú³-gi gason²on cwoo²¹o gajmaa¹a siin¹²:in. Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ø 'in tsaru¹u' catyaai² do coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Joon ga'e²e 'ido 'e nijiin¹in.⁴² Jilaa²¹ 'elo galiñii¹i tsá² seen²¹ Jope do. Joon fúu¹mo gatsa²-tsi Ña'ñu¹u' Jesús.⁴³ Joon 'lára²mo jmí²¹² gatein¹ T^ú³ 'e fuu²¹ do tya' jaain²¹ tiloo²¹ sii²¹ Simóoi¹³.

10

T^ú³ cwo¹o Cornelio júu³ tyú²

¹ Fu Cesarea do-o seen²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Cornelio. Jaain²¹ 'in tyu² to² tya' coon²¹ cíein¹³ 'lára² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'lára² sii²¹ Italiano.² Tsaá²-tsi coon¹³ la tøøi² tsá² inuu tya'a. Un'goo²¹o Dios. Joon cwo¹o cuu² 'e uncoon¹³on tsá² Israel. La coon²¹ jmí²¹² fee¹i Dios.³ Coon²¹ jmí²¹² ningóo¹ la 'iin²¹ 'ni¹ ca'lóo² mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios li tyín¹in. Joon gajin²in:

—¡Cornelio!

⁴ Joon gafoo¹²mo Cornelio. Joon gajaan¹an jøø²i 'in ángel do. Joon gaunngí¹i:

—Señor, ¿'ee fú³xu'u jna?

Joon 'in ángel do-gi gasíi²¹i 'ii:

—Ninúu² Dios júu³ tyú² tyi'i. Joongi ninij²¹o xijala uncoon¹³on 'in 'oo¹o fa'í³.⁵ Síi²¹u tsá² tyi'i 'e fuu²¹ Jope do 'e tsatee¹e Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon T^ú³.⁶ Tyín¹in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Si² 'núu¹u tyan' ti' jmi'ñi³ do. 'Ii ijín² 'ee 'ná² jmaa²o'no —gajin² 'in ángel do.

⁷ Mo gangaa¹²i 'in ángel do joon gatø¹ø Cornelio do gáí¹ tsá² tya'a coon¹³ jaain²¹ 'lára² 'in tsaá²-tsi Dios. Joongi jo cu²-tsi coon¹³on.⁸ Gajma²o 'ido júu³ jilaa²¹ 'ee galí². Joon gasii¹in fu Jope.

⁹ Mo gajná² jmí²¹² joon taa² mogi fu¹, ti lí² tyalín² Jope. La 'íi²¹² joon T^ú³-gi gasoo²o yu' 'nú¹ li lí² tún² fúui¹. La tyíia² ni¹i gasoo²o ngafee¹²i Dios.¹⁰ 'Áa¹mo niun'áa¹i. 'In²¹²in dø¹ø. Joon la 'íi²¹² náa¹ tyú² 'e dø¹ø joon ganíi²¹ coon²¹ lawa 'e chí¹i.¹¹ Jøø²o lawa ganó² fu yu' juncwii²¹. Joon ganíi²¹ jó² fu ni 'wó² lawa coon 'mi² taa²¹ fee¹ líi¹. 'E sí'ñuu¹u ji tyán² tyuui¹³.¹² 'E ni 'mi² do

tsíin¹³ jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in sá² tyán² tíi² coon¹³ mii²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹.¹³ Joon ganúu²un T^ú³ do coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Nano T^ú³, jngaa¹²i joongi cuu¹i 'in no.

¹⁴ Pe T^ú³-gi do gañii¹i:

—'Un², Ña'ñu¹u', jo mo gø¹øø jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tíi¹na.

¹⁵ Joon ganúu²un tún¹ 'e júu³ gajin²:

—'E gauntyúu¹ Dios jo foo²¹'o 'e gó².

¹⁶ 'Ni¹ naa¹³ galí² 'elo. Mo ngayuui¹³ joon gasoo² tún¹ 'e 'mi² taa²¹ do fu yu'.¹⁷ 'In tsá² 'in gasii¹in Cornelio do nigajalín²mo unngíi¹ tya' Simóoi¹³. La 'íi²¹² 'i¹-tsi T^ú³ jilaa²¹ 'e ganíi²¹ do-o gatyalín² 'in tsá² do 'ooca'nú¹.¹⁸ Tø¹ø wa tyín¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon T^ú³.¹⁹ La 'íi²¹² 'i¹gi-tsi T^ú³ 'e lawa'a gaci¹ do gasíi²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii:

—Ñí², gaai²¹ tsañuu¹ 'naai¹³ 'nu.

²⁰ Cwú¹ no, cwó² coon¹³on jo 'ee 'i¹gi-'o'coonti tsu jna-a gasíi²na 'ido.

²¹ Joon jgá¹mo T^ú³ li teein¹ 'in tsá² gasii¹in Cornelio do. Joon gasíi²¹i:

—Jna-a 'in 'naa²¹naa' no. ¿'Ee to ñilín²naa'?

²² 'Ido-gi gañii¹i:

—Jalii²¹'i to² tyu² jaain²¹ fii²¹² 'lára² sii²¹ Cornelio, jaain²¹ tsá² tyú¹ 'in tsaá²-tsi Dios. Jileei²¹ tsá² seen²¹ Israel jin²in 'e tsá² tyú¹mo 'ii. Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya'a 'e jma²a júu³ Cornelio do 'e tøø²¹ø 'nu fu tya'a 'e núu¹un júu³ tyi'i.

²³ Joon gacwo¹ T^ú³ gataa²mo inuu. Joon do-o gajaan¹an canáa¹. Mo gajná² jmí²¹² joon ngaliin¹mo T^ú³ coon¹³ 'ii. Ngalín²mo jon 'in jai² líi² néei¹ Jope do.

²⁴ Mo gajná² jmí²¹² joongi tún¹ tyalín² Cesarea li sijéen¹in Cornelio 'ii. Sicaain²¹ coon¹³ ruu²¹i coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seen²¹ tyú² coon¹³ 'in nigatø¹ Cornelio do.²⁵ Mo gatyá¹ T^ú³ do tsifu joon cwo¹íi¹ Cornelio ngajéin¹ 'ii. Joon gasii²¹i wojníi¹ tyani T^ú³ 'e untyúu¹ 'ii.²⁶ Pe T^ú³ do-gi gasaa¹³mo 'ii. Joon gajin²in:

—Jmaa² siin¹³un. Tsañuu¹ la 'nu jon jna.

²⁷ La 'íi²¹² tyaa¹ júu³ ngataa²i. Ga'ii²¹ li fúu¹ tsá² néei¹.²⁸ Joon gajin² T^ú³ síi²¹i 'ii:

—Ñii²¹ 'naa' 'e jo tii² tsá² Israel 'e uncaain²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia'. Jon'gi tsataai² in^{uu} tya'a. Pe Dios ni'e²o jna 'e jo tii²na fo³oo 'e gó² 'e jiin¹³ jaain²¹. 29 'Wii¹³ joon tsifu gagó³oo 'e gate²e jna do. Jo 'ee fo³oo coonti. 'Iin²¹²na liñii² 'ee to² tó²øø' jna.

30 Joon gañii¹ Cornelio do:

—Tyán² jmii²¹² ningó¹ jiin¹³ la 'ii²¹ nano tyín¹na lo. Jmóo³oo taa²¹ jo mo gøø¹²¹øø 'í³ii. Foo¹³na Dios la ca'loo. La jee²¹² joon gajnéi¹ jaain²¹ tsá² jii¹ sän¹³ liili¹. 31 Joon gasii²¹i jna: “Cornelio, nanú²un Dios júu³ tyú² tyi'i. Joon nacón² cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e nigauncoon¹³on jilee²¹ 'in 'oo¹o fa'í³. 32 Sii¹in 'in tsalín² 'e fuu²¹ Jope do. Tsatee¹e 'in sii²¹ Tú³, 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Tyín¹in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³mo. Si² 'ná¹u¹ tyan' ti' jmi'ñi¹³. Mo cwée¹i joon ityá² júu³ coon¹³ 'næ.” 33 Joon tsifu joon gasii²na 'in ja'neei¹³ 'næ. Tyú²-u nigajmaa¹³a gañi¹o'o. Joon lo-o náa¹oo'o tyani Dios. 'Ii²¹i'i næ²¹u¹u jilaa²¹ 'e nigatyú² Ña'ñæ¹u¹ to² 'e fu³u jna'a —jin² Cornelio.

Júu³ gatyaa¹ Tú³ in^{uu} tya' Cornelio

34 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹a jin²in:

—Niñi³oo no 'e tyani Dios jilee²¹mo tsá² coon²¹ røø²¹mo. 35 Joon 'ii²¹mo doñi¹in tsá² seein²¹ Israel tiin¹³ 'in jo seein²¹ joon wa'a tsaa²-tsi 'ii joon jmoo¹o 'e tyú². 36 Dios gasii¹in Jesucristo jee²¹² tsá² Israel. 'Ii Ñæ¹u¹ jilee²¹o'. Joon gajmaa¹a júu³ xiiala tyia²-tsi tsá² Dios 'e jo téen¹in coon¹³on. 37 Tyú²-u ni²ii¹ 'e galí² goo¹o tsá² Israel. Ga'láa² 'wii²¹² Galilea mo ngayuui¹³ gacwo¹ Wó³ júu³ tyú² 'e 'ná² saai¹ tsá² jmii²¹. 38 Joon ñii²¹oo' xiiala gacwo¹ Dios 'in Jesús tsá² Nazaret do 'in Espíritu Tyú² tya'a. Joon gacwo¹o 'ii²¹ tya'a. La joon gangii¹i lacaain²¹ jmoo¹o 'e tyú². Joon un'láai² jilee²¹ 'in ni² wúu¹ 'ii²¹ tya' 'in 'lii¹³. Jilaa²¹ 'elo gajmaa¹a tsæ ngi¹ Dios coon¹³ 'ii. 39 Nigane²¹²oo'o jilaa²¹ 'e lí². Jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús lacaain²¹ Judea coon¹³ 'e fuu²¹ Jerusalén. Mo gangii² joon gajngaa¹³mo tsá² 'ii. Gateen¹in tsá² 'ii tsaa' crúu¹³ do.

40 Pe Dios gajmaa¹a jiin¹o mo tí² 'ni¹ jmii²¹². Joon gajmaa¹a jné¹mo tún¹ jee²¹² jna'a. 41 Pe jiin¹³ coon¹³ jna'oo'o gajné¹i jon' jilee²¹ tsá². Jiin¹³ 'in gatyii¹²in Dios la jée¹mo gajné¹i 'e cón² cwáain¹ 'ii-o. Caan¹mo tún¹ gatyée²e'e joongi née²e'e coon¹³on mo gangii² jiin¹in do. 42 Joon gasii¹in jna'a sii¹³i'i tsá² 'e Dios gatyée¹i 'in Jesús lo 'e jmá¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiin¹ lagi 'in nijúin¹. 43 Joongi ca la jée¹mo jilee²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios gajin²o xiiala líi¹ Jesús 'e jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii 'iin²mo tsaa² tya'a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹o.

'Ii²¹mo Espíritu Tyú² la 'in jo seein²¹ Israel

44 Faa²¹gi Tú³ siin¹²in mo gajó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ga'í² almas tya' jilee²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a do. 45 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² Israel 'in jo¹ líi² 'in gajalín² coon¹³ Tú³ do. La ga'í² Espíritu tya' Dios alma tya' tsá² Israel do-o la joon jon niga'í² Espíritu tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ joon. 46 Nuú¹o faa²¹ 'ido jmí¹ xiia' joon gauntyú¹ Dios jmai² coon¹³ júu³ tya'. 47 Joon gajin² Tú³:

—¿Ti lí² jo cwoo²¹o' saai¹ 'in tsá² lo jmii²¹ tsæ niga'ii²¹ mogi Esíritu Tyú² la ga'ii¹³na'?

48 Joon gatyú²u to² gasaai¹ 'ido jmii²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñæ¹u¹ Jesús. Mo ngayuui¹³ joon, joon gami²i Tú³ wa'a jaain²¹²ta 'ido coon²¹ tún² jmii²¹² coon¹³on.

11

Jmaa¹²a Tú³ tsá² 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén júu³ jilaa²¹ 'e nigalí²

1 Ganú²un 'in apóstoles coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea 'e niga'ii²¹mo júu³ tyú² tya' Dios cagi 'in jo seein²¹ Israel.

2 Mo gacwai² Tú³ Jerusalén 'in líi¹³ tsá² Israel 'in jai² líi² ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i:

3 —¿'Ee li' gatyí²a tyatya³a júu³ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel? Joongi gatyatye²¹e coon¹³on.

4 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹a 'e nigalí² do ca la nifu. Joon gajin²in:

5 —Do-o taan¹na Jope do. Joon la jiin¹³ foo¹³na Dios do-o gamóo³oo coon²¹ lí².

Coon²¹ li² 'e li la li coon²¹ 'mi² taa²¹. Gamóo^{3oo} jgó² si'ñuu^{1u} ji tyán² tyuu¹³. Joon gacwá² tí² tyani³ⁱⁱ. ⁶ Mo gajó^{3o} coon²¹ tún² li' tsi, joon gamáa^{1na} jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in tyú¹ tiin¹³ 'in gó². Joongi máa^{1na} mii²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹. ⁷ Joongi ganúu^{3uun} coon²¹ júu³ 'e jin²: “Ráan^{2un}, Tú³. Jngaai¹³ 'in joo²¹ lo joongi cøø^{21xu}.” ⁸ Pe joon gafo^{3oo}: “Jo lí² døø^{13o} 'elo, Ña², tsa¹ jii¹³ cafu jo mo gatoo¹³ 'óo^{3oo} jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tíi² dø¹ tsá² Israel.” ⁹ Joon gajin² 'e júu³ do sii²¹ⁱ jna tún¹: “Jilaa²¹ 'e untyú¹ Dios jo foo^{13o} 'e gó².” ¹⁰ La joon galí² 'ni¹ naa¹³. Joon mo ngayuu¹³ joon gasoo² fu ña¹fú². ¹¹ La 'ii²¹² joon gatyalin² gaai²¹ tsañuu¹ 'in 'naai¹ jna 'e 'nú¹ li tyiin^{1na} do. Nijalin² fuu²¹ Cesarea. ¹² Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gasii^{1mo} jna 'e gangóo^{1oo} coon¹³ 'in tsá² do jo cu²-tsii. Joon ngalín^{2mo} ji jñúu² tsaru^{1u} no. Joon jile^{1oo}'o ngatoo^{21o} tsi inuu¹ tya' 'in tsá² do. ¹³ Joon 'in tsá² do gatyaa¹ júu³ la li 'e ganii²¹ jaain²¹ ángel 'in siin¹³ tyaní¹ⁱ. Joon gasii²¹ 'in ángel do 'ii: “Sii¹in jaain²¹ gáí¹ tsá² tyi¹ fu 'e fuu²¹ Jo pe do. Tsate^{2du} jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii^{21o} jon Tú³. ¹⁴ Joon 'ii 'in 'e² 'naa' xiiala taan^{212naa} coon¹³ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá² taai inuu¹ tyi¹.” ¹⁵ Mo galáa² 'wii²¹² gafo^{3na} joon gajó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Ga¹'i li licaan^{21na} a do. Joon 'ii^{21mo} jileei²¹ 'in néei¹ inuu¹ do la lí² mo ga'ii²¹in alma tyijna' la mo 'wiin²¹². ¹⁶ Joon gati²-tsi la lí² 'e gajin² Ña¹ñu^{1u}: “E jo^{1o} 'e Wó^{3o} gasaai¹ tsá² jmii²¹ jii¹³ coon¹³ jmii²¹ pe Dios icwoo¹²ⁱ 'naa'gii¹ 'in Espíritu Tyú² tya'a wa'a ngi¹ coon¹³ 'naa'.” ¹⁷ Pe wana gacwo¹ Dios 'ii la lí² 'e nigacwo^{1o} jna' 'in nigajo¹ líi² Ña¹ñu^{1u} Jesucristo, ¿iin líi^{1na} 'e fo^{3oo} 'laa²¹ tya' Dios? —jin² Tú³.

¹⁸ Mo ganúu^{2un} 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ fu Jerusalén do gajaan^{1an} tii². Joon gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios gajin²ⁱⁿ:

—iCa-gi 'in jo seein²¹ Israel Dios nigacwo^{1o} coon²¹ 'ii²¹ 'e lí² jaa^{21a}-tsi joon 'e tiin^{13mo}!

In jai² líi² 'in seein²¹ Antioquía

¹⁹ Mo ngayuu¹³ gajngaa¹³ⁱ tsá² Tée¹³ galáa² 'wii²¹² ga'øø¹ⁱ 'in catyaa^{2gi} 'in tsáai¹-tsi Dios. Joon 'inlíi¹³ gacwiin¹ⁱⁿ fu Fenicia. 'Inlíi^{13gi} gacwiin¹ⁱⁿ fu Chipre joongi Antioquía. Joon do-o galáa² 'wii²¹² cwoo^{1o} júu³ tyá² tya' Dios jii¹³ tsá² Israel. ²⁰ Pe 'inlíi¹³ 'in jai² líi² tsá² seein²¹ Chipre coon¹³ Cirene gangalín² fu Antioquía. Do-o galáa² 'wii²¹² cwoo^{1o} júu³ tyá² tya' Ña¹ñu^{1u} Jesús. ²¹ Ca-gi 'in jo seein²¹ Israel gacwoo^{1o}. 'Áa^{1mo} gauncoon¹³ Ña¹ñu^{1u} 'ii. Joon la joon fúu^{1mo} galijai² líi². Joon galáa² 'in tsá² do 'wii²¹² tsaa¹-tsi Ña¹ñu^{1u}.

²² Mo ganúu^{2un} 'in jo¹ líi² 'in néei¹ Jerusalén 'e júu³ lo gasii¹ⁱⁿ jaain²¹ tsá² sii²¹ Bernabé 'in gangó¹ fu Antioquía. ²³ Mo gatyía¹ Bernabé do gacón² cwáai¹ 'e Dios gajmaa^{1a} jilaa²¹ 'e ganúu^{2un} 'e galí² do. Joongi galijløø^{13mo}. Joon ga'ii² júu³ Bernabé jileei²¹ 'in tsá² do cwotyia²-tsi ce caain²¹-tsi Ña¹ñu^{1u}. ²⁴ Tsá² tyú^{1mo} 'in Bernabé do. Ja^{2mo} líi² Jesús. Joon galinuu^{13un} 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon la joon líi¹ fúu¹ tsá² gatsa²-tsi júu³ tya' Jesús.

²⁵ Mo ngayuu¹³ jon gangó¹ Bernabé fu Tarso. Nga'nee¹³ⁱ jaain²¹ tsá² sii²¹ Saulo. Mo gatsee²¹ⁱ joon gatøø^{1ø} fu Antioquía. ²⁶ Joon do-o gateen¹-in la tøøi² coon²¹ jii²¹ jee²¹² 'in tsá² jai² líi² do. Do-o ga'e^{2e} fúu^{1mo} tsá². Joon fu Antioquía do-o galáa² 'wii²¹² 'e galisii²¹ 'in jai² líi² Cristo, cristianos.

²⁷ Jee²¹² jmii²¹² lo-o 'inlíi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios ga'woo²ⁱ Jerusalén. Joon ngalín² fu Antioquía. ²⁸ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii, 'in sii²¹ Agabo, gajmaa^{1a} siin¹²ⁱⁿ jee²¹² la 'oo²¹ tsaru^{1u} néei¹ do. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa^{21a} ijó¹ goon²¹ 'oo² la tøøi² ni cwoo¹³ juncwii²¹. La joon galí² jii²¹ mo gatyú² røøi¹³ Claudio to². ²⁹ Joon 'in tsá² jai² líi² 'in néei¹ fu Antioquía do gaun'ii²¹ⁱ júu³ 'e uncoon^{13on} tsaru^{1u} 'in néei¹ Judea. Joon cwo^{1o} la jaain²¹ la jaain²¹ jii¹³ ti lí² lii¹ⁱ. ³⁰ La joon gajmaa^{1a}. Joon gasiin¹²ⁱⁿ 'e cuu² do coon¹³

Bernabé coon¹³ Saulo.

12

Jngaa¹² mo tsá² Jacobo joongi taain¹ tsá² Tú³ 'nũñí³

¹ Jee²¹² jmii²¹² joon galáa² Herodes 'wii²¹² ga'óø¹ mo 'inlñi¹³ 'in jai² líi². ² Joongi gaty² to² 'e gajngaai¹² tsá² Jacobo ruu²¹ i Wó³ coon¹³ ñí³. ³ Mo galili³ 'e gatí²-tsi tsá² Israel 'e gajmaa^{1a} do joon gasaan¹² in Tú³. Jilaa²¹ 'elo galí² la 'ii²¹² 'e gatí² jmii²¹² mo gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyian² jeei¹. ⁴ Joon gaty² Herodes to² 'e 'aa¹ tyán² poo²¹² 'láa² Tú³ do. La coon²¹ poo²¹² tí¹ tyúuin² 'láa² do. Joon gataan¹ in Tú³ do 'nũñí³. Do-o ga'aa¹ 'láa² do 'ii. Líi² Herodes itsajée¹ Tú³ fu tyani tsá² Israel mi ngii² cwaa²¹ jmii²¹². ⁵ La joon líi¹ tyú² sijnñi¹³ Tú³ 'nũñí³. Pe 'in jai² líi² líi¹ fee¹ Dios 'wii²¹² tya' Tú³ do.

Dios tyii¹ in Tú³ 'nũñí³

⁶ 'E 'woo¹ joon la nã¹ gi jmii²¹² 'e ityii¹ in Herodes Tú³ 'e tsajée¹ tyani tsá² Israel raan¹ mo Tú³ jee²¹² gáí¹ 'láa² do. Do-o raan¹ in cwuu²¹ i siñúu¹³ mo coon¹³ cadenas. Joon 'inlñi¹³ gi 'láa² do téen² mo 'oo² 'nũñí³ do. ⁷ La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹ in Dios. Joon gajná² joo²¹ tsi 'nũñí³ do. Joon 'in ángel do galii²¹ i moo'wó¹ Tú³ do. Joon gaunjnaa^{1a}-tsi Tú³ do. Joon gajin² in sii²¹ i 'ido:

—Jmoonoo ráan² un.

Tsifu joon gaxuu²¹ cadena 'e 'ñáa¹ u cwoo²¹ o Tú³ do. ⁸ Joon gajin² 'in ángel do:

—Jmoonoo 'núu² tuu¹ u. 'øø¹³ mii¹³ i no.

Mo ngayuui¹³ gajmaa^{1a} Tú³ jilaa²¹ 'elo gajin² ángel sii²¹ i 'ii:

—Jmoonoo tyán² 'mi'jñu¹ u joon na¹ coon¹³ jna.

⁹ Joon gacwo¹ Tú³ caluu coon¹³ 'in ángel do. Jiin¹³ jon' líi² jo¹ jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} 'in ángel do. 'Áai¹ gi galí² 'e lawa'a coon²¹ 'e cii¹ o. ¹⁰ Joon gangú¹ mo li téen² in 'in 'láa² nifu. Joon la joon gangú¹ mo li ti tún². Joon la joon gatyalín² mo li si² jni'nú¹ do li gasuui²¹ 'ooa'nú¹. Joon 'e jni'nú¹ do lí¹ jmai² ñí³. Joon mo gatyalín² 'ooa'nú¹ do, ña'a ganó¹. Joon ga'woo²¹ mo. Joon ngalín² caan²¹ mo

coon²¹ sii¹³ xu. Joon gatúu² mo 'in ángel do 'ii. ¹¹ Mo galili³ i Tú³ 'e la ja² mo jilaa²¹ 'elo joon ga¹ 'tsi:

—No-gi jo¹ líi² na 'e nigasii¹ in Ña'ñu¹ u' ángel tya'a 'e galaai¹ jna tyani Herodes do joon jilaa²¹ gi 'e la mo 'iin²¹² in tsá² Israel jmee²¹ i jna.

¹² Jmai² 'edo-o 'i¹-tsi Tú³ gangaa¹² i fu tya' María sáa³ Wó³, 'in sii²¹ o jon Marcos. Do-o li licaain²¹ jileei²¹ 'in nigafaa²¹ júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a. ¹³ Mo gapoo²¹ 'ooa'nú¹ do joon gajó² jaain²¹ simí² sii²¹ Rode. Ngajóø² 'iin do. ¹⁴ Mo galicwii¹ i jmii¹ tya' Tú³ do jo ganá¹ 'ooa'nú¹ do. Joon ga'ii²¹ jløø¹³ mo cwiin¹ in gajmaa^{12a} tsá² catyaa² gi do júu³ 'e Tú³-u siin¹² in 'ooa'nú¹ do. ¹⁵ Pe 'in tsá² do gasii²¹ i 'ii:

—iTsá² caa²¹² mo 'nã!

Pe la jin² o jin² in 'e jo¹ o siin¹² Tú³. Pe joon gajin² 'in tsá² do:

—Jon' Tú³ 'in siin¹² ca'nú¹ do. Ángel tya'o do.

¹⁶ La 'ii²¹² joon siin¹² o Tú³ poo²¹ 'ooa'nú¹ do. Joon mo ganá¹ 'ooa'nú¹ do joon gajóø² mo gafoo¹ mo. ¹⁷ Pe Tú³ do gajmaa^{1a} coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹ o 'e jo cwota¹³ tsá² do mii¹³. Joon gatyaa¹ júu³ xiiala galaa¹ i 'in ángel do 'ii tsi 'nũñí³ do. Joon gajin² in:

—Sii¹³ Jacobo coon¹³ tsaru¹ u'.

Joon gacwo¹ Tú³. Gangóo¹ fu li xii'a.

¹⁸ Mo gajná² jmii²¹² do ganá¹ 'goo²¹ jiin¹³ la 'oo²¹ jee²¹² 'in 'láa² do tsu jo ñii¹ i 'ee galí² coon¹³ Tú³ do. ¹⁹ Joon gaty² Herodes to² 'e 'naa²¹ mo 'ido. Pe mo jo gatsee²¹ i gajmaa^{1a} cwáain¹ tya' 'in 'láa² do. Joon gaty² u to² ijúun² mo 'ido. Pe mo li ciiin²¹ xu joon gacwo¹ o Herodes coon²¹ li sii²¹ Judea. Joon ngacwaa^{1a} coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

Xiiala mo gajúin¹ Herodes

²⁰ 'In tsá² seein²¹ Tiro coon¹³ Sidón 'ná²-a tsalaa¹ 'e dø¹ø fu li tyu² Herodes to². Pe gatí² 'nii²¹-tsi Herodes tya' 'in tsá² do, 'wii¹³ la joon 'iin²¹² in 'in tsá² do ilisá² 'ii²¹ røø²¹. Joon gajaan²¹ an cuu² tya' jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹ o to² tya' Herodes do 'e 'ido-o faa²¹ o 'wii²¹² tya'a. ²¹ Joon tyu² Herodes do to² 'in tsá² do ilicaain²¹ coon²¹ jmii²¹². Joon

mo gati² 'e jmi²¹² joon, joon ci¹ Herodes siin³ røøi¹³. Joon gacwó²o 'áan³ tya'a. Joon gacwo¹o 'in tsá² do cwú¹. ²²Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹a tá².

—i'In tsañuu¹ 'in faa²¹ no jon' tsá² no, Dios no! —jin² 'in tsá² do.

²³Joon 'wii¹³ nigaunfee¹mo 'ña'a tyani Dios, jo mo gauntyú¹ Dios, gajó² jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹. Joon gajmaa¹a galitsaa¹²a Herodes. Joon gajuun¹in Herodes do. Gagøø²¹ joo¹³ 'ii.

²⁴Joon la joon líi¹ nganii¹³ júu³ tyá² tya' Dios.

²⁵Mo gatséi¹ to² tya' Bernabé coon¹³ Saulo ga'woo²¹mo Jerusalén do. Ngaliin¹mo tún¹ fu Antioquía coon¹³ jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³. Sii²¹o jon Marcos.

13

'Láa² Bernabé coon¹³ Saulo 'wii²¹² tsalín² tsacwoo¹ júu³ tyá² tya' Jesús

¹Jee²¹² 'in jai² líi² néei¹ fu Antioquía do-o seein²¹ 'in líi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' Dios joongi 'e²e tsá². Jaain²¹ jee²¹² 'ii sii²¹ Bernabé jaain²¹gi sii²¹ Simón, 'in sii²¹o jon Negro. Jaain²¹gi sii²¹ Lu³, 'in seein²¹ fu Cirene. Jaain²¹gi sii²¹ Manaén, 'in gacwaain²¹ caain²¹ coon¹³ Herodes. (Herodes do-o gatyú²u to² coon²¹ líi sii²¹ Galilea.) Joon jaain²¹gi 'in sii²¹ Saulo. ²Joon coon²¹ jmi²¹² la 'ii²¹² faa²¹a 'in tsá² do júu³ tyá² jmoo¹o taa²¹a jo mo gøø²¹ø. La 'ii²¹² joon gajin² Espíritu Tyá² tya' Dios sii²¹i 'ii:

—Cwotyí¹³naa' Bernabé coon¹³ Saulo ijmáa¹a to² la líi 'e nigafuu²¹²uu —jin² 'in ángel do.

³Joon gajmaa¹-o taa²¹a jo gagøø²¹ø 'in tsá² do ca mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyá². Joon 'in tsaru¹u' do ga'ii² cwo²¹o mootyi² Bernabé coon¹³ Saulo. Joon coon¹³ 'e la joon ga'i¹o júu³ ruu²¹i.

Cwo¹ apóstoles júu³ tyá² tya' Jesús fu líi sii²¹ Chipre

⁴La joon gasii¹in Espíritu Tyá² tya' Dios 'ii. Ngaliin² fu Seleucia. Mo gatyalín² do-o joon ngatáa¹i tsi coon²¹ barco. Joon gatyalín² coon²¹ 'wó² roon¹ tún² tsa¹i jmi^{ñi}¹³ sii²¹ Chipre. ⁵Mo gatyalín² coon²¹

fuu²¹ sii²¹ Salamina ga'láa² 'wii²¹² cwo¹o júu³ tyá² tya' Dios tsi inuu cwo¹ sinagoga si² do. Joon ngóo¹ coon¹³on jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³ 'e uncoon¹³ 'ii. Ngii¹-i la caain²¹ do. ⁶Joon gatyalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Pafos. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Barjesús. Tíi²i júu³ loo¹. Coon²¹on tsá² tóo², gajin²in 'e 'ii-o cwo¹o júu³ tyá² tya' Dios. ⁷'In tsalaai¹ do tyín¹in coon¹³ jaain²¹ 'in tyú² to² sii²¹ Sergio Paulo. Jaain²¹ tsá² jmi^{ñi}¹-tsi 'in Sergio do joon gatyú²u to² 'e gajó² Bernabé coon¹³ Saulo tsa 'iin²¹²in nuu¹un júu³ tyá² tya' Dios. ⁸Pe 'in tsalaai¹ do sii²¹o jon Elimas. (øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Tsalaai¹.) Joon 'in tsalaai¹ do gauntyú²in Bernabé coon¹³ Saulo tsa jo 'iin²¹²in 'e jo¹ liin¹ Sergio do. ⁹Joon 'in sii²¹ Saulo do, sii²¹o jon Poo², sirøøi²¹ Espíritu Tyá² tya' Dios alma tya'a. Joon gajøøi² coon²¹ tún² líi¹. ¹⁰Joon gajin²in sii²¹i Elimas do:

—i'In coon²¹ tsá² tóo² 'næ-u! Joon 'in 'líi³mo 'næ. 'In 'aa¹ jilaa²¹ 'e tyá² 'næ, joon jmoo²¹o jilaa²¹ 'egó². ¿'Ee líi' fu²¹u tsá² 'e júu³ gó² 'e júu³ tyá² tya' Ña'ñæ¹u? ¹¹Pe la nano-o ilisá² coon²¹ 'ii²¹ tyi¹ icwó² Ña'ñæ¹u'. Ilitiuu²¹u. Jo líi² jøø¹³ø 'yíia²¹ 'íi¹ juncwii²¹ coon²¹ sii¹³xæ —jin² Poo² do.

La tsifu joon galituu²mo. Jo jnaa²¹gi coonti. Joon ga'naa¹²i jaain²¹ 'in tsajaa²¹²i 'ii. ¹²Galija²mo líi² 'in Sergio do mo ganí²in jilaa²¹ 'elo. Líi¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ tya' Jesús.

Poo² coon¹³ Bernabé ngataa²i fu Antioquía líi san² Pisidia

¹³Poo² coon¹³ tsá² coon¹³on ngataa²i tsi coon²¹ barco fu Pafos do. Joon ngaliin² fu Perge 'e náa¹ líi sii²¹ Panfilia. Pe do-o gatúu²mo Wó³ 'ii. Joon ganga²mo fu Jerusalén. ¹⁴Mo líi ciiin²¹gi 'in catyaa² do-gi gangíi¹i fu Perge. Joongi tyalín² fu Antioquía náa¹ líi sii²¹ Pisidia. Mo jmi^{ñi}²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngataa²i tsi inuu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel. Do-o gacwó²o. ¹⁵Joon jaain²¹ tsá² do gauntsaa¹a coon²¹ sii¹³xæ líi sii²¹ ley tya' Moisés. Jaain²¹gi coon²¹ sii¹³ tya' jí² 'e gajmaa¹ 'in gafaa²¹a júu³ tyá² tya'

Dios cali. Mo ngayuui¹³ joon 'in tsafeei¹ tya' cwo¹ do gaty² to² gajin²in:

—Tsaru¹u', wana 'oo²oo' coon²¹ júu³ tyá² tya' 'in tsá² néei¹ no, lí²-i foo²oo' nano.

¹⁶ Joon garoon²on Poo² li tyíin¹, gajmaa¹a coon²¹ li² coon¹³ cwo²¹o 'e ján² tsá² tií². Joon gajin²in:

—Núu²duu' tsá² Israel joongi jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. ¹⁷ Dios tya' tsá² Israel nigatyíi¹²in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon mo gateen¹in li sii²¹ Egipto, do-o gangafúu²mo tsacøøi¹³ tyi' fiin¹³ jo taain²¹²gi goo¹o. Mo la ciiin²¹ joon Dios ga'woo²¹mo 'a Egipto do coon¹³ 'ii²¹ tya'a. ¹⁸ Joon gacwo²¹o Dios 'in tsá² do jilaa²¹ 'e 'ná¹ la 'íi²¹² gangíi¹ li jo 'in tsá² seein²¹ jiiin¹³ la gatséi¹ tunló¹ jiiin²¹. ¹⁹ Joon ga'in¹ ca la dyía¹ fuu²¹ náa¹ fu li sii²¹ Canaán do. Joon gacwo¹o jì dyía¹ fuu²¹ do 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e galí² tya'a. ²⁰ Mo la ciiin²¹ joon²¹ gaty² Dios to² 'e liseein²¹ tsá² jmáa¹a 'ii²¹ jee²¹² 'ii 'in ty² to² 'ii. La joon galí² ca gatséin¹ tyún² cíein¹³ tsi ca'no¹³gi cíein¹³ jiiin²¹. Ca mo gasii¹in Dios jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya'a sii²¹ Samuel. ²¹ Mo ngayuui¹³ joon gamúu¹i tsacøøi¹³ tyi' jaain²¹ røøi¹³ 'in ty² to² 'ii. Joon gacwoóo¹ Dios 'ii jaain²¹ røøi¹³ sii²¹ Saúl. Jóon¹ Cis 'ii. Benjamín sii²¹ 'lí²¹² tsafeei¹ tya'a. Tunló¹ jiiin²¹ gaty² Saúl do to² lawa røøi¹³. ²² Mo la ciiin²¹ joon gatyíi¹mo Dios 'ii 'e jo 'ee to² ty²gi. Joon gacwo¹o 'lí²¹² David 'e ty² to² cwáain¹ tya' Saúl. Joon gajin² Dios: “Níi³oo 'e David, jóon¹ Isái do, jaain²¹ 'in 'i¹-tsi la 'i¹-tsii. Joon 'e 'ii-o ijmaa¹a jilaa²¹ to² 'e ty³uu.” ²³ Jaain²¹ jún² tsaruu²¹i 'lí²¹² David do galisii²¹ Jesús. Joon Dios gajmaa¹a 'e Jesús do 'in jmaa¹a tiin¹³ tsá² Israel. Jilaa²¹ 'elo nigajin² Dios cali. ²⁴ La nu'gi ijó¹ Jesús gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹. Joon gacwo¹o jileei²¹ tsá² Israel júu³ tyá² jin²in: “E 'ná¹-a sáa¹naa' jmii²¹. Joongi unsii²naa' 'e 'i¹-oo'.” ²⁵ Ti li jatyéein¹ 'e tyéi¹ to² jmoo¹o Wó³ joon gajin²in: “Tsá² xee²¹mo jna jon' jna 'i 'in lí²naa'. Mi yuui¹³ jna ijó¹ jaain²¹gi 'e jiiin¹³ jo tíi²na jmáa³aa situu²¹na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi míi¹” —jin² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

²⁶ Joon tyaa¹gi Poo² júu³:

—Tsaru¹u', líi¹naa' jún² tya' 'líi²¹² Abraham coon¹³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. Tyi'naa'oo' 'e júu³ lo tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá². ²⁷ Jileei²¹ 'in galiseein²¹ Jerusalén joongi tsacøøi¹³ tya'a jo ñii¹ 'in Jesús do. Jon'gi 'øøi²¹-tsi júu³ tya' 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali fiin¹³ untsáa¹o júu³ tya' 'ido la coon²¹ mo sóo¹. Joon 'in tsá² do mo ga'ñii¹ Jesús do gauntsiin¹in júu³ tya' 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios cali. ²⁸ Joon mo jo gatsaa²¹a jiiin¹³ coon²¹ tsa² tya' 'ido gamii¹i Pilato wa'a ity² to² jnga²mo. ²⁹ Joon la joon mo gatsín¹ jilaa²¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ii. Joon gaxí²a tsá² cuerpo tya'a tsa² crúu¹³. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii. ³⁰ Pe Dios gajmaa¹o 'e gajiiin¹o jee²¹² 'líi²¹². ³¹ Joon líi¹ 'láai² jmii²¹² gangíi² 'in Jesús do gajnéi¹ tyani 'in ningalín² coon¹³on fu Galilea mo ngóo¹ fu Jerusalén. Joon la joon 'in tsá² do jmoo¹o júu³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ sii²¹o tsá².

³² 'Joon la joon jmoo¹³o' júu³ 'naa' jilaa²¹ júu³ tyá² 'e nigacwo¹o Dios 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. ³³ Joon mo gaunjiin¹in Dios Jesús coon¹³ 'e joon nigauntsiin¹mo 'ii²¹ tya'a la lí² 'e nigajin²in sii²¹i 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jilaa²¹ 'elo niganee²¹e'e. La lí² 'e nigajin² ni jí² tya' Dios. Núu²uu' li ti tún² salmo: “Yuu²¹ tyia-oo 'nu. Nano-o nicwóo³-oo juncwii²¹ tyi'”, jin² Dios Jmii²¹. ³⁴ Jin²in jon júu³ tya' Dios: “Icwo¹³oo 'naa' 'e cwaai¹³ la li 'ii²¹ 'e gafuu²¹²uu 'líi²¹² David.” Coon¹³ 'e júu³ lo-o ga'íi² Dios Jmii²¹ júu³ 'e iunjiin¹o Jesús jee²¹² 'líi²¹². Joon 'e jo ixíia²¹ cuerpo tya'a. ³⁵ Jee²¹² salmo xíia' jin² David do sii²¹i Dios: “Jo icwoo²¹o 'e ixíia²¹ cuerpo tya' tsá² tyi'i, 'in gatyíi¹³un.” ³⁶ Pe David do-o gauncoon¹³on tsá² jiiin¹³ la mo seein²¹ la li 'e gaty² Dios to². Joon mo li ciiin²¹ gajún¹mo jon. Ga'aa¹mo tsá² 'ii. Joon gajgoo²¹ cuerpo tya' 'ido. ³⁷ Pe cuerpo 'e nigajmaa¹a Dios gajiiin¹ do jo gajgoo²¹ 'e joon. ³⁸ Tsaru¹u', 'ná¹-a líi¹³ii' 'e Dios lí²-i 'iin² tsa² tya' tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' Jesús do. ³⁹ 'Wii²¹² tya' 'ii-o jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii 'iin²mo tsa² tya'a. Pe jilee²¹ 'in 'iin²¹²in jmá¹ jiiin¹³ la to² ty² Moisés jo 'iin²in tsa²

tya' 'ii. 40 Tíi¹moo', un'øøi¹ yaanaa'; xuun cwol² la li 'e gajin² tsá² gafaa²¹a júu³ tya' Dios cali mo gajin²in:

41 Jóo²duu' tsá² 'in un²gøøi¹ Dios, tsá² 'goo²¹-'oo' joongi cwojuun²naa'.

Tsu jna-a Dios, joon jmóo³oo coon²¹ to² fee¹ 'e jo jai² ilíi²naa' fiin¹³ jmoo¹³o tsá² 'naa' júu³.

La joon jin² jí² tya' Dios jin² Poo² do.

42 Mo gacwo¹íi¹ Poo² coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'e cwo¹ sinagoga do 'in tsá² jo seein²¹ Israel gamí¹i 'e cwo¹ Poo² 'e júu³ do mi ti tún² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 43 Mo ngayuui' gatséi¹ 'e sicaain²¹ tsá² 'in taai² cwo¹ do fúu¹mo tsá² Israel gauncaain²¹ coon¹³ Poo² joongi coon¹³ Bernabé. Joongi gauncaain²¹ 'inlíi¹³ tsá² 'in jo seein²¹ joon pe niga'láa²o 'wii²¹² tsáa¹mo-tsi Dios la líi¹i tsá² seein²¹ Israel. Joon Poo² coon¹³ Bernabé gaíi² júu³ 'e jo 'iin²-tsi xiiala 'nee¹ Dios tsá².

44 Mo gati² tún² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do galicaain²¹ jilee²¹mo 'in tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e janúu² júu³ tya' Dios do. 45 Mo gani²i 'in tsá² Israel do 'e líi¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹ ga'aa¹a tsiwúu¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ Poo². Joon ga'láa² 'wii²¹² jíi²in Poo². 46 Joon Poo² coon¹³ Bernabé do jo 'goo²¹o coonti gafaa²¹a jin²in:

—'Naa'-a tíi²naa' nuu²uu' júu³ tyú² tya' Dios nifu tsu tsá² Israel 'naa'. Pe jogi 'iin²¹²naa' cwolín²naa' coon¹³ Dios coonti. Tsu la joon tsáa³oo' tsacwoo²¹o' júu³ 'in jo seein²¹ Israel do. 47 Tsu la joon nigatyú² Ña'ñu¹u' to² ni jí² tya'a 'e jin²:

Nigajmé¹na 'nu lawa jí² 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

'Ná¹-a jmaa²¹a júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la tøøi² ni cwo¹³ juncwii²¹.

48 Mo ganúu²un 'in tsá² jo seein²¹ Israel do 'elo líi¹ gati²-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² gajin²in 'e 'áa¹mo tyú² 'e júu³ tya' Ña'ñu¹u'. Joon galija²mo líi² jilee²¹ 'in nigatyiin¹³ Dios. 49 Joon la joon gafaa²¹a tsá² júu³ tyú² tya' Dios la caain²¹ li san² 'e fuu²¹ do. 50 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gasí²i coon¹³ tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi seein²¹ 'e fuu²¹

do coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyú¹ 'in tsa¹-tsi dioses tya'a 'áai¹ joon coon¹³ la joon ga'láa² 'wii²¹² untyí²in Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹mo 'e fuu²¹ do. 51 Pe Poo² coon¹³ Bernabé ga'wo²o mii²i. Joon gaxu²u' laa²¹ toon²¹² mii²i lawa coon²¹ li² 'e fuu²¹ do 'e nigajmaa¹o coon²¹ 'e gó². Joon ngalín²mo fuu²¹ Iconio.

52 Pe 'in jai² líi² 'in néei¹ Antioquía do líi¹ jløø¹³i, joon røø¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

14

Poo² coon¹³ Bernabé taain²¹² Iconio

1 Mo gatyalín² Poo² fu Iconio gangataai² caan²¹mo fu cwo¹ sinagoga. Joon gafaa²¹a coon²¹ júu³ 'in sicaain²¹ do. Joon líi¹ fúui¹ tsá² Israel do coon¹³ tsá² jo seein²¹ joon gaja²mo líi². 2 Pe 'in tsá² Israel do 'in jo jo¹ líi² gajmaa¹a 'e ga'i¹-tsi 'in tsá² jo seein²¹ Israel do jilaa²¹ 'e gó² tya' 'in tsá² jai² líi² do. 3 'Wii¹³ joon líi¹ wóo² gajaan¹an do. Jo 'goo²¹o. Gacwoo¹o júu³ 'wii¹³ jo cu²-tsi coon¹³ Ña'ñu¹u'. Joon Ña'ñu¹u' gacwoo¹o li² coon¹³ milagro 'e jmoo¹o 'in tsá² do. Coon¹³ 'e la joon litsáa¹mo-tsi tsá² 'e la ja²mo 'iin²¹²mo Dios tsá² la lí² 'e faa²¹a 'in tsá² do. 4 Pe 'in tsá² fuu²¹ do jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. 'Inlíi¹³ tsá² faa²¹a tyú² tya' tsá² Israel do joon 'inlíi¹³gi faa²¹a tyú² tya' tsá² tya' Jesús do. 5 Joon 'in jo jo¹ líi² seein²¹ Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon sáii² røø²¹ coon¹³ 'in tsa¹to² do itsají¹i joongi itsatyuu¹²i cuun²¹² 'ido. 6 Pe mo galili³i Poo² coon¹³ Bernabé do gacwiin¹o fu Lистра coon¹³ Derbe 'e náa¹ li sii²¹ Licaonia coon¹³ la cu¹ li' joon. 7 Do-o jon nigacwoo¹o júu³ tyú² tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².

Tyuu¹³ tsá² cuun²¹² Poo²

8 Fu Lистра do galiseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo lí² ngi¹. Do-o tyín¹in tsu tsá² jluui¹³ ca la mo li seen²¹mo. Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gangí¹i. 9 Joon 'in tsañuu¹ do nuu¹o jilaa²¹ júu³ tya' Poo² do. Joon gajøøi² Poo² do 'ii. Joon galili³i Poo² do 'e 'ii-o jo¹o líi² Dios 'e 'láa²mo. 10 Joon gajin² Poo² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Røø²¹ sii²¹ tíi¹³i.

Joon 'in tsañuu¹ do gasii²¹o tii²i. Coon²¹ ga'íi²i la no-o. Tsifu joon gangi¹o. ¹¹ Mo gani²i 'in tsá² fuu²¹ do jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Poo² do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹o coon¹³ jmí¹ tya' tsá² seein²¹ Licaonia, jin²in:

—¡Dios 'in líi¹ la líi¹ tsá²-a nigajgái¹ fu li saa²¹²an'!

¹² Jin²in 'in tsá² do 'e Bernabé do líi¹i dios tya'a 'in sii²¹ Júpiter joongi 'e Poo² do líi¹i dios tya'a 'in sii²¹ Mercurio, tsu 'ii líi¹i 'in faa²¹ do. ¹³ Joon 'e cwo¹ tya' Júpiter do si' tyan' tí' fuu²¹ do. Joon 'in untsá² do gajajé¹i joo²¹ joongi jilaa²¹ lí³ 'ya²gi lí suui²¹ fuu²¹ do. 'I-i coon¹³ 'in tsá² do 'iin²¹²in un'goo²¹o Poo² coon¹³ Bernabé do. Ijngaa¹²i 'in joo²¹ do 'e un'goo²¹o dios tya'a. ¹⁴ Pe mo ganúu²un 'in tsá² tya' Jesús do, Bernabé coon¹³ Poo², jilaa²¹ 'elo, ga'láa² 'wii²¹² ga'gíi²¹ siin¹³in. Joon ngataai²jee²¹² 'in tsá² do 'oo¹o jin²in:

¹⁵ —¡Tsañuu¹! ¿'Ee lí' jmoo²oo' la no? ¡Tsá² la 'naa'-a jna'a! Canii² to² nijalii²¹i 'i 'e sii¹³i 'i 'naa' 'e júu³ tyú² 'e tú³oo' jilaa²¹ 'elo 'e jo 'ee to² tí¹. Joon ngi³oo' coon¹³ Dios, 'in seen²¹mo, tsu 'ii gajmaa¹a juncwii²¹. Joongi 'ii gajmaa¹a ni cwoo¹³ coon¹³ jmí¹ni¹³ joongi jilaa²¹ 'e sá²jee²¹² 'ii. ¹⁶ La mo jéi¹ gacwoo¹o 'e ngi¹ jileei²¹ tsá² jiin¹³ xiiala 'iin²¹²in. ¹⁷ Pe cwoo¹-o lí² 'e seen²¹mo coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹o. No sí¹in jmí¹ lí saan²¹²an' roo²¹ jilaa²¹ 'e jñii²¹i. Joon cwo¹o jna' la lín²mo 'e tyú¹na' —jin² Poo².

¹⁸ Pe fiin¹³ gacwoo¹o Poo² jilaa²¹ 'e júu³ lo 'in tsá² do 'iin²¹²mogí jngaa¹²in 'in joo²¹ do. 'In²¹²in un'goo²¹o 'in tsá² do.

¹⁹ Joon gatyaliin² jaain²¹ gái¹ tsá² Israel 'in néei¹ fu Antioquía coon¹³ 'in néei¹ Iconio. Joon gali¹o gasii²¹i tsá² 'e tyuu¹³mo cuun²¹² 'in Poo² do. La joon gajmaa¹a. Joon gajñuu¹in lí' tí' fuu²¹ do. Líi² 'e nijúun²mo 'ido. ²⁰ Pe joon mo galicaain²¹ jaain²¹ gái¹ 'in jai² líi² do cu' lí' lí raain¹ Poo² do joon garóon²-o. Ga'í²-o 'e fuu²¹ do tún¹. Mo gajná² jmí²¹² joon ga'woo²¹mo coon¹³ Bernabé. Ngaliin² fu Derbe.

²¹ Mo gacwoo¹o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in néei¹ Derbe do líi¹ fúui¹ tsá² gajai² líi². Mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ tún¹ fu Lистра coon¹³ Iconio coon¹³ Antioquía. ²² Do-o nigatyaa¹-tsi 'in nigajai² líi² lí ningaliin¹ do. Gajin²in sii²¹i 'ido:

—'Ná¹-a jai²gi liin²¹naa' júu³ tya' Jesús. 'Ná¹-a nee²¹e' wúu¹ jiin¹³ la joon lí²-i tsatoo²o' lí tyu² Dios to² —gajin² Poo² do.

²³ Joongi gatyii¹³mo tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jee²¹² 'in jai² líi² la coon²¹ fuu²¹. La jo mo gøø²¹ø gafaa²¹o júu³ tyú² jin²in:

—Ña'ñu¹u', uncoon¹³ jileei²¹ tsá² lo tsu nigaliija²mo líi² 'nu.

Poo² coon¹³ Bernabé tsataai² tún¹ fu Antioquía 'e náa¹ lí sii²¹ Siria

²⁴ Mo ngayuui¹³ gangíi¹ fu lí sii²¹ Pisidia gatyaliin¹ lí sii²¹ Panfilia. ²⁵ Do-o gacwoo¹o júu³ tyú² fuu²¹ sii²¹ Perge. Joongi tyaliin¹ fu Atalia. ²⁶ Do-o ngataai² tsi barco. Joon ngaliin¹ tún¹ fu Antioquía lí ga'láa² 'wii²¹² 'ee¹ júu³ tyú². Mo ga'woo²¹i 'e fuu²¹ do nifu jileei²¹ 'in jai² líi² Dios do nigami¹o Dios, 'in 'iin²¹²in tsá², 'e uncoon¹³on Poo² coon¹³ Bernabé jilaa²¹ to² 'e nigaun'yee¹mo nano. ²⁷ Joon mo gatyaliin¹ fu Antioquía do gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líi². Joon Poo² coon¹³ Bernabé gatyaa¹ júu³ ce jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios lí ngaliin². Gajin²o xiiala gajmaa¹a Dios 'e gajo¹o líi²i 'in jo seein²¹ Israel. ²⁸ Joon Poo² coon¹³ Bernabé gajaan¹an coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ do.

15

Mo gangóo¹ Poo² lí licaain²¹ tsaru¹u' Jerusalén

¹ Jee²¹² jmí²¹² joon 'in líi¹³ tsá² ga'woo²¹i fu Judea. Mo gatyaliin² Antioquía do ga'láa² 'wii²¹² 'e²e 'in jo¹ líi² do 'e 'ná¹ jmáa¹a 'ido jiin¹³ la tisi² to² 'e nigatyú² Moisés. Jiin¹³ la joon lí² tiin¹³mo tsá². Líi¹ jo cwo¹ Poo² coon¹³ Bernabé júu³ ruu²¹i coon¹³ 'in tsá² do. ² Pe Poo² coon¹³ Bernabé galisá² 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'in tsá² do 'e 'ii-o coon¹³ 'in líi¹³ catyaa² do itsaliin¹

Jerusalén tsafee¹²i 'in apóstoles néei¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' 'in jai² líi² do cwaain²¹ tya' 'e júu³ do.

3 Joon 'in jai² líi² fu Antioquía do ngóo¹o 'íi¹i júu³ Poo² coon¹³ 'in catyaai² do. Joon gangíi¹i la caain²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Fenicia coon¹³ Samaria. Li ngalín² do gatyaa¹ júu³ 'e xiiala nigatuu²¹ 'in jo seein²¹ Israel tíi² tsáai² tya'a joon gatsa²a-tsi Dios. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² líi¹ jløø¹³i mo ganúu²un 'e cwáain¹ lo.

4 Mo gatyalín² Poo² coon¹³ Bernabé fu Jerusalén 'in tsá² 'in jai² líi² néei¹ do coon¹³ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ ga'ii²¹mo 'ii. Joon Poo² coon¹³ Bernabé do gatyaa¹o júu³ xiiala nigajmaa¹a Dios 'wii²¹² tya'a li ningalín² do. 5 Pe 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in nigajai² líi² gajmaa¹a siin¹²in joon gajin²in:

—Jileei²¹ 'in nijai² líi² 'in jo seein²¹ Israel 'ná¹-a jmáa¹a jiin¹³ la to² tyu² Moisés.

6 Joon galicaain²¹ jileei²¹ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ do 'e lí² 'i¹du'-tsi 'e júu³ lo. 7 Mo ngayuui¹³ gatyaa¹ coon²¹ júu³ cwaai²¹ garóon² Tú³ li tyiin¹in joon gajin²in:

—Tсарu¹u', ñí²-i 'naa' 'e ningóo¹on coon²¹ sii¹³ mo gatyii¹³in Dios jna jee²¹² 'naa' 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in jo seein²¹ Israel. Joon lí² ja²mo líi². 8 Joon Dios, 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² nigacwóo¹o lí² 'e niga'ii²¹mo 'in jo seein²¹ Israel. Nigacwo¹o 'in Espíritu Tyú² tya'a la li 'e nigacwo¹o jna'. 9 Coon²¹ røø²¹ líi¹na' tyani Dios lagi'ii. Gauntyú¹mo Dios 'ii mo galijai² líi². 10 Joon nano, ¿'ee lí² jo jo¹ líi²naa' tsá² Israel jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios? Cwoo²oo' coon²¹ to² 'ii²¹ 'e jo lí² jmáa¹a. Ca 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ jna' jo mo gali¹i'. 11 Li' cii¹²i nitiin¹³mo' jiin¹³ la lí² 'e nigatiin¹³ 'in tsá² catyaai² do. Jo 'ee gacíin² tyi'. Untiin¹³mo Ña'ñu¹u' Jesucristo jna' tsu¹ 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna'.

12 Mo ngayuui¹³ joon jmai² 'in gajaan¹an tii². Joon ganúu²o la 'íi²¹² tyaa¹ Bernabé coon¹³ Poo² júu³ jilaa²¹ lí² coon¹³ milagro 'e nigajmaa¹a Dios jee²¹² 'in jo seein²¹ Israel

do. 13 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a joon gajin² Jacobo sii²¹i 'in tsá² sicaain²¹ do:

—Tсарu¹u', náu²duu' júu³ tyiia: 14 Simóoi¹³ Tú³ lo nigatyaa¹a coon²¹ júu³ xiiala nigatyii¹³in Dios nifu 'in jo seein²¹ Israel 'e galitsáa¹mo-tsi 'ii. La joon galíi¹mo tsá² tya' Dios. 15 jilaa²¹ 'elo lí² la lí² 'e gatón¹ mo'jí² tya' 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios cali. La nigajin² ni jí² tya' Dios:

16 Yíia²oo tún¹ mi tyá² jilaa²¹ 'elo.

Jon jmaa¹³oo tún¹ 'ná¹ David 'e nisicíi¹³ no. Un'míi²moo jilaa²¹ 'e sá²gi joon isaa¹³oo, jin² Dios.

17 Joon la joon jileei²¹ 'in seein²¹gi lí²-i 'naa²¹i Ña'ñu¹u' Dios.

Joon jilee²¹ tsá² jo seein²¹ Israel 'in nityi²na lí²-i fee¹i jna.

18 Ca la mo jée²mo Dios gajmaa¹a júu³ jilaa²¹ ijmáa¹a.

Jin² jí² tya' Dios jin² Jacobo.

19 Faa²¹gi Jacobo jin²in:

—'Wii¹³ joon, tsaru¹u', la lo-o líi²na: 'E tyú²gi wa'a jo untyí²ingi' 'in jo seein²¹ Israel 'in nigatú² tíi² tsáai² tya'a joon nigatsáa¹-tsi Dios. 20 Liin¹mo wa'a jiin¹³ 'e táan³a' ni jí² 'e jo lí²-i dø¹ø 'uunñi² 'e nisii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Joongi jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹o lí² cwui²¹ tsá². La joongi 'oo²¹ tsá² jiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a. Joongi jo lí² dø¹ø ngú¹ joo²¹ 'in nigawuui²¹ tyí², jon'gi jmi¹ lí²-i dø² tsá². 21 Tsu¹ ca mo líi² la coon²¹ mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e²e tsá² inuu¹ cwo¹ sinagoga la coon²¹ fuu²¹ jiin¹³ ley tya' Moisés —jilaa²¹ 'elo gajin² Jacobo.

22 Joon la joon 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in jai² líi² do galisá² 'ii²¹ 'e tyii¹³in jaain²¹ gáí¹ jee²¹² 'ii 'e sí¹in fu Antioquía coon¹³ Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹³in Judas 'in sii²¹o jon Barsabás, coon¹³ Silas. 'Ii jaain²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'in tsaru¹u' do. 23 Joon coon¹³ 'ii-o gasii¹in 'e jí² do. 'E jí² do jin² la lo:

“Aa²¹²moo' faa¹³ jna'a. Jna'a, apóstoles tya' Jesús, coon¹³ tsacøøi¹³, coon¹³ 'in jai² líi² catyaai², 'aa²¹²moo' sii¹³i 'naa²¹ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jo seein²¹ Israel 'in néei¹ Antioquía coon¹³ 'in seein²¹ lí² sii²¹ Siria coon¹³ Cilicia. 24 Niganuu²oo'o

'e jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén nigacwalíin² li seen²¹naa'. Joon nigauntyíi²in 'naa'. 'In tsá² do jo gasii²¹²na'a. Niganáa²oo'o 'e coon¹³ júu³ tya'a nigaxé²mo-'oo'. Nigajin²in 'e 'ná¹ 'ii¹³naa' li² 'e nigacwo¹ Moisés. Jin²in jon 'e 'ná¹ jmaa²oo'o jiiin¹³ la 'ii²¹ tya'o. ²⁵ Niga¹i-tsii¹ jilaa²¹ 'elo. Joon røø²¹ gasii²¹²i 'e tyú² 'e tyii¹³na'a jaain²¹ gáí¹ jee²¹² jna'a 'in jalíin² fu li seein²¹ 'naa' coon¹³ Bernabé coon¹³ Poo² 'in 'iin²¹²na'a. ²⁶ 'Ido-o nigalíin² tóin¹ 'mó¹ 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. ²⁷ Joon sii²¹²na'a Judas coon¹³ Silas ifee¹i 'naa' jilaa²¹ 'e faa²¹ 'e jí² lo. ²⁸ 'In Espíritu Tyú² tya' Dios niga'e²e jna'a joon jna'a nigasi²¹i røø²¹ 'e jo cwo¹³gii¹ 'naa' coon²¹ to² 'e 'ii²¹-gi. Jiiin¹³ 'e tyiin²gi la lí² 'elo. ²⁹ Jo cøø²øø¹ jilaa²¹ ngú¹ 'e nigasi²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Jon'gi jmi¹ cøø²øø¹. Jon'gi cøø²øø¹ ngú¹ joo²¹ 'in júuin² wuui²¹ tyí². Joongi jiiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o lí² cwuui²¹ tsá² joon tsamí² jiiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a lí² cwuui²¹. Wana 'má²aa' jilaa²¹ 'e júu³ lo canii²mo iliseen²¹naa'. Jiiin¹³ la joon júu³ tyii¹."

³⁰ La joon ngataa²mo fu¹ ngaliin¹in fu Antioquía. Mo gatyaliin¹in joon gauncaan²¹mo 'in tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹o 'e jí² do. ³¹ Mo gajøø²øø¹ 'in tsá² jo¹ líi² do 'e jí² do líi¹ jløø¹³i jiiin¹³ cwáain¹ 'e cwo¹o 'in tsá² do. ³² Judas coon¹³ Silas do tíi²¹mo 'e cwo¹ júu³ tya' Dios 'wii¹³ joon gacwo¹o júu³ 'in tsá² do. Joon líi¹ fúui¹ 'in tsaru¹u' 'in gatyá¹-tsi. ³³ Mo gangíi²i coon²¹ tún² 'ni¹ jmi²¹² 'in tsaru¹u' seein²¹ Antioquía do ga'íi²o júu³ 'e ngaliin¹mo fu li jalíin². ³⁴ Pe Silas do-gi gatyá¹-tsi 'e ján²-o. ³⁵ Poo² coon¹³ Bernabé gaján²o jon fu Antioquía do. 'Ii coon¹³ 'in catyaa² do-gi ga'e²o joongi gacwo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

Tsacwo¹ Poo² tún¹ júu³ tyú² tya' Dios

³⁶ Mo licíin²¹ jmi²¹² joon gajin² Poo² sii²¹i Bernabé:

—Tsa²¹a' tún¹ tsafee¹³na' jilee¹i²¹ tsaru¹u' 'in néei¹ la caain²¹ fúu²¹ li ningalii²¹i' cwo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios. Tsajøø²¹ø¹ xiiala seein²¹.

³⁷ Pe Bernabé do 'iin²¹²in jée¹i Wó³, 'in sii²¹ jon Marcos. ³⁸ Pe Poo² do gajin²in:

—Áai¹gi tyú² wa'a jo jee²¹²mo', tsu nigatáa²mo jna' Panfilia do. Jo gangóo¹on coon¹³ jna' li ngalii²¹i' do.

³⁹ Líi¹ gasii²i 'e ca gajmaa¹a tsá² jmai² tyiin¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Bernabé do gatyii¹³in Marcos joon coon¹³ 'ii ngataa²i tsi coon²¹ barco. Joon ngalíin² fu Chipre. ⁴⁰ La 'ii²¹² joon Poo² do gatyii¹³in Silas. Mo ngayuui¹³ ga'íi² tsaru¹u' júu³ gamíi¹i tyani Ña'ñu¹u' 'e ngii¹o coon¹³on, ga'woo²¹mo. ⁴¹ Joon gangíi¹i fu lí¹ lí¹ sii²¹ Siria joongi Cilia. Do-o gatyá¹-tsi 'in jo¹ líi² li la caain²¹.

16

Timoteo gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas

¹ Poo² coon¹³ Silas gatyaliin² fúu²¹ sii²¹ Derbe coongi li sii Lистра. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ 'in jai² líi² sii²¹ Timoteo. 'Ii jóon¹ jaain²¹ tsamí² 'in niseein²¹ Israel. Pe jmi²¹gi jon' tsá² Israel. ² 'In jai² líi² seein²¹ fu Lистра coon¹³ Iconio tyú² faa²¹a tya' Timoteo do. ³ Joon gali'iin²¹²in Poo² wa'a 'e tsáa¹a Timoteo coon¹³on. Joon 'e jo faa²¹gi tsá² Israel 'laa²¹ tya' Timoteo Poo² do gatyú²u to² 'e liin¹ Timoteo 'e lí² circuncisión tya' tsá² Israel, tsu ñii¹i tsá² 'e tsá² griego jmi²¹ 'ii. ⁴ La caain²¹ fúu²¹ li ngalíin² gajmaa¹a júu³ jiiin¹³ la nigajin² jí² tya' 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ 'in néei¹ Jerusalén. ⁵ Joon gauntya¹-tsi jilee¹i²¹ 'in ni jai² líi². La coon²¹ jmi²¹² gangafúu²mo 'in jai² líi².

Jaain²¹ tsá² seein²¹ Macedonia gajnéi¹ tyani Poo²

⁶ 'In Espíritu Tyú² tya' Dios jo gacwo¹o 'e tsacwó²o Poo² júu³ tyú² tya' Dios fu co' li sii²¹ Asia. Joon la joon gangíi¹mo la caain²¹ li sii²¹ Frigia coon¹³ li sii²¹ Galacia. ⁷⁻⁸ Joon gatyaliin²mo fu ti' Misia. 'i¹-tsi 'e tsataa²i li sii²¹ Bitinia. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo cwo¹o. 'Wii¹³ joon gangíi¹mo coon²¹ tsáa¹ co' li sii²¹ Misia. Joon gatyaliin²mo fu Troas coon²¹ fúu²¹ náa¹ ti' jmi¹ñi¹³. ⁹ Joon

do-o ganí²i Poo² coon²¹ 'e can^{uu}²¹ coon²¹ li². Gani²¹ jaain²¹ tsañ^{uu}¹ 'in seein²¹ li sii²¹ Macedonia. Siin¹²in joon gamⁱⁱ¹i tyani Poo² gajin²in:

—Na¹ fu Macedonia. Na¹, uncoon¹³ jna'a.

10 Mo ngayuui¹³ ganí²i Poo² 'e li² lo, jna-a, Lucas gauncaan²¹na coon¹³ Poo² do. Joon gatyaa²¹a'a tyú² tyii'i. Ngalii²¹i'i fu Macedonia. Tsáa¹mo-tsii'i 'e la ja²mo Dios nigasii¹in jna'a tsacwoo²¹o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

Poo² coon¹³ Silas gatyalín² fu Filipos

11 Ngatoo²¹o'o tsi coon²¹ barco fu Troas. Joon ngalii²¹i'i coon²¹ tsáa¹ fu coon²¹ cwoo¹³ ty^{uu}²¹ roon¹ ni jmⁱⁱ²¹ sii²¹ Samotracia. Joon mo gajná² jmⁱⁱ²¹² joon gatyalii²¹i'i fu Neápolis. 12 Mo ngayuui¹² joon ga'woo²¹o'o gangalii²¹i'i fu Filipos. Coon²¹ fuu²¹ li ty^u² to² Roma. Coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi la caain²¹ li catyia² Macedonia. Do-o gatoon²¹o'on coon²¹ tún² 'ni¹ jmⁱⁱ²¹². 13 Coon²¹ mo sóo¹ jmⁱⁱ²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngalii²¹i'i li gasuui²¹ fuu²¹ do. Coon²¹ li ti' jmⁱⁱ²¹. Coon²¹ li licaain²¹ tsá² tsafaa¹²a júu³ tyú². Do-o gayii²¹a'a gacwóo¹³o'o júu³ tyú² 'inlii¹³ tsamí² 'in nigalicaain²¹. 14 Jaain²¹ jee²¹² 'in tsamí² do sii²¹ Lidia. Lidia do galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiatira. Joon jmoo¹o to² 'ni¹i 'mi² n^{uu}¹ tyú². Nitsáa¹-tsi Dios. La 'ii²¹² nuu¹un 'e júu³ tya' Poo² do Dios gajmaa¹a 'e ga'øøi²¹-tsi. 15 Joon gasáa²mo jmⁱⁱ²¹ coon¹³ la tøøi² in^{uu} tya'a, Mo ngayuui¹³ joon gamⁱⁱ¹i tyanii²¹i'i jin²in:

—Jmaa² fee¹-'oo' pe wana ja²mo líi²naa' 'e tsáa¹mo-tsii Dios, mo¹o' fu tyia —jin² Lidia do.

Joon gajmaa¹a 'e tyitsaa²¹²mo 'e gajóon¹³o'on.

16 Cafu galí² mo ngalii²¹i'i ti li tsafaa¹³a'a júu³ tyú² gatseei²¹na'a jaain²¹ simí² 'in 'oo¹o coon²¹ espíritu 'e jmoo¹² júu³ tya' 'e unngii¹ tsá². Joon líi¹ jnaa²¹ 'in ñi'fii²¹²i cuu² coon¹³ 'e júu³ jmoo¹²o do. 17 'In simí² lo ga'láa² 'wii²¹² gangii¹i caluu Poo² joongi caluu²¹u'u. Ga'oo¹o tá² jin²in:

—'In tsá² lo jmoo¹o la to² ty^u² Dios, 'in ñii²gi. Joongi tyaa¹ júu³ xiiala lí² tiin¹³ tsá² —jin² simí² do.

18 Jiin¹³ la joon ngii¹i faa¹a la coon²¹ jmⁱⁱ²¹² ce jiin¹³ do-o gata¹gi Poo² nuu¹un júu³ tya' 'in tsamí² do. Joon gajjin¹³ ní¹i joon gajin²in sii²¹i 'in espíritu 'yuui² alma tya' 'in simí² do:

—Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo, ty^u³uu to² 'e júu¹³u alma tya' 'in simí² lo —jin² Poo².

La tsifu joon gacwo¹ii¹ 'in espíritu gó¹ do.

19 Mo galiñi¹ jileei²¹ ñi'fii²¹i 'in simí² do 'e jo lí²gi jnaa¹a cuu² coon¹³on joon gasaan¹²in Poo² coon¹³ Silas. Joon ngajée¹i tyani tsaa²o' li 'moo¹³ nifu. 20 La joon gatyalín²mo tyani tsaa²o' 'in jmoo¹o 'ii²¹ nifu. Joon gacwoo¹o tsaa² jin²in:

—'In tsá² Israel lo ngii¹i untyí²in goo²¹²o'. 21 'Ee¹e jilaa²¹ cwáain¹ 'e jo tii²¹na' jmoo²¹o' tsu tsá² Roma jna' —jin² ñi'fii²¹² 'in simí² do.

22 Joon fúui¹gi tsá² ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya' Poo² do. 'In tsaa²o' do gaty^u²u to² 'e gacwó² sijn³ 'in tsá² do. Joon gapóo¹i coon¹³ sii² 'ido. 23 Mo ngayuui¹³ gapóo¹i líi¹ gataa¹i 'n^{uu}^ñ³. Joon gaty^u²u to² 'in ty^u² to² 'n^{uu}^ñ³ do 'e tsa'aa²i Poo² coon²¹ tún². 24 Mo ngayuui¹³ ganúu²un 'in ty^u² to² 'n^{uu}^ñ³ do jilaa²¹ 'elo gangajée¹i Poo² coon¹³ Silas ti tyani tsi 'n^{uu}^ñ³ do. Joon gato¹o 'mó² luuti²i 'ido.

25 La 'woo¹ tyianúu¹ Poo² coon¹³ Silas do née¹i faa²¹a júu³ tyú² joon ga'øø¹ø 'e un'goo²¹o Dios. Jileei²¹ 'in catyaa² do 'in taai² 'n^{uu}^ñ³ do nuu¹o jilaa²¹ 'elo. 26 La tsifu joon gajøø²¹ goon 'wó² tá² líi¹. Gady-eei¹³ goon la tøøi² 'n^{uu}^ñ³ do. Fux^u tsifu joon ganó¹ jilaa²¹ 'oo² 'n^{uu}^ñ³ do. Joon gaxuu²¹u jilaa²¹ cadena 'e ñ^{uu}¹u cwoo²¹o 'in tsá² taai² do. 27 Mo gajná²-tsi 'in ty^u² to² 'n^{uu}^ñ³ do ganii²¹ 'e niganó¹ jilaa²¹ 'oo²ca'nú¹ do. Líi²i 'e niga'woo¹mo coon²¹ tya¹. Joon gatyii¹ ñi³ tya'a 'e la mo ijngaai¹³ 'ña'a. 28 Joon gafaa²¹a Poo² tá² líi¹ jin²in:

—Xuun¹³ jmeei¹³ wo'o tsu lo-o taan² jna'a coon²¹ tya¹.

29 Joon 'in tyu² to² 'nuñi³ do gamii¹i coon²¹ jí² jneei². Joon ga'ii²¹ cwiin¹in jleei¹ 'goo²¹o líli¹. Joon gasii²¹i 'wojni¹i tyani Poo² coon¹³ Silas. 30 Joon ga'woo²¹mo 'ido. Joon gaunngii¹i sii²¹i 'ii:

—Tsañuu¹, ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa 'e itiin¹³ moo?

31 'Ido-gi gañii¹:

—Cwotya¹-o'o Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon la joon tiin¹³mo'o coon¹³ tsá² inuu tyi'i.

32 Joon gacwo¹o Poo² júu³ tyú² tya' Jesús 'ido coon¹³ jleei²¹ 'in taai² inuu tya' 'in tsá² do. 33 Joon 'woo¹ joon garun²un 'in tyu² to² 'nuñi³ do moo'wó¹ Poo² coon¹³ Silas li icwu²¹. Joon 'ii coon¹³ tsá² inuu tya'a gasáa²mo jmii²¹. 34 Mo ngayuui¹³ joon gató¹o fu tya'a. Do-o gacwo¹o 'e gagøø²¹ø Poo² coon¹³ Silas. Joon jløø¹³mo la tøøi² inuu tya'a tsu nigatsáa¹mo-tsi Dios.

35 Mo gajná² 'aa²¹ 'in tsaat²o nifu do gasii¹in 'ii¹³ tya'a 'e tsa'woo²i 'in taai² 'nuñi³ do. 36 Joon gajin² 'in tyu² to² 'nuñi³ do sii²¹i Poo² do:

—Ningii¹mo 'ii²¹ 'e laa²¹² moo 'naa'. La joon nili²-i 'woo²¹naa' 'e tyú²-u.

37 Pe Poo²gi gajin²in sii²¹i 'in 'ii¹³ do:

—Cwosii¹³du'u 'in tyu² to² do 'e tsá² Roma jna'a. Tyíia² do nigapóo²i jna'a tyani tsá² fuu²¹. Jo gacón²du 'ii²¹ coon²¹ tún². Joongi gataa¹²i jna'a 'nuñi³. Joon nano-gi 'iin²¹²in laai¹ jna'a 'uui²¹. 'Ee sa lí² la joon. Ce cwojalín²du yaai do ja'woo²i jna'a.

38 'In 'ii¹³ do ngatya¹ júu³ tyani 'in tsaat²o nifu do. 'Ido-gi gafoo¹mo mo ganúu²un 'e 'in tsá² Roma 'ii. Joon ngalín²mo gamii¹i wa'a jmáa¹a 'ido fee¹-tsi. 39 Joon ga'woo¹mo 'ido fu 'nuñi³. Joon gamii¹i tyani Poo² coon¹³ Silas wa'a 'wooi²¹ tsifu 'e fuu²¹ do. 40 Mo ga'woo²i 'nuñi³ do ngalín²mo fu tya' 'in tsamí² sii²¹ Lidia do. La nu'gi 'e tsalín² ngajøø²¹i tsaru¹u' joon gatyaa¹gi-tsi 'ido. Joon ngalín²mo.

17

Gato¹ tsá² mii¹³ fu Tesalónica

1 La caain²¹ tya'i fu¹ li ningalín² Poo² coon¹³ Silas gangii¹i fuu²¹ 'e sii²¹ Anfípolis coon¹³ Apolonia. Joon mo ngayuui¹³ joon gatyalín²mo fu li sii²¹ Tesalónica. Do-o si²

coon²¹ cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel. 2 La jee²¹² 'ni¹ semóo¹ Poo², jiiin¹³ la tii² nisi² tya'a, ngóo¹ fu cwo¹ do mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel. 3 Ngatyaa¹ a júu³ joon jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³on. Pe tyú²-u ga'e²e tsá² xiiala jin² jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹-a nii²¹ wúu¹. Joon mi yuui¹³ júun²in 'e 'ná¹-a jiiin¹in tún¹. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—'In Jesús 'in fuu²¹²uu 'naa' lo, 'ii jon Cristo, 'in nigasii¹in Dios ijma¹ tiin¹³ tsá².

4 'Inlíi¹³ tsá² Israel do nigajo¹ líi²i. Joon gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas. Joon fúu¹mo 'in jo seein²¹ Israel jo¹ galíi²i. Nitsáa¹mo-tsi Dios coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyiin²gi. 5 Pe niga'aa¹ a tsiuwúu¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jo jo¹ líi². Gauncaain²¹ 'ido 'inlíi¹³ tsá² 'líi¹³ soo²¹-tsi 'in ngi¹ jøøi² jee²¹² 'nú¹. Gajmaa¹² a coon²¹ poo²¹² joon gatyaa¹ 'goo²¹ 'e fuu²¹ do. Gangii¹ 'e fuu²¹ do 'naa²¹i Poo² coon¹³ Silas. Joon gangataa²i coon²¹ inuu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Jasón. 6 Pe mo jo gatsee²¹i Poo² coon¹³ Silas do gajñúu¹ 'in tsá² sii²¹ Jasón do coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² jo¹ líi². Ngajée¹ tyani tsaat²o do joon ga'oo¹o jin²in:

—'In tsañuu¹, 'in nigauntyíi²in la tøøi² juncwii²¹ nigajalín² li' lo jon, 7 joon 'in Jasón lo niga'ii²¹mo fu tya'a. Jilaa²¹ 'e 'ee¹e 'in tsá² no faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tyu² to² nifu 'in tyín¹ Roma. Tsu jin²in 'e seen²¹mo jaain²¹ røøi¹³ 'in sii²¹ Jesús 'in feei¹gi lagi 'in tyu² to² Roma.

8 Mo ganúu²un 'elo 'in tsá² do coon¹³ 'in tsaat²o ga'láa² 'wii²¹² to²o mii¹³. 9 Pe Jasón coon¹³ 'in catyaa²gi do gacwo¹o cuu² 'e tsáa¹mo-tsi 'in tsaat²o do 'e i'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas 'e fuu²¹ do. Joon galáa²mo 'ido.

Poo² coon¹³ Silas tsalín² Berea

10 La tsifu joon 'in tsaru¹u' do ga'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas coon²¹ 'e canuu²¹. Ngalín² fu Berea. Mo gatyalín² do joon ngalín² cwo¹ sinagoga. 11 Wo²gi-tsi 'in tsá² néei¹ Berea do lagi 'in tsá² néei¹ Tesalónica. Joon lí¹gi 'yaa¹-tsi ga'ii²¹i júu³ tyú². La coon²¹ jmii²¹² gauntsáa¹ a júu³ tyú² tya' Dios. Gacón²du cwáain¹ wana 'e jo¹o

'e faa²¹a 'in tsá² do. 12 'Wii¹³ joon líi¹ fúui¹ 'in gajo¹ líi². Jee²¹² 'in nijai² líi² do seein²¹ tsamí² tyiin²gi 'in faa²¹a jmi¹ griego. Joon jo¹o galíi² 'inlíi¹³ tsañuu¹. 13 Mo galiñi¹ tsá² Israel néei¹ Tesalónica 'e Poo² taan¹in fu Berea cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios ngalín² ngajmáa² mii¹³. 14 Pe 'in tsá² jai² líi² seein²¹ do la tsifu joon gasii¹in Poo² li ti' jmi¹ñi¹³. Pe joon Silas coon¹³ Timoteo gajaan¹o fu Berea. 15 'In ningalín² coon¹³ Poo² ngajée¹i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Atenas. Joon cwoliin¹in tún¹ gatyaa¹ júu³ 'e Silas coon¹³ Timoteo 'ná² tsalín² tsauncaain²¹ coon¹³ Poo la jmoon^o.

Mo taain¹ Poo² fu Atenas

16 La 'ii²¹² jáan¹in Poo² Silas coon¹³ Timoteo fu Atenas do líi¹ fa¹³ líi¹i. Tsu líi¹ 'láai² nii² dioses 'in tsa²-tsi 'in tsá² do. 17 Tsu 'wii¹³ joon ngafaa¹²o fu cwo¹ sinagoga joongi coon¹³ 'in catyaa² 'in tsa²-tsi Dios. La coon²¹ jmi²¹² ngafaa¹²o coon¹³ jilee²¹ 'in taa²i 'moo¹³ do. 18 'Inlíi¹³ tsá² 'in untsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ epicúreos coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in niuntsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ estoicos gatsee²¹i Poo² joon ga'láa² 'wii²¹² gasii²i:

—¿'Ee 'e jin² 'in tsañuu¹ no? 'Áai¹ tyafó² tyaa¹a 'goo²¹.

'Inlíi¹³gi jin²in:

—La líi¹i 'in tya¹ coon²¹gi júu³ tya' dioses 'in xee²¹mo no.

La lo gajin²in tsu 'wii¹³ Poo² do tyaa¹ júu³ tya' Jesús joongi tya' xiiala galí² mo gajin¹in. 19 Joon 'in tsá² do ngajée¹i Poo² fu coon²¹ li sii²¹ Areópago. Do-o li tii²¹ licaain²¹ mo sá² jilaa²¹ 'e síi¹i. Joon gasii²¹i 'ido:

—Lo-o 'ná² li ñii²i'in jilaa²¹ 'e 'múui² 'e tyá²a 'e²¹e. 20 Fu²¹u jna'a coon²¹ júu³ 'e jo mo nuu²¹u'ii' coon²¹ naa¹³. 'Ii²¹²oo¹o tsáai¹-tsii¹'ee 'øi²¹-tsi 'e júu³ no —jin² 'in tsá² do.

21 Tsu jilee²¹ 'in seein²¹ Atenas coon¹³ jilee²¹ 'in jalín² li xiia' 'in néei¹ do canii² 'iin²¹²in 'e nuu¹un si 'e faa²¹a 'e jmai² 'e 'múu²mo.

22 Joon gamaa¹a Poo² siin¹²in jee²¹² 'in tsá² do 'e fu yu' moo²¹ li sii²¹ Areópago do. Joon gajin²in:

—Náuu³duu' tsá² seein²¹ Atenas. Nicón³oo cwáain¹ 'e 'áai¹gi tsáai¹-oo' jilee²¹ dioses tyii'. 23 Tsu mo ningí³ii jøø³øø la caain²¹ li un'goo²oo' dioses tyii' joon gatsaa³aa ni altar tyii' coon²¹ júu³ 'e jin²: “Tya' 'in dios 'in jo mo galicwii¹naa'.” Pe 'in dios 'in un'goo²oo' no pe jo cwii¹naa' no 'in lo-gi 'in Dios 'in foo¹³na coon¹³ 'naa'.

24 'In Dios lo fii²¹² juncwii²¹ joongi ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nigajmaa¹o juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Jo seein²¹ 'ido tsi inuu cwo¹ 'e jmoo¹o tsá². 25 Jon'gi sityéen¹in jmi²¹² jilaa²¹ 'e jma¹ tsá². Tsu 'ii-o nigacwo¹o jna' jilaa²¹ juncwii²¹ tyi'. 'Ii-o nicwoo¹o tyi² 'e lee²¹e', coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o' jna' to².

26 'Coon¹³ coon²¹ jmi¹ 'øø²mo gajmee¹i jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon 'ii gatyu² to² lí²-i liseein²¹ tsá² joongi li icwá² tsá². 27 'Iin²¹²in Dios 'e 'naa²¹mo tsá² 'ii. Coon¹³ la joon tyee¹³mo tsá² 'ii tsu jo wíin² seein²¹ Dios li saan²¹ jna' la jaan²¹na'. 28 Tsu 'ii²¹ tya' Dios saan²¹o' joongi ngii²¹i'. Joongi jmoo²¹o' jilaa²¹a. La gajin² 'inlíi¹³ poetas tyii': “Joon¹ Dios jna'.” 29 Wana joon¹ Dios jna' jo 'i¹-tsi' 'e Dios líi¹i lawa jaain²¹ fii²¹² 'in gajmee¹ tsá² 'ña'a 'in líi¹i cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si cuun²¹² 'ee. 30 La mo jéei¹ la jo mo ñi¹ tsá² jo mo gajmaa¹a Dios jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá². Pe nano nityu²u to² 'e jilee²¹ 'in seein²¹ doñixiia' 'e unsi²mo 'e 'i¹-tsi. 31 Tsu nigatyii¹³ Dios coon²¹ jmi²¹² mi jma¹a 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ juncwii²¹. Joon coon²¹ tsáa¹ 'ii²¹ tya'a. Joon ijmaa¹a 'ii²¹ coon¹³ jaain²¹ tsanuu¹ 'in nigatyii¹³in. Joon la joon gacwo¹ Dios coon²¹ li² mo gaunjiin¹in 'in Jesús do jee²¹² 'líi²¹² —jin² Poo² do sii²¹i 'in tsá² do.

32 Joon mo ganúu²un júu³ tya' 'e jiiin¹ tsá² jee²¹² 'líi²¹² 'inlíi¹³ do gaungøø¹mo Poo² do. 'Inlíi¹³gi gajin²in:

—'E tyú²gi wa'a nuu²¹u' 'e júu³ lo mo coon²¹ tún².

33 Joon gatúu²mo Poo² 'ii. 34 Pe 'inlíi¹³ tsá² do jo gatúu² Poo² do. Gajo¹o líi²i. Jaain²¹

jee²¹² 'in jo¹ galíi² do 'in sii²¹ Dionisio. 'Ii jaain²¹ 'in tyu² to² Areópago do. Joongi jo¹ o galíi² jaain²¹ tsamí² sii²¹ Dámaris coon¹³ 'inlíi¹³gi.

18

Poo² taain¹ fu Corinto

1 Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹¹i Poo² fuu²¹ Atenas. Joon gangó¹on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. 2 Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Aquila, 'in galiseein²¹ coon²¹ li sii²¹ Ponto. La mo jéei¹gixu Aquila do coon¹³ 'oo²¹²o, 'in sii²¹ Priscila, ga'woo²¹i Italia gatyalín² fu Corinto do. Ga'woo²¹mo do tsu 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Claudio gatyu^{2u} to² 'e 'woo²¹mo jilee²¹ tsá² Israel 'e Roma do. Joon ngafeei¹³ Poo² do 'ii. 3 Coon²¹ to² 'e nijmoo¹o coon¹³ Poo². Jmoo¹-o 'nu'mi² tsu 'wii¹³ joon do-o gajaan¹o joon gajmaa¹o to² coon¹³on. 4 La coon²¹ jmii²¹²mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngó¹ Poo² fu cwo¹ sinagoga. Do-o gacwoo¹o júu³ tya' Dios. 'iin²¹²in 'e litsáa¹mo-tsi tsá² júu³ tya' Jesús. Gacwo¹o júu³ tsá² Israel joongi 'in jo seein²¹ joon.

5 Mo gatyalín² Silas coon¹³ Timoteo jalín² fu Macedonia. Poo² canii² gajmaa¹a gacwoo¹o júu³ tyú². Gasii²¹i júu³ coon²¹ tsáa¹ tya' tsá² Israel 'e Jesús do 'ii Cristo 'in sijéen¹in. 6 Pe 'idogi gasii²i yaa-i galáa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya' Poo². Joon Poo² do gajø^{2ø} siin¹³in lawa coon²¹ li² joon gajin²in:

—Tsa² tyii' yaamoo' 'ejo tiin¹³gii'. Jo tsa² tyiia tsu líi¹ nigajmáa³oo júu³. La nano-o 'e níi³oo tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

7 Joon gacwo¹¹o 'e cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Justo. 'Ii jaain²¹ 'in un'goo²¹ Dios. Tyíin¹in caai¹ cwo¹ do. 8 Joon jaain²¹ 'in sii²¹ Crispo, 'in tyu² to² cwo¹ do, galitsáa¹mo-tsi Ña'ñu^{1u} Jesús coon¹³ la tøø² inuu tya'a. La joon fúu¹mo tsá² seein²¹ Corinto do galitsáa¹mo-tsi mo ganúu²un 'e júu³ tyú² do. Mo gajo¹ líi² gasáa²mo jmii²¹. 9 Joon Dios gasii²¹i Poo² coon²¹ lawa 'e cii¹ jin²in:

—Jo jmáa³a 'goo²¹o 'e cwo¹³o júu³ tyú². Jo jón³on tii² 10 tsu siin¹³mo coon¹³ 'nu. Joon jo 'in cwéei² saain¹ 'nu jmee²¹i 'nu jilaa²¹ 'e gó². Líi¹ fúu¹ tsá² tyiia 'in seein²¹ 'e fuu²¹ lo —jin² Dios.

11 La joon Poo² gajaan¹o coon²¹ jiiin²¹ tsi ca'no¹³ 'e fuu²¹ Corinto do. 'Ee¹e júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in tsá² do.

12 Pe la jee²¹² jmii²¹² joon gatyu² Galión to² li sii²¹ Acaya. Joon jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsá² Israel do galicaain²¹ gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Poo³. Joon ngajée¹i Poo² tyani tsa²to² 'in tyu² to² do. 13 Joon 'in tsá² Israel do gacwoo¹o Poo² tsa² tyani 'in tyu² to² do jin²in:

—'In tsañuu¹ lo ngii¹ to² 'e²e tsá² júu³ 'e 'ná¹-a tsá²-tsi tsá² Dios 'e jo 'ee tsi².

14 Poo² ningó¹ 'e faa²¹o mo gajin² Galión, 'in tyu² to² do, gasii²¹i tsá² Israel do:

—Tsá² Israel, núu²duu' 'e ifo³oo lo. Wana coon²¹ 'e niga'lee²¹i 'in tsá² lo si coon²¹ tsa² fee¹ inúu³oo coon²¹ tún² júu³ tyii'.

15 Pe wana jiiin¹³ coon²¹ la tsi² tyii' jiiin¹³ la 'oo²¹ yaamoo' unrøø²¹oo' 'e júu³ lo yaamoo'. Tsa jo 'iin²¹²mo jmáa³aa 'ii²¹ jilaa²¹ 'e júu³ lo.

16 Joon ga'woo²¹mo tyitsaa²¹²mo fu caluu.

17 Joon jilee²¹ tsá² 'in faa²¹ jmí¹ griego 'in jo seein²¹ Israel gasaan¹²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Sóstenes 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajmee²¹i tyani 'in tsa²to² do. Pe coonti jo 'ee gaunjii²i Galión do.

Poo² gangáa¹³i tún¹ fu Antioquia

18 Wóo²gixu gajaan¹ Poo² do mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo. Mo liciiin²¹ joon ga'ii²o júu³ tsaru¹u' do. Joon caan²¹mo ngalín² coon¹³ Priscila coon¹³ Aquila. Joon fu Cencrea do nigauntsiin¹in Poo² coon²¹ 'ii²¹ tya'a 'e nigamaa¹a joon gatyu^{2u} po'tyíi¹. Mo ngayuui¹³ joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon ngalín²mo fu Siria. La nu'gi 'e tyalín² Siria tyalín² 19 coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Efeso. Do-o gatúu²mo Poo² Priscila coon¹³ Aquila. Joon ngoo²¹-o cwo¹ sinagoga. Do-o ngasiin¹in coon¹³ tsá² Israel 'in licaain²¹. 20 Joon 'ido-gi gamii¹i tyani Poo² wa'a iján¹ wóo²gi pe

jo gali'in²¹²in. ²¹ Pe Poo² ga'ii²o júu³ 'ido gajin²in:

—'Ná¹-a taan¹na fu Jerusalén tsa 'ná¹-a jmaa¹³aa jmi²¹²'e nijó¹. Pe wana cwo¹ Dios 'ii²¹ yafoo¹³moo 'naa' tún¹.

Joon ngai²¹o tsi coon²¹ barco. Joon gacwo'ii¹o fu Efeso. ²² Mo gatyee¹²i fu Cesarea joon ngóo¹ Poo² fu Jerusalén. Do-o ngafee¹³i 'in jai² líii² néei¹ do. Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹-o fu Antioquía. ²³ Do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³ cwaa²¹xu. Mo ngayuui¹³ joon gangoo²¹-o tún¹, gang'ii¹ la coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Galacia coon¹³ Frigia. Do-o gatyaa¹gi-tsi 'in nijo¹ líii².

Apolos cwo¹o júu³ fu Efeso

²⁴ La jee²¹² jmi²¹² joon gatyáa¹ fu Efeso jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Apolos. Nigaliseen²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Alejandría. Líi¹ tyú² tii²¹ cwo¹o júu³ tyú². Joongi líi¹ tyú² cwii¹i jí² tya' Dios. ²⁵ Joon nigautsáa¹o fu¹ tya' Ña'nú¹'u'. Mo faa²¹a yaai¹-tsi líli¹. Joon 'ee¹e la ti cwáain¹ tya' Jesús fiin¹³ ñi¹o jiin¹³ la gasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹. ²⁶ Gatyaa¹ Apolos do júu³ tsi cwo¹ sinagoga. Jo cu²-tsi. Pe mo ganúu²un Priscila coon¹³ Aquila júu³ tya'a gatøø¹ Apolos do coon²¹. Joon gacwo¹gi cwáain¹ tya' Jesús tyú²gi 'ido. ²⁷ La mo 'iin²¹²in Apolos tsáa¹a fu li sii²¹ Acaya 'in jai² líii² do gauncoon¹³on. Joon 'in tsaru¹'u' do gacwo¹o Apolos coon²¹ jí² 'a 'ii²¹mo 'in tsaru¹'u' néei¹ li tsáa¹ 'ii. Mo gatyíi¹a fu Acaya do líi¹ tyú² gauncoon¹³on 'in tsaru¹'u' 'in nigalijai² líii² 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tya'a. ²⁸ Nigatyaa¹ júu³ tyani jileei²¹ tsá² xiiala nigacai²-tsi tsá² Israel. Joon coon¹³ jí² tya' Dios gajmaa¹a júu³ 'e Jesucristo 'in sijéen¹in do. Joon 'in tsá² seen²¹ Israel do jo lí² wa'a jo cwo¹o júu³ ruu²¹i.

19

Poo² taain¹ Efeso

¹ La 'ii²¹² taain¹ Apolos fu Corinto do Poo² gang'ii¹ fu tsa' moo²¹. Joon gajgáa¹i fu

Efeso. Do-o gatsee²¹i 'inlíii¹³ 'in jai² líii². ² Joon gaunngii¹i:

—¿Ti niga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios mo galitsáai¹-'oo'?

'Ido-gi gañii¹i:

—Coonti jo mo ganuu²¹'u' 'e seen²¹ Espíritu Tyú² tya' Dios.

³ Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'ido:

—¿Xiiala nigasáa²naa' jmi²¹?

'Ido-gi gañii¹i:

—Jiin¹³ la nigasaa¹ Wó³ tsá² jmi²¹.

⁴ Poo²-gi gajin²in:

—Mo gasaa¹ Wó³ tsá² jmi²¹ lawa'a coon²¹ lí² 'e unsi²mo tsá² 'e 'i¹-tsi. Pe gajin²o 'e 'ná¹-a tsáai¹-tsi tsá² 'in jó¹ ciin²¹gi xu lagi 'ii. Joon 'ii Cristo.

⁵ Mo ganúu²un 'elo jilee²¹mo gasáa²mo jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'nú¹'u' Jesús. ⁶ Joon mo gataan¹an Poo² cwo¹o tya' 'in tsá² do gajó² 'in Espíritu Tyú² li téen²in. Joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a jmi¹ xiia²¹. Joon gacwo¹o júu³ 'e nigacwo¹ Dios. ⁷ 'In tsá² do tí¹ 'ii dyatuuin¹ coon'tya.

⁸ La 'ii²¹² jiin¹³ la gatsín¹ gaai²¹ sii²¹ Poo² tsa²¹o fu cwo¹ sinagoga. Joon ngacwo¹o júu³ jo cu²-tsi. Joon líi²¹o tya¹-tsi tsá² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². ⁹ Pe 'inlíii¹³gi gali'waa²¹-tsi. Joon jo jo¹ gali¹i lí¹ faa²¹gi 'laa²¹ tya' júu³ tyú² do tyani tsá². Joon gatyii¹mo Poo² 'ña'a jee²¹² 'in tsá² do. Joon gatøø¹o jiin¹³ 'in nijai² líii² do coon²¹. Ngaliin² coon²¹ li untsáa¹ tsá² tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Tiranno. Joon do-o gasii² la coon²¹ jmi²¹². ¹⁰ La joon do-o gateen¹in ce gatsín¹ tún² jiin²¹. Joon jilee²¹mo 'in seen²¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia ganúu²o júu³ tyú² tya' Ña'nú¹'u' Jesús. Lagi 'in tsá² Israel lagi 'in tsá² jo seen²¹ joon ganúu²o. ¹¹ Dios niga-jmaa¹a coon²¹ milagro fee¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Poo² do. ¹² Cagi póo¹ si 'no¹³ 'mi² 'ee 'e nigasoin²¹ Poo² tsalii¹ fu li teei¹² tsatsaa¹³ joon 'láa²mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. Joon jileei²¹ espíritu gó² 'woo²¹mo alma tya'a.

¹³ Pe 'inlíii¹³ tsá² seen²¹ Israel do 'in jalín² li xiia¹ 'in 'wooi¹ espíritu gó² tya' tsá² gali'in²¹²in 'wóo¹i espíritu gó² coon¹³

'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Joon gajin²in sii²¹i 'in'lii³' yuui² alma tya' tsá²:

—Tyu³u to² 'woo²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Jesús, 'in Jesús 'in faa²¹a Poo² júu³ tyú² tya'a do.

¹⁴ La joon nigamaa¹a dyái¹ jóon¹ tya' jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Esceva, 'ii tsafeei¹ 'in tyu² to² untsá². ¹⁵ Pe mo gajmaa¹a 'elo 'in'lii³ do gañii¹:

—Cwii¹mo Jesús do. Cwii¹mogii jon Poo². ¿Pe 'iin-gi 'naa'?

¹⁶ Mo ngayuui¹³ joon 'in tsá² taai² 'in'lii³ alma tya'a do gañii² jee²¹² 'in tsá² do. Coon¹³ waa²¹ pi² tya'a gali¹o jileei²¹ 'in tsá² do. Gajmee²¹i 'ido lii¹. Ce gacwiin¹in fu caluu ti' ringúu¹i joongi sicwuu²¹i.

¹⁷ Joon jileei²¹ 'in tsá² Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon 'in néei¹ Efeso do galiñi¹i joon lii¹ gafo¹i. Joon lii¹ gaun'goo²¹ tsá² Ña'ñu¹u' Jesús.

¹⁸ Joon fúu¹mo 'in nijo¹ lii² jalii² jatyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmaa¹a la mo jéi¹.

¹⁹ Fúu¹mo 'in nigauntsaa¹ júu³ loo¹ tyaan¹ jí² tya'a. Joon gajún²o tyani tsá². Mo gajmaa¹²a cwáain¹ tya' 'e jí² lo gaciiin² tún² cíein¹³ tsi ca'no³ mil cuu². ²⁰ La joon fúu¹mogii tsá² ganúu²o júu³ tya' Ña'ñu¹u'. Joon gatsá²-tsi tsá² Dios mo nii²¹ 'ii²¹ tya' Dios.

²¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Poo² ga¹i-tsi 'e tsafee¹²i tsá² 'in néei¹ fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Acaya. Joon ingi¹mogii ca ti' Jerusalén. Joon gajin²in:

—Mi yuui¹³ ní³ii fu Jerusalén 'ná¹-a jon ní³ii fu Roma.

²² La 'ii²¹² jan¹ Poo² coon²¹ sii¹³giXu fu Asia gasii¹mo Timoteo coon¹³ Erasto, 'in jmoo¹o to² coon¹³on, fu Macedonia.

To² tsá² mii¹³ fu Efeso

²³⁻²⁴ La jee²¹² jmii²¹² joon jaain²¹ tsá² sii²¹ Demetrio gajmaa¹a mii¹³ tya' cwáain¹ tyú² tya' Jesús. Demetrio do-o jaain²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ cwataa²¹. Jmoo¹-o jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' jaain²¹ diosa tya'a 'in sii²¹ Diana. Joon lii¹ jnaa¹a cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o coon¹³ jileei²¹gi 'in jmoo¹o to² coon¹³on. ²⁵ Joon gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³on coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in

jmoo¹o to² la do. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—Tsañuu¹, jnaa¹o' jilaa²¹ 'e tsangii²na' 'e tyú²-u saan²an' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o'. ²⁶ Pe la lí² 'e jøø²¹ø' joongi nuu²¹u' la li júu³ tya' Poo² do ngii¹ jin²in 'e jilee²¹ dioses 'in jmaai¹ tsá² jon' dioses 'i. Joon la joon fúu¹mo 'in nigajai² lii² júu³ tya'a. Jon' jiin¹³ lo-o pe la caain²¹ li sii²¹ Asia. ²⁷ 'Áai¹ tyafu² gó² tyi' tsu jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹o' lo itsa¹ii¹-i. La joon intú² tsá² cwo¹ tya' diosa tyi' sii²¹ Diana. Nee²o' 'e jilee¹³ tsá² Asia coon¹³ la tøøi² juncwii²¹ un'goo²¹o 'ii. Pe nano 'áai¹ fo² tya' diosa tyi' 'in fee¹ wana jo 'in un'goo²¹gi 'ii —jin² Demetrio do.

²⁸ Mo ganúu²un jilaa²¹ 'elo lii¹ gatsá² 'nii²¹-tsi joon ga'oo¹o:

—¡Fee¹mo diosa tyi'! ¡Fee¹mo Diana, diosa tya' 'in néei¹ Efeso!

²⁹ Lii¹ gatyaa¹a 'in tsá² do 'goo²¹. Gasan²mo jaain²¹ tsá² sii²¹ Gayo coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Aristarco. Gái¹ tsá² seein²¹ Macedonia 'in ngi¹ coon¹³ Poo² do. Tsifu joon gajñuu¹in ti li si² 'nú¹ li licaain²¹ tsá² fuu²¹ do. ³⁰ Joon Poo² la mo 'iin²¹²in tsa¹ii²¹ tsafee¹²i 'in tsá² do pe 'in jai² lii² catyaa¹ do jo gacwoo¹o. ³¹ Joon 'inlii¹³ tsacøøi¹³ seein²¹ Asia do 'in seein²¹ Poo² tyú² coon¹³ gasii¹in júu³ 'e jo tsáa¹a 'ii jee²¹² do. ³² 'Áai¹ sicaai¹³ 'e faa²¹a tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹ tsu jiin¹³ jo ñii¹gi 'ee to² 'e nigalicaain²¹ do. ³³ Joon 'in tsá² Israel do gatyii¹³in jaain²¹ tsá² sii²¹ Alejandro 'in gajmaa¹a coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹o. 'Iin²¹²in faa²¹a cwáain¹ tya'a. ³⁴ Pe mo galili³i 'in tsá² fúu¹ do 'e tsá² Israel do joon ga'oo¹o wóo² lii¹. Xuu jogi gatí² tún² hora ga'oo¹o 'ido jin²in:

—¡Fee¹mo Diana diosa tyi' 'in néei¹ Efeso!

³⁵ Joon 'in tiji² tyiin¹ fuu²¹ do mo gali¹i 'ii² tii² jee²¹² 'in tsá² do gajin²in:

—Tsá² seein²¹ Efeso, la tøø²mo juncwii²¹ ñii¹i 'e fuu²¹ Efeso lo 'e tii²mo un'øø²¹mo cwo¹ tya' diosa 'in feei¹ sii²¹ Diana 'in nigatøøi²¹ fu yu' juncwii²¹. ³⁶ La joon jo cweei¹ faa²¹a tsá² 'laa²¹. Coon'tún²duu'. Jo jmaa²duu' jiin¹³ la jo mo tyaa²aa' cwáain¹. ³⁷ Tsa 'in tsañuu¹ 'in jajéi¹ 'naa' lo jo 'ee mo

gajmaa¹a jon'gi mo gafaa²¹a 'laa²¹ cwáain¹ tya' diosa tyii'. ³⁸ Wana 'in Demetrio no coon¹³ jilee²¹ 'in jmoo¹o to² coon¹³ sá² coon²¹ tsaa² cwó² tya' doñi'in, lí²-i tsalín² tyani tsaa'to². 'I-gi unrøø²¹ júu³ no. ³⁹ Wana 'oo² 'naa' coon²¹ júu³ xii^a²¹gi lí²-i mí²ii' 'e licaain²¹ tsá² coon²¹ tya¹. Joon sii²¹oo' júu³ ja²mo. ⁴⁰ Tsu 'ii¹-i fo² tyi' wana galiñi¹ tsaa'to² tyu² to² fuu²¹ lo la lí² 'e nigajmaa²aa' no. Jo 'ee líi¹³ cwáain¹ sá² cwoo²¹o' tya' 'e mii¹³ 'e nigalí² no.

⁴¹ Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo ga'i¹i júu³ gajø²mo tsá².

20

Poo² tsáa¹ a fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Grecia

¹ Mo gatséi¹ jilaa²¹ 'e mii¹³ do gatø¹ø Poo² jilee²¹ tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹o cwáain¹ 'ido. Mo ngayuui¹³ joon ga'i¹o júu³ 'ido. Garøø¹in joon gangoo²¹o fu Macedonia. ² Joon ngafee¹²i jilee²¹ 'in néei¹ la náa¹ fuu²¹ do. Gatyaa¹gi-tsi tsaru¹u' coon¹³ júu³ tya'a. Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ fu li sii²¹ Grecia. ³ Do-o gajaan¹an gaai²¹ sii²¹. Ni'yuui² fu¹ 'e tsa¹i² barco 'e tsáa¹ a fu Siria mo galili³i 'e 'in tsá² Israel do 'iin²¹²in saan¹mo 'ii. 'Wii¹³ joon ga'i¹-tsi gajaa¹²i fu li' cwoo¹³ tyuun²¹. Joon gangii¹i fu Macedonia tún¹. ⁴ Gangalín² caan²¹mo coon¹³ Sópater, jaain²¹ tsá² seein²¹ Berea. Joongi coon¹³ Aristarco coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Segundo, 'in seein²¹ fu Tesalónica. Ngalín²mo jon Gayo, 'in seein²¹ Derbe, coon¹³ Timoteo. Joongi ngalín²mo Tíquico coon¹³ Trófimo 'in néei¹ fu li sii²¹ Asia. ⁵ 'In tsaru¹u' no gangajée¹mo joon nga-jeen²in jna'a fuu²¹ sii²¹ Troas ⁶ Pe jna'gii¹ ga'woo²¹o' fu Filipos mo gangii² jmii²¹² 'e gø¹² tsá² 'iñi¹ 'e jo jeei¹ tyiian¹³. Joon ngatoo²-oo'o tsi coon²¹ barco. Tya¹oo'o fu Troas mo gati² 'ná² jmii²¹²gi. Do-o gajoon²¹o'on dyá¹ jmii²¹²gi.

Taain¹ Poo² fu Troas

⁷ Mo gati² domingo galicaain²¹ tsá² 'in jo¹ líi² ijmáa¹ a jmai²xu 'iñi¹ 'e untii¹³-tsi 'e gajmaa¹ a Jesús. Joon Poo²-gi ga'ee¹ e júu³

tyú². Tsu 'wii¹³ 'ná¹-a cwo¹ii¹mi jná² jmii²¹² joon líi¹ cwaa²¹ gafaa²¹a. Ca gati² 'woo¹ tyianúu¹ gafaa²¹a. ⁸ Coon²¹ tsi inxu ñii¹ li sicaain²¹. Joon líi¹ 'láai² jicoo²¹ 'in 'ii¹³. ⁹ Joon jaain²¹ simii²¹ sii²¹ Eutico tyiin¹in 'ootoo²¹ do. 'Wii¹³ cwaa²¹xu júu³ 'e gatyaa¹ Poo² do 'in simii²¹ do gatsá²-a jelicwuu²¹i. Joon la 'ii²¹² tyiin¹ do gacwuu²¹mo. Joon do-o gatøø²¹i ti yu' li ti² 'ni¹ fúui¹ do. Mo gasaa¹ tsá² 'ii ni'lii²¹²mo. ¹⁰ Joon gajgái¹ Poo² fu yu' do. Joon gatyaa¹ 'ña'a li raain¹ 'in simii²¹ do. Joon garøø¹in 'ido. Joon gasii²¹i 'in tsaru¹u' do:

—Jo foo¹³naa' tsu 'in jiiin¹ 'ino.

¹¹ Joon gasóo²o tún¹ Poo² li' yu' li sicaain²¹. Gajmaa¹o jmai²xu 'iñi¹ do 'e untii¹³-tsi. Mo ngayuui¹³ joon gajøø²¹ 'ii¹i. Joon gafaa²¹o tún¹ ce gajná². Joon gacwo¹ii¹o. ¹² Joon 'in simii²¹ do tee¹o jiiin¹. Jilee²¹mo gatyaa¹-tsi líi¹i.

Tsá² ngí² coon¹³ Poo² tsalín² fu Mileto

¹³ Gaunrøø²¹o júu³ jile¹oo'o la gajin² Poo² 'e tsajéen²na'a 'ii fu Asón. Jile¹oo'o ngatoo²o'o tsi coon²¹ barco. Jiiin¹³ Poo² do gajaan¹gi 'wii¹³ 'iin²¹²in ngi¹ tii²o. Joon ngalii²oo'o fu Asón. Do-o li gajéen²na'a Poo². ¹⁴ Mo galicaain²¹ coon¹³ jna'a tsi barco do ngalii²oo'o fu Mitilene. ¹⁵ Ga'woo²¹-oo'o joon. Mo gajná² joon gangii²¹²mo'o fu coon²¹ li sii²¹ Quío. Mo gajná² jmii²¹² tún² gatyalii²¹i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Samos. Fu Trogilio gajóon¹³o'on catá² pe mo gajná² jmii²¹² joon gatyalii²¹i fu Mileto. ¹⁶ La joon gajmóo¹³o'o tsu Poo² do jo 'iin²¹²in ján² wóo² fu Asia do. Jo 'iin²¹²in tsáa¹ a fu Efeso do tsu 'iin²¹²in tyee¹²i la jmoonogi fu Jerusalén. 'In²¹²in wa'a ilí² téen¹in fu Jerusalén mo ti jmii²¹² sii²¹ Pentecostés.

Tyaa¹ a Poo² júu³ coon¹³ tsacøøi¹³ néei¹ Efeso

¹⁷ La 'ii²¹² taain¹ Poo² fu Mileto do gatyuu² to² gajalín² tsacøøi¹³ tya' 'in jo¹ líi² néei¹ Efeso do. ¹⁸ Mo gatyalín² joon gasii²¹i Poo² 'ii:

—Ñi³oo' xiiala nigangí³ii ca la mo 'láa² 'wii²¹² ngóo³oon fu li sii²¹ Asia. ¹⁹ La coon²¹ jmii²¹² mo taan¹na jee²¹² 'naa' jmóo³oo

jiin¹³ la to² tyu² Ña'ñu^{1u} Jesús. Jo mo gaunfee^{1na} 'na' ñii'a. Lii¹ xuui²¹²-tsii. Joon la jee²¹² joon líi¹ gauntyí²ⁱⁿ tsá² Israel jna. ²⁰ Pe jo gatuu^{212uu} jilaa²¹ 'e ga'e^{1ee} 'naa' 'e tyú^{2-u} tyi-oo'. Ga'ee^{212ee} tyani tsá² fúui¹ joongi tsi inuu tyii'. ²¹ Fúu¹ mo tsá² Israel lagi 'in jo seein²¹ joon nigafuu^{212uu} 'e jaa^{21a}-tsi coon¹³ Dios joon cwotyaa²¹²-tsi Ña'ñu^{1u} Jesucristo. ²² Nano ni³ⁱⁱ fu Jerusalén la nigatyú² to² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios fiin¹³ jo ñi²ⁱⁱ 'ee tsangí^{2na} mi tyee^{12na}. ²³ Canii^{2mo} 'e ñi²ⁱⁱ doñi'ee fuu²¹ 'e ni³ⁱⁱ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jma^{2a} jna júu³ 'e mi tyee^{12na} do l'ú^{3uu} 'nañi³. Joongi imóo^{3oo} wúu¹. ²⁴ Pe jilaa²¹ 'elo jo 'ee cu²-tsii. Jogi cu²-tsii wana gajún^{1na}. Jiin¹³ canii² 'e 'iin^{212na} 'e untyee^{1na} to² tyiia jløø^{3moo}. Untyee^{1moo} to² 'e nigacwo^{1o} Ña'ñu^{1u} Jesús jna: 'e cwóo^{3oo} júu³ tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá².

²⁵ 'La mo jeei¹ ngí³ⁱⁱ jee²¹² 'naa' gacwóo^{3oo} júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Pe nano tsáa^{1mo}-tsii 'e jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'e jo máai^{1gii} jna. ²⁶ 'Wii¹³ joon fuu^{212u} 'naa' nano jo tsaa^{2gi} tyiia tya' jiin¹³ jaain²¹. ²⁷ Nigacwó^{3oo} jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. Jiin^{13xu} jo 'uun^{21mo} gajmáa^{3aa}. ²⁸ Nano un'øøi^{1gixuu} yaanaa'. Joongi un'øø^{1naa} jilee²¹ 'in jai² líii². Tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios nigatyé¹ⁱ 'naa' 'e un'øø^{1naa} jileei²¹ 'in nigajai² líii² Ña'ñu^{1u}. Coon¹³ jmi¹ 'øø²ⁱ do niga'iin^{2mo} tsaa² tyii'. ²⁹ Tsu ñi^{2oo} mi nii^{13na} lo ijaliin² tsá² xee^{21mo} 'in xéi^{1oo}'. Joon jo tyá^{2gi}-oo' Jesús. Jaliin² 'in tsá² do lawa joo²¹ 'líii² iuntyee^{1mo} joo²¹ tyú¹. ³⁰ Joon jee²¹² 'naa'gii' seen^{21mo} jaain²¹ gái¹ i'e^{2e} tsá² júu³ tajuu²¹ lagi júu³ jai². 'iin²¹²ⁱⁿ 'e 'in jai² líii² Jesús jo^{1o} liin¹ⁱⁿ júu³ tya'a. ³¹ Tíi^{1moo}'. Cwotii^{13oo} 'e ni¹ jiin²¹ cwo^{2oo} 'naa' júu³. La jmi²¹² tiin¹³ la 'woo¹ jo mo gatuu^{212uu} xuui²¹²-tsii nigacwo^{2oo} 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan^{21naa}'.

³² 'Nano, tsaru^{1u}, gatyaa^{1oo} ja'cwoo²¹ Dios 'naa' joongi 'e júu³ tya'a 'e 'e^{2e} jna' xiiala 'iin²¹²ⁱⁿ Dios tsá². 'E júu³ lo 'oo^{1oo} waa²¹ pí² 'áai¹. Coon¹³ 'e júu³ joon jo tú^{2uu} fu¹ tya' Jesús ca gatyaliin^{2naa} 'áan³ tyii' 'e Jesús nigajmaa^{1a} tya' jileei²¹ 'in ni-

gauntyúu¹ⁱ. ³³ Jo mo gali'in^{212na} jiin^{13xu} cuu² tsá² si siin¹³ tsá² 'ee coonti. ³⁴ Ni³ 'naa' 'e nigajmáa^{3aa} to² coon¹³ cwóo^{3oo} 'e nigali'oo^{2oo} jilaa²¹ 'e tyiin^{2gi} tyiia coon¹³ jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna. ³⁵ Líi¹ niga'e^{2ee} 'e 'ná^{1a}-a jmaa^{1a} tsá² to² 'e uncoon^{13on} jileei²¹ 'in 'oo^{1o} fa'í³. Cwotii^{13oo} 'oo' júu³ tya' Ña'ñu^{1u} Jesús la mo gajin²ⁱⁿ 'ña'a: "Áai^{1gi} tyú² si'ii¹-tsi' mo uncoon^{13on} tsá² xeei²¹ lagi 'e uncoon¹³ tsá² xeei²¹ jna'."

³⁶ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gasii²¹ⁱ wojní¹ⁱ. Joon gafaa^{21a} júu³ tyú² coon¹³ 'in tsá² do. ³⁷ Joon jilee^{21mo} tsá² do galixuu²¹²-tsi. Joon garøø¹ⁱⁿ Poo² do. Joongi gacuu^{21u} 'oo^{2o} 'ido. ³⁸ Joon líi¹ fa'í³ líi¹ⁱ tsu 'e nigajin² Poo² 'e jo ní^{2gi} tsá² do 'ii. Mo ngayuui¹³ joon gangaliin^{2mo} caain²¹ coon¹³ Poo² ca ti li 'í¹ barco do.

21

Poo² tsáa^{1a} fu Jerusalén

¹ Mo gatuu^{212na} 'a 'in tsaru^{1u} do joon ngatoo^{21o} coon²¹ barco. Joon ngalii²¹ⁱ coon²¹ tsá¹ li li sii²¹ Cos. Mo gajná² jmi²¹² joongi gatyalii²¹ⁱ fu Rodas. Mo ga'woo^{21o} joon gatyalii²¹ⁱ ti Pátara. ² Pátara do-o gatsaa^{21a} coon²¹ barco 'e tsá¹ fu Fenicia. Joon ngatoo^{21o} joon ngalii^{21oo}. ³ Mo ngalii²¹ⁱ ganee^{21ee} coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ 'e roon^{1on} ni jmi^{1ñi} 'e sii²¹ Chipre. Roon^{1on} li' cwoo^{21o} tooin²¹². Ngalii²¹ⁱ Siria tsu 'e barco do 'ná^{1a}-a saa^{12a} laa²¹² fu Tiro. Joon ngatoo^{21o}. ⁴ Gatseei^{21na} 'in jai² líii² néei¹ Tiro do. Joon ga'yii^{21a} dyía¹ jmi²¹² coon^{13on}. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajmaa^{12a} júu³ tya' 'in tsá² do cwáain¹ tya' Poo² joon gasii²¹ⁱ Poo² do wa'a jo tsáa^{1a} 'ido fu Jerusalén. ⁵ Mo gatsín¹ 'e jmi²¹² joon ga'woo^{21o}. Joon 'in tsá² do coon¹³ 'oo^{212o} coon¹³ xuui²¹² tya'a ngajée¹ⁱ jna'a ti li suui²¹ fuu²¹ do. Do-o gasii¹³ⁱ wojnii²¹ⁱ gafaa^{13a} júu³ tyú². ⁶ Mo ngayuui¹³ joon ga'ii^{13oo} júu³ la jaain²¹ la jaain²¹. Jna'oo'o ngatoo^{21o} tsi barco do pe 'ii-gi ngaliin^{1mo} fu tya'o.

⁷ Ga'woo^{21o} Tiro do joon gatyalii²¹ⁱ fu Tolemaida do. Do-o ngafee^{13na} 'in

tsaru¹u' néei¹ do. Joon gajoon¹o'on coon²¹ jmii²¹². ⁸ Mo gajná² jmii²¹² joon jile¹oo'o 'in ngii²¹i' coon¹³ Poo² do ga'woo²o'o joon gatyalii²¹i' fu Cesarea. Do-o ngatyalii²¹i' fu li tyiin¹ Lii²¹². 'Ii cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. 'Ii jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ tsá² do 'in gajmaa¹a jmai²xu 'uunñi² fu Jerusalén. Do-o gajóon¹³o'on coon¹³on. ⁹ Lii²¹² do seein²¹ tyúuin² jamii¹i 'in jo mo cuui¹³ cwoo²¹. 'Ido-o 'ii²¹i júu³ cwo¹ Dios cwo¹o tsá². ¹⁰ La 'ii²¹² toon²¹o'on do coon²¹ tún² jmii²¹² cwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Agabo, 'in nijó² fu li sii²¹ Judea. Gacwo¹ Dios 'ii júu³ 'e noo²¹²gi lí². ¹¹ Joon mo gacwée¹i jee²¹² jna'a gatyii¹ loo²¹ 'núu¹ tyú² Poo². Joon ga'ñuu²un cwoo²¹ tii² Poo² do. Joon gajin²in:

—La lo-o jin² Espíritu Tyú² tya' Dios. “In tsá² Israel i'ñúu¹i fii²¹² 'e loo²¹ lo mi tyee¹²i fu Jerusalén. Joon ijaan²¹i tyani tsá² 'in jo seein²¹ Israel” —la joon gajin² Agabo do.

¹² Mo ganuu²¹u' 'e júu³ lo jna'a coon¹³ 'in néei¹ do gamii²¹i' tyani Poo² wa'a jo tsáa¹a fu Jerusalén. ¹³ Pe Poo² dogi gañii¹i:

—¿'Ee li' cí²ii'? ¿'Ee li' jmoo²oo' 'e jaa²¹-tsii? Tsu 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús jna ninaa²¹²aa tyú² tyiia jon' jiin¹³ 'e 'ñuu²na pe cagi 'e júun²na mi tyee¹²na Jerusalén —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

¹⁴ Mo jo gali¹gii'i gajoon¹o'on jo 'ee gasii¹³gii'i. Jiin¹³ 'e gasii¹³i'i:

—Cwoli²-i jiin¹³ la 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús.

¹⁵ Mo ngayuui¹³ 'elo gatyaa²¹o'o tyú² tyii'i. Joon ngalii²¹i' fu Jerusalén. ¹⁶ Joon ngalín²mogi coon¹³ jna'a 'inlíi¹³gi 'in tsá² jai² líi² seein²¹ fu Cesarea. Jee²¹² 'in tsá² do ngóo¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Chipre sii²¹ Mnasón. Calii, 'áa¹mo ningóo¹, 'e jai² líi². Tya' 'ii gajoon²o'on mo tyalii²¹i'i.

Tsafeei¹³ Poo² Jacobo

¹⁷ Mo gatyalii²¹i' fu Jerusalén do jløø¹³mo tsaru¹u' do ga'ii²¹mo jna'a. ¹⁸ Mo gajná² jmii²¹² joon gangóo¹ Poo² coon¹³ jna'a 'e ngafee¹³na'a Jacobo. Joon do-o jon néei¹ jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'in jai² líi². ¹⁹ Joon Poo² do gafee¹mo 'in tsá² néei¹ do. Ga'láa²

'wii²¹² tyaa¹a júu³ la coon²¹ la coon²¹ 'e nigajmaa¹a Dios jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel mo gacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. ²⁰ Mo ganúu²un 'in tsá² do la jilaa²¹ 'e gajin² Poo² do ga'láa² 'wii²¹² untyúu¹i Dios. Joon 'in tsá² do gasii²¹i Poo²:

—Tyú²-u, ru¹u', pe nijóø²o'o joo¹³ mil tí² tsá² Israel 'in nijo¹ líi². Joon 'in tsá² lo jin²in 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² jilaa²¹ to² tyú² Moisés. ²¹ Joon ninúu²un 'in tsá² do 'e 'nu-u niga'ee¹³e tsá² Israel 'in néei¹ fu li wíin² 'e lí²-i tuu² jiin¹³ la to² tyú² Moisés. Joon ninúu²un 'e niga'ee¹³u 'e jo 'ná¹ 'ii²¹gi tsá² lí² tya' Moisés jon'gi jmá¹gi la tii² tyi'. ²² ¿Xiiala ijmoø²¹o'? Tsu mi iñi¹ tsá² Israel 'e nicwéi¹o'o lo ilicaan²¹mo. ²³ 'Áai¹gi tyú² wa'a jmaa²a jiin¹³ la no: Seen²¹mo jee²¹² jna'a tyúuin² tsañuu¹ 'in 'ná¹ jmá¹ coon²¹ 'ii²¹. ²⁴ Jee¹i coon¹³ 'nu joongi untyúu¹ 'wo'o coon¹³on. Tyii²¹i 'laa¹³ cwáain¹ tya' 'in tsá² no. Tsu la joon lí²-i sí² tyii¹i. Joon la joon cón²on tsá² cwáain¹ 'e jo jo¹ 'e niganúu²un. Ilitsáa¹mo-tsi 'e jmoo²¹gi to² tyú² ley tya' Moisés. ²⁵ Pe 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'in nigajai² líi² canii² 'ná¹ jmáa¹a jiin¹³ la to² 'e nigatyuu¹³o'. Jo lí² dø¹ø ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a jon'gi jmi¹ jon'gi ngú¹ joo²¹ 'in niwuuin²¹ tyí² jo lí² dø¹ø. Joongi jiin¹³ coon¹³ tsami² tya'a lí² cwuui²¹ tsá². La joongi tsami² jiin¹³ coon¹³ nuu¹ tya'o lí² cwuu²¹.

Gasaan²¹mo tsá² Poo² li 'yuui² cwo¹ fee¹

²⁶ Joon gajée¹mo Poo² ji 'in tyúuin² tsá² do. Mo gajná² jmii²¹² joon gauntyú¹mo 'ña'a jiin¹³ la tii² coon¹³ 'in tsá² do. Mo ngayuui¹³ joon ga'ii²¹o fu cwo¹ 'e gajmaa¹²a tsá² júu³ líi²¹² itsín¹ jmii²¹² jiin¹³ la tii² do. øø¹-tsi tsá² 'e la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹-a cwo¹o Dios tya'a jiin¹³ la tii².

²⁷ Pe la 'ii²¹² taai² inuu¹ cwo¹ do 'e tí² litsín¹ dyá¹ jmii²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia ganii²¹ Poo² do. Joon ga'láa² jaain²¹ gáí¹ 'in tsá² do 'wii²¹² to²o mii¹³. La joon jilee²¹mo tsá² gato²o mii¹³. Joon gasan²mo Poo². ²⁸ Joon ga'oo¹o:

—i Tsañuu¹ seein²¹ Israel, uncoon¹³ jna'a! 'In lo-o 'in tsañuu¹ 'in ngi¹ la caain²¹

'e²e jileei²¹ tsá² 'e gó² tya' goo²¹o' joongi tya' ley tya' Moisés. Joongi 'laa²¹ faa²¹a tya' cwo¹ fee¹ lo. Joongi nano nijée¹i tsi in^u cwo¹ lo 'inl^{hi}¹³ 'in jo seein²¹ Israel. Joon nigaun'li³o 'e cwaai¹³ lo —jin² 'in tsá² do.

²⁹ Jilaa²¹ 'elo gajin²in tsu 'wii¹³ ni-ganí²mo 'e fuu²¹ do coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Trófimo 'in seein²¹ Efeso. Joon 'i¹-tsi 'e Poo² do nigajée¹mo 'ii fu cwo¹ do.

³⁰ Joon jileei²¹ 'in tsá² do galicaain²¹ cwiin¹in. Joon gatyaa¹ 'goo²¹. Joon gasan²mo Poo² do. Joon gajnú¹in fu caluu cwo¹ do. Tsifu joon gajni¹o 'ooca'ná¹ do.

³¹ La mo 'iin²¹²in jnga²mo Poo² mo gacwá² júu³ tyani 'in tyu² to² nifu 'láa² 'in néei¹ do. Gacwá² júu³ 'e jileei²¹ tsá² seein²¹ Israel nigajmaa¹a mii¹³. ³² Joon 'in tyu² to² do gauncaain²¹ 'láa² tya'a coon¹³ 'inl^{hi}¹³ 'in tyu²gi to². Joon gatyaliin² cwiin¹in li téein² 'in tsá² to² mii¹³ do. 'In tsá² do gatúu²mo jo jmaai²¹gi Poo² mo gani²¹ 'in tyu² to² do coon¹³ 'láa² tya'a. ³³ Joon 'in tyu² to² do ngatyéen¹in li siin¹² Poo². Joon gasan²mo 'ido. Joon gatyuu² to² wa'a gañúu²in coon¹³ tún² cadena. Mo ngayuui¹³ joon gaunngii¹ 'in tsá² 'in nigajmeei²¹ Poo² do, ¿iin 'i joongi 'ee-gi gó² nigajmaa¹a? ³⁴ Pe 'in tsá² do ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹o sicaa¹³mo. La coon²¹ jo cwó² wa'a 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do. Joon gatyuu² to² gangai² Poo² fu li taai² 'láa² do. ³⁵ Mo gatyaliin² 'oojáain¹³ li taai² 'láa² do 'in 'láa² do gasaa¹i fu yu^u Poo² do tsu lí¹ to² tsá² mii¹³. ³⁶ Jileei²¹ 'in jalíin² caluu-u 'oo¹o jin²in:

—¡Cwojúun²mo 'ino!

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani tsá²

³⁷ La nu¹gi itsa'i²¹ Poo² li taai² 'láa² do gasii²¹i coon¹³ jmí¹ griego 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ja ilí² fuu²¹²uu 'nu cajaan²¹²mo júu³?

'In tyu² to² do gajin²in:

—¿Ti lí² fo²¹o jmí¹ griego? ³⁸ ¿Ti jon 'nu-gi 'in tsá² seein²¹ Egipto 'e ningóo¹xu 'e galicaain²¹ coon²¹ poo²¹² tsá² gajmaa¹a 'nii²¹ coon¹³ tsaa²to²? ¿Ti jon 'nu fii²¹² 'in jée¹i tyán² mil tsá² li jo 'iin tsá² seein²¹ 'in gajmaa¹a 'nii²¹?

³⁹ Joon gajin² Poo² sii²¹i 'ido:

—Jna-a tsá² Israel. Galiseen²¹na coon²¹ fuu²¹ 'e sii²¹ Tarso. Tyín¹moo coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi li san' Cilicia. Pe un'øø²¹ø jmaa²¹a fee¹-o'o cwo²¹o 'e foo¹³na 'in tsá² lo —jin² Poo².

⁴⁰ Joon gacwo¹-o 'in tyu² to² do 'ii. Poo² do gajmaa¹a siin¹²in 'e yu¹ 'oojáain¹³ do. Joon coon¹³ cwo²¹o gajmaa¹a li² 'e jo to²gi tsá² mii¹³. Mo ga'í² tii² joon gafaa²¹o 'ido coon¹³ jmí¹ sii²¹ hebreo. Joon gajin²in:

22

¹ —Tсарu¹u' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi', nuu²duu¹ jilaa²¹ 'e ifo³oo 'wii²¹² tyiia lo.

² Mo ganúu²un 'e faa²¹ Poo² jmí¹ hebreo do líli¹gi tii² ga'í². Joon gajin²gi Poo² do:

³ —Tsá² seein²¹ Israel jna. Galiseen²¹na fu Tarso li san² Cilicia. Pe gacwáan¹na fu Jerusalén lo. Tifo² Gamaliel ga'e²e jna. Gauntsáa¹oo jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo mo tiui²-tsii 'e jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu² Dios la lí² 'e jmoo²oo' jmii²¹² no.

⁴ La mo jéei¹ niga'øø¹moo 'in nijai² líi² Jesús. Ca nigajngaa²¹moo 'inlíi¹³. 'Inlíi¹³gi gataa²¹na 'nuñi³ tsañuu¹ lagi tsamí². ⁵ 'In tyu² to² tya' untsá² coon¹³ jilee²¹ tsacøøi¹³ ñii¹o joon lí²-i sii²¹i 'naa' 'e nigacwo¹o jna coon²¹ jí² 'e tyáan³aan tya' tsagoo²¹o 'in néei¹ fu Damasco do. Ngóo¹-oo fu do. Nga'nee²¹na 'in jai² líi² Jesús 'e tó³øø si'ñúu¹mo 'ido fu Jerusalén lo. Joon i'e²ee wúu¹.

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala nigajoo²¹-tsi

⁶ 'Pe la 'ii²¹² ngóo³oon tya'i fu¹ do ityíia¹ fu Damasco do la tyiiañi¹ mo gajná² joo²¹ ce cu' li' li ngóo³oo do. Coon²¹ 'yíia²¹ jó² fu ñu¹fú². ⁷ La tsifu joon gaci²na ni 'wó². Joon ganúu³un coon²¹ júu³ 'e gasii²¹i jna: “Saulo, ¿ee li 'øø¹u'u jna?” ⁸ Joon gaunngii²i: “¿lin 'nu no, Señor?” Joon gasii²¹i jna: “Jesús tsá² Nazaret jna 'in 'øø¹u no.” ⁹ Joon 'in téein² coon¹³ jna gani²¹o 'e gajná² joo²¹ do joon gafoo¹mo 'ái¹ pe jo ganúu²un 'e júu³ 'e gafaa²¹ do. ¹⁰ Joon gafo¹oo: “¿'Ee 'ná² jmáa³aa, Ña'ñu¹u?” Joon

gajin²in sii²¹i jna: “Raan²un, cwó² fu Damasco. Do-o isii²¹ tsá² 'n_u 'ee 'ná¹ jmaa²'a.”
 11 Coon¹³ 'e j² do galituu²moo. Joon 'in tsá² ngalii²¹'i coon¹³ do gason¹on cwóo³oo ca gatyalii²¹'i fu Damasco do.

12 'Do-o niseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in nisii²¹ Ananías. Jiin¹³ la tiisi² tya' Moisés 'e nijmoo¹o. Joon jileei²¹ tsá² Israel néei¹ Damasco do líi¹ tyú² faa²¹'a tya' 'ido. 13 Ananías do gacwée¹ li tyín¹na, joon gasii²¹i jna: “Tсарu¹'u' Saulo, cwolijnaa²¹'o'ó tún¹.” La tsifu joon gajóø²oo tún¹. Joon gajóø²¹²moo 'ii. 14 Joon gajin²in sii²¹i jna: “In Dios tya' tsacøøi¹³ tyi' nigatyiin¹² 'n_u ca la mo jéei¹ 'e litsáa¹mo-'o'ó jilaa²¹ 'e 'yaa¹mo-tsi. Joongi ijóø²du'u Jesús, 'in tyú¹, 'e nuu²un júu³ tya'ó. 15 Tsu 'n_u-u ifoo¹³'o tyani jileei²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a. Joongi itya²¹'a júu³ jilaa²¹ 'e niganuu²¹un coon¹³ jilaa²¹ 'e nigajóø²'ø. 16 Joon nano, ¿'ee li'i gaunⁱⁱ²¹²? Ráan²un no. Cwoo¹³'o saa¹u jmi²¹. Cwolitsáa¹mo-'o'ó jiin¹³ 'e sii²¹ Nañu¹'u' Jesús, coon¹³ la joon 'iin²mo tsaá² tyi'i.” La joon jin² Ananías do —jin² Poo².

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala gasii¹in Dios 'ii tya' 'in tsá² jo seein²¹ Israel

17 Jin²gi Poo² do:

—Mo ganga²na fu Jerusalén tún¹ la 'ii²¹² foo¹³na Dios 'yuu²na cwo¹ fee¹ lo lawa'a 'e cíi³oo gamá¹na Ña'ñu¹'u' Jesús. 18 Joon 'ii gasii²¹i jna: “Jmoonoo cwoo¹³-'o'ó. Júu¹ Jerusalén lo tsu jo 'ee unjii² 'in tsá² no jilaa²¹'a 'e foo²¹'o 'wii²¹² tyiia no.” 19 Joon gafuu²¹uu: “Ña'ñu¹'u' ñii¹ 'in tsá² no 'e ningóo³oo la jilaa²¹ cwo¹ tya' tsá² Israel ngajée²na 'n_uñi³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'n_u. Joongi gajmee¹³na 'ii. 20 Joon la mo gatuun²¹ jmi¹ 'øøi² tsá² tyi'i sii²¹ Tée¹³, 'in nigafaa²¹ 'wii²¹² tyi'i, jna-a jon siin¹²na do røø²¹ gasii¹³'i 'e gajngaai¹² tsá² 'ii. Joon ga'maa²¹oo siin¹³in jileei²¹ 'in gajngaai¹² 'ii.” 21 Pe Ña'ñu¹'u' do gasii²¹i jna: “Cwoo²¹'o tsu isii³na 'n_u coon²¹ li wíin² tya' tsá² jo seein²¹ Israel.”

Poo² tyani 'in tyu² to² fii²¹² láa²

22 Ce jiin¹³ 'e júu³ lo ganúu²gi 'in tsá² do joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹'a, ga'oo¹o jin²in:

—¿Cwojúuin² 'in tsañuu¹ no! Jo tíi²i seein²¹gi 'ino.

23 Líi¹ ga'oo¹o 'in tsá² do. Joon gajóø¹²ø siin¹³in joongi dya²'a 'laa²¹ fu yu'. 24 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatyuu² to² 'e tsaí² Poo² li taai² 'láa² do. Joongi gatyuu² to² ipoo²i. La joon ijmaa¹'a júu³ 'ee li' 'e to²'o 'in tsá² do mii¹³ 'wii²¹² tya'a. 25 La 'ii²¹² 'ñuu¹in Poo² do ipoo²i joon gajin²in Poo² sii²¹'i 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ti sá² 'ii²¹ ipoo²¹²naa' jaain²¹ tsá² seein²¹ li tyu² to² Roma jiin¹³ la jo gajmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹?

26 Mo ganúu²un 'in tyu² to² 'láa² do jilaa²¹ 'elo joon gangasii¹²'i 'in tyu² to² fii²¹²'láa² do jin²in:

—Tíi¹mo coon¹³ jilaa²¹ ijmaa²'a tsu 'in tsá² lo fuu²¹ Roma goo¹o.

27 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gantatyéen¹in joon gaunngii¹i:

—¿Ti jo¹ fuu²¹ Roma goo²'o?

Joon gañii¹i Poo² gajin²in:

—Jo¹-o.

28 Joon gajin² 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do:

—Áa¹mo nigacii² cuu² tyiia 'e galí¹na tsá² seein²¹ Roma.

Joon gajin² Poo² tún¹:

—Jna líi¹na ca la mo liseen²¹moo.

29 Joon 'in niga'núui¹ Poo² do galáa²mo tsifu. Gafoo¹mo cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do mo galili³'i 'e fuu²¹ Roma goo¹ 'ido tsu 'wii¹³ niga'ñuu²mo Poo² do.

Poo² tsáa¹'a tyani 'in tyiin²gi tsacøøi¹³ 'in seein²¹ tya' tsá² Israel

30 Mo gajná² jmi²¹² joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do litsáai¹-tsi 'ee tsaá² cwo¹ tsá² Israel Poo² do, joon gatyuu² to² galicaain²¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyiin²gi. Joon gatyuu² to² gajóø² Poo² do tyaní¹i.

23

1 Poo² gajóø²i jileei²¹ tsá² tyiin² 'in néei¹ do. Joon gajin²in:

—Tсарu¹u', nigataan²¹²na ca jmi²¹² no 'yaa¹-tsii. Jiin¹³xu jo 'oo³oo fa'hi²¹ tyani Dios.

²Joon 'in tyu² to² nifu tya' untsá², 'in sii²¹ Ananías do, gatyu²u to² gasii²¹i 'in téein² co' li siin¹² Poo² 'e jnaa¹a moo'oo² Poo² do. ³Poo² dogi gañii¹:

—ijmee²¹mo Dios 'nu! Lii¹u'ulawa coon²¹ 'oo²¹ 'e gasuun²un tsá² jiinloo²¹² 'e jo jnéei² tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'e taa¹³. No-o tyiin¹u'un jmoo²o 'ii²¹ tyiia la to² tyu² ley. ¿'Ee li' tyu²u to² ijmeei²¹ tsá² jna la jo to² tyu² ley?

⁴Joon 'in téein² do gasii²¹i 'ii:

—¿'Ee li' foo²¹o 'laa²¹ tya' 'in tsá² tyu² to² nifu tya' untsá² tya' Dios?

⁵Joon gajin² Poo²:

—Tсарu¹u', jo mo galiñii¹i 'e 'in no tyu²u to² tya' 'untsá². Tsu jin² ni ji² tya' Dios: “Jo cwooi¹ faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' jaain²¹ tsaa'to² 'in tyu² to² fuu²¹ goo¹o.”

⁶Joon galili³i Poo² 'e 'in tsá² sicaain²¹ do tún² 'ii¹³ líi¹. 'Inlíi¹³ líi¹ saduceos. 'Inlíi¹³gi líi¹ fariseos. Joon gafaa²¹ Poo² tá²:

—Tсарu¹u', tsá² fariseo jna. Joon tsacøø¹³ tyiia líi¹ fariseos. ¿'Ee li' cwoo²oo' jna tsaa² 'wii¹³ líi²na 'e jiin¹ tsá² tún²?

⁷Mo ngayuui¹³ gajin²in 'elo 'in tsá² fariseos do coon¹³ tsá² saduceos galáa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. Joon galí² coon²¹ tsá² fariseo do coon¹³ tsá² saduceos ⁸tsu 'in tsá² saduceos do ga'i¹-tsi 'e jo jiin¹gi tsá² tún¹. Joongi 'i¹-tsi 'e jo jo¹ 'e seein²¹ ángeles jon'gi seein²¹ tsa'mootyí². Pe 'in tsá² fariseos do jo¹o líi² jilaa²¹ 'elo. ⁹Jilee²¹mo ga'oo¹o. Pe 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in líi¹i fariseo gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee 'e gó² mo gajmaa¹ 'ino. Wana nigafee¹i tsa'mootyí² si ángel 'ee tii²¹mo' wa jo faa³a 'laa²¹ tya' Dios.

¹⁰Lii¹ jo gacwo¹ júu³ ruu²¹i cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gafoo¹mo wana gajmaa¹a 'no³ Poo². La joon gatyu²o to² 'láa² 'e tsatyí¹i Poo² jee²¹² 'in tsá² do. Joon tsajée¹i fu li taai² 'láa² do.

¹¹Joon 'woo¹ joon ganéi¹ Ña'ñu¹u' tyani Poo². Joon gasii²¹i:

—Tya²-'o'o. La lí² 'e nigafaa¹³a 'wii²¹² tyiia 'e Jerusalén lo, la joon jon ifoo³o 'wii²¹² tyiia fu Roma.

F¹-tsi tsá² Israel ijngaa²¹mo Poo²

¹²Mo gajná² jmi²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel røø²¹ gasii²i wa'a ijngaa²¹mo Poo². Joon gamaa¹a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ø joon'gi 'ee 'uun²¹un jiin¹³xu ca gali¹i. ¹³Tíi¹ jiin¹³ tunlái¹ líi¹gixu 'in tsañuu¹ 'in nigacwo¹ júu³ la joon. ¹⁴Gangalíin² tyani 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jna'a nigacwoo²¹o' júu³ joon nigajmoo²¹o' 'ii²¹ 'e jo 'ee tyee²¹e 'e jiin¹³ la ijngaa¹³na'a Poo² do. ¹⁵La joon 'naa' coon¹³ 'in catyaai² 'in 'oo¹o to² jee²¹² 'in tyiin²gi cwosii¹³ii' 'in tyá² to² tya' fii²¹² 'láa² do 'e tsa'oo²¹-o cwojajée¹i tyani²ii'. Cwosii¹³duu' 'e 'iin²¹²naa' núu³gii' cwáain¹ tya'a 'e liñi³oo' 'e tyá²gi. Joon la joon 'mee²¹²moo'oo yiia'a tya'i fu¹. Joon ijngaa¹²moo'oo la nu'gi icwée²in.

¹⁶Pe jaain²¹ jóon¹ tsami² ruu²¹i Poo² do galiñii¹ 'e júu³ do. Joon gangóo¹ li taai² 'láa² do. Gangajmaa¹³a Poo² júu³. ¹⁷Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ Poo² jaain²¹ 'in tyu² to² 'láa² do gasii²¹i:

—Jéei¹du' 'in xuui²¹² lo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² tsu sá² 'e jin²in sii²¹i 'ii.

¹⁸'In tyu² to² tya' 'láa² do gangajée¹mo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa². Joon gajin²in:

—'In Poo² 'in 'yuui² nuñi³ do gatø¹ø jna. Joon gamii¹ 'e gajée²na 'in xuui²¹² lo 'e sá² coon²¹ 'e jin²in.

¹⁹Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gason¹on cwoo²¹o 'in xuui²¹² do. Joon ngajée¹i coon²¹ li yaai. Joon gasii²¹i 'ido:

—¿'Ee 'iin²¹²u'un fu³u jna?

²⁰'In xuui²¹² dogi gajin²in:

—'In tsá² Israel do røø²¹ nigasii²i ijngaa¹³i Poo² tsa'oo²¹. Coon¹³ júu³ tajuu²¹ imi²i 'nu wa'a cwojee¹u tyani tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi lawa'a 'e 'iin²¹²in litsáai¹gi-tsi cwáain¹ tya' Poo². ²¹Pe jo jo¹ cwoli¹u tsu tunlái¹ líi¹gixu tsá² tya'a 'in nisi'maai² tya'i fu¹. Joon 'in tsá² do nigajmaa¹a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ø jon'gi 'e 'uun²¹un ca ijngaa¹²i Poo².

Joon nano jiin¹³ canii² ijan²gi jiin¹³ júu³ tyi-o'o.

²² Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do ga'i¹o júu³ xuui²¹² 'e jo 'in sii²¹i ce jiin¹³ jaain²¹ 'e nigajmaa¹a júu³.

Jaa²¹in Poo² tyani 'in 'oo¹o to² fee¹ 'in sii²¹ Féé¹³

²³ 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatø¹ø gáí¹ 'in tyu² to² 'láa² do. Joon gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii ityaa¹ tyú² cíein¹³ 'láa² 'e ngi¹ tii² coon¹³ sesenta-gi 'in cwá² cwa². Joongi tún² cíein¹³gi 'in san² 'mosuun²¹ cwaa²¹. 'Ido-o tsajée¹i Poo² fu Cesarea la 'iin² ñá¹ canuu²¹. ²⁴ Joon gatyú²u to² 'e tyaa²¹ tyú² jaain²¹ gáí¹ cwa² cwá² Poo². Joon gajmaa¹a 'ii²¹ 'e tsajéei¹ Poo² tyú¹mo tyani 'in 'oo¹o to² sii²¹ Féé¹³. ²⁵ Coon¹³ 'láa² do gasii¹in coon²¹ jí² 'e jin²:

²⁶ “‘Aa²¹²mo'o fo³oo. Jna-a Claudio Lisias. 'Aa²¹²mo'o 'nũ gubernador Féé¹³ 'in un'góo³ jna lii¹. ²⁷ 'In tsá² seen²¹ Israel lo nigasan²mo 'in tsañuu¹ no. Joon la mo 'iin²¹²in jnga²mo. Pe mo galiñi³ii 'e tsá² Roma 'ii joon ngalii²¹i'i coon¹³ 'láa² tyiia. Joon galaa²¹²mo. ²⁸ Joon gatø¹³øø 'in tyiin²gi jee²¹² tsá² seen²¹ Israel tsu gali'iin²¹²na liñi³ii tsaá² tya'a. ²⁹ Canii² ga'nii¹ jiin¹³ cwáain¹ tya' ley tya' yaamo. Jo sá² 'ii²¹ wa'a ijúuin² jon'gi wa'a tsa'ii²¹ 'nũñi³. ³⁰ Pe mo galili³ii 'e tsá² Israel nigajmaa¹a 'ii²¹ ijnga²mo 'wii¹³ joon tsifu-u gasii¹³mo. Joon nigami³ii jilee²¹ 'in cwo¹ tsaá² tya'a 'e cwofaa²¹o tyani-o'o jilaa²¹ 'laa²¹ 'e faa²¹a. Jiin¹³ joon júu³ tyiia, feei¹du¹-o'o.”

³¹ La joon 'in 'láa² do jiin¹³ 'ii²¹ 'e ni'oo¹o ngajée¹mo Poo². 'Woo¹ joon gatyaliin²mo ti coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Antípatris. ³² Joon mo gajná² jmi²¹² joon 'in 'láa² ngi¹ tii² do gajaliin¹mo fu li taai². Joon 'in néei¹ cwa² do gangaliin²mo la fu¹ taai² coon¹³ Poo². ³³ Joon mo gatyaliin² fu Cesarea 'in tyu² to² 'láa² do gacwo¹o gubernador do 'e mo'jí² do. Joon do-o gajaan²¹mo Poo². ³⁴ Mo gajøø² gubernador 'e mo'jí² do joon gaunngii¹i xiia goo¹o Poo² do. Mo galiñii¹i 'e goo¹o Poo² sii²¹ Cilicia joon gajin²in:

³⁵ —Mo cwoliin² 'in jmoo¹o tsaá² tyi'i joongi inúu³oo.

Joon gatyú²u to² ga'í² Poo² palacio tya' Herodes. Do-o ga'aa¹mo 'láa² 'ii.

24

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani Féé¹³

¹ 'Ñá² jmi²¹²gi gangii¹ mo gatyía¹ Cesarea jaain²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² sii²¹ Ananías. Tyaliin² coon¹³ 'inlii¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ jaain²¹ 'in faa²¹ 'wii²¹² tya'a 'in sii²¹ Tértulo. Gatyaliin² tyani 'in tyu² to² do 'e jmáa¹a tsaá² tya' Poo². ² Mo gajajée¹i 'in tsá² sii²¹ Tértulo galáa² 'wii²¹² gajmaa¹a tsaá² tya'a. Joon gain²in sii²¹i Féé¹³ do:

—Feei¹du¹-o'o tsaá² tyii'i. Cwáain¹ tyi-o'o 'e sá² 'ii²¹ 'e tyú²-u la caain²¹ goo²¹o'o. Joon jo fa'í³ saan²¹a'an. ³ La caain²¹ goo²¹o'o nee²e'e 'elo joon cwo²¹o'o 'maa¹³mo'o. ⁴ Pe li la coon²¹ jo un'ii²¹²gii 'nũ jmaa²a feei¹-o'o núu³du¹u coon²¹ cata. ⁵ Nigatseei²¹ jna'a 'in tsañuu¹ lo ngii¹i untyi²in jna'a. Ngii¹i coon²¹on tsá² Israel tóo² la 'ui juncwii²¹. 'In no-o jaain²¹ tsá² nifu tya' tsá² 'in untsáa¹a júu³ tya' jaain²¹ tsá² Nazaret. ⁶ Joon gaun'lii³i cwo¹ fee¹ tyii'i. 'Wii¹³ joon gaseen¹³mo'o ijmo²¹o'o 'ii²¹ tya'a la to² tyu² to² tyii'i. ⁷ Pe 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do 'in sii²¹ Lisias ga'ii²¹ jee²¹² jna'a coon¹³ 'e gøø¹²i lii¹. Joon gatyii¹mo 'ido. ⁸ Joon gajin²in 'e jilee²¹ 'in cwo¹ tsaá² 'ná² jalíin² tyani'i. 'Nũ-u lí unngii²du¹u joon liñi²i no-o júu³ jai² jilaa²¹ 'e tsaá² jmoo²¹o'o tya'a —jin² Tértulo do.

⁹ 'E ja²mo júu³ tya'a jin² jilee²¹ tsá² Israel téein² co' do. ¹⁰ Joon 'in 'oo¹o to² do gajmee²¹i Poo² coon²¹ li² ifaa²¹a. Joon Poo² do gajin²in:

—Yaa¹mo-tsii jna 'e fo³oo 'wii²¹² tyiia tyani'i tsu ñii³oo 'e ningóo¹xu 'áai¹ 'e jmoo² 'nũ 'ii²¹ 'e fuu²¹ lo. ¹¹ 'Nũ-u litsáai¹du¹-o'o wana jo¹. Ningóo¹ jiin¹³ dyatun¹ jmi²¹² 'e gatyí³aa Jerusalén 'e un'goo¹o Dios. ¹² Joon la 'ii²¹² 'yuu²na cwo¹ fee¹ do si 'yuu²na cwo¹ pi³ tya'a 'ee si doñixiia¹ 'e fuu²¹ do 'ee 'in tsañuu¹ no jo mo gatsee²¹i jna 'e jii¹³na coon¹³ jiin¹³ jaain²¹. Jon'gi mo gatsee²¹i jna 'e cwo²oo tsá² cwáain¹ wa'a to²

mii¹³. 13 'In tsá² lo jo lii¹i jilaa²¹ 'e tsaa² cwo¹o jna no. 14 Pe jün¹³ canii² 'e røø²¹²na tyani'i 'e un'goo²¹ jna Dios tya' tsacøøi¹³ tyia coon¹³ coon²¹ júu³ 'múui² 'e 'in tsá² lo jin² 'e gó². Pe jo¹o líi²na jilaa²¹ júu³ toon²¹² jí² tya' ley coon¹³ júu³ tya' 'in gafaa^{21a} 'wii²¹² tya' Dios calii. 15 La líi²i 'ii-o jon líi²na 'e Dios ijmáa^{1a} jün¹ tsá² la 'in tyú¹ tiin¹³ la 'in gó². 16 'Wii¹³ joon cwo²-tsii 'e jo li'óo³oo tsaa² tyani Dios si tyani tsá² 'ee.

17 "Wóo^{2xH} ningóo¹ 'e ngí³ii la caain²¹ li xiia' joon gatyee²moo fu góo³oo 'e gacwo¹oo cuu¹ tsagóo³oo 'in tañí². Joongi gacwo¹oo 'ñii'a 'maai¹³ Dios. 18 La joon 'yuu²na jmóo³oo in^u cwo¹ fee¹ do mo ganí²mo jna jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia. Do-o ganí²mo jna tsi in^u cwo¹ fee¹ do 'yuu²na iuncwaa³na jün¹³ la tñsi² do. Pe xuu tsá² seein²¹ coon¹³ jna jon'gi gato² tsá² mii¹³. 19 Pe 'ii 'in 'na¹ jalín² 'e jmáa^{1a} tsaa² tyia wuxu^u tsaa² tyia. 20 Wana jogi la joon cwojin³du 'in néei¹ lo wana gatsaa^{21a} coon²¹ tsaa² tyia mo gasiin¹²na tyani tsá² tyiin²gi tya' tsá² Israel. 21 Jün¹³ 'e gafo¹oo tá² mo siin¹²na jee²¹² 'ii: "Tí jmii²¹² no jmoo²oo' 'ii²¹ tyia tsu 'wii¹³ jo¹o líi²na 'e jün¹in tsá² jee²¹² 'líi²¹²" —jin² Poo².

22 Mo ganú²un Féé¹³ do 'elo tsu 'wii¹³ røø²¹ ñii¹i cwáain¹ tya' 'in jai² líi² Jesús gatyuu¹²mo 'e júu³ do. Joon gajin²in:

—Mi cwee¹i 'in tyu² to² fi²¹² 'láa² do sii²¹ Lisias joongi ityee¹mo júu³ 'e cwáain¹ tyii' lo.

23 Joon Féé¹³ do gatyuu^{2u} to² fi²¹² 'láa² do 'e jo mo láa²mogi Poo². Pe gacwo¹o 'ii²¹ 'e tsalín² tsá² seein²¹ Poo² tyú² coon¹³ 'e tsafee¹³i 'ido. Joongi 'e cwo¹o 'e dø¹ 'ido.

24 Mo gangíi² coon²¹ tún² jmii²¹²gi gatyía¹ Féé¹³ coon¹³ 'in tsamí² tya'a 'in sii²¹ Drusila. 'Ii-ijaain²¹ tsamí² 'in seein²¹ Israel. Joon gatyuu^{2u} to² gajó² Poo². 'iin²¹²in núu¹un xiiala lí² tsái¹-tsi tsá² Jesucristo. 25 La 'ii²¹² mo faa^{21a} Poo² xiiala ngí¹ tsá² fu¹ coon²¹ tsá¹, joongi xiiala tyu² tsá² to² yaai, joongi xiiala mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² gafoo¹mo Féé¹³ do. Joon gajin²in:

—Cwo¹mo nano. Joon mi jøøi²gi itø³øø 'nu tún¹.

26 'F¹-tsi Féé¹³ icwo¹ Poo² 'ii cuu² joon iláa²mo. 'Wii¹³ joon líi¹ 'láai² naa¹³ nigatø¹ø Poo² 'e síin¹in coon¹³on. 27 La joon gangíi¹i tún² jün²¹gi mo cwo¹ii¹ Féé¹³ 'e to² 'oo¹o do. Joon 'in tsá² sii²¹ Porcio Festo gaí² cwaain²¹ tya'a. Tsu 'iin²¹²in Féé¹³ do iliseein²¹ røø²¹ coon¹³ tsá² Israel jo galáai¹ Poo² do.

25

Poo² tyani Festo

1 Gatyíi^{1a} Festo ga'ii²¹mo to² tya' Féé¹³. Mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² gacwo¹ii¹ Cesarea gangóo¹ fu Jerusalén. 2 Mo gati² do-o 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsá² Israel 'in tyiin²gi gacwo¹o coon²¹ tsaa² tya' Poo². 3 Joon gamii¹i tyani 'ido lawa coon²¹ júu³ jai² 'e siin¹²in Poo² fu Jerusalén. Pe 'ii²¹ tya'a ijnga²mo Poo² tya'i fu¹. 4 Pe gajin² Festo 'e fu Cesarea siin¹² Poo² joon 'ii-o 'i¹-tsi 'e tsáa^{1a} fu do jmoo¹ joon coon²¹ jmii²¹². 5 Joon gajin²in:

—Doñi'in jee²¹² 'na' 'in 'oo¹o to² 'ná¹ cwolín²naa' fu Cesarea coon¹³ jna. Joon wana 'in tsañuu¹ do niga'aa¹ coon²¹ tsaa² fee¹ lí²-i jmaa²aa' tsaa² tya'a.

6 Líi²mo jñá² si dyá² jmii²¹² gajan¹gi Festo fu Jerusalén do. Joon ganga²mo fu Cesarea. Joon mo gajná² jmii²¹² joon gacwó² 'áan³ tya'a li li tíi² cwaa²¹. Joon gatyuu^{2u} to² jó² Poo². 7 Joon mo gaí² Poo² gajatyéen¹in tsá² Israel 'in nigatyalín² Jerusalén. Joon gajmaa^{1a} 'láai² tsaa² tya' Poo². Pe jün¹³ coon²¹ jo galí¹i. 8 Joon gafaa^{21a} Poo² 'wii²¹² tya'a:

—Jün¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee mo 'nó³oo. Jo mo gafo¹oo 'laa²¹ tya' ley tya' tsá² Israel jon'gi tya' cwo¹ fee¹ tya'a. Jon'gi mo fo¹oo 'laa²¹ tya' tsaa²to² nifu tyiin¹ Roma —jin² Poo².

9 Tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in Festo jmaa^{1a} tyú²-u coon¹³ tsá² Israel joon gaunngii¹i Poo² do:

—¿Ja 'iin²¹²u'un cwo³o fu Jerusalén. Joon do-o ijmáa^{1a} 'ii²¹ tyi'i?

10 Joon gañii¹i Poo² do:

—Siin¹²na tyani 'in 'oo¹o to² Roma li cwooi¹ lisá² 'ii²¹ tyia. Tsu tyú²-u ñí²i 'e jo 'ee tsaa² mo ga'nó³oo tya' tsá² Israel.

11 Wana niga'nó³oo coon²¹ tsaa² 'e tii²¹moo júun²moo jo cwoo¹ fo¹oo wa'a jo júun²na. Pe wana jogi sá² coon²¹ júu³ jo¹ la li 'e tsaa² cwoo²¹ no jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o 'ii²¹ 'e jaa²¹in jna tyani¹i. Mí³oo 'e 'in 'oo¹o to² nifu do 'ña¹o jmáa¹a 'ii²¹ tyiia —gajin² Poo² do.

12 Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a Festo coon¹³ 'in tyu² to² coon¹³on joon gajin²in:

—Nigami³'i 'e lisá² 'ii²¹ tyi'i tyani 'in 'oo¹o to² nifu. Joon do-o icwoo³o.

Poo² tyani róøi¹³ Agripa

13 Mo gangüi² coon²¹ tún² jmü²¹²gi 'in róøi¹³ Agripa coon¹³ Berenice tyalin² fu Cesarea. Tyalin² ngafee¹²i Festo. 14 Do-o gajaan¹an wóo²xu. Joon mo gatyaa¹a Festo júu³ coon¹³ 'in róøi¹³ do cwáain¹ tya' Poo² gajin²in:

—Lo-o 'yuui² jaain²¹ tsanuu¹ 'nuñi³ 'in gasái¹ Féé¹³. 15 Mo gataan²¹²na Jerusalén 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gacwolin² gacwoo²¹ tsaa² tya' 'ino. Gamü¹i 'e jmáa³aa 'ii²¹ tsaa² tya'a. 16 Jna-gi gafuu²¹²uu 'e jo lí² tsu jo si² tii² la joon tya' tsaa² to² néei¹ Roma. La nu'gi ilisá² 'ii²¹ 'e júuin² jaain²¹ tsá² 'ná¹-a téein² 'in cwo¹ tsaa² tyani¹i la jaain²¹ la jaain²¹. Coon¹³ la joon lí²-i un'øø¹mo yaai coon¹³ tsaa² 'e cwoo¹o fuu²¹²uu. 17 La joon mo jalín² fu lo jo 'ee gaun'üi²¹²gü 'ñii'a. Pe mo gajná² joon gani³ii 'áan³ tyiia li gati²¹na. Joon gatyu¹uu to² gajó² 'in tsañuu¹. 18 Pe jileei²¹ 'in jalín²mo gajmaa¹a teen¹in 'e cwoo¹o tsaa² tya'a jo 'ee gasü²i 'laa²¹ tya' 'ino la mo 'i¹-tsii. 19 Lí²mo jiin¹³ tsaa² tya'a 'e cwoo¹o jiin¹³ tii² 'e si² tya'o coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jesús 'in gajúin¹. Pe 'in Poo² do jin²in 'e nijiin¹o. 20 Joon jna-a tsu jo ñi³ii 'ee jmáa³aa jiin¹³ 'e cwáain¹ lo gaunngü²ü Poo² wa'a 'iin²¹²in tsee¹²i fu Jerusalén 'e lisá² 'ii²¹ tya'a 'e cwáain¹ lo. 21 Pe 'i-gi gami²i jna 'e 'iin²¹²in lisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Augusto. 'Wii¹³ joon gatyu²uu to² 'e jo mo láa²mogí ca mi lí² sü³na tyani 'in tyu² to² nifu do —jin² Festo do.

22 Joon gajin² róøi¹³ Agripa do sii²¹i Festo:

—'Iin²¹²mo jna jon núu³duu júu³ tya' 'in tsañuu¹ no.

Joon gajin² Festo:

—Tsa'oo²¹ inúu³du'u.

23 Mo gajná² jmü²¹² joon ngataa²i Agripa coon¹³ Berenice li²-i líi²¹² 'ya²gi 'áai¹. Do-o ngataa²i tsi li sicaain²¹ tsá² coon¹³ 'in tyu² to² fi²¹² 'láa² coon¹³ tsá² tyiin²gi 'e fuu²¹ do. Joon Festo do gatyu²u to² ijó¹ Poo². 24 Joon gajin²in:

—Róøi¹³ Agripa, coon¹³ tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ jna'a, lo-o siin¹² 'in tsanuu¹ no. Fúu¹mo tsá² Israel nigasü²¹i jna 'laa²¹ tya' 'ino. La Jerusalén tiin¹³ lagi lo jo mo gajan¹ sii²¹i jna 'e tii² júuin² 'in tsá² lo. 25 Pe líi²na 'e jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tii² júun²in. 26 Pe jo mo galiñ³ii róø²¹ wa'a sü³na jii² tyani fii³ii. 'Wii¹³ tya' joon tyu¹³uu to² jajée¹i tyani²ii'. Joongi tyani 'nu-u 'e tyiin²gi róøi¹³ Agripa. Jmaa² fee¹-o'o unngü²du'u wa'a lisá² coon²¹ júu³ 'e sü¹³na. 27 Tsu fa'ü²¹i líi²na 'e sü¹³na jaain²¹ tsá² 'yuui² 'nuñi³ la jo mo ñi³ii 'ee tsaa² tya'a.

26

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani róøi¹³ Agripa

1 Joon gajin² Agripa gasü²¹i Poo²:

—Lí²-i foo²¹o cwáain¹ tyi'i 'wo'o.

Joon Poo² do gajmaa¹a li² coon¹³ cwoo²¹o. Joon gafaa²¹a la lo:

2 —Lí¹i jløø¹³na 'e lí²-i fo³oo tyani'i róøi¹³ Agripa 'e un'øø²¹na 'ñii'a tya' jileei²¹ tsá² Israel 'in nigafaa²¹ 'laa²¹ tyiia. 3 Tsu ñi³o'o la jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsá² Israel. Joon ñi³o'o jilaa²¹ cwáain¹ 'e sü¹³i'. 'Wii¹³ joon mí³ü 'e núu³du'u coon²¹ tún².

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gangü¹i la nu'gi gajoo²¹-tsi

4 'Jilee²¹mo tsá² Israel ñi¹o xiiala mo gataan²¹²na jee²¹² 'ii fu góo³oo coon¹³ Jerusalén ca la mo xuu²¹²na. 5 Ñi¹o joon lí²-i faa²¹o wa' 'iin²¹²in 'e líi¹na fariseo ca la mo simü²¹moo. Joon 'in tsá² 'in líi¹i fariseo do cwo¹ogi-tsi jmoo¹gi jilaa²¹ tii² 'e si² tyii'i la jee²¹² jile¹i. 6 Pe nano cwo¹ 'ido jna

tsaa² 'wii¹³ tsáai¹-tsii 'e Dios jmáa¹a jiin¹ 'líi²¹² la li 'e nigajin² 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyii¹. Fiin¹³ jilee²¹mo tsá² Israel sijan¹o mi tsín¹ 'e 'ii²¹ do 'e júu³ niga¹³ Dios. ⁷ La ji dyatún¹ poo²¹² tsá² goo²¹o'la la jmii²¹² tiin¹³ la 'woo¹ sijan¹o. Pe 'wii¹³ sijaan²aan 'e joon, røøi¹³ Agripa, cwo¹ 'ido jna tsaa² nano. ⁸ 'Áai¹ wúui¹ 'e jo¹ líi³u 'e jmoo¹o Dios 'e jiin¹ tsá² tún¹, ¿ja jo¹?

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala mo gangü¹ gajmee²¹; tsá² 'in jo¹ líi² Jesús

⁹ "Nii¹a la mo jee¹ ga¹-tsii ijmee¹³na tsá² 'in nigajo¹ líi² Jesús tsá² Nazaret. ¹⁰ La joon gajmáa³aa fu Jerusalén. Joon coon¹³ to² 'e tyu² 'in tyu² to² tya' untsá² gataa²¹na 'næñi³ fúui¹ líi¹ 'in nigajai² líi². Joon mo gajngaai¹² tsá² 'ii røø²¹ sii¹³ 'i. ¹¹ Líi¹ 'láai² fu ga'e¹ee tsá² wúu¹ mo jo garøø¹i jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Jilaa²¹ 'elo gajmáa³aa la caain²¹ cwo¹ sinagogas. Líi¹ gauntyi²na 'ido cagi ganga'øø³na fu li wíin².

Tyaa¹a Poo² júu³ tún¹ xiiala mo gajo¹-tsi

¹² 'Coon¹³ cwáain¹ la joon ngóo³oo fuu²¹ sii²¹ Damasco. Ngóo³oo tyaan²aan coon²¹ jí² 'e cwo¹o 'in tyu² to² tya' untsá². Coon¹³ jí² do-o isaan¹³mo tsá² jo¹ líi². ¹³ Pe la joon galí² tyiia tya'i fu¹ li li ningóo³oon do. Mo gatí² tyiiañi¹ gamóo³oon coon lawa 'yíia² ñi¹ 'e gajná² joo²¹ jó¹ fu li 'yu'. Pe 'e 'gøø¹²gi lagi 'yíia² ñi¹. Gajná² cu' li' li siin¹³na coon¹³ 'in ngalii²¹ 'i coon¹³ do. ¹⁴ Joon jilee²¹oo'la gacii²¹na'a ni 'wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹ jna coon¹³ jmí¹ hebreo: "Saulo, ¿'ee li' 'øø¹u jna? Tsu 'wo'o jmaai¹³ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo 'øø¹ø mo 'yá² fii²¹² sii² suun²¹ tya'a." ¹⁵ Joon gafo¹oo: "¿'lin 'nu no, Señor?" Joon gasii²¹ 'i Næñi¹ 'u Jesús jna: "Jna-a Jesús, jna 'in 'øø¹u no. ¹⁶ Pe ráan²un no. Jmaa²a siin¹²u'un tsu nigajné¹na tyani¹ 'e jmaa²a jilaa²¹ to² tyu³uu. Joongi ifoo²¹o jilaa²¹ 'e nigañii²¹ coon¹³ jilaa²¹ imoo²o'la 'wii²¹² tyiia mi li ciiin²¹gi. ¹⁷ Iun'øø¹²¹na 'nu tyani tsá² Israel coon¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ li wíin². Joon jee²¹² 'in tsá² néei¹ wíin² do sii³na 'nu nano icwoo³o. ¹⁸ Cwooi¹³du'

jee²¹² 'in tsá² do tsu nano ngii¹i lawa tsá² tiuu²mo. Joon ino¹³o unní¹i. Sii³duu 'nu 'e cwosii²du'u jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-tsi ca 'e tyá². Joon ilaa²mo'la 'ido ja'cwoo²¹ 'in 'líi¹³ joon tsataa²mo ja'cwoo²¹ Dios. Joongi ilija²mo líin² jna. Joon coon¹³ 'e la joon lí²-i 'iin²mo tsaa² tya'a. Joon 'ii²¹mo coon²¹ 'áan³ tya'a 'e 'oo¹o Dios tya' jilee²¹ 'in nigauntyú¹."'

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gacwoo¹o júu³ tyá²

¹⁹ 'La joon, røøi¹³ Agripa, galinuu¹³oo jilaa²¹ júu³ 'e gasii²¹ Jesús jna fu yu' ñu'fú² do. ²⁰ Ga'láa² 'wii²¹² cwóo³oo júu³ tyá² nifu 'in néei¹ Damasco. Mo ngayuui¹³ joon gacwóo³oo júu³ tyá² tya' 'in néei¹ Jerusalén coon¹³ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ jilee²¹ 'in jo sein²¹ Israel. Gafuu²¹²uu 'e 'ná² jaa²¹-tsi joon lí² tsáa¹mo-tsi Dios. Joon cwojmaa¹o la jmoo¹o tsá² 'in nigajo²-tsi. ²¹ 'Wii²¹² cwáain¹ la lo-o gasain² tsá² Israel jna fu inuu cwo¹ fee¹ tya'a do. La mo 'iin²¹²in jngaa¹²i jna. ²² Pe coon¹³ 'e joon jo gajo¹-tsii tsu gauncoon¹³ Dios jna ca nano. Cwo³oo júu³ tyá² tya' jilee²¹ la 'in tañii² tiin¹³ la tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Gafuu²¹²uu jiin¹³ la gajin² 'in tsá² gafaa²¹ júu³ tya' Dios cali¹ coon¹³ la gajin² Moisés 'e 'ná¹ ilí². ²³ Gajin²o Moisés 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹. Joon mi yuui¹³ joon júun¹mo. Joon 'ii-o nifu ijiin¹in jee²¹² 'líi²¹². Joon icwó² júu³ coon¹³ jna'a tsá² Israel coon¹³ tsá² sein²¹ li xiaa¹ 'e jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii ijiin¹o tún¹ la gajin¹in —jin² Poo² do.

Poo² tyá²-tsi Agripa 'e ijai² líi²

²⁴ Mo gafaa²¹ Poo² 'elo 'wii²¹² tya'a joon 'in Festo do ga'oo¹o jin²in:

—i'Yu caa²¹²mo'la, Poo², coon¹³ jilaa¹ 'e nigauntsáa¹³ 'a nigalicaa²¹²mo'lo!

²⁵ Pe Poo² do gañii¹i:

—Jmaa²a fee¹-o'la, Festo, pe jo 'yu caa²¹²na. Li' cii¹²i lí². Júu³ røø²¹ jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ júu³ ja²mo fo³oo. ²⁶ Lo-o tyín¹ røøi¹³ Agripa 'in cwii¹i jilaa²¹ 'elo. 'Wii¹³ joon jo cu²-tsii fo³oo tyani¹ 'i tsu tsáa¹mo-tsii 'e ñi¹o jilaa²¹ 'elo. Jilaa²¹ 'elo jo gali'uuin²¹ —jin² Poo² sii²¹ tsá² do.

Joon gajin² Poo² sii²¹ røøi¹³ Agripa:

27 —¿Ti jo¹ lí²u, róøi¹³ Agripa, jilaa²¹ júu³ 'e gafaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² cali? Ñi^{1oo} 'e jo^{1o} lí²u.

28 Joon gajin² Agripa do:

—Coon²¹ xuu jogi tyá²-o'o jna 'e jo¹ lí²na Cristo.

29 Joon gañii¹i Poo²:

—Coon²¹ xuu lí¹ si 'e 'láai² 'ee 'áai¹ 'ya²gi wa'a icwó² Dios ilitása¹mo-'o'o lawa jna. Pe jon' jii¹³ 'nua 'wo'o pe ce jilee²¹mo 'in nuu¹un júu³ tyiia la nano. Pe jo 'núu¹ cadena cwoo²¹o la 'núu¹ cwóo^{3oo} lo.

30 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo garóon² róøi¹³ coon¹³ 'in 'oo^{1o} to² gobernador coon¹³ Berenice coon¹³ jilee²¹gi 'in néei¹ do. 31 Joon gangalín²mo lí xiia' lí jo nuu¹un Poo² lí ngatyaa¹ júu³ do. Ngasín¹in 'e júu³ síi¹i jee²¹² 'ii. Jin²in síi¹i:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tñi² júuin². Jii¹³ jo tñi² 'yuui²gi 'nuañi³.

32 Joon gajin² Agripa gasii²¹i Festo:

—Lí²-i wuxu' nigaláa²mo'o 'in tsañuu¹ lo wa'a jo 'ña'a mo gamii¹i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma.

27

Sii¹in Poo² fu Roma

1 Mo gaun'ii²¹i júu³ 'e siin¹²in jna'a fu lí sii²¹ Italia joon gatyaa¹ 'ido Poo² cwoo²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² 'in sii²¹ Julio. Gatyaa¹ cwoo²¹ 'inlíi¹³gi 'in taai² 'nuañi³ coon¹³ Poo² do. 'In Julio do tyu² to² cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Augusto. 2 Gangatoo²¹o'o coon²¹ tsi barco 'e jó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Adramitio. Jaain²¹ tsá² sii²¹ Aristarco, 'in seein²¹ fu Tesalónica 'e náa¹ lí sii²¹ Macedonia ngoo²¹-o jon coon¹³. 'E barco do itsá² la caain²¹ lí sii²¹ Asia. 3 Mo gajná² jmi²¹² joon gatyalii²¹i fuu²¹ Sidón. Do-o 'in Julio do gajmaa¹a feel¹-tsi tya' Poo². Gacwoo^{1o} 'ii²¹ 'e tsafeei¹³ Poo² jilee²¹ 'in seein²¹ tyá² coon¹³ 'e fuu²¹ do. 'Ido-gi gaunjii²mo Poo² do. 4 Mo ga'woo²¹o'o fu Sidón do gangii²¹²na'a lí caluu coon²¹ cwoo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Chipre lí jo jnóo¹ tyí² 'áai¹. Ngalii²¹i'í la joon tsu 'wii¹³ líi¹ ga'ii² tyí² lí' lí ngalii²¹i'í do. 5 Gangii²¹²na'a

coon²¹ tsáa¹ tyani lí sii²¹ Cilicia coon¹³ Panfilia. Joon gatyalii²¹i'í coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Mira náa¹ lí sii²¹ Licia.

6 Do-o 'in tyu² to² 'láa² do gatsaa²¹a coon²¹ barco 'e jó¹ fu Alejandría 'e tsáa¹a fu Italia. Joon gatyuu^{2u} to² ngatoo^{2o}o'o.

7 Láa²mo jmi²¹² ngatoo²¹o'o fu¹. Waa²¹²mo gangalii²¹i'í. Líi¹ tyan¹ to² gatyalii²¹i'í tyani coon²¹ lí sii²¹ Gnido. Tyan¹ to² 'áai¹ tsu líi¹ ga'ii² tyí² lí' lí ngalii²¹i'í do. 'Wii¹³ joon gangii²¹²na'a tyani lí sii²¹ Salmón. Joon gangii²¹na'a lí' cwoo²¹o'o tsáa¹ coon²¹ cwoo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Creta lí jo 'ii² tyí² 'áai¹. 8 Gangii²¹²mo'o tyan¹ to² ca gatyalii²¹i'í coon²¹ 'áa³ tyá² tya' barco. Tyan'an coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Lasea.

9 'Áa²mo nigalii²¹²na'a wóo² 'áai¹. Joon ni'íi¹ fo² 'e tsatoo²gi'í fu¹ ni jmi²¹ tsu ningii¹mo jmi²¹² 'e gø² tsá² Israel tyiiañi¹. Tyan'an nijó¹ jii²¹ 'e 'ii² tyí² 'áai¹. 'Wii¹³ joon gacwó¹ Poo² coon²¹ cwáain¹. 10 Joon gajin²in:

—Tsañuu¹, líi²na 'e líi¹ 'íi¹ fo² 'e fu¹ ngalii²¹i'í no. Joon cu^{2u}-tsii¹ 'e si no-o ga'ii² barco no coon¹³ jilaa²¹ laa²¹². Cagi jna' cweei¹ júun²na'.

11 Pe 'in tyu² to² 'láa² do ligi gaunjii²i tya' 'in fii²¹² barco do coon¹³ 'in tyu² to² barco lagi Poo². 12 Joon tsu 'wii¹³ 'e 'áan³ do lí' lí ngalín² do jo tseein²¹ wa'a ingii¹i mi ti jii²¹ 'ii² tyí² xuu jogi jilee²¹mo ga'í¹-tsi 'e 'áai¹gi tyá² wa'a i'wooi²¹ do. 'Iin²¹²in wa'a ilí² tyalín² fu Fenice. Tsu Fenice do coon²¹ fuu²¹ náa¹ ti' jmi²¹ tyu² to² Creta do. Joon roon¹ 'e fuu²¹ lí jo tii¹³ tyí² 'áai. Do-o itéen¹in jii¹³ la ti jii²¹ 'e jo 'ii²gi tyí².

'Áai¹ 'íi¹ tyí² ni jmi²¹'ñi³

13 Joon ti' xuu mo ga'láa² 'wii²¹² 'ii² tyí² lí' caai¹ tsá² tooin²¹² lí yooiin¹² ñi¹ líi¹² ilí²-i tsalín². Joon ga'woo^{21oo}o'o. Joon gangii²¹²na'a co' ti' jmi²¹ Creta do. 14 Mo ngayuui¹³xu joon gajnáa¹ coon²¹ tyí² 'gøøi¹³ 'áa¹ tsaa' barco do. 'E tyí² joon sii²¹ Nordeste. 15 Joon ga'láa² 'wii²¹² ga'la²a. Tsu 'wii¹³ jo líi²¹i'í tsajée¹gi'í coon¹³ tyí² do gacwoo^{21o}o'o gajée¹mo jna'a.

16 Gangii²¹²na'a caluu coon²¹ cwoo¹³ pi³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Claua li jo 'ii² tyí² 'áai¹. Líi¹ gacwoo²¹o'o to² yia'a gali¹oo'o gatyii²¹i' móo¹ 'e jó² caluu barco do. 17 Mo ngayuui¹³ gasaa¹a'a móo¹ do joon gajmee¹³na'a to² 'nii²¹² mi² cu' li' barco do. Coon²¹ 'e do-o cwo¹gi pi². Tsu 'wii¹³ 'goo²¹o tsataai² jee²¹² too¹³ 'e sii²¹ Sirte gaxíia¹o 'mi² jni¹³ tyí². Joon cwo¹-o wa'a gajée¹mo tyí² 'ii. 18 Mo gajná² jmi²¹² joon líi¹ 'ii² tyí². Joon galáa² 'wii²¹² gadya¹a laa²¹² ni jmi¹ni³ do la coon²¹ jo 'ii²¹gi. 19 Mo gati² 'ni¹ jmi²¹² coon¹³ cwoo¹o'o gadyi¹³a'a tsi jmi²¹ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya' barco do. 20 Líi¹ 'láai² jmi²¹² gangíi¹i jo mo gajné¹i ni¹ jon'gi núu¹. Coon¹³ jilaa²¹ tyí² 'e nigaⁱⁱ² do gaⁱ²-tsii¹ 'e jo lí² tein¹³gii¹ coonti.

21 Líi¹ 'láai² jmi²¹² ningóo¹ 'e jo mo tyée³e'e. Joon Poo² gajmaa¹a siin¹²in jee²¹² 'in tsá² do. Joon gajin²in:

—Tsañuu¹, tyú²gi woxu^u ganuu²oo' jilaa²¹ 'e gafo³oo do, womo jo ga'woo²oo' 'e Creta do. Joon jo gali² 'e faⁱ³ lo. 22 Pe nano tya²-oo' tsu jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo júuin²gii¹ fiin¹³ ga'iin²mo barco no. 23 Tsu ca nuu²¹ gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹in Dios 'aai¹ jna. Joongi jmóo³oo la to² tyu²u. 24 'In ángel do gasii²¹i jna: “Jo jmaa²a 'goo²¹o, Poo², tsu 'ná¹-a tyée¹u'u tyani 'in tyu² to² nifu tyiin¹ Roma. Tsu 'wii¹³ cwáain¹ tyio'o Dios iun⁰ø¹i jileei²¹ 'in téein² coon¹³ 'nu 'e tsi barco no.” 25 'Wii¹³ joon, tsañuu¹, —jin² Poo² do— tya¹-oo' tsu jo cu²-tsii coon¹³ Dios. Jo¹o líi²na jilaa²¹ 'e gasii²¹ 'in ángel do jna. 26 'Ná¹-a ixuu²¹na' nitsaa² caai¹ cwoo¹³ tyuun roon¹ ni jmi²¹ —jin² Poo².

27 Coon²¹ canuu²¹ mo gatsín¹ tún² semóo¹³ 'e gangii²¹²na'a Claua do gatyalii²¹i' coon²¹ ni jmi²¹ sii²¹ Adria. Gajnáa¹ tyí² cu' li' li ngalii²¹i' do. La 'woo¹ tyiiánuu¹ 'in tyan¹ barco do galili³i 'e nigatyéen¹in li' coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹. 28 Joon gatyaa¹ 'ii²¹ xiiati jii¹³ 'o² jmi²¹ do. Joon ni'o²o dyadya¹ tsi jnúu² metros. Joon mo gati² nifugixu gatyaa¹ 'ii²¹ tún¹. Joon ni'o²gixu jii¹³ dyíia² dyíia¹ metros. 29 Tsu 'goo²¹o wana gatyuin² cuun²¹² joon

gaxíia² tyán² ñi'loo¹³ li caluu barco do. Joon jaan¹ la 'ii²¹² ca jná². Seein²¹ faⁱ³. 30 La 'ii²¹² joon 'in tyan¹ barco do 'iin²¹²in cwiin¹o 'e tsi móo¹ do. Joon coon¹³ cwáain¹ la joon gaxíia²o móo¹ do tsi jmi²¹. Jmoo¹-o lawa'a ixíia² ñi'loo' do li' tyani barco do. 31 Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'in tyu² to² 'láa² do:

—Wana 'inlo jo ján¹ tsi barco lo jo lí² tiin¹³naa¹.

32 Joon 'in 'láa² do gatyuu²o 'nii²¹² mi² si'núu¹u 'e do. Joon gangoo¹³ móo¹ do.

33 Joon la ti li jná²-a Poo² gacwo²o cwáain¹ 'in tsá² do 'e dø¹xu jile¹i'. Joon jii²in:

—Ningóo¹ tún² semóo¹ 'e 'naa' jo mo gacwúu¹naa' jon'gi mo tyee²ee'. 34 Mii³ii tyani³ii' 'e cøø¹³xuu' capi³ tsu 'elo-o 'e tyiin²gi 'e tiin¹³mo'. Ce jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo 'ee incwuui²¹.

35 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gatii² coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo¹-o 'maai¹³ Dios tyani jileei²¹. Joon gajmaa¹a ca 'no³. Joon galáa² 'wii²¹² gagøø²¹ø. 36 Tsifu joon jileei²¹ gatyaa¹-tsi. Joon galáa² 'wii²¹² gagøø²¹ø. 37 Joon jee²¹² jile¹e'e coontya dyia¹ tyuun¹mo'o jo ti jna'a 'ni¹ cíein¹³ tsi barco do. 38 Joon mo ngayuui¹³ gagøø²¹ø yaai¹-tsi jile¹e'e joon gadya²a trigo tsi jmi¹ni³. Coon¹³ 'e la joon jo 'ii²¹gi barco do.

Nga'oo²¹o barco jee²¹² too¹³

39 Mo gajná² 'in tyaan¹ barco do jo galicwii¹i cwoo¹³ do. Pe ganii²¹ coon²¹ cwáa¹ jmi²¹ jee²¹² nitsaa². Joon gasii²i wa'a lí² tsatyéein¹ barco do. 40 Joon gatyuu²u 'nii²¹² mi² tya' ñi'loo¹³ do. Gatú²o tsi jmi²¹ do. Gaⁱ²o jla¹ 'mopiin¹² 'e jmaa²¹i to² 'e jii¹³ barco do. Joon gasaa²¹o li 'ii¹ tyí² 'e 'mi² 'ii¹ tyani barco do. Joon 'e barco do galáa² 'wii²¹² gangatyéen¹mo fu nitsaa². 41 Pe mo gatyia¹ fu li seein²¹ tún² cwáa¹ jmi²¹² do, do-o ganga'oo²¹ 'e barco do jee²¹² too¹³. Líi¹ tá² gason¹ jii¹³ jo lí² jøø¹²gi. Joon li' caluu barco do galáa² 'wii²¹² gaffin¹mo coon¹³ 'e jmi²¹ jnoó¹ do. 42 'In 'láa² do la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'in taai² nuñi³ do la coon²¹ jo cwoo²¹ cwii¹ 'ido la 'ii²¹² cwa²a tyii²¹. 43 Pe 'in tyu² to² 'láa² do jo 'iin²¹²in júuin²

Poo² do. Joon jo gacwoo¹o júu³ 'e júuin² 'ido. Pe gaty^u² to² jileei²¹ 'in tii²¹ cwa² tyii²¹ tsataa²mo jmi²¹ nifu. Cwotyaliin²mo fu cwoo¹³ ty^u²¹. ⁴⁴ Joon 'in catyaa²gi do gangalín²mo tsín¹in ni 'mojiin²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'no³ barco do. Coon¹³ 'e la joon gatiin¹³mo jilee²¹ 'in tsá² do fu cwoo¹³ ty^u²¹.

28

Poo² taain¹ coon²¹ cwoo¹³ sii²¹ Malta

¹ Mo gatiin¹³na'a jile¹e'e coon'tya gali-nee²e'e 'e cwoo¹³ do nisii²¹ Malta. ² Jileei²¹ 'in niseein²¹ do líi¹ gaunjí²in jna'a. Joon gajmaa¹²a coon²¹ poo²¹² jí² fee¹ ts^u 'wii¹³ líi¹ cwí². Joongi líi¹ tsáa¹ jmí¹. Joon gasii²¹i jna'oo'o jile¹e'e 'e tsatyé¹na'a 'e untyaa¹na'a yiia'a. ³ Joon Poo² gauntii¹x^u coon²¹ poo²¹² 'no³ cwuu²¹² ty^u²¹. Joon la 'ii²¹² gadya²a jee²¹² jí² do gacwo¹ii¹ jaain²¹ mii²¹ cwii¹in 'wii¹³ tyí². Joon gacuu²¹u cwoo²¹ Poo². ⁴ Mo gani² 'in tsá² do 'e 'i¹in mii²¹ do cwoo²¹ Poo² joon gasii²i jee²¹² 'ii:

—Jaain²¹ 'in jngaai¹² tsá²-a 'in tsañ^u¹ lo. Fiin¹³ ga'ii¹³mo ni jmi¹ñi¹³ pe 'ii²¹ tya' Dios jo cwo¹gi seen²¹.

⁵ Joon gapiin² Poo² 'in mii²¹ do ni jí². Joon jo 'ee gali¹i. ⁶ Jilee²¹mo sijan² 'e iyii²¹ cwoo²¹o li gacuu²¹ mii²¹ do si jee²¹² cata 'ee ici¹²i jún¹mo. Pe líi¹ sijáan¹an. Joon mo gani²¹ jo 'ee lí² itsangii² 'ido gaunsi²mo 'e 'i¹-tsi. Joon galáa² 'wii²¹² faa²¹a 'e Poo² do líi¹i jaain²¹ dios.

⁷ Tyan' co' do-o roon¹on coon²¹ cwoo¹³ 'wó² tya' jaain²¹ tsañ^u¹ sii²¹ Publio. 'Ido-o 'in tyiin²gi 'in seen²¹ do. Joon 'ii ga'ii²¹i jna'a. Joon gaunjí²in jna'a tyú² líi¹ jee²¹² 'ni¹ jmi²¹². ⁸ Galí² 'e jmi²¹ Publio do niraain¹ tsaa¹³a. 'Y^u tyí²in joongi siui¹²i. Poo² ngafee¹²i 'ido. Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² ga'ii³ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo. ⁹ Mo galiñi¹i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seen²¹gi do gajalín² joon galáa²mo. ¹⁰ Joon líi¹ gaun'goo²¹ jna'a. Mo ngayuui¹³ joon ngatoo²o'o barco xiia²¹. Joon gacwo¹o jna'a jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyii¹ li tsaa²¹a'a.

Poo² gatyú¹a fu Roma

¹¹ Mo gangii² gaai²¹ sii²¹ 'e toon²¹o'on do joon ngatoo²o'o tsi coon²¹ barco 'e gajan¹ la 'ii²¹² gangii¹i jiin²¹ tya' tyí² do. Coon²¹ barco 'e nijó² fu Alejandría. Jée¹mo tyani coon²¹ lí² líi¹ dioses 'in sii²¹ Cástor coon¹³ Pólux. ¹² Joon gatyalii²¹i'i coon²¹ fuu²¹ tí¹ jmi²¹ sii²¹ Siracusa. Do-o gatoon²¹o'on 'ni¹ jmi²¹². ¹³ Mo ga'woo²o'o joon gangii²¹²na'a tyan' tí¹jmi²¹ ca gatyalii²¹i'i fu Regio. Mo gajná² jmi²¹ joon ga'ii² tyí² fu lí¹ tooin²¹² lí¹ yooiin¹³ ni¹. Joon mo gati² tún² jmi²¹²gi gatyalii²¹i'i fu Puteoli. ¹⁴ Do-o gatsee²¹na'a 'inlíi¹³ tsaru¹u'. Gasii²¹i jna'a 'e joon²o'on coon²¹ semóo¹ coon¹³on. Mo ngayuui¹³ joon ga'woo²o'o joon ngalii²¹i'i fu Roma. ¹⁵ Joon 'in tsá² jai² líi² néei¹ Roma do niganúu²o júu³ 'e jo¹o'o. Joon gajaunjiin¹in jna'a tí¹ tya'i fu¹ fu lí¹ sii²¹ Foro de Apio, joongi lí¹ sii²¹ Tres Tabernas. Mo gani² Poo² gacwo¹o 'maai¹³ Dios joon gatyaa²gi-tsi. ¹⁶ Mo gatyalii²¹i'i Roma do 'in ty^u² to² 'láa² do gajaan²¹mo 'in ngalín² 'nñi³ do tyani fii²¹² 'in ty^u² to² 'láa². Pe Poo² gacwo²¹ coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in 'aai¹ 'ii.

Poo² cwoo¹o júu³ fu Roma

¹⁷ 'Ni¹ jmi²¹²gi gangii¹i 'e gatyee² Poo² joon gaty^u² to² 'e jalín² tsá² Israel 'in tyiin²gi 'in néei¹ Roma. Joon mo galicaain²¹ 'ido gajin²in:

—Tsarú¹u', fiin¹³ jo 'ee gó² 'e gajmáa³aa tya' tsá² Israel coon¹³ jilaa²¹ tí² 'e si² tya' líi²¹² tsacøø¹³ 'wii¹³ joon gataan¹³na 'uu²¹²uu 'nñi³ Jerusalén. Joon gajaan²¹in jna tyani 'in 'oo¹o to² Roma. ¹⁸ Mo ngayuui¹³ gaunngii¹i jna gali'iin²¹²mo lá¹mo jna ts^u jiin¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² tyiia gatsaa²¹a wa'a ijngaa¹²i jna. ¹⁹ Pe 'in tsá² seen²¹ Israel do jo 'iin²¹²in ján² røø²¹. 'Wii¹³ joon gami³ii 'e 'in ty^u² to² nifu ijmaa¹a 'ii²¹ tyiia fiin¹³ jo 'ee tsaa² sá² jmáa³aa tya' tsagóo³oo. ²⁰ 'Wii¹³ joon nigatø¹øø 'naa' 'e jøø³øø joongi fuu²¹²uu 'naa'. Máa¹moo' jna si'núu¹³na cadena cwóo³oo ts^u 'wii¹³ líi²na la líi² jileei²¹ tsá²

Israel. Lí²na 'e Dios ijmáa¹a tiin¹³na' —jin² Poo².

²¹ Joon 'in tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Jna'a jiin¹³ coon²¹ jí² jo mo 'ii¹³na'a tya' tsá² néei¹ Judea cwáain¹ tyi'i. Jon'gi tsa-goo²¹²o' néei¹ do wa'a nijalín² faa²¹a 'laa²¹ tyi'i. ²² 'iin²¹²mo jna'a nuu²¹u'ün jilaa²¹ 'e 'i¹-o'o. Tsu née² jna'a 'e la caan²¹mo faa²¹ tsá² 'laa²¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ 'múui² lo —gajin²in.

²³ La joon gataan² coon²¹ jmii²¹² gatyalín² fúui¹ tsá² li tyiin¹ Poo² do. Joon ca'aa²¹ tiin¹³ ca nuu²¹ faa²¹a Poo² cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Coon¹³ jí² tya' Moisés joongi coon¹³ jí² tya' tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calií, coon¹³ 'e la joon gatyá¹-tsi tsá² do wa'a ja²mo líii² Jesus. ²⁴ Joon 'inlíii¹³ ga'ii²¹mo jilaa²¹ 'e faa²¹ Poo² do. 'Inlíii¹³gi jo jo¹ galíii². ²⁵ Ga'láa² 'wii²¹² ngaliin¹mo tsu 'wii¹³ jo røø²¹ síi²i jee²¹² 'ii. Joon gajin² Poo²:

—'E ja²mo gafaa²¹a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios mo gacwo¹o jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calií 'in sii²¹ Isaías 'e júu³ lo 'e jin²:

²⁶ Ngí¹ cwosii¹³ 'in tsá² no: 'Naa' nuu²uun' pe jo 'øøi²¹-oo'. 'Naa' jøø²øø' pe jo coon²oon' cwáain¹.

²⁷ Tsu ningali'waa²¹a-tsi 'in tsá² no.

Líi¹ gó² nuu¹un.

Yaamo jnii¹i unní¹i la coon²¹ jo jøø².

Jo-gi nuu¹un coon¹³ loocwóo¹o.

Jon'gi 'øøi²¹-tsi.

Jon'gi cii¹²i coon¹³ jna wa'a un'láa²na.

²⁸ Cwoliñi³oo' 'e nano tiin¹³ lingoo¹gi icwo³oo tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'e júu³ lo tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá². Joon inuu¹o.

²⁹ Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² 'elo 'in tsá² Israel do gangalín² síi²i líli¹ jee²¹² 'ii.

³⁰ Poo² do gajaan¹gi tún² jiin²¹gi coon²¹ inuu li cii²¹ 'laa¹³. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in tsalín² tsajøøi²¹² 'ii. ³¹ Lí²-i cwo²o júu³ tyú² tya¹ doñi'iin xiiala tyu² Dios to² tsá². Joon ga'e²e cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo jiin¹³ jo 'iin untyí²ingi 'ii.

Jí² gasii¹ in San Pablo tii²i 'in tsá² jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ Roma

Sii²i Poo² 'e jí² lo tya' tsá² néei¹ Roma

¹ Jna-a, Poo², sii²na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma. Jmóo³oo jii¹³ la to² tyu² Jesucristo. Joon Dios Jmii²¹ gatyii¹³in jna 'e líi¹na apóstol tya'a. Joon gatø¹²ø Dios jna 'e cwóo³oo júu³ tyú² tya'a tya' xiiala itiin¹³ tsá².

² Joon ni jí² tya' Dios 'e gajmaa¹a 'in tsá² 'in nigacwo²o júu³ tya' Dios la mo jéei¹, Dios ga'íi²i júu³ la mo jéei¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ tyú² do. ³ Joon 'e júu³ do faa²¹a cwáain¹ tya' Joon¹ Dios Jesucristo 'in líi¹i Ña'ñu¹u'. Joon cwáain¹ tya' 'e gacwéi¹ 'in Jesucristo lo juncwii²¹ galíi¹i jún² tya' líi²¹² røøi¹³ David. ⁴ Pe joon mo gajii¹in jee²¹² líi²¹² gajmaa¹a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios júu³ 'e Joon¹ Dios 'ii, 'in líi¹ to² fee¹gi 'ii. ⁵ Joon coon¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyii¹ ga'ii¹³na'a 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ jna'a joon 'e cwo²¹o júu³ tya'a la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e liseein²¹ 'in jo¹ líi²in joon jmáa¹a nuu¹³u. ⁶ Joon 'naa' líi¹naa' tsá² 'in niganúu²un 'e júu³ do, joon Dios tø¹²ø 'naa' 'e lín²naa' tsá² tya' Jesucristo.

⁷ Sii³na 'e jí² lo tyi'naa' 'in néei¹ Roma 'in Dios 'iin²¹²in joon gatø¹²ø 'e lín²in tsá² tya'a. Mí³ii tyani Dios Ñu¹u' joongi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'e cwauncwaa³i 'naa' joon 'e seen²¹naa' 'e tyú².

Tin²¹²in Poo² tsafee¹³i 'in néei¹ Roma

⁸ Nifu, coon¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyi' 'iin²¹²na cwóo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ jileei²¹ 'naa' tsu¹ la caain²¹ juncwii²¹ faa²¹a tsá² xiiala jai² líi²naa' Dios. ⁹ Joon Dios ñi¹o xiiala tii¹³-tsii 'naa' coon¹³ júu³ tyú² tyiia. Joon ce caain²¹-tsii jmóo³oo la to² tyu² Dios, cwóo³oo júu³ cwáain¹ tya' Joon¹on. ¹⁰ Mí³ii tyani Dios wa'a lí² gó³oo yajøø²na 'naa' coon¹³ 'e 'yaa¹-tsi Dios tsu

ningóo¹ 'áai¹ 'e 'iin²¹²na gó³oo. ¹¹ Tsu 'iin²¹²na gó³oo wa lí² cwóo³oo 'naa' coon²¹ 'e uncoon¹³ 'naa' 'e lí² ngí²naa' 'e tyú²gi coon¹³ Dios, joon 'e seen²¹naa' 'e tá²gi taain²¹²-oo' coon¹³ 'e jai² líi²naa'. ¹² Pe fo³oo 'e lí² tya¹-tsi' la 'oo²¹ yii-a' coon¹³ la jai² líi²naa' la líi²i jna'a.

¹³ Tsaru¹u', 'iin²¹²na 'e liñí² 'naa' 'e 'láai²naa¹³ ga'í¹-tsii wa igó³oo yajøø²¹²na 'naa' pe ca nano jo mo galí³ii gó³oo. Niga'í¹-tsii gó²oo wa lí² 'iin³ to² júu³ tyiia jee²¹² 'naa' la nigalí² 'iin³ to² li catyíia². ¹⁴ Tsu jna-a tii²na fuu²¹²uu jilee²¹mo tsá², la tsá² néei¹ fuu²¹ si moo²¹ 'ee, 'in 'øøi²¹-tsi si jo 'øøi²¹-tsi 'ee. ¹⁵ Joon tsu cwáain¹ tyiia nináa¹ tyú² tyiia icwo³oo 'naa' 'in néei¹ Roma 'e júu³ tyú² tya' Dios tya' xiiala itiin¹³ tsá².

Untyú¹ Dios tsá² jii¹³ coon¹³ 'e jai² líi²i tsá²

¹⁶ Jo fa'ii²¹ líi²na júu³ tya' Dios 'e jmoo¹o tiin¹³ tsá² tsu 'e júu³ lo 'ii²¹ tya' Dios 'e jmá¹ tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jai² líi². 'E júu³ lo ijma¹ tiin¹³ tsá² Israel nifu pe jmá¹o jon tiin¹³ tsá² 'in jo seein²¹ Israel. ¹⁷ Joon 'e júu³ lo 'e²e jna' 'e jmoo¹o Dios tyú¹ tsá² jii¹³ coon¹³ 'e jai² líi² tsá². Tsu jin²in ni jí² tya'a: "Jileei²¹ 'in 'ii²¹ Dios coon¹³ 'e jai² líi² iseen²¹mo coon²¹ tøø²mo."

Tsaa² tya' tsá²

¹⁸ Joon née³oo' i'é² Dios, 'in tyíin¹ ñu¹fú², wúu¹ 'áai¹ 'in 'eei¹ 'ii joon jmoo¹o 'e gó². Coon¹³ 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² no jni²¹mo 'e jai² tya' Dios. ¹⁹ Tyú² ñii¹ 'in tsá² no jilaa²¹ 'e lí² cwii¹in tsá² Dios tsu 'ña'a Dios niga'e² 'ii. ²⁰ Tsu lí²-i liñí¹ tsá² 'e jo jnéei¹ tya' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios. Ca mo garón¹ juncwii²¹ liñí¹ tsá² tyú² 'e Dios 'ii joon 'oo¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Joon coon¹³ la joon jo lí² wa jo tsaa² tya' 'ido sá². ²¹ Xu¹fiin¹³ 'in tsá² do galicwii¹mo Dios la joon jo mo gaun'goo²¹o 'ii 'ido lawa Dios jon'gi nigacwo¹o Dios 'maai¹³. Xu¹joon lí¹ galaa²¹ 'wii²¹² 'i¹-tsi 'e jo 'ee to² 'ii³. Galinuu¹gi 'e gó² 'e 'øøi²¹-tsi. ²² Jin²in 'in tsá² no 'e ñii²¹²-tsi pe coon¹³ la joon galí¹i tsá² caa²¹mo. ²³ Joon gaunsi²i 'e 'ya²gi tya'

Dios Jmii²¹, 'in jo tyéi¹, tya' dioses jmee¹i tsá² 'in líi¹i la líi¹i tsá², 'in tyéi¹. Joon ca dioses tya'a 'in líi¹i la líi¹i joo²¹ tsí² cwáa¹, si mii²¹ 'ee, si joo²¹ ti tyán² tíi² 'ee, gajmee¹i 'in tsá² do.

²⁴ Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii ilii¹i 'in tsá² do jmáa¹a jiin¹³ 'e gó² la tí²-tsi. La joon gajmaa¹a jilaa²¹ 'e gacwo¹o tsá² fa'ii²¹ coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ 'in catyaai². ²⁵ Gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'ii tsu 'wii¹³ jo jo¹ galíi²i 'e jai² tya' Dios pe jo¹o galíi²i 'e júu³ tajuu²¹ do. Joon 'in tsá² do gaun'goo²¹o joon gajmaa¹a nuu¹³ 'e gajmaa¹a Dios la 'ii¹³ 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹. Jiin¹³ 'ii-o 'e tíi²i 'e un'goo²¹o tsá² coon²¹ tøø²mo! Amén.

²⁶ Tsu 'wii¹³ joon gatúu²mo Dios Jmii²¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in yaai 'e cwo¹o tsá² fa'ii²¹. Joon ca tsamí² gaunsíi²i 'e jmoo¹o la tíi²i jmáa¹a coon¹³ tsañuu¹. ²⁷ La joon jon tsañuu¹ gatúu²o jmoo¹o la tíi²i jmáa¹a coon¹³ tsamí² joon suun¹mo tsañuu¹ ruu²¹i. Joon tsañuu¹ jo jmáa¹a la 'oo²¹ 'ii 'e cwo²o fa'ii²¹ tsá². Joon moo¹ taa²¹²i 'e iní²i wúu¹ 'wii¹³ 'e gó² jmoo¹o.

²⁸ Joon tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²in 'in tsá² do licwii¹ingi Dios Jmii²¹, nigatúu²mo Dios 'ii ilí² jmáa¹a 'e jo tíi²i jmáa¹a. ²⁹ 'In tsá² 'in líi²i la joon sirøø¹i jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o: 'láa¹a coon¹³ tsamí², joon sóo²-tsi, joon suun¹mo 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Sirøø¹i 'e tsí² wúu¹i 'ido, joon tsá² 'in jngaai¹³ tsá² 'ii, joon ngíi¹ to² 'noo¹ mii¹³, joongi tajúu³i. Joongi faa²¹a 'e gó² tya' tsá², jmaa¹a júu³ 'atsaa²¹. ³⁰ Cwo²o tsaa² tsá² xeei²¹ 'uui²¹ joon 'e¹mo Dios, joon ungoøø¹i tsá² xeei²¹ joon jmoo¹o jløø³ joon 'gøøi¹³ 'áai¹ júu³ tya'a. 'In tsá² la 'ii jooi²-tsi jmáa¹a 'e gó² joon jo jmáa¹a nuu¹³ tsacøøi¹³ tya'a. ³¹ Tsá² 'in jo 'øøi²¹-tsi 'ii, jo untsiin¹ júu³ tya'a joon 'wa²-tsi joon jo ñii¹ xiiala jmaa¹a fee¹-tsi tya' tsá² xeei²¹, jo lii¹i jmáa¹a 'wo²-tsi tya' tsá² xeei²¹. ³² Tyú²-u ñi¹ 'in tsá² lo to² gatyú² Dios, ñi¹o jon 'e tíi²i júuin² 'in jmoo¹o 'e gó² lo pe jo 'ee líi¹ 'ee jmoo¹-o jiin¹³ la jmoo¹o do. Joon ca jløøi¹³ wa ní² 'iin jmoo¹o la do-o jon.

2

Dios jmaa¹a 'ii²¹ 'e la jai²

¹ Tsu 'wii¹³ joon 'nu-u, doñi¹iin líi¹u'u, 'in jmaa¹o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ jo lí² wa'a jo tsaa² tyi¹i sá². Tsu mo jmoo²¹o 'ii²¹ tya' tsá² xeei²¹ 'e piin²¹² 'woo²¹o tsu jmoo²¹o jiin¹³ la jmoo¹o 'ido. ² Pe née³oo' 'e jmoo¹o Dios 'ii²¹ røø² mo 'íi² júu³ tya' 'in gajmaa¹a 'e gó² do. ³ ¿Ti líi²u 'e láa²u 'e 'ii²¹ ijmáa¹a Dios tya' tsá²? Tsu 'nu-u jmoo¹²o 'ii²¹ tya' 'in tsá² do 'in jmoo¹o 'e gó² pe jmoo²¹o jon jiin¹³ la jmoo¹o 'ido. ⁴ ¿Ti jo tsái¹-o'o 'e tyú² jmoo¹o Dios tyi' 'e 'wo²-tsi 'wii²¹² tyi'? ¿Ti jo ñi¹²i 'e 'wo²-tsi Dios 'wii²¹² tyi' 'e jmáa¹a 'e jaa²¹-o'o coon¹³ Dios? ⁵ 'Áai¹ 'wa²-o'o joon jo mo gajoo²¹-o'o joon coon¹³ la joon unfee¹gíi' 'e wúu¹ imóo¹³o mi tí² jmii²¹² ijmá¹ Dios 'ii²¹ røø²¹, ⁶ mo cón² Dios tya'a la coon²¹ nigajmaa¹a tsá². ⁷ Pe icwó² Dios coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in ga'no² 'e 'ya²gi tya'a, joon 'in 'í² júu³, joon 'in ga'no² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹a. ⁸ Pe 'nii²¹-tsi Dios i'e² 'e 'ii wúu¹ 'in 'iin²¹²in jiin¹³ 'ña'a, 'in jo jmoo¹o nuu¹³ la jai¹ jiin¹³ jmaa¹o nuu¹³un tya' jilaa²¹ 'e gó². ⁹ Joon ilisá² wúu¹ joongi fa'í³ tya' 'in jmoo¹o 'e gó² joon nifu tya' tsá² Israel pe ilisá²-a jon tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. ¹⁰ Pe la joon jon icwo² Dios 'in jmoo¹o 'e tyu' 'e 'ya²gi tya'a coon¹³ ya júu³i joon iliseein²¹ tyú²-u nifu tya' tsá² Israel pe la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

¹¹ Tsu jo jmoo¹o Dios coon²¹ la jaain²¹ la jaain²¹ tsá², coon²¹ røø²¹mo jilee²¹mo tyaníi¹. ¹² Jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² jo mo galicwii¹ 'e ley tya' Moisés jo ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'e júu³ taa¹³ ley do pe jo sineei¹³ tsalín²mo li 'ii²¹. Pe jileei²¹ 'in ga'no² tsaa² galicwii¹ 'e ley tya' Moisés do ijmá¹ Dios 'ii²¹ tya'a jiin¹³ la jin² ley do. ¹³ Tsu 'in tsá² 'in nuu¹un 'e ley tya' Moisés do pe jo jmoo¹o, jo untyúí¹ Dios 'ii. Untyúí¹ Dios jiin¹³ 'in tsá² do 'in jmoo¹o nuu¹³un 'e ley do. ¹⁴ Tsu mo jmoo¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés, xufin¹³ jo cwii¹ 'e ley do, 'e lí²

lawa ley tya' ña'a. ¹⁵ Joon coon¹³ 'e jmoo¹⁰ do lí² lawa toon¹on 'e ley do tsi alma tya'a. Joon mi tí² jmü²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a 'e 'i¹-tsi ña'a icwó¹⁰ tsaa² si faa^{21a} 'wii²¹² tya'a 'ee. ¹⁶ Joon jmü²¹² joon ijmá¹ Dios 'ii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa^{1a} tsá² 'uuin²¹ coon¹³ 'e gajmaa^{1a} Jesucristo. Joon 'e 'ii²¹ ijmáa^{1a} ilí¹ la lí² 'e júu³ gacwó² jna tya' xiiala itiin¹³ tsá².

Xiiala lí¹i tsá² Israel coon¹³ ley tya' Moisés

¹⁷ Pe 'nū-ū fu^{21u} tsá² 'e lí^{1u} tsá² Israel, joon 'i¹-o'o 'e coon¹³ ley tya' Moisés do iseen²¹mo'o tyá²-ū joon unjløøi¹³ 'wo'o coon¹³ Dios tyi'i. ¹⁸ Ñí²-o'o 'e 'yaai¹-tsi Dios joon 'e ley do 'e² 'nū tyí¹³ⁱ 'e tyiin²gi. ¹⁹ Joon coon¹³ 'e 'øøi²¹-o'o lí^{2u} 'e lí²ⁱ uncoon¹³on 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios tyi'i tsa 'in tsá² do lí¹ⁱ lawa tsá² tiui² jo ñí² xiiafu tsalín². Lí^{2u} 'e lí^{1u} lawa jí² coo²¹ tya' tsá² néei¹ lí¹ nū²¹. ²⁰ Lí^{2u} 'e lí¹ⁱ cwo^{21o} cwáain¹ 'in báí¹ joon lí^{1u} tifo² tya' xuui²¹². Tsū 'i¹-o'o 'e coon¹³ 'e ley do 'oo^{21o} jilaa²¹ 'e jai² 'e 'øøi²¹-tsi tsá². ²¹ Joon 'nū-ū 'in 'e² tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹ⁱ jo 'e^{21e} 'wo'o? 'Nū-ū cwo^{21o} júu³ tya' Dios 'e jo jmá^{1a} tsá² 'uun²¹, ¿'ee lí¹ⁱ jmaa^{21a} 'uun²¹ 'wo'o? ²² 'Nū-ū foo^{21o} 'e jo lí² fee²¹ⁱ tsá² tsamí² tya' tsá² xeei²¹, ¿'ee lí¹ⁱ jmoo^{21o} la joon 'wo'o? Nū-ū galí^{1e}mo'o dioses 'in jo jai² tya' tsá², ¿'ee lí¹ⁱ 'úun²¹un 'e sá² cwo¹ tya'a? ²³ Unjløøi¹³ 'wo'o coon¹³ ley do pe ifaa²¹ tsá² gó² tya' Dios tsū 'wii¹³ jo jmoo²¹on la to² tyū^{2u} 'e ley do. ²⁴ Tsū ni jí² tya' Dios jin': "In tsá² jo seein²¹ Israel faa^{21a} gó² tya' Dios tsaa² tyi'naa'."

²⁵ 'E la ja²mo 'íi³mo to² 'wa'a lí¹ⁱ tsá² lí² circuncidado. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e lí² do 'e gacwo^{2o} Dios Abraham mo ga¹ⁱ júu³ jai² tya'a do. Gatū^{1u} loo²¹ yū¹ cúun¹ xuui²¹².) 'Íi³mo to² 'e lí² do wa'a jmá¹ tsá² nū¹³ 'e ley tya' Moisés do. Pe wa jo jmá¹ tsá² nū¹³ 'e ley do 'e lí¹ lawa jo 'ee galí¹ⁱ 'e lí² do. ²⁶ Joon wana jmoo¹⁰ tsá² jiin¹³ la to² tyū² ley do pe jo mo ga¹ⁱ 'e lí² do ilí²in tyani Dios lawa galí¹ 'e lí² do tya'a. ²⁷ Joon 'in nigajmaa^{1a} nū¹³ 'e ley do, fiin¹³ jo ga¹ⁱ 'e lí² do, ijmáa^{1a} 'ii²¹ tyi'i

'in niga¹ⁱ 'e lí² do pe jo gajmaa^{21a} nū¹³ fiin¹³ 'oo^{21o} 'e ley do toon¹on ni jí². ²⁸ Joon jon' tsá² Israel la jai² 'ii²¹ 'in niga¹ⁱ jiin¹³ 'e lí² do ngú¹ taan²¹²in. Joon 'e circuncisión la jai² jon' jiin¹³ 'e lí² do 'e jmá¹ tsá² coon¹³ ngú¹ taain²¹² tsá². ²⁹ 'In tsá² 'in lí¹ⁱ tsá² Israel la jai² lí¹ⁱ la joon coon¹³ 'e 'i¹-tsi. Joon 'e circuncisión la jai² lí¹ la lí¹ coon²¹ to² gajmaa^{1a} 'in Espíritu Tyá² tya' Dios coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² jon'on 'e loo²¹ itá² tsá² do la to² tyū² ley. Joon 'in lí¹ⁱ circuncisión la jai' jon' wa' 'ii²¹ tsá² 'ii²¹ pe Dios 'in 'ii²¹ 'ii.

3

¹ Wana la joon, ¿'ee to² 'e jmaa¹ wa'a lí¹ⁱ tsá² tsá² Israel si 'ee to² 'íi³ 'ee wa'a lí¹ⁱ tsá² lí² circuncisión? ² 'Áa¹mo 'íi³ to² lí²na joon tya' 'láai² 'iin¹³. Nifu gacwo¹⁰ Dios 'in tsá² Israel do 'e júu³ tyá² tya'a. ³ ¿'Ee lí^{2u}? Wa mo jo gajai² galí²ⁱ 'inlí¹³ 'in tsá² do, ¿ti lí^{2u} 'e coon¹³ la joon jo iuntsiin¹ Dios 'e júu³ ga¹ⁱ do? ⁴ ¡Jo lí² la joon! Tsū Dios ijmáa^{1a} la jai² xūfiin¹³ jilee²¹mo tsá² tajúu³. Tsū ni jí² tya' Dios jin²in: Ijin²in tsá² 'e jai² jilaa²¹ 'e nigafaa^{13a}, joon mi jmá¹ tsá² 'ii²¹ tyi'i icwo^{1u} 'in tyú¹.

⁵ Pe wana tsaa² tyi' jmaa¹ⁱ to² 'e 'ee^{1e} 'e jmoo¹⁰ Dios 'ii²¹ røø²¹, ¿ti jon' 'e gó² jmoo¹⁰ Dios mi 'e^{2e} jna' wúu¹? ('E fo^{3oo} jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá².) ⁶ ¡Jo lí² la joon! Tsū wana lí² jmá¹ Dios 'e gó², ¿xiiala lí² jmá¹ 'ii²¹ tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹?

⁷ Joon wana júu³ tajuu²¹ tyiia jmaa¹ⁱ to² 'e jmoo¹⁰ 'ya²gi 'e jai² tya' Dios, ¿'ee lí¹ 'óo³gi tsaa²? ⁸ Wa lí¹ la joon, ¿'ee lí¹ jo jmoo^{21o} 'e gó² tsū coon¹³ la joon 'e lifee¹gi 'e tyá²? 'Inlí¹³ 'in 'iin²¹²in jmá¹ 'e gó² tyi'i 'e jin^{2o} 'e la joon 'é² jna'a. Pe tí²mo 'in tsá² do 'ii²¹ 'e wúu¹ iní².

Jilee^{21o} røø^{2na} tsaa²

⁹ ¿'Ee lí^{2u}? ¿Ti tyú¹gi tyijna' 'e lí¹na' tsá² Israel lagi 'in catyaa² do? ¡Jo lí¹ la joon! Tsū røø^{2na} tsaa² la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo seein²¹ Israel. 'E coon¹³ la joon tyū^{2u} tsaa² to² jilee²¹ tsá². ¹⁰ Joon ni jí² tya' Dios jin²in:

Jo 'in seein²¹ 'in tyú¹ tyani Dios jii¹³ jaain²¹ jo seein.

11 Jo 'in seein²¹ 'in 'øøi²¹-tsi. Jiin¹³ jaain²¹ jo seein²¹ 'in 'naa¹i Dios.

12 Jilee²¹mo ningalín² lí' caai²¹. Jo 'ee to² 'íin³ jiin¹³ jaain²¹.

Jo 'in seein²¹ 'in jmá¹a 'e tyá², jiin¹³ jaain²¹ jo¹ seein²¹.

13 'E júu³ 'e 'woo²¹ 'oo²o lí la lí 'e jmá¹ 'e 'woo²¹ coon²¹ 'aa¹ tya' líi²¹² 'e sinó¹.

Joon coon¹³ ni sii¹³; jmoo¹o júu³ tajuu²¹.

Joon lawa 'ootyí² tya' mii²¹ taa¹³a 'oo²o.

14 Jmaai¹³ júu³ 'laa²¹ coon¹³ júu³ tsii²¹² wúu¹i 'yeei²¹ 'oo²o.

15 Coon¹³ jon¹on tí² to² 'iin²¹²in jngaa¹³i tsaruu²¹.

16 Doñixiaa' tsalín² 'in tsá² do jmai² mii¹³mo coon¹³ 'e gó².

17 Joon 'e fu¹ 'e ngí¹ tsá² 'e tyá² jo mo gal-icwii¹ 'in tsá² do.

18 Jo 'ee 'i¹-tsi wa' un'goo²¹o Dios.

19 Joon né²o' 'e jilaa²¹ 'e jin² 'e ley 'e sá² la mo jéei¹, jin²o tya' 'in tsá² 'in tíi²i jmá¹ 'e ley do. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹gi cwáain¹ tya' tsaa² tya'a. Joon coon¹³ la joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ tíi²i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a. 20 Tsu Dios jo untyú¹ jiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ la to² tyu² ley do. 'E ley do jmaa¹i to² jiin¹³ 'e liné²o' 'e niga'ná²a' tsaa².

Jmaa¹a Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e jai² líi²i tsá²

21 Pe nano né²o' xiiala lí² untyú¹ Dios tsá² jo 'ee unjí²i 'e ley do. Joon 'e jí² 'e taa¹³ ley do joon 'e jí² gajmaa¹a 'in tsá² gacwó² 'e júu³ tya' Dios la mo jéei¹ faa²¹o cwáain¹ tya' 'elo. 22 La lo lí² untyú¹ Dios jilee²¹ tsá² 'in jai² líi²i. Untyú¹mo Dios jilee²¹ 'in jai² líi² 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tya'a. Joon jilee²¹mo coon²¹ røø²¹ líi¹i la jaain²¹ la jaain²¹; 23 tsu jilee²¹mo niga'nóo²o tsaa² joon jiin¹³ jaain²¹ wa galíi¹i la 'iin²¹²in Dios. 24 Pe Dios untyú¹ tsá² coon¹³ 'e fee¹-tsi, jo 'ee gajmaa¹a tsá², tsu jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá² jiin¹³ coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo Jesús 'wii²¹² tya'a. 25 Joon Dios gacwoo¹i Cristo lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² mo

gajúun²in. Joon mo jai² líi² tsá² Cristo 'íi³mo to² 'e fa¹ do. Joon coon¹³ la joon ga'e²e Dios tsá² 'e xufiin¹³ 'wó¹-tsi coon¹³ 'e tsaa² ga'nóo²o tsá² la mo jéei¹ røø²¹ 'ii²¹ tya'a. 26 'E²e tsá² jon 'e røø²¹ 'ii²¹ tya' Dios nano joon røø²¹ 'ii²¹ tya'a ciiin²¹gi mi untyú¹i tsá² 'in jai² líi² Jesús.

27 Wa lí¹ la joon, ¿ti lí² jmoo²¹o' jloo¹³ 'e tyú¹na'? Jo lí¹i la joon. Tsu jo mo gali¹i 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ gajmoo²¹o' jiin¹³ la to² tyu² ley do, inlii¹o' jmoo²¹o' 'e tyú¹na' tsu 'wii¹³ ja²mo galíi²na' Jesucristo. 28 Coon¹³ la joon né²o' 'e untyú¹ Dios tsá² tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²i tsá² jo cwáain¹ cón² Dios wa nigajmaa¹ la to² tyu² ley.

29 ¿Ti líi¹ Dios Jmii²¹ jiin¹³ Dios tya' tsá² Israel? ¿Ti jon' líi¹mo jon Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel? Tyú² né²e' 'e 'ii-o líi¹i Dios tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel 30 tsu jiin¹³ jaan²¹mo Dios seein²¹. Joon untyú¹ Dios 'in líi¹ lí² circuncisión tsu 'wii¹³ jai² líi²i joon untyú¹mo jon 'in jo líi¹ 'e lí² do tsu 'wii¹³ jai² líi². 31 Wa lí la joon, ¿ti jo jmoo²¹o' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'e jo 'ee to² 'íi³gi 'e ley do? ¡Esa la joon! Lí' cii¹³i jmoo²¹o'. Jmoo²¹o' 'e iuntsiin¹ tsá² 'e jin² 'e ley do.

4

Xiiala gauntyú¹ Dios Abraham

1 ¿'Ee ifá³a' cwáain¹ tya' 'líi²¹² tsá² feei¹ tyi' Abraham? 2 Tsu wana gauntyú¹ Dios Jmii²¹ Abraham tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa¹ lí²-i jmáa¹a Abraham 'e unjløøi¹³ 'ña'a. Pe jo lí² unjløøi¹ 'ña'a tyani Dios. 3 Pe ni jí² tya' Dios jin²in: "Ja²mo galíi²i Abraham Dios, joon coon¹³ la joon gauntyú¹mo Dios 'ii." 4 Tsu mo jmoo¹o tsá² to² 'in fii²¹² do jo cí¹ 'e 'leei¹³ tsá² do lawa' 'e 'yaai¹-tsi pe lawa'a 'e røø²¹i. 5 Pe wana jai² líi² tsá² Dios, 'in untyú¹i 'in røøi²¹ tsaa², joon jo 'ee gajmaa¹ 'in tsá² do, pe coon¹³ 'e jai² líi² 'in tsá² do untyú¹mo Dios Jmii²¹ 'ii. 6 Joon 'líi²¹² David gajin²in xiiala jløøi¹³ 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios Jmii²¹ jmaai¹³ coon¹³ 'e jai² líi² jo 'e cwáain¹ gacón² 'e gajmaa¹ 'in tsá² do. 7 Tsu David do gajin²in:

Jløø¹³mo jileei²¹ 'in nigajmaa¹a Dios fee¹-tsi 'wii¹³ tsaa² tya'a. Joon niga'in¹mo-tsi 'e niga'láa² 'ido.

⁸ Jløø¹³mo jon 'in tsá² do 'in jo cwáain¹ cón² Dios tsaa² tya'a.

⁹ Jo gacwó² Dios 'e lijløøi¹³ jiin¹³ 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² circuncisión do pe nigacwó² tya' 'in jo líi¹ 'e li² do jon. Pe gafaa¹³a' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham tsu 'wii¹³ jai² galíi²i. ¹⁰ Pe né²o' 'e nigauntyú¹ Dios Abraham la nu'gi 'e ga'ii²¹ Abraham 'e li² circuncisión do. ¹¹ Joon tsu 'wii¹³ gaja²mo galíi² Abraham Dios gacwo¹o Abraham 'e li² do 'e li la li coon²¹ sello 'e nigauntyú¹ Dios 'ii xufiin¹³ jo galí¹i 'e li² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ 'e líi²in Abraham 'in jmii²¹ jon tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹ la jo mo ga'ii²¹i 'e li² circuncisión do. La joon jon lí² untyú¹ Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi²i. ¹² Líi¹mo Abraham jmii²¹ tsá² 'in niga'ii²¹i 'e li² circuncisión do. Pe jon'on tya' 'in tsá² do 'in ga'ii²¹i jiin¹³ 'e li² do tya' cuerpo tya'a pe tya' 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'e li² do la joon jon ja²mo líi²i la jai² galíi² 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham la nu'gi ga'ii²¹i 'e li² circuncisión do.

Ti²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi²i Dios coon¹³ 'e jai² líi²i

¹³ Joon Dios ga'íi²i júu³ tya' 'líi²¹² Abraham coon¹³ jún² tya'a i'ii²¹mo 'e juncwii²¹ lo lawa coon²¹ 'e gatíi²i tya'a. Pe jo ga'íi²i Dios 'e júu³ do tya' Abraham tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a Abraham nuu¹³un 'e ley do, pe ga'ii²¹mo Dios Abraham 'e tyú² tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi²i. ¹⁴ Joon wana jiin¹³ 'in tsá² 'in nigajmaa¹a nuu¹³un 'e ley do i'ii²¹i 'e júu³ jai² ga'íi²i Dios jo 'ee to² 'íi³ 'e jai² líi²i tsá² joon 'ee júu³ jai² do 'e ga'íi²i Dios Jmii²¹ jo 'ee to² tí². ¹⁵ Tsu 'e ley do jmoo¹-o jiin¹³ 'e 'e² Dios tsá² wúu¹; pe mo jo leysá² jo lí² 'láa² tsá² tya' ley.

¹⁶ Joon coon¹³ la joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ ga'íi²i Dios coon¹³ 'e jai² líi²i, lawa coon²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios 'e jo jnaa¹ tsá²; 'e coon¹³ la joon ilí² tya' jileei²¹ jún² tya' 'líi²¹² Abraham. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ jai² do jon'

jiin¹³ tya' 'in jmoo¹o nuu¹³un 'e ley do, tya'a jon 'in jai² líi²i la nigajai² galíi² Abraham do, 'in líi¹i jmii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² tyani Dios 'in jai² galíi² 'ii. ¹⁷ La gajin² Dios sii²¹i; Abraham do mo gajin²in: "Gajmé¹na 'nu ilíin²un jmii²¹ tsá² fúui¹." Joon Dios do cwó²o juncwii²¹ tya' 'in najúin¹ joon jmáa¹a lisá² li jo 'e mo lisá² la mo jéei¹.

¹⁸ Jo cu²-tsi Abraham coon¹³ Dios. Joon xufiin¹³ nasuun¹mo 'e liseein²¹ yuun²¹ tya'a jo¹o galíi²i júu³ jai² ga'íi²i Dios tya'a, joon coon¹³ la joon galíi¹i "jmii²¹ tsá² fúui¹", jiin¹³ la gajin² Dios: "Jiin¹³ la tí² nuu¹ la joon ilí² tí² jún² tyi'i." ¹⁹ Pe xufiin¹³ xuu 'ná¹gi tsín¹ coon²¹ cíein¹³ jiin²¹ jo gatuu²¹ 'e jai² líi²i mo ga'í¹-tsi xiati jiin²¹ ningóo¹o 'ña'a coon¹³ tsamí² tya'a Sara do 'in nasuun¹mo 'e caan²¹in yuun²¹. ²⁰ Jo gacu²-tsi Abraham do jon'gi wa' jo jai² galíi²i 'e júu³ jai² 'e ga'íi²i Dios tya'a. Jiin¹³ jai²gi galíi²i jo cu²-tsi. Joon gaun'goo²¹o 'ido Dios. ²¹ Joon jo¹ galíi²i Abraham 'e lí² untsiin¹ Dios 'e júu³ jai² ga'íi²i do. ²² Tsu 'wii¹³ joon gauntyú¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² líi².

²³ Joon gataan¹an Dios ni jí² 'e nigauntyú¹i Abraham jon' jiin¹³ 'wii¹³ tya' Abraham do, ²⁴ pe gataan¹o ni jí² 'wii¹³ tyijna' jon. Tsu iuntyú¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii, 'in nigajmaa¹a jiin¹ Ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'líi²¹². ²⁵ Tsu Dios gacwóo¹i Jesús ijúun¹in ity² tsaa² tyi' joon gajmaa¹a jiin¹ 'ido tún¹ 'e lí² jmaa¹a 'e liseen²¹na' tyú² tyaní¹i.

5

Wana jai² líi²na' jo 'e tsaa² røø²¹na'

¹ Joon la joon tsu 'wii¹³ nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi²na' cwoaan²¹o' tyú² tyaní¹i 'wii¹³ 'e nigajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi'. ² Tsu coon¹³ 'e jai² galíi²na' niga'ii¹³na' 'e fee¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyijna'. Joon jmoo²¹o' jløø¹³na' siján³an' i'ii¹³na' 'e 'ya²gi tya' Dios. ³ Pe jon' jiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon¹³ 'e wúu¹ nee²¹en' tsu nee²¹o' 'e nee²¹en' wúu¹ 'e 'e²e jna' 'e jmoo²¹o' taa²¹a'. ⁴ Joon 'e jmó²o' taa²¹a do

jmoo¹o júu³ 'e nali¹i'. Joon 'e gali¹i' joon tsáa¹mo-tsi' 'e lí² jmá¹ Dios 'e júu³ ga¹hí²i do. ⁵ Joon jo fa¹hí² lí¹na' coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' tsu Dios nigacwo¹o jna' Espíritu Tyú² tya'a, joon 'in Espíritu Tyú² do 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² do lí²-i 'iin²¹²mo' tsá² la 'iin²¹²in Dios tsá².

⁶ Tsu la 'hí²¹² jo lí² jmó²na' tiin¹³na' yiaa', 'in Cristo do, mo gati² 'ii²¹, gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó². ⁷ 'Áai¹ tyan¹ to² wa'a júuin² tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹ xufiin¹³ 'in tyú²mo 'in júuin² do. Li cón² jo ngáa¹mo wa 'áa¹mo tyú¹ 'in 'ná¹ júin¹ do iliseein²¹ jaain²¹ tsá² 'in lí² júuin² cwáain¹ tya' 'in tyú¹ do. ⁸ Pe Dios, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in jna' gacwo¹o júin¹ Cristo 'wii²¹² tyi' xufiin¹³ tsá² røøi²¹ tsaa² jna'. ⁹ Joon nano, nigauntyú¹mo Dios jna' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyi' mo gajúun²in. Joon coon²¹ 'ii¹³gi lí²na' iláa¹i jna' 'e wúu¹ li tséi¹ 'wii²¹² tya'a. ¹⁰ Tsu wana gajmaa¹a Dios 'e seen²¹na' tyú² coon¹³on la 'hí²¹² 'eei²na' 'ii coon¹³ no gajúun²in Joon¹on; coon²¹ 'ii¹³gi lí²na' ijmáa¹a tiin¹³na' coon¹³ 'e seen²¹in tsu nano seen²¹na' tyú² coon¹³on. ¹¹ Pe jon' jiiin¹³ 'elo, pe jmoo²¹o' jløø¹³na' coon¹³ Dios 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi', tsu 'wii¹³ Cristo saan²¹an' tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹.

Adán coon¹³ Cristo

¹² Joon gaí² tsaa² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e ga'láa¹a jaain²¹ tsá² joon júun²mo tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² do 'e gaí² juncwii²¹. Joon coon¹³ la joon 'ná¹ júun¹mo jileei²¹ tsá² tsu jilee²¹mo niga'noo¹o tsaa². ¹³ La nu'gi 'e lisá² ley niga'noo¹o tsá² tsaa² xufiin¹³ jo gacón² Dios cwáain¹ mo jo ley mo sá². ¹⁴ Pe ca ga'noo¹o Adán do tsaa² ca gacwo¹ Dios Moisés 'e ley do gajúun²mo 'in niga'noo¹o tsaa² xufiin¹³ jo ga'láa¹a la ga'láa¹ Adán do. Joon mo 'øøi²¹-tsi tsá² 'e gajmaa¹a Adán do coon¹³ la jon lí² 'øøi²¹-tsi 'ee 'ná¹ jmáa¹a Cristo, 'in ijó¹ ciin²¹gi.

¹⁵ Pe 'e cwó² Dios tsá² 'yaai¹-tsi jo li la li 'e tsaa² ga'noo¹o Adán. Tsu coon¹³ coon²¹ tsaa² do, 'e ga'noo¹o jaain²¹ tsá², fúu¹mo tsá²

gajúin¹. Pe 'e nigacwo¹ Dios 'e tiin¹³ tsá², jo 'ee 'laa¹³ tyiin¹, 'wii¹³ jaain²¹, Jesucristo, fee¹gi lagi 'e tsaa² do, joon tyú²-u tya' tsá² fúui¹. ¹⁶ 'E tsaa² do tya' jaain²¹ tsá² jo li la li 'e jmoo¹o Dios tiin¹³na'. Tsu coon¹³ 'e coon²¹ tsaa² do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹. Pe coon¹³ 'e jmoo¹o Dios tiin¹³ tsá², xufiin¹³ 'láai¹ tsaa² ga'noo¹o tsá² iuntyú¹mo Dios 'ii jo 'e 'laa¹³ 'ná¹. ¹⁷ Galí² ijúun²in tsá² 'wii¹³ tya' tsaa² tya' jaain²¹ tsá². Pe coon²¹ 'ii¹³ 'lí¹gi tya' 'in untyú¹ Dios, jo 'ee 'laa¹³ 'ná¹, ilí² tyu²-u to² 'e juncwii²¹ múui² 'wii²¹² tya' 'in tsá² jaain²¹ 'in sii²¹ Jesucristo.

¹⁸ Coon¹³ cwáain¹ tya' Adán do galisá² 'ii²¹ tya' tsá² fúui¹ 'wii¹³ tsaa² tya' jaain²¹ tsá² do. Pe cwáain¹ tya' Jesucristo do gauntyú¹mo Dios jileei²¹ 'wii¹³ 'e tyú²-u gajmaa¹a 'in tsá² jaain²¹ do. ¹⁹ 'øøi²¹-tsi tsá², 'e coon¹³ 'e jo gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá², fúu¹mo ga'noo¹o tsaa² pe la joon jon 'e gajmaa¹a nuu¹³un jaain²¹ tsá² joon galí² 'e tyú¹mo fúui¹ tyani Dios.

²⁰ Joon 'e ley do 'e gajó² 'e lifee¹gi tsaa² tya' tsá². Pe li ganga'láai¹gi tsaa² tya' tsá² 'e feei¹-tsi Dios galifee¹gi jon. ²¹ Galí²-i la joon 'e la gajúuin² tsá² 'wii¹³ 'e tsaa² ga'noo¹o 'e feei¹-tsi Dios lí²-i jmá¹ tsá² tyú² tyaní¹i joon cwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo.

6

Na'li²¹²mo' wa' naa²¹gi' tsaa² pe jiiin¹o' coon¹³ Cristo

¹ ¿'Ee ijmoo²¹o' jon? ¿Ti 'naa²¹gi' tsaa² 'e coon¹³ la joon lí² 'e¹ Dios jna' xiiala fee¹-tsi tyi'? ² ¡'Esa la joon! Tsu na'li²¹²mo' wa' 'naa²¹gi' tsaa². Joon wa la joon jo lii¹gi' sáan¹³an' 'noo²¹o' tsaa². ³ ¿Ti jo ní² 'naa' 'e jile¹e' gasaa²¹na' jmí²¹ 'e ilicaan²¹na' coon¹³ Cristo Jesús, mo gasaa²¹na' jmí²¹ lawa'a 'e gajuun²¹mo' coon¹³on? ⁴ Lawa ga'á¹mo' caan²¹mo coon¹³ Cristo joon na'li²¹²mo'. Joon coon¹³ la joon lí²-i jiiin¹i' tún¹ 'e lisáan¹³an' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Tsu coon¹³ la joon gajiiin¹in Cristo jee²¹² 'li²¹² coon¹³ 'ii²¹ 'ya²gi' tya' Ñu¹u'.

5 Tsu wana uncaan²¹na' coon¹³ Cristo mo gajuun²in; la joon jon iuncaan²¹na' coon¹³on mo gajin¹in. 6 Tsu nee²¹o' 'e mo gajuin¹ Cristo tsaa¹ cruu¹³ jna'o' 'e lii¹na' lawa mo jeei¹ gajuun²mo' jon coon¹³on tsaa¹ cruu¹³ do. Joon coon¹³ la joon li² 'iin² 'e lii¹na' tsá² 'in ngii¹i to² 'noo¹o tsaa². Joon jo lii¹gi' tsa'leei¹³ jmoo²¹o' nuu¹³u' jiiin¹³ la to² tyu² tsaa² 'e gó². 7 Tsu lii²¹² jo li²gi' noo¹o tsaa². 8 Wa mo'o gajuun²na' coon¹³ Cristo tsaa¹mo-tsi' isaan²¹o' coon¹³on, 9 tsu nee²¹o' 'e mo ngayuui¹³ gajin¹ Cristo jee²¹³ 'lii²¹² do coonti jo jmi²¹² wa'a juuin²gi' tún¹. Jo li²gi' tyu² 'mó¹ to² 'ii. 10 Tsu mo gajuin¹ Cristo, cafu gajuun²in cwáain¹ tya' tsaa², pe nano la seen²¹mo seen²¹ tya' Dios. 11 La joon jon 'naa' cwoli¹naa' 'e 'lii²¹²naa' wa' 'noo¹gi' tsaa² pe cwoseen²¹naa' jiiin¹iin' tya' Dios sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' Cristo Jesús.

12 Tsu 'wii¹³ joon jo cwo²naa' yaanaa' 'e tyu² tsaa² to² 'naa' 'e jo jmaa²aa' nuu¹³uun' jilaa²¹ 'e gó² 'e soon²¹in ngú¹ taan²¹²naa'. 13 Jo cwo²oo' ngú¹ taan²¹²naa', jiiin¹³ xu, wa'a 'noo¹gi' tsaa². Li' cii¹³i jmaa²aa'. Cwo²oo' ngú¹ taan²¹²naa' Dios lawa tsá² 'in nijúin¹ joon gajin¹in tún¹. Cwo²naa' yaanaa' Dios 'e jmaa²aa' 'e tyu². 14 Tsu 'e tsaa² do jo li²gi' tyu² to² 'naa'. Joon jo lii¹naa' tsá² 'in 'ná² jmá¹ 'e ley dó², pe lii¹naa' tsá² 'in ga'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya' Dios.

Júu³ cwáain¹ tya' 'in tyu² to² jna'

15 ¿'Ee lii²naa'? ¿Ti 'naa²¹gi' tsaa² tsu 'wii¹³ lii¹na' tsá² 'in jo 'ná² jmoo²¹gi' 'e ley do pe lii¹na' tsá² 'in niga'ii²¹ 'e feei¹-tsi tya' Dios? ¡'Esa la joon! 16 Tsu tyu² ñi² 'naa', wa cwó² tsá² yaai, 'e jmáa¹a to² tya' jaain²¹ ñi'fii²¹² tsá² 'e jmáa¹a nuu¹³uun, lii¹i tsá² tya' 'in ñi'fii²¹² do. Joon 'ná² jmáa¹a nuu¹³uun to² tyu² 'ido. La joon ili² wa'a cwo² tsá² yaai 'e lii¹i tsá² 'in tyu² tsaa² to² 'ii, joon ijúun²in li tyéi¹, si cwo² tsá² yaai 'ee²¹ 'e jmáa¹a nuu¹³uun to² tyu² Dios 'e seen²¹ coon²¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ tsáa¹. 17 Pe cwocwó³o' 'maai¹³ Dios, xu'fiin¹³ galii¹naa' tsá² 'in tyu² tsaa² to² la mo jee¹, nigajmaa²aa' nuu¹³uun' la jai² 'e júu³ tyu²

niga'e² tsá² 'naa'. 18 Joon mo galáa²naa' jee²¹² tsaa² ga'ii¹³naa' 'e jmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹. 19 (Joon fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ 'e siii¹ tsá² 'e coon¹³ la joon²¹ lí 'øøi²¹-oo'.) Joon la gacwoo²naa' yaanaa' la mo jeei¹ 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e gó², la joon jon nano, cwo²naa' yaanaa' jmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ 'e liin²naa' coonti tsá² tya' Dios.

20 La 'ii²¹² lii¹naa' tsá² 'in tyu² tsaa² to² jo mo gajmaa²aa' coon²¹ juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹. 21 Pe ¿'ee gajmaa²aa' coon¹³ 'e gajmaa²aa' la mo jeei¹ 'e la no cwó² 'naa' fa'ii²¹? Jiiin¹³ 'e júun²moo'. 22 Pe nano niláa²moo' tsaa² joon ga'ii¹³naa' 'e jmaa²aa' la to² tyu² Dios. Joon coon¹³ 'elo lii¹naa' tsá² tya' Dios, joon li tyéi¹ i'ii¹³naa' coon²¹ juncwii²¹ itaa²¹a coon²¹ tøø²mo. 23 'E 'leei¹³ tsá² 'e jnaa¹a mo 'noo¹o tsaa² jiiin¹³ 'e 'ná¹ júun²mo. Pe cwo¹o Dios tsá², jo 'e 'laa¹³ tyiin¹, coon²¹ juncwii²¹ 'e taa²¹a coon²¹ tøø²mo sicaain²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Cristo Jesús.

7

Lawa'a icuu¹³mo cwo²¹o tsá² coon¹³ Jesús mo jai² lii²i tsá² 'ii

1 Tsaru¹u', cwii¹oo' 'e ley do, joon ñi³oo' 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² 'e ley do jiiin¹³ la jee²¹² 'e seen²¹mo tsá². 2 Lí¹ lawa jaain²¹ tsamí² 'in nicuui¹³ cwo²¹o. La 'ii²¹² seen²¹ 'in ñuu¹ tya'a do siciin¹in coon¹³ 'ido jiiin¹³ la to² tyu² ley do. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu² ley do 'e sicaain²¹ coon¹³ 'ido. 3 La joon wana tiui² tsamí² ñuu¹ tya'a la tyi seen²¹ ñuu¹ tya'a do, joon cuu²¹i cwo²¹o coon¹³ tsá² xeei²¹ joon 'noo¹o tsaa² lawa 'e cwuu¹i coon¹³ tsá² xee²¹mo. Pe wana nijúin¹ ñuu¹ tya'a, galáa²mo 'in tsamí² do 'e to² tyu² ley do joon lí²-i cuu²¹i cwo²¹o tún¹ jo 'e tsaa² 'noo¹o.

4 La joon jon 'naa', tsaru¹u', lawa'a nijúin¹moo' 'e tyu²gi' ley to² 'naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo. Joon coon¹³ la joon ilisá² coon²¹ 'e xiiá²¹ ityu² to² 'naa'. Joon nano nalii¹naa' tsá² tya' Cristo 'in nigajiiin¹ jee²¹²

'lɪi²¹². 'E coon¹³ la joon 'e 'iɪn³na' to² tya' Dios. ⁵ Tsɯ la jee²¹² 'e seen²¹na' 'e 'ná¹ jmoo²¹o' jiiin¹³ la 'iin²¹²in ngú¹ taan²¹²na', 'e ley do 'e jmáí¹ to² 'e unjnaa¹a-tsi 'e gó² 'e 'i¹-tsi ngú¹ taan²¹²na'. Joon 'elo jmaai¹ to² jiiin¹³ 'e 'ná¹ júun²mo'. ⁶ Pe nano nijúun²mo' 'e lí² tyú²gi ley to² jna' la galí¹ la mo jéei¹, joon naláa²mo' 'e lí² jmoo²¹o' la to² tyú² Dios coon¹³ 'e juncwii²¹ 'múui² 'e gacwó²o Espíritu Tyú² tyijna' jon' wa' jmoo²¹o' la to² tyú² 'e ley tsaai¹ do 'e toon¹on ni mo'jí² do.

'E² 'e ley do jna' 'ee 'e tsaai²

⁷ ¿Tɪ lí² faa¹³a' jon 'e ley do 'e lí¹ tsaai²? ¡Esa lí² la joon! Pe jo mo galicwii¹na' tsaai² wa jo mo galisá² ley do. Tsɯ wana 'e ley do jo mo gajin²in: “Jo cwasón²un 'e sá² tya' tsá² xeei²¹”, jo mo galiñi³ii 'e tsaai² wa'a sóon²in tsá² 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. ⁸ Joon tsifu mo nú³uun 'e ley do, 'e gó² 'e 'yɯ ngú¹ taan²¹²na galáa² 'wii²¹² 'e sóoin² jilaa²¹ níi² 'e gó² 'e sá². Tsɯ mo jo ley sá² jo cwíi³ jna tsaai². ⁹ Galisá² coon²¹ sii¹³ mo jo mo cwíi³ii tsaai² tsɯ jo ley do sá², joon galíi¹na 'e tyú¹moo tyani Dios. Pe mo ngíi²gi joon gajó² 'e ley do, joon 'e gó² 'e 'i¹-tsii lawa'a gajiiin¹o tún¹ joon galiñi³ii xiiala gó² 'e líi¹na tyani Dios. ¹⁰ Joon 'e ley do 'e gacwó² Dios 'e liseen²¹na tyú² tyaní¹i galí¹i galiñi³ii 'e seen²¹na 'e jmóo³oo 'e gó²; joon 'e gó² do lawa'a gajmáa³aa coon²¹ coon¹³ Dios. ¹¹ Tsɯ 'e gó² 'e 'i¹-tsii gacon²on jna too² coon¹³ 'e ley do. Galíi²na 'e uncaan²¹na coon¹³ Dios pe gajmáa³aa coon²¹.

¹² Joon 'e ley do 'e tyú² 'áa¹mo do; joon jilaa²¹ to² tyú² Dios 'e tyú² 'áa¹mo jon. Jmaai¹³ 'e røø²¹ tyú² Dios to² 'e jmaai¹ to² tya' tsá². ¹³ Wana la joon, ¿tɪ gajmaa¹a 'e tyú² do 'e líi¹na coon²¹ coon¹³ Dios? ¡Esa la joon! 'E gó² 'e 'i¹-tsii do gajmaa¹a 'e líi¹na coon²¹ coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon ga'e² jna xiiala lí¹ tsaai². 'E tyú² ga'e² jna xiiala lí¹ tsaai² 'e coon¹³ la joon liñi³ii xiiala gó² 'áa¹ lí¹ tsaai² do.

¹⁴ Nee²¹o' 'e gacwó²o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ley do. Pe ngú¹ taan²¹²na tyú² to² jna joon líi¹na lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' tsaai²

'in lí² jmá¹ nɯɯ¹³un jiiin¹³ la to² tyú² tsaai² do. ¹⁵ Tsɯ jo 'øøi²¹-tsii jilaa²¹ 'e jmóo³oo; jo jmóo³oo jiiin¹³ la 'iin²¹²na xɯjooon jmóo³oo jilaa²¹ 'e jo tí²-tsiiioo. ¹⁶ Pe wana jmóo³oo jiiin¹³ la jo tí²-tsii jmóo³oo, coon¹³ la joon jmóo³oo júu³ 'e tyú² 'e ley do. ¹⁷ Joon jon' jna 'e 'in jmoo¹o 'e gó² do pe 'e gó² 'e 'yɯ ngú¹ taan²¹²na. ¹⁸ Tsɯ ñí²oo 'e jo 'ee tyú² sá² tyiia jee²¹² ngú¹ taan²¹²na tsɯ 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² pe jo tí²na. ¹⁹ Jo jmáa³aa 'e tyú² 'e 'iin²¹²na xɯjooon jmáa³gii 'e gó² 'e jo 'iin²¹²na jmáa³aa joon jon' jna-a 'in jmoo¹o 'e do pe 'e gó² 'i¹-tsii 'yɯ ngú¹ taan²¹²na 'e jmoo¹o 'e do.

²¹ La lo tsangíi²na: mo 'iin²¹²na jmáa³aa 'e tyú² joon xɯ 'e gó² jmóo³oo joon. ²² Coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsii tí²-tsii 'e ley tya' Dios, ²³ pe li³i 'e 'yɯ ngú¹ taan²¹²na coon²¹ 'e jñii²¹ jo cwó² 'e jmáa³aa jiiin¹³ la 'iin²¹²na. 'E jñii²¹ do li la li coon²¹ ley tya' 'e gó² 'e 'yɯ ngú¹ taan²¹²na 'e tyú² to² jna 'e joon jo cwó² láai² jna.

²⁴ ¡Tsá² 'in fúu² 'áa¹ jna! ¿'iin 'in iláa¹i jna coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na ijmaa¹a ijúun²na? ²⁵ 'Ña'a Dios Jmii²¹ lí² láai¹ jna coon¹³ 'e gajmaa¹a 'Ña'ñɯ¹u' Jesucristo 'wii²¹² tyi'. ¡Maa¹³mo Dios! Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa 'e ley tya' Dios do tyú² jna to² pe coon¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na líi¹na tsa'leei¹³ tya' 'e ley tya' 'e gó² 'e 'yɯ ngú¹ taan²¹²na.

8

Xiiala lí¹ 'e juncwii²¹ cwó² Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹

¹ Joon nano jo jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús, 'in jo ngí¹ to² jmoo¹o 'e 'yaai¹-tsi ngú¹ taain²¹² pe jmoo¹-o 'e 'yaai¹-tsi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. ² Joon 'e ley tya' 'in Espíritu Tyú² do 'in gacwo² jna juncwii²¹ 'e sicaan²¹na coon¹³ Cristo Jesús nicaláai¹ jna tya' 'e ley tya' 'e gó² do joon wa'a 'e 'ná¹ júun²na. ³ Tsɯ Dios gajmaa¹a coon¹³ Cristo do jilaa²¹ 'e jo lí² jmáa¹a 'e ley tya' Moisés jiiin¹³ coon²¹ jmii²¹². Tsɯ 'e ngú¹ taan²¹²na' do gajmaa¹a la wa'a jo 'ee 'ii²¹ galisá² tya' 'e ley do 'e

untsiin¹in. Pe Dios gasii¹in Jóon¹on 'e tsa'í² ngú¹ taan²¹²na' 'e gacwó¹ 'ña'a lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí² tsa² tya' tsá². Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a 'ii²¹ tya' tsa² 'e 'y^u ngú¹ taan²¹²na'. 4 La lo gajmaa¹a 'e coon¹³ la joon lí² jmoo²¹o' jilaa²¹ 'e tyá² jiin¹³ la to² ty^u² ley do, jo 'ná² ngí²gí' to² ty^u² 'e ngú¹ taan²¹²na' pe lí² ngí²¹i' jiin¹³ la 'iin²¹²in 'in Espíritu Ty^u² do.

5 Joon 'in tsá² 'in ngí¹ to² jmoo¹o' jiin¹³ la to² ty^u² ngú¹ taan²¹²in, cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹²in do. Joon 'in ngí¹ to² jmoo¹o' jiin¹³ la 'iin²¹²in Espíritu Ty^u² do 'i¹-tsi jiin¹³ tya' 'in Espíritu do. 6 Joon wa ngí¹ tsá² cu²-tsi jiin¹³ coon¹³ 'e jmaai¹ to² ngú¹ taan²¹²in jmaai¹³ jiin¹³ 'e júun²mo pe wa 'i-tsi tsá² jiin¹³ tya' 'in Espíritu Ty^u² do jmaai¹³ 'e seen²¹mo tsá² joon sí¹i' tyá²-tsi tsá² tyani Dios. 7 Joon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi do lawa'a 'e¹mo Dios ts^u jo 'iin²¹²in jon'gí cwó¹ 'ña'a wa'a ty^u² ley do to² 'ii. 8 Ts^u 'wii¹³ joon, 'in ngí¹ to² jmoo¹o' jiin¹³ la to² ty^u² ngú¹ taan²¹²in jo lí² jmáa¹a la 'yaai¹-tsi Dios.

9 Pe 'naa' jo ngí²ii' to² jmoo²oo' jiin¹³ 'e 'yaai¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa', pe 'e 'yaai¹-tsi 'in Espíritu Ty^u² do. Ts^u 'in Espíritu Ty^u² do 'e 'yuu¹mo ngú² taan²¹²naa'. Joon wana jo 'yuu¹i 'in Espíritu Ty^u² do ngú¹ taan²¹²in tsá² jo lí¹i 'in tsá² do tsá² tya' Cristo. 10 Pe wana 'yuu¹i Cristo ngú¹ taan²¹²naa', 'in alma tyi'naa' jiin¹o ts^u nigauntyú¹mo Dios 'naa' x^ufiin¹³ ngú¹ taan²¹²naa' 'ná¹ ijúun²in 'wii¹³ tya' tsa². 11 Joon wana 'in Espíritu Ty^u² tya' 'in nigajmaa¹a jiin¹ Cristo Jesús jee²¹² 'lí²¹² 'yuu¹i jee²¹² 'naa', la joon jon 'in Dios do 'in gajmaa¹a jiin¹ Jesús ijmaa¹a jiin¹ jon cuerpos tyii' 'e 'ná¹ júun²in. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios 'in 'yuu¹i jee²¹² 'naa' ijmaa¹a jiin¹ 'naa'.

12 Ts^u 'wii¹³ joon, tsaru¹u', jo tí²na' ngí²i' to² ty^u² ngú¹ taan²¹²na'. 13 Ts^u wana ngí²ii' jiin¹³ la to² ty^u² ngú¹ taan²¹²naa', 'ná¹ júun²naa'; pe wana coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Ty^u² do jmoo²oo' 'e lawa'a 'e júun²mo ngú¹ taan²¹²naa'. Joon jo jmoo²¹gí' la to² ty^u² 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹naa'.

14 Jileei²¹ 'in 'e²e 'in Espíritu tya' Dios xiiala 'ná¹ ngí¹ lí¹i jóon¹ Dios. 15 Ts^u 'in Espíritu 'in niga'ii¹³naa' jo lí¹i la lí¹i¹ espíritu 'in ty^u² to² 'ii³ 'naa', 'in lí² jmá¹ 'goo²oo'. In Espíritu 'in niga'ii¹³naa' nigajmee¹i jna' jóon¹ Dios. Joon coon¹³ 'in Espíritu do fee¹³na' Dios: "Ñ^u¹u". 16 Joon 'in Espíritu do røø²¹ sí¹i coon¹³ espíritu tyi' 'e lí¹na' jóon¹ Dios. 17 Joon ilíin²na' jóon¹on i'ii¹³na' 'e tí²na' jiin¹³ la júu³ ga'í²i Dios tyijna'. Caan²¹mo coon¹³ Cristo i'ii¹³na' 'e tí²na' do. Ts^u mo nee²¹en' wúu¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo la joon jon i'ii¹³na' caan²¹mo coon¹³on 'e 'ya²gí tya'a.

18 Ts^u lí²na' 'e wúu¹ nee²¹e' nano jo 'ee to² tí² mi uncíin² 'e wúu¹ do coon¹³ 'e 'ya²gí ijneei²¹ tyijna' mi licíin²¹gix^u. 19 Ts^u la tøø² juncwii²¹ síj¹áan¹an 'áa¹mo ca mi tí² 'ii²¹ icwó¹² Dios jóon¹on jilaa²¹ 'e tí²i. 20 Ts^u 'e juncwii²¹ lo galí¹ 'e jo 'ee to² 'ii³-in. Galí²-i la joon jon' wa'a gali'iin²¹²in 'e fu juncwii²¹ la joon, pe ts^u 'wii¹³i la joon gali'iin²¹²in Dios Jmii²¹. Joon síj¹áan¹an ca mi lí¹ sí²i. 21 'E juncwii²¹ lo síj¹áan¹an ca mi láai² 'e gó² síjnii¹³ tya'a joon lí² 'ii²¹i 'e 'ya²gí 'e siláa²i la siláa² jóon¹ Dios. 22 Joon ca jmii²¹² no jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Dios 'oon²on. 'Oon²on la 'oon²on tsamí² mi lí¹ cuu²¹ tya'a iliseein²¹ jóon¹on. 23 Joon jiin¹³ 'e gajmaa¹a Dios do 'oon²on pe jna' jon 'ón²on' x^ufiin¹³ niga'ii¹³na' 'in Espíritu Ty^u² do lawa coon²¹ 'e tsáai¹ tsi' i'ii¹³na' jilaa²¹. 'Ón²on' 'áai¹ joon síj¹án³an' ca mi lí¹na' jóon¹ Dios 'in 'in gacwaan¹³in. Joon coon¹³ la joon 'e ngú¹ taan²¹²na' ilí² siláa² ts^u natiin¹³na' coon¹³ 'e síj¹án³an'. Pe wana jøø²ø tsá² 'e síj¹áan¹an joon jo síj¹áan¹gi. Ts^u wana 'e jøø²ø tsá² jo 'ná² síj¹áan¹an. 25 Pe wana jo jøø²¹ø' 'e síj¹án³a' 'ná¹ jon²du' coon²¹ tún².

26 Coon¹³ la joon jon 'in Espíritu Ty^u² do tya' Dios uncoon¹³ jna' coon¹³ jilaa²¹ wa jo pí³-tsi'. Ts^u jo né²na' faa¹³a' júu³ ty^u² jiin¹³ la tí²i jna'. Pe 'in Espíritu Ty^u² do mii¹i tyani Dios 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e saai¹-tsi 'e jo lí² faa²¹a coon¹³ jmí¹ tya' tsá². 27 Joon Dios, 'in ñí² jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá², ñí²o 'e 'iin²¹²in jin²in 'in Espíritu Ty^u² do ts^u 'wii¹³

'in Espíritu do mii¹i 'wii²¹² tya' 'in cwii¹in Dios jün¹³ la 'i¹-tsi Dios.

Li¹'i' sicaan²¹'na' coon¹³ Cristo

28 Tsu né²o' 'e jilaa²¹ 'e tsangí²'na' gajmaa¹a Dios 'e sá² 'e tyú² tya' 'in 'iin²¹²in 'ii, 'e tyú²-u tya' 'in gatø¹² Dios iuntsiin¹ jün¹³ la 'iin²¹²in. 29 Tsu 'in galicwii¹in Dios la mo jéei¹, 'ii jon nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wiin²¹² wa'a ilí²in la líi¹ Joon¹on, 'e coon¹³ la joon 'in joon¹on do ilí²in 'in feei¹gi jee²¹² 'in ruu²¹i fúui¹ do. 30 Joon 'in nigatyii¹³in Dios ca la mo 'wii²¹², gatø¹o jon; joon 'in nigatø²ø, nigauntyú¹mo jon; joon 'in nigauntyú¹ Dios, 'ii jon gacwo¹ Dios ilí²in la líi¹ Joon¹on do.

31 ¿'Ee jon 'e faa¹³a' cwáain¹ tya' 'elo? Wana 'i¹-tsi Dios 'e tyú² tyi', jo 'ee cwáain¹ tyi' wa 'ei¹ tsá² jna'. 32 Tsu wana jo¹ gasáai¹ Dios Joon¹on pe gajaan²¹mo Joon¹on 'wii²¹² tyijna', ¿ti jo cwo¹ Dios jna' jilaa²¹ caan²¹mo coon¹³ Joon¹on? 33 ¿'lin lí² cwo²o tsaa² 'in nigatyii¹³in Dios? Tsu Dios 'in niga'ii²¹i 'ii. 34 ¿'lin lí² píi²in li 'ii²¹? Tsu Cristo 'in nigajün¹ 'wii²¹² tya'a. Joon 'ii-o gajün¹in jee²¹² 'líi²¹² joon nano tyín¹ lí' cwo²¹ Dios tsáa¹, mii¹i 'wii²¹² tyi'. 35 ¿'lin jon lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'? ¿Ti lí² jmáa¹a 'e wúu¹ né²e' 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna', si lí² jmáa¹a 'e faí³ sáan³an' 'ee 'e jo¹ 'iin²¹²gi Dios jna'? La joon jon wa'a øøi¹ tsá² jna', si jün²na¹ 'oo² 'ee, si 'ná² sin¹in' 'ee, si toon²¹on' tóin¹ 'mó¹ 'ee, si ti li jó¹ 'mó¹ tyi' 'ee. ¿Ti li 'elo jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'?

36 La gajin² ni jí² tya' Dios:

'Wii²¹² tyi'i sáan³an' tóin¹ 'mó¹ la coon²¹ jmii²¹²;
joon líi² tsá² 'e líi¹ jna' la líi¹ joo'saa²¹ 'in jngaai¹³ tsá².

37 Pe coon¹³ jilaa²¹ 'elo, jna' líi¹na' tsá² 'in gali²i jo 'ee gali² tya'a. Gali¹i 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'in nigali¹in²¹²in jna'. 38 Joon tsáa¹mo-tsii 'e jo sá² jün¹³ coon²¹ ilí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna'; tsu wa jün²na' si seen²¹na' 'ee jo lí². Jon 'in ángeles si 'in tyu² to² 'ii 'ee; jon'gi 'e 'ii²¹ 'e sá² tya'a; 'e tsangí²'na' no si itsangí²'na' tsa'oo²¹, 'yíia¹ 'ee; 39 jon'gi 'e sá² fu ñii¹³ si 'e sá² fu 'wóo¹ 'ee

si jee²¹² coon²¹ 'e catyíia² 'e gajmaa¹a Dios jo lí² jmáa¹a 'e jo 'iin²¹²gi Dios jna' lagi 'e²e jna' 'iin²¹²in jna' mo gasii¹in Cristo Jesús Ña'ñu¹u'.

9

Nigatyii¹³in Dios tsá² Israel

1 Mi fo³oo 'ee fo³oo jmai² 'e ja²mo la tíi² 'in líi¹ tsá² tya' Cristo. Jo jmóo³ jna júu³ tajuu²¹ tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jmo²o jna júu³ coon¹³ 'e 'i¹-tsii 'e ja²mo júu³ tyíia. 2 'Áa¹mo xuui²¹²-tsii joon 'áa¹mo cu²-tsii tya' tsá² góo³oo Israel. 3 Joon ca 'iin²¹²na 'e líin²na coon²¹ coon¹³ Cristo 'e píi²in Dios jna wa'a lí² 'e tyú² tya' ruu²¹na tsagóo³oo. 4 Tsu 'in tsá² do líi¹ jún² tya' Israel joon Dios niga'ii²¹mo 'ido lawa joon¹on. Joon gaí² Dios jee²¹² 'in tsá² do 'e cwá² coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a joon gajmaa¹a júu³ 'ee 'iin²¹²in jmáa¹a. 'In tsá² do ga'ii²¹i 'e ley tya' Moisés do, joongi xiiala lí² un'goo²¹ tsá² Dios. Ga'ii²¹mo jon jilaa²¹ júu³ 'e ga'í²i Dios. 5 'In tsá² lo líi¹ jún² tya' 'in tsacøøi¹³ tyi' nifu, joon cwáain¹ tya' 'e ngú¹ taain²¹² tsá² Cristo gangaa¹³in jee²¹² 'in tsá² do. Joon Cristo líi¹i Dios joon tyu²u to² jilaa²¹. Cwocwaa³mo coon²¹ tøø²mo. Amén.

6 Pe jo mo gaján² 'e júu³ ga'í²i Dios tya' tsá² Israel wa jo mo gatsín¹. Tsu jileei²¹ 'in líi¹ jún² tya' Israel jo líi¹i la jai² tsá² Israel. 7 Joon jileei²¹ jún² tya' Abraham jo líi¹i jón¹ 'in la jai² tsu Dios nigajün²in sii²¹i 'ii: "Jün¹³ coon¹³ Isaac do ilisá² jún² tyi'i." 8 øø²¹mo-tsi' coon¹³ 'e júu³ lo 'e galíi¹ tsá² jón¹ Dios jon' wa' cwáain¹ tya' tsacøøi¹³ tya'a. Xujoon, jün¹³ 'in tsá² do 'in 'ii²¹ 'e júu³ ga'í²i Dios galíi¹i jún² tya'a. 9 Tsu 'e júu³ ga'í²i Dios tya' Abraham gajin²in: "Mi cwá² 'ii²¹ joon, góo³oo, joon iliseein²¹ jaain²¹ jón¹ 'in Sara do."

10 Jon'on jün¹³ 'e no. Tsu 'in jón¹on gáí¹ tya' Rebeca do jaan²¹mo jmii²¹ seen²¹, 'in 'líi²¹² tsafeei¹³ tyi' Isaac do. 11-13 Pe la jo mo seen²¹ mogi 'in xuui²¹² do jon'gi 'e mo gajmaa¹a jün¹³xu, 'e gó² si 'e tyú² 'ee, gajin²in Dios sii²¹i Rebeca do: "In xuui²¹² tyi'i nifu ijmáa¹a la to² tyu² 'in xaai²¹gi do."

Coon røø²¹ faa^{21a} 'e júu³ lo la gafaa^{21a} júu³ tya¹ Dios lí¹ lí xiia²¹ 'e jin²ⁱⁿ: “In^{212na} Jacob, pe 'e^{1moo} Esaú”, jin² Dios. Coon¹³ la joon galí² 'e tíi² Dios tyii¹³ⁱⁿ doñi¹ⁱⁿ tsá² 'in tyii¹³ⁱⁿ, jii¹³ la gaⁱ¹-tsi joon jo cwáain¹ gacón² 'e gajmaa^{1a} 'in tsá² do.

14 ¿'Ee faa^{13a} cwáain¹ tya¹ 'e júu³ lo? ¿Tí jmoo^{1o} Dios 'e gó^{2?} ¿'Esa la joon! 15 Tsu Dios gajin²ⁱⁿ gasii²¹ⁱ Moisés: “Ilifeei¹-tsii tya¹ 'in tsá² 'in 'iin^{212na} jmáa^{3aa} feei¹-tsii tya'a, joon fúu² ilí^{2na} 'in tsá² do 'in 'iin^{212na} lí^{2na} la joon tya'a.” 16 Joon coon¹³ la joon nee^{21e} 'e jon' tya¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹²ⁱⁿ si tya¹ 'in tsá² 'in cwo²-tsi 'áai¹ 'ee pe 'ña'a Dios ilifeei¹-tsi. 17 Tsu ni jí² tya¹ Dios jin²ⁱⁿ la gajin² Dios gasii²¹ⁱ 'in røøi¹³ tya¹ Egipto: “Gajmée^{1na} 'na røøi¹³ jii¹³ wa' ilí² 'e^{2ee} tsá² 'ii²¹ tyiia, joon jii¹³ wa' ilicwii¹ⁱⁿ tsá² jna la caain²¹ ni cwo¹³ juncwii²¹.” 18 La joon ilifeei¹-tsi Dios tya¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹²ⁱⁿ jmáa^{1a} feei¹-tsi tya'a joon ijmée¹ⁱ 'waa²¹-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²ⁱⁿ jmée¹ⁱ la joon.

19 Pe ifo² jna: “Wana la joon, ¿'ee lí¹ cwo² Dios tsá² tsaa^{2?} Tsu, ¿'iin lí² jo jmá^{1a} jii¹³ la 'iin²¹²ⁱⁿ Dios?” 20 Pe 'na jaain²¹ tsañuu¹, ¿'iin lí^{2u} wa'a jo cwo² júu³ ruui²¹ coon¹³ Dios? Jmoo^{21o} la 'in jmoo^{1o} coon²¹ tsuu² lí¹ cwo¹³ 'e jin² sii²¹ⁱ 'in nigajmaa^{1a}: “¿'Ee lí¹ nigajmee^{13u} un jna la no?” 21 Tsu 'in jmoo^{1o} tsuu² tí^{2mo} jmá^{1a} jii¹³ la 'iin²¹²ⁱⁿ coon¹³ 'e cwo¹³ do. Lí²-i jmáa^{1a} coon²¹ tsuu² 'e 'ya^{2gi} coon¹³ po³ cwo¹³ do si lí²-i jmáa^{1a} jon coon²¹ tsuu² 'e jo¹ tyiin² cuu² 'áai¹ coon¹³ 'e po³ cwo¹³ do 'ee.

22 ¿'Ee lí² faa^{13a} tya¹ Dios? Jo lí² faa^{13a} jii¹³ xü wa 'iin²¹²ⁱⁿ Dios 'e^{2e} tsá² xiiala 'e¹ⁱ tsaa² joon xiiala fee¹ to² tya'a joon gajmaa^{1a} taa^{21a} coon²¹ tún² tya¹ 'in tíi² ní² wúu¹ joon 'in 'in¹ⁱⁿ mo. 23 Tsu coon¹³ la joon gajmaa^{1a} júu³ xiiati fee¹ 'e 'ya^{2gi} tya'a tya¹ 'in tsá² do 'in galifee¹-tsi tya'a. Joon Dios nigatyii¹³ⁱⁿ 'in tsá² do la mo jée¹ wa'a 'ii²¹ⁱ 'e 'ya^{2gi} tya'a do. 24 Joon gatø^{2ø} Dios jna', joon 'inlíi¹³ jna' líi^{1na} tsá² Israel joon 'inlíi^{13gi} jna' líi^{1na} tsá² 'in jo seein²¹ Israel. 25 Jii¹³ la gajin² Oseas ni jí² tya'a mo gafaa^{21a} cwáain¹ tya¹ Dios, gajin¹ⁱⁿ:

'In tsá² 'in jo mo galíi¹ tsá² tyiia, 'ii iunsíi³ⁱⁱ tsá² tyiia.

Joon 'in tsá² 'in jo mo gali'in^{212na} 'ii 'iunsíi³ⁱⁱ 'in 'iin^{212na}.

26 Joon 'e cwo¹³ do li gafuu^{21uu} 'in tsá² do: “Jon'on tsá² góo^{3oo} 'naa”, cwo¹³ joon ilisii²¹ⁱⁱ jóon¹ Dios 'in jii¹.

27 Pe cwáain¹ tya¹ tsá² Israel, Isaías gajin²ⁱⁿ: “Xüfiin¹³ 'in jún² tya¹ tsá² Israel tí² la tí² too¹³ taa¹³ tsi jmi^{1ñi} tí² jii¹³ coon²¹ poo^{212xü} 'in tiin¹³, 28 tsu Ña'ñu^{1u} 'iuntsiin¹ júu³ tya'a tya¹ 'e cwo¹³ lo ce tí² la jin²ⁱⁿ joon la jmoon¹ ijmáa^{1a}.” 29 Jii¹³ la gajin² 'in Isaías do la nu'gi:

Wa mo'o jo gasái¹ Ña'ñu^{1u}, 'in feei^{1gi}, jún² tyijna',

joon 'e galíi^{1na} la líi¹ 'in tsá² seein²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra.

Cuu²¹ⁱ tsá² Israel jmáa^{1a} la 'iin²¹²ⁱⁿ Dios

30 ¿'Ee faa^{13a} cwáain¹ tya¹ 'elo? 'In tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'in jo mo ganoo^{13on} wa' untyú¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ⁱ 'e jmaa^{1a}, gauntyú^{1mo} Dios 'ii coon¹³ 'e jai² galíi².

31 Pe tya¹ 'in tsá² Israel do, jo mo galí¹ wa'a untsiin¹ 'e ley do 'e ná² jmáa^{1a} wa'a untyú¹ Dios 'ii. 32 Tsu 'in tsá² Israel do gali'in²¹²ⁱⁿ wa'a untyú¹ Dios 'ii 'wii¹³ⁱ 'e jmoo^{1o} do jon' wa' 'wii¹³ⁱ 'e jai² lí²ⁱ. Tsu 'wii¹³ joon gatyuun¹³ⁱⁿ tsaa² cuun²¹² sii²¹ “cuun²¹² tyuun¹³ tsá²” 'e líi¹ⁱ Cristo. 33 Joon jí² tya¹ Dios jin² cwáain¹ tya¹ 'e cuun²¹² do:

Sii²ⁱ fu Sión coon²¹ cuun²¹² tyuun¹³ tsá² joon 'e cuun²¹² do jmáa^{1a} cii² tsá².

Joon jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'ee tsatyin²-tsi coon¹³.

10

1 Tsaru^{1u}, jii¹³ 'e 'iin^{212na} 'áai¹ joon 'e júu³ tyú² 'e foo^{13na} Dios 'wii²¹² tya¹ 'in tsá² Israel ijmáa^{1a} Dios tiin¹³ 'ii. 2 Tsu fo^{2oo} 'wii²¹² tya'a 'e 'áa^{1mo} un'goo^{21o} 'in tsá² Israel do Dios pe jo røø²¹ ñii¹ xiiala lí² un'goo^{21o} 'a la jai² Dios. 3 Jo øøi²¹-tsi xiiala untyú¹ Dios tsá² joon 'iin²¹²ⁱⁿ wa'a untyú¹ Dios 'ii jii¹³ la 'i¹-tsi yaai. Jo cwéi¹ yaai wa' untyú¹ Dios 'ii jii¹³ la 'iin²¹² Dios. 4 Tsu Cristo do líi¹ⁱ 'in lí¹ gatséi¹ tya¹ 'e ley tya¹

Moisés do joon untyú¹mo Dios jileei²¹ 'in jai² líí² 'ii.

5 Joon mo gafaa²¹a Moisés tya' xiiala ilí² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e ley do, gataan¹an ni mo'jí² 'e júu³ lo: “In tsá² 'in untsiin¹ jiin¹³ la to² tyu² ley, iliseen²¹mo coon¹³ 'edo.” 6 Pe la lo gajin²in tya' xiiala ilí² untyú¹ Dios tsá² coon¹³ 'e jai² líí² tsá²: “Jo foo¹³'o coon¹³ 'e 'i¹-o'o: ¿'lin 'in lí² so¹o fu ñu¹fú² wa'a xaa¹i Cristo? 7 Jon'gi foo¹³'o: ¿'lin 'in lí² xaa¹i fu lí 'ii²¹ wa'a jmáa¹a so¹o Cristo jee²¹² 'líí²¹²?” 8 ¿'Ee jin²in wa'a la joon? 'E jin²in: “E júu³ jai² lo 'íi¹ co' liséen²un, ca tsi nu¹ 'oo¹³'o 'íi¹ joon lí² 'i¹du¹-o'o 'e júu³ lo.” Joon 'e júu³ lo 'e síí¹³ jna'a lí la lí 'e júu³ 'ee²¹e'e cwáain¹ tya' 'e jai² líí² tsá². 9 Tsu wana coon¹³ júu³ tyi'i jmoo²¹o júu² 'e líí¹ Jesús Ña'ñu¹'u' joon wana jai² líí²u 'e nigajmaa¹a Dios 'ii jiin¹ jee²¹² 'líí²¹², itiin¹³mo'o. 10 Tsu coon¹³ 'e 'i¹-tsi tsá² ja²mo líí² tsá² wa'a iuntyú¹mo Dios 'ii, joon coon¹³ júu³ tya'a jmo²o tsá² júu³ 'e cwii¹in Jesucristo joon coon¹³ la joon tiin¹³mo 'ii.

11 La jin² ni jí² tya' Dios: “Jileei²¹ 'in jai² líí² 'ii jo tsatyin²-tsi tya'a.” 12 Tsu tyani Dios coon²¹ røøi²¹ tsá² Israel lagi 'in tsá² catyaa² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon Na'ñu¹'u' líí¹i Ña'ñu¹'u' tya' jileei²¹ tsá² joon cwoo¹ ce gasá¹ tya' jileei²¹ 'in mí¹. 13 Tsu jin²in ni jí² do: “Jileei²¹ 'in mí¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' 'in tiin¹³mo 'ii.” 14 Pe, ¿xiiala lí² mí¹ tsá² wa' mo jo jai² galíí²i? Joon, ¿xiiala lí² jai² líí²i tsá² Cristo wa jo mo ganúu²un tya'a? Joon, ¿xiiala lí² nuu¹un tsá² wa jo 'in mo seen²¹ wa'a jmaa¹³a júu³? 15 Joon, ¿xiiala lí² jmaa¹³a tsá² júu³ wa'a jo¹ mo sii¹in tsá² 'ii? Jiin¹³ la nigajin² ni jí² tya' Dios: “i'Áa¹mo 'ya²gi 'e tíi²i tya' 'in tsá² 'in tsacwó² júu³ tya' xiiala seen²¹ tsá² tyú² coon¹³ Dios joon 'in cwó² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá²!”

16 Pe jon' jileei²¹ jmaa¹ nuu¹³un 'e júu³ tyú² do tya' 'e tiin¹³ tsá². La gajin² Isaías ni jí² tya' Dios: “Ña'ñu¹'u', ¿'iin galijai² galíí²i júu³ tyii'i?” 17 Tsu 'e jai² 'e nigalíí²i tsá² galí¹

tsu 'wii¹³i niganúu²un 'e júu³ do. Joon 'e júu³ nuu¹u do 'e júu³ cwáain¹ tya' Cristo.

18 Pe unngíí²íí 'nu: ¿Tí jo mo nuu¹u tsá² Israel 'e júu³ do? ¡Niganuu¹o! Tsu ni jí² tya' Dios jin²in:

Niganúu²un tsá² júu³ tya'a la caain²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon 'e júu³ síí¹i nigatyía¹ ca tí¹³ ni 'wó².

19 Pe unngíí²gíí 'nu: ¿Tí jo mo ga'øøi²¹-tsi tsá² Israel 'e júu³ ninúu²un do? Tsu gajin² Moisés:

Ijmée¹na 'naa' 'e tyiin²-oo' tya' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in líí²naa' 'e jo lín² 'ido tsá² tyiia;

joon ijmée¹na 'naa' 'nii²¹-oo' coon¹³ coon fuu²¹ 'in líí²naa' 'e jo øøi²¹-tsi 'ido.

20 Joon Isaías do coon²¹ tsáa¹gi gajin²in:

Nigatsee²¹i jna 'in tsá² 'in jo mo ga'naai¹³ jna;

joon gajné¹na tyani 'in tsá² do 'in jo mo gamú¹ jna.

21 Joon mo gafaa²¹ Isaías do cwáain¹ tya' tsá² Israel, gajin²in: “La coon²¹ jmíí²¹² 'íí³ cwóo³oo 'e tø²øø tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³, 'in tsá² 'in jo tsi tsa'goo²¹o.”

11

Tsá² Israel 'in natiin¹³

1 Wana la joon, ¿tí nigatiui² Dios tsá² tya'a tsá² Israel? ¡'Esa la joon! Tsu jna-a líí¹na tsá² Israel. Joon líí¹na jún² tya' Abraham joon 'líí²¹² tsafeei¹ tyiia sii²¹ Benjamín. 2 Jo mo gatiui² Dios tsá² tya'a 'in nigalicwii¹in la mo jéei¹. Tsu ñí² 'naa' la jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Elías mo gafaa²¹a Elías júu³ tyú² joon gacwoo¹o tsaa² tya' tsá² Israel. Elías do gajin²in síí²¹i Dios: 3 “Ña'ñu¹'u', nigajngaa¹³mo 'ino tsá² tyi'i 'in cwoo¹o júu³ tyú² tyi'i joon nigafin¹in ni altar tyi'i. Joon jiin¹³ jna-a seen²¹na joon 'iin²¹²in 'ino jngaa¹³mo jna jon.” 4 Pe Dios gañii¹i: “Nigajmá³aa coon²¹ dyía¹ mil tsá² tyiia 'in jo gasii²¹ 'wojní¹i tyani 'in tsá² cun'uu³ sii²¹ Baal.” 5 La joon jon nano nigasáai¹xu Dios coon¹³ 'e feei¹-tsi tya'a 'inlíí¹³ tsá² Israel ilí²in tsá² tya'a. 6 Joon ga'ii²¹ Dios 'in tsá² do coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido jon' wa ga'ii²¹i tya' 'e nigajmaa¹ 'ido. Tsu wana

ga'ii²¹i Dios 'ido tya' 'e tyá² 'e nigajmaa¹a jo ga'ii²¹i 'wii¹³ galifee¹-tsi tya' 'ido.

7 ¿'Ee ifa²a' cwáain¹ tya' 'elo? 'In tsá² Israel do gali'in²¹²in wa'a 'ii²¹ Dios 'ii pe jo 'ee gali²i pe jiin¹³ 'in gatyii¹³in Dios gali¹o. Joon galibán¹mo 'in catyaa²,⁸ jiin¹³ la gajin² ni jí² tya' Dios: "Dios jmaa¹a 'e ituun²mo 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do; gacwo¹o 'ido unní¹i pe jo jna²a, joongi gacwo¹o 'ido loocwó¹o pe jo nuu¹un, joon la joon lí² ca jmí²¹² no." 9 Joon 'lí²¹² David gajin²in: Cwolí² 'e tyá² seein²¹ coon¹³ 'e gøø²¹ø lawa coon²¹ ni lá², 'e coon¹³ la joon ityuun¹in joon iní² wú¹.

10 Cwolitiui² unní¹i joon jo jna²gi, cwolí² 'e lituu²¹ moowó¹o coon¹³ laa²¹² 'e tyaan¹an coon²¹ tøø²mo.

'In tiin¹³mo 'in tsá² jo seein²¹ Israel

11 Unngí³ii 'naa', mo gatyuin² tsá² Israel, ¿ti gacii¹³i coonti? ¡'Esa la joon! Xu lí' cí¹³i galí. Tsu coon¹² 'e jo gajmaa¹a nuu¹³un tsá² Israel do galí² ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'in jo seein²¹ Israel, 'e coon¹³ la joon ili'in²¹²in tsá² Israel 'e la joon jon. 12 Joon wana galí² 'e tyá² tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e jo gajmá¹a tsá² Israel nuu¹³un, joon ga'laa¹a tsá² Israel ilisá² 'e tyá² tya' tsá² 'in jo seein' Israel, ¡xiiala fee¹gi ilisá² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹!

13 Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in jo seein²¹ Israel. Dios gasii²¹in jna 'e cwó³ jna júu³ tyá² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon fee¹ jmóo³oo to² tyiia, 14 'e coon¹³ la joon ili'in²¹²in 'inlí¹³ tsagóo³oo jmaa¹a la gajmaa²¹a' la joon itiin¹³in. 15 Tsu wa mo'o gatiui² Dios tsá² Israel joon coon¹³ joon galiseein²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ tyá² tyani Dios, ¿'ee ilí² mi 'ii²¹ Dios 'ii tún¹? 'Ilí² 'e iliseen²¹mo tún¹ 'in nijúin¹ do. 16 Tsu wana joon²¹ tsá² tya' Dios 'e con² nifu la joon jon nigajoon²¹o la tøø² con² do. Joon wana tya' Dios 'e jmóo³ tya' coon²¹ 'mó² la joon jon tya' Dios 'e cwáa¹ tya'a.

17 'E lí¹ la líi¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel líi¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo nawuun²¹ joon 'naa' líi¹naa' lawa cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e cwaain²¹ jee²¹² nuu²¹ 'e si'láai¹ jee²¹² 'e 'mó² olivo

'ee tyá² do. Joon coon¹³ la joon galí¹ ga'ii¹³naa' 'e pí²-tsi tya' jmóo³ 'e 'mó² olivo tyá² do. 18 Pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' lagi 'in tsá² Israel 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ tya' 'mó² olivo 'e nasiwuun²¹. Wa jmoo²oo' la joon, cwotii¹³-oo' jo 'ii²¹ 'e jmóo³ do wa pí³-tyii' pe 'naa' 'ii¹³naa' wa' pí³ tya' 'e jmóo³ do.

19 Coon²¹ jo¹ ngaa²¹²mo ifu²¹u jna: "Ja²mo júu³ tyi'nu, pe siwuun²¹ 'e cwáa¹ do 'e lí² 'láa¹na coon¹³ 'e 'mó² olivo tyá² do."

20 Joon, "tyá²-u", fuu²¹²uu, pe 'e cwáa¹ olivo nasiwuun²¹ do, nasiwuun²¹ tsu 'wii¹³ jo jai² mo galí²i joon 'nu ni'láa¹u'u coon¹³ 'e 'mó² do jiin¹³ tsu 'wii¹³ jai² lí²u. Tsu 'wii¹³ joon, jo jmoo²¹o jloo¹³, jiin¹³ ngí¹i coon²¹ tún². 21 Tsu wana jo gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tya' 'in tsá² 'in líi¹ la lí¹ cwáa¹ siwuun²¹ tya' 'e 'mó² tyá² do coon²¹xu jo 'e ijmáa¹a feei¹-tsi tyi'i wa'a jo jai² lí²u. 22 Cón²¹on cwáain¹ xiiala feei¹-tsi Dios pe cón²¹on cwáain¹ jon xiiala coon²¹ tsáa¹ jmoo¹o Dios. Nigajmaa¹a coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'in nigatyuun¹³in do, pe fee¹mo-tsi tyi'i. Pe 'ná¹ 'ii¹³gi 'e feei¹-tsi tyi'i tsu wana jo la joon, tsu iwiin²¹ 'nu jon. 23 Pe joon wana jai² lín²in 'in tsá² Israel do tún¹ ilí² 'láai¹ Dios 'ii tún¹ jee²¹² 'mó² tyá² do. Tsu tí²mo Dios 'láa¹i 'e lí¹ nisiwuun²¹un. 24 Tsu wana 'nu, 'in líi¹ cwáa¹ 'mó² olivo gacwáin¹ jee²¹² nuu²¹, ga'láa²u coon¹³ 'e 'mó² olivo 'e tyá² la jo tíi² jmá¹ tsá², ¿ti jon' jogi tyán² to² wa'a 'e 'laa¹i tún¹ cwáa¹ tya' 'e 'mó² olivo tyá² do tún¹, joon la no líi¹ 'in tsá² Israel do?

Itiin¹³ tsá² Israel li gatséi¹

25 Tsaru¹u', 'e jo lín²naa' tsá² ñii²¹²-tsi yaanaa', 'iin²¹²na 'e liñí² 'naa' 'e júu³ 'uuin²¹ lo: nigalibáin¹ 'in tsá² Israel jiin¹³ ca gatí² la tí² 'in tsá² jo seein²¹ Israel. 26 Joon mo lí² la joon jilee²¹ tsá² Israel itiin¹³in jiin¹³ la nigajin² jí² tya' Dios:

'In jmoo¹o láai² tsá² ijó¹ fu Sión, joon ja'woo¹³o jilaa²¹ 'e gó² jee²¹² tsá² Israel.

27 Joon, 'elo ilisá² júu³ tyiia²¹² isí¹³na coon¹³on, "Ici³ii jilaa²¹ tsaa² tya'a."

28 Joon cwáain¹ tya' 'e júu³ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'in tsá² Israel do galíi¹ lawa tsá² 'in 'ei¹ Dios 'e ilisá² goon¹ fo² feei¹ tyii'. Pe 'iin²¹² mogi Dios 'ii tsu tyii¹³ in 'líi²¹² tsacøøi¹³ tya'a. 29 Tsu jilaa²¹ 'e cwó² Dios jo tyii²¹ tún¹. Joon jo jaa²¹-tsi wana nagatø¹ø tsá². 30 Jo gajmaa^{2aa} 'nũ¹³ũn' tya' Dios la mo jée¹, pe niga'ii¹³naa' 'e feei¹-tsi Dios tyii' tsu 'wii¹³ jo gajmaa^{1a} nũ¹³ũn 'in tsá² Israel do. 31 Joon galí² 'e jo nũ¹³ũn tsá² Israel 'e coon¹³ la joon lí² jmá¹ Dios feei¹-tsi tya'a jiiin¹³ la nigajmaa^{1a} tyii'. 32 Tsu Dios gajmaa^{1a} 'e jo jmáa^{1a} nũ¹³ũn jileei²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jmáa^{1a} feei¹-tsi tya' jileei²¹.

33 Líi¹ feei¹-tsi Dios tya' tsá², joon líi¹ jmá¹-tsi joon 'áa¹mo'øøi²¹-tsi. Jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios jon'gi lí² øøi²¹-tsi tsá² 'e jmoo^{1o} Dios cwáain¹ tya' tsá². 34 "¿'iin 'in øøi²¹-tsi 'e 'i¹-tsi Ña'ñu^{1u}? si ¿'iin ga'e^{2e} 'ii 'ee? 35 ¿'iin nigacwo² Ña'ñu^{1u} 'e jmáa^{1a} 'e røø²¹ⁱ Ña'ñu^{1u} 'ii? 36 Tsu jilaa²¹ 'e sá² nigacwoo^{1o} Dios joon 'ii gajmaa^{1a} jilaa²¹ 'e sá², joon jilaa²¹ 'e sá² 'e tya'o." ¡Cwoungoo^{21o} tsá² Dios coon²¹ tøø²mo! Amén.

12

'Ná¹ cwoi² tsá² yaai Dios

1 Tsu 'wii¹³ joon tsaru^{1u}, mí³hí tyaní²ⁱⁱ coon¹³ 'e feei¹-tsi tya' Dios, 'e cwóo¹³naa' yaanaa' lawa coon²¹ fa¹ 'e jiiin¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon líi¹naa' jiiin¹³ tsá² tya' Dios tsu 'elo 'e tí²-tsi Dios. Tsu 'elo 'e tí²na' jmoo^{21o} lawa tsá² 'in øøi²¹-tsi. 2 Joon jo seen²¹naa' jmaa^{2aa} jiiin¹³ la tyu² to² 'e juncwii²¹ lo. Unsi^{2naa} 'e 'i¹-oo' 'e coon¹³ la joon lí² unsi^{2naa} 'e jmoo^{2oo}. 'E coon¹³ la joon lí² liñi²ⁱⁱ 'e 'iin²¹² in Dios 'e tyu^{2-u}, joongi 'e 'yaai-tsi joongi 'e sítiiin¹.

3 Tsu fuu^{212uu} 'naa' jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'e feei¹-tsi Dios gajmaa^{1a} tyiia: xuun 'i¹-oo' yaanaa' líi¹gi la gatíi^{2naa}. Tyú^{2gi} wa'a 'i¹-oo' coon²¹ tún², jiiin¹³ la 'e nigacwo¹ Dios 'naa' 'e jai² líi^{2naa} la jaain²¹ la jaan^{21naa}. 4 Tsu lawa cuerpo tya' tsá² 'e lí² 'láai² 'ii¹³ joon la coon²¹ 'ii¹³ jmaa²¹ⁱ to² pe jo jmoo^{1o} la

jmoo^{1o} 'ii¹³ catyia². 5 La joon líi¹ jna'. 'Láai² 'ii¹³ to² 'e jmaai²¹ jna' la jaain²¹ la jaan^{21na}. Joon sicaan^{21na} lawa coon²¹ cuerpo tya' Cristo. Joon xufiin¹³ fúu^{1o} 'e sicaan^{21na} tí² ca'ii¹³ tí² ca'ii¹³ 'e líi¹na' coon²¹ cuerpo.

6 Joon Dios nigacwo^{1o} jna' 'láai² 'ii¹³ to² ili² jmoo^{21o} la jaain²¹ la jaan^{21na}. Nigacwo¹ Dios tsá² to² lí² jmáa^{1a} la jaain²¹ la jaain²¹ jiiin¹³ la 'iin²¹² in. Joon jile^{1e} 'ná¹ jmoo^{21o} 'e to² do gacwo¹ Dios jna' coon²¹ tún². Wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e jma^{2a} tsá² júu³ tyú² tya'a, 'ná¹ cwo¹ 'in tsá² do júu³ coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²ⁱ. 7 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a unji² in tsá² xeei²¹, 'ná¹ unji² in 'in tsá² do 'e tyú². Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a 'e^{2e} tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi 'ido 'e^{2e} tsá². 8 Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² wa'a tyá¹-tsi tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwo¹-tsi jmáa^{1a}. Joon wana gacwo¹ Dios tsá² to² 'e cwo^{2o} cuu² tsá² xeei²¹, 'ná¹ cwó² 'e cuu² do 'e coon²¹ 'e 'i¹-tsi. 'In tyu² to² 'ná¹ tyu^{2u} to² coon²¹ tún², joon 'in uncoon¹³ on 'in seen²¹ fa¹³ 'ná¹ jmáa^{1a} 'e jløø¹³ mo.

'E 'ná¹ jmáa^{1a} 'in jai² líi²ⁱ Cristo

9 Cwoli'in^{212naa} 'a la jai² la jaain²¹ la jaan^{21naa}. Cwoli'ee^{1moo} 'e gó² joon jmaa^{2aa} 'e tyú². 10 'Ná¹ li'in^{212naa} la jaain²¹ la jaan^{21naa} jiiin¹³ la 'iin²¹² in tsá² la 'oo²¹ ruu²¹ⁱ. 'Ná¹ tsáai^{1-oo} la jaain²¹ la jaan^{21naa} líi¹gi lagi yaanaa'.

11 Jo cwoliin^{2naa} tsá² 'in fui². Cwoo^{2oo} pi³ yaanaa' wa'a jmaa^{2aa} to² tya' Ña'ñu^{1u} 'e caain^{2-oo}.

12 Jmaa^{2aa} jløø^{13naa} coon¹³ 'e sijaan^{21aan}. Taa²¹ jmaa^{2aa} mo moo^{2oo} wúu¹. Joon jo cwo'in^{2-oo} wa'a foo^{21oo} júu³ tyú².

13 Uncoon^{13on} 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in seen²¹ fa¹³ joon 'ii¹³ moo' 'e tyú^{2-u} 'in jafeei¹³ 'naa'.

14 Mí²ⁱⁱ wa'a uncwaa¹³ Dios 'in jmaai²¹ 'naa'. Mí²ⁱⁱ wa'a uncwaa¹³ Dios 'ii, jo mí²ⁱⁱ wa'a jmeei²¹ Dios 'ii.

15 Jmaa^{2aa} jløø^{13naa} coon¹³ 'in tsá² 'in jløøi¹³ joon cii²ⁱⁱ coon¹³ 'in tsá² 'in ci²ⁱ.

16 Cwoseen²¹naa' coon²¹ 'e líi²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jo jmaa²aa' jloo³ 'naa' pe ngí²hí coon¹³ 'in tsá² 'wéi¹ do. Jo cwoliin²naa' tsá² 'in líi¹i 'in ñii²¹²-tsi 'áai¹.

17 Jo cóon¹³oon' tyii' 'e gó² jmoo¹o tsá² tyii' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwoo¹³-oo' wa'a jmaa²aa' jmaai¹³ 'e tyú² tyani jileei²¹ tsá².

18 Jmaa²aa' xiia²¹ jiin¹³ lí² 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá². 19 Tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na, jo coon¹³naa' tyii' yaanaa' pe cwoo²oo' 'a 'e² Dios wúu¹ 'ña'o 'ido. Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “Jna-a tíi²na 'e²e wúu¹, jna-a icí³hí tya' 'ino, jin² Ña'ñu¹u.”

20 Joon gajin²in: “Wana un'aai² 'in 'ei¹ 'nũ, cwoo¹³xu 'e dø¹o. Joon wana unjmu¹i, cwoo¹³xu 'e 'uun²¹un. Tsu wana jmoo²o la joon icwo²o fa'hi²¹ tya' 'in 'ei¹ 'nũ 'e lí¹ lawa'a xu²u mi³ jí² yu' tyí¹i.” 21 Jo cwo¹o wa'a lii²¹ 'e gó² 'nũ; jmaa²a 'e lii¹i 'e gó² do coon¹³ 'e tyú².

13

1 Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmaa¹a nũ¹³un jiin¹³ la to² tyu² tsaa'to². Tsu Dios cwoo¹o jilaa²¹ to² 'e sá² joon Dios siin²¹in jileei²¹ tsaa'to².

2 Joon jileei²¹ 'in jo jmoo¹o nũ¹³un to² tyu² tsaa'to² lawa jo jmoo¹o nũ¹³un to² tyu² Dios tsu Dios gacwo¹o 'in tsaa'to² do 'e to² 'oo¹o. Joon 'in jo jmoo¹o nũ¹³ 'ii in'láa¹a joon inii²¹² wúu¹.

3 Tsu 'in tsaa'to² do jo jmaai¹ to² wa'a toon²¹on fo²-tsi tya' 'in jmoo¹o 'e tyú² pe tya' 'in jmoo¹o 'e gó². ¿Ti 'iin²¹²u'u seen²¹u'un 'e jo fo² 'íi¹ tyí¹ tyani tsaa'to²? Wa'a 'iin²¹²u'un la joon, jmaa²a 'e tyú² joon 'in tsaa'to² do ilitsáai¹-tsi 'nũ.

4 Tsu 'in tsaa'to² do jmoo¹o to² tya' Dios 'e seen²¹un tyú². Pe wana jmoo²o 'e gó² 'ná¹ lín²u 'e 'goo²¹o. Tsu 'íi³mo to² 'e 'oo¹o tsaa'to² 'ii²¹ 'e 'e²e tsá² wúu¹. Joon Dios gacwo¹o 'ido to² 'e 'oo¹o wa'a lí² 'e²e wúu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' 'in jmoo¹o 'e gó².

5 Tsu 'wii¹³ joon 'áa¹mo tyiin² wa'a jmaa²a nũ¹³u to² tyu² tsaa'to². 'E coon¹³ la joon jon' wa' 'e tyu²mo'o 'e wúu¹ do pe jmoo²o la ñi²i tíi²mo'o jmoo²o. 6 Joon tsu 'wii¹³ joon ci²hí 'laa¹³ tya' tsaa'to² tsu 'in tsaa'to² do jmoo¹o to² tya' Dios joon la joon jmoo¹o.

7 Ci²hí 'e jilaa²¹ 'e røø²¹naa'. Wana røø²¹naa' cuu² 'e 'íi³in tsá², ci²hí'. Joon wana røø²¹naa' cuu² tya' 'laa¹³ 'e 'nii¹i tsá², ci²hí' jon. Jmaa²aa' núu¹³uu' tya' 'in 'ná¹ jmaa²aa' núu¹³uu' joon un'goo²¹oo' 'in 'ná¹ un'goo²¹oo'. 8 Jo cworøø²¹naa' tya' jiin¹³ jaain²¹. Cworøø²¹naa' jiin¹³ 'e 'ná¹ li'in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Tsu 'in 'iin²¹²in 'in catyaa² nigajmaa¹o jilaa²¹ jiin¹³ la to² tyu² ley do. 9 Tsu 'e ley do jin²in: “Jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jo jngaa¹³un tsá², jo jmaa²a 'uun²¹, jo fu²u júu³ tajuu²¹ jiin¹³ jaain²¹, jo jmaa²a 'iin²¹²un 'e sá² tya' tsá² xeei²¹.” Pe 'e ley lo, joon coon¹³ jilaa²¹ ley catyaa² 'e sitsiin¹ coon¹³ 'e júu³ lo: “Cwoli'in²¹²mo'o tsagoo²o jiin¹³ la 'iin²¹²u'un 'wo'o.” 10 'In 'iin²¹²in tsagoo¹o jo 'ee 'e gó² jmoo¹o tya' 'ido. Joon coon¹³ la joon 'in 'iin²¹²in tsagoo¹o iuntsiin¹ 'e ley do.

11 Joon, tsu 'wii¹³ ñi²oo' xiiala ngó¹ tiempo, 'ná¹ jnaa¹-oo' 'e cwuu²¹moo' tsu tyan'gi najó² 'e tiin¹³na' lagi la mo 'wiin²¹² mo gajai² galí²na'. 12 Ningó¹ xu²¹² niui²¹gi joon najatyéen¹mo 'e jná² jmii²¹² tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ tuu²¹²u 'e jmoo²¹o' la jmoo¹o tsá² li nũ²¹; joon 'ná¹ tyí¹³i' ñi³ la tyan¹an 'láa² 'in ngí¹ li jná² joo²¹. 13 Cwongi²i' la tíi² ngí¹ 'in ngí¹ mo jmii¹. Jo ngí²i' to² 'íin¹ jon'gi tyá²a' jmii²¹² li to²o tsá² mii¹³. Jo ngí²i' to² feei²¹ tsamí² jon'gi ngí²i' to² jmoo¹o 'e gó². Jo 'ná²a' mii¹³ jon'gi 'áa³a' tsiwúu¹. 14 'Ná¹ cwojmaa²aa' la gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo joon jo 'i¹-oo' wa' jmaa²aa' jiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²naa'.

14

Jo fó²oo' 'e gó² tya' tsaru¹u'

1 Joon wana seein²¹ tsá² 'in xu jai² líi² 'ii¹³naa' 'ido jee²¹² 'naa' pe jo cwo²o júu³ ruu²¹naa' tya' cwáain¹ 'e jo 'ee to² 'íin³.

2 Tsu 'inlíi¹³ líi²i 'e lí² dø¹² doñi'ee 'e sá² pe seein²¹gi 'inlíi¹³ 'in xu jai² líi² 'in gø¹²o jiin¹³ jon². 3 Joon 'in tsá² do 'in lí² dø¹² doñi'ee 'e sá² jo tíi² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³. La joon jon 'in tsá² do 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ ní³ 'e sá² jo tíi² faa²¹a 'e gó² tya' 'in tsá² do 'in gøø²¹ doñi'ee 'e sá²,

tsu na'ii²¹ mo Dios 'ii²¹. 4 Xiiála cwói¹¹ faa²¹ tsá² 'e gó² tya' jaain²¹ 'in jmoo^{1o} to² tya' tsá² xeei²¹? Tsu cwáain¹ tya' fii^{212o} 'ido lí² 'ii²¹ wa jmoo^{1o} 'e tyú² si 'e gó² 'ee. Joon tyú²-u icwo¹ⁱ tsu Ña'ñu^{1u} lí² jmáa^{1a} taa²¹ 'ido.

5 La joon jon seen²¹ mo jon tsá² 'in 'i¹-tsi 'e tyiin^{2gi} coon²¹ jmii²¹² lagi 'e jmii²¹² catyiaa², joon seen²¹ mo 'in 'i¹-tsi 'e coon²¹ røø²¹ jilaa²¹ jmii²¹². Joon jileei²¹ 'ná¹ litsáai¹-tsi 'ña'a. 6 'In un'øøi¹ coon²¹ jmii²¹², un'øøi¹ 'e jmii²¹² do 'e un'goo^{1o} Ña'ñu^{1u}. La joon jon jmoo^{1o} 'in jo un'øøi¹ jii¹³ coon²¹ jmii²¹². Jo un'øøi¹ jmii²¹² tsu coon¹³ la joon líi² 'e un'goo^{1o} Dios. La joon jmoo^{1o} 'in gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, gøø^{21o} 'e un'goo^{1o} Dios tsu gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios. Joon 'in jo gøø²¹ jilaa²¹ 'ii¹³, jo gøø^{21o} 'e un'goo^{1o} Dios joon gacwo^{1o} 'maai¹³ Dios.

7 Tsu jii¹³ jaain²¹ jee²¹² jna' 'e seen²¹ na' jii¹³ tyi'yiia' jon'gi júun^{2na} tyi'yiia'. 8 Tsu wa' seen²¹ na', seen²¹ mo' tya' Ña'ñu^{1u} joon wana nijúun^{2na} júun^{2mo} tya' Na'ñu^{1u} jon. Joon wa' seen²¹ na' si júun^{2na} 'ee líi^{1na} tsá² tya' Ña'ñu^{1u}. 9 Tsu Cristo gajúun²ⁱⁿ joon gajii^{1o} tún¹ joon coon¹³ la joon galii¹ⁱ Ña'ñu^{1u} tya' 'in nigajúin¹ coon¹³ 'in jii¹.

10 Pe 'nu-u, ¿'ee líi' jmoo^{2o} 'ii²¹ tya' ruu^{21u}? ¿'Ee líi' jmoo^{2o} 'e jo tsáai¹-o'o 'ii? Tsu jilee²¹ na' 'ná¹ tsaa^{2a} tyani Cristo ilisá² 'ii²¹ tyi'. 11 Tsu ni ji² tya' Dios jin²ⁱⁿ:

'Ee la ja² mo seen²¹ na, jin² Ña'ñu^{1u}. Joon coon¹³ 'e joon 'e jai² ijuui²¹ jileei²¹ tsá² 'wojní¹ⁱ tyani³ⁱⁱ.

Joon jileei²¹ icwo² 'maai¹³ Dios 'e tyú¹ mo 'ii.

12 Joon jilee²¹ na' 'ná¹ jnii²¹²ⁱ cwáain¹ tyi' tyani Dios la jaain²¹ la jaan²¹ na'.

Jo jmaa^{2aa} wa'a tyuui² tsaruu²¹ naa' wa' tee²¹ⁱ coon¹³ tsaa²

13 Tsu 'wii¹³ joon jo faa^{13a} 'e gó² tya' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². Lí' cii¹³ⁱ jmaa^{2aa} faa^{13aa} 'laa²¹, cwo^{2-oo} jo jmaa^{2aa} jii^{13xu} wa'a tyuui² tsaruu²¹ naa' wa'a xuu²¹ⁱ coon¹³ tsaa². 14 Ní^{2oo} joon tsáa¹ mo-tsii coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesús 'e jo 'e sá² jii¹³ coon²¹ 'e gøø²¹ tsá² wa'a jmoo^{1o} 'leei²¹ tsá², pe wana 'i¹-tsi tsá² 'e 'lee²¹ⁱ

'ña'a, joon 'lee²¹ mo joon. 15 Joon wana coon¹³ 'e tyé^{2e} jmoo^{21o} 'e 'leei²¹ tsaru^{1u} jo ngí²ⁱ la 'iin^{212na} 'ii. Tsu 'wii¹³ joon jo jmoo^{21o} coon¹³ 'e tyé^{2e} wa' 'leei²¹ 'in tsaru^{1u} do tsu gajúin¹ Cristo 'wii¹³ tya'a. Tsu wana 'leei²¹ 'in tsaru^{1u} la joon, niga'leei²¹ mo jii¹³ tsu 'wii¹³ nigatyé^{2e} jii¹³ 'e 'iin^{212mo}. 16 Tsu 'wii¹³ joon jo cwo^{21o} coon¹³ 'e jmoo^{21o} 'e faa^{21a} tsá² 'e gó² tya' 'e sá² 'e tyú² tyi'. 17 Tsu 'e tyu² Dios to² tsá² jo lí¹ jii¹³ coon¹³ 'e gøø²¹ tsá² si 'e 'uun²¹ tsá² 'ee. 'E tyu² Dios to² tsá² lí¹ lawa coon²¹ juncwii²¹ tya' tsá² coon²¹ tsáa¹, 'e lí¹ 'e seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios, joon 'e seein²¹ tsá² jløø¹³ mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. 18 Joon 'in jmoo^{1o} la joon to² tyu² Cristo, 'e 'yaai¹-tsi Dios tya'a joon ifaa²¹ tsagoo^{1o} 'ee tyú² tya'a.

19 Joon la joon cwocwoo¹³-tsi 'e jmoo^{21o} jii¹³ 'e saan^{212a} tyú²-u la 'oo²¹ jna', joon iuncóon^{13on} la jaain²¹ la jaan²¹ na' 'e tsáai^{1gi}-tsi 'e jai² líi^{2na}. 20 Tyú^{2gi} wa jo jmoo^{21o} 'e jo 'ee to² 'í³ 'e gajmaa^{1a} Dios coon¹³ 'e tyé^{2e}. Tsu né^{2o} 'e la ja² mo 'e tyú² jilaa²¹ 'e gøø²¹ tsá², jo jmoo^{1o} 'leei²¹ tsá² pe 'e gó² jmoo^{21o} wana tyé^{2e} 'e jmá¹ 'e xuui²¹ tsaa² tsaru^{1u}. 21 'E tyú^{2gi} wa jo tyú^{3u} ngú¹, si 'né^{2e} vino 'ee, si jmoo^{21o}, 'ee doñi'ee ijmá¹ tyuui¹³ tsaru^{1u} si jmoo^{21o} xuui²¹ tsaa² 'ee, si jmoo^{21o} 'e xugi tsáai¹-tsi 'ido Dios 'ee. 22 Tsu 'e jai² 'e tsáai¹-tsi la jaain²¹ la jaan²¹ na' 'ná¹-a 'e tsáai¹-tsi tyani Dios. Joon jløø¹³ mo 'in tsá² jo cwo^{2o} 'ña'a tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo^{1o}! 23 Pe wana 'in gø¹² cu²-tsi 'noo^{1o} tsaa² coon¹³ 'e gøø^{21o} do tsu jo mo gøø^{21o} wa 'e tsáai¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} tsá² 'e jo tsáai¹-tsi, 'noo^{1o} tsaa².

15

Jmaa^{2a} 'e 'yaai¹-tsi tsaruu²¹ u jon' 'e 'yaai¹-o'o 'wo'o

1 Joon jileei²¹ jna' 'in tsáai¹-tsi líi^{1gi} 'ná¹ uncóon^{13on} coon²¹ tún² 'in tsá² catyaa² 'in xugi jai² líi²ⁱ, joon jo jmoo^{21o} jii¹³ 'e 'yaai¹-tsi 'yiia'. 2 La jaan²¹ na' 'ná² jmoo^{21o} jii¹³ la 'yaai¹-tsi ruu²¹ⁱ 'e sá² 'e tyú² tya'a

joon ilitsáai¹gi-tsi 'e jai² lí²na'. ³ Tsu Cristo jo gajmaa¹a 'e yaai¹-tsi 'ña'a, tsu ni jí² tya' Dios jin² xiiala nigalí¹: "Jna-a ga'ii¹³na 'e júu³ 'laa²¹ 'e gacwoi² tsá² 'naa'." ⁴ Tsu jilaa²¹ 'e gataan¹an tsá² ni jí² tya' Dios la mo jéei¹, gataan¹an i'e²e jna' 'e coon¹³ la joon 'e sá² 'e sijaan²¹²an' tsu 'wii¹³ 'e júu³ taa¹³ 'e jí² do ijmá¹a taa²¹ jna' joon icwo²o jna' fo'feei¹ tyi'. ⁵ Cwocwo²o Dios 'naa' 'e seen²¹naa' jløø¹³naa' coon¹³ 'in catyaa² do. Joon Dios do lí² cwo²o 'naa' 'e jmaa²aa' taa²¹ joon lí² cwo²o 'naa' fo'feei¹ tyii'. Cwouncoon¹³ Dios 'naa' 'e canii²mo 'i¹-'oo' coon¹³ 'in catyaa² do la gajmaa¹a Cristo Jesús, ⁶ 'e coon¹³ la joon jilee²¹naa' lí² ungoo²¹oo' coon²¹ caain²¹ Dios, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo.

E júu³ tyá² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel

⁷ Tsu 'wii¹³ joon 'ii¹³naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiin¹³ la ga'ii²¹ Cristo jna' 'e coon¹³ la joon un'goo¹o tsá² Dios. ⁸ Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e Dios gasiin¹in Cristo gauncoon¹³on tsá² Israel 'e coon¹³ la joon gauntsiin¹ júu³ ga'ii¹ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon gajmaa¹a Dios júu³ 'e jo cuu²¹i júu³ tya'a. ⁹ Gajó² jon Cristo 'e lí² un'goo²¹o tsá² 'in jo seein²¹ Israel Dios tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi tya' 'ido. La gajin² ni jí² tya' Dios:

Tsu 'wii¹³ joon iun'góo³oo 'nu jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Joon i'øø³øø coon²¹ icwó³oo máa¹³u'un.

¹⁰ Joon li' lí² xiia²¹ jin² ni jí² do:

Cwojløø¹³naa' tsá² jo seein²¹ Israel, coon¹³ 'in tsá² tya' Dios.

¹¹ Joon li' lí² xiia²¹gi jin²:

Cwoo¹³ 'naa' 'maai¹³ Ña'ñu¹u' jilee²¹naa' tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Joon faa¹³aa' xiiala feei¹ 'ii jileei²¹ tsá².

¹² Joon Isaías gataan¹an jí² do jin²in:

Lawa coon²¹ jmóo³ 'mó² 'e 'yeei²¹ sun¹³ tya' la joon inii¹³ jaain²¹ tsá² jee²¹² jmóo³ Isái.

Joon ityu²u to² jileei²¹ tsá² jo seein²¹ Israel.

Joon 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel 'e jo cu²-tsi coon¹³ 'ii.

¹³ Joon nano mí³hi tyani Dios, 'in cwo² jna' 'e sijaan²¹²an', mí³hi wa'a cwo² Dios

'naa' 'e jløø¹³naa' 'áai¹ joon 'e iliseen²¹naa' tyá² coon¹³ 'ii 'wii¹³ ja²mo lí²naa' 'ii. Joon mí³hi 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² tya' Dios 'e lí² un'láa²naa' 'e i'øøi²¹gi-'oo' 'e sijáan²¹²an' ca gasái¹.

¹⁴ Joon 'naa' tsaru¹u', tsáa¹mo-tsii 'e 'naa' seen²¹naa' 'e tyúmoo', joon 'øø²¹mo-'oo' jilaa²¹ joon tí²moo' cwoo²oo' tsá² cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa'. ¹⁵ Pe, tsaru¹u', tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsi Dios tyiia 'e fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ 'e jí² lo coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, 'e coon¹³ la joon jo 'iin²-'oo'. ¹⁶ Gajmaa¹a Dios feei¹-tsi tyiia 'e jmáa³aa jiin¹³ la to² tyu² Jesucristo jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Joon 'e to² jmóo³oo do 'e cwó³oo 'e júu³ tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon yu to² cwó³oo 'e júu³ lo 'e lí² lín²in 'in tsá² jo seein²¹ Israel do lawa coon²¹ fa¹ 'in nigatyii¹³in Espíritu Tyá² 'e ti¹-tsi Dios.

¹⁷ Joon tsu 'wii¹³ lí¹na tsá² tya' Cristo Jesús 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'e to² gajmáa³aa tya' Dios. ¹⁸ Joon fuu²¹²uu 'naa' jiin¹³ la gajmaa¹a Cristo 'wii¹³ jna wa'a ilí² jmá¹ nuu¹³ tsá² jo seein²¹ Israel. Joon jilaa²¹ 'elo galí² júu³ fo²oo coon¹³ 'e gajmáa³aa. ¹⁹ Galí² la joon jon coon¹³ 'ii²¹ tya' li² joongi tya' milagros joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá². Joon coon¹³ la joon nigacwó³oo júu³ ce jilaa²¹ tya' xiiala itiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo. Nigacwó³oo 'e júu³ lo ca Jerusalén joongi la caain²¹ fuu²¹ ca tyía¹ fu cwoo¹³ li sii²¹ Ilírico. ²⁰ Joon nigacwo¹³-tsii 'e cwó³oo 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² li jo mo ganúu²un tsá² jiin¹³ cafu xiiala gajmaa¹a Cristo tya' tsá², 'e coon¹³ la joon jo jmóo³oo to² li nga'naa¹ tsá² xeei²¹ jmoo¹o to² la lo. ²¹ Pe la jin² ni jí² tya' Dios:

'In jo mo ganúu²un jiin¹³ coon²¹ naa¹³ cwáain¹ tya' Cristo inúu¹un júu³ tya' 'ido.

Joon in'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'in jo mo ganúu²un cwáain¹ tya'a.

'In²¹² Poo² tsáa¹ a fu Roma

²² Tsu 'wii¹³ joon jo gali¹hi yafoo¹³na 'naa' xufiin¹³ 'láai² naa¹³ gali'in²¹²na góo³oo. ²³ Pe nano niga'yee²¹mo to² tyiia fu li taan²¹²na lo. Joon tsu 'wii¹³ nigali'in²¹²na

ca la mo jéei¹ 'áai¹ yafoo¹³na 'naa', ²⁴ i¹-tsii yafoo¹³na 'naa' mi ngí³na ní³ii fu li sii²¹ España. Joon líi²na wa'a ilí² uncoon¹³naa' jna 'e fu¹ 'yuu²na do mi yuui¹³ 'e li'yaai¹-tsii 'e jò²na 'naa'. ²⁵ Pe nano ningó³oo 'yuu²na fu¹ ní³ii Jerusalén 'e nicóon³xuu 'e cwo³oo 'in ru¹u' 'in néei¹ do. ²⁶ Tsu 'in tsaru¹u' néei¹ li sii²¹ Macedonia coon¹³ 'in néei¹ li sii²¹ Acaya niga¹i¹-tsi wa'a 'e uncaain²¹xu cuu² 'e síin¹in tya' 'in tsaru¹u' tañi² néei¹ Jerusalén. ²⁷ Joon 'yaa¹mo-tsi 'e gajmaa¹a la lo tsu lawa 'e rò²mo 'ido. Tsu 'in tsá² jai² líi²i néei¹ Jerusalén do nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyú² tya'a 'e jai² líi²i coon¹³ 'in tsá² do 'in jo seein²¹ Israel do. Joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel do cwáain¹ tya'o 'ná¹ jmáa¹a coon²¹ 'e tyú² tya'a coon¹³ 'in tsá² Israel do. ²⁸ Joon mo ga'yeei²¹ 'e cwáain¹ lo, joon nijoon¹³oo 'e cuu² do, ijú³uu fu España do, joon yafoo¹³na 'naa' mi ngí³na. ²⁹ Joon tsáa¹mo-tsii igaa¹³na fu li née¹naa' i'ii¹³na' coon²¹ caan²¹mo 'e cwaai³ tya' jú³ tya' Cristo do.

³⁰ Tsaru¹u', mí³tyani²ii' coon¹³ 'e tsáa¹mo-tsi' Ña'ñu¹u' Jesucristo joongi coon¹³ 'e 'ii²¹ 'e cwo¹²o Espíritu Tyú² do jna' 'e 'iin²¹²mo' 'ii, coon¹³ joon mí³tyani²ii' 'e cwo²oo' pí³ yaanaa' caan²¹mo coon¹³ jna 'e mí²tyani Dios 'wii²¹² tyajna. ³¹ Mí²tyani Dios wa'a iláa²mo jna ja'cwo²¹ 'in jo jai² líi² néei¹ Judea joon wa'a i'ii²¹mo rò² 'in tsaru¹u' néei¹ Jerusalén 'e cuu² tyáan³aan do. ³² Mí²tyani jon, wa' 'iin²¹²in Dios, icwéi¹na yajò²na 'naa' jlò³moo joon i'ii²¹xu 'woo²¹oo jee²¹² 'naa'. ³³ Mí³tyani Dios, 'in cwó² 'e seein²¹ tsá² tyú² coon¹³, 'e iuncoon¹³ 'naa'. Amén.

16

Sii¹i Poo²'aai²¹² tsá²

¹ Fuu²¹²uu 'naa' wa'a 'ii¹³naa' coon²¹ tún² 'in tsamí² ru¹u' Febe. Gauncoon¹³ 'áai¹ 'ido 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Cencia. ² 'Ii¹³naa' 'ii coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' la tí²i jmá¹ tsá² la 'oo²¹ ru¹u' 'in jai² líi²i Cristo. Joon 'naa' uncoon¹³oon' Febe do coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya'a tsu 'in lo

nigauncoon¹³ tsá² fúui¹ 'áai¹ la joongi jon nigauncoon¹³o jna jon.

³ 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' Priscila coon¹³ Aquila 'in nigajmaa¹a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna. ⁴ 'E tooin² 'mó¹ 'ii²¹ tya'a 'e galaai²¹ jna 'e fo² 'e 'ii¹ tyiaa ijúun²na do. Joon jna cwó³oo 'maai¹³ 'ido joon jon' jii¹³ jna cwó³oo 'maai¹³ pe jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi²i Cristo 'in jo seein²¹ Israel. ⁵ 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' jileei²¹ tsaru¹u' 'in jai² líi² 'in licaain²¹ inuu tya' Priscila coon¹³ Aquila do. 'Aa²¹²mo' fo²oo jon Epeneto, jaain²¹ tsá² 'in 'iin²¹²na 'áai¹ joon 'ii nifu jee²¹² 'in néei¹ li sii²¹ Acaya do ja²mo galíi² Cristo. ⁶ 'Aa²¹²mo' fo²oo María 'in nigajmaa¹a to² 'áai¹ jee²¹² 'naa'. ⁷ 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' 'in tsagó³oo Andrónico coon¹³ Junias. Caan²¹mo táa¹i 'ido coon¹³ jna tsi 'nañi³ joon tyú²-u cwii¹in 'in tsá² tya' Cristo 'in líi¹ apóstoles 'ii. Joon jo¹o galíi² Cristo la jéei¹gi jna.

⁸ 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Amplias, 'in líi¹ tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na coon¹³ 'e jai² líi²na' Ña'ñu¹u'. ⁹ 'Aa²¹²mo' fo²oo Urbano 'in nigajmaa¹a to² tya' Cristo Jesús coon¹³ jna'a, la joon jon Estaquis, 'in tsá² 'in 'iin²¹²na. ¹⁰ 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Apeles, 'in nigacwo¹ii¹ tyú² jilaa²¹ wúu¹ 'áai¹ gani²¹i wii¹³ 'e jai² líi²i Cristo. La joon jon 'aa²¹²moo' fo²oo 'in tsá² néei¹ inuu tya' Aristóbulo. ¹¹ 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' 'in tsagó³oo Herodión. La joon jon fuu²uu' 'in tsá² néei¹ inuu Narciso 'in jai² líi²i Ña'ñu¹u'. ¹² 'Aa²¹²moo' fuu²uu' jon Trifena coon¹³ Trifosa 'in jmoo¹o to² tya' Ña'ñu¹u'. 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' jon 'in tsamí² ru¹u' 'in 'iin²¹²na', Pérsida, 'in nigajmaa¹a to² tya' Ña'ñu¹u' 'áai¹. ¹³ 'Aa²¹²mo' fo²oo fuu²uu' Rufo, 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in 'yu júu³i 'áai¹, coon¹³ sáa³o 'in nigalíi¹ lawa sáa³aa jon. ¹⁴ 'Aa²¹²moo' fo²oo fuu²uu' jon Asíncrito, coon¹³ Flegonte, coon¹³ Hermas, coon¹³ Patrobas, coon¹³ Hermes, coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in taain²¹² coon¹³ 'ii. ¹⁵ 'Aa²¹²moo' fuu²uu' jon Filólogo, coon¹³ Julia, coon¹³ Nereo coon¹³ tsamí² ruu²¹i, coon¹³ Olimpás coon¹³ jileei²¹ tsaru¹u' 'in

jai² líi² 'in taain²¹² coon¹³.

16 'Aa²¹²naa' la 'oo²¹ ru^{1u}' la jaain²¹ la jaan²¹naa' cuu^{2uu} caai²¹ ni² ruu²¹naa'. Jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ lo sii¹in 'aa²¹²naa'.

17 Tsaru^{1u}, mí³ii tyani²ⁱⁱ 'e cóon^{2oon} cwáain¹ 'in tsá² do 'in jmoo^{1o} poo²¹² jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e 'ee^{1e} si jmoo^{1o} tyú^{uin}²¹ tsá² 'ee joon 'noo^{1o} tsá² taa². Tsu jilaa²¹ 'elo li' cii¹³ⁱ lí¹ la niga'e² tsá² 'naa'. Jmaa^{2aa} coon²¹ coon¹³ 'in tsá² no, 18 tsu 'in tsá² no jo jmaa¹ 'ii²¹ to² tya' Ña'ñu^{1u} Jesucristo. 'In tsá² no jmaa^{1a} 'ii²¹ to² jiin¹³ 'e ijmaa²¹ⁱ to² 'ña'o joon júu³ tya'a 'áai¹ to² joongi 'áai¹ jloo³ joon coon¹³ júu³ joon cón² too² tsá² jo lí²ⁱ. 19 Joon jilee²¹mo ní² xiiala jmoo² 'naa' núu¹³úú¹³ joon tsu 'wii¹³ joon jløø¹³ moo coon¹³ 'naa'. Joon 'iin²¹²na ilín^{2naa} tsá² 'in 'yuui¹³ 'e jmá¹ 'e tyú² jon' wa'a 'in jmá¹ 'e gó². 20 Joon 'in Dios 'in jmoo^{1o} 'e seein²¹ tsá² tyú² tyani¹ⁱ jmoonoo idyee¹³ⁱ 'in 'líi¹³ Satanás 'wii²¹² tí¹³ⁱⁱ 'in'øø¹³naa' 'ii. Cwawncwaa¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'naa'.

21 Sii¹mo jon 'aa²¹²naa' 'in tsá² sii²¹ Timoteo 'in jmoo^{1o} to² coon¹³ jna. Sii¹mo jon Lucio, coon¹³ Jasón coon¹³ Sosípater 'in líi¹ⁱ tsagóo^{3oo}.

22 Joon jna-a, Tercio, 'in nigataan^{1an} ni jí² 'e júu³ lo síi^{3na} jon 'aa²¹²naa' lawa tsá² 'in jai² líi²ⁱ Cristo jon.

23 'Aa²¹²moo' jon jin² Gayo, 'in fii²¹² 'nú¹ lí tyín^{13na} joon cwoo^{1o} 'ido jon 'núu^{1u} lí licaain²¹ 'in jai² líi²ⁱ Cristo. La joon jon sii¹in Erasto 'aa²¹²mo 'naa'. Erasto do líi¹ⁱ 'in naní² cuu² tya' fuu²¹ lo. Joon 'in tsaru^{1u} Cuarto sii¹in 'aa²¹²moo'.

24 Cwawncwaa¹³ Dios jileei²¹ 'naa'. Amén.

Júu³ lí gatséi¹

25 Joon nano cwoun'goo^{21o} Dios 'in lí² jmá¹ 'e pí^{3gi}-'oo' coon¹³ 'e júu³ tyú² tyia tya' xiiala itiin¹³ tsá². Cwóo³ jna 'e júu³ lo joongi 'e² jna tsá² cwáain¹ tya' Jesucristo. Joon 'e júu³ tyú² do jmoo^{1o} júu³ 'e júu³ 'uui²¹ gasáa^{1a} Dios ca la mo 'wiin²¹² juncwii²¹. 26 Pe nano coon¹³ 'e to² tyú² 'in Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø^{2mo}, nigajmaa^{1a}

júu³ coon¹³ 'e jí² tya' Dios 'e gajmaa^{1a} 'in tsá² 'in nigacwó¹ júu³ tya' la mo jéei¹. Joon 'e júu³ 'uui²¹ do gajmaa^{1a} Dios 'e cwii¹ⁱ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'e coon¹³ la joon lí² jo^{1o} líín²ⁱⁿ joon lí² jmáa^{1a} nñu¹³úú¹³.

27 'ii²¹mo Dios 'e un'goo^{21o} tsá² 'ii 'wii¹³ Jesucristo coon²¹ tøø^{2mo}! Joon jiin¹³ 'ii-o líi¹ Dios 'in ñii²¹²-tsi. Amén.

Jí² 'lá² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi² 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

Poo² gasii² in 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² Dios néei¹ Corinto

1 Jna, Poo², 'in sii¹ 'e jí² lo. Joon líi¹ na apóstol tya' Jesucristo coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'in gatyii¹³ in jna. Coon²¹ caan²¹ mo sii²¹ na'a 'e jí² lo coon¹³ ru¹ u' sii²¹ Sóstenes. 2 Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' tsaru¹ u' 'in cwii¹ in Dios néei¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. Joon líin² moo' tsá² tya' Dios tsu licaan²¹ moo' coon¹³ Cristo Jesús. Joon Dios gatø²ø 'naa' galíi² naa' tsá² tya'a 'in tyú¹ coon¹³ jileei²¹ gi 'in un'goo²¹ o Ña'ñu¹ u' Jesucristo 'in néei¹ la caain²¹ gi li xiia²¹. 'Ii tsá² feei¹ tya' 'ii joongi tyijna' jon. 3 Cwauncwaa³ mo Ñu¹ u' Dios coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesucristo 'naa' joon canii² mo liseen²¹ naa'.

Galicwaa³ moo' 'wii¹³ i Cristo

4 Dios gauncwaa³ 'naa' joongi 'wii¹³ i Cristo Jesús. 'E joon fuu²¹² uu 'maai¹³ coon²¹ tøø² mo. 5 'Wii¹³ i caan²¹ moo' coon¹³ Cristo do; Dios nigacwo¹ o 'naa' 'e tyá² 'í¹ 'oo', lagi jilaa²¹ 'e foo¹ oo' joongi jilaa²¹ 'e ñii² ii'. 6 Joon jilaa²¹ júu³ 'e gatyá³ aa cwáain¹ tya' Cristo galí¹ ja² mo jee²¹² 'naa'. 7 'Wii¹³ joon la lo jo 'ee li'øøi²¹ tyii' jilaa²¹ a 'e cwo² Dios tsá² la 'ii²¹² i jaan² aan' jmi²¹² mi ijnee²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo tún¹. 8 Joon 'ii isaan²¹ in 'naa' tá² ca li tséi¹. La joon jo 'in cwo¹ 'naa' tsaa² coonti mi ngíi² 'ii²¹ jmá¹ a Ña'ñu¹ u' Jesucristo. 9 Dios gatø²ø 'naa' ili-caan²¹ naa' coon¹³ Joon¹ on Jesucristo. Joon 'in Dios do, 'in gatø²ø 'naa', jo tsacoo²¹ júu³ tya'a.

In sixéi¹³ jee²¹² 'naa'

10 Tsaru¹ u', mí³ tiyani² ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo, síi¹³ naa' røø²¹, jo xeei²¹ ruu²¹ naa'. Síi¹³ moo' røø²¹, coon²¹ 'í³ 'oo', coon²¹ 'e jmaa² aa'. 11 Fo³ oo la joon, tsaru¹ u', 'wii¹³ 'inlíi¹³ tsá² inuu tya' Cloé gajin² o 'e jo cwo² júu³ ruu²¹ naa'.

12 'øøi²¹ -tsi tsá² 'e 'láa² mo 'í¹ 'oo' la jaain²¹ la jaan²¹ naa'. 'Inlíi¹³ jin² in: "Tsá² tya' Poo² jna"; 'inlíi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Apolos jna"; 'inlíi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Tú³ -u jna"; 'inlíi¹³ gi jin² in: "Tsá² tya' Cristo jna." 13 ¿Ti líi² moo' 'e 'iin²¹² Cristo wa'a líi² naa' poo²¹² jee²¹² 'naa'? ¿'E wa líi² naa' 'e gasaa² naa' jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Poo²? jJo lí¹ la joon! 14 'Maa¹³ mo Dios jo gasáa¹ na jmi²¹ jiin¹³ jaain²¹ 'naa', jiin¹³ 'ña'a Crispo coon¹³ Gayo. 15 'Wii¹³ joon jo 'in lí² jin² coonti 'e gasáa² i jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ jna. 16 Fiin¹³ nigasáa¹³ mogíi jmi²¹ 'in tsá² inuu tya' Estéfanos pe jo tíi¹³ -tsii gasáai¹³ gi jmi²¹ 'in xeei²¹ gi. 17 Ña'ñu¹ u' Cristo jo gasii¹ in jna wa'a sáa¹³ na tsá² jmi²¹. Gasii¹ in jna 'e jmaa¹³ aa tsá² júu³ xiia'la itiin¹³ mo tsá² tyani Dios. Joon gajma¹³ aa tsá² júu³ coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, la joon liñi² tsá² xiiala gajúin¹ Fii²¹² i' tsaa' crúu¹³ tya'a. Joon coon¹³ 'e júu³ coon²¹ tsáa¹ do jo tsa'íi¹ 'wa'a pí³ 'e 'oo¹ o 'e júu³ do tya' xiiala itiin¹³ mo tsá² tyani Dios.

Jmi¹ -tsi 'in jai² líi² i Cristo

18 Jileei²¹ 'in ngaliin¹ li gó² jo tsáai¹ -tsi 'e júu³ tya' xiiala mo gajúin¹ Fii²¹² i' tsaa' crúu¹³ tya'a 'e 'iin² tsaa² tya' tsá². Júu³ tya' tsá² caa²¹ mo joon líi² i. Pe tyijna'gi', 'in gajmaa¹ a Dios tiin¹³ na', 'ii²¹ tya' Dios 'a la joon. 19 Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: Jna-a i'íin¹³ na 'e 'í¹ -tsi 'in jmi¹ -tsi, joon 'in tá¹ -tsi, ijni¹³ na tya'a 'e jo 'yeei²¹ to² tya'a.

20 Wa'a la joon ¿'ee to² 'íi³ gi 'in jmi¹ -tsi, si tífo² 'ee, si 'in jo cwó² júu³ 'e li juncwii²¹? Jo 'ee to² 'iin² gi 'ido tsu Dios gajmaa¹ a 'e jilaa²¹ 'e jooi¹ -tsi 'ido lawa júu³ tya' tsá² caa²¹ mo. 21 Ñi¹ Dios 'e jmoo¹ o, joon jo gacwo¹ Dios 'e ilicwii¹ in 'in jmi¹ -tsi 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jooi²¹ -tsi. Pe Dios-gi gali'iin²¹² in jmáa¹ a tiin¹³ tsá² coon¹³ júu³ tyá² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² i 'ii-o xáfiin¹³ 'in catyaa² gi líi² i júu³ tya' tsá² caa²¹² mo lo.

22 'In tsá² Israel mi¹ i coon²¹ milagro joon litsáai¹ -tsi. Joon 'in tsá² griego-gi jmaai² 'iin²¹² in lijmi¹ -tsio 23 pe jna'gii¹ tya²¹ a'a

júu³ tya' Cristo 'in gateen¹in tsá² tsa' crúu¹³ do-o. Fa'ii²¹i 'aa¹a 'in tsá² Israel 'wii¹³i 'e júu³ lo joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel líi²i júu³ tya' tsá² caa²mo joon. ²⁴ Pe tya' jileei²¹ 'in gatø¹² Dios ilíin²in tsá² tya'a, xufiin¹³ tsá² Israel si jo tsá² Israel 'ee, 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹⁰ Cristo tiin¹³ tsá² joongi 'e jmii¹-tsi. ²⁵ Wa'a líi²i tsá² 'e jo jmii¹-tsi Dios, 'ii 'in jmii¹gi-tsi lagi 'e jmii¹-tsi tsá² juncwii²¹. Joongi wa'a líi²i tsá² jo 'oo¹⁰ Dios pí², 'ii 'in 'oo¹⁰gi pí² lagi tsá² juncwii²¹. ²⁶ 'Ii²¹du-'oo', tsaru^{1u}, xiiala líi¹naa' mo gatø¹² Dios 'naa', xuu 'naa' líi¹naa' tsá² jmii¹-tsi tyani tsá² juncwii²¹, joongi xuu 'naa' 'oo¹⁰ to², joongi xuu líi¹naa' tsá² tyiin². ²⁷ Pe Dios-gi gatyii¹³in 'in tsá² líi¹i tsá² báí¹ 'e coon¹³ la joon cwo¹⁰ fa'ii²¹ 'in jmii¹-tsi. La joon jon gatyii¹³ Dios 'in tsá² líi²i tsá² jo pí²-tsi joon coon¹³ la joon jon cwo¹⁰ fa'ii²¹ 'in pí²-tsi. ²⁸ Joon la joon Dios gatyii¹³in 'in líi¹i tsá² jo tyiin², 'in jo tsáai¹-tsi tsá², ('in jo to² 'ii³ do) 'ii 'in tyá² røø²¹ tya' 'in líi²i tyiin²gi. ²⁹ La joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² jmaa¹gi jloo³ tyani Dios. ³⁰ Pe 'ña'a Dios nigauncaan²mo 'naa' coon¹³ Cristo. Joongi 'wii¹³ Cristo do-o galiijmii¹-'oo', 'wii¹³ 'ii gauntyúu¹mo Dios 'naa' la joon ili² jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyá² joongi tiin¹³ moo' tyani¹i. ³¹ Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "Wa'a 'iin²¹² tsá² unjløøi¹³ yaai 'ná¹-a unjløøi¹³ yaai coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo."

2

Jo¹⁰ líi²naa' tsu 'wii¹³ 'ii²¹ tya' Dios

¹ Tsaru^{1u}, mo gatyáa³aa júu³ jai² tya' Dios jee²¹² 'naa', jo gafo²⁰⁰ júu³ jmii¹-tsi jon'gi júu³ taai²¹² 'áai¹. ² Mo gatyáa³aa júu³ coon¹³ 'naa' jo júu³ xii²gi gatyáa³aa, gatyáa³oo jmaa¹² júu³ la mo gangi¹i Jesucristo juncwii²¹ joongi la mo gajúin¹ Jesucristo tsa' crúu¹ tya'o. ³ Gasiin²¹na 'ñii'a 'wéi¹ coonti-i tyani²ii', jlée³moo 'goo²¹⁰⁰ wa jo gatyáa³aa la ti jilaa²¹a 'e júu³ tyá² do. ⁴ Jo gauntsáa¹na-'oo' coon¹³ júu³ jmii¹-tsi; gauntsáa¹moo-'oo' tsu 'wii¹³ ga'e² 'e Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios galítsáa¹mo-'oo' 'e júu³ lo. ⁵ Tsu

'wii¹³ joon 'ii²¹ tya' Dios lija²mo líi²naa' jon' wa'a coon¹³ júu³ jmii¹-tsi tya' tsá².

Licwii¹mo tsá² Dios 'wii¹³ Espíritu Tyú² tya'a

⁶ Pe 'e la ja²mo, jna'a tyaa²¹a'a júu³ 'e jmii¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tyá² 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. Pe 'e júu³ do tyii¹ jo li la li 'e júu³ jmii¹-tsi tya' 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo jon'gi la li 'e júu³ tya' 'in 'oo¹⁰ to² 'e juncwii²¹ lo, tsu ti li tyé¹mo 'in tsá² do. ⁷ La ti júu³ faa²¹⁰⁰o jmaa¹² júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Júu³ 'e Dios ga'e² tsá² tya' nano. Ni²¹²-tsi Dios jée¹mo xiiala ijmaa¹³a tyú¹mo tsá² ca nu'gi ijmaa²¹⁰ 'e juncwiin²¹ lo. ⁸ 'Wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ 'in 'oo¹⁰ to² juncwii²¹ lo jo ga'øøi²¹-tsi, tsu wa mi'i ga'øø²¹mogi-tsi 'in 'oo¹⁰ to² do jo gateen¹gi Ña'ñu^{1u} Jesucristo do tsa¹ crúu¹³ tya'a. ⁹ Pe jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in 'ii, nigatyaa¹ Dios tyá² 'e sá² tya'a coon²¹ 'e jo 'in mo gani² jogi 'in nuu¹un jon'gi 'in mo 'i¹-tsi coonti.

¹⁰ Joon jilaa²¹ 'elo 'ña'a Dios gajmaa¹a 'e liné³e' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya'o. Joon 'in Espíritu Tyú² tya'a do jøø²⁰ ce jilaa²¹, ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'ña'a lí² jøø²⁰.

¹¹ Lawa tsá², jo ñi¹i tsá² 'ee 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaan²¹in, yaamo alma tya' tsá² ñii¹ 'e 'i¹-tsi. 'Wii¹³ la joon jiin¹³ 'ña'a 'in Espíritu tya' Dios ñii¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios. ¹² Joon jna'o' ga'ii¹³mo' 'in Espíritu tya' Dios do, jo'on ga'ii¹³na' espíritu tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo. Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do-o 'øø²¹mo-tsi' jilaa²¹ 'e gacwo¹ Dios jna' 'yaai¹-tsi. ¹³ La joon tyii²¹a'a 'e júu³ 'e gacwo¹ Espíritu Tyú² do jna'a tya' 'in niga'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² do.

¹⁴ 'In jo mo 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² do jo 'ii²¹ júu³ tyá² tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'e tyaa²¹a'a tsu líi²i 'e júu³ tya' tsá² caa²¹mo joon. Jo lii¹i 'øøi²¹-tsi 'e júu³ tyaa²¹a'a lo tsu jiin¹³ Espíritu tya' Dios lí² jma¹ 'øøi²¹-tsi.

¹⁵ Pe 'in tsá² 'in niga'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí²-i cón² cwáain¹ ce jilaa²¹a. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in jo cwii¹in Dios jo lí² 'øøi²¹-tsi xiiala 'i¹-tsi 'in tsá² 'in cwii¹in. ¹⁶ Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: "¿'lin

niga'øøi²¹-tsi 'a 'i¹-tsi Dios? ¿'iin lí² 'e² Dios?" Pe jna'g'i 'i¹-tsi' la 'i¹-tsi Cristo.

3

Tsa'leei¹³ tya' Dios jile^{1e}

¹ Tsaru^{1u}, jo lí² fú² jna 'naa' lawa tsá² 'in 'oo^{1o} Espíritu Tyú² tya' Dios. Gafuu^{212uu} 'naa' lawa tsá² taan²¹²ⁱⁿ juncwii²¹, 'in jo cwii¹ⁱⁿ Dios. 'Naa' lí^{1naa} lawa xuui²¹² jo mo cwáan^{1mo}. Jo mo gauncwaan^{1naa} cwáain¹ tya' Cristo. ² Jmaai² júu³ jo taa^{2mo} ga'e^{1ee} 'naa'. Lawa yuun²¹ 'uun²¹ fi² jo mo li dø^{2ø} 'i¹, la joon jon jna jo lí² 'e^{1ee} 'naa' coon¹³ júu³ taai²¹². Pe jo mo li'øøi^{21-oo} júu³ taai²¹², ³ tsu 'i¹gi-oo' la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹. La 'ii²¹² 'oo^{2oo} tsiwúu¹, 'noo^{2oo} mii¹³, joongi xeei² ruu^{21naa} jmaai² la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'i¹-oo' joongi jmoo^{2oo} jmaai² 'a la jmoo^{1o} tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo. ⁴ Tsu wa mo jin² tsá²: "Tsá² tya' Poo^{2-o} jna", joon 'in lí¹³gi jin²ⁱⁿ: "Tsá² tya' Apolos jna", jmoo^{2oo} la jmoo^{1o} tsá² taain²¹² juncwii²¹.

⁵ Pe, ¿'iin 'in Poo² do? ¿'iingi 'in Apolos do? Caní³ lí²moo'o tsá² tya' Dios, joon 'wii¹³ jna'oo'o ja^{2mo} galí^{2naa} Ña'ñu^{1u} Jesucristo. Jmoo²¹² jna'a la jaain²¹ la jaan^{21na} a jiin¹³ la to² gatyú² 'ña'a Dios. ⁶ Lawa coon²¹ 'e jñí² tsá² lí² 'e júu³ tya' Dios, joon jna-a gato^{2o} 'e jún² do, joon Apolos-gi ga'ee^{1e} jmii²¹ pe 'ña'a Dios gajmaa^{1a} gacwáin¹ 'e jún² do. ⁷ La joon lí², 'in gajñí² lo coon¹³ 'in ga'ee^{1e} jmii²¹ do jo 'ee to² 'i³ jiin¹³ 'ña'a Dios 'in tyiin^{2gi} tsu 'ii jmoo^{1o} cwaain²¹ jilaa^{21a}. ⁸ 'In jñí² jún² do la joon jon 'in 'ee^{1e} jmii²¹ coon²¹ røø^{21mo}, pe Dios tyí² 'lee¹³ⁱ la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la to² gajmaa^{1o}. ⁹ Pe jna'a caan^{21mo} jmoo^{21o} to² tya' Dios joon 'naa'gii' lí^{1naa} lawa coon²¹ tyiia²¹ li jmoo^{1o} Dios to².

Joongi lí^{2moo} jon lawa coon²¹ 'nú¹ 'e jmoo¹³ Dios. ¹⁰ Joon Dios gajmee¹ⁱ jna lawa jaain²¹ tífuu²¹ 'a jmaa^{13aa} tífuu²¹ do joon 'in xee^{21mo} 'in uncwaan²¹ⁱⁿ 'oo²¹ do. Joon jileei²¹ 'in uncwaan²¹ⁱⁿ 'oo²¹ ni tífuu²¹ do 'ná¹-a coon²¹ cwáain¹ xiiala jmaa^{1a}. ¹¹ Joon jiin¹³ jaain²¹ li jma^{2gi}

coon^{21gi} tífuu²¹ xiia', tsu 'ña'a Jesucristo lí¹ⁱ 'e tífuu²¹ do. ¹² Pe ni do lí²⁻ⁱ uncwaain²¹ tsá² coon¹³ cwanáa¹, si coon¹³ cwataa²¹ 'ee, si coon¹³ cuun²¹² 'moo³ 'ee 'e ta'a 'wóo^{2o}. Lí²⁻ⁱ jon uncwaain²¹ tsá² coon¹³ 'mó², si coon¹³ 'nuu²¹ 'ee si coon¹³ mo² cwañi¹ 'ee 'e jo ta'a 'wóo^{2o}. ¹³ Joon mi cwá² jmii²¹² icwée²ⁱ Cristo tún¹, røø²¹ lí¹² tsá² 'ee coon¹³ gajmaa^{13a} 'e 'nú¹ do. Tsu 'e jmii²¹² joon ijó¹ coon¹³ jí²ⁱ joon coon¹³ 'e jí² joon iliñi¹ tsá² 'ee to² nijmaa^{1a} tsá² si 'e tyú² si 'e gó² 'ee la jaain²¹ la jaain²¹. ¹⁴ Joon wa 'nú¹ 'e tyú² nigajmaa^{13a} tsá² jo coo^{1o} coon¹³ 'e jí² do pe 'in 'ii^{21mo} 'lee¹³ⁱ. ¹⁵ Pe wa'a 'in nigajmaa^{13gi} 'nú¹ gó², 'e coo^{21-o} joon. Joon jilaa^{21a} 'iin^{2mo} tya'a, jiin¹³ 'ña'o tiin^{13gi} tyani Dios lawa jaain²¹ 'in galáa²ⁱ 'ña'a jee²¹² jí².

¹⁶ ¿Ti jo ñí³ 'naa' 'e lí^{1naa} lawa cwo¹ tya' Dios Jmii²¹ joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios do tyiin^{13mo} jee²¹² 'naa'? ¹⁷ Joon wa'a 'in 'iin²¹²ⁱⁿ xéi¹ cwo¹ tya' Dios, Dios-gi 'iin^{2mo} 'ii tsu cwo¹ tya' Dios 'e cwaa^{3mo} joon. Pe 'naa' yaamoo' lí^{1naa} 'e cwo¹ joon.

¹⁸ Jo cón^{2oon} 'naa' tóo² yaanaa', wa' 'in lí¹² 'e jmii¹-tsi 'i jiin¹³ la lí¹ⁱ 'in tsá² jmii¹-tsi taain²¹² juncwii²¹ 'ná¹-a lín²ⁱⁿ lawa jaain²¹ 'in jo 'ee tii²¹ⁱ coonti joon coon¹³ la joon lí²⁻ⁱ lín²ⁱⁿ jaain²¹ 'in jmii¹-tsi la jai². ¹⁹ Wa'a tya' Dios 'in lí¹ⁱ jmii¹-tsi 'e juncwii²¹ lo lawa tsá² caa^{21mo} 'i. Ni jí² tya' Dios jin²: "Dios jmoo^{1o} xuui²¹ yaai 'in tii²¹ⁱ coon¹³ yaamo 'e tii²¹ⁱ do." ²⁰ Jin^{2o} jon 'e jí² do: "Ña'ñu^{1u} 'ñi^{2o} 'e jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in jmii¹-tsi jo 'ee to² 'i³ 'e joon." ²¹ Tsu 'wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² unjløøi³ yaai wa'a lí²ⁱ lí¹ⁱ tsá² tya' tsá². Pe 'e tii²ⁱ 'naa'a jilaa²¹ 'e sá². ²² Poo² si Apolos 'ee, si Tú³ 'ee si juncwii²¹ lo 'ee, si 'e seen^{21mogh} 'ee, si 'e najúun^{2moo} 'ee, si jilaa²¹ 'e sá² nanó² 'ee, si jilaa²¹ 'e ilisá² 'ee jilaa^{21a} tyi'naa'a. ²³ Joon 'naa' lí^{1naa} jón^{1on} Cristo, joon 'in Cristo do tya' Dios 'i.

4

To² 'ná¹ jmaa^{1a} apóstoles

¹ 'I¹-oo' jna'a lawa tsá² 'in uncoon¹³ Cristo, 'in náa¹ cwo^{21o} 'o 'ná^{1a} 'e² tsá² 'e

'i-tsi Dios. ² La joon wa'a 'ee náa¹a cwoo²¹o tsá² júu³ tyú² tya' Dios 'ná¹ jmáa¹a 'i júu³ la tí³i, joon la joon tsáa¹mo-tsi tsá² 'ii. ³ Pe jna, xuu cu²-tsii wa'a 'naa' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'ii²¹ tyiia si tyi³aa tyani 'in 'oo¹o to² 'ee. Ce jiin¹³ 'ñii'a jo jmóo³oo 'ii²¹ tyiia. ⁴ Joon jon'gi 'ñii'a jo ñii³ii ti 'óo³oo tsaa², 'elo jon' 'øø¹²¹-tsi wa'a jna 'e jo 'óo³oo tsaa² pe 'ña'a Ña'ñu¹u' ijmáa¹a 'ii²¹ tyiia. ⁵ Tsu 'wii¹³ la joon, jo cón²oon' cwáain¹ xiiala seen²¹ 'in xeei²¹ la nu'gi iti² jmü²¹² icwée²i Ña'ñu¹u' Jesucristo. Ján²duu' cón²oon' cwáain¹ ca mi cwée²i Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'ña'-o i'wo²o li jnee²i la jilaa²¹ 'e si'mo² li nuu²¹ no. Mi tí² 'e jmü²¹² joon, joongi ijmá¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo ilini² jileei²¹ la jilaa²¹a 'e ni'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon Dios-gi ifaa²¹-o 'ee 'e tyú² gajmaa¹a tsá² la jaain²¹ la jaain²¹.

⁶ Tsaru¹u', tyi³aa 'e júu³ lo cwáain¹ tya' Apolos coon¹³ jna 'e tyú² tyi'naa', tsu 'iin²¹²na 'e liñi³oo' jo ngüi²¹²güi' jiin¹³ la jin² jí² tya' Dios. Joon la joon jiin¹³ jaain²¹ jo unjløøi¹³ yaai coon¹³ jaain²¹ tifo², jo'gi ijmáa¹a 'e jo tsáai¹-tsi 'in jaain²¹. ⁷ ¿'iin 'in jmoo¹o tyú²gi tyii' lagi 'in catyaa²gi? ¿'Ee 'oo²¹²oo', ti jon'on Dios gacwoo¹o? Joon wana 'ii-o gacwoo¹o jilaa²¹ 'e 'oo²¹²oo', ¿'ee li² unjløøi¹³ yaanaa' 'e 'oo²¹²oo' do lawa'a yaanaa' gajmaa²aa' 'e 'oo²¹²oo' do?

⁸ Nali¹naa' lawa'a 'e líi¹naa' tsá² sá² cuu², 'oo²oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa'. Líi¹naa' 'e 'naa'oo' nityu²uu' to² lawa róøi¹³. Joon jna'güi' li' co'o 'lee¹³naa' jna'a. 'Áa¹mo 'iin²¹²na wa xu'u ja²mo 'e líi¹naa' róøi¹³ joon ca jna'oo'o lí²-i jon tyuu¹³u'u to² coon¹³ 'naa'. ⁹ Líi²na la líi' jna'a 'in líi¹i apóstoles ni'i sáa¹i Dios jna'a ti li tsé¹mo. Líi¹na'a lawa 'inlíi¹³ 'in niteen¹en ijúun²mo. Nali¹na'a lawa coon²¹ 'e sá² tsa'goo²¹-tsi tsá² jileei²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ la jileei²¹ ángeles lagi jileei²¹ tsá² jøø²mo jna'a. ¹⁰ Líi²i tsá² lawa tsá² caa²¹mo jna'a 'wii¹³i cwáain¹ tya' Cristo joon 'naa'güi' líi²naa' 'e líi¹naa' tsá² jmü¹-tsi cwáain¹ tya' Cristo. Líi¹na'a tsá² 'wóo²mo la 'ü²¹²naa'güi' líi²naa' 'e líi¹naa' tsá² pí²-tsi. Jo tsáai¹-tsi tsá² jna'a, pe 'naa'oo'

un'goo¹o tsá². ¹¹ Ca nanoo²¹² nili'øø¹mo 'e tyee²e'e, nili² unjmü²¹na'a, nili'øø¹i si²i'in, nijmee²¹mo tsá² jna'a, jogi tyii²¹i'i sá². ¹² Joongi ni'woo²¹-oo'o to² jmoo¹ to². Joon mo jí²in tsá² jna'a, jna'güi' sii¹³i'i, "Ná¹ uncwaa¹³mo Dios 'naa'." 'øø¹mo tsá² jna'a pe jmoo²¹o'o taa²¹-oo'o. ¹³ Líi¹³i faa²¹ tsá² 'wii²¹² tyii²¹i'i pe fee¹mo-tsii'i júu³ tyaa²¹a'a coon¹³on. Jmaai²¹ tsá² jna'a lawa tyi¹ taa¹³ juncwii²¹, lagi wa 'e ti' co' tsá²a jmaai²¹ tsá² jna'a ca jmü²¹ no.

¹⁴ Jo jmóo³oo 'e jí² lo wa'a cwo²oo 'naa' fa'ü²¹, jmóo³oo 'e jí² lo lawa' cwo³oo cwáain¹ yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²moo. ¹⁵ Xuüfiin¹³ 'naa' 'áa¹naa' tifo² tyii' fúui¹ 'in 'é² cwáain¹ tya' Cristo, pe jaan²¹mo 'ñú²uu' seen²¹ cwáain¹ tya' mo galiija²mo líi²naa' joon jna-a 'i. Tsu 'wii¹³i 'e júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² tyani Dios 'e gatyáa³aa coon¹³ 'naa' galiija²mo líi²naa' Cristo Jesús. ¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon m'ü³ü tyani²i'i' tyan²aan' cwáain² xiiala jmóo³oo joon la joon jmaa²aa'.

¹⁷ Tsu 'wii¹³ gali'in²¹²na 'a un-tii¹³duu'-oo' xiiala mo gangi³ü jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ tsá² 'in jai² líi²i Cristo, 'wii¹³ joon sii³na Timoteo, 'in 'iin²¹²na. Lawa yuun²¹ tyiia-oo 'i coon¹³ to² jmoo²¹o'o tya' Ña'ñu¹u'. Joon, untiin¹³in júu³ tya'a. 'Ii-o i'e²e 'naa' la li 'e ga'éé³ee la caain²¹ jee²¹² tsá² 'in jai² líi²i Cristo. ¹⁸ 'Inlíi¹³ jee²¹² 'naa' gaunjløøi¹³ yaai, líi²i 'e jo cwéei³güi' jee 'naa'. ¹⁹ Pe 'i¹-tsii yíia³oo la jmoonno wa icwo¹ Ña'ñu¹u'. Joon iyajøø³oo ti 'e ijmá² 'in tsá² unjløøi¹³ yaai do 'e la lí² 'e faa²¹a do. Yajøø³øø wa'a cwo¹o Dios wa² pí² tya' 'ido si jo cwo¹-o 'ee. ²⁰ Tsu li tyu² Dios to² tsá² jon' líi' júu³ pe coon¹³ 'ii²¹ tya'o to² 'e tyu²u tsá². ²¹ ¿'Ee 'iin²¹²naa' jmá³aa tyii' mi cwéi¹na, ti 'e 'e³ee 'naa' wúu¹, owa'a 'iin²¹²naa' jmáa³aa tyú²-tsii, un'née³moo 'naa'ee?

5

Coon²¹on cwáain¹ 'e ga'láa²a tsá²

¹ Niñii¹i tsá² 'e jaain²¹ jee²¹² 'naa' tyiin¹in coon¹³on lawa tsamí² tya'o jaain²¹ tsá²

nee¹³ sáa³a. 'E lo-o coon²¹ 'e gó² líli¹ ca jii¹³ 'in jo cwii¹in Dios jo tii²¹ jmáa¹a. ² Joon jløø¹²mogi 'naa'! jPe tyú²gi wa'a ngi²h' fa'ii²¹! 'In tsá² 'in gajmaa¹a 'e gó² lo tyú²gi wa'a gajeen²¹mo jee²¹² 'naa'. ³ Joon xufiin¹³ jo siin¹³na la si'yee²¹na jee²¹² 'naa' pe 'ii³-tsii 'naa' joon nigajma¹oo 'ii²¹ tya' 'ido 'in gajmaa¹a 'e gó² do lawa'a siin¹³moo coon¹³ 'naa'. ⁴ Uncaan²¹naa' ruu²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon siin¹³moo coon¹³ 'naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii. La joon jon 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús uncoon¹³on 'naa'. ⁵ Joon 'ná¹ tyi¹³moo' 'in tsañuu¹ galáa¹a do 'in tyiin¹³ jee²¹² 'in jo¹ líi² do, jaan¹³naa' Satanás, joon coon¹³ la joon i'in²mo 'e ngú¹ taan¹in pe itiin¹³mo alma tya'a mi jó¹o tún¹ Ña'ñu¹u'.

⁶ Jo lí² unjløøi¹³ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'e jmoo²oo' lo. ¿Ti jo ñii²ii' júu³ 'e jin² tsá²: "Coon¹³ ca pii³ tyiian³ caai²¹ tsá² 'e con² do coon¹³ 'e joon jmoo¹o roon¹on la tøøi² con² do?" ⁷ Tú²uu' jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo' 'e li la li tyiian³ tsáai² 'e jmoo¹o 'láa¹ tya' tsá². Joon ilíin²moo' lawa 'iñi¹ 'mí² 'e jo tyiian³ jeei¹ tsu la joon tsai² líi¹naa'. Tsu nigajún¹mo Cristo 'ña'a 'wii²¹² tyijna'o'; ngangí²i la ngangí²i joo'saa²¹ yuu²¹ jn-gai² tsá² Israel cuu²¹i mo ti jmí²¹² pascua. ⁸ La joon jmoo¹³o' jmí²¹² pascua tyi' la ti la lí¹-i coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' joongi 'e jai² líi²na' 'e li la li 'iñi¹ jo jeei¹ tyiian³. Jon'on jmoo²¹o' jmí²¹² pascua tyi' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²¹o' jon'gi' coon¹³ 'e gó² 'i¹-tsi' 'e li la li 'e tyiian³ tsáai² do.

⁹ Ni jí¹ tyiia 'láa² 'wii²¹² do gafuu²¹²uu 'naa' jo sii¹naa' røø²¹ coon¹³ 'in ngi¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsamí² xeei²¹ si tsamí² ngi¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ 'ee. ¹⁰ Jo 'øøi¹²¹-tsi 'e fuu²¹²uu 'naa' wa'a tú²naa' coonti tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'láa¹, si 'in tsii²¹ cuu² líli¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee, si 'in ungoo²¹o 'in jon'on Dios la jai² tsu 'ná¹ 'woo²¹moo' 'a juncwii²¹ lo wa jo 'iin²¹²naa' seen²¹naa' jee²¹² tsá² la 'ii. ¹¹ 'øøi¹²¹-tsi 'e gafoo²¹oo do jo 'ná¹ sii²¹naa' røø²¹ coon¹³ jii¹³ jaain²¹ 'in jin² 'e jai² líi²i Cristo pe la 'ii²¹² joon ngi¹ 'láa¹o, si tsii²¹mogi cuu² líli¹

'ee, si ungoo²¹o 'in jon' Dios la jai² 'ee, si jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹ 'ee, si ngi¹ to² 'uun²¹ 'máa¹ 'áai¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee²¹. Jii¹³ jo cøø²¹ø' caain²¹ coon¹³ 'in la 'i. ¹²⁻¹³ Tsu jo tii²na jmáa³aa 'ii²¹ tya' 'in jo jai² líi²i Cristo tsu Dios 'in jmá¹a 'ii²¹ tya'a. Pe 'naa'gi' tii²¹naa' jmaa²aa' 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in jin² 'e jai² líi²i Cristo. 'Wii¹³i joon tyii²moo' 'in tsá² ga'noo¹o tsaa² no jee²¹² 'naa'.

6

'Ná¹ jmaa²aa' 'ii²¹ tyii' la 'oo²¹ jee²¹² yaamoo'

¹ Wa mo sá² coon²¹ mii¹³ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei'gi' ná¹ nuu¹un, ¿'ee li' tá²-oo' mí²h' ilí² 'ii²¹ tyani 'in jo cwii¹in Dios la cwii¹in jna' lagi 'e mí²h' tyani 'in tsá²-tsi Dios? ² ¿Ti jo ñi²ii' 'e 'naa' 'in tsá²-tsi Dios ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo? Joon wana 'naa' ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹, lí² jmaa²aa' jon 'ii²¹ jilaa²¹ cwáain¹ pi¹³ 'e sá² jee²¹² 'naa'. ³ ¿Ti jo ñi²ii' 'naa' ijmaa²¹o' 'ii²¹ ca tya' ángeles tya' Dios? Joon wa' la joon tá²gi galí² jmoo²¹o' 'ii²¹ 'a lí² 'e juncwii²¹ lo. ⁴ Wana 'naa' tii¹naa' cwaain¹ tya' 'e sá² juncwii²¹ lo, lí²i mí²h' ilí² 'ii²¹ tyani doñi'in tsá² 'wói¹ jee²¹² 'in jai² líi²i. ⁵ Fuu²¹²uu 'naa' la joon, joon i'aa²aa' fa'ii²¹. ¿Ti jo 'in seein²¹ jii¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in lí² jmá¹a 'ii²¹ jee²¹² la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'in jai² líi²i? ⁶ ¿Ti 'ná¹ 'nii¹ tsaruu²¹i tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'in jo tsá²-tsi Dios?

⁷ Joon 'e tii¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa' jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e jai² líi²naa' tsu jo untiin¹³naa' júu³ tyii'. Tyú²gi wa'a jo mii¹³ jmaa²aa' mo nasá² 'ii²¹ 'e gó² tyii'. Tyú²gi jon wa'a jo mí¹³h' 'e ga'uun¹un tsá² tyii'. ⁸ Pe 'naa'oo' jmoo²oo' 'e gó²gi. 'ii²¹ 'e gó² 'iin²¹²naa' jmaa²aa', joon ca la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'uun²¹.

⁹⁻¹⁰ ¿Ti ñi² 'naa' 'in jmoo¹ 'e gó² jo itii²i 'i²i li tyu² Dios to²? Jo cón²oon' tóo² yaanaa', jo itsa¹i²i li tyu² Dios to² jileei²¹ 'in 'láa¹ coon¹³ tsamí² 'in jon' 'oo²¹²o jon'gi' itsa¹i²i li tyu² Dios to² 'in ungoo²¹o dios tya'a 'in gajmeei¹ tsá², jon'gi' 'in fee¹i tsamí² xeei'gi.

Jon'gi itsa'í² 'in tsañuu²¹ do 'in 'láa¹ a la 'oo'²¹ tsañuu²¹, jon'gi 'in jmoo¹o 'uun²¹, jon'gi 'in 'iin²¹²in cuu² áai¹, 'in ngí¹i to² 'in¹, 'in jmoo¹o 'atsaa²¹, si 'in tyí²i cuu² tsá² xeei' 'ee jo itsa'í² li tyu² Dios to². ¹¹ Joon la joon galí¹i 'inlí¹i¹³ 'naa' pe lawa garun¹o niga-jmeei¹ Dios 'naa' 'in tyú¹, gatyii¹³in Dios 'naa' 'e lín²naa tsá² tya'a nigauntyuu²¹mo Dios 'naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesús joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'.

Jmaa¹i to² cuerpo tyii' tya' 'e tyú²-u

¹² Jin² tsá²: “Lí²-i jmoo¹o tsá² doñi'ee 'e 'iin²¹²in.” Joon jna fuu²¹²uu 'e jo¹o júu³ tya'a pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² jo jméi¹ tya'a. Jo¹o, lí²i jmáa³aa doñi'ee 'e 'iin²¹²na, pe jo cwóo³oo wa'a jiin¹³ coon²¹ tyuu¹³u to² jna. ¹³ Ja²mo júu³ 'e jin² tsá²: “Jmaa¹i to² 'uunñi² tya' tu² tsá², la joon jon, tu² tsá² jmaa¹i to² tya' 'uunñi².” Pe ji tún² do iuntyee¹mo Dios. Jo gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² wa'a 'láa¹a coon¹³ tsamí². Gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² tya' Ña'ñu¹'u', la joon joon Ña'ñu¹'u' tya' cuerpo tya' tsá². ¹⁴ Joon la gajmaa¹a Dios jiin¹in Ña'ñu¹'u', la joon jon ijmáa¹a jiin¹in' coon²¹ 'ii²¹ tya'a.

¹⁵ ¿Tí jo ñi² 'naa' 'e la jaain²¹ la jaan²¹naa' lí¹naa' lawa coon²¹ tí' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo? ¿Wa lí² la joon, xiiala iliuncaan²¹naa' 'e tí' ca'naa¹³ cuerpo tya' Cristo coon¹³ jaain²¹ 'yiiacuungó²? ¿Jo lí² jmoo²¹o' la joon coonti! ¹⁶ ¿'Owa jo ñi² 'naa', mo fee²¹i tsá² jaain²¹ 'yiiacuungó² lín²mo 'ido lawa coon²¹ cuerpo coon¹³ 'in 'yiiacuungó² do? Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios, “In gáí¹ do ilín¹in lawa jaan²¹mo.” ¹⁷ La joon jon, mo uncaan²¹in tsá² coon¹³ Ña'ñu¹'u' ilín²in lawa coon²¹ espíritu coon¹³ Ña'ñu¹'u' do.

¹⁸ Cwíin¹in' jon jilaa²¹ 'e 'láa¹³aa' coon¹³ tsamí². Jilaa²¹ tsaa² 'e catyia² do 'e 'noo¹ tsá² lí' caluu²¹² cuerpo tya'a pe mo fee²¹i tsá² tsamí² xeei' 'noo¹o tsaa² lí' tsi cuerpo tya'a. ¹⁹ ¿Tí jo ñi³ 'naa', 'e cuerpo tyii' lí la lí coon²¹ cwo¹ tya' 'in Espíritu Tyú² 'in gacwooi¹³ Dios 'naa'? Jo lí¹naa' tsafii²¹² yaanaa' ²⁰ tsu Dios galøø²¹i 'naa' 'e 'moo³

'áai¹. Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a ungoo¹oo' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o cuerpo tyii'.

7

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwoo²¹ tsá²

¹ No ingí³ii júu³ tyii' 'e taa¹³ jí² do 'e gasii²naa' jna. 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e jo cui² cwoo²¹ tsá². ² Pe tsu 'wii¹³ 'áai¹gi 'láa¹a tsá² coon¹³ tsamí², 'áai¹gi 'ná¹ 'aa¹i tsá² tsamí² tya'a la jaain²¹ la jaain²¹, la joon jon la jaain²¹ tsamí² 'ná¹-a 'aa¹i ñuu¹ tya'a la jaain²¹. ³ Joon 'in tsañuu¹ do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo tsamí² tya'a la joon jon tsamí² do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo ñuu¹ tya'a. ⁴ 'In 'oo²¹²o tsá² jo lí¹ tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a, 'e cuerpo tya'a, tya' ñuu¹ tya'o. La joon jon 'e cuerpo tya' tsañuu¹ jo lí² tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a pe tya' 'oo²¹²o cuerpo tya'a. ⁵ Wa'a tsañuu¹ si 'oo²¹²o 'ee 'iin²¹²in 'e nuu¹un Dios coon²¹ sii¹³xu, 'ná¹-a síin¹in røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee 'e jo cwuu¹i caain²¹ la 'ii²¹² fee¹i Dios. Mo gangí¹i² joon 'ná¹-a cwuu¹i caain²¹ tún¹ 'e coon¹³ la joon jo cwo¹ 'e 'ii¹in Satanás joon i'nóo¹on tsaa² 'in jo tyu²u to² 'ña'a.

⁶ Fuu²¹² 'naa' jilaa²¹ 'elo jon'on tyu¹uu to² 'naa'. ⁷ Tsu 'ñii'a 'iin²¹²na wa'a jo cui² cwoo²¹ tsá² la lí¹i jna. Pe ñi¹oo 'e Dios nigacwo¹ xiiala ijmáa¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Seein²¹ 'inlí¹³ taa²¹a jo cuui¹² cwoo²¹o, seen²¹gi 'in jo taa²¹.

⁸ Fuu²¹²uu jileei²¹ 'in jo mo cuui¹² cwoo²¹o coon¹³ jileei²¹ 'yiiá'ní² tyú²gi tya'a wa'a jo cuui¹² cwoo²¹o la lí¹i jna. ⁹ Pe tyú²gi icui² cwoo²¹o lagi isoon¹in cagi 'láa¹a. 'Ná¹-a cui² cwoo²¹o wa jo lí² tyu²u to² 'ña'a.

¹⁰ Pe tya' jileei²¹ 'in nicui² cwoo²¹o tyu²uu to² 'e jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a. Jon'on jna 'in tyu²u to² lo jiin¹³ 'ña'a, Ña'ñu¹'u' tyu²u to² lo. ¹¹ Pe wana gatuu²¹i 'oo²¹²o ñuu¹ tya'a jo lí² cui² cwoo²¹o coon¹³ tsá² xeei' jiin¹³ lí² licaain²¹ coon¹³ ñuu¹ tya'a. La joon jon tsañuu¹ jo lí² tuu²¹i 'oo²¹²o.

¹² Fuu²¹²uu 'in catyaa² júu³ tyiia jon'on tya' Ña'ñu¹'u'. Wa jo jai² lí²i 'oo²¹²o tsañuu¹

'in jai² lí²i Cristo pe 'iin²¹²in 'in 'oo²¹²o ján² coon¹³on jo lí² tũ²¹i 'in tsañũ¹ do 'ii. ¹³ La joon wa jo jai² lí²i ñũ¹ tya' tsamí² 'in jai² lí²i pe 'iin²¹²in 'in tsañũ¹ ján² coon¹³on jo lí² tũ²¹i 'in tsañũ¹ do 'ii. ¹⁴ Tsũ 'in tsañũ¹ do 'in jo jai² lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i 'oo²¹²o. Joon 'in tsañũ¹ 'in jo jai² lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i ñũ¹ tya'a. Wa jon' la joon 'in xuui²¹² tya'a ilíin²in la lí¹i xuui²¹² tya' tsá² 'in jo jo² lí²i. Pe jo lí¹i la joon tsũ 'ii²¹mo 'e tyú² tya' Dios tsũ 'wii¹³ ja²mo lí²i sáa³ jmii²¹. ¹⁵ Pe wana 'in tsañũ¹ si 'in tsañũ¹ do 'in jo jai² lí²i 'iin²¹²in tũ²¹mo 'oo²¹²o si ñũ¹ tya'a 'ee cwolí² jmáa¹a. Joon mo gangai² 'in jo jo² lí²i do joon galáa²mo 'in jai² lí²i tsũ gatø² Dios jna' 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ lo 'e tyú²-ũ. ¹⁶ Tsũ jo iñii²¹²-tsi 'in tsañũ¹ 'in jai² lí²i wa' a ijai² lí²i ñũ¹ tya'a 'wii¹³ 'ii-o. Joon 'in tsañũ¹ do 'in jai² lí²i jo ñii¹in ti ijai² lí²i 'oo²¹²o 'wii¹³ 'ii-o.

¹⁷ Pe la lo-o tyũ³ to² jee²¹² jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo, jileei²¹ 'ná¹-a jmáa¹a jiiin¹³ la nigacwo¹ Ña'ñũ¹ 'ii ijmaá¹a, jiiin¹³ la lí¹i mo gatø² Dios 'ii. ¹⁸ Wa' a lí¹i tsá² circuncidado, 'øøi²¹-tsi tsá²; tsá² seen²¹in Israel, mo gatø² Dios 'ii, 'ná¹-a lí¹i gi circuncidado. Pe jo lí¹i la joon mo gatø² Dios 'ii jo 'ná¹ 'ii²¹i 'e lí² circuncisión do. ¹⁹ Jo tyiin² wa' a ga'ii²¹i si jo ga'ii²¹i 'ee 'e lí² do, jiiin¹³ 'e tyiin² 'e jmoo¹o tsá² nũ¹³ 'e to² tyũ² Dios. ²⁰ Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a jiiin¹³ la 'e gajmaa¹a mo gatø² Dios 'ii. ²¹ Wana galí¹u'u tsá² lee¹³ tya' tsá² jo jmaa²¹a cu²-o'o. Pe wa galí²i iláa¹u'u 'wo'o cwojmaa¹³a. ²² Jileei²¹ 'in nilí¹i esclavo mo gatø² Dios 'ii lawa'a jaain²¹ 'in niláa²mo lí¹i ijmaá¹a jilaa²¹ to² tyũ² Ña'ñũ¹. Joon jileei²¹ 'in niláa²mo mo gatø² Dios 'ii lawa esclavo tya' Cristo lí¹i no. ²³ Dios nicalóø²mo 'naa' (coon¹³ jmí¹i 'øø¹i Joon¹on) 'e 'moo¹³ 'áai¹ tsũ 'wii¹³ joon jo cwo²oo' wa' a jme²i tsá² 'naa' lawa esclavos tya'a. ²⁴ Joon, tsaru¹u', 'ná¹-a jmaa²gi' jiiin¹³ la gajmaa²aa' mo gatø² Dios 'naa' pe nano lí¹naa' tsá² tya' Dios.

²⁵ Jo 'óo³oo júu³ gacwo¹ Ña'ñũ¹ 'u' fuu²¹²uu 'in jo mo cui² cwo²¹o pe fuu²¹²oo 'e 'í¹-tsii joon lí²-i jo cu²-tsi tsá² tyiia tsũ galifee¹mo-tsi Ña'ñũ¹ tyiia. ²⁶ Tsũ 'wii¹³ taa²¹²mo 'áai¹ 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ 'í¹-tsii wa' a lí¹gi tsá² jiiin¹³ la lí¹i. ²⁷ Wana seein²¹ tsañũ¹ tyi'i jo 'noo¹³o xiiála itũ¹u'u tsañũ¹ tyi'i. Joon wana jo seein²¹ tyi'i jo 'náa¹u'u. ²⁸ Pe wa' cu²mo cwo²¹o jo tsaa² 'noo²o. La joon jon tya' simí² wa' cu²mo cwo²¹o jo tsaa² 'noo¹o. Pe jileei²¹ 'in cu²mo cwo²¹o iseein²¹ fa'í³ mo taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon cwo'oo cwáain¹ 'ido 'e jo cui²gi cwo²¹o 'e joon jo tyan¹gi 'e fa'í³ do.

²⁹ Tsaru¹u', 'elo-o 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa': Xa tiempo sá²gi. Joon nano ca lí² ngoo²¹²gi 'in tsá² 'aa¹i 'oo²¹²o 'ná¹-a 'í¹-tsi cwáain¹ tya' Dios la 'í¹-tsi 'in tsá² 'in jo seein²¹ 'oo²¹²o. ³⁰ La joon jon, 'in tsá² xuui²¹²-tsi 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo xuui²¹²-tsi. Joon 'in tsá² jløø¹³mo 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo jløøi¹³. Joon 'in tsá² 'in ló¹ 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jmáa¹a lawa'a jon' tya'o 'e galó¹ do. ³¹ Joon 'in tsá² 'in jmai² to² 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jo lí¹i tyũ² to² 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Tsũ 'e juncwii²¹ lo jøø²¹øø' ngoo²¹o ti li ityeei²¹.

³² 'iin²¹²na 'e taan²¹²naa' 'e jo cu²-'oo' coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Joon mo 'ña' tsá², jo 'oo²¹²o seein²¹, 'í¹-tsi jiiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñũ¹, joon 'iin²¹²in jmáa¹a jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'ii. ³³ Pe joon mo naseein²¹ 'oo²¹²o tún² 'í¹-tsi. 'iin²¹²in jmáa¹a to² tyũ² Ña'ñũ¹ pe cu²-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a 'e tyú²-ũ coon¹³ 'oo²¹²o. ³⁴ La joon jon tsañũ¹ 'in nicui² cwo²¹o. Cu²-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a tyú²-ũ coon¹³ ñũ¹ tya'a. Pe 'in tsañũ¹ 'in jo seein²¹ ñũ¹ tya'a 'í¹-tsi jiiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñũ¹, joon 'iin²¹²in cwo²i 'ña'a Dios tiin¹³ la ngú¹ taan¹in lagi alma tya'a.

³⁵ Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e tyú² tyii' jon'on wa' a 'e tyuu¹³ 'naa' pe 'iin²¹²na 'e taan²¹²naa' jiiin¹³ la tí²naa' joon canii²mo 'í¹-'oo' cwáain¹ tya' Ña'ñũ¹.

36 Wana seein²¹ jamí² tsá² joon 'in jamí¹i do ngí¹ nili²o joon jmii²¹i do líi²i 'e tyú²gi wa'a cuu²¹i cwoo²¹o jamí¹i do tsu 'wii¹³ naraa²¹mo. Wa'a seein²¹ 'in mú¹i 'ii, lí¹-i cu²mo cwoo²¹o 'ido jo tsaa² 'nó¹o. 37 Pe wana 'i¹-tsi jmii²¹i 'ido 'e tyú²gi tya' jamí¹i 'e jo cu²mo cwoo²¹o, joon jo cwó¹i mo mú¹u¹i tsá² 'ii, jmoo¹o 'ido 'e tyú². 38 La joon, 'in cwó¹i jamí¹i do 'e cu²mo cwoo²¹o jmoo¹-o 'e tyú² pe 'in jo mo cwó¹i jmoo¹-o 'e tyú²gi.

39 Jo cwo¹ ley wa'a tuu²¹i tsamí² ñuu¹ tya'a la 'ii²¹² seein²¹gi ñuu¹ tya'a. Pe wana gajúin¹ ñuu¹ tya'a joon tuu²mo 'ña'a 'in tsamí² do, 'in tsamí² do lí²-i cu²mo cwoo²¹o coon¹³ doñi'in yaa¹-tsi wa'a ja²mo líi²i 'in tsañuu¹ do Cristo. 40 Pe 'i¹-tsii 'e jløø¹³mogi 'in tsamí² do wa'a jo cui²gi cwoo²¹o tún¹. Joon líi²na 'e 'i¹-tsii la 'i¹-tsi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

8

Cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² lawa fa¹ tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá²

1 Joon nano fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá² lawa fa¹. 'E la ja²mo, sá²-a 'e 'øø²¹mo-tsi' pe jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi' 'e unjløøi¹³ yiaa'. Pe wana 'nee²¹²na' ru¹u' joon 'e jmoo²¹o' 'e pí²gi-tsi'. 2 Wa 'i¹-tsi tsá² 'e 'øøi²¹gi-tsi jo mo galiñii¹ la jai². 3 Wa mo gali'in²¹²in tsá² Dios, joon Dios galicwii¹mo 'ido.

4 Tsu 'wii¹³ joon mi síi¹³i' cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dioses tya'a nee²¹e' 'e jaan²¹mo Dios seein²¹, joon jileei²¹ dioses catyaa²gi do 'e un'goo²¹o tsá² jon' wa' jai² 'ido. 5 Tsá²-a gajmee¹mo dioses tya'a 'in líi¹ la lí 'e sá² fu juncwii²¹, la joon jon 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ joongi un'goo²¹o 'ii. Coon¹³ la joon lí²-i 'i¹-tsi tsá² 'e fúu¹mo dioses seein²¹ joon fúu¹mo fii²¹²i' seein²¹. 6 Xuñii¹³ gajmee¹mo tsá² dioses tya'a fúu¹ pe tyijna'o' jaan²¹mo Dios seein²¹, jün¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹. Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá² joon 'wii¹³ 'ii-o toon²¹on'. Seen²¹mo jon jaan²¹mo Ña'ñu¹u',

joon Jesucristo 'ii. 'Wii¹³ 'ii-o galisá² jilaa²¹ 'e sá² ca la jeei²¹ jna' yiaa'.

7 Pe jo jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo ñi¹ 'e júu³ lo. Joon 'inlíi¹³ 'in gatyaa¹a 'uunñi² tyani dioses tya'a jün¹³ la tísi² la mo jeei¹ 'i¹-tsi gajmaa¹a 'e gó² wa'a dø¹ø 'e 'uunñi² do tsu 'i¹gi-tsi 'e ja²mo seein²¹ 'in dioses gajmeei¹ tsá². Jo mo galitii²¹i la jai² joon 'wéi¹giXu 'e 'i¹-tsi. 8 Jo 'ii²¹ Dios tsá² 'wii¹³ tya' 'e gø¹² tsá². Jo lityú¹gi tyani Dios wa'a tyé³e' si gó²gi 'ee wa jo tyé³e'. 9 Pe tíi¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e ilí² jmaa²aa' 'e jo jmaa²aa' 'nó¹o tsaa² 'in tsá² 'in jo mo røø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. 10 Tsu wa mo'o jaain²¹ tsá² 'in jo tíi²¹ 'e tyú² i'nee²mo 'nu 'in tíi²¹ tyú² 'u²u cwo¹ lí un'goo²¹o tsá² dioses tya'a joon wa' dø¹²ø 'uunñi² tyá¹ tsá² tyani dioses tya'a, ityaa²¹²-tsi 'in tsá² do idø¹²ø jon 'e 'uunñi² 'e gatyá² tsá² tyani dioses tya'a 'in jo jai². 11 Joon tsu 'wii¹³ 'øø²¹mo-'o'o jilaa²¹ 'elo jo jmá¹ 'nii²¹ tyi'i, pe 'in tsá² jo tíi² tyú² do 'iin²¹²in jmáa¹a la gajmaa² 'nu, la joon i'in²¹mo-tsi Cristo. Pe gajún¹mo Cristo 'wii²¹² tya' 'in tsá² do lagi jün¹ 'wii²¹² tyi'i. 12 Tsu 'wii¹³ joon mo 'laa²¹²a la no tya' jaain²¹ tsaru¹u' 'in jo 'øøi²¹-tsi tyú² la 'øøi²¹-tsi' 'laa²¹²o'o jon tya' Cristo. 13 Joon wana i'nó¹o tsaa² 'in ruu²¹na' tsu 'wii¹³-i tya' 'e gø¹³øø, 'e tyú²gi jo jmii²¹² cu¹³gii ngú¹ wa'a la joon jo i'nó¹o 'ido tsaa².

9

'E tíi²i jmaa¹a apóstol

1 Jna-a tíi²na jmáa³aa jilaa²¹ ilí² jmáa¹a jaain²¹ apóstol tsu gamaa²¹moo Jesús, Ña'ñu¹u'. Joon 'naa'-a, ja²mo líi²naa' Cristo 'wii¹³i to² 'e nigajmáa³aa tya' Ña'ñu¹u'. 2 'iin xeei' lí²-i jin²in 'e jo líi¹na apóstol, pe 'naa' 'in nee¹i Corinto 'in jai² líi²i Cristo líi¹naa' lawa coon²¹ sello 'e ja²mo gatyii¹³in Ña'ñu¹u' jna 'e líi¹na apóstol tya'a.

3 'Elo-o fuu²¹²uu 'in tsá² 'in faa²¹ 'laa²¹ tyiaa: 4 Tíi²na 'ii²¹ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² jna 'e 'né³e' joongi 'e tyé³e', 5 tíi²moo jon wa'a 'áa³na tsamí² 'in jai² líi²i Cristo la 'áa²i 'in apóstoles catyaa²gi, la jmoo¹o 'in ruu²¹i Ña'ñu¹u' coon¹³ Tú³. 6 'Owa' líi²naa' 'e jün¹³

Bernabé coon¹³ jna jo tíi²na'a taa²¹u'u to² 'e lí² cwo²¹o'o júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá²? 7 ¿'lin 'láa² 'ná¹ tyí² 'e jma²i to² tya'a? ¿'lin jmoo¹o to² jee²¹² wuunjøø¹³ joon jo cuu²¹u mi³ wuunjøø¹³ do? ¿'lin 'aa²¹²i joo'núu³ joon jo 'uun²un fi² tya' 'ido? 8 Jo fuu²¹²uu la joon wa'a jiin¹³ 'e jooi²-tsi tsá² tsu 'e ley tya' Moisés jin²in la joon jon. 9 Tsu ni jí² tya' ley do 'e jin²: "Jo toon¹³on noo¹³ ta¹i²i joo'tsáa² mo 'ø²ø trigo." Joon jo gajin²in Dios la joon 'wii¹³ 'i¹-tsi jiin¹³ tya' joo'tsáa². 10 'E gajin²o 'e iliné³e' xiiala 'ná¹ jmoo²¹o'. 'E tya' 'e tyá² tyi' 'e ley lo tsu 'in tsá² 'in jii¹i 'ná¹ jii¹i 'e sijaan²¹ i'ii²¹i 'e tíi²i tya' 'e garoo²¹o jiin¹³ la 'ii²¹i 'in tsá² 'in 'ø² do. 11 Joon mo ga'ee³e 'e 'naa' cwáain¹ tya' 'e fu¹ tyá² tya' Dios 'e lí² lawa 'e nigajñii²¹i jún² tya' júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Joon nano, ¿ti jo tíi²na'a i'ii¹³na'a 'e galí² tyii' 'e lí² lawa 'e garoo²¹o? 12 Joon wana tsá² xeei²¹ tíi²i 'ii²¹i 'lee¹³i, jna'gii¹ 'tíi²gii¹ 'áai¹gi.

Joon xufiin¹³ tíi²na'a 'ii¹³na'a la joon, jo gajmoo²¹o'o. Li chí¹³-i gajmoo²¹o'o. Jna'a gata²-oo'o jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon jo jmoo²¹o'o jii¹ cwáain¹ tya' Cristo 'e gacwoo¹³o'o 'naa'. 13 Ñí² 'naa' 'e jileei²¹ 'in jmoo¹o to² 'yuui¹ cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel døø²¹ø 'e sá² cwo¹ do. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² 'in jun¹ 'e fa¹ cwo¹ tsá² jun¹ ni altar, 'in tsá² do tíi²i cuu²¹u 'e ngú¹ tya' 'in joo'núu³ 'in cwó¹ tsá². 14 La joon gatyu¹u to² Ña'ñu¹u 'e jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí²-i 'ii²¹i 'e 'lee¹³i 'in tsá² 'in nuu¹un júu³ tyá² tya'a. 15 Pe jiin¹³ ca fu jo ga'ii¹³na 'e gatí²na jon'gi siii³na 'e jí² lo tyi'naa' wa'a cwo²oo' jna no. 'iin²¹²gii¹ jún³na 'oo² lagi 'e mí³ii¹ cuu² tsu 'wii¹³ cwóo³oo 'e júu³ tyá² tya' Dios. Jløø¹³moo cwóo³oo 'e júu³ do 'e 'yaai¹-tsii.

16 Tsu jo cwóo³oo 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² wa'a 'e unjløøi¹³ 'ñii'a, tsu gatya¹o Dios cwóo³oo. Joon fúu²-u jna wa jo cwóo³oo 'e júu³ do. 17 Tsu 'wii¹³ joon mo jmóo³oo 'e 'yaai¹-tsii 'e jløø¹³moo 'áai¹ pe wa'a jmóo³oo 'e lí² tsai² 'ná¹ jmáa³aa, 'ná¹ jmáa³oo tyit-saai²¹² tsu gatya¹a Dios cwóo³oo. 18 Joon 'e 'lee¹³na 'e jmoo¹o jløø¹³moo 'áai¹ 'e cwóo³oo

'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon'gi 'e cóon³oon cuu² jiin¹³ la tíi²na 'ñii'a lawa jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios.

19 Joon xufiin¹³ lí¹na 'in tsá² 'in iláa²mo, jiin¹³ jaain²¹ lí² tyu² to² jna, pe gajméi¹na 'ñii'a 'e lí¹na lawa jaain²¹ esclavo tya' jileei²¹ tsá² 'e coon¹³ la joon fúu¹mogi tsá² ijai² lí²i Cristo 'wii¹³-i jna. 20 Mo ngii³ii¹ jee²¹² tsá² Israel lí¹na lawa jaain²¹ tsá² Israel 'e coon¹³ la joon ijai² lí²i Cristo. Joon xufiin¹³ jo tyu²gi jna to² 'e ley tya' Moisés mo ngii³ii¹ jee²¹² 'in jmoo¹o nuu¹³u 'e ley do jmoo²oo jon nuu¹³uu 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí²i 'ii Cristo. 21 Joon mo ngii³ii¹ jee²¹² tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³u 'e ley tya' Moisés la joon ngii³ii¹ 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí²i 'ii Cristo. Pe tyu²u-gi jna to² 'e ley tya' Dios tsu jmóo³oo nuu¹³uu 'e ley tya' Cristo. 22 Mo ngii³ii¹ jee²¹² 'in tsá² 'in jo røø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² lí²i jmóo³oo la jmoo¹o 'e coon¹³ la joon ilí² jai²gi lí²i 'ii Cristo. Jmóo³oo jiin¹³ la jmoo¹o coon¹³ doñi'in ngii³ii¹ 'e coon¹³ la joon wa'a ilí² jmáa¹a Dios tiin¹³ 'ido. 23 Jmóo³oo jilaa²¹ 'elo 'wii²¹² tya' 'e júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá², tsu 'iin²¹²na 'ii¹³na 'e tyá²-u 'e cwo²o 'e júu³ tyá² do tsá².

24 Ñí² 'naa' mo cwiin¹in tsá² carrera joon jileei²¹ do cwíin¹in pe jaan²¹mo jee²¹² 'in cwiin¹in do ilii¹i. Joon juncwii²¹ tyi' li la li coon²¹ carrera, tsu 'wii¹³ joon cwiin²in' la li 'e ili¹i'. 25 Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lii²¹ mi cwiin¹in coon²¹ carrera tyu²u to² 'ña'a joon jo jmoo¹o 'e jmoo¹o 'nii²¹ tya'a. Joon 'in tsá² do jmoo¹o la joon wa'a ilí² lii¹i coon²¹ premio lawa coon²¹ corona lí² mo¹² lí³ cwuu²¹ 'e jo ta²a. Pe jna'o' tyu²u to² yiaa' 'e li¹i' jon coon²¹ premio. Pe 'e premio do ili¹i' ita² coon² tøø²mo. 26 Joon cwáain¹ tyiaa, jo cwíin³in carrera tyiaa lawa jaain²¹ tsá² tiuui², ñí²oo li ní³ii. Joon juncwii²¹ tyiaa li lawa coon²¹ 'e tíi¹ tsá² joon jo un'ii¹³ii¹ wa' pí² tyiaa faa¹³na tyí². 27 Pe 'e³ee wúu¹ cuerpo tyiaa, joon tyu¹³uu to² 'e jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²na tsu jo 'iin²¹²na 'oo²oo fa'ii²¹ tyani Dios tsu jo gatséi¹ carrera tyiaa 'e tyá² xufiin¹³ niga'e²ee tsá² xeei' 'e 'ná¹ jmáa¹a.

10

Júu³ cwáain¹ tya' dioses gajmee¹i tsá² 'in jo jai²

1 'Iin²¹²na 'e iliní² 'naa', tsaru¹u', 'e jní¹ do gajée¹mo jileei²¹ 'in 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. La joon jon jileei²¹ 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gangí²i 'e Mar Rojo do. 2 Joon lawa'a 'e uncaan²¹na' coon¹³ Cristo mo saa²¹²na' jmí²¹, la joon gauncaan²¹in jileei²¹ 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ Moisés mo gajée¹mo 'e jní¹ do 'ii joon gangí²i 'e Mar Rojo do. 3 Joon jileei²¹ 'ido gagøø¹ø 'e 'iñi¹ 'e gacwo¹o Dios 'ii. 4 Joon jileei²¹ 'ido ga'uun²¹o 'e jmí²¹ gacwo¹o Dios 'ii. Tsu ga'uun²¹o 'in tsá² do 'e jmí²¹ ga'yeel²¹ tsa² cuun²¹² do. Joon lí² la lí¹i Cristo 'e cuun²¹² do. Joon ngí¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² do. 5 Xufiin¹³ joon, coon²¹xu jo jileei²¹ 'in 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gajuun²¹²mo lí² taa²i cwo¹³ tyuun²¹ do, tsu jo gajmaa¹a la tí¹-tsi Dios.

6 Joon jilaa²¹ 'elo galí² 'e cwo¹o jna' cwáain¹ wa'a jo 'iin²¹²na' jmoo²¹o' 'e gó² la nigajmaa¹a 'ido. 7 Tsu 'wii¹³ joon jo un'goo²o' 'in dioses 'in jmee¹i tsá² 'in jo jai² la nigajmaa¹a 'inlí¹³ 'in tsá² do. Tsu nigajin² ni jí² tya' Dios: "In tsá² do gacwo²¹²o gagøø¹ø joongi ga'uun²¹un, joon mi yuui¹³ joon garoon²¹on gajmaa¹³a jmí²¹²." 8 La joon jon jo tseein²¹ wa'a fee¹³na' tsamí² xeei' la nigajmaa¹a 'inlí¹³ 'in tsá² do joon 'wii¹³ joon nigajúin¹ dyaai'níi¹ mil tsá² jee²¹² coon²¹ jmí²¹². 9 Jo tseein²¹ jon wa¹ jo lee²¹² jna' cwáain¹ xiiala lí¹i Ña'ñu¹u' wa'a 'wo²-tsi 'áai¹ la nigajmaa¹a 'inlí¹³ jee²¹² 'ii joon mii²¹ gacuu²¹i joon fúui¹ gajúin¹. 10 Jo tseein²¹gi jon wa'a cwo¹³o' Dios tsa² lagi gacwo¹o 'inlí¹³ 'in tsá² do Dios tsa² joon Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya' 'in jngaai¹³ 'ii.

11 Jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi' joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a 'e 'e²e jna' 'in taan²¹²in juncwii²¹ 'e tí¹ lí² tyéi¹. 12 Tsu 'wii¹³ joon 'in 'i¹-tsi 'e 'øøi²¹-tsi tyú² 'ná¹ ngí¹ coon²¹ tún² wa'a jo xuu²¹i tsa² tya'a. 13 Joon 'e tsa² 'ilí² xuu²¹naa' coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tsa² 'ilí² xuu²¹i jileei²¹ tsá²

catyaaí². Pe jo cu²-'oo' coon¹³ Dios tsu jo cwo¹ wa'a seen²¹naa' fa'í³ gøøi¹³gi lagi itaa²¹aa'. Tsu wana sá² fa'í³ gøøi¹³ Dios icwo²o 'naa' xiiala lí² 'woo²¹naa' 'e fa'í³ do. Joon la joon itaa²¹aa'.

14 Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo ngii²¹gii' lí² siin¹ dioses jmee¹i tsá² 'e un'goo²oo'. 15 Fuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² 'in 'øøi²¹-'oo', joon 'naa' lí²-i cón²oon' cwáain¹ wa jo¹ sí¹ jo jo¹ 'ee júu³ tyiia. 16 Mo 'né³e' 'e i'ó¹ copa nicwaaí³ 'e nigacwo¹³o' 'maai¹³ Dios 'e iuncaan²mo' coon¹³ jmí¹ 'øøi² Cristo. La joon jon mo tyé³e' 'e 'iñi¹ 'e jmoo²¹o' jmai¹³xu jee²¹² jna' 'e iuncaan²mo' coon¹³ cuerpo tya' Cristo. 17 Joon xufiin¹³ fúu¹mo', tyé²e' 'e 'iñi¹ coon²¹ do joon tsu 'wii² joon lí¹na' coon²¹ cuerpo tyi'.

18 La nigajmaa¹a 'in tsá² Israel mo gajmaa¹a fa¹, mo gagøø¹ø 'e nigacwo¹ lawa coon²¹ fa¹, jaain²¹mo lí¹i coon¹³ 'e fa¹ do. 19 Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'e 'oo¹o 'ii²¹ 'in dioses jmee¹i tsá² 'in jo jai², jon'gi fuu²¹²uu 'e tyú²gi 'e ngú¹ 'e tyá² tsá² tyani dioses tya' lagi 'e ngú¹ xiia¹. 20 Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios Jmii²¹ mo cwo¹o fa¹ dioses tya'a, cwo¹o 'e fa¹ do tya' 'in espíritu gó² jon' tya' Dios Jmii²¹. Joon jo 'iin²¹²na uncaan²¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in espíritu gó² do. 21 Jo lí² 'uu¹³uu' 'e copa tya' Ña'ñu¹u' 'e un'goo¹oo' 'ii la 'hí²¹² un'goo¹oo' 'in espíritu gó² do. Jon'gi lí² cii¹³ii' 'e tya' Ña'ñu¹u' la 'hí²¹² cii¹³ii' 'e tya' 'in espíritu gó² do. 22 ¿Tí tyú²gi wa'a 'e jmoo²¹o' 'e tsa'nii²¹-tsi tya' coon¹³ Ña'ñu¹u'? ¿Tí 'gøø¹³gi jna' lagi 'ii?

Jo sí'ñúu¹i 'in jai² lí²i Cristo

23 Ja²mo, lí²-i jmoo¹o tsá² jilaa²¹ doñi'ee 'e 'iin²¹²in pe jon' jilaa²¹ 'e jméi¹ tya'a. Lí²-i jmoo¹o tsá² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in pe jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmáa¹a jo uncoon¹³ wa'a 'e cwii¹ingi Dios. 24 Ná¹-a jmoo¹o tsá² 'e tyú¹ tya' 'in xeei' jon' 'e tyú² tya' 'ña'a.

25 Cøø¹³øø' jilaa²¹ 'e 'nií¹ lí² 'moo¹³ jo unngii²ii' wa gatyá² tsá² tyani dioses tya' 'e lí² ní²ii' wa lí² cii¹³ii' sí¹ jo lí² 'ee. 26 Tsu tya' Ña'ñu¹u' fu juncwii²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e sá³.

27 Joon wa jin² jaain²¹ tsá² 'in jo jai² lí²i Cristo sñ²¹i 'nũ: “Ja tsaa²¹a', tsatyé³e'xũ.” Joon wa'a 'iin²¹²u'un cwoo²u'u, cwotye²du'u, jo unngñ²in wa nigatyá²a 'e 'uunñi² do tyani dioses tya'a. 28 Pe wana gajin² tsá²: “Nigatyá²a tsá² 'e 'uunñi² lo tyani dioses tya'a lawa coon²¹ fa¹”, jo cõø¹³ø. Tsũ wana gatye²e 'in jaain²¹ do 'in jo røø²¹ 'øøi²¹-tsi ixuui²¹ tsaa² tya'a tsũ 'wii¹³ gatye²e. 29 Fuu²¹²oo 'e 'øøi²¹-tsi 'in jaain²¹ do jon'on 'e 'øøi²¹-o'o.

Pe lí²-i unngñ¹i tsá²: “¿'Ee lí¹ 'ná¹ jmáa³aa jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² xeei' 'in jo 'øøi²¹-tsi røø²¹? 30 Tsũ wana gacwó³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ tya' 'e gø²øø, ¿'ee lí² lí² cwo¹ tsá² jna tsaa²?” 31 Pe 'naa' wa cøø²øø' si 'uu²uu' 'ee, si doñi'ee ijmaa²aa' 'ee, jmáa²aa' jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios. 32 Coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²oo' jo cwo¹o wa' ixuu²¹i jiin¹³ jaain²¹ tsá² tsaa² tya'a, wa'a tsá² Israel, si jo tsá² Israel 'ee, si 'in jai² lí²i Dios 'ee. 33 Tsũ jna-a, cwáain¹ tyiia, cwo²-tsii jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi tsá² xeei'. Jo 'noo¹³oo jiin¹³ 'e tyú² tyiia pe 'e tyú² tya' tsá² xeei' 'noo¹³oo, 'e coon¹³ la joon itiin¹³in.

11

1 Joon 'naa', jmaa²aa' la jmóo³oo tsũ jna-a jmáa³aa la gajmaa¹a Cristo.

Xiiala 'ná¹ jmáa¹a tsamí² mi licaain² 'in jai² lí²i

2 Tsaru¹u', júu³ tyú² fuu²¹²uu 'naa' tsũ coon²¹ tøø²mo untii¹³-'oo' jna, joon jmoo²oo' jiin¹³ la tí² 'e júu³ gacwo²oo 'naa'. 3 Pe 'iin²¹²na 'e li'øø²¹mo-'oo' 'e Cristo lí¹i lawa'a mootyi² tya' jileei²¹ tsañũ¹, joon tsañũ¹ do lawa mootyi² tya' 'oo²¹²o la lí¹i Dios mootyi² tya' Cristo. 4 Wana jlí² tsá² mootyi¹i mi faa²¹a júu³ tyú² si cwoo¹o júu³ tyú² 'e gacwo¹ Dios 'ii 'ee jee²¹² lí¹ sicaan²¹in 'in jai² lí²i lawa'a 'e cwoo¹o fa'ñ²¹ mootyi¹i. 5 Pe wana tsamí² faa²¹a júu³ tyú², si cwoo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii 'ee joon jo jlí² mootyi¹i lí² lawa fa'ñ²¹ tya' mootyi¹i. 'E lí² lawa'a 'e nigasii¹i jñú² mootyi¹i. 6 Wa jo 'iin²¹²in tsamí² jlí² mootyi¹i 'ná¹-a tyú² jñú² tyí¹i. Pe wana

fa'ñ²¹ lí²i 'e gawuun²¹ tyí¹i si 'e gasii¹ 'ee, 'ná¹a jlí² mootyi¹i jon. 7 Jo jméi¹ wa'a jlí² tsá² mootyi¹i tsũ la lí¹i Dios lí¹i. Joon 'e 'ya²gi tya' Dios lí¹i tsá². Pe 'e 'ya²gi tya' tsá²-a lí¹i tsamí². 8 Joon mo gajmee¹ Dios tsá², gajmée¹mo tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañũ¹ jon'on tsañũ¹ coon¹³ ca'naai¹³ tsamí². 9 Gajmee¹mo Dios tsamí² 'wii²¹² tya' tsañũ¹ jon'on tsañũ¹ 'wii²¹² tya' tsamí². 10 Tsũ 'wii¹³ joon 'ná² jlí² tsamí² mootyi¹i 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nũ¹³ joongi 'wii¹³ tya' ángeles. 11 Pe tyani Dios jo seein²¹ tsañũ¹ wa jo seein²¹ tsamí² la joon jon jo seein²¹ tsamí² wa jo seein²¹ tsañũ¹. 12 'E la ja²mo gajmee¹ Dios tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañũ¹ pe ja²mo jon 'e liseein²¹ tsañũ¹ tya' tsamí². Joon jilaa²¹ 'e sa 'wii¹³ tya' Dios.

13 'Í²du-'oo' yaanaa' wa 'e tyú²-ũ 'e faa²¹a tsamí² júu³ tyú² lí¹i tyí¹i. 14 Tsú jo cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsañũ¹ la cwaa²¹ jñú² tsamí², joon fa'ñ²¹ lí¹i wa'a cwaan²¹in cwaa²¹. 15 Pe cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsamí² joon lawa coon²¹ 'e 'ya²gi tya'a tsũ Dios gacwo¹o tsamí² jñú² cwaa²¹ 'e lí² lawa coon²¹ 'e jlí² mootyi¹i. 16 Pe wana 'iin²¹²in tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i cwáain¹ lo, cwoliñi²i 'e jon jna'a jon'gi 'in jai² lí²i Dios catyaa² jo jmoo²¹o'o la tñsi² lixiia'.

'E gó² jmoo²oo' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñũ¹u'

17 'E júu³ lo ifuu²¹²uu 'naa' jon'on júu³ tyú² tyí¹i, tsũ ninúu³oo 'e gó² jmoo²oo' mo licaan²¹naa' jon'on 'e tyú². 18 'E fo³oo nifu 'e jin² tsá² 'e jmoo²oo' poo²¹² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' un'goo¹oo' Dios. Joon sá²-a coon²¹ 'e la jai² lí²na 'e júu³ do. 19 'E la ja²mo 'ná¹-a ilí² poo²¹² jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ilí² ñi² tsá² 'iin 'in la jai² jai² lí²i Cristo. 20 Joon tsũ 'wii¹³ 'e poo²¹² 'e galí² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' jo cõø¹³øø' jiin¹³ la ti 'e 'uunñi² tya' Ña'ñũ¹u'. 21 Tsũ mi tí² 'ii²¹ 'e dø' tsá² do, jée¹gi tsalín²in 'inlí¹³ joon døø²¹ø 'uunñi² tya'a 'ña'a joon la 'ñi²¹² joon 'inlí¹³gi gajaan¹-o la un'áa¹ do. Joon

'inlîi¹³gi gali'in¹mo. ²² ¿Ti jo 'oo²oo' tyii' li lí² cøø¹³øø' joongi li lí² 'uu²uu'? Tsu mo jmoo²oo' la joon lawa'a 'e jo tsáai¹³-oo' 'in tsá² catyaa² 'in jai² lí²i Dios joon cwoo²oo' fa'h²¹ 'in jo sá² tya'a. ¿'Ee ifuu²¹²uu 'naa'? 'E cwáain¹ 'e júu³ lo jo lí² fuu²¹²uu 'e tyú² tyii'.

Xiiala 'ná¹ jmaa²aa' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹'u'

²³ Pe Ña'ñu¹'u' 'ña'a ga'e²e jna 'e júu³ lo cwáain¹ tya' 'uunñi² tya'a. 'E nuu²¹ mo ga'nñi¹i Judas Ña'ñu¹'u' Jesús, 'e la nuu²¹ joon gason² Jesús coon²¹ 'iñi¹. ²⁴ Joon mo ngayuu¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios, gaj-maa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do, joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a: "Tyee²ee', tsu lawa'a 'e cuerpo tyiia 'e si'no³ tya' 'e tyú² tyii'. Joon mo cøø²øø' untii¹³du'-oo' jna." ²⁵ La joon jon, mo ngayuu¹³ gagøø²¹ø 'in tsá² do, gacón² Jesús coon²¹ copa vino, joon gajin²in: "E copa lo lí² lawa coon²¹ júu³ 'múui² 'e tyiin² 'e lí² coon¹³ jmi¹ 'øø¹na. Lacafu 'uu²uu' 'elo untii¹³du'-oo' jna." ²⁶ Joon lacafu cøø²øø' 'e 'iñi¹ lo joon lacafu 'uu²uu' 'e copa 'e 'ó² vino lo jmóo¹³oo' júu³ ca mi cwée¹i tún¹ 'e nigajún¹mo Ña'ñu¹'u' Jesús 'wii²¹² tyi'.

Tyá² tyú² yaai ilí² døø²¹ø 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹'u'

²⁷ Tsu 'wii¹³ joon, doñi'in 'in gøø²¹ø 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa tya' Ña'ñu¹'u' 'ee, jo tsi tsa'goo¹, 'e galáa¹a coon¹³ cuerpo tya' Ña'ñu¹'u' la joon jon coon¹³ jmi¹ 'øø¹i. ²⁸ 'E tyiin² 'áai¹ jon 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala lí¹i 'ña'a la jéei¹gi idø²ø 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa 'in 'ó² vino do 'ee. ²⁹ Tsu wana dø² tsá² joongi 'un² tsá² 'e lí² lawa cuerpo tya' Ña'ñu¹'u' joon jo mo gacón² cwáain¹ xiiala lí¹i 'ña'a, gøø²¹ø joongi 'un²un lawa coon²¹ wúu¹ 'e²e 'ña'a. ³⁰ Tsu 'wii¹³ joon seen²¹mo 'inlîi¹³ tsatsaa¹³ joon 'in wo² si'ñi¹³-tsi jee²¹² 'naa' no. Joon 'inlîi¹³gi nijún¹mo. ³¹ Pe wana lee²¹e cwáain¹ yiia' xiiala lí¹na', joon jo 'e tsaa² lí² sá² tyi' 'e icwo¹o Ña'ñu¹'u' jna'. ³² Pe mi jmáa¹a Ña'ñu¹'u' 'ii²¹ tyi', joon 'e¹e jna' wúu¹, jmoo¹o la joon wa'a jo 'ná¹ tsaa²¹a' li 'ii²¹ coon¹³ 'in tsá² xeei²¹ 'in taan²¹²in fu juncwii²¹ lo.

³³ La joon tsaru¹u' mo uncaan²¹naa' 'e tyee²ee' 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹'u' jaan²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. ³⁴ Joon wa un'aa²naa', tyee²ee' tyii'. Joon coon¹³ la joon jo i'ná¹ 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu 'wii¹³ 'e gó² jmoo²oo' mo la caan²¹naa'. Joon 'e júu³ catyiaa² lí² unrøø²na mi yajøø³na 'naa'.

12

Cwo¹o Espíritu Tyú² 'waa²¹ pí³ ijmá¹a tsá² 'e gacwo¹o

¹ Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' no cwáain¹¹ tya' 'e 'waa²¹ pí³ 'e cwo¹o 'in Espíritu Tyú² tsá² ilí² jmáa¹a 'e to² gacwo¹o la jaain²¹ la jaain²¹.

² Tyú²-u ñi² 'naa', tsaru¹u', 'e la nu'gi galiija²mo galí²naa' Cristo lí¹naa' tsá² 'in xeei²¹-tsi 'e jo¹o galí²naa' dioses tyii' 'in jo faa²¹ gajmee¹i tsá². ³ Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹²na iliñi² 'naa' 'e jiin¹³ jaain²¹ jo lí² faa²¹a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios wa ngajin²in: "jo ñi³ii 'iin²¹ta no Jesús!" La joon jon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jin²: "iÑa'ñu¹-o Jesús!" wa jo mo gacwo¹o 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii.

⁴ 'Láai² nii² to² sá² 'e cwo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsá² 'e ijmáa¹a, joon cwoo¹-o jon 'waa²¹ pí³ 'e iuntsiin¹mo. Pe jaan²¹mo 'in Espíritu Tyú² do. ⁵ 'Láai² 'ii¹³ 'e sá² ilí¹ un-coon¹³ tsá² tsaxeei²¹ pe jaan²¹mo Ña'ñu¹'u' seein²¹. ⁶ Joon xufin¹³ jmoo¹o tsá² to² tya'a la ca 'ii¹³, jaan²¹mo 'in Dios 'in uncoon¹³ 'in tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹. ⁷ Joon 'wii¹³ jna'o' la jaain²¹ jna', 'in Espíritu Tyú² do 'e² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Dios 'e jmoo¹o 'e tyú² tya' jileei²¹. ⁸ Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o Dios 'inlîi¹³ to² wa'a faa²¹a júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Joon 'wii¹³ Espíritu joon-on cwo¹o Dios 'inlîi¹³gi to² wa'a faa²¹a júu³ 'e ñii²¹²-tsi 'áai¹. ⁹ Joon 'inlîi¹³gi jo¹gi lí²i Dios 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do 'inlîi¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² un'láa²i tsatsaa¹³. ¹⁰ Joon 'inlîi¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² jmáa¹a milagros. Joon tsá² xeei²¹ faa²¹o júu³ cwo¹ 'ii' 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon tya' 'in xeei²¹gi cwo¹o Dios 'ii²¹ 'e iliñi¹i waa'a faa²¹a jaain²¹ espíritu 'in jo jai² si

faa²¹a 'ee 'in Espíritu jai² tya' Dios. Joon 'in xeei'gi 'ii'²¹i 'ii'²¹ 'e faa²¹a jmí¹ xiia' 'e jo 'øøi'²¹-tsi tsá², joon 'in xeei'gi 'ii'²¹i 'ii'²¹ ilí² jmá²a tsá² júu³ 'ee 'øøi'²¹-tsi 'e júu³ gafaa²¹ 'ido. 11 Pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² lo, jmoo¹-o 'ii'²¹ tya' 'in jaan²¹mo Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o tsá² to² jmá¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a.

Lawa coon²¹ cuerpo jna'

12 'E cuerpo tya' Cristo lí² 'láai² 'ii'¹³ pe coon²¹ cuerpo tya'a sá²; la joon jon jna'o' 'in jai² lí²i 'ii, fúu¹mo jna' pe lawa coon²¹ cuerpo lí¹na'. 13 Joon mo gali-jai² galí²na' Cristo lawa'a 'e gasaa¹mo 'in Espíritu jaain²¹ do jna' jmí¹ 'e lí¹na' coon²¹ cuerpo. Xufin¹³ tsá² Israel jna' si tsá² jo seein²¹ joon 'ee, si tsá² tyu² tsá² to² 'ee, si tsá² 'in jo tyu² tsá² to² 'ee galí¹na' lawa jaan²¹na'. Lawa'a 'e nigané³e' tya' jaain²¹ Espíritu.

14 'E cuerpo tya' tsá² lí² 'láai² 'ii'¹³ jon'on wa'a ca'ii'¹³. 15 Joon wa'a lí² jin² tí² tsá²: "Jo lí¹na cwo²¹ tsá² tsu 'wii'¹³ joon jo lí¹na 'no'³ cuerpo tya' tsá²." Joon xufin¹³ jin²in la joon pe lí¹mogi 'no'³ cuerpo tya' tsá². 16 Joon wana jin² loocwo² tsá²: "Jo lí¹na mi² unni² tsá² tsu 'wii'¹³ joon jo lí¹na 'no'³ cuerpo tya' tsá²." Joon xufin¹³ jin²in la joon pe lí¹mogi 'no'³ cuerpo tya' tsá². 17 Tsu ¿xiiala ilí² nuu¹ tsá² wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ ca mi² unní¹i? La joon jon wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ unni² tsá² xiiala lí² con¹ tsá² jmá¹. 18 Pe Dios gataan¹³-o la ca 'ii'¹³ cuerpo tya' tsá² jiin¹³ la 'iin²¹²in. 19 Joon wa'a jiin¹³ ca 'no'³ galisá² jo galí² coon²¹ cuerpo. 20 Joon la no-o galí² xufin¹³ 'láai² 'ii'¹³ 'e sá² pe galí² coon²¹ cuerpo.

21 Joon tsu 'wii'¹³ joon 'e unni² tsá² jo lí² jin²in sii²¹i cwo²¹ tsá²: "Jo jmí¹ in-tyéen¹na 'na." Jon'gi lí² jin² mootyi² tsá² sii²¹i tí² tsá²: "Jo jmí¹ in-tyéen¹na 'na." 22 Jon'on la joon tsu 'e 'no'³ cuerpo 'e 'wéi¹gi 'e tyiin²gi. 23 Joon 'e 'no' cuerpo-gi 'e jo tsáai¹-tsi' jli²¹i' coon²¹ tún². Joon 'e 'no'³ cuerpo 'e jo 'iin²¹²na' jøø¹ tsá² un'øø²¹na'

'e jo jøø² tsá². 24 Pe jo un'øø²¹na' 'e 'no'³ cuerpo 'e jo 'e to² 'iin³ wa'a jøø² tsá². Joon Dios gajmaa¹a 'e cuerpo tya' tsá² 'e 'no'³ xaa²¹gi tsáa¹mo-tsi tsá² 'áai¹gi 'e coon¹³ la joon la ca 'no' cuerpo 'e unjii² 'e 'no'³ catyiaa do. 25 Joon jo lí² 'no'³ 'e cuerpo do. 26 Joon wana ca 'no'³ cuerpo ní¹ wúu¹ lawa'a 'e wúu¹ la tøøi². Joon jløø¹³mo la tøøi² wa'a ga'ii²¹ ca 'no' 'e tyú² tya'a.

27 La joon jon 'naa', 'in jai² lí²i Cristo, lí¹naa' lawa cuerpo tya' Cristo, joon la jaan²¹naa' lí¹naa' lawa ca 'no'³ 'e cuerpo do. 28 Joon Dios cwo¹ 'in lí¹ jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo to² 'e 'ná¹ jmá¹a. 'E nifu gacwo¹ Dios 'e lí²in 'in lí¹ apóstoles; joon 'e tí² tún² 'e cwo¹o tsá² tsá² júu³ 'e gacwo¹o Dios 'ii. Joon 'e tí² 'ni¹ 'e lí²in tsá² tifo². Mi yuui¹³ joon 'in tsá² 'in lí² jmaa¹a milagros, joon 'in un'láa²i tsatsaa¹³, joon 'in lí² uncoon¹³ tsá² xeei', joon 'in tí²i tyú² to² 'in catyaa² do. Gacwo¹o jon 'in lí¹ 'e ilí² faa²¹a jmí¹ xiia'. 29 ¿Tí lí¹i jileei²¹ apóstoles, owa'a lí¹i jileei²¹ tsá² 'in cwo¹o tsá² júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii? ¿Tí lí¹i jileei²¹ tifo²? ¿Tí jmoo¹o jileei²¹ milagros? 30 ¿Tí lí² jileei²¹ un'láa²i tsatsaa¹³? ¿Tí lí² faa²¹a jileei²¹ jmí¹ xiaa'? ¿Tí lí² jmoo¹o jileei²¹ tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jmí¹ xiia²¹ faa²¹ tsá² do? Tyú² 'øøi²¹-tsi' 'e jon'on la joon. 31 Cwo¹³-oo' 'e 'ii'¹³naa' 'e tyú²gi cwo¹o Dios tsá² jmá¹a jee²¹² 'in jai² lí²i. Pe ifuu²¹²uu 'naa' coon²¹ to² 'e tyú²gi 'áai¹ ijmaa²aa'.

13

To² nifu 'e 'ná¹ jmá¹ tsá²

1 Xufin¹³ lí²-i fuu²¹²uu jilaa²¹ jmí¹ sí¹i tsá² joon ca jmí¹ tya' ángeles tí²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' lí¹na jiin¹³ la lí² coon²¹ ñí³ 'e pó² tsá² 'e 'iin²in tá² si coon²¹ mi² ñí³ taliin² 'ee 'e to² mii¹³ 'áai¹. 2 La joon jon, xufin¹³ lí²-i fuu²¹²uu tsá² júu³ 'e ga'ii¹³na cwo¹o Dios jna, joon 'øøi²¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'uun²¹²mo, joon ñii²oo jilaa²¹, joon xufin¹³ lí²-i jan²aan moo²¹ 'e si² do 'áan³ tya'a coon¹³ 'e jai² lí²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to²

'iin³gii. ³ Joon xufiin¹³ jmóo³-oo jmai²xu jee²¹² tsá² jilaa²¹ 'e 'óo³oo, joon xufiin¹³ cwo³oo ca cuerpo tyiia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' tsá² pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to²'í³ tyiia.

⁴ Tsu fee¹mo-tsi 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. 'Wo²-tsio jon'on tsii²¹² wúu¹i, jon'gi faa²¹a júu³ 'gøøi¹³ 'áai¹, jon'gi unjløøi¹³ yaai. ⁵ Jo líi¹i tsá² 'in faa²¹a júu³ 'laa²¹ jon'gi 'in jiiin¹³ 'i¹-tsi yaai, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in 'yu²-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. ⁶ Joon jo jmoo¹o jløø¹³i tsaa² tya' 'in xeei', pe jløø¹³mo coon¹³ jilaa²¹ 'e la jai². ⁷ 'In tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei' jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jilaa²¹, joon jo cu²-tsi coon¹³ tsá² xeei', 'i¹-tsi jiiin¹³ 'e tyú² tya'a, jo tiuu²i.

⁸ Jo 'e ityéi¹ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'. Pe ijó¹o coon²¹ jmii²¹² 'e jo tyiin²gi 'i¹i¹³naa' júu³ gacwo¹ Dios tsá² xeei', jon'gi tyiin²gi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia', jon'gi tyiin²gi 'e ñi¹ tsá². ⁹ Tsu nano jo galicwii¹na' la tøøi², la joon jon jo fuu²¹² jna' la jilaa²¹ júu³ tya' Dios ¹⁰ pe mi licwii¹na' la tøøi² ixee¹mo 'e jo cwii¹na' no.

¹¹ Mo galí² xuu²¹²na gafaa²¹aa la faa²¹a xuui²¹², joon 'øøi²¹-tsii la 'øøi²¹-tsi xuui²¹² joon ga¹i²-tsii la 'i¹-tsi xuui²¹², pe mo galí² fee¹na gatúu³u jilaa²¹ 'e lí² la mo xuu²¹²na. ¹² La joon nano mi ine² jna' jilaa²¹ 'e sá² tya' Dios lawa coon²¹ 'e icaai¹³, lawa'a 'e jøø²¹ø' coon²¹ 'u² gó². Pe mi tí² jmii²¹² joon ijøø²¹ø' níi¹i jo 'ee sicaai¹³gi. Tsu nano jo tsai² cwii¹na 'ii 'e tyú², pe mi tí² jmii²¹² joon ilicwii¹mo jiiin¹³ la tí², la cwii¹in Dios jna la no. ¹³ Jilaa²¹ 'e jai² líi²i tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e sijéin¹³ tsá², coon¹³ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá²² xeei' taa²¹a coon²¹ tøø²mo pe 'e tyiin²gi jee²¹² 'e 'ni¹ lo 'e 'iin²¹²gi tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'.

14

Jmíi¹ xiia' 'e sii¹i tsá²

¹ Tsu 'wii¹³ joon cwo¹³-oo' 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² xeei'. Joon la 'ii²¹² joon cwoli¹'iin²¹²naa' 'e cwo¹o Dios 'naa' coon²¹ to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² líi²i Cristo. Joon

'iin²¹²gii' 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e to² do 'e foo²oo' júu³ tya'a 'e ga'ii¹³naa' cwo¹ 'ido. ² Tsu 'in tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' sii²¹i Dios jon'on tsá² tsu jo 'øøi²¹-tsi tsá² xeei'. Faa²¹-o 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² pe jmaai¹³ júu³ 'uun²¹mo. ³ Pe 'in tsá² 'in faa²¹a júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii faa²¹o 'e lí² jai²gi líi²i tsá², si 'e tya²-tsi tsá² 'ee si¹i cwo¹ tsá² fo'feel¹ 'ee. ⁴ 'In tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' 'e lí² jo¹gi líi²i 'ña'a pe 'in faa²¹a júu³ gacwo¹ Dios 'ii 'e lí² jai²gi líi²i 'in catyaa¹² 'in jai² líi²i Cristo.

⁵ 'In²¹²na wa'a lí² jileei²¹ 'naa' foo²oo' coon¹³ jmíi¹ xiia' pe 'iin²¹²mogii 'áai¹ 'e foo²oo' júu³ gacwo¹ Dios 'naa'. Tyú²gi 'e faa²¹ tsá² 'e júu³ joon lagi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá². Pe jmée¹mo to² 'e jmíi¹ xiia' do wa'a seein²¹ jaain²¹ jee²¹² do 'in lí² jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ xiia' do joon coon¹³ la joon lí² fee¹gi 'e jai² líi²i 'in jai² líi²i Cristo 'in ganúu²u. ⁶ Joon, tsaru¹u', jo 'e to² 'í³ tyii' wa'a cwée¹na jee²¹² 'naa' joon sii³na 'naa' coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øø²¹mo-'oo'. Pe jmaa¹i to² tyii' wa'a cwóo³oo coon²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna 'e 'øøi²¹-tsii, si coon²¹ júu³ jmíi¹-tsi 'ee, si coon²¹ júu³ ga'ii¹³na cwo¹ Dios jna 'ee, si coon²¹ júu³ tya' xiiala 'ná¹ ngi¹i tsá² 'ee. Jmaa¹i to² tyii' 'e júu³ joon.

⁷ Jiiin¹³ la lí² lúu¹ 'e xúu² tsá² si tun¹ 'ee 'e jo 'iin²in røø²¹. Wa'a jo 'iin²in 'e lúu¹ do jiiin¹³ la to² tyu² solfa jo iliiñ² tsá² 'ee sóoin¹ 'iin². ⁸ La joon jon coon¹³ 'e lúu¹ 'láa² 'e xúu² tsá² li náa¹ 'nii²¹, wa'a jo røø²¹ 'iin²in jo 'e tyú² tya¹ 'láa² 'e tsalín² jee²¹² 'nii²¹. ⁹ La joon lí² coon¹³ 'naa', wa'a sii²¹ tsá² 'naa' coon¹³ jmíi¹ 'e jo 'øøi²¹-oo', ¿xiiala ilí² 'øø²¹mo-'oo' 'e jin²in? Lawa'a 'e gafaa²¹o jee²¹² tyí². ¹⁰ 'E la ja²mo 'láai² jmíi¹ sá² 'e siii¹ tsá² la 'ui juncwii²¹ joon 'in tii²¹ 'e jmíi¹ do 'øø²¹mo-tsi. ¹¹ Pe wa jo 'øøi²¹-tsii 'e jmíi¹ fee¹ tsá² jna lawa tsá² coon²¹ fuu²¹ líi¹na tya'a la joon jon 'ido tyiajna. ¹² Joon, tsu 'wii¹³ joon, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²naa' 'áai¹ 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² líi²i Cristo, cwo¹³-oo' i'ii¹³naa' 'e tyiin²gi 'e to²

do 'e uncoon¹³ 'in tsá² xeei' do 'in jai² lí²i
Cristo 'e ilí² jai²gi lí²i.

13 Joon 'in tsá² 'in faa²¹a jee²¹² 'naa'
coon¹³ jmí¹ xiia²¹ 'ná¹-a mí² tyani Dios
wa'a cwo¹ Dios 'ii 'ii²¹ ilí² jma²a júu³ 'naa'
'ee 'øøi²¹-tsi 'e gajin²in do. 14 Wa'a fuu²¹²uu
coon²¹ júu³ tyú² coon¹³ jmí¹ xiia' 'e jo
'øøi²¹-tsii jiiin¹³ espíritu tyiia 'in faa²¹a 'e
júu³ tyú² do joon jo 'ee to² 'í³ 'e 'øøi²¹gi-tsii.
15 ¿Wa lí² la joon, 'ee 'ná¹ jmáa³aa? Ifuu²¹²uu
júu³ tyú² tyiia coon¹³ espíritu tyiia pe la
joon jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsii. I'øø³øø jon
coon¹³ espíritu tyiia pe i'øø³oo jon coon¹³
'e 'øø²¹mo-tsii. 16 Tsu wa'a jiiin¹³ coon¹³
espíritu tyi'i un'goo¹o Dios 'in tsá² 'in
gacwéi¹ jee²¹² 'naa' jo i'øøi²¹-tsi 'e 'ma²u'un
cwo²o Dios, joon jo lí² uncaan²¹in coon¹³
'na coon¹³ 'e fo²o do. 17 Joon xufiin¹³
'áa¹mo tyú² 'e júu³ fo²o do jo iuncoon¹³ 'in
tsá² do wa'a jai²gi ilí²i. 18 Cwo³oo 'maai¹³
Dios 'e fuu²¹²gii lagi jileei²¹ 'naa' coon¹³
jmí¹ xiia'. 19 Pe mo nitaan²¹²na jee²¹² 'in
jai² lí²i Cristo 'iin²¹²gii 'áai¹ wa fuu²¹²uu
fiin¹³ 'ná² júu³ 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'e 'e²e
'ido lagi dyá² mil júu³ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi.

20 Tsaru¹u', jo 'i¹-oo' la 'i¹-tsi xuui²¹².
Cwoliin¹naa' lawa' yuun²¹ cwáain¹ tya' ji-
laa²¹ 'e gó² pe lawa'a tsacøøi¹³ 'in nii²¹²-tsi
coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo'. 21 Ni jí² tya' ley 'e
jin²: "Ifuu²¹²uu 'in tsá² lo coon¹³ jmí¹ xiia',
coon¹³ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in faa²¹a jmí¹ 'e
jo 'øøi²¹-tsi pe jo icón² 'in tsá² do cwáain¹
tyiia, jin²in Ña'ñu¹u'." 22 Coon¹³ la joon
ilí² tii²¹na' 'e 'e jmí¹ xiia' faa²¹ tsá² 'ii²¹
tya' Espíritu tya' Dios lí² lawa coon²¹ lí² tya'
'in jo jai² lí²i Dios. Pe mo faa²¹ tsá² júu³
cwo¹ Dios 'ii 'e lí² lawa coon²¹ lí² tya' 'in
jai² lí²i Dios jon' tya' 'in jo jai² lí²i. 23 Joon
wa foo²oo' jileei²¹ 'naa' jmai² jmí¹ xiia' la
'ii²¹² incaan²¹naa' joon 'inlíi¹³ 'in jo ñí¹ si jo
jai² lí²i 'ee i'ii²¹ jee²¹² 'naa', ¿ti jon' ijin² 'in
tsá² do: Joon galí² tsá² caa²¹mo 'naa'? 24 Pe
wana jileei²¹ 'naa' foo²oo' jmai² júu³ cwo¹
Dios 'naa' joon i'ii²¹ jee²¹² 'naa' 'in tsá² 'in
jo jai² lí²i si 'in jo ñí¹ 'ee ilí² tsáa¹mo-tsi 'e
røø²¹ tsaa² joon icón² 'ii²¹ tya' 'ña'a. 25 Joon

ilí² la tí² jiiin¹³ la 'i¹-tsi mi nuu¹un 'e júu³
foo²oo' 'naa' joon isii¹i woní¹i tyani Dios,
joon ijin²in 'e la ja²mo seein²¹ Dios jee²¹²
'naa'.

Jmaa²aa' jilaa²¹ coon²¹ tún²-un

26 La joon, tsaru¹u', mo licaan²¹naa'
jmoo²oo' jilaa²¹ 'e lijai²gi lí²i jileei²¹ 'in
jai² lí²i Cristo. La jaan²¹naa' lí²-i jmáa¹a
coon²¹ sóoin¹ 'e cwo¹o 'maai¹³ Dios si
coon²¹ júu³ 'e 'e²e tsá² 'ee, si coon²¹ júu³
'e gacwo¹ Dios 'e ili'øø²¹mo-'oo' 'ee, si lí²-i
faa²¹a tsá² coon¹³ jmí¹ xiia' 'ee, si lí²-i jma²
tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ xiia' do 'ee.
Pe jilaa²¹ 'e jmoo²oo' jmai² ilijai²gi lí²naa'.
27 Joon wa'a faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia'
'ná¹ faa²¹ tsá² ti' ca jaain²¹ joon jiiin¹³ gáí¹
lí² faa²¹a si wa fúu¹ 'ee gaai²¹ lí² faa²¹a.
Joon 'ná¹ liseein²¹ tsá² 'in lí² jma²a júu³ 'ee
'øøi²¹-tsi 'e jmí¹ xiia' do. 28 Joon wa jo 'in
seein²¹ 'in lí² jmá² júu³ 'e jmí¹ xiia' do 'e
tyú²gi wa'a ján² tii² 'ido li sicaan²¹naa' joon
fee¹i 'ña'a coon¹³ Dios. 29 Joon 'in faa²¹a
júu³ cwo¹ Dios 'ii jiiin¹³ gáí¹ si gaai²¹ 'ee
lí²-i faa²¹a joon 'in catyaaí²gi do 'ná¹ jmáa¹a
'ii²¹ wa røø²¹ si jo røø²¹ 'ee. 30 Joon wa'a
faa²¹ tsá² joon la 'ii²¹² joon Dios cwo¹ tsá²
xeei' 'in tyiin¹in do coon²¹ júu³gi, 'in faa²¹a
nifu dogi 'ná¹ ján² faa²¹a. 31 Joon coon¹³
la joon jileei²¹ 'naa' 'in 'ii²¹ júu³ cwo¹ Dios
'naa' lí²-i foo²oo' ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ joon
jileei²¹ ilitii²¹mo joon itya²gi-tsi. 32 Lí²-i
tyu² to² espíritu yaai 'in tsá² 'in gacwo¹
Dios júu³ do. 33 Tsu Dios lí²i Dios 'in jmoo¹o
coon²¹ tún² jon' wa'a to²o mii¹³.

Joon la jmoo¹o jileei²¹ tsaru¹u' catyaaí²
la caain²¹ li jai² lí²i tsá² 34 jo cwóí¹ faa²¹a
tsamí² jee²¹ licaain²¹ tsá² jai² lí²i Cristo,
tsu tsaa¹³mo la joon. 'Ná¹ jmáa¹a nuu¹³u
jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Dios. 35 Wa
'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ná¹ unngii¹i ñuu¹ tya'a
mo cwoliin¹in tya'a. Tsu 'e gó² wa'a faa²¹a
tsamí² jee²¹² li li caain²¹ tsá².

36 Untii¹³du-'oo' 'e júu³ tyú² tya' Dios jo
mo galáa² 'wii²¹² jee²¹² 'naa' jon'gi jiiin¹³
'naa' 'in ga'ii²¹i 'e júu³ tyú² do. 37 Joon
wa 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'i¹-tsi 'e ga'ii²¹i to²
tyu² Dios 'e cwo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii,

si 'i¹-tsi 'ee 'e faa²¹a 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² cwoliñi¹o 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo lawa' júu³ 'e gaty^u2 to² 'ña'-o Ña'ñu^{1u}'. 38 Joon wa jo 'iin²¹²in licwii¹i 'e júu³ tya' Dios lo joon jo 'ná¹ licwii¹in tsá²'ii.

39 Joon, tsaru^{1u}', cwoo¹³-oo' 'e i'ii¹³naa' júu³ 'e gacwo¹ Dios 'naa' joon jo tsaai¹³ faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia'. 40 Pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}', jmoo^{2oo} jmai² 'e røø²¹ joongi coon²¹ tún².

15

Mo gajjin¹ Cristo jee²¹² 'li²¹²

1 Joon nano, tsaru^{1u}', 'iin²¹²na un-tii¹³ii-oo'naa' tún¹ 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e gacwo^{3oo} 'naa' la mo jéei¹. Joon ga'ii¹³naa' 'e júu³ tyú² do joon tá² taan²¹²naa' coon¹³ 'e júu³ do. 2 Joon coon¹³ 'e júu³ tyú² do gauntiin¹³naa' wa'a jo tuu^{2uu} 'e júu³ gacwo^{3oo} 'naa' wa'a jo 'e to² 'í³gi 'e jai² galí²naa'.

3 Tsu gacwo^{3oo} 'naa' 'e júu³ tyiin^{2gi} 'e ga'ii¹³na. Ga'e^{2ee} 'naa' 'e gajúin¹ Cristo 'wii²¹² tsaá² tyijna' jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. 4 Ga'e^{3ee} 'naa' jon 'e ga'aa¹mo tsá² 'ii pe mo gangí²ⁱ 'n¹í jmí²¹² gajjin^{1o} tún¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. 5 Joon gajné¹mo tyani Tú³ joon mi yuui¹³ joon tyani 'in apóstoles tya'a. 6 Joon mo ngayuui¹³ joon gajné¹mo tyani tsaru^{1u}' 'in 'ñá² cíein¹³ lí¹³gi 'e coon²¹ tiempo do. Joon seen²¹ mogi fúu¹ 'in tsá² do, xufiin¹³ 'inlíi¹³ nigajún¹mo. 7 Mo ngayuui¹³ joon gajné¹mo tyani Jacobo, joon mo licíin²¹gi joon tyani jileei²¹ apóstoles catyaa²gi.

8 Joongi li gatséi¹ gajné¹mo tyani³ⁱⁱ joon lí¹na lawa jaain²¹ 'in galiseein²¹ 'e gó². 9 Joon jna-a 'in 'wéi^{1gi} la jee²¹² jileei²¹ 'in apóstoles do. Ca jo tí²na wa unsii²¹ tsá² jna apóstol tsu niga'øø¹moo 'in tsá² 'in gajai² lí²i Cristo. 10 Pe tsu 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tyiia lí¹na jiiin¹³ la lí¹moo. Joon 'e galí² feei¹-tsi tyiia jo gangó¹ li caai¹, li cii¹³ gajmaa¹a tsu jna-a gajmáa^{3aa} to² 'áai^{1gi} lagi 'in catyaa²gi do. Pe jon'gi jna 'in gajmaa¹a 'e to² do, 'e feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tyiia gacwo^{1o} jna pi³. 11 Coon²¹ røø²¹ 'e júu³ cwoo¹³o 'naa' joon

jo 'ee to² 'í³ wa'a jna-a si 'ido 'ee, pe 'naa'gii¹ laja²mo galí²naa' 'e júu³ do.

Xiiala lí² mi jiiin¹ tsá² jee²¹² 'li²¹²

12 Pe wana ga'ee¹³e 'e 'naa' 'e Cristo ni-gajjin^{1o} jee²¹² 'li²¹², xiiala lí² jin² 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'e jo jiiin^{1gi} tsá² jee²¹² 'li²¹²? 13 Tsu wa mo jo ijiin¹ tsá² jee²¹² 'li²¹² jiiin¹³ 'ña'a Cristo jo mo gajjin¹ⁱⁿ jee²¹² 'li²¹². 14 Joon wa jo mo gajjin¹ⁱⁿ Cristo jee²¹² 'li²¹² 'e júu³ tyú² do 'e fuu^{21u}'naa' jo 'ee to² 'í³ joon jo 'ee to² 'í³gi 'e nigalijai² galí²naa'. 15 Joon wa mo jo gajjin¹ⁱⁿ Cristo jee²¹² 'li²¹² galí¹na' tsá² tajúu³i cwáain¹ tya' Dios, tsu nigasii^{13oo} 'e Dios nagaunjiin¹ⁱⁿ Cristo jee²¹² 'li²¹². Joon wa mo'o jo^{1o} 'e jo jiiin¹ⁱⁿ tsá² jee²¹² 'li²¹² la joon jon jo gaunjiin¹ⁱⁿ Dios Cristo jee²¹² 'li²¹². 16 Tsu wa jo jiiin^{1gi} 'li²¹² jon'gi gajjin¹ Cristo jee²¹² 'li²¹². 17 Joon wa jo mo gajjin¹ⁱⁿ Cristo jo 'ee to² 'í³ 'e nigajai² galí²naa' 'in Cristo do. Joon røøi²¹gii¹ tsaá² tyii'. 18 Joon jo tiin¹³mo 'in tsá² 'in najóin¹ jo^{1o} lí²i Cristo. 19 Joon wa 'e jai² lí²na' Cristo jmaa¹i to² tyi' jiiin¹³ mo toon²¹²on' fu juncwii²¹ lo lí²na' tsá² 'in fúu²-u 'áai¹.

20 Pe 'e la ja²mo nigajjin¹ⁱⁿ Cristo jee²¹² 'li²¹² joon lí¹i lawa' 'e 'oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu 'e garoo²¹. 'Ii gajjin^{1o} jéei^{1gi} lagi jileei²¹ 'in jiiin¹ⁱⁿ. 21 Joon la ga'naai²¹ 'wii²¹² 'e júun²ⁱⁿ tsá² 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² la joon jon 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² ijiin¹ⁱⁿ tsá² jee²¹² 'li²¹². 22 Tsu jilee²¹mo nigajúin¹ 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Adán do, la joon jon jileei²¹ lí²-i jiiin¹ⁱⁿ 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Cristo. 23 Joon ijiin^{1o} la jaain²¹ jiiin¹³ la tí²i, Cristo nifu, lí¹i la lí² 'e 'oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu, joon mo ngayuui¹³ joon, mi cwee¹i Cristo tún¹ ijiin^{1o} jon jileei²¹ 'in lí¹i tsá² tya'a. 24 Joon mo ngayuui¹³ joon ijó¹ jmí²¹² li tséi¹, joon Cristo i'ín²ⁱⁿ jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² joon ijón²-o ja'cwoo^{21o} Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e tyu^{2u} to² 'ii. 25 Tsu Cristo 'ná¹ tyu² to² jilaa²¹ ca gali^{2o} jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. 26 Joon 'e júuin² tsá² lí² la lí²i jaain²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Pe li gatséi¹ i'ín²ⁱⁿ jon Cristo 'e júuin² tsá². 27 Tsu Dios gacwo^{1o}

Cristo 'e ilí² tyu² to² jilaa²¹ pe mo gajin² 'e júu³ tya' Díos la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo gacwo¹o Dios Cristo wa tyu² to² 'ii, tsu 'ii-o gacwo¹o wa'a tyu² to² jilaa²¹. 28 Joon mo ga'yee²¹i 'e tyu² Cristo to² jilaa²¹ joon icwóo¹i 'ña'a Cristo 'e ityu² Dios to² 'ii tsu 'ii Joon¹on Dios. Joon coon¹³ la joon Dios 'e ilí² tyu² to² la jilaa²¹.

29 Joon seen²¹mo 'inlúú¹³ 'in saai²¹ tsá² jmú²¹ tya' 'in najúin¹. Pe wa jo ijiin¹in jee²¹² 'lúú²¹² 'in najúin¹ do, ¿'ee lí' saai²¹ 'in tsá² do jmú²¹ tya' tsá² xeei²¹, tsu jo ijiin¹in tún¹?

30 Joon, wa jo ijiin¹in tsá² tún¹, ¿'ee lí' toon²¹² jna'a tóoin¹ 'mó¹ la coon²¹ tøøi²? 31 Tsu la coon²¹ jmú²¹² tsaai¹³ ilí² júun²na. Joon ja²mo júu³ tyiia. Joon ja²mo jon júu³ tyiia 'e 'áa¹mo jløø¹³na 'e ja²mo jon lí²naa' Ña'ñu¹u' Jesucristo. 32 Joon ¿'ee gajmee¹i tyiia mo gatú¹na coon¹³ 'in tsá² née¹i Efeso do 'in lí¹i lawa' joo²¹ 'lúú¹³ wa jo ijiin¹in tsá² tún¹ jee²¹² 'lúú²¹²? Wa jo ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lúú²¹² 'øøi²¹ mogi-tsi 'in tsá² 'in jin²in: "Cwotyé³e' joongi cwo'né³e' tsu tsa'oo¹gi ijúun²mo'."

33 Jo cwo²oo' wa'a cón² tsá² 'naa' tóo². 'E lí² jiiin¹³ la jin² tsá²: "Wa'a 'in tyú¹ ngí¹ coon¹³ 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² un'lúú¹³i 'in tyú¹ do." 34 Cwongí²ii' tún¹ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹, ngí²ii' coon²¹ tún² joon jo 'noo²oo' tsa² tsu 'inlúú¹³ jee²¹² 'naa' jo cwii¹in Díos. Fuu²¹²uu 'naa' 'e wa'a cwo³oo 'naa' fa'ii²¹.

Xiiala lí¹i tsá² mi jiiin¹in

35 Pe lí²-i unngii¹i tsá²: "¿Xiiala ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lúú²¹²? ¿Xiiala ilí² cuerpo tya'a?" 36 Lawa'a tsá² caa²¹mo 'in unngii¹i wa' la joon. Tsu mo jñí² tsá² jún², 'e jún² do 'e gajñí² tsá² 'ná¹ júun²mo wa' icwaan²¹in 'e saa²¹ tya'a do. 37 'E jún² 'e jñí² tsá² jo lí' la lí' 'e saa²¹ inii¹³ do. Jiiin¹³ 'e lí' la lí' coon²¹ mi³ trigo si coon²¹ mi³ xiia' 'ee do. 38 Pe mo ngayuu¹³ joon gacwo¹ Dios 'e mi³ jún² do la lí' 'e iin²¹²in. 39 Joon jo jilaa²¹ cuerpo 'e jo coon²¹ røøi²¹ lí². Ca 'ii¹³ 'e ngú¹ taan²¹²in tsá², joon ca 'ii¹³gi 'e ngú¹ taan²¹²in joo'núu³ la joon jon ngú¹ ton¹ 'e xiia' lí², joon ngú¹ xiia' tya' joo²¹ taai² jmú²¹. 40 La joon jon

sá² cuerpo tya' 'in taan²¹²in fu ñu¹fú² la joon jon sá² cuerpo xiia' tya' 'in taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon 'e 'ya²gi tya' 'e cuerpo sá² fu ñu¹fú² sisii¹mo coon¹³ 'e 'ya²gi tya' cuerpo sá² fu juncwii²¹. 41 'E jná² joo²¹ tya' ñi¹ sisii²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' sii²¹, la joon jná² joo²¹ tya'a sisii²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' núu¹. La joon jee²¹² 'in núu¹ do jmaai¹³ tyiin²gi 'ii. 42 La joon lí² mo jiiin¹ tsá² jee²¹² 'lúú²¹². Ga'aa²¹mo tsá² ngú¹ 'e ilí² jgoo²¹ pe ijiin¹in 'e jo igoo²¹gi. 43 'Aa²¹mo 'e jo tsáa¹-tsi tsá² pe ijiin¹in coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. 'Aa²¹mo 'e 'wó¹ pe ijiin¹in 'e 'gøøi¹³ 'áai¹. 44 'Aa²¹mo tsá² coon²¹ cuerpo 'e sá² fu juncwii²¹ pe ijiin¹in coon²¹ cuerpo 'e sá² fu ñu¹fú². Tsu wana sá² cuerpo fu juncwii²¹ lo la joon jon sá² cuerpo fu ñu¹fú².

45 Tsu la joon jin² júu³ tya' Díos: "In tsañuu¹ nifu, Adán, ga'ii²¹mo juncwii²¹ tya'a", pe 'in Adán 'in ti gáí¹, jaain²¹ espíritu 'ii joon 'ii cwo¹ juncwii²¹ tya' tsá². 46 'E cuerpo 'e i'ii¹³na' 'e icwo² Cristo jna' lí² fu ñu¹fú² jo 'ii¹³na' nifu pe ga'ii¹³na' nifu coon²¹ cuerpo lí² fu juncwii²¹ lo. Pe ciiin²¹gi i'ii¹³na' 'e cuerpo jó¹ fu ñu¹fú². 47 'In tsañuu¹ nifu galí¹i cwo¹³, pe 'in ti gáí¹ do jó¹ fu ñu¹fú². 48 Joon jilaa²¹ cuerpo tya' tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ lo lí' la lí' cuerpo tya' 'in nifu do, lí¹i cwo¹³. Pe 'e cuerpo jó¹ fu ñu¹fú² lí¹i la lí¹i 'in ti gáí¹ do 'in cwéi¹ fu ñu¹fú². 49 Joon la galí¹na' la galí¹i 'in nifu do, la joon jon ilí¹na' la lí¹i 'in cwéi¹ fu ñu¹fú².

50 Fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', jo lí² tsa'ii²¹i lí' tyu² Dios to² 'e ngú¹ taan²¹²na' tsu 'e jo ta² jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'e ta² coon²¹ tøø²mo. 51 Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ júu³ 'uui²¹: Jo jilee²¹na' ijúun²na' pe jilee²¹e' iunsi²¹mo'. 52 'E cataa²¹² ilisi²¹na', jiiin¹³ coon¹³ 'e jøø²¹ unni² tsá² ilisi²¹na' mi núu²¹u' 'e 'iin² 'e lúu¹ tya' Dios lí' tséi¹. Tsu i'ii²in 'e lúu¹ do joon iunjiin¹in Dios 'in nijúin¹ 'e jo júuin²gi joon jna'gi ilisi²¹na'. 53 Tsu 'e ngú¹ taan²¹²na' no 'e jo taa²¹ 'ná¹ lisi²¹i coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'E cuerpo tyi' 'e lí² júuin² 'ná¹ lisi²¹i coon¹³ 'e jo júuin²gi. 54 Joon mi lí² jilaa²¹ 'elo, mi

lisii²¹i ngú¹ taan²¹²na' 'e jo taa²¹ coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo, joon mi lisii²¹i cuerpo tyi' ilí² júuin² coon¹³ 'e jo júuin²gi itiin¹³in jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “Gatsé¹mo coonti 'e júuin²gi tsá² tsu gali¹o Dios. 55 Jo 'goo²¹gi' wa' ijúuin²gi' tsu jo tyu²gi' mó¹ jna' to².” 56 Tsu la mo jéei¹ lí²-i tyu²u jna' to² coon¹³ 'e tsaa² ga'naa²¹ jna' joon 'e ley do ga'e²o jna' jilaa²¹ tsaa² 'e ga'naa²¹a'. 57 Pe cwoo²¹o' 'maai¹³ Dios 'e 'wii²¹² Ña'ñu¹u' Jesucristo Dios ga'lin²in tsaa² tyi' joon jo 'ná¹gi nuu²¹u' to² tyu² 'mó¹ ijúuin²na'. 58 Joon tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u' tá² taain²¹-oo', joon jo tú²uu' 'e jai² lí²naa', cwojmaa²gii' 'e to² gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'naa' jmaa²aa' tsu ñí³ 'naa' 'e jilaa²¹ 'e jmoo²oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' jon'gi 'e ngó² li caai²¹.

16

Sáa¹³naa' cuu² tya' tsaru¹u'

1 Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² isaa¹³ 'naa' tya' 'in tsaru¹u' 'in jai² lí²i, cwojmaa²aa' jiiin¹³ la nigafuu²¹²uu 'in jai² lí²i néei¹ li sii²¹ Galacia. 2 Gafuu²¹²uu 'ido wa'a la coon²¹ jmi²¹² 'e láa² 'wii²¹² semóo¹ la jaain²¹ 'ná¹ saa¹³xu jiiin¹³ la nigajna²a. Joon coon¹³ la joon jo 'ná¹ un'laa²¹i mi cwé¹na. 3 Joon mi cwé¹na isii²¹na tsá², 'in gatyii¹³naa', 'e tsacoon¹on 'e cuu² do fu Jerusalén. Joon icwo³oo jí² tya' 'in tsá² do 'in tsacoon¹on cuu² do tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Jerusalén. 4 Joon wana jméi¹ tyiia ní³ii jon, joon 'in tsá² do lí² tsalín²in coon¹³ jna.

'E 'i¹-tsi Poo² li' tsáa¹a

5 'Yuu²na fu¹ ingi³na fu li sii²¹ Macedonia joon mi yuui¹³ joon icwé¹na fu Corinto. 6 Joon coon²¹ jo ngá¹mo wa' ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu, si ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' la tøø² jiiin²¹ cwii²¹ 'ee. Joon 'naa', ilí² uncoon¹³naa' jna fu¹ 'yuu²na. 7 Tsu jo 'iin²¹²na wa'a jiiin¹³ 'e jøø³na 'naa' li ngi³na. Pe 'iin²¹²na jóon³oon coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu wa'a cwoo¹i Ña'ñu¹u'. 8 Pe ijóon³oo lo fu Efeso ca mi ngii² jmi²¹² Pentecostés tsu 9 xu¹³fiin¹³ fúu¹mo 'in 'eei¹ jna lo pe fee¹gi to² sá² tyiia 'e lí² lawa coon²¹ 'e ino².

10 Joon cwoo¹³-oo' 'e tyú²-u 'íi¹-tsi Timoteo mi cwee¹i tsu jmoo¹-o jon 'ido to² tya' Ña'ñu¹u' jiiin¹³ la jmóo³ jna. 11 Tsu 'wii¹³ joon jo cwoo²oo' wa'a jiiin¹³ jaain²¹ jo tsáai¹-tsi 'ii. Jajøø²¹²i jna 'wii¹³ joon uncoon¹³naa' 'ii fu¹ 'yúu¹i coon¹³ 'e tyú²-u. Joon lo-o sijeen²na'a coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² 'ii.

12 Joon cwáain¹ tya' 'in tsaru¹u' Apolos do. 'Áa¹mo gamí³ii tyaní¹i wa'a itsajøø¹i 'naa' coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² pe jo mo gali¹iin²¹²in nano. Joon joo²¹-o mi jøø²i.

'Aa²¹²-o jin² Poo²

13 Li³ jmaa²aa' joon tá¹ taain²¹²-oo' coon¹³ 'e jai² lí²naa'. Jo jmaa²aa' 'goo²oo', ngii²ii la tii² ngi¹ tsá² 'in uncoon¹³ Dios 'ii. 14 Joon jilaa²¹ 'e jmoo²oo', jmoo²oo' tsu 'wii¹³i 'iin²¹²gii' 'áai¹ Dios coon¹³ tsá².

15 Joon, tsaru¹u', ñí² 'naa' 'e Estéfanos coon¹³ 'in tsá¹ inuu tya'a 'ii nifu jai² gali²i 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jee²¹² 'in néei¹ fu li sii²¹ Acaya. Joon gacwo²-tsi gaunjii²in 'in jai² lí²i Cristo catyaa². 16 Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyani²ii' wa'a ijmaa²aa' náu¹³uu' tsá² la 'ii la joon jon jileei²¹ 'in uncoon¹³ joon 'in jmoo¹o to² tya' Dios. 17 Galijløø¹³moo 'e cwolín² Estéfanos, coon¹³ Fortunato, coon¹³ Acaico. 'In do gajmee¹i tyiia 'e jo lí² jméi¹ 'naa' tsu jo toon²¹²o'o coon¹³ 'naa'. 18 Tsu 'in tsá² do gauntyú²-tsii la joon jon 'naa' gauntyuu²¹-oo'. 'Ná¹-a un'goo³o' tsá² la 'ii.

19 'Aa²¹²moo' fuu²¹²uu jin² 'in jai² lí²i Cristo 'in néei¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia. La joon jon jin² Aquila coon¹³ Priscila coon¹³ jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo 'in uncaan²¹in inuu tya'a 'e un'goo²¹o Dios. Jin²in la 'oo²¹ ru¹u' coon¹³ Ña'ñu¹u'. 20 Joon jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo néei¹ lo jin²in: “Aa²¹²moo'.” Fee¹³naa' 'e tyú²-u la jaiin²¹ la jaan²¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'.

21 Jna-a, 'in sii²¹ Poo², jmóo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo.

22 Cwoli¹ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' Jesucristo. 'iNá¹ jee²¹² jna', Ña'ñu¹u'!

²³ Cwouncwaai'³ Ña'ñu'^{1u} Jesucristo
'naa'. ²⁴ Joon cwoliñi'²ⁱⁱ 'e 'iin'²¹²na 'naa'
'wii'¹³i Cristo Jesús. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

Siin²¹ in Poo² 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² néei¹ Corinto

¹ Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo tyii' tíi² 'in tsá² néei¹ Corinto. Joon jna-a, Poo², líi¹na apóstol tya' Jesucristo to² tyu² Dios Jmii²¹. 'Øø¹²¹-tsi tsá² 'e gatyii¹³ in Dios jna 'e cwo³oo tsá² júu³ tyú² tya'a. Siin²¹² jna'a caan²¹mo coon¹³ tsaru^{1u} Timoteo 'e jí² lo tíi² 'in tsá² jai² líi² Dios 'in néei¹ fuu²¹ Corinto coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi² licaain²¹ li sii²¹ Acaya. ² Cwauncwaa³ Nñu^{1u} Dios coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo jilee²¹naa' 'e cwoseen²¹naa' tyú²-u.

Ní² Poo² wúu¹

³ Cwoo¹³ jna'a 'maai¹³ 'in Dios tya' Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'ii Jmii²¹o jon. Joon fee¹mo-tsi 'wii²¹² tyii' 'in Jmii²¹ do. Cwo¹o 'in Dios do jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ tya'a. ⁴ Joon Dios do cwo¹o jna'a jilaa²¹ fo'feei¹ coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ nee²¹e'e 'e coon¹³ la joon jna'oo'o lí²-i cwóo¹³o'o 'e fo'feei¹ do 'e gacwo¹o Dios jna'a tya' tsá² xeei²¹ 'in seen²¹in fa'í². ⁵ Tsu lagi nee²¹e'e 'e wúu¹ 'áai¹ 'e ganí² Cristo la joon jon 'ii¹³na'a coon²¹ fo'feei¹ tya'a. ⁶ Tsu 'wii¹³ joon mo ganee²¹e'e wúu¹ joon gacwo¹ Dios jna'a fo'feei¹ coon¹³ la joon 'e galisá² fo'feei¹ tyii' 'e cwóo¹³o'o 'naa'. Joon coon¹³ 'e fo'feei¹ 'e ga'ii¹³na'a joon gacwóo¹³o'o 'naa' jon, coon¹³ la joon taa²¹ jmaa^{2aa} 'e fee¹-oo' coon¹³ 'e wúu¹ i'óo²oo' 'e li la li 'e wúu¹ ganee²¹e'e. Jmoo¹o Dios la joon ilisá² fo'feei¹ tyii' joon itiin¹³naa'. ⁷ Joon jo cu²-tsii' coon¹³ 'naa' tsu nee²¹oo'o 'e xu^{fiin}¹³ ñi³ 'naa' wúu¹ la ganee²¹e'e la joon jon i'ii¹³naa' fo'feei¹ tya' Dios la ga'ii¹³ jna'a.

⁸ Tsaru^{1u}, 'iin²¹²na'a 'e liñii²¹ 'naa' 'e fa'í³ 'e galiseen²¹na'a coon²¹ li sii²¹ Asia. Tsu 'áa¹mo ganee²¹e'e wúu¹ ca jiiin¹³ jo itaa²¹gíi. Joon galíi²na'a 'e jo iwóo¹³o'o 'e

jiiin¹'in. ⁹ Líi¹na'a la líi¹ tsá 'in ti li ijúun²mo. Pe coon¹³ la joon ga'e²e Dios jna'a xiala ngíi²¹'i jo cu²-tsii' coon¹³on. Joon 'in Dios do jmoo¹o jiiin¹in tsá² 'in najúin¹. Dios do ga'e²e jna'a wa'a ngíi²¹'i coon¹³ 'wa'pí³ tya'a jon'gi coon¹³ 'wa'pí³ tyii' yíia'a. ¹⁰ Dios ga'woo¹i jna'a jee²¹² 'e fa'í³ do ijúun²na'a joon ca no nogi i'wóo¹i jna'a. Joon jo cu²-tsii' wa'a iwóo¹gi jna'a tsa'oo²¹ 'yíia¹ ¹¹ wa'a 'naa'gíi' uncoon¹³ jna'a coon¹³ 'e júu³ tyú² tyii'. Joon mi lái¹ Dios jna'a 'wii¹³ júu³ tyú² 'láai² do 'e gafuu²¹² 'naa' do joon fúu¹mo icwo² Dios 'maai¹³.

Cwoo¹ Poo² cwáain¹ 'e jo mo cwé¹i Corinto

¹² Jløø¹³mo'o 'wii¹³ 'e 'i¹-tsii' 'e ni-gangíi²¹²'i tyani²ⁱⁱ 'e tyú²-u joon jo mo tyii¹a'a 'naa' tóo² jiiin¹³xu. Gauncoon¹³ Dios jna'a 'e gajmoo²¹o'o tyani tsá² la joon 'e tyú²-u jon' wa'a 'e jmíi¹-tsii'. ¹³ Joon mo gasii²¹²na'a jí² tíi² 'naa' 'e taa¹³ jiiin¹³ 'e júu³ tyii' 'e lí² untsaa¹³naa' joon lí² 'øø¹²¹mo-'oo'. Joon ga'i¹-tsii 'e lí² 'øø¹²¹mo-'oo' tyú²-u. ¹⁴ Tsu nano cwii¹moo' jna'a capii³ pe 'iin²¹²na 'e ilicwii¹moo' jna'a 'e tyú²gi 'e coon¹³ la joon lí²-i jmaa^{2aa} 'e jløø¹³naa' 'wii¹³ jna'a, lagi ijmoo²¹o'o jløø¹³naa' 'wii¹³ 'naa' mi tí² jmíi²¹² icwé¹i Ña'ñu^{1u} Jesucristo.

¹⁵ Jo¹o galíi²na jilaa²¹ 'elo, joon tsu 'wii¹³ joon, ga'i¹-tsii yajóø²na 'naa' nifu 'e coon¹³ la joon lí²-i jløø¹³naa' tún² fu. ¹⁶ 'E ga'i¹-tsii li gangíi²¹²na li née²naa' mi ní³ii fu li sii²¹ Macedonia. Joon mi gaa¹³na tún¹ foo¹³na 'naa'. Joon mi yuu¹³ joon lí² uncoon¹³ 'naa' jna fu¹ 'yuu²na fu Judea. ¹⁷ ¿Ti líi²naa' 'e tún¹ júu³ tyiia mo ga'i¹-tsii jmóo³oo 'elo pe jo gajmáa³aa? ¿Ti líi²naa' 'e líi¹na la líi¹ 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ 'in jo untiin¹³ júu³ tya'a? ¿Ti líi²naa' ifuu²¹²uu 'naa': “E joon ilí²”, pe 'i¹-tsii 'e jon² la joon ilí²; si ifuu²¹²uu 'naa' ee: “Jon² la joon ilí²”, pe 'i¹-tsii 'e joon ilí²? ¹⁸ 'Esa la joon-on, tsu Dios jma²a 'naa' júu³ 'e jo líi¹na'a tsá² tún¹ júu³ tya'a. ¹⁹ Tsu Cristo Jesús, 'in Joon¹ Dios, jo líi¹i la líi¹ 'in tún¹ júu³ tya'a, joon Silvano, coon¹³ Timoteo coon¹³ jna cwoo¹³o'o 'naa' jiiin¹³ 'e júu³ tya' 'ii. Jmai² júu³ ja²mo 'e sá²

tya' Cristo. ²⁰ Joon jilaa²¹ júu³ ga'ii¹ Dios itiin¹³ in coon¹³ Cristo. Joon tsu 'wii'¹³ joon un'góo³ Dios mi síi¹³ 'i' 'e ja² mo júu³ tya'a 'wii'¹³ i Cristo Jesús. ²¹ Joon 'in Dios do, 'ii' in nigajmaa¹ a taa²¹ -a jna'a joongi taa²¹ 'naa' jon. Joon 'ii' gatyii¹³ in jna'a. ²² Joon lawa sello tya'a gateen¹ in jna' 'e líi¹ na' tsá² tya'a joon gasii²¹ i Espíritu Tyú² tya'a tsi jna' 'e líi¹ i lawa coon²¹ 'e síjñii¹³ 'e i'ii¹³ na' jilaa²¹ 'e tíi² na'.

²³ Pe fuu²¹² uu 'naa' tyani Dios jo mo gacwéi¹ na jee²¹² 'naa' 'in néei¹ Corinto tsu jo mo gali'in²¹² na jmaa³ aa 'e gó² coon¹³ 'naa'. ²⁴ Jo mo gali'in²¹² na a tyuu¹³ u' u' 'naa' to² 'ee' ná¹ jai² líi² naa', jiiin¹³ gali'in²¹² na'a 'e lijloø¹³ mogii' tsu tá² taan²¹² naa' coon¹³ 'e jai² líi² naa'.

2

¹ Joon tsu 'wii'¹³ joon ga'i¹ -tsii jo góo¹ gi' 'e líi¹ na fa'i³ tsu 'ná¹ -a jíi³ na 'naa' joon si cwo³ oo 'naa' fa'i³. ² ¿Xiiala ilí² jmaa³ aa jløø¹³ na coon¹³ 'in do 'in jmaa³ aa jmaa¹ a fa'i³ 'ido? Coon¹³ la joon jo lí² jmaa³ aa jløø¹³ na coon¹³ 'naa'. ³ Tsu 'wii'¹³ joon gajii³ na 'naa' coon¹³ 'e jí² do 'e gasii³ na 'naa' tsu jo 'iin²¹² na góo³ oo wa'a jmaa³ aa fa'i³ coon¹³ 'in 'ná¹ unjløø¹³ na coon¹³. Tsu líi² na wa'a ijloø¹³ na la joon jon 'naa' ijmaa² aa' jløø¹³ naa'. ⁴ Joon mo gajmaa³ aa 'e jí² do joon ga'óo³ -oo fa'i³, xuui²¹² -tsii gatoo²¹ o jmi²¹ uní³ ii tsu jo 'iin²¹² na jmaa³ aa 'e 'óo² oo' fa'i³ coon¹³ 'e jí² do. Gali'in²¹² na 'e lí² ñí² ii' xiiati 'áai¹ 'e 'iin²¹² na 'naa'.

Jmaa² aa' feei¹ -'oo' 'wii²¹² tya' 'in ga'láa¹ do

⁵ Joon jon'on jiiin¹³ jna' 'in ga'aa¹ a fa'i³ 'wii'¹³ 'e gajmaa¹ a 'in tsá² do pe joon ga'aa² xuu' fa'i³ jon. Gafuu²¹² uu 'naa': "Ga'aa² xuu' fa'i³" tsu jo 'iin²¹² na lifee¹ gi' tsa² tya' 'ido. ⁶ Joon 'e wúu¹ gani² 'in tsá² do to² tyuu²¹ naa' la jee²¹² fúu¹ moo', líin² mo 'e wúu¹ do. ⁷ Joon nano 'ná¹ jmaa² aa' feei¹ -'oo' 'wii'²¹² tya'a, joon 'ná¹ cwo² oo' fo'feei¹ tya'a 'e coon¹³ la joon jo lí² xuui²¹² gi' -tsi. ⁸ Tsu 'wii'¹³ joon mí³ ii tyani² ii' 'iin²¹² moo' 'ido tún¹ jiiin¹³ la

nigali'in²¹² moo'. ⁹ Joon mo gajmaa³ aa 'e jí² do, gajmaa³ -oo yato² ijøø³ na wa'a 'iin²¹² naa' jmaa² aa' jiiin¹³ la fuu²¹² uu 'naa'. ¹⁰ Joon wana jmaa² aa' feei¹ -'oo' coon¹³ doñi'in tsá², jna-a jon feei¹ mo -tsii tya'a. Jmóo³ oo feei¹ -tsii tya'a, wa'a la jai² niga'láa¹ a tyiia. Jmóo³ oo la joon 'wii'²¹² tyii' tyani Cristo. ¹¹ Jmóo³ oo la joon 'e jo lí² tsa¹ i² Satanás jee²¹² jna' tsu ñé³ o' xiiala jmoo¹ o 'ido.

Mo taan¹ in Poo² fu Troas

¹² Joon mo gacwéi¹ na 'e fuu²¹ Troas 'e cwó³ oo 'e júu³ tyú² tya' Cristo tya' 'in néei¹ do lawa'a ganá¹ Dios coon²¹ fu¹ fee¹ tyiia 'e icwó³ oo 'e júu³ tya' Ña'ñu¹ u'. ¹³ Pe jo gatsee²¹ na 'in tsaru¹ u' Tito 'e fuu²¹ do, joon gajmaa¹ a cu² u -tsii tsu jo gatsee²¹ na. Tsu 'wii'¹³ joon ga'íi³ ii júu³ 'in tsá² do joon gangóo³ on fu li sii²¹ Macedonia.

Li² o' 'wii¹³ i Cristo

¹⁴ Cwóo¹³ o' 'maai¹³ Dios tsu coon¹³ 'ii'²¹ tya'a ilii¹ i' 'in 'lii¹³ do 'wii'¹³ Cristo Jesús. Joon la nii¹³ coon²¹ jma² jmafuu²¹ la caain²¹, la joon gajmaa¹ a Dios 'wii'¹³ jna'a, gani¹³ 'e júu³ tyú² tya'a la caain²¹ li lí² nuu¹ tsá². ¹⁵ Tsu, jna'o', líi¹ na' lawa coon²¹ 'e líi¹ na' jmafuu²¹ 'e cwo¹ o Cristo Dios. Joon 'e jmafuu²¹ do nii¹³ la 'o² 'in tiin¹³ in tiin¹³ la 'in jo tiin¹³ in. ¹⁶ Joon tya' 'in jo tiin¹³ 'e jmafuu²¹ do lí² lawa coon²¹ jma² jmaxuu² 'e jngoo² tya' tsá². Nuú¹ o pe jo nuu¹³ u. Pe tya' 'in tsá² 'in tiin¹³ 'e jma² do li lawa coon²¹ jmafuu²¹ 'e cwo¹ fu juncwii²¹ tya' tsá². Joon jiiin¹³ jna'oo'o lí² jma¹ jilaa²¹ 'elo tsu jo líi¹ na'a la líi¹ i' in catyaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios wa'a lí² jna¹ a cuu². ¹⁷ Li' cii¹³ i jmoo²¹ o'o, tsu faa¹³ a'a 'e cwáain¹ tya' Cristo tyani Dios coon²¹ cee tún² -un lawa tsá² 'in gasii²¹ in Dios.

3

'E júu³ 'múui² 'e ga'ii¹ i Dios

¹ Mi faa¹³ jna'a la no, ¿ti líi² naa' 'e jiiin¹³ 'e untyuu²¹² na'a yiia'a tún¹? ¿Si líi² naa' 'ee 'e 'ná¹ -a cwo¹³ o'o 'naa' jí² 'e jin² xiiala líi¹ na'a, si 'ná¹ -a 'ee mi²¹ i' i' 'naa' 'e cwo² oo' jna'a jí² la joon la jmoo¹ o 'in líi¹³? ² Jo 'ná¹

mii²¹i'i la joon tsu 'naa'oo' yaanaa' líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e jin² xiiala líi¹na'a. Jo 'ná'gíi'i coon²¹ jí² xiia'. Tsu mo jóøi² tsá² 'naa' cón² tsá² cwáain¹ xiiala líi¹na'a. ³ Tsu 'naa', líi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a Cristo joon jna'oo'o gajoon¹³oo'o tya' tsá². Pe jo líi¹naa' coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a tsá² coon¹³ 'in¹ jmijní². Galíi¹naa' lawa coon²¹ jí² 'e gajmaa¹a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Dios 'in jiin¹ 'ii. Jo galíi¹naa' lawa jí² 'e gataan²an tsá² tsa² cuun²¹² pe 'in Espíritu Tyú² do gataan²an 'e júu³ do tsi corazones tyii'.

⁴ Lí²-i sii¹³ jna'a 'naa' la joon tsu jo cu²-tsii'i coon¹³ Dios 'wii¹³i Cristo. ⁵ Jo lí² jmoo²¹o'o jiin¹³ coon²¹ yia'a pe jmoo²¹o'o jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. ⁶ Joon Dios do cwo¹o jna'a pí³ wa'a cwóo¹³o'o 'e júu³ 'múui² 'e ga'íi'i. Joon 'e júu³ 'múui² do jo lí² wa'a jmaa¹a tsá² nuu¹³u 'e júu³ gajmaa¹a 'líi²¹² Moisés tsa² cuun²¹². Pe 'e júu³ 'múui² do lí² lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu tya' Dios tsá². Tsu 'e júu³ gacwo¹ 'líi²¹² Moisés do jmoo¹o júun²na'. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios do cwo¹o fu juncwii²¹ tyi'.

⁷ Joon 'e ley do 'e gacwo¹ 'líi²¹² Moisés galí² tsa² cuun²¹². Joon mo gacwo¹ 'líi²¹² Moisés tsá² Israel 'e cuun²¹² 'e taa¹³ ley do galí² lawa coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. Joon 'e ní² Moisés do galijíi¹mo 'áai¹ ca 'in tsá² Israel do jo lí² jóø² ní¹i xafin¹³ nigaguui²¹ 'e jíi¹ do. Pe wana gacwo¹ Dios coon¹³ 'e 'ya²gi 'áai¹ 'e ley do 'e jmoo¹o júuin² tsá² ⁸ 'e fee¹gi 'áai¹ 'e 'ya²gi tya' 'e júu³ 'múui² 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² jna'. ⁹ Coon¹³ 'e 'ya²gi ga'ii²¹ tsá² 'e ley do 'e pín² tsá² lí 'ii²¹ pe 'e 'ya²gi 'áai¹mo 'e júu³ 'múui² tya' Dios 'e jin² 'e jo tsa² røøi²¹gi'. ¹⁰ Tsu 'e 'ya²gi tya' 'e ley do jo 'áai¹ 'ya²gi mo 'i¹-tsi tsá² tya' 'e 'ya²gi 'áai¹gi tya' 'e júu³ 'múui² do. ¹¹ Joon wa'a 'ya²gi 'e itaa²¹a catá² 'e 'ya²gi 'áai¹mo 'e itaa²¹a coon²¹ tøøi².

¹² Joon tsu 'wii¹³ né³e 'e xiiala lí² júu³ tyii'i lí²-i faa¹³ jna'a jo cu²-tsii'i. ¹³ Jo jmoo²¹o' la gajmaa¹a Moisés do tsu 'in Moisés do gajlíi²¹i níi¹i coon¹³ coon²¹ 'mi² 'e coon¹³

la joon jo lí² cón² 'in tsá² Israel do cwáain¹ 'e gaguu¹ 'e jíi¹ níi¹i. Tsu jo taa²¹a 'e jíi¹ níi¹i do. ¹⁴ Pe galí² tuun²¹mo 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² Israel do. Joon ca jmíi²¹² no mo untsáa¹a tsá² Israel 'e júu³ tsáai² gacwo¹ Moisés lawa'a 'íi¹³gi 'e 'mi² do tyani¹i joon jo 'øøi²¹-tsi. Jo mo gajan²an 'in tsá² Israel do 'e 'mi² do tsu jiin¹³ Cristo lí² jan²an 'e 'mi² do. ¹⁵ Joon ca jmíi²¹² no jo 'øøi²¹-tsi tsá² Israel mi untsáa¹a 'e jí² tya' Moisés tsu lawa'a coon²¹ 'e jníi¹³mo 'e 'mi² do joon jo tsatoo¹³ alma tya'a 'e júu³ do. ¹⁶ Pe lawa'a coon²¹ 'e gajan¹an 'e 'mi² do mo ja²mo galíi²i Ña'ñu¹u'. ¹⁷ Joon 'in Ña'ñu¹u' do líi¹i Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jo injníi¹³gi 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'mi² do jileei²¹ 'in 'ii²¹i 'in Espíritu Tyú² do. ¹⁸ Joon jo jníi¹³gi ní²i coon¹³ 'e 'mi² do pe lawa coon²¹ 'u¹ lí² ní²i joon la jíi¹ coon²¹ 'u¹ coon¹³ 'yiaañi¹ la joon jon ní²i jíi¹ coon¹³ 'e 'ya²gi tya' Ña'ñu¹u'. Joon tí²xu tí²xu isíi¹³ jna' ilíi¹na' la líi¹i. Tsu 'e 'ya²gi tya' 'e lí² tyu²gi jee²¹² jna'. Joon 'in Ña'ñu¹u' do jmoo¹o jilaa²¹ 'elo joon 'ii líi¹i Espíritu do.

4

¹ Joon Dios gacwo¹ jna'a 'e to² jmoo²¹o'lo 'wii¹³ 'wo²-tsio. Joon tsu 'wii¹³ joon jo mo gajóon¹³o'on jiin¹³xu jmoo²¹o'lo 'e to² lo cwóo¹³o'lo 'e júu³ tyú² do. ² Pe gatuu²¹²oo'lo jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² li'ooiin²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² fa'íi²¹. Joon jo tyiian¹³ jna'a tsá² tóo² jon²gi unsíi²na'a 'e júu³ tyú² tya' Dios. Pe síi¹³i'i jileei²¹ tsá² jiin¹³ la tí² 'e júu³ jai² do. Joon coon¹³ la joon la jaain²¹ la jaain²¹ lí² cón² cwáain¹ tyani Dios xiiala jmoo²¹o'lo si 'e tyú² si 'e gó² 'ee. ³ 'E la ja²mo 'e sijníi¹³ tya' 'inlíi¹³ 'e júu³ tyú² tyii'i tya' 'e tiin¹³ tsá² pe sijníi¹³mo jiin¹³ tya' 'in tsá² 'in 'yuui² fu¹ lí 'ii²¹. ⁴ Joon 'in tsá² do jo jo¹³ líi²i tsu 'wii¹³ 'in Satanás, 'in tyu² to² juncwii²¹ lo, gajmee¹i 'in tsá² do lawa'a tsá² tuu²mo coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon jo jnéé²i xiiala jná² joo²¹ 'e júu³ tyú² tya' Cristo tyín¹in fu ñu¹fú². Joon 'in Cristo do líi¹i la líi¹i Dios. ⁵ Joon mi cwóo¹³o'lo 'e júu³ tyú² do, jo faa¹³a'la cwáain¹ tyii'i yia'a

pe faa¹³a'a cwáain¹ tya' Jesucristo 'in líi¹i Ña'ñu¹u'. Joon jna'oo'o jiiin¹³ líi¹na'a tsá² 'in unjii²in 'naa' 'wii¹³ Cristo. ⁶ Tsu Dios do gajin²in: “Cwojnee²¹ joo²¹ li 'íi¹ nuu²¹.” 'Ii jon lawa'a gajmaa¹a 'e jná² joo²¹ tsi alma tyi' coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi' 'e coon¹³ la joon liné²e' 'e 'ya²gi tya' Dios 'e 'e²e Jesucristo jna'.

Ti²¹ tya' Cristo saan²¹o'

⁷ Joon 'e júu³ tyú² tyii'i lo lee²¹e'e coon¹³ cueros tyii'i 'e li la li tu² cwo¹³ 'e 'wó¹mo 'áai¹ tsu coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii²¹ fee¹ tya' Dios jilaa²¹ 'elo jon' tyi-jna'a yiaa'a. ⁸ Joon xufiin¹³ 'oo²¹o'o faí³ doñixiaa' tsaa²¹a'a jo tyuu²¹u'u 'e fu¹ taa²aa'a, joon xufiin¹³ 'i¹-tsii'i 'láai² 'áai¹ jo 'goo²¹o'o jmoo²¹o'o. ⁹ Joon xufiin¹³ 'øø¹mo tsá² jna'a jo tiuu²gi Dios jna'a. Joon xufiin¹³ tyuu¹³ tsá² jna'a ca ti ni wó² jo júun²na'a. ¹⁰ Joon doñixiaa' ngii²¹i'i, ngii²¹i'i coon²¹ fu¹ li lí² júun²na'a la gajúin¹ Jesús. Joon coon¹³ la joon lí² ñi² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Jesús do 'e uncoon¹³ jna'a 'e jo júun²na'a. ¹¹ Joon la 'ii²¹² toon²¹o'on fu juncwii²¹ lo ngii²¹i'i ijúun²moo'o 'wii¹³i Jesús 'e coon¹³ la joon lí² cón² tsá² cwáain¹ 'e ngii²¹i'i 'wii¹³ cwáain¹ tya' Jesús la 'ii²¹² too²¹o'o cuerpo tyii'i. ¹² Joon ngii²¹i'i ijúun²moo'o 'e coon¹³ la joon ilisá² fu juncwii²¹ tyii'.

¹³ Ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Ja²mo galí²na, tsu 'wii¹³ joon gafo³oo.” Joon la jai² galí²i 'in tsá² do la joon jon ja²mo lí²na'a joon faa¹³oo'o. ¹⁴ Tsu né³oo'o 'e Dios gaunjiin¹in Ña'ñu¹u' Jesús jee²¹² 'líi²¹² joon né³oo'o jon 'e Dios do iunjiin¹in jna'a caan²¹mo coon¹³ Jesús. Joon caan²¹mo coon¹³ 'naa' itee²e jna'a fu li tyiin¹in. ¹⁵ Joon jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'e tyú² tyii', tsu mo gangafuu¹i 'in tsá² do 'in ga'ii²¹i 'e tyú² 'e cwo¹ Dios tsá² la joon gacwo¹ 'láai²gi 'maai¹³ Dios joon coon¹³ la joon untyú¹gi tsá² Dios.

¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon jo tuu²¹u'u 'e fu¹ taa²a'a jiiin²¹xu. Joon xufiin¹³ 'e ngú¹ taan²¹²na'a ningatsáa²i ti' xu-u, 'e espíritu tyii'i ningal-imú²mo la coon²¹ jmii²¹². ¹⁷ Tsu jo 'ii²¹ 'e wúu¹ saan²¹a'an fu juncwii²¹ lo tsu jmoonoo

ityeei²¹. Pe 'e wúu¹ saan²¹a'an lo ijná² tyi-jna'a coon²¹ 'e fee¹ 'e tyú²gi tyii'i, 'e 'ya²gi 'áai¹ 'e jo tyéi¹. ¹⁸ Tsu 'wii¹³ joon jo cwáain¹ lee²¹e'e coon¹³ 'e lí² jnéé²i tsá² pe lee²¹e'e cwáain¹ coon¹³ 'e jo jnéé²i tsá². Tsu jo taa²¹a 'e lí² jnéé²i tsá² pe taa²¹a coon²¹ tøø²mo 'e jo jnéé²i tsá².

5

¹ Tsu né³-oo'o 'e moo¹ taa²na'a li la li coon²¹ 'nú¹ 'e jo taa²¹. Joon wa'a gaxéi¹ 'e moo¹ taa²na'a no nigatyaa¹a Dios tyú² coon²¹ 'e 'mii² fu ñu'fú² 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon jo gajmaa¹ tsá² 'e 'mii² do. ² Joon la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ no 'óon² jna'a tsu 'iin²¹²na'a 'áai¹ 'e tyii¹³i'i pe lawa'a sin¹i'in 'e 'mii² do 'e sá² fu ñu'fú². ³ Joon coon¹³ la joon jo ti' ringú¹na'a tsu ityii¹³i'i 'e sin¹i'in 'mii² do. ⁴ Joon la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a, 'e lí² lawa 'nuu²¹u'u, 'óon² jna'a joon saan²¹ jna'a faí³. Pe jo 'iin²¹²na'a wóo¹³o'o 'e sin¹i'in tsáai² pe 'iin²¹²mogii'i 'áai¹ 'e tyii¹³i'i 'e sin¹i'in 'mii² do 'e sá² fu ñu'fú² 'e coon¹³ la joon 'e jo taa²¹ tyii'i iunsii²moo'o coon¹³ coon²¹ juncwii²¹ 'mii². ⁵ Joon 'yu² to² la joon gajmee¹i Dios jna'a joon gacwo¹o jna' 'in Espíritu Tyú² tya' ilí² tsaa²¹mo-tsii'i 'ii¹³na'a jilaa²¹ icwo¹ Dios tsá².

⁶ Tsu 'wii¹³ joon jo cu²-tsii'i joon né³oo'o 'e la 'ii²¹² taa²na'a 'e moo¹ taa²na'a lo jo toon²¹²o'on coon¹³ Ña'ñu¹u'. ⁷ Joon coon¹³ 'e jai² lí²na'a ngii²¹i'i jon' coon¹³ 'e nee²¹e'e. ⁸ Jo cu²-tsii'i joon 'iin²¹²mogii'i 'e tuu²¹u'u 'e moo¹ taa²na'a lo joon tsac-woo²¹o'o coon¹³ Ña'ñu¹u'. ⁹ Tsu 'wii¹³ joon cwo¹-tsii'i jmoo²¹o'o jiiin¹³ la 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' xufiin¹³ taa²na'a moo¹ taa²na'a no si jo taa²na'a 'ee. ¹⁰ Joon Cristo ijmaa¹a 'ii²¹ tya' jile¹e' joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii²¹i 'e tíi²i tya' 'e gajmaa¹a mo táa¹i moo¹ táa¹i. I'ii²¹i jiiin¹³ la 'e nigajmaa¹a si 'e tyú² si 'e gó² 'ee.

Tyú² 'íi¹ fu juncwii²¹ 'wii¹³i Cristo

¹¹ Joon tsu 'wii¹³ né³e'e 'e 'ná¹ li 'gøøi²¹ tsá² Ña'ñu¹u' cwo¹-tsii'i 'e liñí² tsá² xiiala líi¹na'a. Pe ñí² Dios xiiala líi¹na'a joon 'i¹-tsii 'e 'naa'oo' jon ñí²ii'. ¹² Jo faa¹³a'a 'naa' 'e

untyuu²¹ moo'o yiaa'a tyani²ⁱⁱ. Pe 'ii²¹² jna'a 'e jløø¹³ naa' 'wii¹³ jna'a. Joon coon¹³ la joon 'e sá² 'e fuu²¹² 'naa' 'in tsá² do 'in un-
jløøi¹³ yaai jiin¹³ coon¹³ 'e lí² jnee¹ tsá² jon'
coon¹³ 'e sá² 'e 'yü²-tsi. ¹³ Joon wa'a 'i¹-tsi
'in tsá² do 'e tsá² caa²¹² mo jna'a cwáain¹
tya' Dios 'e joon, pe wa'a jo caai²¹² jna'a
jmai² 'e tyú² tyii' jmoo²¹ o'o. ¹⁴ Joon tsu
'wii¹³ gali'in²¹² in Cristo jna'a 'ná¹ untiin¹³
jna'a jiin¹³ la to² nuu¹³ u'u. Joon 'i¹-tsii'i
'e gajúin¹ jaain²¹ tsá² tya' jilee²¹ mo, joon
wana gajúin¹ 'in jaain²¹ do tya' jilee²¹ mo
joon nijúin¹ jileei²¹. ¹⁵ Joon Cristo gajúin¹ mo
'wii²¹² tya' jileei²¹. Joon tsu 'wii¹³ gajúin¹ mo
Cristo 'wii²¹² tya'a joon gajiiin¹ o' jee²¹² 'lí²
'e coon¹³ la joon 'ná¹ jmá¹ tsá² taan²¹² in fu
juncwii²¹ jiin¹³ la to² tyu² u, jo 'ná¹ gi jmáa¹
jiin¹³ la to² tyu² yaai. ¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon
jo lé² gi cwáain¹ tya' tsá² la jmoo¹ o' 'in tsá²
'in 'i¹-tsi jiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. La
joon ga'i¹-tsii'i tya' Cristo la mo jéi¹ pe jo
'i¹ gi-tsii'i la joon no. ¹⁷ Tsu mo licaan²¹ in
tsá² coon¹³ Cristo galí² 'mí² mo 'ii. Gatsé¹ mo
'e siin¹³ do tsu gacwá² 'e 'mí².

¹⁸ Joon Dios gajmaa¹ a jilaa²¹ 'elo. Joon
'in Dios do gajmaa¹ a 'e saan²¹ an' røø²¹
coon¹³ on 'wii¹³ i Cristo. Joon gacwo¹ o
Dios jna'a to² 'e jmoo²¹ o'o 'e seein²¹ tsá²
tyú² coon¹³ Dios. ¹⁹ 'E 'øøi²¹ -tsi tsá² 'e
'wii²¹² Cristo jmoo¹ o Dios 'e seein²¹ tsá²
taain²¹² juncwii²¹ røø²¹ coon¹³ on, jo cón² gi
cwáain¹ tsaa² 'noo¹ o tsá². Joon gatyaa¹ a
Dios cwoo²¹ o'o 'e júu³ tyú² do 'e jmoo¹ o
tsá² røø²¹ coon¹³ Dios. Joon jna'oo'o 'ná¹
cwoo¹³ o'o tsá² xeei'. ²⁰ Tsu 'wii¹³ joon
lí¹ na'a lawa'a tsá² 'in gasii¹ in Cristo. Joon
lawa 'e mí² Dios tyani²ⁱⁱ 'mi mii²¹ i' tyani²ⁱⁱ.
Joon mii²¹ i' tyani²ⁱⁱ: Cwoseen²¹ naa' røø²¹
coon¹³ Dios. ²¹ Jo ga'ngo¹ o Cristo jiin¹³
coon²¹ tsaa². Pe 'wii¹³ i tyijna' gacwo¹
Dios Cristo tsaa² tyi' 'e coon¹³ la joon lí² -i
lisaan²¹ jna' 'in tyúi¹ la tyúi¹ Dios.

6

¹ Caan²¹ mo jmoo²¹ o'o to² coon¹³ Dios,
joon mii²¹ i' tyani²ⁱⁱ jo cwóo² oo' wa tsáa¹ a
lí' caai¹ 'e gajmaa¹ a Dios feei¹ -tsi 'wii²¹²
tyi'naa'. ² Tsu ni jí² tya' Dios jin² in:

Ganúu³ oo júu³ tyi' i mo galí² feei¹ -tsii;
gauncoon¹³ jna' 'nu 'e jmii²¹² gajmaa³ aa
tiin¹³ 'nu.

Joon nano sii¹³ i' 'naa' jmii²¹² no-o 'e
feei¹ -tsi Dios tya' tsá²; 'e jmii²¹² no-o
'iin²¹² in Dios jmaa¹ a tiin¹³ tsá².

³ Joon jo jmoo²¹ o'o jín¹ tya' jiin¹³ jaain²¹
tsu la joon jo lí² faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e to²
jmoo²¹ o'o. ⁴ Pe 'iin²¹² moo'o 'ee¹³ e' e tsá²
coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹ o'o 'e jmoo²¹ o'o
jiin¹³ 'e to² tyu² Dios. Coon¹³ jilaa²¹
'e ngii¹ i jna'a 'ee¹³ e' e tsá², coon¹³ ji-
laa²¹ wúu¹ 'e ganee²¹ e' e joongi coon¹³
jilaa²¹ jmii²¹² 'aa²¹² tyii' i joongi coon¹³
jilaa²¹ fa¹³ galí² saan²¹ a'an 'ee¹³ e' e tsá²
'e jmoo²¹ o'o to² tyu² Dios. ⁵ Nigapó² tsá²
moowo²¹ o'o; joon nigatain² tsá² jna'a
'nuñi³; joon gajmee²¹ mo tsá² jna'a mii¹³.
Joon nigajmoo²¹ o'o to² 'ii²¹. Sá² -a mo
jo gacwuu² u'u joon gangii²¹ na'a 'e jo sá²
tye¹ e' e. ⁶ Joon coon¹³ 'e jmoo²¹ o'o jmai²
'e tyú²; joon coon¹³ 'e 'øøi²¹ -tsii' i 'ee¹³ e' e
tsá² 'e jmoo²¹ o'o to² tya' Dios. 'Ee¹³ e' e
jon coon¹³ 'e 'wó² -tsii' i joongi coon¹³ 'e
feei¹ -tsii' i joongi coon¹³ 'in Espíritu Tyú²
'in uncoon¹³ jna'a. 'Ee¹³ e' e jon coon¹³
xiiala 'iin²¹² moo'o tsá² xeei' 'e jmoo²¹ o'o tó²
tyu² Dios. ⁷ Joon lini¹ tsá² 'e jmoo²¹ o'o 'e
to² tyu² Dios 'wii¹³ coon¹³ 'e júu³ jai² 'e
cwoo¹³ o'o tsá² joon 'wii¹³ 'e 'ii²¹ tya' Dios
'e 'oo²¹ o'o. Joon tsu 'wii¹³ jmoo²¹ o'o jiin¹³ 'e
tyú² -u lawa'a un'gøø¹³ na'a yiaa'a. ⁸ Sá² mo 'e
un'goo¹ tsá² jna'a, sá² mo jon jo un'goo¹ tsá²
jna'a. Sá² mo 'e faa²¹ tsá² tyú² tyii' i, sá² mo
jon faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyii' i. 'Inlí¹³ jin² 'e
tsá² tajuu²¹ mo jna'a, 'inlí¹³ gi jin² 'e ja² mo
júu³ tyaa²¹ a'a. ⁹ Sá² mo faa²¹ a lawa'a jo
cwii¹ in jna'a, pe sá² mo jon 'e faa²¹ a lawa'a
cwii¹ in jna'a. Mo lí¹³ ngii²¹ i' tóin¹ 'mó¹
pe saan²¹ gi' i. Nee²¹ e' e wúu¹ 'áa¹ pe jo mo
gajúun² na'a. ¹⁰ Joon xufin¹³ toon²¹ o'on fa¹³,
toon²¹ o'on 'e jløø¹³ moo'o jon. Joon xufin¹³
tañii² moo'o fúu¹ mo tsá² 'ii²¹ i 'láa² 'e jmaa¹
to² tya'a 'wii²¹² tyii' i. Joon xufin¹³ jo 'e sá²
tyii' i Dios cwo¹ o jna'a jilaa²¹ 'e 'naa²¹ na'a.

¹¹ Tsaru¹ u' 'in née¹ Corinto, ni-
gafee¹³ na'a 'naa' coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹.
Nigafee¹³ na'a 'naa' jiin¹³ la tí² 'e 'i¹ -tsii' i.

12 J̄l̄ō¹³ moo'o 'wii'¹³ 'naa' pe 'naa'gii' jo j̄l̄ō¹³ naa' coon'¹³ jna'a. 13 Tsu 'wii'¹³ joon mi³ tyani²ii' lawa jaain²¹ jmi²¹ tsá², untyuu²¹-oo' 'wii'²¹² tyiia la gali² tyú²-tsii 'wii'²¹² 'naa'.

Taain²¹² Dios jee²¹² jna'

14 Jo uncaan²¹ naa' coon'¹³ 'in tsá² 'in jo jai'² lí²i tsu jo jmee¹ tyii'. Jo lí² uncaain²¹ tsá² 'e tyú² coon'¹³ 'e gó². Jo lí² cai'² tsá² 'yiañi' coon'¹³ 'e nuu²¹. 15 Jo lí² jma¹ tsá² coon'²¹ røøi²¹ Cristo coon'¹³ Satanás. Wa'a la joon, ¿xiiala ilí² uncaain²¹ 'in tsá² jai'² líi coon'¹³ 'in jo jai'² líi²i? 16 ¿Xiiala lí² tsa'¹ dioses 'in gajmee¹ tsá² li tyu² Dios to²? Pe 'naa' líi¹ naa' tsá² 'in tyu² Dios, 'in jiin¹, to². Jiin¹³ la nigajin² Dios:

Intaan²¹² na joon ingii²¹² na jee²¹² 'ii; joon ilí¹ na Dios tya'a, joon 'in tsá² do ilíin² tsá² tyiia.

17 Tsu 'wii'¹³ joon gajin² o jon Ña'ñu¹u':
Jeen¹³ naa' jee²¹² 'in tsá² do joon siin¹³ naa' coon'²¹.

Jo un'lii²¹ naa' yaanaa' coon'¹³ 'e gó²

18 joon i'ii¹³ na 'naa' joon ilí¹ na lawa jaain²¹ 'Ñú²uu' joon 'naa'gii' ilíin² naa' lawa xuui²¹² tsañuu¹ joon xuui²¹² tsami² tyiia.

La jon jin² 'in Ña'ñu¹u' 'in jmaa¹ a jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in.

7

1 'E lo-o 'e júu³ ga'ii¹ Dios tyi', tsaru¹u', 'in 'iin²¹² na. Tsu 'wii'¹³ joon 'ná¹-a tuu²¹²u' jilaa²¹ 'e un'lii²¹ jna', tiin¹³ la ngu¹ toon²¹²o' lagi espíritu tyi'. Joon tsu 'wii'¹³ un'goo²o' Dios 'ná¹ cwo'¹³-tsi' 'e ngii²¹i' 'e tyú²na' tyani¹i.

Jl̄ō¹³ mo Poo² coon'¹³ 'in tsá² néei¹ Corinto

2 ¡Wa'a núu³ duu' júu³ tyiia! Jo mo ga'laa²¹ a'a tya' jiin¹³ jaain²¹ 'naa' jon'gi ga'é¹³e 'e júu³ gó² jon'gi mo gatyín¹³ a'an 'naa' too² jiin¹³ jaain²¹. 3 Joon jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a cwo'²oo 'naa' tsa² tsu la mo gafuu²¹²uu 'naa' la jee¹ jl̄ō¹³ moo coon'¹³ 'naa' wa'a saan²¹gi' si júun² mogi' caan²mo 'ee. 4 Jo cu²-tsii coon'¹³ 'naa' joon jl̄ō¹³ moo

'áai¹ coon'¹³ 'naa'. Joon xufin¹³ nee²¹ 'e wúu¹ jo tãu³uu 'e fu¹ 'yuu² na joon jl̄ō¹³ moo.

5-6 Tsu nicwée¹ Tito joon coon'¹³ júu³ tyaan¹ an Dios gatyá²-tsii'i 'e unjl̄ō¹³ na'a 'wii'¹³ 'naa'. Joon xufin¹³ jo mo ga'ii² wo¹oo'o ca gatyalii²¹i' fu Macedonia, ñi² Dios xiiala tya¹-tsi tsá² 'in seen²¹ in fa'¹³. Tsu doñixiia' ngii²¹i' lawa'a coon'²¹ 'e injnii¹³ moo'o. Gali'in²¹² in tsá² jmaa¹ a 'e gó² tyii'i joon 'i¹-tsii'i 'áai², 'goo²¹-oo'o wa' coon'²¹ to² tyii'i 'e ngó¹ li caai¹. Pe gatyatsii'i mo gacwéi¹ Tito. 7 Gatyá¹-tsii'i tsu 'wii' gacwéi¹ Tito pe gatyá¹-tsii'i jon tsu 'wii'¹³ jl̄ō¹³ mo Tito 'wii'¹³ 'naa'. Joon gatyaa¹ o júu³ xiiala 'iin²¹² naa' jøø²¹² naa' jna'a. Gatyaa¹ o jon júu³ xiiala galixuui²¹²-oo' joongi xiiala ga'i¹-oo' 'áai¹ 'wii'²¹² tyiia. Joon mo gatyaa¹ a 'e júu³ lo galijl̄ō¹³ na 'áai¹gi.

8 Caan²¹ moxuu gali¹ na mo galixuu²¹² mo-'oo' 'wii'¹³ 'e jí² do 'e gasii² na 'naa'. Pe jo líi¹gii la joon. Tsu wana ga'i¹-tsii caan²¹ mo 'wii'¹³ xuu²¹² mo-'oo' coon'²¹ sii¹³ xu, 9 pe nano jl̄ō¹³ moo. Jl̄ō¹³ moo jon' tsu 'wii'¹³ galixuu²¹² mo-'oo' pe jl̄ō¹³ moo tsu 'wii'¹³ gajo²o-'oo' coon'¹³ 'e galixuu²¹² mo-'oo' do. Joon gajmaa²aa' jiin¹³ la gali'in²¹² in Dios tsu 'wii'¹³ joon jo gajmee¹³ na'a 'naa' coon'¹³ 'e xuu²¹² mo-'oo' do. 10 Tsu wa'a jmoo¹ o tsá² la 'iin²¹² in Dios 'wii'¹³ galixuu²¹² mo-tsi itiin¹³ mo joon jo 'ná¹ caain²¹ líi²i. Pe wa'a jmoo¹ tsá² xuui²¹²-tsi jiin¹³ la líi¹i tsá² taain²¹ fu juncwii²¹, ijúun¹ mo jon. 11 Joon tsu 'wii'¹³ galixuu²¹² mo-'oo' coon'¹³ 'e jí² do gajmaa²aa' la 'iin²¹² in Dios. ¡Joon jøø²øø' xiiala cwo'ii¹! Ga'i¹-oo' coon'²¹ tún² 'e cwáain¹ do. Joon gali'in²¹² naa' jmaa²aa' jna júu³ jiin¹³ la tí². Gatii²¹² 'ni²¹-oo' 'wii'²¹² tyii' yaanaa'. Pe joon gafoo² moo' jon. Pe mo ngii²i joon gali'in²¹² naa' jøø²¹² naa' jna joon gali'in²¹² naa' 'e'ee' wúu¹ 'in tsá² 'in ga'láa¹ a do. Coon'¹³ jilaa²¹ 'elo ga'ee¹³oo' jna 'e jo 'e tsa² tyii' sá². 12 Joon gasii²¹ na 'e jí² do tyii' pe jo gasii²¹ na 'e jí² do wa'a 'e 'iin²¹² na uncoon¹³ 'in tsá² do 'in ga'láa¹ jon'gi 'wa'a 'iin²¹² na uncoon¹³ 'in ga'láa¹ tya'a do. Gasii²¹ na 'e jí² do tyii' wa'a icón²

'naa' cwáain¹ xiiati 'e 'i¹-tsii'i 'naa' tyani Dios. ¹³ Joon gatya¹-tsii'i mo ganuu²¹u'u 'e júu³ do.

Gatya¹-tsii'i 'e júu³ do pe jløø¹³ mogii'i 'áai¹ 'e tyú²-u 'í¹-tsi Tito, tsu jilee²¹naa' gauncoon¹³ 'ii tsu joon jo cu²gi-tsi tyii'. ¹⁴ Tsu gafuu²¹²uu Tito 'e tyú²-u tyii' joon 'naa' jo mo gacwóo²oo' fa'ii²¹ tyiia. Pe gatiin¹³ 'naa' jilaa²¹ júu³ jai² 'e gafuu²¹²uu Tito tyii' joon la jai² 'e júu³ gafuu²¹²uu Tito tyii' la joon jon júu³ ja²mo 'e júu³ gafuu²¹²uu 'naa'. ¹⁵ Joon 'áa¹mo gali'in²¹²gi Tito 'naa' mo gati²-tsi xiiala gajmaa²aa' núu¹³uu', joon ga'ii¹³naa' 'ii joon 'gøø²¹moo' wa'a jo jmaa²aa' jiin¹³ la 'iin²¹²in. ¹⁶ Joon nano jløø¹³moo 'e jo 'e 'ná¹gi ngii²¹²na cu²-tsii coon¹³ 'naa'.

8

Cwó²oo' cuu² 'e 'yaai¹-'oo'

¹ Joon, tsaru¹u', 'ii²¹² jna'a jmoo¹³o'o júu³ 'naa' xiiala líi¹i 'in tsá² néei¹ Macedonia 'in jai² líi²i Dios, xiiala gauncoon¹³ Dios 'ii. ² 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Macedonia do ga'aa¹a fa'í³ 'áai¹ joon xu'fiin¹³ nii¹in wúu¹ 'áai¹ jløø¹³mo. Tañii²mo 'áai¹ pe tsu 'wii¹³ jløø¹³mo 'áa¹mo gacwo¹o cúu¹u tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Judea lawa líi¹i tsá² sá² cuu². ³ Joon jmaa³aa júu³ jai² 'e 'in tsá² do gacwo¹o 'yaai¹-tsi ce xiiá²¹ jiin¹³ lí². Pe 'i¹-tsii 'e 'in tsá² gacwo¹o 'láai²gi ce xiiá²¹ jiin¹³ lí². ⁴ 'Áai¹ gamii¹i 'in tsá² do tyani²¹i'i wa'a cwooi²¹² jna'a 'ido 'e uncoon¹³on 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea. ⁵ Joon gajmaa¹a 'láai²gi la ga'í¹-tsii'i. Tsu nifu gacwóo¹i 'yaai tya' Ña'ñu¹u' joon ngii¹ joon gacwóo¹i 'yaai tyijna'a jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios. ⁶ Joon tsu 'wii¹³ ga'láa² Tito 'wii²¹² la mo jéi¹ 'e uncaan²¹in 'e cuu² do 'e 'iin²¹²naa' cwóo²oo' gamí³ii tyaní¹i wa' 'e untiin¹³mo 'e to² do. ⁷ 'Naa' nigajmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú²-u. Ja²mo líi²naa' júu³ tya' Dios, joon ñi² 'naa' 'é²ee' 'e júu³ do. Joon røø²¹ 'øøi²¹-'oo'. 'Áa¹mo 'iin²¹²naa' jna'a. Joon nano fee¹gi jmaa²aa' coon¹³ 'e licaain²¹ 'e cuu² do.

⁸ Jo fuu²¹²uu 'naa' 'elo wa'a tyu²uu 'naa' to² jiin¹³ 'iin²¹²na 'e liñii²¹ 'naa'

xiiala jmoo¹o 'in tsá² catyaa² 'in 'yaai¹-tsi. Jiin¹³ 'iin²¹²na litsáai¹-tsii wa'a la ja²mo 'iin²¹²moo' Dios coon¹³ tsá². ⁹ Tsu ñii²¹ 'naa' xiiala gajmaa¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo feei¹-tsi 'wii¹³ 'naa'. Fu ñu'fú² ga'aa¹a jilaa²¹, pe tsu 'wii¹³ gali'in²¹²in 'ido 'naa' gatuu¹u jilaa²¹ 'e sá² tya'a joon galíin²in lawa tsá² tañii²mo 'wii¹³ 'naa'. Joon tsu 'wii¹³ galíi¹i Cristo lawa'a tsá² tañii²mo 'naa'gii' galíi¹naa' lawa'a tsá² 'in 'oo¹o jilaa²¹.

¹⁰ No-o 'e 'i¹-tsii 'e tyú²gi tyii' cwáain¹ tya' 'e cuu² do. Ningóo¹ coon²¹ jiin²¹ 'e 'naa' nifu ga'láa² 'wii²¹² uncaain²¹ 'e cuu² do. Jo gacwóo²oo' tyitsaai²¹² pe 'yaai¹-'oo' gacwóo²oo'. ¹¹ Joon nano cwóo²gii' 'e 'yaai¹-'oo' ce gatséi¹ jiin¹³ la galáa² 'wii²¹². Cwóo²oo' la jaan²¹naa' jiin¹³ la ti² 'e 'oo²oo'. ¹² Tsu wa'a tsai² 'iin²¹²in tsá² cwo¹ pe xu-u 'oo¹o 'iin²¹²in Dios 'e cwo¹ tsá² 'e 'oo¹o jon' 'e jo 'oo¹o.

¹³ Jo 'iin²¹²na 'e uncoon¹³ 'naa' tsá² xeei²¹ joon 'naa'gii' tuu²naa' jo 'e sá² tyii'. ¹⁴ Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na 'e lí² coon²¹ røø²¹mo jee²¹² jna'. Tsu nano 'oo²oo' 'e iuncoon¹³ coon¹³ jmi²¹² 'aa²¹² tya' 'ido pe ijó¹ coon²¹ jmi²¹² 'oo¹o 'ido 'e iuncoon¹³ 'naa' coon¹³ jmi²¹² 'aa²¹² tyii'. Coon¹³ la joon ilí² coon²¹ røø²¹i. ¹⁵ Jiin¹³ la jin² ni j² tya' Dios: "Joon 'in 'oo¹o 'láai²gi jo gasá¹ tya'a; joon 'in 'oo¹o xu jo ga'naai²¹ tya'a."

Ijaa²mo Tito tún¹

¹⁶ Pe cwo³-oo 'maai² Dios tsu 'wii¹³i Dios do-o 'i¹-tsi Tito 'naa' jiin¹³ la 'i¹-tsii. ¹⁷ Joon mo gafuu²¹²uu Tito wa'a itsajøøi²¹² 'naa' ga'ii²¹mo júu³ røø²¹ tsu líi¹gi 'aa¹mo 'naa'. Joon nano itsajøøi²¹² 'naa' 'e 'yaai¹-tsi 'ña¹-o.

¹⁸ Joon caan²¹mo coon¹³ Tito siin²¹na'a jaain²¹gi tsaru¹u' 'in jileei²¹ tsaru¹u' catyaa²gi faa²¹ tyú² tya'a. Faa²¹ tsá² tyú² tya'a tsu røø²¹ gajmaa¹a to² tya' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². ¹⁹ Joon 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in néei¹ lo gatyii¹³in 'in tsaru¹u' no 'e tsáa¹a caan²¹mo coon¹³ jna'a 'e uncoon¹³ jna'a la 'ii²¹² uncaan²¹na'a 'e cuu² do. Jmoo²¹o'o la joon tsu 'iin²¹²na'a 'e cwo¹

tsá² 'maai¹³ Ña'ñu^{1u}' joon 'e 'iin²¹²na'a uncoon¹³ jna'a tsá² xeei²¹. 20 Joon coon¹³ la joon lí²-i tyuu¹³na'a 'e cwo¹ tsá² jna'a tsaá² cwáain¹ tya' 'e cuu² 'e uncaain²¹ jna' no. 21 Tsu cwoo¹³-tsii¹ jmoo²¹o'o jilaa²¹ 'elo 'e tyú²-u jon'on jiiin¹³ tyani Ña'ñu^{1u}' pe tyani jilee²¹mo tsá² jon.

22 Joon, caan²¹mo coon¹³ 'ido siin²¹ jna'a jaain²¹gi tsaru^{1u}' 'in ga'e² jna'a 'e cwo²-tsi tsáa¹ a joon 'áai¹gi nano 'e jo cu²gi-tsi coon¹³ 'naa'. 23 Joon wa'a ungi¹ tsá² 'naa' cwáain¹ tya' Tito, cwosii¹³duu¹ 'e jaain²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna 'ido joon jmaa¹ a to² coon¹³ jna wa'a uncoon¹³ 'naa'. Joon wana ungi¹ tsá² 'naa' cwáain¹ tya' 'in tsaru^{1u}' catyaa² do cwosii¹³duu¹ 'e 'in tsá² jai² lí²i Dios néei¹ Macedonia gasiin²¹ 'ii joon jmaa¹³ a tsá² júu³ 'e 'ya²gi tya' Cristo. 24 Tsu 'wii¹³ joon mi cwolín²in 'in tsá² lo jee²¹² 'naa' 'é²ee' 'in tsá² lo xiiala 'iin²¹²naa' 'ii joongi 'ee 'wii²¹² jløø¹³na'a coon¹³ 'naa'. Joon iliñi² jilee²¹ 'in catyaa² 'in jai² lí²i.

9

Cuu² gauncaain²¹ do

1 Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² do 'e uncaan²¹na' tya' 'in tsá² tya' Dios néei¹ Judea jo 'ná¹ fuu²¹²uu 'naa' 2 tsu ñi³oo 'e 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon'. Jløø¹³moo mo fuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ lí² sii²¹ Macedonia 'e ningóo¹ coon²¹ jiiin²¹ 'e gali¹iin²¹²naa' 'in néei¹ Acaya 'e jmoo²oo'. Joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'e 'yaa¹-'oo' gatyaa¹-tsi 'in tsá² néei¹ Macedonia 'e jmoo¹o jon. 3 Jo 'e si'neei¹³ isii³na 'in tsaru^{1u}' no 'e jo ngi¹i licaai²¹ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e gafuu²¹²uu tsá² 'wii²¹² tyi'naa' cwáain¹ tya' cuu² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i tyaa²aa' tyú² 'e cuu² jiiin¹³ la gafuu²¹²uu 'in tsá² néei¹ Macedonia. 4 Tsu wa'a yí³aa coon¹³ 'in tsá² seein²¹ Macedonia joon jo náa¹ tyú² tyii' mi cwé¹na fa'ii²¹ ilíin²na'a tsu jo 'ee gali² cu²-tsii¹i coon¹³ 'naa'. Joon 'naa'gii¹ i'oo²oo' fa'ii²¹ jon. 5 Tsu 'wii¹³ joon galitsáa¹mo-tsii 'e tyú²gi wa'a 'e sii³na 'in tsaru^{1u}' do tsajøøi²¹² 'naa' jéei¹gi lagi jna. Joon coon¹³ la joon lí²-i uncoon¹³ 'naa' 'e licaain²¹ 'e cuu² do jiiin¹³ la júu³ 'ii²¹ 'naa'

la mo jéei¹. Joon 'e cuu² do 'e lí² lawa'a coon²¹ 'e 'yaa¹-'oo' jon' coon²¹ 'e gatyii²¹i'i tyitsaa²¹mo.

6 Untii¹³duu¹-'oo' 'e júu³ lo: 'In tsá² 'in jñi² ca pii³, ca pii³-i jon cóon¹on mo garoo²¹o, pe 'in gajñi² 'láai²gi, la joon jon 'láai²gi incoon¹on. 7 Joon la jaain²¹ 'ná¹ cwo¹ jiiin¹³ 'e 'yaa¹-tsi jon' tsu 'wii¹³ 'e 'i¹-tsi 'e 'ná¹-a jon'gi tyitsaa²¹ 'ee. Tsu 'iin²¹²mo Dios 'in cwo¹o júu³ røø²¹. 8 Joon Dios lí²-i cwo¹o 'naa' coon²¹ tøø²mo jilaa²¹ 'e jmaa¹i to² tyii' joon jiiin¹³ tya' 'e tii²¹ tyii' yaamoo' pe ilisá²gi 'e uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹. 9 Jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Cwo¹ Dios tsá² taní² 'e 'wo²-tsio. Joon 'e tyú²-tsio taa²¹ a coon²¹ tøø²¹mo.

10 Cwoo¹o Dios 'e jún² 'e jñii²¹i', cwoo¹-o jon 'e 'í¹ 'e tyee²e'. La joon jon icwo¹o 'naa' jilaa²¹ 'e jmaa¹i to² tyii' 'e lí² uncóon¹³oon' tsá² xeei²¹ 'e cwaiin²¹ 'e to² tyú² tyii'.

11 Joon coon¹³ la joon ilisá² tyii' 'e cwó²oo' 'e 'wo²-'oo'. Joon mi joon¹³o'o 'e cuu² do 'e gauncaan²¹naa' tya' 'in tsaru^{1u}' néei¹ Judea, 'in tsá² do icwo¹o 'maai¹³ Dios.

12 Tsu mi uncoon¹³oon' 'in tsá² tya' Dios do jon' wa'a uncoon¹³oon' 'e jmi²¹² 'aa²¹² tya' 'ido pe 'wii¹³ 'naa' icwo¹o 'maai¹³ Dios 'áai¹. 13 Joon tsu 'wii¹³ 'e to² tyú² do 'e gajmaa²aa' iun'goo²¹o tsá² Dios. Iun'goo²¹o tsá² Dios tsu 'wii¹³ gauntiin¹³naa' júu³ tyii' 'e ja²mo lí²naa' 'e júu³ tyú² tya' Cristo. Joon iun'goo²¹o Dios 'wii¹³ 'e cuu² gacwóo¹³oo' 'ido coon¹³ jilee²¹ 'in catyaa² do 'e 'wo²-'oo'. 14 Joon 'in tsá² do cwáain¹ tya'-o ifaa²¹o júu³ tyú² 'wii²¹² tyi'naa' tsu 'iin²¹²mo 'naa'. Tsu Dios nigauncoon¹³on 'ido coon¹³ 'e tyú²mo'. 15 jCwoo²¹o' 'maai¹³ Dios 'wii²¹² jilaa²¹ 'elo! jJo 'øøi²¹-tsi' jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios Tyi'!

10

Tyú² to² Poo² lí¹i apóstol

1 Tsu né³e' 'e 'wo²-tsi joongi 'e feei¹-tsi Cristo, joon jna, Poo², 'iin²¹²na foo¹³na 'naa' lagi 'e feei¹ Cristo 'naa'. Joon seen²¹mo tsá² 'in jin²in 'e tsá² 'wó¹mo jna mo taan¹na jee²¹² 'naa' pe soo²¹-tsii mo taan¹na lí² wíin².

2 Joon seen²¹mo 'inlí¹³ jee²¹² 'naa' 'in jin²in

'e jmoo²¹o' o jilaa²¹ la jmoo¹o tsá² taain²¹² fu juncwii²¹, 'in jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in 'yaai. Pe mí³ii tyani²'ii' 'e jmáa²gíi' 'e tyú² 'e mi yí³aa jee²¹² 'naa' jo 'ná¹ jmáa³aa soo²¹-tsii coon¹³ 'naa' la ijmaa³aa coon¹³ 'in catyaa² do. ³ 'E la ja²mo líi¹na'a tsá² taain²¹ fu juncwii²¹ pe jo tíi¹ jna'a la tí¹i tsá² taain²¹² fu juncwii²¹. ⁴ Tsu 'wii²¹ 'e 'oo²¹o' o 'ii²¹ gøøi¹³ tya' Dios 'e joon líi¹oo' o jileei²¹ 'in 'eei¹ jna'a. Joon 'e 'ii²¹ joon jo li la li 'ii²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. ⁵ Joon coon¹³ la joon ilii¹'i' jileei²¹ 'in coon²¹ tsá² too² coon¹³ júu³ jloo³. Ilii¹'i' jon jileei²¹ 'in jo cwo¹ júu³ ruu²¹o coon¹³ jna'a cwáain¹ tya' xiiala lí² cwii¹in tsá² Dios. Joon líi¹'i' jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² 'e jmoo¹o jo nuu¹³u to² tyu² Cristo. ⁶ Joon mí ngíi¹ 'e jmoo²oo' núu¹³uun' jiin¹³ la tí² to² tyu² Cristo 'e tyú² tyii¹ náa¹ 'e 'e² e wúu¹ jileei²¹ 'in jo jmaa¹ a nuu¹³.

⁷ 'Ná¹ cón²oon' cwáain¹ coon²¹ tún²-un. Wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e líi¹ 'e tsá² tya' Cristo 'ii, 'ná¹ tí²-tsi jon 'e líi¹na'a tsá² tya' Cristo jon. ⁸ Joon xúfiin¹³ foo¹³na 'naa' 'láai² lagi 'e tíi²na cwáain¹ tya' 'e to² gacwo¹ Cristo jna'a jo 'e fa²ii²¹ líi²na, tsu Ña'ñu¹u' gacwo¹ jna'a 'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna'a 'naa' 'e cwii¹mogíi' Dios jon' wa'a 'e xee²na'a 'e jai² líi²naa'. ⁹ Joon 'e jí² gasíi³na tíi²'i' 'naa' jo 'yuto² wa'a ton²oon' fo²-'oo'. ¹⁰ Pe 'inlíi¹³ jin²in 'e jmoo³oo' gøøi¹³ coon¹³ jí² tyiia pe mo taan²¹²na jee²¹² 'naa' lawa'a 'yu'goo²¹oo joon 'wo² 'áai¹ júu³ tyiia. ¹¹ Pe cwoliñi² 'in tsá² do, 'in tsá² 'in jin² la joon, 'e ijmoo²¹o' o 'gøøi¹³ coon¹³ jilaa²¹ ijmoo²¹o' o la 'gøøi¹³ júu³ tyii¹ 'e sii²¹na'a li wíin² mi gatyalii²¹'i' jee²¹² 'naa'.

¹² Xuun² 'i¹-'oo' 'e 'ii²¹²na'a jmoo²¹o' o la jmoo¹o 'in tsá² 'in faa²¹a 'e tyú² tya' yaai, tsu jiin¹³ tsá² caa²¹mo jmoo¹o coon²¹ røøi²¹ coon¹³ tsá² xeei²¹. ¹³ Joon ifaa¹³a'a 'e tyú² tyii¹ yia'a jiin¹³ tya' 'e to² 'e 'oo²¹o' o, joon Dios gacwo¹ jna'a wa'a cwóo¹³o' o 'e júu³ tyú² ca jee²¹² 'naa' 'in néei¹ Corinto. ¹⁴ Joon tsu 'wii¹³ jna'oo' o nifu gacwo¹ júu³ tyú² tya' Cristo jee²¹² 'naa' jo faa¹³a'a 'láai²gi lagi 'e tíi²na'a. ¹⁵ Jon'gi faa¹³a'a 'láai²gi tyii¹ yia'a tya' to² nigajmaa¹ a tsá² xeei²¹ lawa'a to²

tyii¹ yia'a. Pe 'i¹-tsii¹ mo nigafee¹ 'e jai¹ líi²na'a la joon ilifee¹ to² tyii¹ jee²¹² 'naa'. ¹⁶ Joon mí ngíi¹ joon 'i¹-tsii¹ 'e cwo²¹o' o 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² li 'ngoo¹³ li née¹²naa'. Tsu jo 'ii²¹² jna'a faa¹³a'a tyú² tyii¹ cwáain¹ tya' to² nigajmaa¹ a tsá² xeei²¹.

¹⁷ Joon wa'a 'iin²¹² tsá² faa²¹a júu³ tyú² tya'a yaai, cwofaa²¹a jilaa²¹ 'e tyú² 'e gajmaa¹ a Ña'ñu¹u' tya'o. ¹⁸ Tsu jon' 'in tsá² do 'in faa²¹a tyú² tya'a yaai 'in 'ii²¹ Dios pe 'ii²¹mo Dios 'in tsá² 'in faa²¹a Ña'ñu¹u' tyú² tya'a.

11

Un'øøi¹ Poo² ña'a

¹ jmaa²aa' feel¹-'oo' 'wii²¹² tyiia jiin¹³ la nigajmaa²aa' la 'ii²¹² jmáa³aa caa²¹na! ² Tsu tsá² tyii²¹ jna coon¹³ 'naa' 'wii¹³ Dios. Tsu lawa cwo¹ tsá² júu³ tya'a 'e 'ii²¹ 'in gamúui¹ jamíi¹ la joon jon 'iin²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' tya' Cristo. 'iin²¹²na jée¹na 'naa' tyaníi¹ líi¹naa' lawa jaain²¹ simí² 'in tyú¹, 'in jo mo galáa¹a. Lawa'a jaain²¹ simí² 'in nacui² cwo²¹o coon¹³ jaan²¹mo tsañuu¹. ³ Pe 'goo²¹-oo 'e nigacon² tsá² 'naa' too² la nigacon² 'in mii²¹ do too² Eva coon¹³ 'e jmíi¹-tsi tya'a. Canii²¹mo gali'iin²¹²naa' Cristo mo 'wiin²¹ pe 'goo²¹-oo 'e la mo túu¹³uu' 'e jai² líi²naa' do. ⁴ Tsu 'ii¹³naa' júu³ røø²¹ 'in tsá² jalín²in cwo¹ 'naa' júu³ tya' jaain²¹ Jesús 'in sñi²¹gi lagi 'in Jesús 'in gacwoo¹³o' o 'naa'. Joon jløø¹³moo' 'ii²¹naa' 'e espíritu 'e jon' 'in Espíritu Tyú gacwo¹ Dios 'naa'. Joon 'e júu³ tya' 'in tsá² do sisi²¹ lagi 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e ganuu²¹uu'. ⁵ Pe líi²na 'e jo xái¹gíi' jiin¹³xu lagi 'in tsá² do 'in 'i¹-tsi 'e líi¹ apóstoles 'in tyiin²gi 'áai¹. ⁶ Joon xúfiin¹³ jo tíi²na foo²¹oo cwú¹ la tíi²'i' ido, 'øø²¹mo-tsigíi' lagi 'ido. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmoo²¹o' o ga'e² jna'a 'naa' la joon.

⁷⁻⁸ Joon mo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in néei¹ li xiia' gacwo¹o jna cuu² la 'ii²¹² cwo³oo 'naa' 'e júu³ tyu². Coon²¹ jo ngáa¹mo gajmaa³aa 'e gó²-o tyi'naa' mo gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² jo

'e 'laa²¹ gacón³oon. Gajmée¹na 'ñii'a 'in wéi¹ tsu gali'in²¹²na jmáa³aa 'e tyú² tyii'.
 9 Joon mo ga'óo³oo jmí²¹² 'aa²¹² jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' ga'in²in cúu¹u 'wii²¹² tyiia, tsu 'in tsaru¹u' 'in néei¹ Macedonia gacwoo¹o 'e jmaai¹ to² tyiia. Joon coon¹³ la joon jo gauntyí²na jiin¹³ jaain²¹ 'naa'. Joon la joon-on ijmáa³gíi. 10 Ñí³oo 'e júu³ jai² tya' Cristo la joon jon ñi³oo 'e tí²-tsii cwó³oo 'e júu³ tyú² tya' Cristo jo 'ee 'laa¹³ cón³oon. Joon jiin¹³ jaan²¹naa' 'in néei¹ Acaya ityuu¹³mo jna 'e jmóo³oo la joon.
 11 Joon mo jmóo³oo la joon, ¿ti líi¹naa' 'e jo 'iin²¹²gíi 'naa'? Jo líi¹naa' la joon tsu ñí² Dios xiiala 'e 'iin²¹²na 'naa'.

12 Joon ijmáa³gíi jiin¹³ la nigajmáa³aa. Joon coon¹³ la joon jo lí² faa²¹a tyú² tya'a yaai 'in tsá² do 'in 'iin²¹²in jmáa¹a coon²¹ røø²¹ coon¹³ jna'a coon¹³ 'e to² jmoo²¹o'o. 13 Tsa 'in tsá² do jo tsei² líi¹i apóstoles, coon²¹ 'ido tóo². Li' jmoo¹-o 'e líi¹i apóstoles tya' Cristo. 14 Joon jo 'ná¹ jmoo²¹o' tsa'goo²¹-tsi' mi lín²in la joon, tsu 'wii' 'ña'a Satanás jmeei¹³ 'ña'a 'e líi¹i lawa jaain²¹ ángel 'in tyú¹. 15 Joon wana gajmee¹i fii²¹²i 'ña'a 'in tsá² do 'e líi¹i 'in tyú¹, la joon ijmáa¹a tsá² tya'a. Pe mo li tséi¹ i'ii²¹i 'in tsá² do jiin¹³ la tí²i tya' 'e gajmaa¹a.

Wúu¹ 'e ganí²¹ Poo²

16 Fuu²¹²uu 'naa' tún¹: jo líi²naa' 'e tsá² caa²¹na. Pe wana líi²naa' la joon, nuu²¹duu' 'e júu³ lo 'e faa²¹a jaain²¹ tsá² caai²¹ 'e tyú² tya'a 'ña'a. 17 Jo gatyú² Ña'ñu¹u' jna to² 'e fuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ lo, jiin¹³ 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e tyú² tyiia 'ñii'a lawa'a jaain²¹ tsá² caa²¹na. 18 La faa²¹a júu³ tyú² tya'a yaai la joon ifuu²¹²uu. 19 Tsa 'naa' jmaa²aa' 'e 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ tsá² caai²¹ tsu jmí¹-oo' áai¹. 20 Joon 'naa' jmaa²aa' 'e 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lín²in fii²¹² 'naa', si 'in 'iin²¹²in cón² jilaa²¹ 'e 'oo²oo' 'ee, si 'in 'iin²¹²in tyú² to² 'naa' 'ee, si jo tsáai¹-tsi 'naa' 'ee, si jnáa¹a ní²ii' 'ee. 'Áai¹ 'wo²-oo' coon¹³ jileei²¹ la 'ii. 21 Pe jna'oo'o, jo gatyá¹-tsii'i

jmoo²¹o'o jilaa²¹ 'elo joon tsu 'wii¹³ joon jo galitsáai¹-oo' jna'a.

Joon wana lí² faa²¹a tsá² xeei²¹ 'e tyú² tya'a 'ña'a la joon jon líi¹ii jna, xufin¹³ lawa'a tsá² caa²¹na ifaa²¹a. 22 ¿Ti faa²¹a 'in tsá² do jmí¹ tya' tsá² Israel? Fo²oo jna jon. ¿Ti líi¹i 'in tsá² do tsá² Israel? Jna jon líi¹na la joon. ¿Ti líi¹i 'in tsá² do jún² tya' líi²¹² Abrraham? Líi¹na la joon jon. 23 ¿Ti jmoo¹o 'ido to² tyú² Cristo? Jna jmóo³gíi lagi 'ido xufin¹³ lagi tsá² caa²¹mo fo²oo. Nijmáa³aa to² 'ii²¹gi lagi 'ido, joon gapoo¹i tsá² jna 'láai²gi lagi 'ido, joon gatain² tsá² jna 'nuñí³ 'láai²gi lagi 'ido, joon 'láai² naa¹³ coon²¹xu-u jo gajún¹na. 24 Joon 'ñá² naa¹³ gapoo¹i 'in tsá² Israel jna coon¹³ 'nii²¹² azote. Dyadyá² tsi 'ñú¹ tsi gapoo¹i jna la cafu. 25 Joon 'ni¹ naa¹³ gapoo¹i tsá² jna coon¹³ sii². Joon cafu gatyuu¹³ tsá² jna coon¹³ cuun²¹². Joon 'ni¹ fu gatá² 'e barco do 'e 'yúu³na. Joon cafu 'yúu³na jmí¹ñi¹³ coon²¹ núu¹ coon²¹ jmí²¹². 26 Coon²¹ tøø²mo 'yúu³na fu¹ li licón² jmí²¹ jna, joon li seen²¹in 'uun²¹. Joon 'iin²¹²in tsá² jmee¹i jna la tsá² góo³oo tiin¹³ la 'in jo líi¹i la joon. Joon doñixiia' ngí³ñi ngí¹na tói¹ 'mó¹ si 'yúu³na ciudad 'ee, si jee²¹² tyiia²¹ 'ee, si ni jmí¹ñi¹³ 'ee, si jee²¹² tsá² 'e li² jin²o 'e jai² líi²i 'ee. 27 Ga'woo²¹oo 'áai¹ joon gamóo³oo wúu¹, 'láai²gi fu jo cwúu³na li ngí³ñi joon tsaun'áa³na joon unjmí³na tsu jo 'e sá² døø¹³øø. Joon galicwocí³na tsu jo 'ee sin³ñn sá².

28 Joon fee¹gi lagi jilaa²¹ 'elo ga'i¹-tsii 'áai¹ tya' jileei²¹ 'in tsá² jai² líi²i Cristo catyaa². 29 La líi¹i 'ii líi¹i jna jon, wa'a 'woo¹i, la joon jon 'woo¹i jna jon. Joon wa'a xuú²¹i tsaa², jna jon 'i¹-tsii 'áai¹ 'wii²¹² tya'a. 30 Tsa 'wii¹³ joon wa fuu²¹²uu 'naa' 'e tyú² tyiia 'ñii'a ifuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'e 'e²e 'naa' 'e wa'a jo pí³-tsii. 31 Joon Dios, Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, ñii¹o 'e fuu²¹²uu la jai². Joon jiin¹³ 'ii tí²i wa'a un'goo¹o tsá² 'ii coon²¹ tøø²mo. 32 Joon mo taan²¹²na fuu²¹ Damasco 'in tsaa²to² do to² tyu' røøi¹³ Aretas gali'in²¹²in taain¹³ jna 'ñuñí³. Joon gasii²¹i 'láa² wa jøø²ø la caain²¹ li ngí¹i tsá²

'e 'oo²¹ 'e ngó¹ cu² lí² 'e fuu²¹ do. ³³ Pe gaxaa¹mo tsá² jna, yúu³na mi'tó², coon²¹ 'ootoo²¹ tsi 'e 'oo² do. Joon galáa²moo la joon.

12

La wa'a 'e gacii¹o Poo²

¹ Jo 'ee to² 'í³gi tyiia wa'a fuu²¹²gii 'e tyú² tyiia 'ñii'a pe 'ná¹-a fuu²¹²gii jilaa²¹ 'e gacii³ii coon¹³ jilaa²¹ 'e ga'e² Ña'ñu¹'u' jna. ² Cwii¹moo jaain²¹ tsá² 'in jai² lí²i Cristo. Joon ningó¹ dyatyán² jiin²¹ 'e gasaa¹i 'ido fu ñu'fú². Gangó¹ fu coon²¹ lí² sii²¹ ñu'fú² ti² 'ni¹. Jo ñii³ii wa'a gangó¹ moo¹ taa²i si jo ngó¹ 'ee. Jiin¹³ Dios ñii¹i. ³ Pe ñii³oo 'e gasaa¹i 'in tsá² do fu ñu'fú² jiin¹³ jo ñii³ii wa'a 'yuu¹i moo¹ taa²i si jo 'yuu¹i 'ee. Jiin¹³ Dios ñii¹i. ⁴ Joon fu ñu'fú² do ganú²u júu³ 'uui²¹ 'áai¹ 'e jiin¹³ jaain²¹ tsá² tí²i faa²¹a. ⁵ Lí²-i jmáa³aa jløø³na 'nii'a 'wii¹³ jaain²¹ tsá² la 'ii, pe jo lí² jmáa³aa jløø³na 'wii¹³ 'ñii'a. Unjløø³na 'ñii'a jiin¹³ wa'a jo pí-tsii. ⁶ Joon wana fuu²¹²uu 'e tyú² tyiia 'ñii'a jo 'yuu² caa²¹na tsu fuu²¹²uu jiin¹³ la jai² pe jo fuu²¹²uu la joon. Tsu jo 'iin²¹²na wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e fee¹gi tyiia lagi jøø²ø 'e jmóo³oo si 'e ganú²uu foo²¹oo 'ee.

⁷ Joon xufiin¹³ fee¹ 'áai¹ jilaa²¹ 'e ga'e² Dios jna, jo unjløø³na 'ñii'a tsu Dios gacwo¹o jna 'e galii¹na coon²¹ jmoowú¹ 'e lí² lawa coon²¹ tóon¹ yu² ngú³uu. Lawa'a 'e²e Satanás jna wúu¹. ⁸ Joon gamii³ii 'ni¹ naa¹³ tyani Ña'ñu¹'u' wa'a iláa²na 'e jmoowú¹ tyán³aan do. ⁹ Pe Ña'ñu¹'u' gajin²o sii²¹i jna: "Lín²mo tyi'i 'e 'iin²¹²na 'nu. Joon mo 'woo²i tsá², joon lí² lí²i tsá² 'e 'ii²¹ tyiia uncoon¹³ 'ido." Tsu 'wii¹³ joon unjløø³na 'e jo pí³ 'oo²oo tsu coon¹³ la joon lí² lí²i tsá² 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Cristo jmóo³oo jilaa²¹. ¹⁰ Unjløø³na 'e jo pí³ 'oo²oo, unjløø³na jon mo ungoø²i tsá² jna, coon¹³ jilaa²¹ jmii²¹² aa²¹², joongi mo 'øø¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ fa¹³ ga'oo²oo 'wii²¹² Cristo. Tsu mo jo pí³ 'oo²oo 'ñii'a lí² cwo² Cristo jna pí³.

'I¹-tsi Poo² 'in tsá² jai² lí²i Cristo néei¹ Corinto

¹¹ Tyitsaa²¹²mo gafuu²¹²uu 'e tyú² tyiia 'ñii'a tsu jo mo faa¹³naa' la joon. Joon 'naa'oo' 'ná¹ foo¹³naa' 'e tyú² tyiia, tsu jiin¹³xu 'e fee¹gi lagi jna 'in tsá² do 'in jin²in 'e lí¹i apóstoles 'in tyiin²gi lagi jna, 'in tsá² do 'in lí¹naa' tsá² tya'a. Joon jo 'ee to² 'iin³ jna. ¹² Joon la 'ii²¹² taan²na jee²¹² 'naa' gajmáa³aa la jmoo¹o apóstoles 'e litsaa²mo-'oo' 'e la ja²mo lí¹na apóstol tya' Cristo. Gajmáa³aa milagros, joon gajmáa³aa jon lí² 'e ganga'goo²¹-oo' xufiin¹³ gafaa²¹ tsá² 'laa²¹ tyiia. ¹³ Joon cwáain¹ tyii' jo gajmee¹na 'naa' xaai²¹gi lagi 'in tsá² jai² lí²i Cristo 'in néei¹ lí² xiia', jiin¹³ jo mo gacóon³oon 'laa¹³ tya' jiin¹³ jaan²¹naa' 'wii¹³ 'e júu³ tyú² do. 'Feei¹ jmáa²-oo' 'wii²¹² tyiia!

¹⁴ Ti lí² ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajøø³na 'naa' joon jo 'iin²¹²na untyii²na 'naa'. Tsu jo 'iin²¹²na 'e 'oo²xuu', jiin¹³ 'e 'iin²¹²na wa'a 'ii¹³naa' jna 'e 'yaa¹-oo'. Tsu sáa³ jmii²¹ tsá² 'ná¹ uncaain²¹ cuu² tya' jón¹on jon'on jón¹on tya' sáa³ jmii²¹. ¹⁵ Joon 'e 'yaa¹-tsii 'in 'iin³na jilaa²¹ 'e 'oo²oo tya' 'e tyú² tyii' joon ca icwo³oo 'ñii'a tya' 'e tyú² tya' almas tyii' xufiin¹³ lí²na 'e 'láai²gi 'e 'iin²¹²na 'naa' 'e xugu 'iin²¹²naa' jna.

¹⁶ Joon xufiin¹³ 'inlí¹³ jee²¹² 'naa' ñii¹o 'e jo gacóon³oon 'laa¹³ tyi'naa', 'in tsá² do jin²in 'e tí²¹na 'áai¹ joon gacon³oon 'naa' tóo². ¹⁷ Fee¹³naa' jna: '¿Ti gacon³oon 'naa' tóo² 'wii¹³i 'in tsá² do 'in gasiin³na jee²¹² 'naa'? ¹⁸ Gamii³ii tyani Tito wa'a tsajøø²¹²i 'naa' joon gasii³na 'in tsaru¹u' catyaa²¹ do. '¿Ti gacon² Tito do 'naa' tóo²? 'E la ja²mo, 'in tsá² do 'i¹-tsi la 'i¹-tsii cwáain¹ tyi'naa' joon jmoo¹o la jmóo³oo tyii'. ¹⁹ '¿Ti lí²naa' 'e un'øø¹na'a yia'a tyani²ii'? Jo jmoo²¹o'la joon tsu tyani Dios fee¹³na'a 'naa' joon coon¹³ 'e sii²¹ Cristo. Joon jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'la, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jmoo²¹o'la wa'a lí² licwii¹mogii' Dios. ²⁰ Tsu 'goo²¹oo 'e mi yajøø²¹²na 'naa' jo ngi¹ 'naa' jiin¹³ la 'yaa¹-tsii jon'gi jmóo³oo jiin¹³ la 'yaa¹-oo' 'naa'. 'Goo²¹oo 'e xee²¹naa' ruu²¹naa', joongi 'óo²oo' tsiwúu¹. Seen²¹mo jee²¹² 'naa' 'in 'nii²¹-tsi, joongi 'in 'i¹-tsi

yaai, joongi 'in jmoo¹o 'atsaa¹-a, 'in faa²¹a 'e gó² tya' ruu²¹i, 'in unjløø¹³i yaai, joon 'in to² mi¹³. 21 Joon 'goo²¹oo 'e 'áa³aa fa¹¹'²¹ tyani Dios 'wii¹³ 'inlíi¹³ 'naa' mi yajøø²¹²na 'naa' joon 'wii¹³ 'inlíi¹³ 'naa' ci³oo 'áai¹ 'wii¹³ tsa² ga'naa¹a 'naa' la mo jéei¹. Joon jo gatúu² 'naa' jilaa²¹ 'e gali¹líi¹³naa', joon jo gatúu² 'naa' feei²¹ tsamí² tsá² xeei²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó²gi 'e gajmaa²aa'.

13

Júu³ li gatséi¹

1 Ti li ti 'ni¹ naa¹³ 'e yajøø²¹²na 'naa'. Joon lí²-i 'ni¹i tsaruu²¹i jii¹³ coon¹³ 'e júu³ røø²¹ coon¹³ tya' gáí¹ gaai²¹ testigo. 2 Joon mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa' li ti tún² gafuu²¹²uu 'naa' joon fuu²¹²uu 'naa' li wíin² jileei²¹ 'naa' coon¹³ 'in tsá² do 'in ga'noo¹o tsa² 'e jo jmáa³gii feei¹-tsii tya' 'in 'noo¹o tsa² mi yíi³aa tún¹. 3 Cwoliñii²'ii' 'e faa²¹a Cristo 'wii²¹² jna, joon jo galíi¹i Cristo 'e 'wóí¹ jee²¹² 'naa' pe ga'e² 'naa' 'e 'ii²¹ tya'a. 4 'E la ja²mo, gajúun²mo Cristo tsa² crúu¹ lawa jaain²¹ tsá² 'wóí¹ pe jii¹o coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. La joon jon jna'a, líi¹na'a tsá² 'wó¹mo la 'ii, pe sicaan²¹na'a coon¹³on jii¹'i'in jon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios. 'E coon¹³ la joon lí² uncoon¹³na'a 'naa' cwii¹naa' Dios. 5 Cón²oon' cwáain¹ wa'a ngii²'ii' jii¹³ la jai² líi²naa'. Cón²oon' cwáain¹ yaanaa'. Cwoliñii¹'ii' 'e ngi¹ Jesucristo jee²¹² 'naa' wa' 'e la ja²mo jai² líi²naa' 'ii. 6 Joon líi²na 'e liñii² 'naa' 'e ngi¹ Jesucristo coon¹³ jna'a. 7 Joon mi²¹'i'i tyani Dios 'e jo jmaa²aa' jii¹³ coon²¹ 'e gó². Jo mi²¹'i'i la joon wa'a 'i¹-tsi tsá² tyú² tyii'i. Jii¹³ 'e 'ii²¹² jna'a 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú². Jo 'ee lí¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² 'e jo tseein²¹ to² tyii'i. 8 Tsu 'wii¹³ joon, wa'a jmoo²oo' 'e jai² jo 'e sá² 'e fee¹³na'a 'naa' jii¹³ li uncoon¹³na'a 'naa' 'e jai²gi líi²naa'. 9 Joon jløø¹³moo'o mo líi¹na'a tsá² 'wóí¹ pe 'naa'gii' líi¹naa' tsá² pí³-tsi joon mi²¹'i'i tyani Dios 'wii¹³ 'naa' 'e ijmee¹³i Dios 'naa' tsá² 'in galityú¹mo 'naa'. 10 'Yuto² joon síi³na 'e jí² lo tíi²i 'naa' mo jo taan²¹²na jee²¹² 'naa' 'e jo ná¹-a jmáa³aa 'gøøi¹³gii coon¹³ 'e to² 'óo³oo

mi yíi³aa, tsu 'in Ña'ñu¹'u' gacwo¹o jna 'e to² do wa'a lí² uncoon¹³ jna 'naa' 'e licwii¹naa' 'ii jon' wa'a 'e xée¹na 'e jai² líi²naa'.

11 Tsee²mo júu³ tyiia, tsaru¹u', joon mi³'ii tyani²'ii' wa'a 'noo²oo' jii¹³ 'e tyú²-u, joon nuu²uu' júu³ tyiia, canii²mo 'i¹-oo', joon cwoseen²¹moo' 'e tyú². Joon 'in Dios 'in 'iin²¹²in jna' joon jmoo¹o 'e tyú² síi¹³-tsi' ingi¹ coon¹³ 'naa'. 12 'Aa²¹²moo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ júu³ tyú². 13 Joon 'in tsá² jai² líi²i Cristo 'in néei¹ lo jin²in 'aa²¹²moo'.

14 'E 'ii¹³naa' 'e cwa³ tya' Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Cwoliñii²'ii' 'e 'iin²¹²in Dios 'naa' joon 'e ngi¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Galacia

Siin¹ in Poo² 'e jí² lo tíi² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Galacia

¹ Jna-a, Poo², sñ³na 'e jí² lo. Joon líi¹na apóstol, joon jon' tsá² 'in nigatyiin¹³ jna la joongi jon' tsá² 'in nigasiin¹ in jna pe Jesucristo coon¹³ Dios Jmii²¹ nigatyiin¹³ jna joon 'ii nigasiin¹ in jna. Joon Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹ Jesucristo do jee²¹² 'líi²¹². ² Jna, Poo², coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² 'in taain²¹² coon¹³ jna lo, sii²¹ jna'a 'e jí² lo tya' 'in tsá² jai² líi² Cristo néei¹ coon²¹ li sii²¹ Galacia. ³ Cwauncwaa³ Dios Jmii²¹ 'naa' joon cwoseen²¹ mo 'naa' tyú²-u tyaní¹i coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo. ⁴ Joon Jesucristo do gajaan²¹ mo 'ña'a ijuun¹ in 'wii¹³ tsaa² tyijna' 'e coon¹³ la joon lí² láa² mo jna' 'e juncwii²¹ gó² lo jiin¹³ la nigali'in²¹² in Dios Ñu¹u' tyii' jmáa¹a. ⁵ ¡Cwoun'goo²¹ o tsá² Dios coon²¹ tøø² mo! Amén.

Jo 'e sá¹ júu³ xiia²¹ wa' lí² jmá¹ tiin¹³ tsá²

⁶ Tsa'goo²¹-tsii 'áai¹ tsu jmoonoo nigatiui² 'naa' Dios 'in nitø¹²ø 'naa' coon¹³ 'e nigajmaa¹a Cristo 'wii¹³ 'naa', joon niga'láa² 'wii²¹² jmaa²aa' núu¹³uu' coon²¹ júu³ xiia' wa' lí² jmá¹ tiin¹³ tsá². ⁷ Pe jo 'e júu³ xiia' sá² 'e la jai² wa' lí² jmáa¹a tiin¹³ tsá². Pe seen²¹ mo 'inlíi¹³ 'in untyí² 'naa' joon 'iin²¹² in 'in tsá² do unsii² 'e júu³ tyú² tya' xiaala jmoo¹o Cristo tiin¹³ tsá². ⁸ Pe wana cwo¹ tsá² 'naa' coon²¹ júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisí²i lagi 'e júu³ tya' Cristo 'e ga'ii¹³ 'naa' 'e gacwóo¹³ o'lo 'naa', cwojme²¹ mo Dios 'ii xufiin¹³ jna 'ñii'a si jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu'fú² 'ee. ⁹ Joon la nigafo²oo la mo jée¹ joon nano fo²oo tún¹: wana cwo¹ 'inlíi¹³ tsá² 'naa' júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e sisí²i lagi 'e júu³ 'e ga'ii¹³ 'naa', cwojme²¹ mo Dios 'ii.

¹⁰ Mo fo²oo la joon, ¿ti líi²naa' 'e 'iin²¹² na liseen²¹ na tyú² coon¹³ tsá² si coon¹³ Dios 'ee? ¿Ti líi²naa' 'e jmóo³oo jmaai¹³ 'e tí²-tsi tsá²? Tsu wana jmóo³oo jiin¹³ 'e tí²-tsi tsá²

jo líi¹na tsá² 'in jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu² Cristo.

Xiiala galí² 'e líi² in Poo² apóstol

¹¹ Pe cwoliñi² 'naa', tsáru¹u', jo gajjooin²-tsi tsá² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e cwóo³oo. ¹² Jo ga'ii¹³na 'e júu³ do wa' tya' jiin¹³ jaain²¹ tsá², jon'gi wa' tsá² ga'e²e jna, pe 'ña'a Jesucristo gajmaa¹a 'e líi¹³ii.

¹³ Joon niganuu² 'naa' xiiala nigajmáa³aa la mo jéei¹ mo gaun'góo³oo Dios coon¹³ la tíisi² tya' tsá² Israel. Ñí³ 'naa' xiiala ga'øø²na coon¹³ 'e 'gøøi¹³ tya' 'in tsá² jai² líi² Cristo 'in gatyiin¹³ Dios. Joon gali'in²¹²na wa' 'iin²na 'in jai² líi² Cristo coonti. ¹⁴ Joon cwáain¹ tya' 'e tíisi² tya' tsá² Israel gacwán¹na líi¹gi lagi 'in tsá² góo³oo 'in coon²¹ røø²na coon¹³, tsu jna-a gajmáa³gi coon²¹ tún² la tíisi² tya' tsacøøi¹³ tyiia. ¹⁵ Pe Dios nigatyiin¹³ jna la ñu'gi iliseen²¹na, joon gatø²ø jna coon¹³ 'e feei¹-tsi tyiia. Joon mo gali'yaai¹-tsi, ¹⁶ gajmaa¹a 'e licwii¹na Joon¹on, 'e coon¹³ la joon ilijmaa¹³aa júu³ tsá² jo seen²¹ Israel 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon mo galí² jilaa²¹ 'elo, jo 'iin gaunngí³ii jiin¹³ jaain²¹, ¹⁷ jon'gi wa'a gangó³oon Jerusalén wa'a ngajøø²¹²na 'in tsá² do 'in líi¹ apóstoles la jéei¹gi lagi jna. Li' cii¹³i gajmáa³aa, gangó³oon la jmoonoo fu coon²¹ li sii²¹ Arabia joon mo ngayuu¹³ joon gangó³oon fu Damasco tún¹.

¹⁸ Joon mo ningó¹ 'ni¹ jiin²¹ gangó³oon fu Jerusalén. Joon galicwii¹na Tú³ joon gataan²¹²na dya'ñá² jmii²¹² coon¹³on. ¹⁹ Pe jo 'in apóstoles catyaa² do gamáa¹na jiin¹³ Jacobo 'in ruui²¹ Ña'ñu¹u'. ²⁰ Joon tyani Dios fuu²¹²uu 'naa' 'e la jai² 'e júu³ lo.

²¹ Mo galiciin²¹gi joon gangó³oon coon²¹ li sii²¹ Siria coon¹³ li sii²¹ Cilicia. ²² Joon 'in tsaru¹u' 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Judea jo mo gangaa¹i jna jiin¹³ coon²¹ naa¹³. ²³ Jiin¹³ nigajmaa¹a 'in tsá² do júu³ jin²in: "In tsá² 'in niga'øøi² jna' la mo jéei¹, nano ngii¹i to² cwo¹ 'e júu³ tyú² 'e jo² líi²na' lo. Cwo¹ 'ido 'e júu³ tyú² 'e la mo jéei¹ gali'in²¹² in wa' 'iin²mo." ²⁴ Joon gacwo¹o 'in tsá² do 'maai¹³ Dios cwáain¹ tyajna.

2

Ga'ii²¹ 'in apóstoles catyaa² do Poo²

1 Joon mo gangíi¹gi dyatyú² jiin²¹ joon gangó³oon tún¹ Jerusalén coon¹³ Bernabé. Joon gajée¹moo jon Tito. 2 Gangó³oon tsu Dios gajma²a jna júu³ 'e 'ná¹ ní³ii. Joon fu Jerusalén do ga'e¹³ee 'in tsá² do 'e júu³ tyú² 'e nigacwo²oo 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel. Pe ga'e¹³ee li' coon²¹ 'in líi¹ tsacøøi¹³ jee²¹² 'ii tsu jo gali'in²¹² na wa'a 'e to² 'e nigajmaa³aa si 'e to² ijmáa³aa 'ee ilí² jo 'ee to² tí². 3 Joon 'in Tito do, xufin¹³ jo líi¹ tsá² seein²¹ Israel do, jo galí² wa'a 'ii²¹ 'in ido 'e li² circuncisión, 4 xufin¹³ 'in líi¹ tsá² do gali'in²¹² in wa'a 'ii²¹ 'in Tito do 'e li² do. Joon 'in tsá² do, 'in gali'in²¹² in la joon, jo líi¹ tsaru¹u' la jai², jiin¹³ ga'í² jee²¹² jna'a 'uun²¹mo. Ga'í² 'in tsá² do jee²¹² jna'a wa'a ilí² jøø² xiaala galáai² Cristo Jesús jna'a la to² tyu² ley do, joon 'iin²¹² in wa'a lí² 'núu¹ jna'a coon¹³ ley do tún¹. 5 Pe jiin¹³ catá² jo gacwóo¹³o' wa'a jée¹ jna'a, tsu gali'in²¹² moo'o 'e lí² 'e 'oo²gíi² 'e júu³ jai² do tya' 'e tiin¹³ tsá².

6 Joon 'in tsacøøi¹³ do jo gatsaa²¹ a jiin¹³ coon²¹ wa'a lí² un'láai² 'e júu³ tyiia. Pe cwáain¹ tyiia jo 'ee tsa'goo¹-tsii tya' 'in tsacøøi¹³ do tsu jo jmoo¹o Dios 'ii²¹ coon¹³ 'e ní² tsá². 7 Xu la wa'a tsa'láai² júu³ tyiia, galiñi² 'in tsá² do 'e nigacwo¹o Dios jna 'e to² do wa'a cwo³oo 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Nigacwo¹o Dios jna 'e to² do jiin¹³ la nigacwo¹o Tú³ to² wa'a cwo¹o tsá² 'e júu³ tyú² do tya' tsá² Israel. 8 Tsu coon²¹ røø²¹ 'in Dios 'in nigasii¹ in Tú³ líi¹ apóstol jee²¹² tsá² Israel, 'ii jon nigasii¹ in jna líi¹ na apóstol jee²¹² tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

9 Tsu 'wii¹³ joon, Jacobo, coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³, 'in líi¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii, mo galiñi¹ xiiala nigajmaa¹ a Dios coon¹³ jna, gason¹ on cwóo³oo coon¹³ cwo²¹ Bernabé lawa coon²¹ li² 'e røø²¹ ši²¹i' coon¹³ on. Ši²¹i' røø²¹ wa'a tsá² jna'a 'e tsajmoo²¹o' to² jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel la 'ii²¹² tsajmaa¹ 'ido to² jee²¹² tsá² Israel do. 10 Gamí¹o wa'a jiin¹³ jo 'iin²-tsii¹ 'in tsá² tañi² do. Joon gacwo²-tsii nigajmá³aa 'elo.

Mo gají² in Poo² Tú³ fu Antioquía

11 Pe mo gacwéi¹ Tú³ fu li taan²¹² na fuu²¹ Antioquía gají² na 'ii tyaní¹ tsu nigajmaa¹ a 'e jo túi² jmaa¹ a. 12 Tsu la nifu mo gatyí¹ a Antioquía do gagøø²¹o caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do. La joon gajmaa¹ a ca mo gatyalín² 'in líi¹ tsá² gasii¹ in Jacobo. Mo ngayuui¹³ joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² jmaa¹ coon²¹ 'ña'a, jo gøø²¹gi caain²¹ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel do tsu 'goo²¹o Tú³ nei² líi¹ 'in tsá² coon²¹ poo²¹² 'in jin² in 'e 'ná¹ 'ii²¹ tsá² 'e li² circuncisión do joon jmáa¹ a jilaa²¹ tsi² tya' tsá² Israel. 13 Joon 'in tsá² Israel catyaa² 'in jai² líi² Cristo néei¹ do galí² tún² 'i¹-tsi coon¹³ Tú³ do joon cagi Bernabé gasii² røø²¹ coon¹³ 'ido coon¹³ 'e gó² jmoo¹o. 14 Pe mo gamó³oo xiiala jo nijmoo¹o røø²¹ coon¹³ 'e jai² tya' 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² gafuu²¹²uu Tú³ tyani jileei²¹ tsá² do: “Nuu, 'in líi¹ tsá² Israel, joon nigajmaa² a la jmoo¹o 'in tsá² jo seein²¹ Israel, jon'on la jmoo¹o 'in tsá² Israel; ¿xiia lí¹ 'iin²¹²u'un tyu² to² tsá² jo seein²¹ Israel wa'a jmáa¹ a la jmoo¹o tsá² Israel?”

Nijmaa¹ a Dios tiin¹³ tsá² Israel tsu 'wii¹³ jo¹o líi²

15 Jna'a líi¹ na'a tsá² Israel coon¹³ 'e seen²¹ na'a, jo líi¹ na'a tsá² 'noo¹o tsa² lagi 'in tsá² catyaa². 16 Xu fin¹³ joon né²oo'o 'e jo mo gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tyaní¹ i jiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ a 'ido jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés. Gajmeei¹ Dios tsá² tyú¹ tsu 'wii¹³ ja²mo galíi¹ Jesucristo. Tsu 'wii¹³ joon jo¹o galíi² jna'a Jesucristo 'e coon¹³ la joon lí² jmeei¹ Dios tyú¹ na'a tsu 'wii¹³ 'e jai² líi² na'a jon' wa' tsu 'wii¹³ nigajmoo²¹o' la to² tyu² ley. Tsu jo untyú¹ Dios jiin' jaain²¹ tsá² tsu 'wii¹³ 'e nigajmaa¹ a la to² tyu² ley.

17 Joon jna'a, wa'a 'iin²¹² na'a 'e untyú¹ Dios jna'a 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo galí² 'e líi¹ na'a tsá² 'in røøi²¹ tsa². Wana la joon, ¿ti lí² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e Cristo nigajmaa¹ a wa'a 'ná² jna'a tsa²? ¡Esa la joon tsu jo lí² jmá¹ Cristo wa'a 'ná² jna'a tsa²! 18 Tsu wana

gajma¹³aa tún¹ 'e ni'ín¹na do pe jna-a ni-garøø²¹na tsaa². ¹⁹ Tsu najúun²moo cwáain¹ tya' ley do, joon 'e ley do nigajngaa¹³mo jna. Najúun²moo cwáain¹ tya' ley do yu to² 'e liseen²¹na tya' Dios. ²⁰ Jna ni'lii²¹²moo tsu najúun²moo caan²¹mo coon¹³ Cristo tsaa¹ crúu¹³. Tsu 'wii¹³ joon jon' jna 'in seen²¹ nano pe Cristo seen²¹ coon¹³ jna. Joon xufiin¹³ 'e seen²¹ mogii, seen²¹ moo tsu 'wii¹³ 'e jai² líi²na 'in Joon¹ Dios, 'in nigali'ín²¹²in jna joon gajan²mo ña'a 'e júun²in 'wii²¹² tyiia. ²¹ Joon jo jmaa³aa 'e jo 'ee to² tí² 'e feei¹-tsi Dios tyiia tsu wana gajmeei¹ Dios xufiin¹³ jaain²¹ tsá² 'e tyú¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹ la to² tyu² ley jo 'ee to² 'í³ 'e nigajuuin² Cristo wa' la joon.

3

¿Noo 'e gajmaa¹a tiin¹³ 'naa', 'e ley do si 'e júu³ jai² 'e galíi²naa' 'ee?

¹ ¿Líi¹ báí¹ 'naa', tsaru¹u' néei¹ Galacia! ¿'ín nigacoon²¹ 'naa' tóo² 'e jo jmaa²gii' náu¹³uun' 'e júu³ jai² do? Tsu coon¹³ 'e júu³ nigacwoo²¹o' tyi'naa' gasí¹³i' 'naa' coon²¹ júu³ coon²¹ tsáa¹ xiaala gajuin¹ Jesu-cristo tsaa¹ crúu¹³. ² Síi¹³duu' jna 'e 'iin²¹²na foo²oo': ¿Ti ga'ii¹³'naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ gajmaa²aa' jiiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés si 'wii¹³ gajai² galíi²naa' 'e júu³ ganuu²uun' 'ee? ³ ¿Ti caa²¹²naa' 'e lí² lín²naa' wa lí² tyé¹naa' coon¹³ waa²¹ pí³ tyii' yaanaa' 'e niga'láa² 'wii²¹² jmoo²oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios? ⁴ ¿Ti jo 'e nigali'ín³ to² jilaa²¹ wúu¹ 'e nigañi²ii'? ¿jo cwo¹o Dios wa la joon! ⁵ Joon mo gacwei² Dios 'in Espíritu Tyú² tya'a tyi'naa' joon gajmaa¹a milagros jee²¹² 'naa', ¿xiia líi' gajmaa¹ la joon, tsu 'wii¹³ nigajmaa²aa' la to tyu² ley si tsu 'wii¹³ jai² galíi²naa' 'e júu³ niganuu²uun' do 'ee?

⁶ Joon ja²mo galíi²i Abraham Dios joon tsu 'wii¹³ joon ga'ii²¹mo Dios 'ii 'e tyú¹-i. ⁷ Joon tsu 'wii¹³ joon cwoliñi² 'naa', 'in jo² líi²i Dios la jo² líi²i Abraham do, 'i-i líi¹i la jai² jún³ tya' Abraham. ⁸ Joon Dios, ñii¹o jéei¹gi, iuntyú¹i tsá² 'in jo seen²¹ Israel coon¹³ 'e jai² líi² Cristo. Joon

Dios gajma¹a Abraham júu³ 'e júu³ tyú² lo, jin²in: “Iuncwaa³na jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tyi'i.” ⁹ La joon iuncwaa¹³ Dios 'in jai² líi² 'ii caan²¹mo coon¹³ Abraham, 'in nigajai² líi².

¹⁰ Joon jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi wa ilí² jmáa¹a ley tya' Moisés ijma¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya'a tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “Jileei²¹ 'in jo untsiin¹ jilaa²¹ 'e toon¹on ni jí² tya' ley ijma¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' 'i.” ¹¹ Joon tyú² nee²¹e 'e jo untyú¹i Dios jiiin¹³ jaain²¹ tsu 'wii¹³ nigajmaa¹a jiiin¹³ la to² tyu² ley do; tsu ni jí² tya' Dios jin²in: “In nigauntyú¹i Dios 'ná² ngí¹ 'e jai² líi² Dios.” ¹² Joon 'e gajmaa¹a tsá² 'e ley tya' Moisés do jo coon²¹ røø²¹ 'e jai² líi² Dios tsu jin² ni jí² do: “In jmoo¹o la to² tyu² ley do, coon¹³ joon iseein²¹.”

¹³ Joon Cristo nicaláa²mo jna' 'e jma¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tyi' 'wii¹³ cwáain¹ tya' ley do tsu Dios gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii²¹ tya' Cristo 'wii¹³ jna', tsu ni jí² tya' Dios jin²: “Ijma¹ Dios 'ii²¹ 'ii²¹ tya' jileei²¹ tsá² 'in táain² tsaa¹ crúu¹³.” ¹⁴ La lo galí² 'e lí² uncwaa¹³ Dios tsá² jo seen²¹ Israel 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús jiiin¹³ la júu³ ga'ii¹ tya' Abraham. La joon lí² 'ii¹³na' coon¹³ 'e jai² líi²na' 'in Espíritu tya' Dios 'in nigajin² Dios incwoi² jna'.

'E ley do coon¹³ 'e júu³ ga'ii¹ Dios tya' Abraham

¹⁵ Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ cwáain¹ la jmoo¹o tsá²: Mo síi¹i tsá² coon²¹ júu³ tyiin² si 'ii¹i tsá² coon²¹ júu³ tyiin² 'ee joon tsaa²¹ tsá² unnicwoo²¹o joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² wa jo la jai² jon'gi lí² wa'a tsa'láai²gi. ¹⁶ Joon ga'ii¹ Dios 'e júu³ do tya' Abraham coon¹³ jún² tya'a. Joon 'e júu³ tya' Dios do jo gajin²in: “jileei²¹ jún² tyi'i”, wa 'øøi²¹-tsi tsá² 'in fúu¹. Pe gajin²in: “jún² tyi'i”; 'e coon¹³ la joon 'øøi²¹-tsi tsá² jaan²¹mo, joon 'in jaain²¹ do líi¹i Cristo. ¹⁷ 'E fuu²¹²uu 'naa' lo: Gacwoo¹o Dios 'e ley tya' Moisés tyán² cíein¹³ jiiin²¹ tsi dyadya¹ jiiin²¹ mo gangii¹ ga'ii¹ 'e júu³ tyiin² do tya' Abraham. Joon 'e ley do jo lilí² wa'a jo tseein²¹gi 'e júu³ tyiin²¹ ga'ii¹ Dios tya' Abraham ca la mo jéei¹gi. ¹⁸ Joon wa mo'o gauntyú¹ Dios tsá² 'wii¹³

cwáain¹ tya' ley tya' Moisés, jo mo gauntyúí¹ Dios 'in tsá² do 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e júu³ ga'íi¹ tya' Abraham do. Pe gacwo¹ o Dios Abraham 'e júu³ tyiin² do 'e 'yaai¹-tsio tsu ja² mo galíi² Abraham 'ii.

¹⁹ Wa'a la joon, ¿'ee to² 'íi³ 'e ley tya' Moisés do? 'E ley do gajó² mo li ciiin²¹ gi 'e júu³ tyiin² do 'e'e tsá² xiaala lí² tsaa². Joon gataa²¹ a 'e ley do ca gajó² 'in "júu²" do 'in gacwo¹ o Dios 'e júu³ tyiin² do. Joon 'in ángeles gacwo¹ o Moisés 'e ley do, joon Moisés do galíi¹ 'in ngíi¹ júu³ tya' Dios. ²⁰ Joon wana 'íi¹ tsá² júu³ tyiin² jiiin¹³ la 'íi¹-tsi 'ña'a jo 'néi² 'in ngíi¹ júu³ tya'a. Joon 'in Dios líi¹ jaan²¹ mo.

'Yu² to² tya' ley

²¹ ¿Ti lí² jin² tsá² 'e ley tya' Moisés 'e faa²¹ a li cii¹³ lagi faa²¹ a 'e júu³ tyiin² ga'íi¹ Dios? ¡Esa lí² la joon! Tsa wa mo'o galisá² coon²¹ ley 'e lí² jmée¹ i tsá² tyúí¹ coon¹³ Dios joon i'ii²¹ Dios tsá² coon¹³ 'e gajmaa¹ a 'e to² tyu² ley lo. ²² Pe jiiin¹³ la gajin² jí² tya' Dios 'e jilee²¹ mo líi¹ tsá² 'in jmoo¹ o jiiin¹³ la to² tyu² tsaa². 'E coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ jilee²¹ 'in jai² líi² i Jescuristo 'e júu³ tyiin² do 'e ga'íi¹ Dios.

²³ Joon la na'gi incwéi¹ Cristo ilí² 'e jai² lín² na' 'ii, la wa'a sijní¹³ mo' coon¹³ 'e ley lo. La wa'a nisijní¹³ mo jna' 'yia¹³ joon ca mo gacwéi¹ Cristo. ²⁴ Joon 'e ley do la wa'a niga'aa¹ mo jna' ca mo gacwéi¹ Cristo joon ngajée¹³ mo jna' tyani Cristo do 'e coon¹³ la joon lí²-i untyúu¹ mo Dios jna' coon¹³ 'e jai² líi² na'. ²⁵ Pe nano nicwéi¹ mo Cristo 'e lí² jai² lín² na' 'ii joon la joon jo 'ná² gi' 'e ley no 'e 'ái¹ gi jna'.

²⁶ Tsa coon¹³ 'e jai² líi² naa' Cristo Jesús lín² naa' jón¹ Dios. ²⁷ Joon jilee²¹ 'naa' 'in gasaa²¹ jmí²¹ ilicaan²¹ naa' coon¹³ Cristo nigalín² naa' 'e líi¹ naa' la líi¹ Cristo. ²⁸ Joon tyani Dios jo líi¹ gíi' tsá² Israel jon'gi líi¹ gíi' tsá² jo seein²¹ Israel; jo líi² gíi' tsá² 'in jmoo¹ o to² tyu² tsá² si tsá² 'in jmoo¹ o to² la 'iin²¹ in yaai 'ee; jo líi¹ gíi' tsañuu¹ si tsamí² 'ee, tsu jaan²¹ mo líi¹ naa' 'in nigauncaain²¹ coon¹³ Cristo Jesús. ²⁹ Joon wana líi¹ naa' tsá² tya'

Cristo líi¹ moo' jon jún² tya' 'líi²¹² tsafeei¹ Abraham. Joon i'ii¹³ naa' lawa coon²¹ 'e tíi² moo' 'e júu³ tyiin² do 'e ga'íi¹ Dios tya' Abraham.

4

¹ 'E 'øøi²¹-tsi 'e fo³ oo lo: la jee²¹² siján² jaain²¹ jón¹ tsá² i'ii²¹ tya' 'e itíi² coon²¹ røø²¹ líi¹ la líi¹ tsá² 'in jmoo¹ o to² tyu² tsá², xufiin¹³ 'ii-o líi¹ fií²¹² jilaa²¹ 'e sá². ² Tsa seen²¹ mo tsá² 'in 'aaí¹ 'ii joon tyu² to² 'ii ca tsín¹ jiiin²¹ jiiin¹³ la gajin² jmii²¹. ³ La joon jon lí² coon¹³ jna', lawa'a 'e xuu²¹² mo', joon 'e ley do tyu² to² jna' joon ga'íi¹-tsi jiiin¹³ 'e sá² juncwii²¹ lo. ⁴ Pe mo gatsín¹ jiiin²¹ jiiin¹³ la ga'íi¹-tsi Dios 'ña'a, gasiin¹ in Dios Jón¹ on 'in gangatyéin¹ jaain²¹ tsamí². Joon galíi¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in 'ná² jmá¹ la to² tyu² ley. ⁵ Gajó² la joon, joon coon¹³ la joon ilí² láai² jna' coon¹³ 'e ley 'e tyu² to² jna' do. 'E coon¹³ la joon lí² 'ii²¹ mo Dios jna' lawa jón¹ o.

⁶ Joon, tsa 'wii¹³ líi¹ naa' jón¹ Dios, gasii¹ in Dios Espíritu tya' Jón¹ on Jesús 'e tsa'í² alma tyi'naa'. Joon 'in Espíritu 'yui² alma tyii' 'oo¹ o, tø¹ø Dios Jmii²¹ jin² in: "¡Ñu²!" ⁷ Joon tsa 'wii¹³ joon jo líi¹ gíi' la líi¹ tsá² 'in jmoo¹ o la to² tyu² tsá², pe líi¹ naa' jón¹ Dios. Joon wa' líi¹ naa' jón¹ Dios 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo i'ii¹³ naa' la tíi² 'ii²¹ jón¹ Dios.

Cu²-tsi Poo² coon¹³ 'in jai² líi² 'in néei¹ Galacia

⁸ Joon la mo jéi¹, mo jo mo galicwii¹ naa' Dios Jmii²¹, líi¹ naa' tsá² 'in jmoo¹ o la to² tyu² dioses 'in gajmeei¹ tsá², 'in jo líi¹ dios la jai². ⁹ Pe la no nigalicwii¹ mo' Dios Jmii²¹ owa'a 'e tyú² gi fo² oo 'ee, nigalicwii¹ mo Dios 'naa'. Wa'a la joon, ¿'ee líi¹ cii¹³ yaanaa' jmoo² oo' tún¹ 'e jo 'oo¹ o pí³ wa'a jmá¹ a tiin¹³ 'naa' joon jo 'ee to² 'íi? Líi¹ naa' la líi¹ tsá² 'in 'iin²¹² in jmá¹ la to² tyu² 'e jooi¹-tsi tsá² yaai. ¹⁰ Jmoo² oo' jmí²¹² 'áai¹, mo tí² jmí²¹² tya' sii²¹, si jmí²¹² tya' jiiin²¹ 'ee, si doñi¹ ee jmí²¹² 'ee 'e seen²¹ naa' tyú² coon¹³ Dios. ¹¹ Cu²-tsii 'e to² tyiia 'e gajmáa³ aa jee²¹² 'naa' jo 'e galilíi¹³ 'ee.

12 Tsaru¹u', mí³hí tyani²ii' ilíin²naa' tún¹ la líi¹ jna tsu nígali¹na la líi¹ 'naa'. Jo mo gajmee¹³naa' jna jiin¹³xu la mo jéei¹ la joon jon nano. 13 Tsu ñí² 'naa' 'e gacwo³oo 'naa' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² mo 'wiin²¹² tsu 'wii¹³ 'e tsaa¹³oo. 14 Joon jo gali'ee¹naa' jna tsu 'wii¹³ 'e jmoowúu¹ 'e tyaan¹ lo. Pe ga'ii¹³moo' jna lawa 'e líi¹na jaain²¹ ángel tya' Dios si lawa 'e líi¹na 'ña'a' 'ee Cristo Jesús. 15 ¿'Ee galí² coon¹³ 'e tyú² sáan²aan' coon¹³ jna? Lí²-i fo³oo 'wii²¹² tyi'naa' wu xu'u ilí² 'wóo¹³oo' mí² unní²ii' yaanaa' cwoó²¹oo' jna. 16 Pe nano, ¿ti nígali'ee¹naa' jna tsu 'wii¹³ nigafuu²¹²uu 'naa' 'e júu³ 'e la jai²?

17 'In tsá² 'in 'e² 'naa' no 'áai¹ untyúu¹i 'naa' pe 'e gó² 'i¹-tsi. Jiin¹³ 'e tyaa¹-oo' wa' ituu²naa' jna'a. 'E coon¹³ la joon ijmaa²aa' núu¹³uun' to² tyu² 'ii. 18 Joon tyú²-u wa'a untyúu¹i tsá² tsá² xeei²¹ wa'a 'i¹-tsi tsá² jiin¹³ 'e tyú²-u, pe 'ná² jmáa¹ la joon coon²¹ tøø²mo, jon' wa'a jiin¹³ mo ngí³hí coon¹³ 'naa'. 19 Lawa xuui²¹² tyiia líi¹ 'naa', joon 'wii¹³ tyi'naa' 'e móo³oo wúu¹ la wúu¹ ni² tsamí² mo ti lí² liseein²¹ yuun²¹ tya'a. Joon la joon imóo³oo wúu¹ ca galí¹naa' tsá² 'in jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu² Cristo. 20 'Áa¹mo 'iin²¹²na wa' mo tyín¹³na coon¹³ 'naa' nano 'e lí² fuu²¹²uu 'naa' coon¹³ júu³ xiia'gi tsu jo ñí³ii 'ee 'i¹-tsii tyi'naa'.

Xiiala galí¹ Agar coon¹³ Sara

21 Sii¹³du 'naa' jna jileei²¹ 'naa' 'in 'iin²¹² 'naa' 'e tyu² ley to² 'naa': ¿Ti jo mo ganúu¹³uun' la gajin² ley do? 22 Tsu 'e ley do jin² 'e galiseein²¹ gáí¹ yuun²¹ tsañu¹ tya' Abraham. Joon 'in yuun²¹ nifu do galiseein²¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'in jmoo¹o to² inuu tya'a. 'In tsamí² lo líi¹ esclava, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'in jmoo¹o la to² tyu² tsá² 'ii. Joon, 'in yuun²¹ jaain²¹ dogi galiseein²¹ tya' tsamí² tya'a 'in lí² jmá¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. 23 Joon 'in yuun²¹ 'in galiseein²¹ tya' 'in tsamí² líi¹ esclava do galiseein²¹ la liseein jileei²¹ yuun²¹ catyaaí². Pe mo galiseein²¹ Isaac, 'in yuun²¹ tya' 'in tsamí² 'in lí² jmá¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in, gauntsiin¹mo 'e júu³ tyiin² 'e ga'ii¹ Dios tya'a. 24 'E cwáain¹ lo lí¹ lawa

coon²¹ cwáain¹ tya' tsá². La je tún² júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios líi¹ 'in gáí¹ tsamí² no. 'In tsamí² galisii²¹ Agar, 'in líi¹ esclava do, líi¹ la li 'e júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios yu' moo²¹ Sinaí. Joon jileei²¹ 'in jóon¹on 'in tsamí² lo 'in lín² esclavos jon. 25 Agar do líi¹ la li 'e moo²¹ sii²¹ Sinaí 'e si² coon²¹ li sii²¹ Arabia. La li 'e moo²¹ Sinaí la mo jéei¹ la joon li Jerusalén nano tsu jileei²¹ 'in tsagoo¹o 'e fuu²¹ do 'ná untsiin¹ jiin¹³ la to² tyu² ley 'e ga'ii²¹ yu' moo²¹ Sinaí. 26 Pe 'e Jerusalén ná¹ fu ñu'fú² jo tyu² to² ley do joon líi¹na' tsagoo¹o 'e fuu²¹ joon. 27 Tsu la jin² jí² tya' Dios:

Tsamí² jo 'in yuun²¹ tsatyéin¹, cwounjløøi¹³ 'wo'o. Unjløøi¹³ 'wo'o 'in jo 'in xuui²¹² seein²¹ tya'a.

'Nu 'in jo mo gangó¹ wúu¹ tya' tsamí² mo liseein²¹ jóon¹on, 'óo²o 'e jløø¹³u'u.

Tsu 'in tsamí² 'in jo mo galiseein²¹ yuun²¹ tya'a, 'ii-i 'in tsafúui¹gi jóon¹on lagi 'in tsamí² 'in seein²¹ ñuu¹ tya'.

28 Tsaru¹u', jna' líi¹na' la líi¹ Isaac tsu líi¹na' jóon¹on jiin¹³ la júu³ tyiin² ga'ii¹ Dios. 29 'In xuui²¹² tya' Agar do galiseein²¹ la liseein²¹ jileei²¹ xuui²¹² catyaaí². Joon 'in xuui²¹² tya' Agar do ga'øø¹i 'in xuui²¹² jaain²¹ do 'in galiseein²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú². La joon jon lí² la no. 'In tsá² 'in jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu² ley i'øø¹mo jna' 'in jai² líi² Cristo. 30 Pe ¿'ee jin² júu³ tya' Dios? La joon jin²: "Wóoi caluu 'in tsamí² 'in líi¹ esclava coon¹³ jóon¹on tsu 'in yuun²¹ tya' 'in esclava do jo lí² 'ii²¹i caain²¹ 'e gatí²i coon¹³ 'in yuun²¹ tya' 'in tsamí² 'in lí² tyu² to² do." 31 La joon, tsaru¹u', jo líi¹na' xuui²¹² tya' 'in esclava do 'e tyu² to² ley jna' pe líi¹na' xuui²¹² tya' Sara 'in tsamí² 'in lí² tyu² to².

5

Tá² téin¹-oo' tsu nígala²mo Cristo 'naa'

1 Tsu 'wii¹³ joon tá² téin¹-oo' coon¹³ 'e galáai² Cristo jna' joon jo cwéi¹gi yaanaa' wa' a lín²naa' tsá² tún¹ 'in jo lí² tyu² to² yaai. Tsu 'e ley do lí², lawa coon²¹ mó² tsityi² tya'

tsá², 'e joon jo lí² cwó²o wa'a tyu² tsá² to² yaai.

² Nuu²duu', tsu jna, Poo², fuu²¹²uu 'naa', jo 'ee to² 'i³ Cristo tyii' wa' 'ii'¹³naa' 'e li² circuncisión. ³ Tsu fuu²¹²uu 'naa' tún¹ 'e doñi'in 'in 'iin²¹²in 'ii'²¹ 'e li² do 'ná² untsiin¹ jilaa²¹ ley tya' Moisés. ⁴ Joon jileei²¹ 'naa' 'in 'iin²¹²in wa'a untyú¹ Dios 'naa' tsu 'wii'¹³ nigajmaa^{2aa} jiin¹³ la to² tyu² ley do nigatú^{1moo} Cristo, joon nigajmaa^{2oo} coon²¹ wa'a 'e li² feei^{1gi}-tsi Dios tyii'. ⁵ Pe jna'gii'i coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espiritu sijaan^{21a} an wa'a untyú¹ Dios jna'a tsu 'wii'¹³ jai² lí²na'a Cristo. ⁶ Tsu wana sicaan^{21na} coon¹³ Cristo Jesús jo 'ee to² 'i³ wa lí¹na' 'e li² circuncisión do si jo lí¹na' 'ee. 'E 'i³ to² tyi' 'e li'in²¹²na' la jaain²¹ la jaan^{21na} tsu 'wii'¹³ ja²mo galí²na' Dios.

⁷ 'Naa', cwolín^{2naa} røø²¹ la mo jéei¹. Pe nano, ¿iin gajmaa^{1a} gajni²¹ 'naa' wa jo jmaa^{2gii} nuu^{13uun} 'e júu³ la jai² lo? ⁸ Jon'on Dios gajmaa^{1a} 'e joon, li' 'ii-o catø^{12ø} 'naa'. ⁹ La 'øøi'^{21-oo} no, coon¹³ ca pi³ tyiian³ do ilí² iróon² jilaa²¹ con² do; la joon jon jaain²¹ tsá² lí² uncaain²¹ tsá² fúu¹ wa'a núu^{2uun} júu³ tya'a. ¹⁰ Joon jo cu^{2-tsii} coon¹³ Ña'ñu^{1u} 'wii'¹³ 'naa' 'e jo unsi^{21naa} 'e 'i^{1-oo} jilaa²¹ 'e niga'e^{2ee} 'naa'. Pe i'e² Dios wúu¹ 'in untyíin² 'naa', jo 'ee cwáain¹ tya'gi doñi'in.

¹¹ Joon 'inlí¹³ cwo^{1o} jna tsaa² 'e 'ee¹ jna tsá² 'e 'ná² 'ii'²¹ tsá² 'e li² circuncisión do. Pe jo i'øøi^{1gi} tsá² Israel jna wa mo'o 'ee^{21ee} 'e 'ná¹ 'ii'²¹ tsá² li² circuncisión. Pe 'øøi'^{1gi} 'ido jna tsu 'wii'¹³ fuu²¹²uu 'ido 'e gajuuin²¹ Jesús tsaa² crúu¹³ 'wii'i tya' tsaa² tya'a. Joon 'wii'¹³ joon 'ee¹mo 'ido jna. ¹² Pe tya' 'in tsá² 'in ngí¹ to² untyíin² 'naa' tsáai^{1gi}-tsii wa' wó¹mo yaa-i jee²¹² 'naa' coonti.

¹³ Tsaru^{1u}, gatø¹² Dios 'naa' 'e seen^{21naa} siláa^{2naa} 'e tyú^{2uu} to² yaanaa'. Seen^{21naa} siláa^{2naa} pe jo cwéi¹ yaanaa' wa'a jmaa^{2aa} 'e gó² 'e 'yaai^{1-tsi} ngú¹ taan^{212naa}. Pe cwéi¹ yaanaa' wa'a uncóon^{13on} la jaain²¹ la jaan^{21naa} tsu 'wii'¹³ 'iin^{212naa} yaanaa'. ¹⁴ Tsu wana jmoo^{2oo} jiin¹³ la jin¹² 'e júu³ lo: "Cwoli'in^{212moo} tsaruu^{21naa} jiin¹³ la 'iin^{212naa} yaanaa", iuntsiin^{1naa} jilaa²¹ ley

catyíia². ¹⁵ Pe wana 'eei¹ 'naa' joongi mii¹³ 'naa' la jaain²¹ la jaan^{21naa}, ¿xiiala iliseen^{21naa} tyú² la 'oo'²¹ yaanaa' 'e la joon?

Xiiala lí¹i tsá² 'in jmoo^{1o} jiin¹³ la 'yaai^{1-tsi} ngú¹ taain²¹²

¹⁶ Pe fuu²¹²uu 'naa': Ngí²ⁱⁱ to² jmoo^{2oo} la to² tyu² Espiritu tya' Dios joon coon¹³ la joon jo jmaa^{2aa} 'e gó² jiin¹³ la 'yaai^{1-tsi} ngú¹ taan^{212naa}. ¹⁷ Tsu 'e ngú¹ taan^{212naa} no jo 'iin²¹²in jmá¹ 'e 'yaai^{1-tsi} Espiritu tya' Dios. La joon jon 'in Espiritu do jo 'iin²¹²in jmá¹ 'e 'yaai^{1-tsi} 'e ngú¹ taan^{212naa}. 'Aa'^{1a} ngú¹ taan^{212naa} 'in Espiritu do, la joon jon Espiritu 'aa'^{1o} ngú¹ taan^{212naa}. Joon tsu 'wii'¹³ joon jo cwó¹ jmaa^{2aa} jiin¹³ la 'iin^{212naa}. ¹⁸ Tsu wana cwéi¹ 'naa' yaanaa' 'e tyu² Espiritu to² 'naa' jo tyu^{2gi} ley to² 'naa'.

¹⁹ Joon jo wúu¹ lí¹i tsá² 'e 'iin²¹²in ngú¹ taan^{212naa} jmá¹, 'iin²¹²in fee²ⁱ tsamí² tya' tsá² xeei²¹, 'iin²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá², joon 'iin²¹²in jmá¹ jilaa²¹ 'e 'yaai^{1-tsi} ña'a. ²⁰ Joon 'e ngú¹ taan^{212naa} 'iin²¹²in un'goo^{1o} jileei²¹ dioses tya'a 'in gajmee¹ⁱ yaai joon tí²-tsi jmáa^{1a} júu³ loo¹, 'eei¹ ruu²¹ⁱ, 'noo^{1o} mii¹³ joon 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Joon jo wúu¹ tí² 'nii'²¹-tsi, joon jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} jiin¹³ tya' 'e yaai. Joon 'iin²¹²in jmáa^{1a} poo²¹² la 'ii'¹³ tsá², si jmáa^{1a} coon²¹ poo²¹² tya' ña'a 'ee. ²¹ Joongi 'oo^{1o} tsii²¹² wúu¹, joongi jngaai¹³ tsá², joongi ngii¹ⁱ to² 'iin¹ joongi to^{2o} mii¹³ mo 'iin¹in joongi jmoo^{1o} jilaa²¹ 'e catyíia² 'e li la lo. Joon fuu²¹²uu 'naa' tún¹ la nafa^{1oo} la mo jéei¹ do, 'in jmoo^{1o} la lo jo lí² wa' tsatáai¹ li tyu² Dios to² tsá².

Xiiala lí¹i tsá² 'in jmoo^{1o} jiin¹³ la 'iin²¹²in Espiritu

²² Pe 'in Espiritu do jmoo^{1o} wa'a li'in²¹²mo tsaruu²¹ⁱ joongi jmoo^{1o} wa'a jmá¹ tsá² jløø¹³ⁱ, joongi 'e seein²¹ tyú² coon¹³ Dios la joon jon la 'oo'²¹ yaai. Coon¹³ 'ii'²¹ tya' Espiritu Tyú² do lí² lín² tsá² tsá² feei¹-tsi, joongi tsá² wó²-tsi, joongi tsá² 'in uncoon¹³ tsá² xeei²¹, joongi tsá² 'in untiin¹³ júu³ tya'a. ²³ 'In Espiritu do uncoon¹³ tsá² 'e seein²¹ tyú²-tsi joon 'e lí²

tya² to² yaai. Joon jiin¹³ coon²¹ ley jo sá² wa'a jmaa^{1a} 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in jmoo^{1o} jilaa²¹ 'elo.

24 Joon jileei²¹ 'in líi¹ tsá² tya' Cristo Jesús lawa nigatáan¹ in tsa¹ crúu¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹² in ngú¹ taan²¹² in. 25 Joon wa' seen²¹ na' coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² do, cwongí²ⁱ 'jon coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu do.

26 Joon coon¹³ la joon jo lí² jmée^{1na} 'jloo³ yiia' tsu wana jmoo^{21o} 'jloo³ untyí^{2na} 'la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² joongi 'oo^{212o} 'tsii²¹² wúu¹.

6

Uncóon¹³oon' la jaain²¹ la jaain²¹

1 Tsaru^{1u}, wana gajjin^{21naa} 'jaain²¹ tsá² 'in nigatøi² tsa² tya'a, 'naa', 'in ngí^{1gi} coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu, 'ná² uncóon¹³oon' 'ido 'e jiin¹³ in coon¹³ Cristo. Joon 'ná² jmaa^{2aa} 'e 'wó²-oo' coon¹³on. Coon²¹ tún² 'ná² jmaa^{2aa} 'tsu coon²¹ jo¹ ngá¹ la no wa 'naa'gíi' gaxuu²¹ 'naa' tsa² tyii'. 2 Uncóon¹³oon' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'in 'oo^{1o} faí³ joon coon¹³ la joon lí² untsiin^{1naa} 'e ley tya' Cristo.

3 Tsu coon²¹ tsá² tóo² yaai wa'a líi² tsá² 'e tsá² 'in tyiin² 'ii, pe jon'gi 'in tyiin² 'ii. 4 'Ná¹-a tyá^{2a} tsá² cwáain¹ tya'a la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala to² nigajmaa^{1a} wa'a cwo¹ⁱ 'e tyúu¹ⁱ cwáain¹ tya' 'ña'o, jon' wa' cwáain¹ tya' tsá² xeei²¹. 5 'E juncwii²¹ tya' tsá² lí la lí láa^{1a} joon la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹ cón² láa^{1a} 'ña'a.

6 Joon jileei²¹ 'in núu^{2un} 'e júu¹ tyú² tya' Dios 'e 'e² e tsa tíi²ⁱ uncoon¹³ 'in tsá² do 'in 'e² 'ii coon¹³ 'e tyú² tya'a.

7 Jo cón¹³oon' tóo² yaanaa': 'e líi^{2naa} 'e lí² unsíi² tsá² 'e to² nigatyú² Dios. Tsu 'e jún² 'e jñi¹ tsá² la joon jon cón² tsá² mi tí² 'e garoo²¹. (Wa jñi¹ tsá² cwuu²¹ joon coon²¹ tsá² cwu¹ tya'a mo garoo^{21o}.) 8 La joon jon wa' jmoo^{1o} tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'iin²¹² in ngú¹ taan²¹² in, 'e gó² do jon ijma¹ júuin² lí gatséi¹. Pe wana jmoo^{1o} tsá² jiin¹³ la 'yaai¹-tsi Espíritu tya' Dios, 'in Espíritu do ijmaa^{1a} 'e seen²¹ mo 'in tsá² do coon²¹ tøø^{2mo}. 9 Jo cwo'woo^{21oo} 'e jmoo^{2oo} 'e tyú²; tsu wana jmoo^{21o} 'taa^{21gi} 'ca gati² 'ii²¹ 'e garoo²¹ 'e

sá² 'e 'lee^{21e}. 10 Tsu 'wii¹³ joon cwojmoo^{21o} 'e tyú² tya' jileei²¹ tsá² mi lí². Cwojmoo^{21o} 'la joon 'e tyiin^{2gi} nifu tya' tsaru^{1u} 'in jai² líi²ⁱ Cristo.

Júu³ lí tséi¹

11 Ñi^{2duu} 'xiaala coo¹³ 'e júu³ lo 'e gatón^{3oon} ni mo'jí² lo coon¹³ cwóo^{3oo}. 12 'In tsá² do 'in 'iin²¹² in wa' 'ii^{13naa} 'e lí² circuncisión, 'iin²¹² in la joon jiin¹³ wa' iliseen²¹ in tyú² coon¹³ 'in tsá² Israel catyaa² do, 'e coon¹³ la joon jo 'e ini²ⁱ wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e júu³ tyú² do 'e gajuin¹ Cristo tsa¹ crúu¹³ 'wii¹³ tyi'. 13 Jon' wa' jiin¹³ 'in tsá² líi¹ lí² circuncisión lí² jmáa^{1a} jilaa²¹ la jin² ley pe 'iin²¹² in 'e 'ii^{13naa} 'e lí² do 'e coon¹³ la joon ijma¹ jloo³ 'e to² tyú² 'ii-o ga'ii^{13naa} 'e lí² do. 14 Pe wa jna, cwáain¹ tyiia 'ñii'a, jo 'e sá² wa' jmá^{3aa} jloo³ 'ñii'a. Pe wa'a jmá^{3aa} jloo³, jloo³ jmá^{3aa} tsu 'wii¹³ nigajuin¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo tsa¹ crúu¹³ 'wii²¹² tyiia. Tsu 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e crúu¹³ do 'e fu juncwii²¹ lo jo tyú^{2gi} to² jna, joon la wa' na'líi²¹² moo tya' 'e fu juncwii²¹ lo. 15 Tsu wana sicaan^{21na} coon¹³ Cristo Jesús jo 'ee to² 'ii³ tyi' wana 'ii^{13na} 'e lí² do si jo mo 'ii^{13na} 'ee. Jiin¹³ 'e 'ii³ to² tyi' wa' 'e lín^{3na} 'in 'múu^{2mo}'. 16 Joon cwoliseein²¹ tyú² tyani Dios jileei²¹ 'in líi¹ la joon, joon cwolifee¹ mo-tsi Dios tya'a, tsu lín² 'ido tsá² tya' Dios 'e la jai².

17 Nano tiin¹³ lí ngóo^{1gi} do jo 'iin²¹² na wa'a untyiin² tsá² jna jiin¹³ jáain¹. Tsu lí²-i líi² tsá² 'e líi^{1na} tsá² tya' Ña'ñu^{1u} Jesús coon¹³ 'e lí² lí sicwuu²¹ tyiia lo.

18 Tsaru^{1u}, cwoseen^{21moo} 'e feei¹-tsi Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'wii²¹² tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Efeso

Siin¹ Poo² 'e jí² lo tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ Efeso

¹ Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo. Joon líi¹na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios la joon. Síi³na 'e jí² lo tyi'naa' 'in líi¹ tsá² tya' Dios 'in jai² líi² Cristo Jesús néei¹ Efeso. ² Mí³tiyani Dios 'e wa uncwaa¹³mo 'naa' joon wa cwo¹ Dios Ñu¹u' joongi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa' 'e seen²¹moo' tyú² tyaní¹i.

'E gajmaa¹ a Dios Jmii²¹ tyijna' 'wii²¹² tya' Cristo

³ Ungoo²¹o' Dios tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in líi¹ Jmii²¹, tsu 'wii¹³ sicaan²¹mo' coon¹³ Cristo gauncwaa¹³ Dios jna' coon¹³ jilaa²¹ 'e cwai¹³ 'e sá² ñu¹fú² 'e cwo²o Espíritu Tyú². ⁴ Joon Dios gatyii¹³in jna' 'wii²¹² tya' Cristo la nu'gi garón² juncwii²¹. Dios gatyii¹³in jna' 'e saan²¹an' 'e cwaa³na' tya'a joon 'e jo tsaa² røøi²¹gi'. ⁵ Joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios jna' jiiin¹³ la ga'i¹-tsi 'e jmáa¹a tyi' la mo jéei¹, ga'ii²¹ Dios jna' 'wii¹³ tya' Cristo 'e lín²na' jóon¹on jiiin¹³ la galí² 'yaai¹-tsi 'ña'a. ⁶ Joon coon¹³ la joon lí² ní²i jileei²¹ xiiala 'ya²gi 'e fo'feei¹ tya'a. Joon coon¹³ 'e fo'feei¹ tya'a do gajmaa¹ a Dios ilí² 'ii²¹in jna' coon¹³ 'e gajmaa¹ a Cristo tyijna'. ⁷ Joon tsu 'wii¹³ gali'in²¹² Dios jna' 'áai¹, gajmaa¹ a Dios tiin¹³ jna' 'wii¹³ mo gajúin¹ jóon¹on, galifee¹mo-tsi 'wii¹³ tsaa² tyijna'. ⁸ Joon Dios niga'e² e jna' xiiala 'iin²¹²in jna' 'áai¹ mo gacwo¹o jna' 'e jmii¹-tsi' joongi 'e 'øøi¹²¹-tsi' 'áai¹. ⁹ Joon niga'e² e jna' 'ee 'e 'iin²¹²in jmáa¹ 'e la 'i¹-tsi 'ña'a 'e jo lí² 'øøi¹²¹-tsi tsá². ¹⁰ Joon ga'i¹-tsi 'ee ijmáa¹ a mo gacwá¹ jmii²¹² wa'a uncaain²¹ jilaa²¹ ilí² tyu² Cristo to², la 'e sá² ñu¹fú², la joon jon 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon coon¹³ 'e sicaan²¹na' coon¹³ Cristo ga'ii²¹ Dios jna' la mo jéei¹ 'e 'ii¹³na' 'e tíi²¹na' icwó²o 'ii. Joon jilaa²¹ 'elo røø²¹

galí² jiiin¹³ la 'i¹-tsi Dios joon jmoo¹o Dios jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi 'e 'i¹-tsi. ¹² Joon la joon, jna'a, 'in nigajai² líi² Cristo nifu, lí² lisaan²¹a'an jmoo²¹o' 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ 'e 'ya²gi tya'a. ¹³ La joon jon 'naa' nigajai² galíi²naa' Cristo mo ganuu²uun' 'e júu³ jai² tya'a, 'e júu³ jai² do tya' xiiala lí² jmáa¹a Dios tiin¹³naa'. Joon galicaan²¹naa' coon¹³ Cristo, joon ga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios, 'in líi¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e líi¹naa' tsá² tya' Dios. Joon ga'ii² Dios júu³ la mo jéei¹ icwoo¹ 'in Espíritu Tyú² tya'a do. ¹⁴ Joon 'in Espíritu Tyú² do líi¹i lawa coon²¹ júu³ tyiin² 'e cwó² Dios ca mi 'ii¹³naa' 'e tíi²¹naa'. Joon coon¹³ la joon iun'goo²¹o tsá² 'ii 'wii¹³ 'e 'ya²gi tya'a.

Mí¹i Poo² tyani Dios 'wii²¹² tya' 'in jai² líi²¹ Jesús

¹⁵ Joon tsu 'wii¹³ joon mo ganú³uun xiiala jai² líi²naa' Ña'ñu¹u' Jesús joongi xiiala 'iin²¹²naa' jileei²¹ tsá² tya' Dios catyaa², ¹⁶ jo¹ ga'ii²-tsii cwó³oo 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyi'naa' coon²¹ tøø²mo, joon mí³tiyani Dios 'wii²¹² tyi'naa'. ¹⁷ Mí³tiyani Dios tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo, 'in líi¹i Jmii²¹ tya' jilaa²¹ 'e 'ya²gi. Mí³tiyani tyaní¹i wa'a cwo¹ 'naa' ilijmii¹-'oo'. 'E coon¹³ la joon lí² 'øøi¹²¹-'oo' jilaa²¹ 'e 'naa' joon licwii¹moo' 'ii 'e tyú²gi. ¹⁸ Mí³tiyani Dios wa'a uncoon¹³on 'naa' i'øøi¹²¹-'oo' jilaa²¹ 'e sijan² jileei²¹ 'in tøø² Dios. Mí³tiyani jon wa'a iliiñ²ii' xiaala 'ya²gi joon xiiala fee¹ 'e sá² tya' Dios icwo¹o 'e tíi²i jileei²¹ tsá² tya'a. ¹⁹ Mí³tiyani jon wa'a iliiñ²ii' xiiala fee¹ 'e wa'a pí³ tya' Dios 'e jo tyéi¹. Joon 'e wa'a pí³ tya'a do jmoo¹o to² coon¹³ jna' 'in jai² líi² Cristo. Joon 'e wa'a pí³ tya' Dios do ga'e² Dios jna' ²⁰ mo gajiiin²¹ Dios Cristo jee²¹² líi²¹² joon gajmaa¹ a cwó² 'ido lí' cwo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú². ²¹ Joon gacwó² 'ido lí' ñigi la jee²¹² jileei²¹ tsaa²to², coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to². Ñigi 'ii la jee²¹² jileei²¹ 'in lí² unsii¹i tsá² jee²¹² 'e juncwii²¹ lo si jee²¹² 'e juncwii²¹ ijó¹ 'ee. ²² Joon Dios gacwo¹o wa'a tyu² Cristo to² jilaa²¹ 'e sá². Joon gacwo¹o Dios Cristo

wa'a iliin¹ mootyi² tya' jileei²¹ 'in jai² líi²ⁱ 'ii. ²³Joon 'in tsá² 'in jai² líi² Cristo líi¹i lawa cuerpo tya' Cristo. Joon jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo do lawa'a la tøøi² cuerpo tya' Cristo. Joon Cristo cwáain¹ tya'a unrøø²¹i jileei²¹ 'ido.

2

Tin²¹²mo Dios jna' 'wii¹³ joon gajmaa^{1a} tiin¹³ jna'

¹ Joon xufin¹³ líi¹naa' lawa tsá² 'líi²¹² la mo jée¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² røø²¹naa' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'laa²¹² 'naa', pe Dios nigajmeei¹ 'naa' tsá² jiin²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. ² 'Yiia¹³ joon gajmaa^{2aa}' la jmoo^{1o} 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ catyaa², joon gajmaa^{2aa}' jiin¹³ la 'iin²¹²in 'in espíritu gó² 'in tyu² to² lí' tya'cwii²¹ la-caain²¹ juncwii²¹. Joon 'in espíritu gó² do tyaa¹-tsi jileei²¹ 'in jo jmoo^{1o} nuu¹³ to² tyu² Dios. ³ La joon líi¹ jna'a jon la mo jée¹, ngii²¹i to² jmoo^{1o} jiin¹³ la 'ii²¹i, jmoo^{21o}o jiin¹³ la 'yaa¹-tsi ngú¹ taan²¹²na'a joongi joon jiin¹³ la 'i¹-tsii'i. Joon galíi¹ jna'a tsá² 'in tii² 'ii²¹ 'e wúu¹ i'é²e Dios, coon²¹ røø²¹ la 'in catyaa² 'in 'e²e Dios wúu¹. ⁴ Pe jo tyéi¹ 'e fúu² líi²ⁱ Dios jna' joon gali'in²¹²mo jna' 'áai¹, ⁵ joon xufin¹³ lawa 'líi²¹² jna' coon¹³ 'e tsaa² røø²¹na' gajmeei¹ Dios jna' tsá² jiin²¹ coon²¹ caan²¹mo coon¹³ Cristo. Tsu Dios gajmaa^{1a} 'e tiin¹³ 'naa' tsu 'wii¹³ 'e feei¹-tsio. ⁶ Joon Dios gajmaa^{1a} jiin¹ⁱ' caan²¹mo coon¹³ Cristo Jesús joon gajmaa^{1a} 'e 'yii^{21a}' caain²¹ coon¹³on fu ñu'fú². ⁷ Joon gajmaa^{1a} Dios la joon 'e lí' é²e jée¹gi xiiala gali'in²¹²in jna' 'áai¹ joongi xiiala 'wo²-tsi 'áai¹ tyijna' coon¹³ 'e gajmaa^{1a} Cristo Jesús tyi'. ⁸ Joon Dios gajmaa^{1a} tiin¹³ 'naa' coon¹³ 'e jai² líi²naa' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo 'naa'. Joon jo gajmaa² 'naa' 'yaanaa' 'elo, pe Dios nigajmaa^{1a} tyi'naa' 'e jo 'ee' laa¹³ tyiin¹. ⁹ Jo jmaa^{1a} Dios tiin¹³ tsá² tsu 'wii¹³ 'e tyú² 'e nigajmaa^{1a} tsá², tsu coon¹³ la joon jo lí² jme¹i tsá² jloo¹³ yaai. ¹⁰ Tsu Dios nigajmee¹i jna', gajmee¹i jna' sicaan²¹na' coon¹³ Cristo

Jesús yu to² 'e jmoo^{21o} jilaa²¹ to² 'e tyú² jiin¹³ la niga'i¹-tsi la mo jée¹.

'E tyú² 'e saan^{21an} 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo

¹¹ Tsu 'wii¹³ joon cwotii¹³-oo' xiiala líi¹naa' la mo jée¹. Jo líi¹naa' tsá² Israel 'in niga'ii²¹ 'e lí² circuncisión 'e jmoo^{1o} tsá² do ngú¹ taain²¹² tsá². Joon 'in tsá² 'in líi¹ lí² do gaunsii¹ 'naa' tsá² 'in jo líi¹ lí² circuncisión. ¹² 'Yiia¹³ joon jo cwii¹naa' Cristo. Jo galíi¹naa' tsá² Israel joon jo ñi²ii' 'e júu³ ga'ii²ⁱ Dios jon'gi 'e júu³ tyiin² gajmaa^{1a} Dios coon¹³ 'in tsá² do. Taan²¹²naa' 'e juncwii²¹ lo jo 'e sá² wa' sijaan²aan' joon jo cwii¹naa' Dios. ¹³ Pe nano, sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³ Dios, xufin¹³ la mo jée¹ wíin² taan²¹²naa' coon¹³on. Coon¹³ 'e jmi¹ 'øøi² Cristo Jesús nigangatyéen¹naa' coon¹³ Dios. ¹⁴ Joon tsu 'wii¹³ Cristo seen²¹na' tyú² tyani Dios. Joon Cristo do gajmaa^{1a} wa' iliin¹na' tsá² goo^{21o} la tsá² Israel lagi tsá² 'in jo¹ seen²¹ Israel. Joon gauntyee¹ 'e gó² 'i¹-tsi' 'e lí la lí coon²¹ 'oo²¹ cwoo¹³ 'e si² jee²¹² tsá² Israel coon¹³ tsá² 'in jo seen²¹ joon. ¹⁵ Joon mo gajúin¹ Cristo gatséi¹mo 'e ley do 'e lí¹ jmaai¹³ 'e 'ná¹ jmaa^{1a} tsá² joon coon¹³ la joon gajmaa^{1a} coon²¹ fuu²¹ 'múui² jee²¹² je tún² fuu²¹ do. Joon sicaan²¹mo coon¹³ 'ido 'e fuu²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon gajmaa^{1a} Cristo 'e seen²¹ tsá² tyú²-u jee²¹² 'ii. ¹⁶ Joon mo gajúin¹ Cristo tsaa¹ crúu¹³ gauntyee¹ 'e 'e gó² do jee²¹² 'e tún² 'e fuu²¹ do joon gajmaa^{1a} 'e seen²¹ 'ido tyú² coon¹³ Dios. Joon coon¹³ la joon galíi¹i jaan²¹mo.

¹⁷ Joon Cristo gajú¹ joon gajma^{2a} júu³ jileei²¹ 'e júu³ do tya' xiiala seen²¹ tsá² tyú². Gajma^{2a} 'naa' júu³ 'in seen²¹ wíin² la joon jon 'in seen²¹ tyan¹. ¹⁸ Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'e lí² tsatyéen¹na' coon¹³ Dios Jmii²¹ si líi¹na' tsá² Israel si jo¹ líi¹na' 'ee. Jaan²¹mo Espíritu 'in ngi¹ coon¹³ jna'. ¹⁹ Tsu 'wii¹³ joon jo liin¹gii' tsá² coon²¹ fuu²¹ pe líi¹naa' tsá² goo^{21o} la líi¹ jileei²¹ 'in líi¹ tsá² tya' Dios. Líi¹na' tsá² 'in taai²¹² inuu tya' Dios. ²⁰ Joon 'naa' líi¹naa' lawa coon²¹

'nú¹ 'e si² ni coon²¹ tífuu²¹. Joon 'in tsá² apóstoles coon¹³ 'in gacwoo¹o júu³ tyá² la mo jéi¹ lí¹i lawa 'e tífuu²¹ do. Joon 'ña'a Jesucristo lí¹i lawa 'e cuun²¹² nifu tya' 'e tífuu²¹ do. ²¹ Joon ni Cristo do cwaain²¹ 'e 'nú¹ do tyá² sífúui¹³ ca ga'yeei²¹ coon²¹ cwo¹ nacwaa¹³ tya' Ña'ñu¹u'. ²² Joon 'naa' 'in sícaain²¹ coon¹³ Cristo uncaan²¹naa' coon¹³ jileei²¹ 'in catyaa² ca galí¹naa' coon²¹ 'nú¹ lí seein²¹ 'in Espíritu Tyá² tya' Dios.

3

Dios gatyaa¹a cwo²¹ Poo² 'e júu³ tyá² tya'a wa'a cwó²o 'ido tya' tsá² jo seein²¹ Israel

¹⁻² Tsu 'wii¹³ joon jna-a, Poo², 'e mí³ii 'wii²¹² tyi'naa', joon 'yuu²na 'nañi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús. Joon nanuu¹uu' 'e 'yuu²na 'nañi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo tsu Dios gatyaa¹a cwó³oo 'e júu³ tyá² tya'a wa' cwo³oo 'naa' 'in jo seein²¹ Israel. ³ Joon nanuu¹uu' xiiala ga'e² Dios jna 'e júu³ 'uui²¹ tya'a jiin¹³ la júu³ gatoon²xuu ni jí². ⁴ Joon mo joo²oo' 'e jí² lo tsáa¹mo-'oo' 'e cwí³oo 'e júu³ 'uui²¹ tya' Cristo. ⁵ Joon jo gacwó² Dios wa'a 'e licwii¹ 'e júu³ 'uui²¹ do jiin¹³ jaain²¹ la mo jéi¹, pe nano niga'e² Dios 'e júu³ 'uui²¹ do tya' 'in apóstoles 'in gatyii¹in coon¹³ 'in tsá² 'in cwo¹o júu³ tyá² tya'a. 'In Espíritu Tyá² tya' Dios ga'e² 'e 'in tsá² do 'e júu³ 'uui²¹ do. ⁶ Joon 'e lo-o 'e júu³ 'uui²¹ do: 'e coon¹³ 'e júu³ tyá² tya' xiiala ijmá¹ Dios tiin¹³ tsá² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús 'in tsá² 'in jo seein²¹ Israel i'ii²¹ 'e tíi² coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'in tsá² Israel. Joon ilin¹ coon²¹ cuerpo tya' Cristo la líi¹ 'in tsá² do. Joon 'e júu³ ga'ii¹ Dios cwáain¹ tya' Cristo Jesús tya' tsá² Israel, 'e júu³ do tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel jon.

⁷ Joon xufin¹³ jo tíi²na 'e liin¹na tsá² tya'a, Dios gatyii¹³in jna joon gatyaa¹a cwó³oo wa'a cwó³oo júu³ tyá² tya'a. Joon jmaai¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya'a galí¹ jilaa²¹ 'elo. ⁸ Joon jna-a líi¹na 'in xaai¹gi la jee²¹² jileei²¹ tsá² tya' Dios; pe 'ii-o gacwo¹ jna 'e to² lo 'e 'ya²gi wa'a jmaa¹³aa júu³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'e júu³ tyá² tya' Cristo, joon jiin¹³

jaain²¹ jo lí² 'øøi²¹-tsi la tí¹ xiiala fee¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tyi'. ⁹ Joon gatyaa¹a Dios cwó³oo wa'a jmaa¹³aa jileei²¹ tsá² júu³ 'e júu³ 'uui²¹ ga'i¹-tsi Dios ca la mo 'wiin²¹², joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². ¹⁰ Galí¹ la joon, 'e coon¹³ la joon lí² 'é²e Dios 'in tyu² to² coon¹³ 'in 'oo¹o to² fu ñu¹fú², xiiala gajmaa¹a tya' 'in jai² líi² 'ii². Joon coon¹³ la joon lí² líi¹ 'ido xiiala jmii¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². ¹¹ Joon jilaa²¹ 'elo jiin¹³ la ga'i¹-tsi Dios ilí² coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo, joon gali'in²¹²in Dios la joon ca la mo 'wiin²¹² joongi coon²¹ tøø²mo. ¹² Joon tsu 'wii¹³ jai² líi²na' Jesucristo lí²-i tsatyéen¹na' tyani Dios jo cu²-tsi' wa' jo 'ii²¹in jna'. ¹³ Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyani²ii' jo cwoliin¹naa' tsá² 'in jo tyaa¹-tsi cwáain¹ tya' 'e móo³oo wúu¹ wii¹³ cwáain¹ tyi'naa', tsu coon²¹ 'e 'yá³ júu³ 'naa' 'elo.

'In²¹²in Cristo tsá²

¹⁴ Tsu 'wii¹³ joon si³ii wo²jní³ii tyani Jmii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, ¹⁵ 'in cwó²o nombre tya' jileei²¹, lagi 'in taai² ñu¹fú², lagi 'in taain²¹² juncwii²¹. ¹⁶ Mí³ii tyani Jmii²¹ 'e cwo¹³i 'naa' 'in Espíritu Tyá² tya'a 'e cwo² 'naa' wa'a pí³ tsi alma tyii'. ¹⁷ Mí³ii 'e 'wii¹³ 'e jai² líi²naa' i'cwó² Cristo alma tyii'. Mí³ii jon 'e tsu 'wii¹³ tá² taan²¹²-oo' coon¹³ 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá². ¹⁸ Mí³ii 'e lí²øøi²¹-oo' tyá² coon¹³ 'in catyaa² 'in jai² líi² Dios xiiala fee¹ 'iin²¹²in Cristo tsá² 'áai¹. 'In²¹²na ilíi²¹ii' xiiala 'ú² joongi xiiala cwa²¹ joongi xiiala 'o² joongi xiiala ñí¹ 'e 'iin²¹²in Cristo tsá². ¹⁹ Mí³ii jon ilíi³ 'naa' xiiala 'iin²¹²in Cristo tsá² xufin¹³ jo lí² ne²na' la tí¹. Mí³ii tyani Dios wa'a unrøø¹i Dios 'naa' coon¹³ 'ña'a.

²⁰ Joon nano, cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios. Joon coon¹³ 'e 'ii²¹ tya'o 'e taa² jna' lí² jmáa¹a Dios 'wii¹³ tyi' láai²gi 'áai¹ la la mí²i', lí²-i jmáa¹a Dios tyi' láai²gi 'áai¹ ce jo lí² 'i¹-tsi' jilaa²¹ 'e lí² jmáa¹a Dios tyi'. ²¹ ¡Cwoun'goo¹o jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii' wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús! ¡Cwoun'goo¹o 'ii coon²¹ tøø²mo! Amén.

4

Sicaain²¹ jna' coon¹³ Espiritu tya' Dios

1 Joon tsu 'wii¹³ joon, jna-a, 'in 'yui² 'nañi³ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu^{1u}, mí^{3h} tyani²ⁱⁱ wa' jmaa^{2aa} la tíi² jmá^{1a} 'in nigatø² Dios. 2 Cwoseen^{21naa} 'e 'wo²-oo' joongi feei¹-oo' tya' tsá² xeei²¹. Cwo-lifee^{1mo}-oo' joongi 'i²du²-oo' la jaain²¹ la jaan^{21naa} tsu 'wii¹³ 'nee^{1naa} la 'oo²¹ ruu^{21naa}. 3 Cwoo¹³-oo' wa' liseen^{21naa} tyú² la 'oo²¹ 'naa' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espiritu Tyú². 4 Jaan^{21mo} líi^{1naa} 'in jai¹ líi² Cristo, joon jaan^{21mo} Espiritu tya' Dios seen²¹, joon gatø² Dios 'naa' wa'a canii^{2mo} sijá^{2aan}. 5 Joon jaan^{21mo} Ña'ñu^{1u} seen²¹, joon coon²¹ 'e jai² líi^{2na}, joon canii^{2mo} jmí²¹ saa^{21na}, 6 joon seen^{21mo} jaan^{21mo} Dios 'in líi¹ Jmii²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Joon 'in Dios do tyu^{2u} to² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon uncoon^{13on} jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii, joon ngi¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii.

7 Pe Cristo nigacwo^{2o} jna' la jaan^{21na} coon²¹ to² jmoo^{21o} 'iin¹³ la nigali'in²¹² 'ña'a. 8 Tsu 'wii¹³ joon jin²ⁱⁿ ni jí² tya'a: Mo gasoo^{1o} fu yu² juncwii²¹ gatø^{21o} fúui¹ 'in gali¹ⁱ, joon gacwo^{1o} tsá² 'e yaai¹-tsio.

9 Joon, ¿'e 'øøi²¹-tsi tsá² mo jin² 'e jí² do "gasoo^{1o} fu yu² juncwii²¹?" 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jin² 'e nifu 'ii-o gajgaai¹ fu ni cwoo¹³ juncwii²¹. 10 Joon 'in nigajngaai¹ do 'ii-i 'in nigasoo^{1o} li ñii^{2gi} fu ñu² fú² 'e coon¹³ la joon lí² unrøø¹ⁱ jilaa²¹ coon¹³ 'ña'a. 11 Joon gacwo^{1o} la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² coon²¹ to² 'e jmáa^{1a}. 'Inlíi¹³ gajmee¹ⁱ Cristo apóstoles, 'inlíi^{13gi} gacwo^{1o} to² 'e jma^{2a} tsá² júu³ tya' Dios, joon seen^{21gi} 'in gacwo^{1o} wa'a cwoo^{1o} 'e júu³ tyú² tya' xiiala jmá¹ Dios tiin¹³ tsá². Seen^{21mo} joon tsacøøi¹³ 'in 'e² 'naa'. 12 Gajmaa^{1o} la joon 'e tyaa^{1a} tyú² jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii ijmaa^{1a} 'ido to² tya'a. Gajmaa^{1o} la joon jon 'e cwo^{1o} pí³ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 13 Joon ijmaa^{1a} la joon ca liin^{1na} jaain^{21na} coon¹³ 'e jai² líi^{2na} joongi coon¹³ 'e cwii^{1na} 'in Jón¹ Dios; ca

liin^{1na} tsá² 'in nicøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi^{2na}, joon ca liin^{1na} ce tí¹ la líi¹ Cristo. 14 Joon jo líi^{1gi} la líi¹ xuui²¹² 'in unsii²ⁱ 'e 'i¹-tsi jmoonoo tsu jo ñii¹ joon tsalín^{2mo} coon¹³ 'ido jmoonoo mo jalín² tsá² 'in jmí¹-tsi 'e² 'ido jilaa²¹ júu³ xiia²¹. Joon coon¹³ júu³ to² tya'a coon^{21on} too² tsá² 'in jo líi¹ tsá² 'in nicøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi². 15 Pe jna'gi' síi¹³ⁱ 'e júu³ jai² tsu 'wii¹³ 'iin^{212na} la jaain²¹ la jaan^{21na}, icwaan^{21na} coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi cwáain¹ tya' Cristo. Joon Cristo do líi¹ mootyi² tya' cuerpo tya'a, joon cuerpo tya'a lí¹ jileei²¹ 'in jai² líi²ⁱ 'ii. 16 Joon tsu 'wii¹³ Cristo 'yuui² cuerpo tya'a, 'wii¹³ 'ii tyú² sitaai² jilaa²¹ cuerpo tya'a, joon mo jmoo^{1o} to² tyú² jilaa²¹ 'e cuerpo do icwaan^{21mo} joon ili'in^{212mo} 'áai^{1gi}.

'Ejuncwii²¹ 'múui² 'e sá² coon¹³ Cristo

17 Tsu 'wii¹³ joon cwo^{3oo} 'naa' cwáain¹ joon mí^{3h} tyani²ⁱⁱ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu^{1u} 'e jo ngii^{1gii} to² jmoo^{2oo} la jmoo^{1o} 'in tsá² jo cwii¹ⁱⁿ Dios. 'In tsá² do ngii¹ⁱ 'i¹-tsi 'e jo 'e to² tí¹, 18 joon galinuu²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon tsu 'wii¹³ 'wa²-tsio tsá² bán^{1mo} 'ii joon jo 'oo^{1o} 'e juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá². 19 Joon tsu 'wii¹³ jo li^{2gi} fa²ⁱ canii² jmoo^{1o} jilaa²¹ 'e gó². Cwo¹-tsi jmoo^{1o} jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá². 20 Pe 'naa', jo mo galitii^{2naa} jilaa²¹ 'elo 'e cwáain¹ tya' Cristo, 21 wana la jai² niganuu^{2uu} cwáain¹ tya' 'ii, si wana ga'e^{2e} Cristo 'naa' 'e jai² 'e sá² tya' Jesús 'ee. 22 Pe 'naa', lawa tsá² 'in jai² líi² Cristo, 'ná¹ tuu^{2uu} 'e gó² 'e jmaa^{2aa} 'e najmaa^{1a} 'leei²¹ tsá² la mo jéei¹, tsu 'e gó² do 'e tí²-tsi tsá² jmoo^{1o} coon^{21on} tsá² too². 23 Joon cwaun'múu^{2mo} Dios alma tyii' coon¹³ 'e 'i¹-oo'. 24 Joon cwoliin^{21naa} tsá² 'in 'múui² 'in gajmeei¹ Dios. Joon Dios gajmeei¹ 'in tsá² 'múui² do 'e jmáa^{1a} 'e tyú² joon 'e liin¹ⁱⁿ tsá² tya'a la jai².

25 Tsu 'wii¹³ joon jo foo^{21gii} júu³ tajuu²¹ pe fáa^{13aa} 'a la jai² la jaain²¹ la jaan^{21naa} tsu jile^{1e} líi^{1na} lawa jaan^{21na} coon¹³ cuerpo tya' Jesús.

26 Joon wana gatsá² nii²¹-oo', jo 'noo^{2oo} tsaa²; jo cwoo^{2oo} 'e 'nii²¹-oo' la tøøi²

jmü²¹² ce yuu¹² ñi¹. 27 Jo cwoo^{2oo} jün¹³xu wa lí² tya 'in 'lñi¹³.

28 Joon 'in gajmoo^{1o} 'uun²¹ 'ná¹ t^{2o}o jmáa^{1a} 'uun²¹ joon 'láa² 'wii²¹² jmáa^{1a} to², 'ná¹ jmáa^{1a} to² tyú² coon¹³ cwoo^{21o} 'e coon¹³ la joon ilisá² 'e cwo^{2o} 'in seen²¹ faí³.

29 Joon jo foo^{2oo} jilaa²¹ júu³ 'e gó²; fáa^{13aa} jmai² júu³ tyú² 'e lí² uncoon¹³ tsá² xeei²¹. Joon júu³ tyii¹ ityá¹-tsi tsá² 'e ngi¹ coon¹³ Dios. 30 Joon jo cwoo^{2oo} faí³ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios coon¹³ 'e jmoo^{2oo} tsu Dios gacwoo¹³ⁱ 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a 'e liin¹ lawa coon²¹ sello tyi'naa' 'e liin^{1naa} tsá² tya'a ca jmü²¹² mi untiin¹³ in jmáa^{1a} 'e tiin¹³ 'naa'.

31 Tuu^{2uu} 'e 'láai² 'i¹-oo' coon¹³ 'e 'yá²-oo', coon¹³ 'e 'nii²¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'laa²¹ 'e 'oo^{1o} tó² tsá², coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e gó². Tuu^{2uu} jilaa²¹ 'e tsii²¹²-wúu^{1naa}. 32 Joon liin^{1naa} tsá² tyú¹, 'in 'wo²-tsi tya' tsá² la jaain²¹ la jaan^{21naa}. Jmaa^{2aa} feei¹-oo' la jaain²¹ la jaan^{21naa} jün¹³ la gajmaa^{1a} Dios feei¹-tsi tyii¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Cristo.

5

1 Tsu 'wii¹³ joon cwoliin^{1naa} tsá² 'in líi¹ la líi¹ Dios. Cwoliin^{1naa} lawa xuui²¹² tya'a 'in 'iin²¹²in. 2 Joon 'iin²¹²naa' 'in catyaa² jün¹³ la gali'in²¹²in Cristo jna' joon gajaain¹² 'ña'a lawa jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'in jngaai¹³ tsá² 'e cwo² tsá² Dios lawa coon²¹ fa¹ 'wii²¹² tyijna'. Joon 'yaa¹-tsi Dios coon¹³ 'e fa¹ do.

3 Pe 'naa', tsu 'wii¹³ líi^{2naa} tsá² tya' Dios jo cwoo^{2oo} lí² jün¹³ coon²¹ naa¹³ 'e foo^{13naa} tsamí² tya' tsá² xeei²¹, jon'gi sí^{13naa} la 'oo²¹ yaanaa' tya' 'in jmoo^{1o} la no. Jo jmoo^{2oo} doñi'ee 'e leei²¹ tsá². 4 Jo foo^{2oo} júu³ 'e un'leei²¹ tsá² yaai, si júu³ 'e jo 'ee to² tí¹ 'ee, si júu³ ngi¹ 'e gó² 'ee. Pe tyú²gi wa'a cwoo^{2oo} 'maai¹³ Dios. 5 Tsu nañi³ 'naa' 'e jo lí² tsataai²¹² tsá² li tyú² Cristo coon¹³ Dios to² 'in tsá² 'in fee¹ⁱ tsamí² jo mo cui² cwoo^{21o}, si jmoo^{1o} 'e leei²¹ tsá² 'ee, si 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹ 'ee (tsu lawa un'goo^{1o} tsá² dioses 'in gajmeei¹ tsá²

mo 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹). 6 Jo cwoo^{2oo} wa' coon²¹ tsá² 'naa' tóo² coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² tí¹, tsu Dios i'e² wúu¹ 'in tsá² 'in jmoo^{1o} jilaa²¹ 'e gó² lo, 'in jo nuu^{13u}. 7 Tsu 'wii¹³ joon jo uncaan^{21naa} coon¹³ on jün¹³xu.

8 La mo jéei¹ jo mo galicwii^{1naa} Dios joon lawa née^{1naa} li nuu²¹, pe nano sicaan^{21naa} coon¹³ Ña'ñu^{1u} joon lawa née^{1naa} li tí¹ 'yia²¹. Tsu 'wii¹³ joon ngii²ⁱⁱ la tíi² ngi¹ tsá² 'in née¹ⁱ li tí¹ 'yia²¹. 9 Joon 'e 'yia²¹ do jmoo^{1o} wa' seen²¹ tsá² 'in tyú¹, joongi wa' jmá¹ tsá² tyú² coon¹³ ruu²¹ⁱ joongi wa' jmá¹ tsá² 'e jai². 10 Cwoo¹³-oo' 'e cwoliñii²ⁱⁱ 'ee 'e 'yaa¹-tsi Ña'ñu^{1u}. 11 Joon jo cwotaan^{2naa} coon¹³ on 'ido 'in née¹ⁱ li nuu²¹ joon jmoo^{1o} 'e jo 'ee to² tí¹. Tyú²gi wa'a jmaa^{2aa} iliñi¹ tsá² 'e gó² jmoo^{1o} 'ido. 12 Tsu 'e jmoo^{1o} 'in tsá² do li 'uui²¹ cwoo^{1o} tsá² fa'ii²¹ wa'a faa²¹ tsá² 'ee 'e jmoo¹ 'ido. 13 Pe mo najøø² tsá² 'e gó² jmoo^{1o} 'in tsá² do coon¹³ 'e 'yia²¹ tya' Dios do, lí²-i liñi tsá² tyú² tsu 'e 'yia²¹ do jmoo^{1o} 'e ñi¹ⁱ røø²¹ 'ee lí¹. 14 Tsu 'wii¹³ joon jin²ⁱⁿ ni jí² tya'a:

'Nu, 'in cwúu²ⁱ, unjnaa²-o'o; joon ráan^{2un} jee²¹² 'li²¹², joon cwo¹ Cristo 'nu iseen^{21u} jee²¹² 'yia²¹ tya'a.

15 Jóøøø' xiaala ngii²ⁱⁱ cataain²¹ cataain²¹ coon¹³ tún² joon jo seen^{21naa} la seen²¹ 'in tsá² 'in jo ñii²¹²-tsi, líi^{1naa} tsá² jmü¹-tsi. 16 'E cwoo¹³-oo' jmaa^{2aa} 'e sá² jmoo^{21o} jee²¹² jmü²¹² no tsu 'e gó² jmoo^{1o} 'in catyaa². 17 Jo cwoliin^{1naa} tsá² bón¹! Cwoo¹³-oo' 'e li'øøi²¹-oo' 'ee 'iin²¹²in Ña'ñu^{1u} jmaa^{2aa}. 18 Jo ngi²ⁱⁱ to² 'iin¹ tsu caa^{21naa} jilaa²¹ 'e 'oo^{2oo} coon¹³ ca juncwii²¹ tyii¹ 'in ngi¹ la joon. Pe cwoo^{2oo} wa'a un'øøi²¹ Dios 'naa' coon¹³ 'in Espíritu Tyú² tya'a. 19 Síin^{13naa} la jaain²¹ la jaan^{21naa} coon¹³ salmos, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² 'e 'ø¹ tsá². Coon¹³ jilaa²¹ 'wa' pí³ tyii¹ 'øøøø' 'e jløø¹³ moo' joon un'goo^{21oo} Ña'ñu^{1u}. 20 Joon coon²¹ tøø² mo cwoo^{2oo} 'maai¹³ Dios tya' jilaa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo.

Xiiala jmoo^{1o} tsá² la 'oo²¹ ruui²¹ tsá²

21 Joon tsu 'wii'¹³ un'goo²¹oo' Cristo jmée¹³naa' yaanaa' tsá² 'in nuu'¹³ la 'oo'²¹ yaanaa' no.

22 Joon 'in tsamí² tya' tsá² 'ná¹ jmáa¹a nuu'¹³u to² tyu'² nuu'¹ tya'a 'wii'¹³ 'iin²¹²in jmáa¹a 'e 'yaai¹-tsi Ña'ñu'¹u'. 23 Tsu 'in ñuu'¹ tya'a do líi¹i mootyi² tya' tsamí² tya'a tsu la joon líi¹ Cristo mootyi² tya' 'in jai'² líi¹ 'ii. Joon Cristo do gajmaa¹a tiin¹³ 'in tsá² jai'² líi² 'ii. Joon 'in tsá² 'in jai'² líi² 'ii líi¹i lawa cuerpo tya'a. 24 Joon la jmoo¹o 'in jai'² líi² Cristo nuu'¹³u to² tyu'² Cristo la joon jon tsamí² 'ná¹ jmáa¹a nuu'¹³u jilaa²¹ to² tyu'² nuu'¹ tya'a.

25 Joon 'in tsañuu'¹ 'ná¹ 'iin²¹²in 'oo'²¹²o la gali'in²¹²in Cristo 'in tsá² 'in galijai'² líi² 'ii, joon gacwo'¹o Cristo juncwii²¹ tya'a 'wii'¹³ 'ii. 26 La lo-o gajmaa¹a Cristo 'e gauntyúu¹i 'in nijai' líi² 'ii tsaa² tya'a. 'E galityúu²mo coon¹³ jmí²¹ 'e gasaa¹i joongi coon¹³ júu³ tyú² tya' Dios. 27 Joon coon¹³ la joon lí² jaain²¹ Cristo tyani 'ña'a 'in jai'² líi² 'ii 'in 'ye'²gi 'áai¹; jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'e 'oo'¹gi jon'gi wa'a 'e gó² catyiaa²gi pe jmaai¹³ 'in tyúu¹mo jo 'ee si'naai²¹ tya'a. 28 Joon la joon 'in tsañuu'¹ 'ná¹ 'iin²¹²in tsamí² tya'a jiin¹³ la 'iin²¹²in cuerpo tya'a 'ña'a. Joon 'in 'iin²¹²in tsamí² tya'a la wa'a 'e 'iin²¹²mo 'ña'o. 29 Jiin¹³ jaain²¹ wa' 'eei¹ cuerpo tya' 'ña'a lí' jiin¹³ 'e unjí²o joongi un'øøi¹ 'ña'a. La joon jmoo¹o Cristo tya' 'in jai'² líi² 'ii, 30 tsu lawa cuerpo tya'¹o 'ii. Joon jna'o líi¹na' 'no³ tya' 'e cuerpo do, tsu 'wii'¹³ ngú¹ taan²¹²in joongi moo¹ taa²¹²i líi¹na' 'in líi¹ tsá² tya'a. 31 "Tsu 'wii'¹³ joon ituu²mo tsañuu'¹ sáa³ jmí²¹ joon iuncaain²¹ coon¹³ tsamí² tya'a joon 'in gáí¹ do ilin¹ lawa jaan²¹mo." 32 Coon²¹ júu³ 'uuin²¹ 'áai¹ 'elo pe fo³oo 'e faa²¹a 'e júu³ do cwáain¹ tya' xiiala líi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² 'in jai'² líi² 'ii. 33 Pe fuu²¹²uu 'naa' jon 'e 'ná¹ 'iin²¹²naa' jilee²¹naa' tsamí² tyii' la 'iin²¹²naa' yaanaa', joon 'in tsamí² do 'ná¹ un'goo¹o ñuu'¹ tya'a.

6

1 Joon 'in xuui²¹², tsu 'wii'¹³ jai'² líi²i, 'ná¹

jmáa¹a nuu'¹³u tsacøøi¹³ tya'a tsu la joon 'e tyú². 2 Joon 'e ley nifu 'e jéei¹ coon²¹ júu³ tyiin² 'e jin² la lo: "Un'goo²¹o ñu'²¹u coon¹³ saa²a 3 'e coon¹³ la joon 'e seen²¹un jløø¹³mo'o joon wóo² iní²i fu juncwii²¹ lo."

4 Joon 'naa', 'in líi¹naa' tsacøøi¹³ tya' xuui²¹² jo jmaa²aa' 'e tyá² 'nií²¹-tsi xuui²¹² tyii', pe 'e tyú²gi wa'a uncwaan²¹naa' coon²¹ tún² joon 'ee²ee' cwáain¹ tya' Ña'ñu'¹u'.

5 Joon 'naa', 'in jmoo¹o to² tya' tsá², jmaa²aa' nuu'¹³u ñi'fii¹i 'in taain²¹² juncwii²¹ lo. Joon lawa jmoo²oo' to² tya' Cristo jmoo²oo' to² tya'a coon¹³ 'e un'goo²oo', canii²mo 'e 'i¹-oo'. 6 Jmaa²aa' to² t^u²u la tsa'leei¹³ tya' Cristo jon' wa' jiin¹³ lí' jøø²naa' 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³on. Jmaa²aa' coon¹³ jilaa²¹ wa² pí³ tyii' 'e 'iin²¹²in Dios. 7 Jmaa²aa' to² tyii' 'e 'yaai¹-oo' lawa to² tya' Ña'ñu'¹u' jon' wa' to² tya' tsá². 8 Tsu ñi³ 'naa' 'e la jaain²¹ la jaain²¹ 'i'ii²¹i tya' Ña'ñu'¹u' jiin¹³ la 'e tyú² 'e nigajmaa¹a si jmoo¹o to² tya' tsá² si jmoo¹o to² tya'a 'ee.

9 Joon 'naa', 'in líi¹ ñi'fii²¹² tsá², coon²¹ røø²¹ jmaa²aa' la jmoo¹o 'ido, jo toon²oon' fo¹-tsi. Cwotii¹³-oo' 'e 'in Ña'ñu'¹u' 'in tyiin¹ ñu'fú² 'in tyu'² to² 'in tsá² do tyu'²u to² 'naa' jon. Joon canii²mo líi¹ tsá² tyaní¹i, jo 'ee sisi¹i tsá².

'E cwoo¹o 'in Espiritu Tyú² tya' 'in jai'² líi² Dios

10 Joon nano tsaru¹u', tá² teen¹-oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu'¹u' joon coon¹³ jilaa²¹ 'waa²¹ pí³ tya'a. 11 Joon lawa tyi² 'láa² 'láai² nii² ñi³ 'e un'øøi²¹ yaai la joon jon 'naa' 'ná¹ çí²h' lawa ñi³ tya' 'láa² 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e tá² táain¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ tajuu²¹ tya' 'in líi¹3. 12 Tsu jo 'e tñi²¹ jna' coon¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ pe tñi²¹ jna' coon¹³ 'in espíritu gó² 'in tyu'² to² tya'cwii²¹. Tñi²¹ jna' coon¹³ 'in tyiin²gi, joongi 'in 'oo¹o to² wa'a tyu'²u to² 'e juncwii²¹ lo 'e 'í¹ lí' nuu'²¹. 13 Tsu 'wii'¹³ joon çí²h' ñi³ tya' 'láa² icwo² Dios 'naa' 'e coon¹³ la joon tá² lí² táain¹-oo' mi tí¹ jmí²¹² 'e gó². Joon mo gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e ilí², joon tá² taain¹-oo'. 14 Tá² téin¹-oo' coon¹³

'e jai² si'ñũ¹ tuu¹uu' lawa coon²¹ loo²¹
 'nũ¹ tu²u tya' 'láa². Joon lawa coon²¹ ñi³
 'e toon¹on 'láa² ni tsí¹ jmaa²aa' 'e 'yaai¹-tsi
 Dios coon²¹ tøø²mo. ¹⁵ Joon tyá²aa' tyú² tyii'
 'e cwoo²oo' 'e júu³ tyú² tya' xiiala seein²¹
 tsá² tyú² coon¹³ Dios la tyá² 'láa² tyú² mo
 'ø¹²ø mí¹i. ¹⁶ La joon 'e jai² cwoliin¹naa'
 'e lí¹ lawa coon²¹ 'mojmó² 'ú²xũ 'e saan²¹a
 'láa² 'e 'ii¹i tyani¹i 'e coon¹³ 'e joon lí² dúu¹ũ
 jilaa²¹ sii² sũũn²¹ tya' li² 'e coo²¹ tya' 'in
 'lii¹³. ¹⁷ Joon toon²oon' tyí²ii' lawa coon²¹
 lootyí² tya' 'láa² 'e nigajmaa¹a Dios tiin¹³
 'naa'. Joon lawa coon²¹ ñi³ cwaa²¹ lí¹ 'e
 júu³ tyú² tya' Dios 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú²
 'naa'; soon²oon' tá². ¹⁸ Joon coon¹³ jilaa²¹
 'e jmoo²oo' foo²oo' júu³ tyú², mí²ii' tyani
 Dios coon²¹ tøø²mo coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu
 Tyú². Joon la joon lí²ii' jmaa²aa' jo tũ²oo';
 foo²oo' júu³ tyú² tya' jileei²¹ 'in jai² líi²
 Dios. ¹⁹ Mí²ii' jon 'wii²¹² tyiajna 'e cwo¹o
 Dios jna jilaa²¹ júu³ 'e fo³oo. Mí²ii' 'wii²¹²
 tyiajna 'e jo 'goo²¹oo ijmaa¹³ jna tsá² júu³ 'e
 júu³ 'uuin²¹ do tya' xiiala jmoo¹o Dios tiin¹³
 tsá². ²⁰ Joon Dios gasii¹in jna wa'a jmáa¹³aa
 tsá² júu³ 'e júu³ tyú² lo; joon 'wii¹³ 'e júu³
 tyú² lo 'yuu²na 'nũñi³ nano. Mí²ii' tyani Dios
 wa'a cwo³ jna tsá² 'e júu³ tyú² lo jo 'goo²¹oo
 jiin¹³ la tí²na jmáa³aa.

Júu³ li gatséi¹

²¹⁻²² Sí³na 'in Tíquico lo jee²¹² 'naa' 'e
 jma²a 'naa' júu³ xiiala seen²¹na, 'e coon¹³ la
 joon lí² tyá²-oo'. Joon 'in Tíquico lo jaain²¹
 tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na 'ái¹ joon nigajmaa¹a
 to² tya' Ña'ñũ¹u' coon²¹ tún². 'Ii ijma²a
 'naa' júu³ xiiala tsangi³na joongi jilaa²¹ 'e
 jmóo³oo.

²³ Mí³ii tyani Dios 'wii¹³ tya' jileei²¹
 tsaru¹u' wa'a seein²¹ 'ido tyú² tyani
 Dios joon wa'a cwo² Dios Jmii²¹ coon¹³
 Na'ñũ¹u' Jesucristo 'ii 'e 'iin²¹²mo ruu²¹;
 coon¹³ 'e jai² líi². ²⁴ Cwauncwaai³ Dios
 jileei²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in Ña'ñũ¹u' Jesucristo,
 'in jo tyéi¹ 'e 'iin²¹²in 'ido. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i tsá² 'in néei¹ Filipos

Poo² taain²¹² 'nũñi³ joon sii¹ in jí² tya' 'in jai² líi² Cristo néei¹ fuu²¹ Filipos

1 Poo² coon¹³ Timoteo sii¹ in 'e jí² lo. Jna'oo'o líi² na'a tsá² jmoo¹ o to² tyá² Jesucristo. Sii² na'a 'e jí² lo tíi² jilee²¹ naa' 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Filipos. Sii² moo'o 'e jí² lo jon tya' 'in tyá² to² 'naa' coon¹³ tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyá² to² do. Tsá² tya' Dios 'naa' joon nisicaan²¹ naa' coon¹³ Cristo Jesús. 2 Cwounywaai¹³ Dios 'naa' joon cwocwoo¹ Nũ¹ 'u' Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñũ¹ 'u' Jesucristo 'e seen²¹ naa' tyá² -u.

Poo² faa²¹ a júu³ tyá² tya' 'in jai² líi² Ña'ñũ¹ 'u'

3 La coon²¹ naa¹³ mo tíi¹³ -tsii 'naa' cwo³ oo 'maai¹³ Dios tyiia. 4 Mo fo³ oo júu³ tyá² mí³ ñi tyani Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tyii' 'e jløø¹³ moo. 5 Cwo³ oo 'maai¹³ Dios 'e ca jmii²¹² li ga'naai²¹² 'wii²¹² la joon jon ca li no nigajmoo² oo' to² caan² mo coon¹³ jna'a 'e cwo²¹ o' júu³ tyá² tya' Dios. 6 Cwo³ oo 'maai¹³ Dios joon ní³ oo, jo cu² -tsii coon¹³ Dios 'in ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹ o coon²¹ to² tyá² jee²¹² 'naa', 'ii ijmaa¹ gi la ngó¹ 'naai¹³ ca tí² jmii²¹² mi cwéei¹ Ña'ñũ¹ 'u' Jesucristo. 7 Áa¹ mo tyá² 'e 'i¹ -tsii la no 'wii¹³ 'naa' tsu 'áa¹ mo 'iin²¹² na 'naa' tsu 'wii¹³ niga'ii¹³ mo' ca ní³ mo fo'feei¹ tya' Dios. Joon xafiin¹³ 'úu³ na 'nũñi³ joongi xafiin¹³ isiin¹³ na tyani tsaa² to² líi¹ un'øø¹ moo 'e júu³ tyá² tya' xiiala itiin¹³ tsá². Siin¹³ moo 'ñii'a 'e júu³ jai² 'e júu³ lo. 8 Ñi¹ Dios xiiala 'iin²¹² na jilee²¹ 'naa' la 'iin²¹² in Jesucristo 'naa'. 9-10 Mi fo³ oo júu³ tyá² mí³ ñi tyani Dios 'wii²¹² tyii' 'e ili'iin²¹² gi' Dios coon¹³ tsá². Mí³ ñi jon icwó² Dios 'e 'øøi²¹ gi-oo' joon 'e lijmi¹ gi-oo' 'e liñi² ii' jmaai¹³ 'e tyá² gi. Tsa la joon jo 'leei²¹ gi' tyani tsá². Joon jiin¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² ñi² gi' mi cwéei¹ Cristo Jesús. 11 Joongi mí³ gi' 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesucristo ijmaa² aa' jilaa²¹ 'e tyá² joon coon¹³ 'e

tyá² jmoo² oo' iun'goo¹ tsá² Dios Jmii²¹ joon ifaa²¹ a júu³ tyá² tya' Dios Jmii²¹.

Juncwii²¹ tyiia 'e tya' Jesucristo jon

12 Tsaru¹ u', 'iin²¹² na 'e liñi² ii' 'e jilaa²¹ 'e ningii³ na gauncoon¹³ on tyiia joongi gauncoon¹³ on tya' 'in catyaa¹² 'e cwo²¹ o' o' 'e júu³ tyá² tya' xiiala itiin¹³ tsá². 13 La joon ce jilee²¹ 'láa² 'in néei¹ inũ tya' røøi¹³ joon jilee²¹ 'in catyaa¹² ñi¹ o' 'e siin¹³ na 'nũñi³ 'wii¹³ 'iin²¹² na júu³ tya' Cristo. 14 Joon mo galiñi³ tsaru¹ u' 'e 'yúu³ na 'nũñi³ xiia²¹ jo jilee²¹ mo gatyaa¹ -tsi cwo² júu³ tyá² tya' Dios jo 'ee 'goo²¹ o, jo 'ee-gi cu² -tsi coon¹³ Ña'ñũ¹ 'u'.

15 'E ja² mo, seen²¹ mo 'in líi¹³ 'in cwó¹ júu³ tya' Cristo tsiwúu¹ i, 'noo¹ o 'mii¹³ pe 'in líi¹³ gi cwo¹ o júu³ tyá² 'e jløø¹³ mo. 16-17 'In tsá² do cwo¹ o júu³ tyá² tsa 'wii¹³ 'iin²¹² mo jna. Ñi¹ o 'ido 'e Dios gasii¹ in jna lo 'e un'øø¹ moo 'e júu³ lo. 'In catyaa¹² gi do cwo¹ o júu³ tyá² tya' Cristo la 'øøi²¹ -tsi yaai 'yu to² jmoo¹ o móo³ gi wúu¹ tsi 'nũñi³. Jon' jai² to² ngii¹ i. 18 Jo ñi³ ii 'ee 'e lí² do, jna-a, jløø¹³ moo ngóo¹ 'naai¹³ cwo¹ o júu³ tyá² tya' Cristo. Jløø¹³ moo mo cwo¹ tsá² júu³ tya' Cristo 'wii¹³ 'iin²¹² mo Ña'ñũ¹ 'u'. Jløø¹³ moo jon mo cwo¹ tsá² júu³ tya' Cristo xafiin¹³ jon' jo² 'iin²¹² in Cristo tsa coon¹³ la joon inúu² u tsá² júu³ tya' Cristo.

Joon ilijløø¹³ moo 19 tsa ñi³ oo 'e coon¹³ júu³ tyá² tyii' joongi coon¹³ 'e uncoon¹³ icwó² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios jna ilaa²¹ moo. 20-21 Jiin¹³ 'e 'iin²¹² na ijaan¹ gi jo cwoli¹ i lí² na, joon lí² -i fo³ oo jo 'e cu² gi -tsii jiin¹³ la nifo³ oo la joon ifo³ oo tún¹. Iin²¹² na un'góo³ oo Jesucristo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo³ oo. Jo 'e lí² xafiin¹³ wa'a jin³ iin si najúun³ na 'ee. Tsa wana táan³ na jiin²¹ iin la jiin²¹ Cristo si ni'lí³ na 'ee 'e nisáa¹ mo joon tyiia. 22 Pe wana táa² mogii juncwii²¹ jmáa³ gi to² la ngóo¹ 'naai¹³ 'e cwóo³ oo júu³ tyá² tya' Dios. Jo ñi³ ii 'ee ijmaa³ aa, 23 'ái¹ tyáan² to² tyiia la ji tún² 'ii¹³. Coon²¹ líi² na 'e jmee²¹ gi tyiia 'e júun³ na joon nii¹³ na ninii²¹² ii coon¹³ Ña'ñũ¹ 'u'. 24 Pe coon²¹ 'elo jmee²¹ gi tyii' 'e taan²¹² mogii juncwii²¹ lo. 25 Niliñi³ mo -tsii itaan²¹² mogii juncwii²¹

coon¹³ 'naa' 'e uncoon¹³oon 'naa' 'e liñi²gii¹ 'e taan²¹²naa' 'e jløø¹³moo' coon¹³ júu³ tyú² tya' Cristo. 26 Tsu icwaa¹³moo jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ingi²ii' jløø¹³moo' coon¹³ Cristo joon unfee¹gii' Cristo.

27 Cwoo¹³-oo' 'e ngi²ii' jiin¹³ la tii² ngi² tsá² 'in jai² líi² Cristo tsu la joon xufiin¹³ yajøø³na 'naa' si wíin² taan²¹²na 'e inúu³oo xiiala ngóo¹ 'naai¹³ seen²¹naa' tá² taain²¹²-oo'. Caan²mo ngi²ii' cwoo¹oo' júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá². 28 Joon jo foo¹³naa' wana 'in 'iin²¹²in toon²¹ fo²-oo' 'in 'eei¹ 'naa'. Tsu coon¹³ la joon iliñi¹ 'in 'eei¹ 'naa' 'e tsalín² li 'ii²¹ pe 'naa'gii' cwollín²naa' fu ñufú². Joon Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'elo. 29 Joon jon' wa'a jiin¹³ 'e jo² líi²naa' Jesucristo pe Dios cwo¹o 'naa' 'e wúu¹ móo²oo' 'wii²¹² tya' Jesucristo. 30 Móo¹³-oo' ngii²¹i' jmoo²¹o' caan²mo. Ñí²oo' jilaa²¹ wúu¹ ni-moo²¹²oo. Joon la no núu²oo' 'e wúu¹ móo³oo. Joon 'naa' itsangi²naa' la joon.

2

Xiiala líi¹ Jesucristo mo jó¹ juncwii²¹ joongi jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a

1 In cáan²na' tsu 'wii¹³ ja²mo líi²na' Jesucristo joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' cwóo¹³o' pí² yiia', joongi cwóo¹³o' fo'fee¹ ru¹u'. Nigajmoo²¹o' to² caain²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. Ningalii²¹i' 'e fúu² líi²na'. 2 'Wii¹³ joon 'naa' jmóo²oo' 'e jløø¹³moo 'e naseen²¹moo' 'e tyú². In caan²moo' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²moo' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Jløø¹³moo wana 'e seen²¹naa' 'e coon²¹ 'e 'i¹-oo'. 3 Jo jmaa²aa' wa 'iin²¹²naa' 'e sáai² tyii' jon'gi 'e jmaa²aa' jloo³. Jméé¹³naa' yaanaa' tsá² coon²¹ tún². Tyíin²gi 'e 'i¹-oo' cwáain¹ tya' 'in catyaa² do lagi yaanaa'. 4 Jo jmaa²aa' wa'a jiin¹³ 'e tyú² tyii' yaanaa', 'ná²-a jmaa²aa' 'e tyú² tyii' ce jilee²¹mo.

5 Tyíin²mo 'e 'i¹-oo' la li 'e gai¹-tsi Cristo Jesús. 6 Tsu xufiin¹³ Dios 'ii jo fúu² galíi²i 'ña'a. Jo gajmaa¹a jiin¹³ 'e tii² jmáa¹a tsu 'wii¹³ Dios 'ii. 7 Joon gatyaa¹a caa¹mo jilaa²¹ 'ii²¹ 'ya² tya'a, joon ga'íi¹ lawa jaain²¹ tsá² ti' tsá². Joon gaunjii²¹ tsá²

seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. 8 Joon líi¹i jaain²¹ tsañuu¹ joon ga'ii²¹mo jo 'ee fa'ii²¹ líi²i 'e ijúuin² tsaa¹ crúu¹³. 9 'Wii¹³ joon gacwo²o Dios Jmii²¹ 'ii to² fee¹gi la jee²¹² jilee²¹. Joon gacwo²o 'ii 'e sii²¹ Cristo Jesús. Joon 'e sii²¹ do 'e joon 'e tyíin²gi la jee²¹² jilaa²¹. 10 Tsu jiin¹³ coon²¹ moon²ni² tsá² jo sá² wa'a jo juui¹³ tyaní¹i mo núu²uu 'e sii²¹ 'in no Cristo Jesús, xufiin¹³ 'in taain²¹² ñufú² si 'in taain²¹² juncwii²¹ lo 'ee, si 'in najóin¹ 'ee. 11 Joon coon¹³ la joon ijmá¹ jilee²¹ tsá² júu³ 'e Jesucristo líi¹i Ña'ñu¹u'. Coon¹³ 'e la joon iuntyú¹mo Dios Jmii²¹.

'In jai² líi² Jesucristo 'ná² uncoon¹³ 'in catyaa² ilicwii¹mo jon Jesús

12 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u', 'in 'iin²¹²na, galinuu¹³oo' júu³ tya' Dios mo gataan²¹²na jee²¹² 'naa'. Jmaa²gii' núu¹³uun' la ngóo¹ 'naai¹³ xufiin¹³ jo ngi³ii jee²¹² 'naa'. Cwoo¹³-oo' untiin¹³naa' jilaa²¹ júu³ 'e 'iin²¹² Dios lí² jee²¹² 'naa'. Jmaa²aa' coon²¹ ce tún². Jmaa²aa' cu²-oo' yaanaa'. 13 Tsu cwo²o Dios 'naa' 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa' joongi uncoon¹³o 'naa' ilí²ii' jmaa²aa' jiin¹³ la lí² 'e 'iin²¹² Dios.

14 Jmaa²aa' jilaa²¹ 'e 'ná² jmaa²aa' 'e tya³-oo' jon'gi wa'a 'e jo cwoo¹oo' júu³ ruu²¹naa'. 15 Coon¹³ la joon jo lí² cwo² tsá² 'naa' tsaa, jogi lí² wa'a jin² tsá² 'e jo untiin¹³naa' 'e jo²o líi²naa'. Li' la cii¹³i 'e lí² nogi ilíin²naa' jóon¹ Dios Jmii²¹. Jo 'in 'leei²¹naa' xufiin¹³ taan²¹naa' jee²¹² tsá² 'líi³, tsá² 'in jo tsáa¹ ngi¹. Ijná² joo²¹ 'naa' jee²¹² 'ii lawa jaain²¹ núu¹ 'ii²¹ juncwii²¹ mo nuu²¹. 16 Ngí²ii' la ngóo¹ 'naai¹³ cwoo¹oo' tsá² júu³ tyú² tya' Dios tsu joon cwoo¹o Dios juncwii²¹ tya' tsá² coon¹³ 'e júu³ no. Tsu la joon mi jó² Jesucristo joon jløø¹³moo coon¹³ 'naa'. Jløø¹³moo tsu ñí³oo 'e jo ti² gagoo²¹²oo jee²¹² 'naa' jon'gi jo ti² to² gajmaa³aa jee²¹² 'naa'. 17 Joon xufiin¹³ 'ná² júun³na 'e uncoon¹³oo 'naa' ijmáa³gii jiin¹³ la to² tyú² Dios. Joon ilijløø¹³moo coon¹³ 'naa'. 18 Joon la joon 'iin²¹²na 'e jløø¹³moo' coon¹³ jna.

Xiiala líi¹ Timoteo coon¹³ Epafrodito

19 'I¹-tsii wa'a icwó² Ña'ñu¹'u' Jesucristo isí²na Timoteo 'e jajó²i 'naa'. Tsu joon ilijl³oo mi liñi³ii xiiala seen²¹naa'. 20 Jiin¹³ 'ii-o 'i¹-tsi la li 'e 'i¹-tsii cwáain¹ tyii'. Joon 'e la ja²mo cu²-tsii'i xiiala seen²¹naa' coon¹³ 'e tyú² tyii'. 21 Jileei²¹ catyaa² 'noo²¹on jiin¹³ 'e tyú² tya'a yaamo, líi²i 'e jo 'ee cwáain¹ tya'o 'e júu³ tya' Jesucristo. 22 Pe ñi³oo xiiala líi¹i Timoteo, tsá² tyú²-tsi 'ii. 'Áa¹mo nigauncoon¹³ jna cwó¹³o' júu³ tyú². Lawa'a yuun²¹ tyiia-oo 'ii. 23 Joon 'i¹-tsii isí³na Timoteo jajó²i 'naa' mi liñi³ii xiiala ngó¹ seenna. 24 Líi²na 'e Ña'ñu¹'u' icwó² wa'a yajó²na 'naa' la jmoonoo.

25 Pe la joon jon líi²na 'ná² síi²na jon 'in tsaru¹'u' Epafrodito 'in gasiin¹ 'naa' iuncoon¹³ jna jilaa²¹ jmaai¹ to² tyiia. Nigajmoo²¹o' to² caain²¹ coon¹³on coon¹³ jilaa²¹ fa¹'i³ 'e seen²na'a. 26 'Áa¹mo gali'in²¹²in jajó²i 'naa' tsu cu²-tsi tyii' tsu ñi¹o 'e ñi²ii' júu³ 'e tsaa¹³o. 27 'E ja²mo galitsaa¹³a Epafrodito do, la mo júun¹mo pe Dios galifeei¹-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon jon'gi wa'a jiin¹³ tya' 'ii pe cagi 'wii²¹² tyiia 'e jo galifee¹gi fa¹'i³-tsii 'e seen²na. 28 Tsu 'wii¹³ joon isí³na Epafrodito tsu joon lí² jl³oo' mi máa¹naa' 'ii tún¹. Coon¹³ la joon jo cu²gi-tsii tyii' mi liñi³ii 'e taain²¹ jee²¹² 'naa'. 29 Mi tyí¹a no 'ii¹³naa' 'ii 'e jl³oo'naa' lawa jaain²¹ ruu²¹mo' 'in jai² líi² Ña'ñu¹'u' Jesucristo. Joon cwoli'in²¹²naa' jileei²¹ catyaa² 'in líi¹ la líi¹ 'ino. 30 Coon²¹ xu³ jo gajúun¹in 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Jesucristo. Ga'ii²¹ fu¹ ngó¹ li 'ii²¹ fo² 'áai¹ tya'a 'e jmáa¹a to² tyani³ii 'e jo lí² jmáa² 'naa' yaanaa'.

3

In la jai² jóon¹ Dios 'in un'goo²¹o Dios Jmii²¹

1 Tsaru¹'u', cwoli²du' doñi'ee lí² jl³oo'naa' jmaa²aa' tsu tsá² tya' Ña'ñu¹o' 'naa'. Tya jna-a jo 'ee untyí² wa'a fo³oo tún¹ la lí² 'e nifo³oo ni jí² 'e nisí²na tsu 'áa¹mo tyiin² tyii'. 2 Un'oo¹ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'in tsá² jmoo¹o 'e gó², 'in jmoo¹o lí² sii²¹ circuncisión tya' tsá². Jna-a unsii²¹ 'in tsá² do

“tsii²¹”. 3 'In tsá² do jin²in 'e coon¹³ 'e lí² jmoo¹o no 'e líi¹na' jóon¹ Dios. Pe jo jo² la jin²in. 'Elo-o 'e júu³ jo²: 'In tsá² 'in un'goo²¹ Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios líi¹ jóon¹ Dios. Jna'o' 'in la jai² jóon¹ Dios Jmii²¹. Saan²¹an' 'e jl³oo' mo' tsu Cristo Jesús galáa²mo jna' joon cu²u-tsi' coon¹³ 'e lí² ngii¹i jma²i tsá². 4 Wa lí² 'i¹-tsi tsá² 'e jóon¹ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' 'e lí² jmoo¹o tsá² 'e joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí²gi la lí³ii jna tsu tsai' tsá² Israel jna. 5 Mo gati² jñá² jmii²¹² 'e ngaa¹³ii joon galí¹na 'e lí² circuncisión do. Coonti líi¹na jún² tsá² Israel tsu 'líi²¹² tsaun'áai¹ tyiia sii²¹ Benjamín joon jileei¹³ tsacoo¹³ tyiia 'in ngaa¹³i Israel 'i. Ga'oo¹tsii²¹ ley tya' Moisés la 'oo¹tsi tsá² tya' fariseos. 6 Gajmáa³aa ce caain²¹-tsii 'e ley do. Joon gasaan²¹mo 'in jai² líi² Cristo taa²¹na 'ii 'ñañi³. Gajmáa³aa la to² tyu² ley tya' Moisés ce jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jmá¹ tsaa² tyiia. 7 Jilaa²¹ 'elo ca la jeei¹ 'áa¹mo tyíin² tyiia pe la no jo 'ee tyíin²gi coonti tyiia 'wii¹³ tya' Jesucristo. 8 Pe jilaa²¹ 'e la mo i'oo³oo do gatú³u li' caa²¹mo tsu 'i¹-tsii jo 'ee tyíin² jiin¹³ xu³ mo gauncii¹ la tyíin² mo galicwii¹in tsá² Jesucristo lawa'a Ña'ñu¹'u'. Joon 'wii¹³ Jesucristo ga'in²mo jilaa²¹ 'elo joon jmoo³-oo cwáain¹ lawa tyi¹-i tsu 'iin²¹²na 'ii¹³na jilaa²¹a 'e cwo² Cristo jna. 9 Joon 'iin²¹²na 'e tye¹ Dios jna 'e licaa²¹na coon¹³ Cristo jon' wa' 'wii¹³ jmóo³oo 'e tyú² jiin¹³ la to² tyu² ley do pe tsu 'wii¹³ Dios gauntyú¹mo jna 'wii¹³ ja²mo líi²na Jesucristo. Tsu tyú¹mo tsá² tyani Dios jiin¹³ wii¹³ ja²mo líi² Cristo. 10 Cristo gajiin¹in jee²¹² 'líi²¹² 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. Joon 'iin²¹²na 'e cwo²o Dios Jmii²¹ jna jon 'e taan²¹²na juncwii²¹ coon¹³ 'ii²¹ do 'e gajmaa¹a jiin¹in Cristo. 'iin²¹²na móo³oo wúu¹ la gani²¹ 'ido wúu¹. 'iin²¹²na 'e taan²¹²na juncwii²¹ 'e 'i-tsii la li 'e ga'i¹-tsi Jesucristo la mo gajúuin¹ cwáain¹ tya' tsá² taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹. 11 'iin²¹²na jmáa³aa jilaa²¹ 'elo wa'a lí¹ii jon jin¹in jee²¹² 'líi²¹² la gajiin²¹ 'ii-o.

'Áa¹mo cwo²-tsi Poo² untiin¹³in jiin¹³ la

to² tyu² Dios

12 Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e nigauntiin¹³mo Dios jmeei¹ jna jiin¹³ la 'iin²¹²in, jon'gi 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' 'e seen²na jiin¹³ la 'e fo³oo nota. Pe jmaa³gi la ngoo¹ 'naai¹³ 'e ilin²na la joon. Tsu 'wii¹³ joon Jesucristo gatø²ø jna ilin²na tsá² tya'a nifu. 13 Tsaru¹u, jo fuu²¹²uu 'naa' wa'a nigauntiin¹³na jilaa²¹, pe la no ngoo¹ 'no² jmoo³oo 'e 'in²mo-tsii jilaa²¹ 'e nijmaa³aa la jeei¹ joon cwo³oo pi³ 'ñii'a 'e untiin¹³na jilaa²¹ 'e 'ná² jmaa³aa nifu. 14 Iin²¹²na untiin¹³na joon coon¹³ la joon iuntiin¹³mo Dios Jmii²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in cwáain¹ tyiia 'wii¹³ Jesucristo. Joon 'iin²¹²in Cristo cwo²o jna 'e nii¹³na ninii²¹²ii coon¹³on ñu¹fú².

15 Joon tya' jileei²¹ tsá² 'in la jai² líii² júu³ tya' Dios joon jmoo¹-o tyiin² 'áa¹mo 'e 'i¹-tsi la no. Joon wana 'i¹-oo' 'e xiia²¹ joon Dios ijmaa¹a 'øøi²¹-oo' 'elo. 16 Pe 'elo 'áa¹mo tyiin² jmoo²¹o'. 'Ná²-a 'i¹-tsi, la joon jon 'ná²-a ngii²¹' tyani tsá² jiin¹³ la niga'øøi²¹-tsi' júu³ tya' Dios.

17 Tsaru¹u, jmaa²aa' la jmoo³oo, joon tyáan²aan' cwáain¹ 'in jmoo¹o la jmoo²¹o'. 18 Nifuu²¹²oo 'naa' láai² naa¹³ joongi ifo³oo tún² ca 'e la xuui²¹²-tsii 'e fúu¹mo 'in jin² 'e jo²o líii² júu³ tya' Jesucristo pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o la mo 'ee²¹mo júu³ tyú² do 'e jin²in 'e nijuun¹mo Jesucristo tsa² crúu¹³ 'wii²¹² tyi'. 19 Joon li tséi¹ i'in²mo 'in líii¹ la joon. Un'goo¹-o 'ido wa'a lisá² jiin¹³ 'e la 'iin²¹²mo 'e 'íi¹³ lawa'a 'e un'goo²¹o Dios. Tsu joon 'e jløø¹³mo 'e 'íi¹³ lawa 'e fa'ii²¹ líi²i. Canii² 'e 'i-tsi jiin¹³ 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹. 20 Pe 'in 'íi³mo jna 'ñu¹fú² joon sijáan³o' 'e ñu¹fú² ijó² 'in jmá¹ tiin¹³ jna' 'in sii²¹o Ña'ñu¹u' Jesucristo. 21 Coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e 'oo¹o iunsi²mo cuerpos tyi' ijmaa¹a lawa cuerpo tya'o 'e 'ya²gi 'áa¹mo. Coon¹³ 'ii²¹ joon tyu²o to² jilaa²¹ 'e sá² jmaa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in.

4

Jløø¹³naa' jmaa²aa' tyani Ña'ñu¹u'

1 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, tá² siin²naa' yaanaa' tyani Ña'ñu¹u'. 'Áa¹mo

'iin²¹²na 'naa' joon 'áa¹mo 'iin²¹²na jóø²na 'naa'. 'Naa'oo' jmoo²oo' jløø¹³na. Joon 'naa' ilin²naa' lawa corona tyiia mi cwéei¹ Ña'ñu¹u'.

2 Mi³ii tyani Evodia, la joon jon tyani Síntique wa'a cwo¹³si¹³mo róø² lawa ruu²¹mo 'in jai² líii² Ña'ñu¹u'. 3 Joon 'ñu, tsaru¹u' 'in nijmaa³aa to² caain²¹ coon¹³ lawa cajmuui¹ joo²¹ 'iin¹ 'in 'ñúui¹³, mí³ii tyani²¹ uncoon¹³ 'on 'in tsami² ru¹u' do. 'Ii gauncoon¹³o jna cwo²¹o' júu³ tyú² tya' Dios tya' 'e tiin¹³ tsá². Coon²¹ caan²¹mo gacwo²¹o' 'e júu³ tyú² do coon¹³ Clemente coon¹³ 'in catyaa² do. Joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a xiiala sii²¹ jileei²¹ 'ii.

4 Jmaa²aa' jløø¹³naa' tyani Ña'ñu¹u' coon²¹ tóø²mo. Fo³oo tún², jløø¹³naa' jmaa²aa'. 5 Cwolicwii¹mo tsá² 'naa' 'e 'wo²-oo'. Ti li cwéei¹mo Ña'ñu¹u'.

6 Jo jmaa²aa' cu²-oo' ce jiin¹³xu, li' cii¹³ii jmaa²aa', mí²ii tyani Dios Jmii²¹ tya' jilaa²¹. Fáa¹³aa' júu³ tyú², cwóo²oo' 'maai¹³ Dios jon. 7 Tsu joon icwo²o Dios 'naa' 'e seen²naa' tyú² la li 'e seen²¹ 'ña'a. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² wa ilí² 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e tyú² seen²¹ Dios, tsu 'e tyú² do 'e fee¹gi 'e jo 'in cwéei¹ 'øøi²¹-tsi. Tsu 'e tyú² do iun'øøi¹ almas tyii' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-oo' tsu 'wii¹³ jai² líi²naa' Cristo Jesús.

'Í²-oo' jmai² 'e tyú²

8 Coon²¹gi 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', 'í²-oo' jilaa²¹ 'e jai², joongi jilaa²¹ 'e tyú², coon¹³ jilaa²¹ 'e róø². Jo 'i¹-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e un'leei² tsá² yaai. 'Í²-oo' jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ ifaa²¹ tsá² 'e tyú². 'Í²-oo' jiin¹³ 'e tyú²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e cwóo²oo' 'maai¹³ Dios.

9 Untii²naa' yaanaa' jilaa' ga'e³ee 'naa' joon jmaa²aa'. Jmaa²aa' jilaa²¹ jiin¹³ la ganúu²uu' 'e nifo³oo coon¹³ jilaa²¹ 'e gañi²ii' jmoo³oo. La joon 'in Dios 'in cwo² 'naa' 'e tyú² seen²naa' ingi¹ caain²¹ coon¹³ 'naa'.

'E gacwo¹ 'in seen²¹ fuu²¹ Filipos gauncoon¹³on Poo²

10 Jløø¹³na 'áa¹mo tyani Ña'ñu¹u' mo galiñii² 'e gati²-oo' jna tún¹. Jo 'iin²¹²na

fo³oo 'e ga'ín¹-oo' jna pe jo mo gauntyí²
fu wa'a 'e uncoon¹³ 'naa' jna. ¹¹ Jo
fuu²¹²uu 'naa' wa' mo 'in tyéen¹³na jmií²¹².
Tsu nilitií²¹moo xiiala itaan²¹na juncwii²¹
jløø¹³moo coon¹³ 'e x_u 'e 'óo³oo. ¹² Niñi³oo
xiiala li mo tañií² tsá² la joon jon ñi³oo wa'a
mo 'óo³oo sái²x_u. Nilitií²¹na xiiala taan²¹na
'e 'yaaí²¹-tsii 'e røøi² tu¹³uu si 'e un'áa³na 'ee.
Jløø¹³moo coon²¹ tøø²mo wa'a mo 'óo³x_{uu} la
joon jon wa'a mo jo 'ee sá² tyiia. ¹³ Lí²-i
jmáa³aa doñi'ee ts_u Jesucristo cwo²o jna
wa² pi² tyiia. ¹⁴ Pe 'naa' 'e tyú² gajmáa²aa'
tyiia mo gauncoon¹³oon' jna coon¹³ faí² 'e
seen²na.

¹⁵ Joon ñi²oo' 'e jiin¹³ 'naa' tsá² seein²¹
fuu²¹ Filipos gauncoon¹³oon' jna mo
gajú³uu Macedonia nifu, nicwó³oo júu³
tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Jiin¹³ 'naa'oo'
jee²¹² jileei²¹ 'in nijai² líi² Jesucristo
gacwóo²oo' jna 'e jmaai¹ to² tyiia ts_u 'wii¹³
nicwó³oo júu³ tyú² jee²¹² 'naa' 'e ni'ii¹³naa'.
¹⁶ Ts_u la 'ii²¹² 'e taan²¹na fuu²¹ Tesalónica
gauncoon¹³oon' jna cafu líi¹gi tya' jilaa²¹ 'e
tyée¹³na. ¹⁷ Jon' wa'a 'i¹-tsii jiin¹³ 'e 'ii¹³na,
pe jiin¹³ 'e 'iin²¹²na 'e li'óo²oo' líi¹gi cwáain¹
tyii' tyani Dios Jmii²¹. ¹⁸ Ni'ii¹³moo jilaa²¹
ca gasaai²gi. Coon¹³ 'e gasii¹naa' coon¹³
Epafrodito 'óo³oo 'láai²gi. 'E gasii¹naa' do
tyiia lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tyani Dios, lawa
sún² jmafuu²¹ 'áai¹. Joon 'yaaí²¹-tsi Dios
'wii¹³ 'e gauncoon¹³oon' jna. ¹⁹ La joon
jon Dios tyiia-oo icwo²o 'naa' jilaa²¹ 'e
'náa²aa'. Icwo²-o 'naa' 'e 'náa²aa' 'wii¹³
Jesucristo ts_u 'áa¹mo sá² tya'a fu ñu¹fú² li
'ya²gi 'áai¹. ²⁰ ¡Cwoun'goo²¹o jileei²¹ tsá²
seein²¹ juncwii²¹ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo!
Amén.

Júu³ li gatséi¹

²¹ 'Aa²¹²mo tsá² fu²u 'e fo³na coon¹³ la
sii²¹ Jesucristo jileei²¹ 'in jai² líi² Dios
Jmii²¹. Jileei²¹ tsaru¹u 'in taain²¹² coon¹³
jna lo sii¹mo jon 'aa²¹²moo'. ²² La joon jon
sii¹mo 'aa²¹²moo' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios
Jmii²¹ 'in jmoo¹o to² in_{uu} tya' tsaa²to² nifu
tyín¹ Roma.

²³ Cwouncwaai³ Ña'ñu¹u' Jesucristo
jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i tsá² 'in néei¹ Colosas

*Sii¹ in Poo² e jí² lo tya' tsá² jai² líi² Cristo
'in néei¹ Colosas*

1-2 Jna-a, Poo², 'in sii³ na 'e jí² lo tyii' 'in jai² líi² Jesucristo 'in néei¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Colosas. Joon líi¹ na apóstol tya' Jesucristo to² tyu² Dios Jmii²¹. Sii²¹ na 'a 'e jí² lo coon¹³ tsaru¹ u' Timoteo tyi' naa' 'in tsaru¹ u' 'in jai² líi² Jesucristo. Cwotaan²¹ Ña'ñu¹ u' Dios Jmii²¹ 'naa' cwa³ joongi cwocwo¹ 'naa' 'e seen²¹ naa' 'e tyú².

*Faa²¹ Poo² júu³ tyú² 'wii²¹² tya' 'in jai²
líi² Jesucristo*

3 Coon²¹ tøø² mo cwoo²¹ o' o' maai¹³ Dios Jmii²¹, 'in Jmii²¹ Ña'ñu¹ u' Jesucristo, la coon²¹ naa¹³ mo faa²¹ a' a' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'. 4 Niliné³ e 'e júu³ 'e ja² mo líi² naa' Cristo Jesús, joongi xiiala 'iin²¹² moo' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios Jmii²¹. 5 'In²¹² moo' 'ii tsu 'wii' injaan² oo' icwo² Dios 'naa' 'ii²¹ 'ido 'naa' fu ñu¹ fú² ini² 'ii' coon¹³ Jesús jløø¹³ naa'. Ca la mo 'láa² 'wii²¹² ganuu² uun' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² ga'i¹ 'oo' la joon. 6 Joon 'e júu³ lo 'e cwo¹ tsá² la caain²¹ juncwii²¹. Joon 'ii²¹ mo tsá² 'e júu³ do la ga'ii¹³ naa' la mo ganuu² uun' joon ja² mo gali² naa' 'e jo¹ o' 'e 'iin²¹² Dios tsá². 7 La li 'e gali² naa' 'e ga'e¹ ru¹ u' Epafra, 'in 'iin²¹² na', 'in gajmaa¹ a to² coon¹³ jna'. Joon 'ii jaain²¹ 'in jmoo¹ o to² tyu² Cristo 'in cwo² 'naa' júu³ tyú² joongi jo cuu¹³ 'oo' coon¹³ on. 8 Joongi 'ii gajmaa² a jna' a júu³ xiiala seen² naa' joongi xiiala 'iin²¹² naa' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

9 Tsu 'wii¹³ joon 'e jmi²¹² mo galiné³ e 'e xiiala jai² líi² naa' jo mo gatuu²¹ u' u' e faa³ a' a' júu³ tyú² 'e mii²¹ i' tyani Dios Jmii²¹ 'e cwocwo² o 'naa' 'e liñi² 'ii' jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in 'e jmaa² aa', joongi coon¹³ tya' Espíritu Tyú² tya' a 'e 'øøi²¹ 'oo', iliñi² 'ii' 'e tyú², jogi jmaa² aa' sóoin² jon' gi wa' jo untiin¹³ naa'. 10 Joongi mii²¹ i' 'e jmaa² aa' 'e tyú² u' jii¹³

la tíi² la jmoo¹ o 'in jai² líi² Ña'ñu¹ u' Jesucristo, jmaa² aa' gi' coon²¹ tøøi² jii¹³ la 'yaa¹ tsi, joon ilicwii² naa' 'áai¹ gi Dios Jmii²¹. 11 Mii²¹ i' 'wii²¹² tyii' 'e cwojmaa¹ a Dios Jmii²¹ 'e tá² gi taain²¹² 'oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' a 'e 'ya² gi, 'e coon¹³ la joon 'e taa²¹ 'oo' jmaa² aa' coon¹³ ce tún², joon 'e jløø¹³ moo'. 12 Cwoo³ oo' 'maai¹³ Ña'ñu¹ u' 'in nityá² tyú² tyi' 'ii¹³ na' jilaa²¹ icwo² Dios jileei²¹ 'ii injneei²¹ tyani Dios. 13 Joon Dios Jmii²¹ lawa' a ga'wooi¹ jna' 'e juncwii²¹ do li 'í² nuu²¹ joon gatøø¹ jna' li jná² joo²¹ li tyu² u' Joon¹, 'in 'iin²¹² in do to². 14 'In Joon¹ on do gajmaa¹ a tiin¹³ jna', gajúun¹ in 'wii²¹² tyi' joon ga'ín² tsaa² 'wii²¹² tyi'.

*Seen² na' 'e tyú² u' coon¹³ Dios Jmii²¹ tsu
'wii¹³ gajúun² mo Jesucristo 'wii²¹² tyi'*

15 Jii¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² ní² in Dios Jmii²¹. Pe mo gacwéei² Joon¹ on lí¹ i tsá² a joon gani²¹ mo tsá² 'ii. Joon 'ii-o 'in nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in seen²¹. 16 'Wii¹³ 'ii-o gajmaa¹ a Dios Jmii²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² yu' juncwii²¹. Joon gajmaa¹ o jilaa²¹ 'e jo jnéei² la joon jon 'e jnéei². Jilee²¹ mo ga'ii²¹ to² 'e tyu² 'ii xufiin¹³ 'in tsaa² to² nifu si 'in tí² tún² 'ee si 'in tí² ni¹ 'ee. Tsu jilaa²¹ 'e gali² 'wii¹³ 'ii-o joongi 'e tya' 'ii-o. 17 Seen²¹ mo Jesucristo ca la jéei¹ gi la jee²¹² jilaa²¹ 'e sá². Joon 'wii¹³ 'ii²¹ tya' 'ii-o jo xéei². 18 Joongi Cristo lí¹ i mootyi² tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. La to² tyu² mootyi² tsá², tyu² o to² la tøøi² cuerpo tya' tsá², la joon jmoo¹ o Jesucristo. Joon 'ii-o cwoo¹ o juncwii²¹ tya' la jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. 'ii-o 'in tyiin² gi nifu la jee²¹² jileei²¹ 'in nigajiin¹ jee²¹² 'li²¹² 'e jo júuin² tún¹ tsu 'wii¹³ la joon 'ii-o nifu la jee²¹² jilaa²¹. 19 Tsu Dios Jmii²¹ nigali¹ 'iin²¹² in wa' a lí¹ i Cristo ce tí² la lí¹ i 'ii 'ña' a. 20 Joon ga'í¹ tsi jon Dios Jmii²¹ 'e 'wii¹³ tya' Jesucristo 'e seen²¹ tsá² tyú² coon¹³ on. Dios ga'ín² tsaa² tya' jileei²¹ 'wii¹³ jmi¹ 'øøi² Jesucristo 'e gatuun²¹ mo júun¹ in tsaa¹ crúu¹³. 'Wii¹³ coon¹³ 'e joon gajmaa¹ a Dios 'e sii¹ i røø²¹ coon¹³ on jileei²¹ 'in taain²¹² ñu¹ fú² coon¹³ 'in taain²¹² juncwii²¹.

21 Joon 'naa' la mo jéei¹ jo seen²¹naa' tyá² coon¹³ Dios. 'Ee¹moo' Dios 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo'. Pe la no Dios gajmaa¹a 'e seen²¹naa' røø²¹ coon¹³on. 22 'Wii¹³ tya' 'e gajúun¹in cuerpo tya' Cristo. 'E gali² 'elo 'e lawa'a sá² coon²¹ 'e cwo²o Dios Jmii²¹. Ijaain²¹ Dios Jmii²¹ 'naa' tyani 'ña'a 'e líi¹naa' tsá² jon'gi un'leei²¹gii' yaanaa', jon'gi 'e røø²¹gii' tsaa². 23 Pe 'elo lano 'ná¹ ngí²ii' canii²mo jiiin¹³ 'e jai² líi²naa'. Lawa coon²¹ jmóo³ 'mó² 'e 'y^u'o² 'áai¹ 'e jo tsajan² jiiin¹³xu la joon jon jo xee²-oo' jiiin¹³ 'e 'øøi²¹-oo' tsu 'wii¹³ 'e júu³ tyá² 'e nanuu²uu' itiin¹³naa'. Joon nigacwoo¹ tsá² 'e júu³ lo la 'uu²¹mo ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon jna-o, Poo², gauncoon¹³oo cwóo³oo 'e júu³ tyá² do.

Xiiala jmoo¹o Poo² tya' 'in jai² líi²

24 Jløø¹³moo coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e móo³oo 'wii²¹² tyii' tsu coon¹³ la joon coon¹³ cuerpo tyiia li¹ii untiin¹³na jilaa²¹ wúu¹ 'e 'ná¹ ní²gi Cristo cwáain¹ tya' 'in jai² líi² 'ii. 25 Joon Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo icwo³oo 'naa' 'e júu³ tyá² do tya' 'e tyá² tyii'. Dios Jmii²¹ gatyaa¹ cwóo³oo júu³ tya'a 'e cwóo³oo jiiin¹³ la tí². 26 Ijmá³aa liñí²ii' 'e júu³ 'e la mo tá² 'ín³ 'mo² líi¹-i 'áai¹. Ce jiiin¹³ ángeles jo ñii¹i la joon jon tsá² jo ñii¹i. Pe la nano Dios gacwoo¹o 'e licwii¹naa' jiiin¹³ 'in líi¹i tsá² tya'a. 27 Dios ga¹-tsi cwo²o jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii 'e licwii¹i 'e júu³ la mo tá² 'ín³ 'mo². Joon 'ya²gi 'áai¹ joongi 'áa¹mo tyiin² tyii' jileei²¹ 'in jon' seein²¹ Israel. Joon 'e júu³ 'ooiin²¹ do 'e jin² 'e 'yúu¹i tsi Cristo 'in tsá² 'in jai² líi² 'ii. Joon 'wii¹³ 'ii do 'øøi²¹-oo' i'ii¹³naa' li 'ya²gi icwo²o 'naa'.

28 Cwoo²¹o' júu³ tyá² tya' Cristo. Joon cwoo²¹o' tsá² cwáain¹ jilee²¹mo. Joon 'ee¹e'e jilee²¹mo tsá² joon cwo'øøi²¹-tsi tyá²-u. Tsu joon la jaain²¹ la jaain²¹ 'ii isaain²¹-tsi tyá²-u jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Cristo 'wii²¹² tya'a. 29 'Wii¹³ joon jmóo³oo to² 'ii²¹ la joon jon jmóo³-oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii jiiin¹³ wa² pí² icwo² Jesucristo jna.

2

1 Tsu 'iin²¹²na 'e liñí²ii' 'e jmóo³oo xiia²¹ jiiin¹³ li¹ii 'wii¹³ tyii' joongi 'wii¹³ 'in tsá²

néei¹ Laodicea joongi 'wii¹³ jileei²¹ 'in jo mo ní² jna 'ñii'a. 2 La joon 'iin²¹²na 'e táain¹ tá²-tsi alma tya'a joon gauncaain²¹ tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in la jaain²¹ la jaain²¹. 'Iin²¹²na jon 'e 'øøi²¹gii'-oo' 'e coon¹³ la joon jo cu²-oo' coonti. 'Iin²¹²na jon 'e cwii²¹moo' Cristo. Joon jo lí² cwii¹in tsá² 'ii wa'a jo cwoo¹ Dios. 3 Tsu Dios gacwo¹o Cristo jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi. 4 'E la fuu²¹²uu 'naa' 'e jo 'in icwotyiaan²¹ 'naa' too² coon¹³ júu³ tajuu²¹. 5 Xu¹³fin¹³ jo siin¹³na 'ñii'a coon¹³ 'naa' 'áa¹mo líi²na 'naa'. Joongi 'áa¹mo jløø¹³na coon¹³ 'naa' 'e untiin¹³moo' joon 'e teen¹naa' taa²¹ jiiin¹³ 'e jai² líi²naa' Cristo.

6 La ni'ii¹³naa' Jesucristo la joon jon 'ná¹ taan²¹²naa' juncwii²¹ 'in caan¹²naa' coon¹³on. 7 'In caan²¹naa' coon¹³o lawa'a coon²¹ 'mó² jéei¹ jmóo³ 'áai¹ 'e sa² tá² 'e ili¹ cwii²¹naa' Cristo 'áai¹gi la coon²¹ jmi¹. Jo cwoxeei²¹-oo' jiiin¹³ 'e jai² líi²naa' jiiin¹³ la ga'e² tsá² 'naa'. Coon²¹ tøø²mo cwoo²oo' 'maai²¹ Dios Jmii²¹.

'E 'mí² 'e juncwii²¹ tya' tsá² mo jai² líi² Cristo

8 Tíi¹moo', jo cwóoi¹ yaanaa' 'e caain¹ 'naa' wíin² 'in tsá² tajuu²¹ 'in tíi² júu³ 'e jóoin²-tsi tsá². Joongi jo cwo²o 'ido júu³ ruu²¹i coon¹³ 'e júu³ 'e jo jai². 'In tsá² do jo cwoo¹o júu³ tya' Cristo. Cwoo¹-o jmai² júu³ 'e la tíisi² tya' tsá², jiiin¹³ la 'e 'øøi²¹-tsi yaamo.

9 Tsu lawa'a Dios Jmii²¹ 'ña'a líi¹i Jesucristo. 10 Joon 'naa' sirøø¹naa' coon¹³ Dios tsu 'wii¹³ 'in caan²¹naa' coon¹³ Cristo. Joon 'ii tyu² to² jileei²¹ 'in 'oo¹o to² juncwii²¹ coon²¹gi. 11 Joon 'naa' ga'ii¹³naa' 'e li² sii²¹ circuncisión, 'e jmaa¹a tsá² júu³ 'e tsá² tya' Dios 'naa'. Pe 'e li² ga'ii¹³naa' jon' gajmaa¹a tsá². 'E li² 'e nilí¹naa' 'e Cristo gacoon²¹-o jilaa²¹ tsaa² tyii'. 12 Mo gasaa²¹naa' jmi¹ lawa'a 'e gajúun¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-oo' la gajúun¹ Jesucristo. Joon mo gajmaa¹a Dios Jmii²¹ 'ii²¹ 'e gajiiin¹in Jesucristo jee²¹² 'líi²¹² la joon jon 'naa' gacwo¹o Dios Jmii²¹ 'naa' juncwii²¹ tyii' 'e 'múui² 'wii¹³ jo¹o galíi²naa' Jesucristo. 13 'Naa' la

mo jéei¹ lawa'a 'e 'líi²¹²mo' coon¹³ tsaa² tyii² 'e røø²¹naa', jo lí² líi¹naa'. Pe la nano nicwo¹o Dios 'naa' juncwii²¹ tyii' caan²¹mo coon¹³ Cristo. Ga'íin²mo 'ido jilaa²¹ tsaa² tyii'. ¹⁴ Ga'íin² tsaa² tyi' 'e røø²¹na' tyaníi¹. Coon¹³ 'e tsaa² tyii² do 'e la mo tsaa²¹a' lí 'líi³. Mo gatein¹ tsá² Cristo tsaa¹ crúu¹³ joon gajúun¹in. Joongi gatsé¹mo 'e tsaa² røø²¹na' do. ¹⁵ Mo gajúuin² Jesucristo tsaa¹ crúu¹³ do gali¹o 'in 'líi³ coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to² tya' 'in 'líi³. Joon coon¹³ la joon Dios ga'e²o jileei²¹ 'e feei¹gi Cristo lagi 'in 'líi³ do.

Jmaa²aa' jiin¹³ la to² tyu² Dios

¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon jo cwóoi¹ 'naa' wa'a jma¹ tsá² 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'e 'uu²uu' cøø²øø'. Jon'gi cwóoi¹ 'naa' wa'a jma¹ tsá² 'ii²¹ tyii' coon¹³ mo tí² jmii²¹² si jmii²¹² mo 'láa² 'wii²¹² la jaain²¹ sii²¹ 'ee, si jmii²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'ee. ¹⁷ Tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'elo lí lawa 'iin³ tya' Cristo, jmaa¹ tsá² júu³ xiiala ilíi¹ Cristo ijó¹ pe najó²-o joon la no lí²-i licwii¹in tsá² 'ña'a Cristo. ¹⁸ Jo cwoo²oo' 'e cón² 'in tsá² do 'naa' too² 'e jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e sá² tyii' coon¹³ Jesucristo. 'In tsá² do jmaai²¹ yaai lawa tsá² 'wéi¹ joon un'goo²¹o ángeles. Faa²¹a 'e jo 'øøi²¹-tsi. Joon jløøi¹³ 'ña'a coon¹³ 'e 'i¹-tsi xufiin¹³ 'i¹-tsi jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² 'in jo cwii¹in Dios. ¹⁹ Jo ngii¹ 'in caain²¹ coon¹³ Cristo. Pe Cristo do líi¹ tsafeei¹ tya' jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Joon 'ii do cwoo¹o jilaa²¹ 'e ní¹ tsá² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. 'Wii¹³ 'ii-o sicaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii jiin¹³ la 'i¹-tsi Dios.

²⁰ Mi yuui¹³ gajúin¹ Cristo 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ jo lí² tyu²gi to² 'ii. La joon jon jna' lawa'a jún¹mo' jon coon¹³ Cristo. Joon jo lí²gi tyu² tsá² jna' to². ²¹ Jo 'ná¹ jmoo²¹o 'ii²¹ 'e tyu² lagi jo gø²ø si jo 'uun²¹un 'ee si jo lí²i coon¹³ cwoo²¹o 'ee. ²² Tsu jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ ityé¹mo mi yuui¹³ ijméi¹ to² tya' tsá². Joon 'e 'ii²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² do lí² jiin¹³ la to² tyu² tsá², joon jiin¹³ júu³ 'e 'e² tsá². ²³ 'In tsá² jmoo¹o 'ii²¹ lo 'e la mo líi¹ la líi¹ tsá² 'in cwó¹-tsi jmoo¹o la to² tyu² Dios. Pe jiin¹³ jmaa²¹i yaai tsá² 'wéi¹ joon 'e¹ wúu¹ yaai. Jo 'ee

to² 'ii³ jilaa²¹ 'elo tsu 'in tsá² 'in jmoo¹o la joon jmoo¹-o jiin¹³ la 'iin²¹²gi 'ña'a.

3

¹ La gajúun²naa' coon¹³ Cristo la joon jon nigajiin¹naa' tún¹ coon¹³on. 'Wii¹³ joon 'naa²¹aa' 'e sá² fu ñu¹fú² lí tyiin¹ Cristo lí' cwoo²¹o Dios Jmii²¹ tsaa¹. ² Cwo¹'i²-oo' 'e sá² fu ñu¹fú² jon' 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. ³ Gajúun²naa' coon¹³ Cristo joon nano un'øø²¹mo Dios juncwii²¹ tyii' coon¹³ Cristo. ⁴ Joon Cristo 'ña'a líi¹ juncwii²¹ tyi'. Joon mi jnéi¹ Cristo tún¹ la joon jon jna' injnéi¹mo' coon¹³on. Joon 'e 'ya²gi tya'a ilisá² tyi'.

'E² Poo² tsá² xiiala teein²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ 'Wii¹³ joon 'ná¹ joon²¹on' jmaa²¹a' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na' 'e gó² 'e jmoo²¹o'. Jo foo¹³naa' tsami² tya' tsá² xeei²¹, jon'gi jmaa²aa' doñi'ee 'e gó². Jo jmaa²aa' 'e gó² 'e 'iin²¹²naa' jmaa²aa' jon'gi 'e gó² 'e 'i¹-oo'. Jo 'iin²¹²gii' 'áai¹gi lagi 'a 'oo²oo' no tsu lawa'a un'goo²oo' dioses jmaa¹i tsá² wa'a jmoo²oo' la joon. ⁶ Joon tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² lo i'ee¹ Dios wúu¹ jileei²¹ 'in jo mo jmaa¹a nuu¹³. Joon 'áa¹mo wúu¹ inii² 'ido. ⁷ Joon 'naa' gajmaa²aa' jilaa²¹ 'e gó² lo la mo seen²¹naa' la mo jéei¹. ⁸ Pe nano tuu²uu' jilaa²¹ 'e gó² lo: tuu²uu' 'e 'nii²¹-oo', jo jmaa²gii' 'e 'nii²¹-oo'. Tuu²uu' jilaa²¹ 'e gó² 'e tí²-oo' joon jilaa²¹ júu³ gó² 'e foo²¹oo' tya' tsá² xeei²¹. Tuu²uu' jilaa²¹ júu³ 'líi³ 'e síi¹naa'. ⁹ Jo fu²uu' tsá² júu³ tajuu²¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu ni gatuu²oo' jilaa²¹ 'e gó² seen²¹naa' la mo jéei¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² gajmaa²aa'. ¹⁰ Joon niga'ii¹³naa' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Joon la coon²¹ jmii²¹² nigalicwii²ingii' Dios 'in gacwo¹ 'naa' 'e juncwii²¹ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon tí²xu-u 'e juncwii²¹ tyii' do lííi² ca lí la lí juncwii²¹ tya' Dios Jmii²¹. ¹¹ Mo ngii¹ tsá² coon¹³ 'e juncwii²¹ 'múui² do ca nii²mo tsá² líi¹. Jo 'e cwáain¹ tya' tsá² doñixiaa' jalín², la joon sáa³ jmii²¹ tsá² doñixiaa' jalín². Jo tyiin² joo²¹ jiin²¹ gauntsáa¹ tsá² jí² si 'ee to² tí²i tsá² 'ee. Jiin¹³ 'e tyiin²mo 'e cwii¹in 'ido Jesucristo tsu jiin¹³ 'ii 'in tyiin²gi.

12 'In²¹² mo Dios 'naa' joon gatyii¹³ in 'naa' ilin² 'naa' tsá² tya'a, 'wii¹³ joon cwoli² 'naa' tsá² 'wo²-tsi, tsá² 'in jmo¹o tyú² tya' tsá² xeei²¹. Jo jmaa² 'aa' jloo³ pe cwoli² 'naa' tsá² coon²¹ tún¹ 'in feei¹-tsi. 13 Jmaa² 'aa' feei¹-oo' 'wii¹³ tya' ruu²¹ 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹ 'naa'. Joon wana 'e niga'láa¹ tsá² tyii' jmaa² 'aa' feei¹-oo' tya'a tsu jii¹³ la joon gajmaa¹ a Cristo tyii'. 14 Pe 'e tyiin² gi 'e 'iin²¹² 'naa' tsaru¹ 'u', tsu jii¹³ coon¹³ la joon incaan²¹ 'naa' joon sii¹³ 'i' røø²¹. 15 'Wii¹³ Cristo seen²¹ 'naa' tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹ tsu 'wii¹³ joon jmaa² 'aa' jii¹³ la tíi² i jmaa¹ 'a 'in seen²¹ tyú² coon¹³ Dios Jmii²¹. Tsu 'y^u to² joon gatø¹² Dios 'naa' 'e canii² mo ili² 'naa'. Joon cwoo² 'oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹.

16 Cwotii¹³-oo' jilaa²¹ júu³ tya' Cristo 'e ganuu² uu'. Jmaa² 'aa' núu¹³ uu' 'e júu³ do. 'Ee² ee' 'e júu³ do joongi tyá²-oo' la jaain²¹ la jaan²¹ 'naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øø¹²¹-oo' 'e gacwo² Dios. 'øø²øø' jilaa²¹ júu³ tyú² salmos coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² tíi²¹ gi, cwoo² 'oo' 'maai¹³ coon¹³ 'e 'øø²øø' do. 17 Joon jilaa²¹ 'e jmo² 'oo' si fó² 'oo' 'ee, jmaa² 'aa' jilaa²¹ 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹ 'u' Jesu-cristo. Joon cwoo² 'oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹ 'wii¹³ 'ii-o.

Xiiala 'ná¹ jmaa¹ 'a 'in jai² líi² Jesucristo

18 Joon jileei²¹ 'naa' tsamí² 'in seen²¹ ñuu¹ tya'a jmaa² 'aa' núu¹³ uu' coon¹³ ñuu¹ tyii'. Tsu coon¹³ la joon 'ná¹ jmaa¹ 'a 'in jai² líi² Ña'ñu¹ 'u'. 19 Joon 'naa' tsañuu¹ 'in seen²¹ tsamí² tya'a cwoli² 'iin²¹² moo' tsamí² tyii'. Jo jmaa² 'aa' 'eei¹ 'naa'. 20 Jileei²¹ 'naa' 'in xuui²¹² gi jmaa² 'aa' núu¹³ uu' to² tyu² 'ñú² uu' coon¹³ saa² 'aa' tsu 'yaa¹-tsi Ña'ñu¹ 'u' coon¹³ 'elo. 21 Joon 'naa' 'in líi¹ tsacøø¹³ jo untyí² 'naa' xuui²¹² tyii' ce tyá² 'nii²¹-tsi tsu joon jo tyuui¹²-tsi. 22 Jileei²¹ 'naa' 'in líi¹ tsa'leei¹³ jmaa² 'aa' núu¹³ uu' to² tyu² 'ñifi² 'ii' 'in seen²¹ juncwii²¹ lo. Jmaa² 'aa' núu¹³ uu' coon²¹ tøø² mo jon' wa'a jii¹³ mo jøø² 'i 'naa' coon²¹ liseen²¹ 'naa' tyú² coon¹³ on. Pe cwoseen²¹ 'naa' canii² mo un'goo²¹ 'oo' Dios Jmii²¹. 23 Joon doñi'ee 'e jmaa² 'aa', jmaa² 'aa' 'e jløø¹³ moo' lawa to² tya' Ña'ñu¹ 'u' jon' to² tya' tsá². 24 Joon niñi² 'oo' 'e

Ña'ñu¹ 'u' icwo² 'naa' lawa coon²¹ 'e tíi² 'naa' 'e 'ii¹³ 'naa' ñu¹ fú² tsu jmo² 'oo' to² tya' Cristo 'in líi¹ i Ñi'fii² 'ii' la jai². 25 Joon jileei²¹ 'in jmo¹ 'o 'e gó² 'ii²¹ mo 'e 'lee¹³ i tya' 'e gó² gajmaa¹ a. Joon coon²¹ 'ii²¹ 'oo¹ o Dios 'e jmaa¹ 'a tya' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá².

4

1 La joon 'naa' 'in líi¹ 'naa' ñi'fii²¹² tsá² 'ná¹ jmaa² 'aa' 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ tsa'leei¹³ tyii'. Cwotii¹³-oo' 'e seen²¹ jaain²¹ Ñi'fii² 'ii' ñu¹ fú².

2 Faa² 'aa' júu³ tyú² coon²¹ tøø² mo, líi² 'ii' jmaa² 'aa', cwoo² 'oo' 'maai¹³ Dios Jmii²¹. 3 Faa² 'aa' jon júu³ tyú² 'wii¹³ tyijna' a 'e cwo² Ña'ñu¹ 'u' 'e cwoo²¹ 'o' júu³ tyú² tya'a. Joon 'wii¹³ 'e júu³ do 'yuu² na 'nuñi³. 4 Mí² 'ii' tyani Dios 'e líi³ 'ii' tyú² xiiala líi² cwóo³ 'oo' 'e júu³ do.

5 Ngí² 'ii' coon²¹ tsáa¹ tyani 'in jo cwii¹ in Ña'ñu¹ 'u' Jesucristo. Cwoo¹³-oo' jmaa² 'aa' 'e sá² jmaa² 'aa'. 6 Síi¹ 'naa' coon¹³ júu³ coon²¹ tún². Cwoliñi² 'ii' xiiala ngí² 'ii' tya' 'in unngí¹ i.

Júu³ li tséi¹

7 Joon 'in tsaru¹ 'u' Tíquico, 'in 'iin²¹² 'naa', ijma¹ 'a 'naa' júu³ xiiala seen²¹ na. Joon 'in Tíquico do nigauncoon¹³ o jna 'áai¹ joon coon²¹ caan²¹ mo gacwoo²¹ 'o' júu³ tyú² tya' Ña'ñu¹ 'u'. 8 'Wii¹³ joon sii² na 'ii isii²¹ 'naa' xiiala seen²¹ na'a joon wa lí² tyá²-oo'. 9 Joon tsagoo¹ 'oo' Onésimo ingi¹ coon¹³ Tíquico. Tsaa¹³-tsi Onésimo Ña'ñu¹ 'u' Jesucristo 'áai¹ joon 'áa¹ mo 'iin²¹² moo' o 'ii. Je waai¹ do ijma² 'naa' júu³ xiiala li lo.

10 Joon 'in Aristarco, 'in taai²¹² 'nuñi³ coon¹³ jna sii¹ i 'aa²¹² moo'. La joon jon sii¹ i Marcos, 'in líi¹ i ruu²¹ i Bernabé sii¹ i 'aa²¹² 'naa' jon. Niga'ii¹³ moo' júu³ cwáain¹ tya'a joon wa jafee¹³ i 'naa' 'ii¹³ moo' 'ii' 'e tyú²-u. 11 'In Jesús do, 'in sii²¹ o jon Justo, sii¹ i 'naa' jon 'aa²¹² moo'. Jii¹³ 'in gaai²¹ no, jee²¹² tsá² Israel 'in jai² líi² Cristo, gauncoon¹³ o jna cwoo²¹ 'o' júu³ tyú² tya' Dios. Joon gacwo¹ 'o' jna fo'feei¹ 'áai¹. 12 'In tsagoo¹ 'oo' Epafras sii¹ i 'aa²¹² moo'. Tsá² jmaa¹ a to² tyu² Cristo 'ii' joon 'áa¹ mo mii¹ i

tyani Ña'ñu¹u' 'wii²¹² tyii'. Mii¹i tyani Dios 'e taan²¹²naa' tá² táain¹-oo' joon 'e ñii²¹oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'e jmaa²aa'. ¹³ Tsu jna-a jmóo³oo júu³ xiiiala cu²-tsi Epafra tyii' joongi tya' 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea coon¹³ 'in néei¹ fuu²¹ Hierápolis. ¹⁴ 'In timi¹ Lucas, 'in 'iin²¹²na'a, sii¹i 'aa²¹²moo'. La joon jon Demas sii¹i 'aa²¹²moo'.

¹⁵ 'Aa²¹²mo fuu²¹uu' 'in jai² líii² Cristo 'in néei¹ fuu²¹ Laodicea. 'Aa²¹²mo'o fuu²¹uu' fo³oo Ninfas coon¹³ 'in incaain²¹ inuu tya'a. ¹⁶ Mo ngayuui¹³ jøø²øø' 'e jí² lo jee²¹² 'naa' joon síi¹naa' tya' 'in jai² líii² Cristo néei¹ Laodicea. Jøø²oo' jon 'e jí² ga'ii²¹ 'in néei¹ Laodicea. ¹⁷ Síi¹³ii' Arquipo: “Tyán² cwáain¹ 'e untiin¹³mo'o røø²¹ jilaa²¹ to² 'e gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'nə ijmaa²a.”

¹⁸ Jna-a, Poo², jmóo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo. Untii¹³i-'oo' 'e 'yuu²na 'nəñi³. Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹in San Pablo tíi²i tsá² 'in néei¹ Tesalónica

Poo² coon¹³ 'in ngí¹ coon¹³ sii¹in 'e jí² lo

¹ Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmoo²¹o'o 'e jí² lo 'e sii²¹na'a tyii' 'in jo¹ líi² Cristo 'in seein²¹ fuu²¹ Tesalónica, jileei²¹ 'naa' 'in sicaain²¹² coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Jesucristo. 'In²¹²moo'o 'e Dios, 'in Ñuu¹³o', cwouncwaa³i 'naa'. Joongi cwouncwaa³i Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa' joongi 'e cwo¹ 'e seen²¹naa' 'e tyú² juncwii²¹ tyii'.

*Xiiala niga'e²e Poo² tsá² seein²¹
Tesalónica 'e tsáai¹-tsi Dios coon²¹ tøø²mo*

² Coon²¹ tøø²mo cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii'. Joon mi faa¹³a'a júu³ tyú² mii²¹i 'wii²¹² tyii'. ³ Tii¹³i-tsii'i tyani Dios Jmii²¹ xiiala gajmaa²naa' to² wii¹³ ja²mo galí²naa'; joongi xiiala gauncóon¹³oon' tsá² 'wii¹³i 'iin²¹²moo' Dios; joongi xiiala nisijaan²¹²oo' tá taain²¹²-oo' 'e untsiin²¹mo Ña'ñu¹u' Jesucristo júu³ tya'a. ⁴ Tsaru¹u', 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ 'naa' joon nee²o' 'e nigatyii¹³in Dios 'naa'. ⁵ Jna'a mo gacwoo¹³o'o 'naa' júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon' wa'a jmaai² júu³ pe coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios joon jo cu²-tsii'i wa' líi²naa' 'e jo jo¹ 'e júu³ do. Tyú²-u ñi³oo' yaanaa' xiiala nigajmoo²¹o'o jee²¹² 'naa' coon¹³ 'e tyú² tyii'.

⁶ Joon 'naa' cwáain¹ tyii' gañi³ii' wúu¹ la gamó¹ jna wúu¹ la joon jon ganí² Ña'ñu¹u' Jesucristo wúu¹ 'wii¹³ júu³ tya' Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹. Joon ga'ii¹³moo' júu³ tya' Dios coon²¹ 'e jløø¹³moo' fiin¹³ líi¹ wúu¹ nigañi²ii'. 'In Espíritu Tyú² tya' Dios gauncoon¹³ 'naa' 'e li jløø¹³moo'. ⁷ Coon¹³ cwáain¹ la joon ga'ee¹³ee' tsá² 'in jai² líi² Cristo fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ fu li sii²¹ Acaya xiiala ingí². ⁸ Jon'gi jiin¹³ joon niganúu²un júu³ tya' Ña'ñu¹u' 'wii¹³ 'naa' pe la caan²¹mo galiñii¹o xiiala nigalitsáa¹mo-'oo' Dios. Jo 'ná¹ jmó²gii'i júu³. ⁹ Li'

cii¹²i galí². Yaamo 'in tsá² do sii¹i xiiala ga'ii¹³naa' jna'a coon¹³ 'e tyú². Gatuu²¹oo' jilaa²¹ 'e gaun'goo²¹oo' 'e litsáa¹mo-'oo' Dios 'in jiin¹ joongi 'in jai². ¹⁰ Joongi tya¹o 'in tsá² do júu³ xiiala sijaan²aan' mi jó¹ fu ñu¹fú² 'in Joon¹ Dios 'in gajmaa¹ Dios gajjiin¹in jee²¹² 'líi²¹². 'In Jesús do 'ii' 'in niláa²mo jna' jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios ijó¹.

2

To² 'e gajmaa¹ Poo² fu Tesalónica

¹ Tyú²-u ñi² 'naa', tsaru¹u', jilaa²¹ to² gajmoo²¹o'o jee²¹² 'naa' jo ti' galí². ² Ñi²oo' xiiala gaun'lii²i jna'a fu Filipos, joongi jilaa²¹ wúu¹ 'e niganee²¹e'e pe jo ní³ii' ee lí² Dios tyii'i gauncoon¹³on jna'a 'e nigacwoo²o'o 'naa' júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jo 'ee cu²-tsii'i fiin¹³ jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹i 'ái¹. ³ Tsu jilaa²¹a 'e faa¹³a'a jmai² júu³ ja²mo. Jo ga'ee¹³e'e 'naa' 'e un'lee²¹naa' yaanaa' jon'gi tyiin²a'an 'naa' tóo². ⁴ Jon'on la joon tsu Dios nigatyii¹³in jna'a joon gatyaa¹ cwoo²¹o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon jiin¹³ la joon faa¹³a'a jon'gi wa'a joon¹o'on tyú² coon¹³ tsá² pe coon¹³ Dios 'in ñii¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi' si' 'e tyú² si' 'e gó² 'ee. ⁵ Tsu tyú²-u ñi²ii' xiiala gauntyú¹ jna'a 'naa' tyani²ii' jon'gi 'naa¹³a'a cwáain¹ wa'a xiiala jnaa²a'a cuu² tsu Dios tyan¹ cwáain¹ 'elo. ⁶ Jon'gi 'naa¹³a'a cwáain¹ wa'a un'goo²¹ tsá² jna'a jon' 'naa' tiin¹³ jon'gi tsá² xeei²¹ 'ee xufiin¹³ 'in tyiin² jna'a coon¹³ to² 'e 'oo²o'o coon¹³ 'ii²¹ tya' Cristo. ⁷ Li' cii¹²i jmó² jna'a 'e 'wo²-tsiioo' 'wii¹³ tyii' lawa jaain²¹ tsami² 'in jóø² jóon¹on joon 'nee¹mo. ⁸ Líi¹ li'nee¹na'a 'naa'. Jilaa²¹ 'e cwoo¹³o'o 'naa' jon'on jiin¹³ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² pe ca juncwii²¹ tyiioo'o nicwoo¹³o'o 'naa' tsu líi¹ nigali'iin²¹²na'a 'naa'. ⁹ 'Naa', tsaru¹u' niñii²¹oo' xiiala jmoo²¹o'o. To²-o jmoo²¹o'o la 'woo¹ tiin¹³ la jmii¹. Joon saan²¹ tyii'i tsu 'wii¹³ jo 'iin²¹²na'a 'e untyí²na'a 'naa' jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' la 'ii²¹² cwoo¹³o'o 'naa' júu³ tyú² tya' Dios.

¹⁰ 'Naa' jóø²øø² joongi jóø² Dios xiiala toon²¹o'on 'e tyú² joongi coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'naa' 'in jai² líi². Gatoon²¹o'on 'e jo lí² cwo¹

tsá² jna'a tsaa² ce jiin¹³ coon²¹. 11 Tyú²-u joongi ñii²¹oo' xiiala nigacwoo¹³o'o 'naa' pí² joongi nigacwoo¹³o'o 'naa' cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹naa' la jmoo¹o jaain²¹ jmii²¹ tsá² coon¹³ jón¹on. 12 Niga'ee¹²e'e 'naa' xiiala 'ná¹ ngi³naa' tyani tsá² tsu tsá² tya' Dios 'naa' tsu Dios gatø¹ø 'naa' 'e ní²ii' jee²¹² jilaa²¹ 'e 'ya²gi li tyu² 'ii to². 13 'Wii¹³ joon coon²¹ tøø²mo cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios tsu 'naa' mo ganuu²uun' júu³ tya' Dios 'e gafaa¹a'a ga'ii¹³moo' lawa júu³ tya' Dios jon'on ga'ii¹³naa' lawa júu³ tya' tsá². Joon 'e la ja²mo 'e júu³ do júu³ tya' Dios 'e cwo¹o pí² jee²¹² 'naa' 'in jai² líi². 14 Tsaru¹u', mo gajmeei²¹ tsagoo²oo' 'naa' gangii²¹²naa' la ngangii¹ 'in tsá² Israel 'in jai² líi² Dios seein²¹ Judea tsu 'in tsá² Judea do 'in nigajai² líi² Cristo nigajmee²¹mo tsagoo¹o 'ii. 15 La joon jon 'in tsá² do nigajnga²mo Ña'ñu¹u' Jesús la nigajngaa¹²i tsagoo¹o 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca la mo jeei¹. Joon ga'øø¹mo jna'a. Jo gaun'goo²¹ 'ido Dios joon 'ee¹mo jileei²¹ tsá². 16 Jo cwo¹ faa¹³a'a júu³ tyú² tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ Israel itiin¹³in. Cwáain¹ la joon galí² fee¹gi tsaa² tya'a pe la ja²mo injó¹ wúu¹ tya' Dios jee²¹² 'ii.

Tin²¹²in Poo² tsafee¹²i tsá² Tesalónica coon²¹gi tún¹

17 Tsaru¹u', nigaxee²¹na' coon²¹ sii¹³xu coon¹³ 'naa' pe fiin¹³ jo nee²¹na'a 'naa' 'i¹-tsii'i 'naa'. Pe líi¹ 'yaa¹-tsii'i jajøø²¹²na'a 'naa' tún¹. 18 Ga'í²-tsii'i jaa²¹a'a, joon jna-a, Poo², gali'in²¹²na yí³aa 'láai² naa¹³ pe 'in 'líi³ Satanás gajni²¹mo. 19 'E taan²¹²naa' coon¹³ jna'a ilí² 'e tyú² tyii'i mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Najløø¹³na'a joongi 'yaa¹-tsii'i tsu 'wii¹³ 'naa' taan²¹²naa' do. 20 'E ja²mo 'wii¹³ 'naa'oo' ilijløø¹³moo'o joon tyú²-u si'ii¹³-tsii'i.

3

1 Joon tsu 'wii¹³ 'i¹-tsi' 'áai¹ 'wii²¹² tyii' nisi¹i'i wa'a joon²¹oo' ñii'a jiin¹³ fu Atenas. 2 Joon sii²¹na'a tsaru¹u' Timoteo jajøø²¹²i 'naa' tsu tsá² tya' Dios 'ii 'in nigajmaa¹a to² coon¹³ jna'a. 'Ii gauncoon¹³on jna'a

'e cwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ Cristo tsá². Joon lí²-i cwo¹o 'naa' 'e 'øøi²¹gi-'oo' joongi 'e tsáai¹gi-'oo' Jesús. 3 Joon la joon 'naa' jo cwo¹in²-oo' 'e cwáain¹ lo 'wii¹³ fa'í³ 'e sá² tyii' tsu ñi³oo' 'e i'øø¹mo tsá² jna' jile¹'e' jiin¹³ 'in jai² líi² Jesucristo. 4 'Wii¹³ joon la mo gatoon²¹o'on jee²¹² 'naa' ga'ii²¹i júu³ 'naa' 'e i'øø¹ tsá² jna'. Joon la joon galí² la lí² 'e ñi²ii'. 5 'Wii¹³ joon cu²-tsii' wii²¹² tyii'. Joon gasii²na Timoteo jaunngii²i 'naa' xiiala seen²¹naa' ti tsáai¹gi-'oo' Cristo. Cu²-tsii líi²na wa'a 'in 'líi³mo niga'lee¹²i 'naa' 'e ti' nigangó¹ lí² caa¹mo coon¹³ jilaa²¹ to² tyii'i.

6 Pe nano Timoteo nicwa²mo jaa¹²i fu Tesalónica. Joon tyíian²o júu³ tyú² 'e jo¹gi líi²naa' joon xiiala 'iin²¹²naa' tsá². Tyaa²¹o júu³ 'e 'áa¹mo tii¹³-oo' 'e jløø¹³moo'. Joongi 'yaa¹-oo' 'e jøø²¹²naa' jna'a la joon jon jna'a 'iin²¹²moo'o jøø²¹²na'a 'naa'. 7 'Wii¹³ joon tsaru¹u', fiin¹³ taan²¹²na'a fa'í³ 'áai¹, mo ganuu²¹u' 'e tsáa¹mogi-'oo' Jesús galijløø¹³moo'o 'áai¹. 8 Galí² lawa coon²¹ juncwii²¹ 'múui² tyii'i mo galinee²e'e 'e tsáa¹mogi-'oo' júu³ tya' Ña'ñu¹u'. 9 Líili¹ cwoo¹³o'o 'maai¹³ Dios tyi' tsu líi¹ jløø¹³na'a tyani Dios 'wii¹³ 'naa'. 10 La 'woo¹ jmii¹ fee¹³na'a Dios ce caain¹-tsii'i 'e cwocwoo¹ Dios jøø²¹²na'a 'naa'. Coon¹³ la joon untsiin¹na'a jilaa²¹ 'e 'ná¹-gi litsáai¹-oo'.

11 'Yaa¹mo-tsii'i 'e 'ña'a Dios Ñuu²o' coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo iuncoon¹³o jna'a joon lí²-i jafee¹³na'a 'naa'. 12 Joon 'iin²¹²na 'e iuncoon¹³ Ña'ñu¹u' 'naa' 'e ilii² 'nee¹gi' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ jileei²¹ tsá² xeei²¹ la 'nee¹na'a 'naa'. 13 Coon¹³ la joon tá² taain²¹²-oo' jo tsaa² røøi²¹gi' tyani Dios, Ñu²o', mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo coon¹³ jileei²¹ tsá² tya'a.

4

Xiiala jmoo¹o tsá² 'e 'iin²¹²in Dios

1 La no tsaru¹u', jmii²¹i'i tyani²ii' joongi tyaa²¹a'a cwoo¹oo' 'elo coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Jiin¹³ la cwáain¹ 'e niga'ee²¹e'e jmaa²aa' la ngóo¹ 'naai¹³ no. Niga'ee²¹e'e xiiala ngi¹ tsá² 'e 'yaa¹-tsi Dios

tya'a. Cwojmaa²gii' jiiin¹³ la ga'ee¹³e'e 'naa'.

² Nii²¹² 'naa' jilaa²¹ cwáain¹ 'e gacwoo²o'o 'ii'²¹ tya' Ña'ñu^{1u} Jesús. ³ Jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'e cwoseen²¹moo' 'e tyiia¹-oo' jiiin¹³ 'ii-o joongi' 'e jo 'nóo³oo' tsaa². Jiiin¹³ jaain²¹ 'naa' jo cwo'laa²¹² 'naa' coon¹³ tsamí² xeei²¹ jiiin¹³ la coon¹³ tsamí² tyiioo'. ⁴ Jilee²¹mo cwoliñii¹ 'e lisee²¹mo coon¹³ tsamí² tya'a 'e tyú²-u tyani Dios 'e jo faa²¹ tsá 'laa²¹ tya'a. ⁵ Jo jmaa²aa' la li' 'e jmoo¹o tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'in caa²¹i tsamí² jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a. ⁶ Jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwofeei¹ 'oo²¹²o tsañuu²¹ ruu²¹i la li' 'e jmoo¹o 'in jo tsáai¹-tsi Dios tsu Ña'ñu^{1u} 'e² 'e wúu¹ jilee²¹ 'in 'láa¹ la joon jiiin¹³ la nigafaa¹³a'a. ⁷ Tsu Dios nigatø¹ø jna' 'e toon²¹²on' jmoo²¹o' jmaai¹³ 'e tyú² 'e tyu² 'ido to² jon'on 'e 'laa²¹²a'. ⁸ La joon jilee²¹ 'in jo tsáai¹-tsi 'e júu³ lo jon'on tsá² wa'a jo tsáai¹-tsi, Dios 'in jo tsáai¹-tsi 'ido tsu Dios nigacwoo¹ jna' 'in Espíritu Tyú² tya'a.

⁹ Jo 'ná¹ jmáa³gii' júu³ 'e li'nee¹naa' tsaruu²¹naa' tsu Dios niga'e²e 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' 'e un'nee¹naa' yaanaa'. ¹⁰ La joon jmaa²aa' jee²¹² jilee²¹ tsá² jo¹ líi² 'in seein²¹ Macedonia. Pe mii²¹i tyani²'ii' 'e 'áai¹gi un'iin²¹²naa' tsaruu²¹moo'. ¹¹ Cwoo¹³-oo' cwoliseen²¹moo' tyú²-u cwáain¹ tyii'. Jmaa²aa' to² coon¹³ cwoo¹oo' jiiin¹³ la li' júu³ 'e niga'ii²¹i. ¹² Cwoseen²¹naa' coon¹³ la joon tsu joon iun'goo²¹o tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'naa'. Joon la joon jo 'ee i'naai²¹ tyii'.

Mi jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesús

¹³ Tsaru¹u', jo 'iin²¹²na wa'a jo liñii²'ii' xiiala mi júuin² tsá². Jo 'ná¹ jmaa²aa' fa'í³ la jmoo¹o 'in tsá² 'in jo ñii¹ 'e jiiin¹in tsá². ¹⁴ Jiiin¹³ la mo líi²na' gajún¹mo Jesucristo joongi gajiiin¹in tún¹. Jiiin¹³ la joon jon tsáai¹-tsi' 'e Dios ijmaa¹a jiiin¹in jilee²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii' mi júun²in. Joon jalín²mo coon¹³ Jesús mi jó¹ tún¹.

¹⁵ 'Wii¹³ joon sii¹³i' 'naa' jiiin¹³ cwáain¹ 'e ga'e'e¹ 'e Ña'ñu^{1u} jna'a 'e jilee²¹ jna' 'in saan²¹²an' ca mi jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesús jo saa¹³na' nifugi lagi 'in nijúin¹. ¹⁶ Joongi

'iin² lúu¹ trompeta tya' Dios tá² líli¹. Joon 'in Ña'ñu^{1u} Jesús lo ixaai¹ fu ñu¹fú². Joon coon¹³ to² tyu² Jesús do i'oo²¹²o 'in arcángel. Joon jilee²¹ 'in nijúin¹, 'in tsáai¹-tsi Jesús, 'ii' nifu ijiin¹in tún¹. ¹⁷ Mi yuui¹³ joongi jilee²¹ jna' 'e saan²¹o' tsaa²¹a' caan²¹mo jee²¹² jnii¹. Joon lícaan²¹na' coon¹³ Jesús tya'cwii²¹. Joon la joon tsaa²¹a' coon¹³ coon²¹ tøø²mo. ¹⁸ 'Wii¹³ joon cwoo²oo' pí² ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaain²¹ coon¹³ 'e júu³ lo.

5

¹ Tsaru¹u', jo tyiin²gi sí³na jí² cwáain¹ tya' jmii²¹² li gatséi¹ jatyéin¹ 'ii'²¹. ² Tsu niñi³oo' 'e 'ii'²¹ tya' Ña'ñu^{1u} ijó¹ 'uun²¹mo. Lawa jaain²¹ 'uun²¹ 'in jó¹ mi 'woo¹. ³ Mi jin² tsá² 'e jilaa²¹a nináa¹ røø²¹ jo 'e fo² sá²gi, jmii²¹² joon ijó¹ 'ii'²¹ la jmoon 'e i'íin² jilaa²¹ 'e sá². Lawa jmoo²¹ wúu¹ tya' tsamí² tyéin¹ yuu²¹ 'in 'ná¹ liseein²¹ joon¹on, jo ñi² li' liseein²¹ la joon jon jó¹ jmii²¹² joon 'e i'íin². Jo lí² tsasúuin¹. La joon jon ilí² jmii²¹² mi 'íin² jilaa²¹ do. ⁴ Pe 'naa', tsaru¹u', jo ngi³ 'naa' li nuu²¹ 'e 'ii'¹³moo' 'e jmii²¹² no jiiin¹³ jo ñii²¹²-oo' la lí² mo saain²¹ 'uun²¹ tsá² jo ñii²¹²-tsi. ⁵ Tsu jilee²¹mo 'naa' see²¹naa' la tsá² 'in ngi¹ li' jmii¹. Jo seen²¹naa' la tsá² 'in ngi¹ li' 'woo¹ 'in jo tsáai¹-tsi. ⁶ 'Wii¹³ joon jo 'ná¹ cwuu²¹na' la cwui²¹ 'in catyaa². Cwounjnaa¹-tsi' cwongii²¹i' coon¹³ 'e tyú² mootyii²¹i'. ⁷ Jilee²¹ 'in cwui²¹ lí² 'woo¹ joongi 'in ngi¹ to² 'íin¹ li' 'woo¹ jon. ⁸ Pe jna' 'in 'e saan²¹²an' tsáai¹-tsi' cwoli²-tsi' coon²¹ tøø²mo. La toon²¹ 'láa² ñi³ nitsí¹ 'e un'øø¹mo 'ña'a la joon jon jna' un'øø¹mo' yiaa' mi li'ii²¹²i' tsá² joon jo¹o líi¹na'. Lawa po³ ñi³ taa¹³ tyi² 'láa² 'ná¹ tsáa¹mo-tsi' itiiin¹³ Dios tsá². ⁹ Tsu Dios jo gajmaa¹a 'ii'²¹ wa'a nee²¹e' wúu¹ pe gajmaa¹o 'e tiin¹³mo' li tyú² 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu^{1u} Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo gajúun²in 'wii¹³i' jna' 'e joon cwoseen²¹mo' coon¹³ jiiin¹³ saan²¹an' si najún¹na' 'ee mi cwéei¹ tún¹. ¹¹ 'Wii¹³ joon sí³naa' 'e cwáain¹ lo jee²¹² 'naa' 'e cwó²oo' pí² yaanaa' jiiin¹³ la jmoo²oo' nano.

Poo² cwo¹o cwáain¹ 'in jai² líi² Cristo

12 Jilee²¹naa', tsaru¹u', mii²¹i'i tyani²ii' 'e un'goo²oo' jileei²¹ 'in jmoo¹o to² tya' Dios jee²¹² 'naa'. 'Ii tsacóøi¹³ tyii' joon cwoo¹o 'naa' cwáain¹ xiiala jmaa²aa' coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u'. 13 'Ná¹ un'goo²oo' 'ido joongi 'nee¹naa' coon¹³ jiin¹³ to² 'e jmoo¹o. Cwoliseen²¹moo' canii²mo la jaain²¹ la jaan²¹naa'.

14 Joon 'ii²¹i'i 'naa' júu³, tsaru¹u' 'e cwosii¹³ii' 'e cwocwo³-tsi jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmaa¹a to². Cwocwoo²oo' pí² jileei²¹ 'in jo mo tya¹-tsi. Cwoun-coon¹³oon' jileei²¹ 'in tóin¹ 'i¹-tsi. Joon cwolifee¹mo-'oo' tya' jilee²¹mo.

15 Tsáa¹mo-'oo' 'e jo jmaa²aa' 'e gó² tya' 'in nigajmaa¹a 'e gó² tyii'. Li' cii¹²i jmaa²aa' 'e gó², jmaa²aa' coon²¹ tøø²mo 'e tyú²-u la jaain²¹ la jaan²¹naa' joongi coon¹³ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹.

16 Coon²¹ tøø²mo cwolijløø¹³moo'.

17 Faa¹³aa' júu³ tyú² coon²¹ tøø²mo.

18 Coon¹³ jilaa²¹ 'e lí¹ cwoo²oo' 'maai¹³ Dios tsu la joon 'iin²¹²in Dios jmaa²naa' 'in tsáai¹-tsi Cristo Jesús.

19 Jo jni¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

20 Nuú²uu' jilaa²¹ júu³ 'e faa²¹ tsá² tya' 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' 'e gacwo¹ Dios. 21 'Í²du-'oo' jilaa²¹ júu³ tya'a joon 'ii¹³naa' jiin¹³ 'e tyú²-u do. 22 Jeen¹³naa' co' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². 23 Mí²ii tyani Dios, 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹, 'e untyú¹mo 'naa' coonti. Joon mí³ii jon tyani¹i 'e 'aa²mo 'naa' la tøøi², jilaa²¹ espíritu tyii', coon¹³ jilaa²¹ juncwii²¹ tyii', joongi coon¹³ jilaa²¹ cuerpo tyii'. Mí³ii 'e jaan²¹naa' coon¹³ jiin¹³ coon²¹ tsaa² ca mi jó¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo. 24 Tsaai² 'in nigatyii¹³ 'naa' 'ii-i, jon iuntsiin¹ júu³ tya'a. Jo 'ná¹ jmaa²aa' cu²-oo' coon¹³on.

'Fi² Poo² júu³

25 Tsaru¹u', faa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'i.

26 'Aa²¹²moo' fú²uu' jileei²¹ ruu²¹naa' 'in jo¹ líi² júu³ tya' Dios.

27 Tyi³aa cwoo¹oo' coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' 'e untsáa¹oo' 'e jí² lo tyani jileei²¹ tsá² 'in jo¹ líi².

28 Cwouncwaa³mo Jesucristo 'naa'. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tíi² tsá² 'in néei¹ Tsalónica

Jí² gasii¹ in Poo²

¹ Jna-a, Poo², coon¹³ Silvano coon¹³ Timoteo jmoo²¹ o'o 'e jí² lo 'e sii²¹ na'a tyii' 'in jo¹ líi² Cristo 'in seein²¹ fu Tsalónica. Jileei²¹ naa' 'in sicaain²¹ coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo. ² Dios cwouncwaa³ 'i naa' joon cwoseen²¹ naa' 'e tyú² coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ tya' Ña'ñu^{1u} Jesucristo.

Dios ijmáa¹ o 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in røøi²¹ tsa² mi jó¹ Cristo

³ Tsaru^{1u}, 'ná¹ cwoo¹³ o'o 'maai¹³ Dios coon²¹ tøø² mo 'wii²¹² tyii' jii¹³ joon tíi²¹ moo'o tsu líi¹ ngalifee¹ 'e jai² líi² naa'. Joongi líi¹ gi un'iin²¹² naa' tsaruu²¹ naa' la jaain²¹ la jaan²¹ naa'. ⁴ Cwáain¹ la joon faa¹³ a'a 'yaa¹ -tsii¹ 'i 'wii²¹² tyii' jee²¹² 'in jai² líi² Dios. Faa¹³ a'a xiiala jmaa^{2aa} taa²¹ 'e tsáai¹ -oo' Jesús fiin¹³ moo^{2oo} wúu¹ 'áai¹ tya' tsagoo^{2oo} joon seen²¹ naa' fa¹³. ⁵ Jilaa²¹ 'e la lo-o jmoo¹ -o júu³ 'e røø²¹ jmaa^{1a} Dios 'ii²¹ tsu coon¹³ wúu¹ 'e moo^{2oo} cwáain¹ tya' tyu² Dios to² 'e tyá² Dios 'naa' tyú² ingii²¹² moo' fu ñu¹ fú².

⁶ Pe 'ii²¹ røø²¹ jmaa^{1a} Dios mi 'e² e wúu¹ 'in niga^e '2 'naa' wúu¹. ⁷ Joon jileei²¹ 'naa' 'in gangóo¹ wúu¹ 'i 'ii²¹ 'woo²¹ o coon¹³ jna'a mi jó¹ jmii²¹² ijnee²¹ Ña'ñu^{1u} Jesús jó¹ fu ñu¹ fú². Ijó¹ coon¹³ ángeles tya'a 'in jmoo^{1o} to² tyu^{2u}. Ijó¹ jee²¹² sii¹³ jí² jii¹ 'áai¹. ⁸ Ijó¹ i'e² e wúu¹ jileei²¹ 'in jo cwii¹ in Dios joongi jileei²¹ 'in jo nuu^{12un} júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' Ña'ñu^{1u} Jesús. ⁹ Jileei²¹ 'inlo inii²¹ wúu¹ coon²¹ tøø² mo. I'woo²¹ mo tyani Ña'ñu^{1u} joon wín² i'lee¹²ⁱ 'ido 'ii. Jo jóø² gi jilaa²¹ 'e 'ya² gi 'ii²¹ tya' Dios. ¹⁰ Jo jóø² mi jó¹ Jesús jmii²¹² mi untyú¹ tsá² tya'a 'ii joon mi un'goo²¹ jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii. Do-o itaan²¹² naa' tsu 'wii¹³ nigal-itsáa¹ mo-'oo' júu³ gacwoo²¹ o'o.

¹¹ 'Wii¹³ 'elo-o faa¹³ a'a júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'. Mii²¹ 'i tyani Dios 'e untyúu¹ Dios 'naa' tsu joon líi¹ naa' tsá² jii¹³ la 'iin²¹² in. Faa¹³ oo'o jon júu³ tyú² tyani Dios tyi' 'e cwountiin¹³ mo coon¹³ 'ii²¹ tya'a jilaa²¹ tyú² 'e 'iin²¹² naa' jmaa^{2aa} coon¹³ la to² 'e jmoo^{2oo} 'e tsáa¹ mo-'oo'. ¹² Coon¹³ la joon iun'goo^{21o} tsá² Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'wii¹³ to² fee¹ nigajmaa^{1a} coon¹³ juncwii²¹ tyii'. Joongi niun'goo^{21o} 'naa' 'wii¹³ Dios tyi' coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo galifee¹ mo-tsi 'wii²¹² tyii'.

2

Tsá² 'in røøi²¹ tsa²

¹ La joon, tsaru^{1u}, cwáain¹ tya' mi jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo jauncaain²¹ jna', 'e toon²¹² on' coon¹³ on, mii²¹ 'i tyaní²ⁱⁱ ² jo unsii² naa' 'e 'i¹ -oo' 'e jo to² tyan¹. Joon jo cwofee²¹ naa' wa sá² coon²¹ júu³ 'e jin² 'e gacwá² najó¹ jmii²¹² tya' Ña'ñu^{1u} xafin¹³ jin² tsá² 'e júu³ do siin¹² in Espíritu Tyú² tya' Dios si júu³ 'e faa^{21a} tsá² 'e coon²¹ ganuu^{2un} 'ee. Jon'gi cwofee²¹ naa' fiin¹³ cwá² coon²¹ jí² 'e jin² tsá² 'e siin²¹² na'a. ³ Jo cwoo^{2oo} 'in coon²¹ 'naa' tóo² jii¹³ coon²¹ cwáain¹. Tsu jee¹ gi jmii²¹² joon itui² tsá² Dios joongi ijné¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'in jo tiin¹³ gi. ⁴ 'Inlo-o 'in unfee¹ mo 'ña'a lagi Dios joon 'in 'aa¹ tya'a jilaa²¹ 'e un'goo²¹ tsá². Joongi 'in tsá² do itsacwaa¹ cagi tsi inuu¹ cwo¹ tya' Dios. Tsacwaa¹ lawa Dios. Joongi ijmeei²¹ 'ña'o lawa Dios.

⁵ ¿Ti jo tíi¹³ -oo' 'e gafuu²¹² uu 'naa' jilaa²¹ 'elo mo gataan²¹² na jee²¹² 'naa'? ⁶ Joon ñi^{3oo} 'ee jnii¹² tya'a 'e joon jo lí² cwéi¹ 'ido. Joon jo lí² jnee¹ ce gati² 'ii²¹ tya'a. ⁷ Jilaa²¹ júu³ 'e gó² tya'a nijmoo^{1o} to² 'uuin²¹ nano. Joon jii¹³ 'e 'ná¹ gi mi 'e cwéi¹ 'in gó² do 'e ityímo Dios 'in jnii²¹ 'in jmoo^{1o} 'e gó² no. ⁸⁻¹² Mi yuui¹³ la tyii¹ Dios 'in jnii²¹ do lawa'a ijné¹ mo 'in tsá² gó² do. Ijmáa^{1a} li² 'áai² joongi milagro 'láai² pe jmai² júu³ tajuu²¹. Ni'noo²¹ on jilaa²¹ 'e gó² icoon²¹ on tóo² jileei²¹ 'in jo tiin¹³ gi. Tsu jo gali¹ 'iin²¹² in 'in tsá² do nuu¹ un júu³ tyú² wa'a 'e tiin¹² in. 'Wii¹³ joon jmaa^{1a} Dios 'e 'ii²¹ 'in tsá² do

júu³ gó² 'e lí² tsáai¹-tsi jilaa²¹ júu³ tajuu²¹. Joon tsaliin¹mo lí jo tiin¹³gi tsu jo gal-itsáai¹-tsi júu³ tyú². Joon gatí²gi-tsi jilaa²¹ 'e gó². Pe joon Ña'ñu¹'u' Jesús ijngaa¹²mo 'in gó² do coon¹³ tyí² 'woo²¹ 'oo²o. Joongi iduui¹ coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya'a mi jó¹.

Gatyii¹³mo Dios 'naa' 'e tiin¹³moo'

¹³ Pe jna'a tii²¹moo¹³o'oo' cwoo¹³o'oo' maai¹³ Dios 'wii²¹² tyii' tsaru¹'u' 'in 'iin²¹²in Ña'ñu¹'u' tsu Dios nigatyii¹³in 'naa' ca la mo 'wiin²¹² 'e tiin¹³moo'. Joon gajmaa¹o tiin¹³naa' coon¹³ Espíritu Tyú² tya'a 'in nigauntyú¹'naa' joongi coon¹³ júu³ tyú² 'e nigalitsáai¹-'oo'. ¹⁴ Gatø¹ø Dios 'naa' 'e ilí²naa' tsá² tya'a. Coon¹³ júu³ 'e xiiala tiin¹³ tsá² 'e gacwoo¹³o'oo'naa' gatø¹²ø Dios 'naa' 'e 'ii¹³xuu¹ 'e tyú² 'e cwoo¹o Dios Jmii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo.

¹⁵ La joon 'naa', tsaru¹'u', taa²¹ jmaa²aa' jo cwo'íin²-'oo' jilaa²¹ cwáain¹ 'e nigac-woo¹³o'oo' la mo gatooon²¹²o'on coon¹³ 'naa' joongi mo gasiin²¹na'a jí². ¹⁶⁻¹⁷ Joon mí³ii tyani Ña'ñu¹'u' Jesucristo joongi tyani Dios Jmii²¹ 'e cwo¹o 'naa' pí² 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú². Tsu 'wo²-tsi Dios nigali'iin²¹²mo jna'. Joon gacwo¹o jna' 'e seen²¹na' tyú²-u coon²¹ tøø²mo. Joon gajma²a jna' júu³ 'e jmáa¹a 'e tiin¹³naa' 'wii²¹² feei¹-tsio.

3

Faa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii'

¹ Coon²¹gi júu³ fuu²¹² 'naa', tsaru¹'u', faa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii' 'e la jmoonoo ityí¹a júu³ tya' Ña'ñu¹'u' la caain²¹. Joon 'ii²¹mo tsá² 'e júu³ do 'yaai¹-tsi la galí² jee²¹² 'naa'. ² Faa¹³aa' jon júu³ tyú² 'e cwoláa²mo Dios jna'a jee²¹² tsá² 'lii¹³ joongi soo²¹-tsi tsu jo jileei²¹ tsá² tsáai¹-tsi Jesús. ³ Pe untiin¹³mo Ña'ñu¹'u' júu³ tya'a. Joon 'ii icwo¹o 'naa' pí² joon un'øø¹³mo 'naa' jilaa²¹ 'e gó². ⁴ Joon tsáa¹mo-tsii' 'e Ña'ñu¹'u' iuncoon¹³on 'naa' 'a jmoo²oo' joongi ijmaa²aa' jilaa²¹ to² 'e tyuu¹³'u' 'naa'. ⁵ Cwouncoon¹³on Ña'ñu¹'u' 'naa' 'e 'øø¹²¹mogi-'oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ 'naa' joongi xiiala gajmaa¹a Cristo taa²¹a 'wii²¹² tyii'.

'Ná¹ jmaa¹a tsá² to²

⁶ Tsaru¹'u', tyuu¹³'u' 'naa' to² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹'u' Jesucristo coon²¹ jmaa¹aa' yaanaa' jileei²¹ tsaru¹'u' 'in jo 'iin²¹²in jmá¹ to² joongi 'in jo jmoo¹o nuu¹³ júu³ 'e nigac-woo²¹o'oo'. ⁷ Tsu niñi³ 'naa' xiiala cwooi¹ taain²¹² tsá² 'e jmáa¹a la jmó² jna'a. Jo saan²¹na'a jee²¹² 'naa' wa'a jo jmoo²¹o'oo' to². ⁸ Jo gatyee²'e 'uunñi² tya' jii¹³ jaain²¹ wa'a jo gatyii²¹'i 'laa¹³. Tsu jmoo²¹o'oo' to² 'woo¹ jmi¹ la coon²¹ jii¹³ jaain²¹ jo 'iin cwotyapai¹ jee²¹² 'naa'. ⁹ Fiin¹³ 'oo²o'oo' 'ii²¹ 'e mi²¹'i 'naa' jo gami²¹'i 'naa'. Gaj-moo²¹o'oo' to² 'e 'ee¹³'e 'naa' xiiala 'ná¹ jmaa²aa'. ¹⁰ Tsu mo gatooon²¹²o'on jee²¹² 'naa' joon gacwoo²¹o'oo' 'e 'ii²¹ lo: "Jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in jmaa¹a to² joon jo dø¹ø." ¹¹ Tsu nee²'e júu³ 'e 'inlii¹³ jee²¹² 'naa' seein²¹ jo 'ee to² jmoo¹o. Jøø²mo taain²¹² ngii¹ to² jmoo¹o 'atsaa²¹. ¹² Tya' tsá² 'in líi¹ la joon tyuu¹³'u' to² tyaa²¹'a' cwoo²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹'u' Jesucristo 'e cwo-jmaa¹o to² joon dø¹ø jilaa²¹ 'e jnaa²¹a.

¹³ Tsaru¹'u', jo cwo'woo²oo' 'e jmaa²aa' 'e tyú². ¹⁴ Wana 'iin 'in jo jmoo¹o nuu¹³ jilaa²¹ 'e faa¹³'a' coon¹³ 'e jí² lo cón²duu' cwáain¹ 'iin 'i joon jo 'ee cwoliseen²¹naa' coon¹³on la coon²¹ 'e 'aa¹a fa'ii²¹. ¹⁵ Joon jo cwoli'ee¹naa' pe cwoo²oo' cwáain¹ lawa jaain²¹ ruu²¹moo'.

Júu³ tyú² lí gatséi¹

¹⁶ Joon 'in Ña'ñu¹'u' 'ña'a, 'in jmoo¹o 'e seein²¹ tsá² 'e tyú², cwocwo¹o 'naa' 'e si'ii¹³-'oo' 'e tyú²-u coon²¹ tøø²mo la joon jon coon¹³ jilaa²¹ itsangí²naa'. Joon cwotaan¹in Ña'ñu¹'u' jee²¹² 'naa'.

¹⁷ Jna-a, Poo² jmóo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo. Fo³oo 'aa²¹²moo'. La joon tii²na jmóo³oo jilaa²¹ jí² 'e jmóo³oo. ¹⁸ Ña'ñu¹'u' Jesucristo cwouncwaa³mo 'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹ in San Pablo tíi²i Timoteo

Sii¹ in Poo² jí² tya' Timoteo

¹ Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo. Líi¹na tsá² tya' Jesús to² tyu² Dios Jmii²¹ 'in jmoo¹o tiin¹³na' joongi to² tyu² Ña'ñu^{1u} Jesucristo. 'Ii-o uncoon¹³ jna' la ngóo¹ 'naai¹³. ² Síi³na 'e jí² lo tyi'i, Timoteo, joon lawa yuu²¹ tyiia 'nu tsu galija²mo líi²u Jesús 'wii¹³ jna. Cwocwo¹o Dios Ñu^{1u} coon¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo 'e jmaa¹a feei¹-tsi tyi'i coon¹³ fo'feei¹ tyi'i joon 'e seen²¹mo'o tyú².

Jo cwo¹³o 'e²e tsá² xeei²¹ júu³ tajuu²¹

³ La jéei¹gi gangóo³oo líi²¹ Macedonia gami³ti tyani'i 'e jon¹on fu Efeso, 'e tyuu¹³u to² 'inlíi¹³ tsá² do 'e jo 'e²e tsá² xeei²¹ júu³ 'e jo jo¹. ⁴ Cwo³o cwáain¹ 'in tsá² do 'e jmáa¹a cu²-tsi coon¹³ júu³ tya' tsaun'áai¹ joongi coon¹³ jí² 'láai² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tsu 'e júu³ lo jmoo¹o jmai² 'e jo cwo¹ tsá² júu³ ruu²¹i. Jo uncoon¹³ 'e júu³ do wa'a litsáai¹gi-tsi tsá² Dios.

⁵ 'E 'yu to² tya' júu³ tyú² tya' Dios 'e 'iin²¹²mo tsaruu²¹i coon¹³ 'e tyú²-u, jo tóin¹ júu³ tya'a, joon joo¹o líi². ⁶ Pe 'inlíi¹³ gatuu²¹o 'e júu³ lo joon gali'iin²¹²in nuu¹un júu³ 'e jo tyiin². ⁷ 'Iin²¹²in líi¹in tifo² pe jiin¹³ yaai jo 'øøi²¹-tsi 'ee 'e faa²¹a jon'gi 'øø²¹-tsi 'ee 'ee¹e xufiin¹³ 'ee¹o jo cu²-tsi.

⁸ Ne²o' 'e tyú²-u 'e ley gacwo¹o Dios tsá² wa'a líi² jmoo¹o tsá² coon¹³ jiin¹³ la 'iin²¹² Dios. ⁹ Ne²o' 'e ley do jon' tya' 'in jmoo¹o 'e tyú², pe tya' jilee²¹ 'in jmoo¹o 'e gó², tya' 'in jo 'ee tsaa²¹gi-tsi, tya' 'in jo nuu¹³un, 'in jo un'goo²¹ Dios, 'in røøi²¹ tsaa². 'E ley do tya' jilee²¹ 'in un'gøøi¹ Dios, 'in faa²¹a 'laa²¹ tya' 'e tyú², 'in jngáai¹³ sáa³ jmii²¹ joongi jngaai¹³ ruu²¹i. ¹⁰ Joongi 'e ley do tya' 'in feei¹ tsami² joongi tya' tsá² 'in tóin¹, 'in 'iin²¹²in tsañuu¹, joongi tya' tsá² 'in ngi¹ to² 'uun²¹in tsá². 'E ley do tya' 'in jmoo¹o júu³ tajuu²¹ tya'ni tsaa²to², joongi tya' doñi'in tajuu²¹. 'E ley do tya' jilaa²¹ 'e sá² 'e faa²¹a

'laa²¹ tya' 'e júu³ tyú². ¹¹ Joon 'e júu³ tyú² lo júu³ tya' Dios 'in tyú¹ joon 'ii gatyaa¹ cwóo³oo.

Cwo¹-o Poo² 'maai¹³ Dios 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios 'wii²¹² tya'a

¹² Joon cwo¹oo 'maai¹³ Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'in cwo¹ jna pí². 'Ii-o nigacoon²¹o cwáain¹ 'e tyú¹na joon nigacwo¹o jna to² tya'a 'e jmáa³aa. ¹³ Nigacwo¹o jna 'e to² lo fin¹³ foo²¹-oo 'laa²¹ tya'a la mo jéei¹ joon ga'øø²na tsá² tya'a joongi gajmee¹³na pe Dios galifee¹mo-tsi tyiia tsu la mo jéei¹ jo tsáai¹-tsii júu³ tyú² joon jo ñi³ii jilaa²¹ 'e jmóo³oo. ¹⁴ Pe cwa³ tya' Ña'ñu^{1u} 'áa¹mo galifee¹ coon¹³ jna joon galili³oo xiiala 'iin²¹²in Cristo Jesús jna 'e jo¹o líi²na.

¹⁵ 'E júu³ lo 'e la ja²mo, joon la jilee²¹mo 'ná¹ litsáai¹-tsi Cristo Jesús nigajó² ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e jmáa¹a tiin¹³ jilee²¹ 'in røøi²¹ tsaa² joon jna-a nifu-gi jee²¹² 'ii.

¹⁶ 'Áa¹mo garøø²¹na tsaa². Joon Jesucristo ga'iin²mo tsaa² tyiia. Joon mo gajmaa¹a Jesucristo feei¹-tsi tyiia ga'e²e Dios tsá² 'e lí²-i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'in jalín² ciin²¹gi 'in jai² líi² 'ii. Joon coon¹³ la joon itéein² tsá² coon²¹ tøø²mo fu líi² tyiin¹ Dios Jmii²¹. ¹⁷ 'Wii¹³ joon cwofaa²¹a' coon²¹ tøø²mo júu³ tyú² tya' 'in Dios Jmii²¹, 'ii seen²¹ coon²¹ tøø²mo, jo júun²in jon'gi lí² jøøi² tsá² 'ii. 'Ii-o jaain²¹ Dios 'in jmii¹-tsi. 'Ná¹-a un'goo²¹o' 'ii. Joon 'ná¹ cwo²¹o' jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

¹⁸ Yuu²¹ tyiia, Timoteo, tyí³aa cwo¹o 'elo. Cwo¹³-o' cwojmaa²¹a la gafuu²¹²uu 'nu coon²¹ tún² jiin¹³ la gajin² tsaru¹u' la mo jéei¹ 'ii²¹ tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² tyuu¹³u jilaa²¹ júu³ 'e jo jai². ¹⁹ Cwotyán² pí² jilaa²¹ 'e jai² líi²u. Jmai² 'e tyú²-u 'i¹-o'o tsu 'inlíi¹³ nigaxee¹mo-tsi 'elo, gatuu²¹o jilaa²¹ 'e jo¹ líi². ²⁰ La joon gangangíi² Himeneo coon¹³ Alejandro. 'Wii¹³ joon gacwo²moo 'in 'líi³ Satanás 'ii la coon²¹ cwountsáa¹ 'e jo faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu² tya'a.

2

'Ee¹e Poo² xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

1 'E júu³ 'íi³ lo 'e tyiin²gi 'e mí¹ tsá² tyani Dios joon faa²¹a tsá² júu³ tyú², mí¹ tsá² jmíi²¹² 'aa²¹² joon cwo¹o 'maai¹³ Dios tya' jileei²¹ tsá². 2 'Ná¹-a la joon tya' tsa²to² joongi tya' jileei²¹ 'in 'oo¹o to², la coon²¹ 'e jo untyiin²gi tsá² jna' joon seen²¹na' tyú²-u tyani Dios joongi tyani tsaruu²¹na'. Tsa²-'oo' Dios, tyú¹naa' coon¹³ tsá². 3 'Elo-o 'e tyú² joon 'yaa¹mo-tsi Dios Jmii²¹, 'in jmoo¹o tiin¹³na'. 4 Tsu 'ii-o 'iin²¹²in tiin¹³ jilee²¹mo joon wa'a cwoliñi¹o 'e júu³ jai². 5 Jaan²¹mo Dios 'in seen²¹, joon jiin¹³ 'ña'a Jesucristo, 'in gali¹i tsañuu¹, lí² jmáa¹a 'ii²¹ coon¹³ Dios la joongi coon¹³ tsá². 6 Tsu 'ii-o gacwóoi¹ 'ña'a 'e tyí² jilaa²¹ tsa² tya' tsá². Joon mo tí² 'ii²¹ gajmaa¹a Dios Jmii²¹ júu³. 7 'E júu³ ja²mo lo, Dios gatyii¹³in jna wa'a nicwóo³oo 'e júu³ do. Gatyii¹³in jna 'e 'e²ee jileei²¹ tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ xiiala gajmaa¹a Dios 'ii²¹ 'e tiin¹³ tsá² mo jai² líi² tsá² 'e júu³ ja²mo 'e fo³oo lo.

8 'In²¹²na wa'a 'e faa²¹a tsañuu¹ júu³ tyú² doñixiia' téein². Joon mi faa²¹a júu³ tyú² do cwoseein²¹ tyú², ca nii²mo alma tya'a jon'gi 'nii²¹-tsi, jon'gi to² tii¹. 9 La joon tsamí², 'iin²¹²na 'e ci¹o siin¹³in 'e jo suuin²¹ tsañuu¹ 'ii joon 'e ngi¹ coon²¹ tún², jon'gi coon¹³ jmíi³ tyí¹i 'in caai¹³ cwanáa¹³ si perla 'ee. Jon'gi ci¹i siin¹³in 'e 'moo¹³ líi¹. 10 Pe jmoo¹o jmai² 'e tyú² tya' jileei²¹ tsá² la tii² jmá¹ tsamí² 'in jin²o 'e tsa²-tsi Dios Jmii²¹. 11 Jileei²¹ tsamí² 'ná¹-a jón² tii² jee²¹² li licaain²¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo joon 'ná¹ nuu¹³o. 12 Jna-a jo cwo¹oo lín² tsamí² tifo² jon'gi tyu²u to² tsañuu¹ jiin¹³ 'e ján² tii². 13 Tsu Dios gajmeei¹ Adán nifu joon mi yuui¹³ joon gajmeei¹ Eva. 14 'In 'líi³ do jo gacon²on Adán too² pe gacon²on 'in tsamí² do too² joon 'ii ga'aa¹o tsa² nifu. 15 Xu¹³fiin¹³ 'ná¹ nii²¹ tsamí² wúu¹ mi liseein²¹ jón¹on 'wii¹³ tsa² tya' Eva jileei²¹ tsamí² lí²-i tiin¹³in wana jo¹o líi² joon 'iin²¹²mo Dios joon un'øø¹i yaai 'e ngi¹ coon²¹ ce tún²un.

3

Xiiala líi¹i 'in tyu² to² jee²¹² 'in jai² líi²

1 Jo¹o 'e júu³ lo: wa'a 'iin²¹²in tsá² 'e 'áa¹a coon²¹ to² jee²¹² 'in jai² líi², 'iin²¹²in 'ido coon²¹ 'e tyú²-u. 2 Jileei²¹ 'in lín² tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹o tsá² 'ido tsa². Lí²-i liseein²¹ jiin¹³ jaan²¹mo 'oo²¹²o. 'Ná¹-a ngi¹ coon²¹ tún², 'íi¹ ja²mo, jmoo¹o jmai² 'e tyú²-u. Joon 'in tsá² do 'ná¹ jmáa¹a feei¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tsafeei¹³ 'ii fu tya'a. 'Ná¹-a jon litíi²¹ 'e¹e tsá². 3 Jo lí² wa'a ngi¹ to² 'ín¹ jon'gi wa'a tíin¹in jon'gi wa'a 'iin²¹²in cuu² 'áai¹ 'e jo mo gajna²a. Lí¹ cii¹³i soo²¹-tsi 'ná¹ fee¹mo-tsi tya' jileei²¹, jo 'noo¹o mii¹³, jon'gi 'iin²¹²in cuu². 4 'Ná¹-a jon líi¹o xiiala tyu²u to² inuu tya'a joongi tyu²u to² jón¹on cwolinuu¹³un jo to²o mii¹³. 5 (Tsu wa'a jo ñi¹ tsá² xiiala tyu²u to² 'inuu tya'a xiiala lí² 'áa¹i 'in nigalijai² líi² Dios.) 6 Joon jo lí² lín² tsacøøi¹³ jaain²¹ tsá² 'in nijai² líi² catá². Jo cweei¹ tyu²u to² tsifu tsu wa'a jmaa¹a jloo³ joon i'láa¹ la ga'láa¹ Satanás. 7 Joon wa'a ilín² jaain²¹ tsá² tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'ná¹-a líi¹i la líi¹i jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹o tyú²-u jee²¹² tsagoo¹o 'in jo jai² líi² Jesucristo. Wana jo la joon icwo¹ tsá² 'ii tsa² joon ifaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' jileei²¹ 'in jai² líi² Dios. Joon tee²¹i nilá² tya' 'in 'líi³.

Xiiala líi¹i 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi²

8 La joon jon 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi², 'in sii²¹ diacones, 'ná¹-a ngi¹ coon²¹ tún². Jo ngi¹ cwaa²¹ sii¹³i jon'gi wa'a ngi¹ to² 'ín¹ jon'gi wa'a 'iin²¹²in cuu² 'e jo mo jna²a. 9 Joon 'ná¹ ñi¹o jo cu²-tsi jilaa²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna' 'e jo¹ líi²na'. Joon jo 'i¹-tsi 'e gó². 10 La nu¹gi lí² uncoon¹³ tsá² tsacøøi¹³ 'ná¹ cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ 'ido joon wana jo 'ee tsa² tya'a sá² lí²-i uncoon¹³on. 11 La joon jon 'oo²¹²o 'ná² ngi¹ coon²¹ tún². Jon'on tsamí² 'in sii²¹i júu³ 'atsaa²¹. Ca nii²mo jmáa¹a jo 'láa¹a jilaa²¹ 'e jmoo¹o. 12 'In tsá² 'in uncoon¹³ tsacøøi¹³ do jiin¹³ jaan²¹mo 'oo²¹²o iliseein²¹ tya'o. 'Ná¹-a tyu²u to² jón¹on tyú²-u coon¹³ jilaa²¹ inuu tya'a. 13 Tsu jileei²¹ 'in untsiin¹ tyú²-u 'e to² 'e

uncoon¹³ on tsacøøi¹³ do jnaa²¹ a coon²¹ 'e tyú² tya'a joon lí² faa²¹ a jo cu²-tsi cwáain¹ tya' xiiala tsaa¹-tsi tsá² Cristo Jesús.

'E ja²mo líi²na'

¹⁴ Jilaa²¹ júu³ lo gatón³oon ni mo'jí² lo 'e síi³na tyi'i xafiin¹³ 'i¹-tsii yí³aa la jmoonoo.
¹⁵ Pe wa'a la 'íi²¹²na lí²-i líi³'i xiiala 'ná² jmaa¹ a tsá² jee²¹² 'in jai² líi² 'in líi² lawa cwo¹ tya' Dios 'in jii¹. Joon la cwaain²¹ 'oo²¹ ni tífuu²¹ cwo¹ pí², la joon jon 'in jai² líi² Dios cwo¹ pí² tya' 'e jai² tya' Dios.
¹⁶ Joon ja²mo. Fee¹ 'áa¹mo 'e júu³ 'uui²¹ 'e Dios ga'e² tsá² xiiala seein²¹ tsá² tyú² tyaní¹'i 'e jin²:

Gacwéi Dios líi¹'i tsá², joon 'in Espíritu Tyú² ga'íi² júu³ 'e tyú¹mo 'ii.

Níi²mo ángeles 'ii.

Joon gacwo¹ tsá² jileei²¹ 'in taain²¹² nicwoo¹³ juncwii²¹ júu³ tyú² tya'a.

Joon jo¹o galíi² tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'ii.

Joon ga'ii²¹mo Dios 'ii fu ñu'fú² tún¹.

4

Xiiala líi¹'i 'in tá² 'e júu³ jai² tya' Dios

¹ 'In Espíritu Tyú² gatyaa¹ júu³ 'a la ti 'e jee²¹² jmíi²¹² lí gatséi¹ 'in líi¹³ ituu²¹ jii¹³ 'e tsáai¹-tsi. Joon iunjíi²o jilaa²¹ espíritu gó² incón² 'ii too² coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' 'in 'líi¹³.
² Inúu¹u tsá² 'in faa²¹ a júu³ tajuu²¹ lawa júu³ ja²mo, tajuu²¹mo 'in jo lí³gi 'e gó². La jo lí³gi tyí² mo suu²¹ tsá² ñí³ tyí² la joon jon 'in tsá² do jo lí³gi 'e gó².
³ Untsaa¹³mo 'in tsá² do wa'a cui² cwo²¹o tsá² joon tyú²u to² 'e sá² 'láai² nii² 'uunñi² 'e jo lí² dø² tsá². Pe Dios gacwo¹ jilaa²¹ 'e lí²-i dø² tsá². Joon jileei²¹ 'in jo¹o líi², 'in ñi¹ júu³ jai², lí²-i dø² 'yaai¹-tsi wa'a cwo¹o 'maai¹³ Dios.
⁴ Tsu tyú²-u jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios joon lí²-i dø² tsá² wa'a 'ii²¹i coon¹³ 'maai¹³ Dios,
⁵ tsu nicwaa³mo coon¹³ júu² tya' Dios joongi coon¹³ 'e júu³ tyú² 'e faa²¹ a tsá².

Xiiala líi¹'i 'in jmoo¹o to² tyú² Jesucristo

⁶ Joon wana 'e²'e 'in jai² líi² Jesucristo jilaa²¹ 'elo joon tyú² jmoo²o, jmoo²o jii¹³ la tíi² jmá¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tya' Jesucristo. 'Ii cwo¹gi pí³ alma tyi'i coon¹³

júu³ 'e jai² líi² tsá² joon coon¹³ júu³ røø²¹ 'e nuu¹³un coon²¹ tún².
⁷ Jo unjii²'i 'e cwáain¹ tsáai² coon¹³ cwáain¹ jo ñí²'i ti jo¹. Cwo¹³-o' o' jmaa² a jii¹³ la to² tyú² Dios.
⁸ 'E tyiin² mox^u wa'a 'e yeen²¹ fin²¹ tsá² yaai pe tyiin²gi 'áai¹ 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala ngi¹ tyani Dios. Tsu 'e júu³ lo tyan¹ 'ii²¹ 'e sáan³an' tyú² nano joongi lí ngó¹gi.
⁹ 'E júu³ lo 'e la ja²mo, joon la jilee²¹mo 'ná¹ litsáai¹-tsi.
¹⁰ Néé²o' 'e tyiin²gi 'wii¹³ joon jmoo²¹o' to² 'íi³ joon nee²¹e' wúu¹. Jmoo²¹o' la joon tsu nigalitsáa¹mo-tsi' Dios 'in jii¹. Ii-o un'øø²¹i jilee²¹mo jii¹³ 'in tsáai¹-tsi 'ii nifu.

¹¹ Jilaa²¹ 'elo 'ná¹ tyuu¹³u to² joon 'e²'e tsá².
¹² Jo ngi¹'i wa'a jo ungo¹o tsá² 'nu 'wii¹³ xaai¹gi'i. Pe jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ lí² 'e tyú²-u tyani 'in jai² líi². Jmeei² 'wo'o lawa coon²¹ lí² 'e tyú²-u coon¹³ xiiala ngi¹³'i, joongi coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya³'a, joongi coon¹³ xiiala 'iin²¹²mo' o' tsá², joongi coon¹³ xiiala jo¹o lí²u Dios, joongi coon¹³ xiiala jmaai¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o' o'. Coon¹³ jilaa²¹ 'elo jmee¹u'un 'wo'o lawa coon²¹ lí² 'e tyú²-u.
¹³ Ca mi cwéé¹na cwo¹³-o' o' fo²'o júu³ tyú² tya' Dios jii¹³ la faa²¹ a ni jí² tya' Dios, faa¹³'a cwónuu² jileei²¹ tsá². Cwo¹'i² júu³ 'ee 'ná¹ jmáa¹ a. Joon 'e³'e tsá² 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Gacwo¹ Dios 'nu 'ii²¹ tya'a 'e jmaa² a to² tya'a.
¹⁴ Jo cuu¹³'u jmaa² a 'e júu³ gacwo¹o Dios 'nu mo gataan¹an tsacøøi¹³ cwo²¹o tyi'i joongi gafaa²¹ a 'ii²¹ tya' Dios.

¹⁵ 'Ídu¹-o' o' jilaa²¹ 'elo. Cwo¹³-o' o' 'e jmaa² a. Joon líi¹ tsá² 'e 'øøi²¹gi-o' o'.
¹⁶ Jøø²ø 'wo'o coon²¹ tún² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'e³'e. Cwojmaa²gi'i tsu coon¹³ la joon itiin¹³mo' o' 'wo'o coon¹³ jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tyi'i.

5

Xiiala 'ná¹ jmáa¹ a Timoteo tyani 'in jai² líi²

¹ Jo jii²¹u'u tsacøøi¹³ pe mí²'i tyaní¹'i lawa 'e 'ñu²o' o'. Joon cwo²o cwáain¹ simii²¹ lawa ruu²¹mo' o'.
² La joon jon tsayuui¹³ lawa saa²o' o'. Joon mi cwo²o cwáain¹ 'in simi² jii¹³ coon¹³ 'e tyú²-u 'i¹-o' o'.

3 Unjí²u'u 'in 'yiaa'ní² 'in jo 'in seein²¹ tya'a. 4 Pe wana seein²¹ jóon¹on si tyii²¹a 'ee 'ii 'ná¹ untiin¹³in jilaa²¹ 'ee 'e 'ná¹ seein²¹ tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ la joon ityí¹ jilaa²¹ 'e røø²¹i tsacøøi¹³ tya'a tsu la joon 'e tyú² joongi la joon tí²-tsi Dios. 5 'In 'yiaa'ní² 'in jo seein²¹ tya'a 'in tsáai¹-tsi Dios mii¹i tyani Dios joon faa²¹a júu³ tyú² la 'woo¹ jmí¹. 6 Pe 'in 'yiaa'ní² 'in seein²¹ jmai² unjløøi¹³ 'ña'a jo tsaa¹-tsi Dios, xufiin¹³ jii¹o pe líi¹i lawa jaain²¹ 'in najúun²mo. 7 Cwo'i²i 'e júu³ lo 'in jai² líi² 'e jo lí² cwo¹ tsá² tsaa². 8 Wa jo unjí²in tsá² tsaruu²¹i, joon tyiin²mo 'in taai² inuu tya'a, líi¹i lawa jaain²¹ 'in jo untiin¹³in jilaa²¹ 'e jin²in 'e jo¹ líi². Joon gó²gi 'ii lagi 'in jo tsaa¹-tsi Dios.

9 Jo taan¹u'un ni mo'jí² 'in 'yiaa'ní¹ 'in jo mo tsín¹ sesenta jii²¹ joongi coon²¹ naa¹³ 'e gacui² cwo²¹o. 10 Lí²-i litaan¹u'un mo'jí² wa'a cwii¹in tsá² 'ii jii¹³ 'e tyú² 'e niga-jmaa¹a. Wa'a nigaunjí²in jóon¹on joongi wa'a nigacwoo¹o 'ná¹ li joon¹ tsá². Joongi wa'a nigauncoon¹³o tsaru¹u'. Joongi wa'a nigauncoon¹³o 'in seein²¹ faí³. Joon wa'a gacwoo²-tsi 'in 'yiaa'ní² do 'e jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² lí²-i taan¹u'un mo'jí².

11 Pe jo taan¹u'un mo'jí² 'in 'yiaa'ní² 'in xuui²¹²gi tsu 'ii ili'in²¹²in cui²-cwo²¹o tún¹ joon tæ²¹o júu³ tya' Cristo. 12 Joon ilí² tsaa² tya'a tsu jo gauntiin¹³in júu³ gajin²in nifu. 13 Joon mi licíin²gi joon ilijøø²mo joon ingí¹ la tyi 'ná¹. Joon jii¹³ 'e jøø¹mo pe ngi¹ tyá² júu³ 'atsaa²¹ coon¹³ tsá². Coon²¹on cwáain¹ 'ee seein²¹ tsá² xeei²¹ siii¹ júu³ 'e jo tíi². 14 Tsu 'wii¹³ la joon 'iin²¹²na 'e cuu²¹i 'in 'yiaa'ní² xuui²¹²gi do cwo²¹o. Joon liseein²¹ jóon¹on. Joon 'ii-o inii²¹ 'ná¹ joon jo cwooi¹ faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya'a. 15 Tsu 'inlíi¹³ 'yiaa'ní² gatæ²o júu³ tya' Cristo joon galíi¹i tsá² tya' 'in 'líi³.

16 Joon wana tsañuu¹ si tsamí² 'ee seein²¹ inuu tya'a jaain²¹ 'yiaa'ní² 'ná¹-a unjí²in mo 'ido. Jo cwo³o unjí²in 'in jai² líi² tsu jii¹³ la joon lí²-i unjí²in 'in jai² líi² 'in 'yiaa'ní² 'in jo 'in seein²¹ tya'a.

17 Cwoun'goo²¹gi tsá² 'áai¹gi 'in tsacøøi¹³ 'in jmoo¹o to² tya'a tyú². Tyiin²gi 'in cwó² júu³ tyú² joon 'in 'e²e tsá². 18 Tsu ni jí² tya' Dios jin²in: "Jo toon²oon' noo¹³ moo'oo²o joo'tsáa² mo 'ø¹ø mi³ trigo mo untyú² tsá²." Joon jin²in: "In jmoo¹o to² tí²mo 'ii²¹i 'lee¹³i."

19 Jo unjí²in wana seein²¹ jaain²¹ tsá² cwo¹o tsaa² tsacøøi¹³ tyani¹in. Pe wana tí² gáí¹ gaai²¹ tsá² joon 'ná¹ nuu²un júu³ tya'a. 20 Jileei²¹ 'in 'noo¹o tsaa² jí²nu'un tyani jileei²¹ 'e 'in catyaaí² do itoon²¹on fo²-tsi cwoli'goo²¹o. 21 Tyí³aa cwo¹o 'elo tyani Dios joongi tyani Jesucristo coon¹³ 'in ángeles tya'a 'in nigatyii¹³in: Cwojmaa²¹a jilaa²¹ 'elo júu³ røø²¹. 'Ná¹ jmaa²¹a coon²¹ røø²mo tsá². 22 Jo tyi¹u'u jaain²¹ tsañuu¹ ilíin² tsaa'to² jee²¹² 'in jai² líi² la jmoono, tsu wana ga'láa¹a lawa'a ga'i¹u'u tsaa² tya'a. Jo un'lí²u'u 'wo'o coon¹³ cwáain¹ lo.

23 Lawa mo tsaa¹³ tuu¹u joon mo tí¹ coon²¹ naa' mo li tsaa¹²a 'wo'o jo 'uu¹²u jii¹³ jmí²¹ pe 'uu³xu'u vino ijma¹ mí¹ tyi'i.

24 Jilaa²¹ tsaa² tya¹ 'inlíi¹³ lí²-i jná² nii² la nu'gi 'e lisá² 'ii²¹. Pe tsaa² tya' 'in catyaaí² ijná² nii² ciiin²¹gi xu. 25 La joon jon jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹o 'inlíi¹³ ilíni¹ tsá² la jmoono. Joon 'e catyiaa²gi ilíni¹ tsá² ciiin²¹gi xu.

6

1 Jileei²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo 'in nitaai² tya' ñi'fii²¹²i 'ná¹-a un'goo²¹o ñi'fii²¹²i la coon²¹ jo cwofaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' 'e sii²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²¹e'. 2 Joon wana jo¹ líi² ñi'fii²¹² do Cristo 'in nitaai² tya'a do 'ná¹ un'goo²¹gi ñi'fii²¹²i. Joon 'ná¹ jmaa¹a to² tyú² tya' ñi'fii²¹²i do tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Cristo. Joon mo jmoo¹o 'in taai² tya'a to² jmoo¹o to² tya' jaain²¹ 'in jo¹o líi² Dios joon 'iin²¹²mo Dios 'ii. 'E²du'u joon cwotyaa¹-tsi tsá² 'e jmáa¹a 'e júu³ lo.

'In jai² líi² 'ná¹ jløø³mo

3 Joon wana 'e¹e tsá² júu³ xii²¹a jmoo¹ 'ido jløø³ 'na'a. Jo røø²¹ sii¹i coon¹³ júu³ tyú² 'e ga'ee¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, jon'gi jo røø²¹ sii¹i coon¹³ júu³ 'e 'e¹e tsá² xiiala ngí¹ tsá² tyú²-u tyani Dios. 4 Tsá² 'in jo ñii¹ 'ii

coonti. Jiin¹³ 'iin²¹²in 'ido jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e sá¹i. Joon jiin¹³ coon¹³ 'elo-o lí²-i lití¹¹² tsá² 'e tsiwúu¹i, jo cwo¹o júu³ ruu²¹i, faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' tsá² xeei²¹, joon cu²-tsi tya'a. ⁵ Tsá² 'in gó² 'i¹-tsi 'in 'noo¹o mi¹³ coon²¹ tøø²mo. Tsá² jo ñi¹ la jai². 'In tsá² do 'i¹-tsí 'e ijnáa¹a cuu² wa'a un'goo²¹o Dios. Jeen²¹mo'o coon¹³ 'in jmoo¹o la joon. ⁶ Pe wana ngí²¹i 'e tyú²-u tyani Dios sá² 'lee¹³na' wa ngí²¹i 'yaai¹-tsi'. ⁷ Tsu jo 'ee lé³e' coonti 'e juncwii²¹ lo, la joon jon jo 'ee lí² lee²¹e' jiin¹³ coon²¹ mi júun²na'. ⁸ Joon wana 'oo²¹o' sin¹in' joongi 'e tyé³e' cwojmoo²¹o' jløø³mo'. ⁹ Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lisá² cuu² tya'a jo itaa²¹a tya'a joon 'ii²¹o lawa coon²¹ sí² tya' 'in 'lí¹³. Jilaa²¹ 'e sún²in ijmáa¹a 'nii²¹ tya' 'in 'iin²¹²in joon ipíin² 'ña'a lí jo tiin¹³ tsá². ¹⁰ Suun²¹un tsá² cuu² 'wii¹³ joon jó¹ jilaa²¹ 'e gó² tya'a. Joon 'inlí¹³ nigasuun²mo, nigatuu²¹o júu³ tyú² tya' Dios joon lí¹ wúu¹ niganii²¹ juncwii²¹ tya'a.

Cwojmaa²o'la ngóo¹ 'naai¹³ 'e jai² lí²u

¹¹ Pe 'nu-u, tsu 'wii¹³ tsá² tya' Dios 'nu, tá² jilaa²¹ 'e gó² lo, joon cwocwoo¹³-o'o 'e jmaa²a 'e tyú². Jmaa²a to² tyú² Dios. Jo¹gi cwolí²un. Cwoli'in²¹²mogi¹ Dios coon¹³ tsá². Jmaa²a taa²¹-o'o. 'Wo²-o'o jmaa²a tya' tsá². ¹² Cwocwoo¹³-o'o ce caai²¹-o'o ngí²i la nigangi¹ 'in jai² lí¹¹² Cristo. Cwoo¹³-o'o 'e ngí²i coon¹³ Dios 'e seen²¹mo'o coon¹³on coon²¹ tøø²mo, tsu la joon gatø¹ø Dios 'nu. Joon tyani tsá² fúu¹ niga¹i¹i júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios 'wii²¹² tyi'i. ¹³ Joon nano 'i³ñ 'nu júu³ tyani Dios 'in cwo¹ juncwii²¹ tya' jileei²¹ 'in seen²¹ joongi tyani Jesucristo 'in gajmaa¹a júu³ jai² 'e tyú²-u tyani Poncio Pilato. ¹⁴ Jo cuu¹³u'un jmaa²a jilaa²¹ to² gacwo¹o Dios 'nu 'e jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ jiin¹³ coon²¹ ca mi tyú² Dios Jmii²¹ to² 'e jnee¹ Ña'ña¹u' Jesucristo. ¹⁵ Tsu mi tyí¹a 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ ijmáa¹a lí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ Dios Jmii²¹ lí² lí²in tsaa'to² 'in feei¹gi. Joon 'in cwaa³mo 'ii. Joon 'ii-o lí¹i røø¹³ 'in feei²gi la jee²¹² jileei²¹ røø¹³ catyaa²gi do. La joon jon 'ii-o tsaa'to² 'in feei¹gi la jee²¹²

jileei²¹ tsaa'to². ¹⁶ Jiin¹³ 'ii-o lí² cwo¹ tsá² 'e seen²¹ tsá² coon²¹ tøø²mo tsu jo tyé¹ 'ii. Joon táan¹in lí jná² joo²¹ lí¹. Joon jo lí² tsá² tsatyéen¹in. Joon jo mo nigalijøø²i tsá² 'ii jon'gi lí² jøø²i tsá² 'ii. Cwoun'goo²¹o tsá² 'ii ce jileei²¹. Cwolisá² 'ii²¹ tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

¹⁷ Cwotyá³¹a-tsi 'in sá² cuu² juncwii²¹ lo 'e jo unjløø¹³ 'ña'a jon'gi ngí¹ cu²-tsi cúu¹u pe ngí¹o jo cu²-tsi tya' Dios 'in jiin¹. 'Ii-o cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e jløø¹³na'.

¹⁸ Cwotyá³¹a-tsi 'ido 'e jmáa¹a 'e tyú². Joon cwoliseein²¹ 'e tyú²-u coon¹³ jilaa²¹ tyú² 'e jmoo¹o. 'Ná¹-a tyaa¹ 'ido tyú² tya'a 'e cwo¹o tsá² 'e 'oo¹-o joon uncoon¹³on 'ii 'in tyéin¹³ jmí²¹². ¹⁹ 'E tyú² 'e jmoo¹o do 'e lí² lawa tsá² jñi¹ cwuu²¹, 'iin²in uncwu² mi jñi² do, pe joon mo roo²¹ joon coon²¹ tsá² 'láai²gi lagí ga'iin² mo gajñi¹i do. Coon¹³ la joon ilisá² juncwii²¹ tya'a 'e jo¹.

Tyaa¹ Poo² cwoo²¹o Timoteo 'e cwo¹gi tsá² júu³ tyú²

²⁰ Timoteo, un'øø¹i¹ jilaa²¹ 'e gatyaa¹ Dios cwoo¹o. Jo núu³un júu³ 'e jo tseein²¹ jon'gi 'e jo to² 'í³in coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e jin² tsá² 'e 'áai¹gi jo¹, pe jon' jo¹ 'e júu³ joon.

²¹ Joon 'inlí¹³ niganúu²o 'e júu³ do joon jo gauntiin¹³in 'e júu³ jo¹ tya' Dios.

Cwouncwaa¹³ Dios 'nu. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pablo tí²i Timoteo

Sii¹ in Poo² 'e jí² lo tya' Timoteo

1 Jna-a, Poo², joon lí¹na jaain²¹ apóstol tya' Jesucristo. Dios gasii¹ in jna yaai¹-tsi 'e jmáa³aa júu³ 'e Dios cwoo¹o juncwii²¹ 'múui² tya' tsá² 'wii¹³ Cristo Jesús. 2 Sí²na 'e jí² lo tyi'i, Timoteo. 'Iin²¹²na 'n_u lawa y_{uun}²¹ tyiia. Cwocwo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñ_u¹'u' Cristo Jesús 'e jmaa¹a fo'feei¹ tyi'i coon¹³ feei¹-tsi joon 'e seen²¹mo'o tyá².

'Í² Poo² Timoteo júu³ 'e cwo² júu³ tyá²

3 Untii¹³oo 'n_u coon²¹ t_{øø}²mo coon¹³ júu³ tyá² tyiia 'e fo³oo la 'woo¹ la jmí¹. Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'in un'góo³oo la gaun'goo²¹o 'lí²¹² tsac_{øø}¹³ tyiia joon jo con² jna tsá² too². 4 Tí¹³-tsii jmí²¹ gatoo²¹ unní²in joon lí¹ 'iin²¹²na j_{øø}²¹²na 'n_u la coon²¹ li-jl_{øø}¹³x_{uun}. 5 Tii¹³-tsii jon xiiala jai² lí²u la jai² galí² si'yí¹²'a Loida nifu la joon jon saa²¹a Eunice.

6 'Wii¹³ joon 'í²í² júu³ 'n_u 'e cwojmaa²gí¹ jíin¹³ 'ii²¹ 'e 'oo²¹o 'e gacwo¹ Dios 'n_u mo gat_{oo}³oon cwóo³oo tyi'i. 7 Ts_u 'in Espíritu 'in cweei¹³ Dios jna' jo jmoo²¹o' 'go¹o' pe cwo¹-o jna' pí³ joon 'e 'iin²¹²mo' tsá² joon 'e 'øø¹²¹-tsi' tyá². 8 Ts_u 'wii¹³ joon jo fa'í²¹ lí²u 'e r_{øø}²¹u' cwáain¹ tya' Ña'ñ_u¹'u' jon'gí fa'í²¹ lí²u 'wii¹³ tyiia ts_u siin¹³na 'n_uñí³ 'wii¹³ jmóo³oo to² tyá² Jesús. Pe nee²¹e' wúu¹ coon¹³ jna caáain¹ tya' júu³ tyá² tya' Dios coon¹³ pí³ cwoo¹ Dios. 9 'Ii-i gajmaa¹a tiin¹³ jna' joon gat_ø²ø jna' 'e ngí²¹'i tyá²-u tyaní¹i. Gat_ø²ø jna' jon'on 'wii¹³ jilaa²¹ tyá² 'e jmoo²¹o' pe galí²-i jíin¹³ la 'iin²¹²mo coon¹³ jilaa²¹ 'e feei¹-tsi tyi' 'e gajmaa¹a cwáain¹ tya' Jesús 'wii²¹² tyi' la n_u'gí garón¹ juncwii²¹. 10 Pe la no-o gajmaa¹a lí¹ tsá² jilaa²¹ 'elo mo gajnéi¹ Jesucristo, 'in jmaa¹a tiin¹³ jna'. 'Ii-o gauntyee²¹mo 'e júun²in tsá². Joon coon¹³ júu³ tyá² tya'a gacwo¹o tsá² juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

11 Joon Dios gatyii¹³in jna lawa tsá² tya'a 'e nicwóo³oo joon ni'e³ee tsá² 'in jon' seein²¹ Israel 'e júu³ tyá² do. 12 Joon ts_u 'wii¹³ joon móo³oo wúu¹ pe jo 'óo³oo fa'í²¹ ts_u cwii¹mo 'iin 'in jai² lí²na joon jo¹o lí²na 'e 'ii-o lí² má¹ ca mi tí² jmí²¹² joon jilaa²¹ 'e gatyaa¹ cwóo³oo.

13 Cwosaain²¹-o'o jilaa²¹ júu³ r_{øø}²¹ 'e gan_{uun}²¹ fo³oo. Joon cwoseen²¹mo'o jo¹o lí²u joon 'iin²¹²mo'o Dios coon¹³ tsá² 'wii¹³ sícaan²¹mo'o coon¹³ Cristo Jesús. 14 Coon¹³ 'e uncoon¹³ Espíritu Tyá² 'in seein²¹ jee²¹² jna' un'øø¹²¹ jilaa²¹ júu³ 'e tyiin² 'e gatyaa²¹²aa cwoo¹o.

15 Niñí²¹²o'o jileei²¹ 'in néei¹ lí¹ sii²¹ Asia gat_{uun}²mo jna. Joon Figelo coon¹³ Hermógenes jee²¹² 'ii. 16 Cwouncwaa³i Ña'ñ_u¹'u' tsá² in_{uun} tya' Onesíforo ts_u 'láa²mo naa' Onesíforo do nijacoon²¹ fo'feei¹ tyiia. Joon jo ga'aa¹a fa'í²¹ 'e 'yuu²na 'n_uñí³. 17 Pe mo nateein¹ fu Roma ga'naa¹²i jna coon²¹ tún² ca gatsee²¹i jna. 18 Cwolifee¹mo-tsi Ña'ñ_u¹'u' tya' 'ii mi tí² jmí²¹² joon. Tyá²-u nii²¹²o'o xiiala unjí²in jna mo taan²¹²na fu Efeso do.

2

Xiiala lí¹i tsá² 'láa² tya' Jesucristo

1 Joon 'n_u-u, y_{uun}²¹ tyiia, 'ii¹³mo'o 'e uncoon¹³ Dios 'n_u 'wii¹³ sícaan²un coon¹³ Cristo Jesús. 2 Joon jilaa²¹ júu³ 'e gan_{uun}²¹ 'e gafo³oo fo²¹o tyani tsá² fúui¹, tya²a cwoo²¹o 'in jo cu²-o'o coon¹³, tsañ_{uun}¹ 'in tí²¹ 'e' tsá² xeei²¹. Joon 'ii-o jon lí²-i 'e' tsá² xeei²¹ 'e júu³ do.

3 Joon 'n_u-u lawa jaain²¹ 'láa² 'in tyúi¹ 'in jmoo¹o to² tyá² Jesucristo jmoo²¹o taa²¹a jilaa²¹ wúu¹ 'e moo²¹o. 4 Ts_u 'in jmoo¹o 'nii²¹ to² tyá² fii²¹²i jo ngí¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ jmaa²¹i to² tya'a 'e coon¹³ la joon jl_{øø}¹³mo fii²¹²i 'in gatyii¹³in 'e lí¹i 'láa² tya'a. 5 Coon²¹ r_{øø}²¹ jon wa'a coo¹o tsá². Cwo²-tsi pe jo lí² 'ii²¹i 'e galí¹i la jo r_{øø}²¹ coo¹o la to² tyá²-u. 6 Joon 'in jmoo¹o to² 'ii²¹ jee²¹² tyiia²¹ tí²i d_ø¹ø 'e lisá² nifu. 7 Cwo'ii²¹du¹-o'o 'e fo³oo lo joon icwo²o Ña'ñ_u¹'u' 'e 'øø¹²¹-o'o jilaa²¹a.

8 Cwotii¹³gi-'o'o 'e Jesucristo jún² tya' 'líi²¹² David 'ii joon gaunjiin¹in Dios 'ii jee²¹² 'líi²¹² jiin¹³ la júu³ tyá² cwóo^{3oo}.
9 Joon 'wii¹³ tya' júu³ tyá² joon móo^{3oo} wúu¹ lawa tsá² gó² ca gaton²on ñí³ cadena cwóo^{3oo}. Pe júu³ tya' Dios jo lí² 'nũ¹ tsá² coon¹³ cadena. 10 Tsu 'wii¹³ joon jmóo^{3oo} ta^{1oo} coon¹² jilaa²¹ 'wii²¹² tya' 'in gatyii¹³in Dios 'e 'ii-o lí² 'ii²¹i itiin¹³mo 'wii¹³ Cristo Jesús. Lí²-i 'ii²¹o jon lí² 'ya²gi 'e jo tyéi¹.

11 Tsu júu³ ja²mo lo:

Gajúun²mo' coon¹³ Cristo la joon jon itoon²¹on' coon¹³ 'ii.

12 Joon wana nee²¹e' wúu¹ la joon jon ityũ²¹u' to² coon¹³. Wana faa¹³a' 'e jo cwii¹na' 'ii la joon jon 'ii ijin²in 'e jo cwii¹in jna'.

13 Wana cuu¹³na' 'a jo¹o líi²na' 'ii pe 'ii coonti jo cuu¹i untiin¹³mo júu³ tya'a.

Xiiala jmoo¹o tsá² 'e 'yaai¹-tsi Dios

14 Cwountii¹³-tsi tsá² jilaa²¹ júu³ lo, cwo¹²o cwáain¹ 'ii tyani Dios 'e jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ júu³ 'e jo 'ee to² 'íi³in. 'E júu³ do 'iin²mo 'in tsá² 'in ganúu²un.

15 Cwo¹³-'o'o jmaa²¹a jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios 'wii²¹² tyi'i la joon líi¹u tsa'leei¹³ tya'a 'e jo fa'í²¹ líi²u. Jmaa¹³ tsá² júu³ røø²¹ jiin¹³ la tí² 'e lí² júu³ tya' Dios. 16 Pe tũ²¹ júu³ 'e faa²¹ tsá² 'in jo ñi¹, júu³ 'e jo 'e to² 'íi³in. 'In tsá² tyaa¹ júu³ do un'láai²gi jiin¹³ 'e gó² jmoo¹o tyani Dios. 17 Joon júu³ tya'o inii² lawa jmoowúu¹. Joon Himeneo coon¹³ Fileto líi¹i la joon. 18 'Ii-o gajmaa¹a 'e gó² cwáain¹ tya' júu³ jo¹ tsu jin²in 'e nasuun²mo 'e jiin¹in tsá². Joon 'wii¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'in tsá² do ga'iin²mo-tsi 'inlíi¹³ 'e jo¹o líi².

19 Pe jo lí² lisíi² júu³ tya' Dios, 'e lí² lawa coon²¹ po'xá¹ 'e jo jøø²¹. Joon júu³ tya' Dios jin': "Cwii¹mo Ña'ñũ¹u' jileei²¹ tsá² tya'a." Jin²o jon: "Tũ²¹ jilaa²¹ 'e gó² jileei²¹ 'naa' 'in jin² 'e cwii¹mo Cristo."

20 Pe coon²¹ tsi inũ¹ lí² sá² cuu² jon'on jmai² wúun¹ lí² cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee pe sá²-a jon wúun¹ lí² 'mó² coon¹³ cwo¹³ jon. Sá²-a tya' mo tí² jmíi²¹² joon sá²-a jon tya' lí² to² tsá² tyi¹. 21 La joon jon wana tũ²¹ tsá²

'e gó² ilíi²in lawa coon²¹ wúun¹ tya' mo tí² jmíi²¹², máa¹ coon²¹ jmaa²¹i to² tya' fii²¹²i. Natyaa¹ tyũ² tya' doñi'ee to² tyú².

22 Tũ²¹o'o jilaa²¹ 'e gó² tí²-tsi simii²¹ jmáa¹a pe 'nũ¹ coon¹³ jileei²¹ 'in mí¹ tyani Ña'ñũ¹u' jo¹o cwolín²naa'. 'Ná¹-a cwo¹³-'oo' ngíi² tyani Dios 'e tyú²-u, cwo¹³-'oo' 'e jo¹o lín²naa' joon 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² joon 'e taan²¹²naa' tyú²-u. 23 Pe tũ²¹u jilaa²¹ júu³ 'e jo tseein²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e unngíi¹i tsá² 'in jo ñi¹ tsu ñii²¹o'o 'e júu³ do jmoo¹o 'e jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. 24 Joon 'in jmoo¹o to² tyũ² Ña'ñũ¹u' jo lí² ngí¹ to² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i pe 'ná¹ 'e tí²mo 'e 'e¹ tsá². Jmáa¹a jmai² 'e 'wo²-tsio tya' jileei²¹ tsá². 25 'Ná¹-a 'e¹ coon²¹ tún²-un 'in jo jai² líi² la jo¹o líi²u wa coon²¹ jo ngáa¹mo icwo¹o Dios ijaa²¹a-tsi joon i'øøi²¹-tsi ilicwii¹ 'e júu³ jai² do. 26 Joon iláa¹mo 'ña'a coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya' 'inlíi¹³ 'in gacon² 'ii tóo² 'e jmoo¹o la 'iin²¹²in.

3

Xiiala ilín² tsá² jee²¹² jmíi²¹² lí² tséi¹

1 Cwolínii²¹o'o ca jmíi²¹² lí² gatséi¹ ijó¹ jiin²¹ 'e 'íi¹ fo². 2 Tsu tsá² jo 'iin²¹²mo wa' tsá² xeei²¹, jiin¹³ 'iin²¹²in cuu² joon jloo¹³ 'oo²¹o. Jmaa¹ jloo¹³ 'ña'a joon faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios. Joon jo nũ¹³un to² tyũ² sáa³ jmíi²¹, jo cwo¹o 'maai¹³ jiin¹³ jaain²¹ joon jo jmoo¹o 'e 'yaai¹-tsi Dios. 3 'Waa²¹-tsi 'in tsá² do. Tsá² 'in jo cwéi¹-tsi joon 'in faa²¹a 'e gó² tya' tsá². Tyũ²u to² yaai 'ido jo un'goo²¹o tsá². Lí²in 'ido lawa joo²¹ 'líi¹³ joon 'ee¹mo jilaa²¹ 'e tyú². 4 Tsá² 'in 'nii¹ tsá² 'ii joon jmoo¹o jiin¹³ la 'i¹-tsi, joon 'in tsá² do tsafeei¹ jmaa²¹ 'ña'a. Nitya¹-tsi coonti 'noo¹o juncwii²¹ tya'a jo 'naai²¹gi Dios. 5 Líi¹i lawa tsá² 'in jai² líi² Dios pe jo cwó² tyũ² Dios to² 'ii.

Cwotũ²¹ jileei²¹ 'in líi¹i la joon. 6 Tsu 'in líi¹i la joon tsataai² waa²¹²mo inũ¹ tya' tsá² joon icoon²¹ tóo² tsamí² jøøi² 'in røøi²¹ tsaa² 'in gatũ²¹ júu³ tyú² 'wii¹³ tya' jilaa²¹ 'e suuin²¹. 7 Nuu¹o júu³ tya' doñi'iin pe jo lítoon¹ galiñii¹ la jai². 8 La gajmaa¹a tsaláai¹

'in sii²¹ Janes coon¹³ Jambres mo ngauntyí²in Moisés, la joon jon jmoo¹o 'in tsá² 'in 'ee¹ 'e júu³ la jai² lo. Tsá² 'in jo gauntiin¹³ 'e júu³ tya' Dios 'ii. Joon cwáain¹ tya' júu³ tya' Dios 'e joon 'in xee²¹²mo-tsi júu³ tya'a. ⁹ Pe jo linii¹² júu³ tya'a tsu coon¹³ 'e gó² jmoo¹o iliñi¹ tsá² la gango¹ 'in tsá² gáí¹ 'in ngauntyí²in Moisés do.

Tyaa¹ Poo² cwoo²¹o Timoteo 'ee 'ná¹ jmáa¹a

¹⁰ Ñii²¹o'o jilaa²¹ 'e niga'ee²¹²ee joon nigajøø²¹ø jiiin¹³ la taan²¹²na juncwii²¹ tyiia. Nigacoon²¹on cwáain¹ 'e 'iin²¹²na jmáa³aa. Nii²¹o'o xiiala jai² líi²na Dios Jmii²¹. Ñii²¹o'o jon 'e 'wo²-tsii joon xiiala 'iin²¹²na Dios coon¹³ tsá². Joon ñii²¹o'o 'e fee¹mo-tsii. ¹¹ Nañii²¹o'o xiiala 'øøi¹ tsá² jna coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gamóo³oo fu Antioguía joon fu Iconio coon¹³ Listra. Ñii²¹o'o jilaa²¹ wúu¹ 'e galí² tyiia pe Ña'ñu¹u' gatiin¹³mo jna jee²¹² jilaa²¹. ¹² Joon tsei² jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jmáa¹a la to² tyu² Cristo Jesús inee²¹ wúu¹ tya' tsá². ¹³ Pe tsá² gó² coon¹³ 'in tajuui²¹ do iun'láai¹gi jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o, coon²¹on tsá² too² joon icon²¹on 'ii tsá² too².

¹⁴ Pe 'nu-^u, jo tú²u jilaa²¹ 'e nigautsaa¹²a, jilaa²¹ 'e nigalítsaa¹mo-'o'o la jai², tsu cwii¹mo'o 'iin 'e¹ 'e 'nu' elo. ¹⁵ Joon ca mo xuu²¹²mo'o galiñi³i júu³ tyú² 'e ga'e¹ 'e 'nu xiiala tiin¹³ Dios tsá² mo jo¹o líi²u Cristo Jesús. ¹⁶ Dios gacwo¹o tsá² jilaa²¹ júu³ tyú² tya'a. Gacwo¹o tsá² júu³ tyú² tya'a 'e jmaa²¹i to² 'e¹ 'e joon 'e jmoo¹o júu³ xiiala 'noo²¹on tsá² tsaa² joon jmáa¹a røø²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² joon 'e¹ 'e tsá² xiiala lí² jmáa¹a 'e tyú²-u tyani Dios. ¹⁷ Gacwo¹o Dios júu³ tya'a 'e jileei²¹ tsá² tya'a lí² tyá² tyú² tya'a jmáa¹a doñi'ee 'e tyú².

4

¹ Tyí³aa cwoo¹o tyani Dios joongi tyani Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in ijó¹ jajmaa¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiiin¹ joongi tya' 'in nijúin¹ mi jó¹ tyu²u to². ² Cwó³ júu³ tyú² tya' Dios. Cwó³-o'o cwo²¹o júu³ wa'a 'iin²¹²in tsá²

nuu¹un 'yaai¹-tsi si jo 'iin²¹²in 'ee. Cwojmaa¹³ tsá² júu³ 'e jo cwo'naa¹ tsá² tsaa². Mi²i tyaní¹i cwojaa²¹a-tsi. Tyá²a-tsi 'in jai² líin. Cwolifeei¹-o'o coon¹³ tsá² joon 'e³'e coon²¹ tún²-un. ³ Tsu ijoo²¹-o coon²¹ sii¹³ mo jo 'ii²¹ tsá² júu³ røø²¹ joon i'iin²¹²in nuu¹un jiiin¹³ júu³ 'e la tí²-tsi. Joon itøø¹¹ø tifo² tya'a 'in fúui¹ 'in unti² loocwóo¹o coon¹³ júu³ 'e 'iin²¹²in nuu¹un. ⁴ Joon ituu²¹o júu³ jai² nuu¹un joon inúu¹un jiiin¹³ júu³ 'e tsaai²¹. ⁵ Pe jmaa²a coon²¹ tún². Taa²¹a jmaa²a coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ mó²o. Cwojmaa²a to² la jmoo¹o tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. Cwountii¹u'u jilaa²¹ to² 'e cwoo¹o Dios jmaa²a.

⁶ Tsu nanáa¹ tyú² tyiia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' júu³ tyú² tya' Dios. Ti li tí² 'ii²¹ 'e nii¹³mo. ⁷ Joon gacwo¹³-tsii jmáa³aa to² cwoo¹o Ña'ñu¹u' joon nano gatsée¹mo tyiia joon cwáain¹ tya' 'e jai² líi²na' jo ga'laa²¹aa. ⁸ Joon nano gasaa¹a Dios coon²¹ corona tyiia icwo²o jna tsu gjamáa³oo to² tyu²u. Joon Ña'ñu¹u', 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹, icwo¹o jna mi tí² jmii²¹² joon. Jon'on jiiin¹³ jna icwo²o pe icwoo²¹-o corona tya' jileei²¹ 'in ján¹ 'yaai¹-tsi mi cwée¹i.

Jmaa¹o Poo² júu³ xiiala ngóo¹ seein²¹

⁹ Cwó³-o'o na¹ la jmoonoo. ¹⁰ Tsu gatuu²¹mo Demas jna tsu gali'in²¹²gi 'e sá² juncwii²¹ joon gangóo¹o fu Tesalónica. Joon gangóo¹-o jon Crescente fu li sii²¹ Galacia. Tito-gi gangó¹ li sii²¹ Dalmacia. ¹¹ Jiiin¹³ Lucas taain²¹²gi coon¹³ jna lo. Cwo'nei²du' Marcos joon ñijee¹o. Tsu jmee¹³na 'ii to² tyiia 'e uncoon¹³on jna. ¹² Nigasii³na Tíquico fu Efeso. ¹³ Mi ñi³i no cón³on 'mi'jnú² yuu² lúu³uu 'e gasáa³aa fu inuu tya' Carpo 'in tyín¹ Troas. 'Nó²on cón³on jon 'e jí² 'e gasáa³aa pe tyiin²gi 'e mo'jí² tyiia do, 'nó²on joon cón³on.

¹⁴ 'In tiñi³ 'in sii²¹ Alejandro nigajmaa¹a 'e gó² tyiia 'áai¹. Intyii²¹o tya'a Ña'ñu¹u' jilaa²¹ 'e gó² nigajmaa¹a do. ¹⁵ Un'øøi²¹ 'wo'o tya' 'ii tsu nigali'aa²¹o júu³ tyi¹.

¹⁶ La mo nifu siin¹³na tyani tsaa'to² jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in gauncoon¹³o jna. Jileei²¹mo gatúu² jna. Mí³ii tyani Dios 'e jo cwo²

Dios tsaa² tya' ido. ¹⁷ Pe joon Ña'ñu^{1u}' gauncoon¹³ on jna joon gacwo^{1o} jna pí³ 'e coon¹³ la joon gacwó³ jna jilaa²¹ júu³ tyá² tya'a. Joon ganúu^{2un} 'in tsá² jo seein²¹ Israel. Gatyí^{2mo} Ña'ñu^{1u}' jna 'e tóin¹ 'mó¹. ¹⁸ Joon ityi^{2mo} Dios jna jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmoo^{1o} tsá² tyiia. Joon iun'øø¹²¹ⁱ jna ca tye^{2na} ñu'fú² li tyu² 'ii to². ¡Cwoun'goo^{21o} tsá² 'ii²¹ 'e jo tyéi¹! Amén.

Júu³ li tséi¹

¹⁹ 'Aa^{212mo}'o fu^{3uu} fo^{21o} Prisca coon¹³ Aquila coon¹³ tsá² taai² inuu tya' Onesíforo. ²⁰ Gajaan^{1ta} Erasto fu Corinto joon gasáa^{3na} tsaa^{13a} Trófimo fu Mileto. ²¹ Cwó^{3-o}'o ñí^{2u}'u la nu'gi ití² jiiin²¹ cwíi². Síi^{3na} 'aa^{212mo}'o fu^{2u} Eubulo coon¹³ Pudente coon¹³ Lino coon¹³ Claudia coon¹³ jileei²¹ tsaru^{1u} 'in jai² líi².

²² Cwocwoo^{1o} Ña'ñu^{1u}' Jesucristo wa^{2a} pí³ tyi'i 'e siin^{13mo} coon¹³ 'nu. Cwouncwaa¹³ Dios 'naa' jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tíi² i Tito

Poo² sii¹ in 'e jí² lo tya' Tito

1-2 Jna-a, Poo², síi³na 'e jí² lo. Joon jna jaain²¹ tsá² 'in jmoo¹o jilaa²¹ to² tyu² Dios. Joon jna jaain²¹ apóstol 'in gatyii¹³ in Jesucristo 'in cwoo¹o júu³ tya'a 'e uncoon¹³ on 'e jai²gi líi² 'in gatyii¹³ in Dios joon iliñii²¹o la jai² xiiala ngi¹ tsá² tyú² tyani Dios ca mi 'ii²¹i coon²¹ juncwii²¹ icwo² Dios 'ii. Ga'íi² júu³ Dios, la nu'gi ga'láa² 'wii²¹² 'e juncwii²¹ toon²¹ on' lo, icwoo¹o coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹. Joon Dios jo lí² faa²¹a júu³ tajuu²¹.
3 Joon mo gatyíi¹ 'ii²¹ tya' júu³ tya'a gaj-maa¹ 'e líñii¹ tsá² coon¹³ júu³ tyú² 'e gatyaa¹ cwóo³oo. Joon Dios 'ña'a, 'in jmoo¹o tiin¹³na', gatyú² to² la joon. 4 Síi³na 'e jí² lo tyi'i, Tito. Lí²un lawa yuu²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e tsáai¹-tsi'. Cwouncwaa¹³ Dios 'nu joon cwocwoo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹ Jesucristo, 'in jmoo¹o tiin¹³na', 'e tyú²-u seen²¹un.

To² 'ná¹ jmaa¹ Tito fu Creta

5 Mo gatúu²na 'nu fu Creta, gatúu²na 'nu 'e unrø²¹ø 'e 'ná¹-a lí² røø²¹. Gatyú³uu 'nu to² 'e 'naa¹u'u tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Cristo la coon²¹ fuu²¹. 6 'In tsá² 'in ilín² tsacøøi¹³ do 'ná¹-a seein²¹ jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya'a joon jiiin¹³ jaan²¹mo 'oo²¹o iliseein²¹ tya'a. Joon wa'a jóon¹on tsaa¹-tsi Dios joongi wa'a jmoo¹o nuu¹²u, jo to¹o jóon¹on do mii¹³, joon lí²-i lín²in 'in tsá² do tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi². 7 Tsu 'in tsaa¹to² do lawa'a tsa'lee¹³ tya' Dios 'ii joon 'ná¹-a ngi¹ 'e jo lí² cwo¹o tsá² jiiin¹³ coon²¹ tsaa². Jo lí² lín²in tsaa¹to² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la 'iin²¹²in, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in ngi¹ to² 'iin¹, jon'gi 'in ngi¹ to² tíi¹, jon'gi 'in 'iin²¹²in lín² tsaa¹to² 'e jna²a cuu². 8 Pe 'ná¹-a 'ii²¹mo tsá² inuu tya'a 'yaai¹-tsi, 'ná¹-a 'iin²¹²in jilaa²¹ 'e tyú². 'In tsaa¹to² do 'ná¹ 'øø²¹-tsi 'áai¹, joon jmoo¹o jilaa²¹ 'ii²¹ røø²¹, joon ngi¹ tyú²-u tyani Dios. Joon 'in tsá² do 'ná¹

jmáa¹a jilaa²¹ to² tyu² Dios. Joon 'in tsá² do 'ná¹-a lí² tyu² to² juncwii²¹ tya'a yaai. 9 'In 'iin²¹²in lín²in tsaa¹to² 'ná¹-a saain²¹-tsi 'e júu³ 'e jo caai¹ 'e ga'e¹ tsá² tya' Dios 'ii. Joon coon¹³ júu³ tyú² la joon lí²-i tyia¹-tsi tsá² júu³ tya' Dios. Joon lí²-i líi¹i 'in jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³.

10 Líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ 'in jo nuu¹³un júu³ røø²¹. Joon 'in tsá² Israel nifu jee²¹² 'ii. Síi¹i 'in tsá² do jmai² júu³ 'e jo 'e to² tí² coon²¹ on tsá² tóo². 11 'Ná¹-a tyuu¹²u 'e faa²¹ 'ido. Tsu 'ii-o siuin²¹ tsá² cuu² joon coon²¹ on tsá² tóo² jileei²¹ 'in taai² inuu, 'e¹e júu³ 'e jo tíi² 'e¹e.

12 Tsú jaain²¹ tsagoo¹o 'in jmoo¹ júu³ jee²¹² 'ii gajin²in 'e tsá² néei¹ li sii²¹ Creta do coon²¹ tøø²mo faa²¹a júu³ tajuu²¹. Líi¹i lawa joo²¹ 'líi³. Tsá² jló² tu²u, 'iin²¹²in dø¹ø 'áai¹ pe fu²mo jmáa¹a to². 13 Joon júu³ tya' 'in tsañuu¹ do júu³ ja²mo. 'Wii¹³ joon cwo²o cwáan¹mo 'in tsá² néei¹ Creta do coon¹³ júu³ 'gøøi¹³. Coon¹³ la joon ingi¹ coon²¹ tsáa¹ coon¹³ 'e jai² líi². 14 Jo ilinuu¹²un júu³ 'un'áai¹ 'e júuin²-tsi tsá² seein²¹ Israel 'e jo 'ee to² tí² jon'gi ilinuu¹²un to² tyu² tsá² 'in nigatuu²¹ júu³ jai² tya' Dios.

15 Tya' jileei²¹ 'in tyú¹ tyani Dios 'e tyú²-u jilaa²¹. Pe tya' tsá² 'in si'leei²¹, 'in jo jai² líi² Dios, jiiin¹³ coon²¹ 'e tyú²-u tya'a jo sá². Tsu ca-gi 'i¹-tsi joongi coon¹³ 'e 'øøi²¹-tsi galí² si'leei²¹. 16 Jin²in 'e tsei² cwii¹in Dios pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jo røø¹i. 'Ee¹mo Dios 'ii. Joon 'in tsá² do jo nuu¹²un joon jiiin¹³ coon²¹ to² tyú²-u tya'a jo 'ii²¹i Dios.

2

Júu³ røø²¹ 'e 'ná¹ 'e¹ 'e

1 Pe 'nuu²¹un 'e³e tsá² júu³ tyú² tya' Dios jiiin¹³ la tí². 2 'E³e tsá² nicøøi¹³ 'e ngi¹ coon²¹ tún², 'e jo 'uun²¹un máa¹ 'áai¹, jon'gi 'e gø¹ø 'áai¹. 'Ná¹ 'íi¹i ja²mo joon 'i¹-tsi 'e jmáa¹a coon²¹ tún². Joon cwo²o caáin¹ 'e 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e jo¹o líi², joon 'e³e cwolijo¹o líi² la ngóo¹ 'naai¹³ xæfiin¹³ nii²¹ wúu¹ 'wii¹³ júu³ tyú². 3 La joon jon tsayuu¹ 'e³e 'e ngi¹ tyani tsá² la tíi² ngi¹ 'in taain²¹² tyú² tyani Dios. 'E³e 'e jo jmáa¹a júu³ 'atsaa²

jon'gi'e ngi¹ to² 'in¹. Pe i'é³ jilaa'²¹ 'e tyú²-u.
⁴ Coon'¹³ la joon i'e¹ 'e 'in tsamí² xuui²¹²gi' 'e
 ngi¹ 'ido coon'²¹ tún², joon ili'in²¹²in ñuu¹
 tya'a coon'¹³ jón¹on. ⁵ Joon 'e³ 'e jon 'in
 tsamí² xuui²¹²gi' 'e 'i¹ jai² joon jo sooin²¹
 tsá². Pe unjii²i inuu tya'a, joon ilín² tsamí²
 tyú¹i 'in nuu¹³ to² tyú² ñuu¹ tya'a. Coon'¹³
 la joon jo lí² faa'^{21a} tsá² 'laa'²¹ tya' jú³ tya'
 Dios.

⁶ La joon jon cwo'²o cwáain¹ tsañuu¹
 xuui²¹²gi' 'e ngi¹ coon'²¹ tún². ⁷ Jmeei² 'wo'o
 lawa coon'²¹ lí² coon'¹³ jilaa'²¹ 'e tyú²-u 'e
 jmoo'²o. Jo caa¹u'u jilaa'²¹ 'e 'e³ 'e coon'¹³ 'e
 gó². Pe 'e³ 'e xiiala jo¹ cwolii²u'n. Jo¹o lí²u
 jilaa'²¹ 'e 'e³ 'e. ⁸ Fo'²o jmai² jú³ 'e tyú²-u
 'e jo lí² cwo'¹ tsá² 'n. tsa². Joon coon'¹³ la
 joon lí² fa'í²¹ lí²i jileei²¹ 'in 'eei¹ 'n. tsa²
 jiin¹³ coon'²¹ jú³ 'laa'²¹ jo lí² faa'^{21a} tyi'i.

⁹ Cwocwoo¹²o cwáain¹ 'in taai² coon'²¹ lí
 taai² 'e jmáa¹ 'a nuu¹²un to² tyú² ñi'fii²¹²i 'e
 taain²¹² 'yaa¹-tsi. 'Ná¹-a cwo'¹o jú³ ruu²¹i
 coon'¹³ ñi'fii²¹² do. ¹⁰ Jo jmáa¹ 'a 'uun²¹ pe
 coon'¹³ jilaa'²¹ lí²-i ngi¹ ñi'fii²¹²i jo cu²-tsi
 coon'¹³on. Cwocwoo¹²o cwáain¹ 'e ngi¹ 'ido
 tyani tsá² isiuin²¹ tsá² jú³ tya' Dios 'in
 jmoo¹o tiin¹³na'.

¹¹ Tsu Dios nigajma¹ 'a jú³ jileei²¹ tsá² 'e
 feei¹-tsi tya' tsá² joon 'iin²¹²in jmáa¹ 'a tiin¹³
 tsá². ¹² 'E jú³ do 'e¹ 'e jna' 'e 'ná¹ tú²u'
 jilaa'²¹ 'e jo 'yaa¹-tsi Dios coon'¹³ jilaa'²¹
 'e gó² 'e suun²¹na' 'e sá² juncwii²¹. 'Ná¹-a
 toon²¹on' coon'²¹ tún², ngii²¹i' coon'²¹ fu¹
 coon'²¹ tsáa¹ joon jmoo²¹o' 'e 'yaa¹-tsi Dios
 la 'i²¹² toon²¹on' juncwii²¹ lo. ¹³ Sijaan²¹an'
 mi tyéi¹ jú³ 'ya²gi' ga'í² Dios. Ga'í²
 Dios, 'in feei¹, ijné¹i coon'¹³ jilaa'²¹ 'ii²¹
 tya'a, coon'¹³ Jesucristo 'in jmoo¹o tiin¹³na'.
¹⁴ 'Ii-o gacwó¹ 'ñá¹ 'a 'wii¹³ jna' 'e 'wó¹i jna'
 jee²¹² jilaa'²¹ 'e gó². Joon iuntyú¹i jna'
 ilín²na' tsá² tya'a 'in 'iin²¹²in jmá¹ jilaa'²¹ 'e
 tyú² ce caain²¹-tsi.

¹⁵ Coon'¹³ jilaa'²¹ to² 'e 'oo²¹o' lawa tsá²
 tya' Dios cwo'e² 'e tsá² cwo'¹ii²¹ jú³ tya' tsá²
 joon jmaa¹³ 'a jú³ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó²
 jilaa'²¹ 'e gó² jmoo¹o. Jo cwo'²o 'e jøøi² tsá²
 'n. wó¹.

3

Jilaa'²¹ to² 'ná¹ jmá¹ 'in jai² lí²

¹ Cwountii¹³-tsi tsá² 'e jo cwo'naa¹ mii¹³
 tya' tsa²to² pe 'e cwolinuu¹³o jú³ tya'
 tsa²to². Joon 'ná¹-a náa¹ tyú² tya'a jmáa¹
 jmai² 'e tyú²-u. ² Joon jo cwofaa^{21a} 'laa'²¹
 tya' jiin¹³ jaain²¹. Cwosii¹²i tsá² 'e jo
 'noo¹o mii¹³ pe cwotaan²¹mo 'wo²-tsio,
 jmáa¹ 'a jmai² 'e tyú²-u tya' jileei²¹ tsá².

³ Tsu la joon jon jna' la mo jéei¹ jo
 née² 'e seein²¹ Dios, jo jmoo²¹o' nuu¹³un'.
 Joon jo leein¹-tsi 'e gó² jmoo²¹o', gapii²¹i'
 lí² wíin² tí¹xuu fu¹ tya' Dios. Galisaan²¹an' 'e
 soo²¹-tsi'. Tsiwú¹na' joon 'ee¹mo tsá² jna'
 joon jna' 'e 'ee³mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'.

⁴ Lí² jna' la joon mo gajmaa¹ 'a Dios, 'in
 jmaa¹ 'a tiin¹³na', iliné² 'e jilaa'²¹ 'e tyú²-tsi
 tya'a coon'¹³ jilaa'²¹ 'e 'iin²¹²in Dios tsá².

⁵ Joon gajmaa¹ 'a Dios tiin¹³mo' tsu 'wii¹³
 fee¹mo-tsi tyi' jon'on tsu 'wii¹³ 'e tyú²-u
 nigajmoo²¹o' tsu 'wii¹³ tyú²-umo'. Gaj-
 maa¹ 'a tiin¹³mo' mo gacwo¹ 'o jna' coon'²¹
 juncwii²¹ 'múui² 'wii¹³ tya' Espíritu Tyú²
 tya'a 'in gacwo¹ 'o jna' 'e juncwii²¹ 'múui²
 do. Joon mi 'ii¹³na' 'e juncwii²¹ 'múui² do
 Dios garuun¹³mo jna' ⁶ joon 'wii¹³ cwáain¹
 tya' 'in jmaa¹ tiin¹³na', 'in sii²¹ Jesucristo,
 Dios gacwoo¹²i jna' lí²gi' 'in Espíritu Tyú²
 tya'a. ⁷ Coon'¹³ la joon lí²-i 'í² Dios,
 'in feei¹-tsi, jú³ 'e tyú²-mo' joon 'ii¹³mo'
 juncwii²¹ 'e jo tyéi¹ 'e sijaan²¹an'.

⁸ Jú³ ja²mo 'e jú³ lo joon 'iin²¹²na 'e
 jo cwo'²o cuu²¹i jmáa¹ 'in jai² lí² Dios
 jilaa'²¹ 'elo. Coon'¹³ la joon icwó¹-tsi jmáa¹
 'e tyú²-u. Tyú²-u 'e jú³ lo joon jmaai¹ to² tya'
 jileei²¹ tsá². ⁹ Tu² jilaa'²¹ jú³ 'e tyá¹ tsá² 'e
 jo 'e to² tí² coon'¹³ jilaa'²¹ cwáain¹ tsaai² tya'
 'lí²¹² tsacøøi¹³. Tu² jon jilaa'²¹ jú³ 'e sí¹i
 tsá² jo cwo'¹o jú³ ruu²¹i tya' ley tya' Moisés
 tsu jo 'ee to² 'í³in, jo jmaai¹ to² tya' jiin¹³
 jaain²¹.

¹⁰ Wa 'e¹ 'e tsá² jú³ xiia', joon jmoo¹³
 poo²¹² jee²¹² 'in jai² lí², joon wana jo
 nuu¹²un mi tí² tún² naa¹³ cwo'²o cwáain¹
 joon túu¹mo' 'ido. ¹¹ Tsu cwoliñi²o' 'e 'in
 tsá² do nigatuu¹ la jai² joon jmoo¹o 'ii²¹
 'ñá¹ 'a coon'¹³ tsa² 'e 'noo¹o.

E 'ná¹ jmá¹ Tito

¹² Sí³na Artemas si Tíquico 'ee fu li tyiin¹u'un. Mi cwaa¹i cwo²-o'o jiin¹in' li' fuu²¹ Nicópolis tsu niga¹i¹-tsii 'e taan²¹²na do la tøøi² jiin²¹ cwí². ¹³ Cwouncoon¹³ Zenas, 'in tíi² ley, coon¹³ Apolos jilaa²¹ 'e 'ná¹ tya'i fu¹ 'e jo si'naai²¹. ¹⁴ La joon jon jileei²¹ tsá² tyi' 'ná¹ litíi² jmáa¹a to² tyá²-u ilisá² jilaa²¹ 'e jmee²¹i to² joon lí²-i uncoon¹³ tsá² xeei²¹.

Júu³ 'e tséi¹

¹⁵ Joon jileei²¹ 'in taain²¹² coon¹³ jna lo sii²¹²na'a 'aa²¹²mo'o. Joongi 'aa²¹²mo'o fu²¹u tsaruu²¹u' 'in jai² líi² Jesucristo 'in 'iin²¹²in jna'a. Cwouncwaa¹³ Dios 'naa' jilee²¹naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in San Pablo tii²i Filemón

Sii¹i Poo² jí² tya' Filemón

¹ Jna-a, Poo², sii³na 'e jí² lo tyi'i, Filemón, 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'. Sii¹mo jon ru¹u' Timoteo. Jna-a, Poo², 'yuu²na 'nañi³ 'wii¹³ cwóo³oo júu³ tyú² tya' Cristo Jesús. ² Sii³na jon 'e jí² lo tya' 'in tsá² jai² líi² júu³ tya' Jesucristo 'in uncaain²¹ inuu tyi'i joongi tya' ru¹u' Yá² Apia coon¹³ Arquipo 'in jmoo¹o to² coon¹³ jna'. ³ Cwocwo¹o Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo fo'feei¹ 'naa' joon 'e ñii²oo' 'e jløø¹³mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa'.

Xiiala 'iin²¹²in Filemón tsá²

⁴ Coon²¹ tøø²mo cwo³oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ joon mii³ tyani¹i 'wii²¹² tyi'i ⁵ tsu nanúu³oo xiiala 'iin²¹²mo' Ña'ñu¹u' Jesús joon xiiala tsáa¹mo-'o'o 'ii joongi xiiala 'iin²¹²mo' jilee²¹ 'in tsáa¹-tsi Jesucristo. ⁶ Mii³ tyani Dios 'e jilaa²¹ 'e tyú² jmoo²o wii¹³ ja²mo líi²u Jesucristo ilí² 'e tsá² jilaa²¹ 'e tyú² ngóo¹ 'naai¹³ jmoo¹o Dios tyi', joon ⁷ fúu¹mo tsá² 'in jai² líi² nigatya²a-tsi joon 'iin²¹²mo' jilee²¹e' tsu 'wii¹³ joon 'áa¹mo jløø¹³na joon tyáa³-tsii 'wii¹³ 'na tsaru¹u'.

Poo² mii¹i tyani Filemón 'wii²¹² tya' Onésimo

⁸ 'Wii¹³ joon jmaa²a feei²¹-o'o 'wii¹³ tyiia. Jo 'iin²¹²na tyu³uu to² tyi'i la tii²mo tyu³uu to² tsu líi¹na apóstol tya' Jesucristo. ⁹ Pe jna-a, Poo², 'iin²¹²na mii³ tyani'i 'e jmaa²a feei¹-o'o 'wii²¹² tyiia tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo' jna. Jna-a nayuu¹³na joon 'yuu²¹²na 'nañi³ cwáain¹ tya' Cristo Jesús. ¹⁰ Mii³ tyani'i cwáain¹ tya' Onésimo 'in líi¹ lawa'a xuui²¹² tyiia tsu 'wii¹³ jo¹o galii² Jesucristo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nañi³.

¹¹ Tsá² 'in galée¹³u'u 'ii joon jo 'ee to² gali'in³ tyi'i tsu gacwiin¹o. Pe nano-o 'iin³ 'ido to² tyi'i la joon jon 'ii³mo to² tyiia. ¹² Sii³na Onésimo fu tyi'i tún¹. 'Áa¹mo fúu²

líi²na lawa'a 'ñiia'o jma²a feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a, 'ii¹³mo'o. Waxu^u li jo líi¹ tsá² tyi'i. ¹³ 'iin²¹²na iján² Onésimo lo la 'ii²¹² 'yuu²¹²na 'nañi³ cwáain¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² unjii²in jna cwáain¹ tyi'i. ¹⁴ Pe jo 'iin²¹²na jmaa³aa jiin¹³ coon²¹ wana jo cwo²o júu³ tyi'i. Tsu jo 'iin²¹²na ijmaa²a coon²¹ 'e tyú² tyiia tyitsái¹ pe 'iin²¹²na 'e 'yaa¹-o'o. ¹⁵ Gacwo'ii¹o Onésimo tyi'i joon no gaa¹³mo tún¹ joon no 'ii¹³mo'o jo cwo'ii¹gi. ¹⁶ Pe la no jo lí² jmaa¹³gi'i cwáain¹ 'e galée¹³u'u tsu ni ja³mo líi² Jesucristo, 'ii¹³mo'o 'ii lawa'a tsaru²¹mo'o 'in 'née²mo'o. 'iin²¹²mo 'ii 'áa¹ pe 'na ili'in²¹²u'un 'i 'áa¹gi tsu tsá² tyi-o'o 'ii. Joongi ja²mo líi²i Ña'ñu¹u'.

¹⁷ Pe joon wana 'i¹-o'o la 'i¹-tsii la 'oo²¹² jna' tsá² cwo²¹o' júu³ tyú² tya' Jesucristo 'ii¹³mo'o 'ino lawa jna. ¹⁸ Joon wana na'laa¹ tyi'i si røø¹ tyi'i 'ee, jna-a icii³ii cwáain¹ tya'a. ¹⁹ Júu³ tyiia 'e gataan¹ Onésimo ni jí². Jna-a, Poo², 'in gatóon³oon 'e la fo³oo icii³ii tyi'i wana røø¹i tyi'i. Pe jo fuu²¹²uu 'na xiiati røø²u tyiia xafin¹³ jna-a cwo¹³oo 'na júu³ tyú² tya' Dios. ²⁰ Tsaru¹u', jmaa²a coon²¹ 'e tyú² tyiia tsu jo¹o líi²na' Ña'ñu¹u'. Cwo²o jna pí² tsu ru¹u' coon¹³ Cristo. Jmaa²a 'e fo³oo lo tsu 'wii¹³ ru¹o' coon¹³ Cristo coon¹³ la joon ijløø¹³na.

²¹ Sii³na 'e jí² lo tsu tsáa¹-tsi 'e jo'on jmaa²a nuu¹³un pe ijmaa²a 'láa¹gi la gamii³ii. ²² Mii³ jon 'e tya²a tyú² li joon³oon. Líi²na icwo¹ Dios 'e yajøø³na 'naa' tsu 'wii¹³ júu³ tyú² 'e gafaa²aa' 'wii²¹² tyiia.

Júu³ li tséi¹

²³ Sii¹i jon Epafras 'aa²¹²mo'o. 'ii 'yuu¹ 'nañi³ coon¹³ jna jon 'wii¹³ tya' cwáain¹ tya' Cristo Jesús. 'Aa²¹²mo'o jon jin² ²⁴ Marcos coon¹³ Aristarco coon¹³ Demas coon¹³ Lucas 'in taain²¹² jmoo¹o to² coon¹³on.

²⁵ Cwouncwaai³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'. Amén.

Jí³ tí²i Tsá² faa^{'21} Jmí¹ Hebreo

Li gatséi¹ gafee^{'21}i Jóon¹ Dios tsá² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹

1 Ca la jéi¹ Dios gafee^{'21}i lí¹² tsacøøi^{'13} tyi' láai² naa' joongi' láai² 'ii^{'13} jii^{'13} la 'øøi^{'21}-tsi coon^{'13} 'in tsá² 'in gacwo^{'10} júu³ tyá² tya'a. 2 Joon nano nagatséi¹ nigafee^{'21}i Dios jna' coon^{'13} Jóon¹on. Joon Dios gajmaa¹a juncwii²¹ coon^{'13} Jóon¹on. Joon nigatyaa¹a cwo^{'21}o Jóon¹on jilaa^{'21} 'e sá² juncwii²¹. 3 'E 'ya^{'2}gi tya' Jóon¹on li la li 'e 'ya^{'2}gi tya' Dios Jmii²¹ tsu la líi¹ Dios Jmii²¹ la joon jon líi¹ Jóon¹on. Joon coon^{'13} júu³ 'gøøi^{'13} tya'a jmoo^{'10} 'e jo tyéi¹ jilaa^{'21} 'e sá². Joon mo ngayuui^{'13} gauntyúu^{'1}i jna' joon gacwo^{'20}o lí' caai^{'21} Dios Jmii²¹ tsáa^{'1} 'in tyiin^{'1} ñu^{'fú}2.

Feei^{'1}gi Jóon¹ Dios lagi ángeles tya'a

4 Nigali² 'e feei^{'1}gi Jóon¹ Dios lagi ángeles tya' Dios. Joon ga'ii^{'21}mo 'e gatíi^{'2} 'e tyiin^{'2}gi lagi 'in ángeles do. 5 Tsu jii^{'13} cafu jo gasii^{'21}i Dios Jmii²¹ jii^{'13} jaain^{'21} ángel jin^{'2}in: 'Nu-u yuun^{'21} tyiia; joon nano nigacwo^{'10} 'nu juncwii²¹ tyi'i. Jon'gi gasii^{'21}i jii^{'13} jaain^{'21} ángel: Jna-a ilíin^{'2}na Ñu^{'21}u, joon 'nu-u ilíin^{'2}un yuun^{'21} tyiia.

6 Joon mo gacwo^{'10}i Jóon¹on 'in nifu ni cwo^{'13} juncwii²¹ gajin^{'2} Dios Jmii²¹: Cwoun'goo^{'21}o jileei^{'21} ángeles tyiia 'ii.

7 Cwáain¹ tya' ángeles do gajin^{'2}in: Dios jmoo^{'10}o líi¹ ángeles tya'a la lí² tyí², joon 'in jmoo^{'10}o la to² tyu^{'2}u líi¹ la lí¹ jí² 'e coo^{'21}.

8 Pe cwáain¹ tya' Jóon¹on gajin^{'2}in: 'Nu-u, Dios, ityu^{'21}u to² coon^{'21} tøø^{'2}mo. Joon coon^{'21} tsáa^{'2} tyu^{'21}u to².

9 'Nu-u, 'iin^{'212}mo'o 'e jmoo^{'1} tsá² la to² tyu^{'2}u Dios joon jo^{'1} tí²-o'o^{'2} 'e gó^{'2}.

Tsu 'wii^{'13} joon Dios Jmii²¹, 'in líi¹ Dios tyi'i, nigajmaa¹a 'e jløø^{'13}mo'o lagi 'in catyaa^{'2}.

10 Jin^{'20}o jon Dios Jmii²¹ sii^{'21}i Jóon¹on:

'Nu-u, mo galáa² 'wii^{'212}, Ña'ñu^{'1}u', naja^{'21}a ni cwo^{'13} juncwii²¹ joon coon^{'13} cwo^{'10}o gajmaa^{'21}a juncwii²¹.

11 Ityee^{'1}mo jilaa^{'21} 'e sá² pe 'nu-u coon^{'21} tøø^{'2}mo iseen^{'21}mo'o røø^{'21}.

Jilaa^{'21} 'e sá² ilitsáai^{'2} lawa 'mi^{'2} 'e tsáai^{'2}.

12 Joon ijuu^{'13}u jilaa^{'21} 'e sá² lawa siin^{'13} tsá^{'2}, joon ilisi^{'2}mo.

Pe, 'nu-u, jo lisi^{'2}u jii^{'13} xu, joongi juncwii²¹ tyi'i jo tyéi^{'1}.

13 Ce jii^{'13} cafu jo gasii^{'21}i Dios Jmii²¹ jii^{'13} jaain^{'21} ángel tya'a:

Ni^{'2}i lí' cwóo^{'300} tsáa^{'1}, ca mi tyée^{'2}na 'in 'eei^{'1} 'nu.

14 Jileei^{'21} ángeles líi^{'1} la líi^{'1} espíritus 'in jmoo^{'10}o la to² tyu^{'2} Dios Jmii²¹. Joon isii^{'21}in 'ii 'e tsauncoon^{'13}on jileei^{'21} 'in jmaa^{'1} Dios tiin^{'13}.

2

'Ná^{'1} nuu^{'21}u' coon^{'21} tún^{'2}gi júu^{'3} tya' Dios

1 Tsu 'wii^{'13} joon 'ná^{'2} nuu^{'21}un' coon^{'21} tún^{'2}gi jilaa^{'21} 'e júu^{'3} 'e niganuu^{'21}un' la coon^{'21} jo li sii^{'21}na' fu^{'1} xiia^{'21}. 2 Tsu wa gajaan^{'1} la joon jilaa^{'21} júu^{'3} tyá^{'2} 'e galisá^{'2} ca la mo jéi^{'1} 'e gacwo^{'2} ángel, joon jileei^{'21} 'in ga'noo^{'10}o tsaa^{'2} jo galinuu^{'13}un 'e júu^{'3} tyá^{'2} do joon gani^{'2}i wúu^{'1} jii^{'13} la tíi^{'2}. 3 ¿Xiiala ililaa^{'212}na' yiia' wana jo jmoo^{'210}o' núu^{'13}un' 'e júu^{'3} 'gøøi^{'13} 'áai^{'1} lo tya' 'e tiin^{'13} tsá^{'2}? Tsu galáa^{'2} Ña'ñu^{'1}u' Jesucristo 'wii^{'212} 'íi^{'2} 'e júu^{'3} lo tya' 'e tiin^{'13} tsá^{'2} nifu joon 'in ganúu^{'2} júu^{'3} tya'a galitsáa^{'1}mo-tsi 'e la ja^{'2}mo 'e júu^{'3} do joon 'ii gacwo^{'10}o jna' 'e júu^{'3} do. 4 Joon Dios Jmii²¹ gajmaa^{'1}a júu^{'3} 'e ja^{'2}mo 'e júu^{'3} do coon^{'13} lí^{'2} joongi coon^{'13} milagros coo^{'13} 'áai^{'1} 'e nigajmaa^{'1}a. Joon jii^{'13} la 'iin^{'212}in gacwo^{'10}o Espíritu Tyú^{'2} tya'a tya' tsá^{'2} 'e coon^{'13} la joon liñí^{'1} tsá^{'2} 'e ja^{'2}mo 'e júu^{'3} do.

Galín^{'1}in Jesucristo lawa tsá^{'2} taain^{'212} juncwii^{'21}

5 Jo mo gajmaa^{'1} Dios Jmii²¹ wa'a ángeles tyu^{'2}u to^{'2} 'e juncwii²¹ ijó^{'1} 'e faa^{'2}a' nano. 6 Lí' cii^{'13} gajmaa^{'1}a tsu ni jí^{'2} tya' Dios seein^{'21} jaain^{'21} 'in gajin^{'2}in:

Dios Jmii²¹, ¿xiiala líi^{'1} tsá^{'2} taain^{'21} juncwii²¹ 'e tí^{'2}-o'o 'ii?

¿Xiiala líi^{'1} tsá^{'2} icu^{'2}-o'o coon^{'13}on?

7 Tsu gajmée¹mo'o 'ido 'wéei¹gi lagi ángeles coon²¹ sii¹³xu,
 joon gacwo²¹o 'ii 'e 'ya²gi tyi'i.
 Joon gacwo²¹o 'ii 'e tyu^{2u}to² jilaa²¹ 'e niga-
 jmaa²¹a.

8 Jilaa²¹a gasii²¹i 'wii²¹² tii²i.
 La joon jilaa²¹ 'e ganá¹ 'wii²¹² tii² tsá².
 Jiin¹³xu 'e sá² 'e jo¹ tyu² tsá² to². Pe
 xu^{fiin}¹³ joon lé²du' cwáain¹ 'e jo jilaa²¹a
 jmoo¹o nuu¹³un. 9 Pe né²mo' Jesús 'in Dios
 Jmii²¹ gajmeei¹ 'wéei¹gi lagi ángeles coon²¹
 sii¹³xu joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹
 jna' gajúin¹ Jesús 'wii²¹² tya' jileei²¹ tsá²
 joon nano Dios Jmii²¹ nigacwo¹o Jesús 'e
 jilaa²¹ 'ya²gi tya'a tsu 'wii¹³ 'e wúu¹ 'e ni-
 gangoo¹on 'e joon mo 'yu júu³.

10 Jilaa²¹ 'e sá¹ tya' Dios Jmii²¹ joon 'ii
 gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². Joon Dios 'iin²¹²in
 'e jmáa¹a coon²¹ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a
 jee²¹² jileei²¹ jóon¹on fúu¹. Tsu 'wii¹³ joon
 coon¹³ 'e wúu¹ gangoo¹on Jesucristo, 'in
 gajmaa¹a tiin¹³ tsá² do, gauntsiin¹in Dios
 Jmii²¹ jilaa²¹ 'e 'ná² jmaa¹a 'in Jesucristo
 do. 11 'Wii¹³ joon Jesucristo do lí²-i un-
 caain²¹ tsá² coon¹³ Dios Jmii²¹, joon 'ii
 Jmii²¹ 'in Jesucristo do, 'ii jon Jmii²¹ tsá² 'in
 sícaain²¹ coon¹³ Dios 'wii¹³ Jesús do. Tsu
 'wii¹³ joon 'in jóon¹ Dios do jo 'oo¹o fa'ii²¹
 wa'a sii²¹i tsá², "ru¹u". 12 Tsu ni jí² tya' Dios
 jin²in:

Ifuu²¹²uu cwáain¹ tyi¹i tyani tsaruu²¹na,
 joon i'óó³óó coon¹³ 'in sícaain²¹ iun'goo²¹o
 'Nú².

13 Jin' 'e jí² lo jon:
 Tsáa¹mo-tsii Dios.
 Joon gajin²o jon:
 Lo siin¹³na coon¹³ yuun²¹ 'in gacwo²i Dios
 jna.

14 'In jóon¹ tsá² coon²¹ inuu tya'a coon²¹gi
 ngú¹ taain¹ joon coon²¹gi jmi¹ 'óó¹i coon¹³
 'ido. La joon jon Jesús galí² ngú¹ taain¹ la
 lí¹ ngú¹ taain¹ tsá² la joon jon jmi¹ 'óó¹i 'e
 joon la joon ilijúun²in la júin¹ tsá². Joon
 mo gajúun²in gatsé¹mo 'ii²¹ tya' 'in jngaai¹³
 tsá², 'óó¹i²¹-tsi tsá² 'in 'lí¹³mo. 15 Joon coon¹³
 la joon galáa²mo jileei²¹ 'in 'goo²¹injúun²in
 la jee²¹² taan²¹²in juncwii²¹ lo tsu lawa 'in
 sí'nuu¹mo 'in lí¹i la joon. 16 Tsu 'e la ja²mo

jo gajú² Jesús iuncoon¹³ ángeles, gajú² jaun-
 coon¹³ 'in jún² tya' 'lí²¹² Abraham. 17 Joon
 'ná² lí²in Jesús la lí¹i ruu²¹i coon¹³ jilaa²¹
 'e coon¹³ la joon lí² jmaa¹a to² lawa untsá²
 'in tyiin²gi nifu tyani Dios, ilíin¹in untsá² 'in
 tyú¹i joongi 'in 'wóo¹-tsi. Joon mo gajúin¹
 Jesús 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e gatyí²i jilaa²¹
 tsaa² tya' tsá². 18 Joon tsu 'wii¹³ gangoo¹
 Jesús wúu¹ 'é²e 'in 'lí¹³, 'wii¹³ joon lí²-i
 uncoon¹³ Jesús jileei²¹ tsá² 'in 'e²e 'in 'lí¹³
 wúu¹ nano.

3

Tyiin²gi Jesús lagi 'lí²¹² Moisés

1 La joon tsaru¹u' 'in nicwaai¹³, 'in ni-
 gatø¹ Dios 'e lí²in tsá² tya'a, tyaan¹duu'
 cwáain¹ coon²¹ tún² Cristo Jesús. Joon
 lí²na' 'e Dios gasii¹in Cristo Jesús do joon
 'ii ilí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi'. 2 Joon
 Jesús, 'in gatyí¹³in Dios 'e jmáa¹a 'e to² no,
 galinu¹³un jilaa²¹ la galí² nuu¹³un Moisés
 jilaa²¹ jee²¹² 'in tsaa¹-tsi Dios. 3 'In jmoo¹³o
 coon²¹ 'nú¹ 'yu²gi júu³i lagi 'e 'nú¹ do. La
 joon jon Jesucristo lí²i 'e 'yu²gi júu³i lagi
 Moisés. 4 La coon²¹ 'nú¹ tsá² 'ná¹ jma²a
 tsá²; pe Dios gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá². 5 La
 joon Moisés lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ 'in tyú¹
 gajmaa¹ nuu¹³un jee²¹² 'in tsaa¹-tsi Dios
 'in lí¹i lawa coon²¹ 'nú¹. Joon 'e to² tya'
 Moisés 'e faa²¹a 'e 'noogi ijin²in Dios mi
 licíin²¹. 6 Pe Cristo, jóon¹ Dios Jmii²¹ 'ii, gaj-
 maa¹a nuu¹³un jee²¹² jna' 'in tsaa¹-tsi Dios.
 Joon lí¹na' 'nú¹ tya' Dios wana jmoo²¹o'
 taa²¹a' joongi tsáa¹mo-tsi' ca lityéi¹. Joon
 wa'a jmoo²¹o' la joon jløø¹³na' coon¹³ 'e
 'øøi²¹-tsi'.

Lí²-i 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² tya' Dios

7 Wii¹³ joon la gajin² 'in Espíritu Tyú² tya'
 Dios ni jí² tya' Dios:

Nano, wana núu²uun' 'e jin² Dios.

8 Jo cwoli'waa²¹-oo' la galí'waa²¹-tsi 'in
 galí'ee¹i Dios joon gacón² cwáain¹
 xiiala lí¹i Dios coon²¹ lí jo 'iin tsá²
 seein²¹.

9 Tsu do-o galítsáai¹-tsi 'lí²¹² tsacøøi¹³ tyi'
 xiiala lí¹na.

Xu^{fiin}¹³ tunló¹ jiin²¹gi ngó¹o 'e ganii²¹i jilaa²¹ 'e ni gajmaa³aa.

10 Joon tsu¹³ 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya' 'in tsá² do.

Joon gafuu²¹²uu: "Tí²gi-tsi 'in tsá² do ngí¹ li' caai²¹.

Jo 'iin²¹²in liñii¹i fu¹ tyiia."

11 Joon tsu¹³ 'wii¹³ joon gatí² 'nii²¹-tsii tya'a joon ga^í³ñ³ júu³ 'e jo lí² 'ii²¹ 'woo²¹o coon¹³ jna.

12 Tsaru¹u', un'øø²¹naa' yaanaa' 'e coon²¹ jo ngáa¹mo jaain²¹ jee²¹² 'naa' jo tsáai¹gi-tsi Dios joon coon¹³ 'e gó² do ti' xu^u it-sawín²mo caai²¹ Dios 'in jiin¹. 13 Li cii¹³i jmaa²aa'. Jmaa²aa' tyaa¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa' la coon²¹ jmii²¹² la 'ii²¹² 'e lí² jin²gi tsá², "nano". 'E coon¹³ la joon jo 'e coon²¹ tsaa² 'naa' too² jiin¹³ jaain²¹ 'e li'waa²¹-oo'. 14 Tsu¹³ wana tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' ca la mo 'wiin²¹² ca li gatséi¹ coon¹³ la joon 'ii¹³na' caain²¹ coon¹³ Cristo jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a.

15 Tsu¹³ la joon jin²in:

Nano, wana nuu²uun' 'e jin² Dios, jo cwoli'waa²¹-oo' la gali'waa²¹-tsi 'in gali'ee¹i Dios.

16 ¿'lingi 'in niganú²un júu³ tya¹ Dios joon mi yuui¹³ joon gali'ee¹mo Dios? 'Ii 'i 'in niga'wooi¹ Moisés fu li sii²¹ Egipto. 17 ¿'lingi 'in gajmaa¹a Dios 'nii²¹-tsi 'wii²¹² tya'a ce tséin¹ tunló¹ jiin²¹? Gatsá² 'nii²¹-tsi Dios tya' 'in tsá² do 'in ga'noo¹o tsaa², 'in nigajúin¹ jee²¹² cwoo¹³ tyuun²¹ do. 18 Joon, ¿'lingi ga^í²i Dios júu³ 'e jo i'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³? Ga^í²i Dios 'e júu³ do tya' 'in tsá² 'in jo gajmaa¹a nuu¹³un júu³ tya'a. 19 Né²o' 'e 'in tsá² do jo gali²i gangatáa²i tsu¹³ 'wii¹³ jo gajo¹ galí²i.

4

1 La joon jon jna' 'ná¹ jmoo²¹o' coon²¹ tún² la 'ii²¹² sá²gi júu³ tya' Dios 'e lí² tsataai²¹² tsa'ii¹i 'woo²¹ coon¹³ Dios 'e coon²¹ jo ngaa¹mo 'inlii¹³ jee²¹² jna' jo li¹i 'e tsataai²¹². 2 Tsu¹³ la joon jon jna' niganú³o' 'e júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la ganúu²un 'in tsá² do. Pe 'in tsá² do jo 'ee to² 'ii³in 'e ganúu²un 'e júu³ do tsu¹³ mo ganúu²un jo jo¹

galí²i. 3 Pe jna' 'in jai² nigalí²na' itsatoo³o' li 'ii²¹ 'woo²¹o'. Gajin² Dios cwáain¹ tya' 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do:

Joon tsu¹³ 'wii¹³ joon gatsá² 'nii²¹-tsii tya'a joon ga^í³ñ³ júu³

'e jo i'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ jna.

Xu^{fiin}¹³ ga'yée²mo to² tya' Dios ca mo garoon¹on juncwii²¹. 4 Tsu¹³ ni jí² tya' Dios 'e jin²in cwáain¹ tya' jmii²¹² li gatí² dyía¹:

Jmii²¹² li gatí² dyía¹ ga'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ jilaa²¹ to² tya'a.

5 La joon jon ni jí² tya' Dios jin²in:

Jo i'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² do coon¹³ jna.

6 Pe 'inlii¹³ 'ná¹gi itsataai² 'in 'ii²¹i 'woo²¹ do. Joon 'in tsá² 'in ganúu²un 'e júu³ tyú² do nifú² jo gangataai² li 'ii²¹ 'woo²¹ tsu¹³ jo galinu¹³un. 7 Tsu¹³ 'wii¹³ joon nigafaa²¹a Dios coon²¹ jmii²¹² jée¹gi, 'e jmii²¹² no. Tsu¹³ David gafaa²¹a cwáain¹ tya' Dios mi licíin²¹ ga'weei²¹ tsá² Israel Egipto do. Joon gataan¹an ni jí² tya' Dios:

Nano, wana nuu²uun' 'e jin² Dios, jo cwoli'waa²¹-oo'.

8 Tsu¹³ wana gacwó¹ Josué 'e 'ii²¹ 'woo²¹ 'in tsá² Israel do jo 'e faa²¹gi Dios coon²¹ jmii²¹² jée¹gi tún¹. 9 Sá² jon coon²¹ mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e nacwaa¹³ tya' tsá² tya' Dios; 10 tsu¹³ 'in 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ Dios, 'ii²¹ 'woo²¹ coon¹³ to² tya'a jiin¹³ lagi 'ii²¹ 'woo²¹ Dios coon¹³ to² tya'a 'ña'a. 11 Jna' jon 'ná¹ cwoo¹³-tsi' wa tsatoo³o' 'e 'ii²¹ 'woo²¹o' joon jo jmá¹ jiin¹³ jaain²¹ lagi gajmaa¹ 'in jo gajai² líi².

12 Tsu¹³ júu³ tya' Dios lí¹ lawa 'e jiin¹in joon 'áa¹mo 'gøøi¹³. Joon li la li coon²¹ ñi³ 'e 'má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹. Joon mo núu²un tsá² 'e júu³ lo lawa 'e jmoo¹o júu³ 'in tsá² do 'e 'i¹-tsi joon 'e 'øøi²¹-tsi. Jo cwói¹ wa'a cón²on 'ña'a too². 13 Jo 'e sá¹ jiin¹³ coon²¹ 'e gajmaa¹a Dios 'e lí² 'mé¹i 'ña'a tyani Dios. Tsu¹³ tyaní¹i jo sá² jiin¹³ coon²¹ wa'a sijlíi¹³ wa'a jo jnee¹i. Joon 'ii 'in jni¹i jilaa²¹ cwáain¹ tyi'.

Jesús lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu

14 Jesús, 'in Joon¹ Dios, lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' joon 'ii niga¹i² tyani Dios Jmii²¹. Tsu¹³ 'wii¹³ joon 'ná¹ seen²¹na' tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e jai² líi²na'. 15 Joon 'in

untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' lí² feei¹-tsi 'wii²¹² tyi' coon¹³ faí³ 'e saán³an' tsu la jilaa²¹ 'e galí¹ tyi' la joon galí¹ tya'a, pe jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee ga'noo¹on. ¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ tsatyéen¹na' jo cu²-tsi' tyani Dios 'in 'iin²¹²in jna' 'e 'ii¹³na' 'e feei¹-tsi tyi' joon 'e uncoon¹³on jna' coon¹³ fo'feei¹ tya'a mo sityéen¹na' jmí²¹².

5

¹ Dios gatyii¹³in jee²¹² tsá² jileei²¹ untsá² 'in tyiin²gi nifu joon gacwo¹o to² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' tsá² tyaní¹i, joon icwo²o fa¹ joon jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' tsá². ² Joon tsu 'wii¹³ 'in untsá² do seein²¹ faí³ la seein²¹ jileei²¹ tsá² catyaaí² lí²-i jmaa¹a 'wó²o-tsi coon¹³ 'in jo ñi¹i joongi coon¹³ 'in nigawín². ³ Joon tsu 'wii¹³ seein²¹ faí³ 'in untsá² do la seein²¹ 'in catyaaí², 'noo¹o tsaa², joon 'ná¹ jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya'a 'ña'a jiin¹³ la jngaa¹³i joo²¹ 'wii¹³ tsaa² tya' 'in catyaaí².

⁴ Jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jméi² 'ña'a 'e lí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu. Jiin¹³ Dios lí² tøø²¹ tsá² 'e jmaa¹a 'e to² joon. Jiin¹³ Dios lí² cwoo¹ to² joon la gajmaa¹a coon¹³ Aarón. ⁵ La joon galí² coon¹³ Cristo, jo gajméi¹ 'ña'a untsá² 'in tyiin²gi nifu do pe Dios Jmii²¹ gacwo¹o 'ii' 'e to² joon. Joon gajin² Dios sii²¹i 'ii:

'Nu-u yuun²¹ tyiia;

joon nano nigacwo¹o 'nu juncwii²¹ tyi'i.

⁶ Joon li xiia' ni jí² tya' Dios 'e jin²in:

'Nu-u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo,

lawa untsá² Melquisedec lí¹u'u.

⁷ Joon mo gateein¹ Jesús ni cwoo¹³ juncwii²¹ gafaa²¹a júu³ tyú² joon gamí¹i tyani Dios Jmii²¹ coon¹³ júu³ tá² lí¹ joongi gatoo²¹ jmí²¹ unní¹i. Joon Dios, 'in lí² jmáa¹a 'e jo júun²in, ganúu²o júu³ tyú² tya'a tsu 'wii¹³ tsáa¹-tsi. ⁸ Joon xufiin¹³ Joon¹ Dios Jesús galití²mo 'e jmáa¹a nuu¹³un to² tyú² Dios coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ 'e gangoo¹o.

⁹ Joon mo ga'yeei²¹ røø²¹ jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmáa¹a galí¹i 'in jmá¹a tiin¹³ tsá² coon²¹ tøø²mo jileei²¹ 'in jmá¹a nuu¹³. ¹⁰ Tsu Dios Jmii²¹ gajméi¹ 'ii untsá² 'in tyiin²gi nifu jiin¹³ la galí¹i Melquisedec.

Wúu¹moxu 'øøi²¹-tsi tsá²

¹¹ Sá²gi 'áai¹ 'e fuu²¹²uu 'e cwáain¹ tya' 'e júu³ lo pe wúu¹mo lí¹ 'áai¹ tsu jo 'iin²¹²naa' 'e 'øøi²¹-oo'. ¹² Jiin¹³ la wóo² ningóo¹ 'naa' tíi²naa' líi²naa' tifo² tya' 'e júu³ lo pe xu 'naa' 'ná¹ 'naa' 'in sii²¹naa' xiia'gi tún² 'e júu³ jo wúui¹ tya' Dios 'e nuu²un nifu. Nigajmaa²aa' 'wo² si'íi¹-oo' coon¹³ 'e jai² líi²naa'. Lawa yuun²¹ cuu²¹ tuu²¹ 'naa' coon¹³ 'e jai² líi²naa' jo lí² cøø²øø' 'í¹ tyú². ¹³ Joon jileei²¹ 'in 'uun²¹ fi² lí¹i lawa yuun²¹ joon jo ñi¹ xiiala 'øøi²¹-tsi 'e júu³ tya' 'in ngí¹ coon²¹ tsáa¹. ¹⁴ Pe 'uunñi² tyú² tya' tsacøøi¹³ 'in nili³ tsu nigalití²i 'e jmáa¹a 'ii²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tyú², coon¹³ 'e gó².

6

¹ Moo²¹o' nifugi jon ilí²na' tsacøøi¹³ coon¹³ 'e jai² líi²na'. Mo jée¹gixu' 'e júu³ nifu tya' 'e jai² líi²na'. Jo faa³gi' 'e joo²¹-tsi' jmoo²¹o' 'e to² do 'e jo 'ee to² 'íi³in. Jo faa³gi' 'e 'ná¹ litsaa¹-tsi tsá² Dios. ² Jon'gi faa³ tya' 'e saai²¹ tsá² jmí²¹ si 'e toon¹ tsá² cwoo²¹ tya' tsá² 'ee. Jon'gi faa³a' tya' mi jiin¹in tsá² jee²¹² 'líi²¹² si mi lisá² 'ii²¹ lí tyéi¹ 'ee. ³ Moo²¹o' nifugi wa'a cwó²o Dios la jon.

⁴⁻⁶ Jo lí² tsatyéin¹gi tsá² tún¹ tyani Dios doñi'in 'in niga'ii²¹ 'e júu³ tya' Dios joon gatuu²o tún¹. Tsu 'in nigatí²-tsi 'e tyú² 'e cwo²o Dios tsá² joon niga'ii²¹mo Espíritu Tyú² tya' Dios joon gali'in²¹²in 'e júu³ tyú² tya' Dios joon gangóo¹o 'e 'ii²¹ tya' 'e juncwii²¹ ijó¹ wana tuu²o 'e júu³ do lawa'a 'e 'ña'a gataain¹ 'in Joon¹ Dios tsaa¹ crúu¹³ do, ungoøø¹ni 'ido jee²¹² tsá² fúui¹. ⁷ 'In 'ii²¹ 'e júu³ do coon²¹ tún² líi¹i la lí¹ cwoo¹³ 'wó² mo tsáa¹ jmí¹ ni do tí² coon¹³ naa¹³. Joon cwo²xu 'e jmaai¹ to² tya'a 'in gají²i do. Nacwaa³mo 'e 'wó² do tya' Dios. ⁸ Pe wana gacwo¹o 'e 'wó² do jiin¹³ 'motóon¹ si toonñi¹ 'ee jo 'ee to² 'íi³in 'e 'wó² do joon tí² lijmaa¹ Dios 'ii²¹ tya'a joon lí tyéi¹ ijún¹o 'e 'wó² do la joon jon ilí² tya' tsá² 'in jo 'ii²¹ 'e júu³ ló².

Sijan³an' tá² taain¹-tsi' 'e 'ii¹³na' 'e cwo²o Dios jna'

9 Xufin¹³ foo²na la joon, tsaru¹u', pe lí²na jo tsangí²i 'naa' la joon. Tsáai¹gi-tsii itsangí² 'naa' 'e tyá²-u jiin¹³ la cwó² Dios tsangí² 'in nigajmaa¹a tiin¹³. 10 Tsu 'in tyú¹mo Dios 'e jo 'iin²-tsi jilaa²¹ 'e nigajmaa²aa', jon'gi 'iin²-tsi xiiala gali'iin²¹²naa' 'in tsaru¹u' catyaa² joon gauncoon¹³ 'naa' 'ii'wii²¹² tya'a. Joon jmoo²gí² 'elo. 11 Pe 'iin²¹²na jmaa²aa' la jaan²¹naa' ca lityéi¹ 'e cwó²-oo' 'e 'ii'¹³naa' 'e siján²aan' jiin¹³ la cwó²-oo' 'iin²¹²naa' 'in tsaru¹u'. 12 Jo 'iin²¹²na wa' fu²uu 'naa' pe 'iin²¹²na 'e jmaa²aa' jiin¹³ la jmoo¹o 'in tsá² 'in 'ii'²¹i 'e tí²i jiin¹³ la júu³ ga'í² Dios. 'In tsá² do 'ii'²¹i 'e tí²i tsu 'wii'¹³ jo¹o lí²i joon tá² taain²¹²-tsi.

13 Joon mo ga'í² Dios júu³ tya' Abraham ga'éi¹ 'ña'a coon¹³ 'ido tsu jo 'in seein²¹gi 'in feei¹gi lagi 'ii. 14 Gajin²in sii²¹i Abraham: "E la ja²mo iuncwaa¹³na 'nu, joon lí¹fúu¹ tyi¹a incwoo¹³na 'nu." 15 Joon coon²¹tún² gasijaan¹an Abraham 'e júu³ ga'í² Dios tya'a joon coon¹³ la joon ga'ii²¹mo 'e júu³ ga'í² Dios tya'a. 16 Mo 'éi¹ tsá² Dios tsu feei¹gi 'ido lagi 'ii. Pe jo ñi¹i tsá² 'e jin²gi mo 'éi¹ tsá² Dios. 17 Tsu 'wii'¹³ joon ga'éi¹ 'ña'a Dios 'e jai² 'e júu³ í² do. Tsu gali'iin²¹²in iliñi¹i tsá² 'e 'iin²¹²in untsín¹ 'e júu³ ga'í² do jo sisí²i jiin¹³xu. Joon ga'í² Dios 'e júu³ do tya' tsá² 'in 'ii'²¹ 'e tí²i tya' júu³ do. 18 Joon coon¹³ la joon nee²¹o' 'e sá² tún² júu³ 'e jo lí² lasí², 'e júu³ ga'í² Dios joon 'e ga'éi¹ 'ña'a. Jee²¹² 'e tún² júu³ lo jo lí² jmaa¹a Dios júu³ tajuu²¹. Joon coon¹³ 'e tún² júu³ do Dios nigacwo¹o jna' coon²¹ fo'feei¹ tya'a. Dios nigacwoo¹ fo'feei¹ tya'a lo tyijna' 'in ningatoo³o' ja'cwoo²¹o 'e tá² taain¹-tsi' 'e 'ii'¹³na' 'e júu³ ga'í² tyi'. 19 Joon 'e júu³ ga'í² Dios tyi' 'e sijaan²an' li la li coon²¹ ñi'loo¹³ tya' barco 'e pí² tsá² tsi jmí²¹ mo 'iin²¹² tsá² ján¹ tii² 'e barco do. Tii² sí¹ alma tyi' coon¹³ júu³ do jo lí² tsawín² la li 'e barco do. Joon 'e júu³ tyi' li la li ñi'loo¹³ do tyá² sityiin¹³ li' caluu 'mi² 'í¹ inuu cwo¹ fee¹ sí² ñu'fú². 20 Joon ga'í² Jesús li' caluu li 'í¹ 'mi² do nifu 'e ná¹ 'wii'²¹² tyi' tsu galí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu coon²¹ tó²i² la galí¹i

Melquisedec.

7

Jesús lí¹i ca'ii¹³mo untsá² coon¹³ Melquisedec

1 Joon 'in Melquisedec do lí¹i ró²o¹³ tya' coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salem, joon galí¹i untsá² tya' Dios 'in ñi¹gi. Joon mo gajai² Abraham fu li gali²i 'in ró²o¹³ catyaa² do gacwo¹í¹ Melquisedec ngafee¹³ ni 'ido joon gauncwaa³ ni 'ido. 2 Joon Abraham do gacwo¹o 'ido ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali¹i coon¹³ 'nii²¹ do. 'In Melquisedec 'ó²o¹³-tsi tsá² 'e sii²¹ nifu, "ró²o¹³ 'in jmoo¹o 'ii'²¹ ró²o¹³"; pe joon 'e sii²¹ 'ii' jon, "ró²o¹³ tya' 'e jmoo¹o tyá² 'í¹-tsi tsá²". Tsu 'in Melquisedec do lí¹i ró²o¹³ tya' Salem, 'e 'ó²o¹³-tsi tsá², "e jmoo¹o tyá² 'í¹-tsi tsá²". 3 Joon jo 'in sáa³, jmii²¹ seein²¹ tya'a jon'gi tsacó²o¹³ tya'a seein²¹. Jo 'e júu³ sá² mo galiseein²¹ jon'gi tya' mo júun²in. Joon la joon 'e lí² lí¹i Joon¹ Dios, untsá²-a 'ii' coon²¹ tó²o²mo.

4 Í²du¹-oo' xiiala galí¹i Melquisedec do jaain²¹ tsafeei¹ 'e gacwo¹ 'lí²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham 'ii' ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e gali¹i tya' 'in ró²o¹³ catyaa² do. 5 Joon 'in jún² tya' Leví, 'in galí¹i untsá², 'ná¹ 'ii'²¹i ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ tya' tsaruu²¹i do jiin¹³ la to² tyu² ley tya' Moisés xufin¹³ jilee²¹ 'ido la 'oo²¹ jún² tya' Abraham 'ii. 6 Pe Melquisedec fiin¹³ jon' tyiia²¹² Leví ga'ii²¹mo ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹gi jiin¹³ 'e nigajna²a Abraham 'in ga'ii²¹i 'e júu³ ga'í²i Dios, joon mo ngayuui¹³ joon gauncwaa¹³ Melquisedec Abraham do. 7 Joon jilee²¹mo ñi¹i 'e feei¹gi 'ii' 'in uncwaa¹³ tsá² lagi 'in nicwaa¹³ do. 8 Joon la 'oo²¹ jna' 'in tsañuu¹ 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e cwó²o tsá² jmai² tsañuu¹ 'in júun²mo 'i. Pe faa²¹a ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' Melquisedec 'e seen²¹mo 'i coon²¹ tó²o²¹mo. 9 Abraham gacwó²o Melquisedec ca'ii¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ 'e gajna²a do. Joon xufin¹³ jo mo galiseein²¹gi Leví coon¹³ jilee²¹ untsá² 'in lí¹i jún² tya'a 'in 'ii'²¹ 'e ca'ii¹³ jee²¹²

dyá² 'ii'²¹ 'e ci¹ tsaruu²¹; lawa'a gacwo¹o jon Melquisedec 'e ca'ii'¹³ jee²¹² dyá² 'ii'²¹ do tsu¹⁰ lí²-i 'øø'²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² do taa¹i tsi cuerpo tya' líi'²¹² tsafeei¹ Abraham, jee²¹² jún² tya'a, mo gacwo'ii'¹; Melquisedec ngafeei¹³ 'ii. Joon mo gatyí² Abraham gatyí²-i jon jún² tya'a.

11 Wana lí² lí²in tsá² Israel tsá² tyú¹i tyani Dios coon¹³ 'e to² jmoo¹o 'in untsá² 'in líi¹ jún² tya' Leví jo 'néi²gi jaain²¹ untsá² 'in líi¹i la líi¹ Melquisedec. ('Iin tsá² Israel do ga'ii'²¹mo 'e ley do 'wii'¹³ 'in untsá² do.) Ilíin²mo untsá² 'in líi¹ jún² tya' Aarón. 12 Tsu wana gaunsi²i tsá² 'in lí² lí²in untsá² tya'a 'ná¹-a jon unsi²i ley tya'a. 13 Joon Ña'ñu¹'u' Jesús líi¹i jún² tya' Judá. Joon jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² jún² tya' Judá do galíi¹ untsá² coon¹³ 'e ley do. 14 Joon ñi¹i tsá² 'e Ña'ñu¹'u' líi¹i jún² tya' Judá. Joon Moisés jo gajin²in jiiin¹³ xu wa' iliseein²¹ untsá² jee²¹² jún² tya' Judá do.

15 Joon 'áai¹gi líi¹i tsá² 'e galisi²i 'e ley do tsu 'in untsá² 'múui² do-o líi¹i la galí¹i Melquisedec. 16 Joon jo galíi¹i untsá² tsu 'wii'¹³ coon²¹ ley gajin² 'e jiiin¹³ jún² tya' Leví lí² lí²in untsá². Pe galíi¹i Jesús untsá² tsu 'wii'¹³ 'ii'²¹ tya' coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e jo tyéi¹. 17 Tsu la lo-o jin² Dios Jmii²¹ 'wii'²¹² tya'a: 'Ñu-u líi²u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo, coon²¹ untsá² líi²u'u la lí² 'e galíi¹ Melquisedec.

18 Joon coon¹³ la joon 'e ley do 'e galisá² la mo jéei¹ ga'in¹mo tsu jo 'gøøi'¹³ joon jo 'ee to² gali'in³. 19 Tsu 'e ley tya' Moisés do jo lí² jmaa¹ 'e tyú² tyani Dios jiiin¹³ xu. Joon cwáain¹³ tya' 'e ley do sá² coon²¹ 'e 'íi'¹³-tsi 'e tyú²gi, joon coon¹³ 'e joon itsatyéen¹na' coon¹³ Dios.

20 Joon Dios ga'ei¹ 'ña'a ilí²in 'ido untsá². 21 'In untsá² catyaaí² gangatáa¹i to² untsá² pe jo ga'éé¹i Dios 'ña'a wa' jmá¹ 'ido untsá². Pe 'in untsá² do ga'í²i to² tya' tsu 'wii'¹³ ga'ei¹ Dios 'ña'a tsu ni jí² tya' Dios gajin¹in: 'E ni ga'éé¹i Dios 'ña'a, joon jo gaunsi²igi 'e najin²in:

“Ñu-u líi¹u'u jaain²¹ untsá² coon²¹ tøø²mo, ca'ii'¹³mo untsá² líi¹u'u coon¹³ Melquisedec.”

22 Joon mo ga'í²i Jesús to² tya' untsá² gajmaa¹ Dios júu³ 'e tyú²gi 'e júu³ 'múui² ga'í²i do tya' xiiala ijmaa¹ a tiin¹³ tsá² lagi 'e júu³ ga'í² nifu. 23 Gangafúu¹mo 'in untsá² catyaaí² do tsu mo gajúun²in jo lí² jmá¹gi to² tya'a. 24 Pe Jesús do jo gajúun¹in wa'a 'ná² cwo²o tsá² xeei²¹ to² tya'a 'e lí²in untsá². 25 Tsu 'wii'¹³ joon 'in Jesus do lí²-i jmáa¹ a tiin¹³ jileei²¹ 'in tsatyéin¹ coon¹³ Dios 'wii'¹³ 'ii' tsu seen²¹mo Jesús coon²¹ tøø²mo joon mii¹i tyani Dios Jmii²¹ 'wii'²¹² tya' tsá².

26 Coon¹³ la joon Jesus galíi¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu 'in 'néi¹na'. Joon jiiin¹³ la 'i¹-tsi Dios Jmii²¹ la joon jon 'i¹-tsi 'ii, jo jmoo¹o 'e gó² jon'gi 'noo¹o tsaá². Jo taain²¹²gi lagi coon¹³ 'in røøi²¹ tsaá² joon Dios gasaaí²¹ 'ii ñi¹gi lagi tya'cwii²¹. 27 Joon jo líi¹i la líi¹ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu catyaaí² do 'in 'ná¹ jngaai¹³ joo²¹ la coon²¹ jmii²¹² 'wii'¹³ tsaá² tya' tsá². 'Ná¹ jngaai¹³ 'ido joo²¹ tya' tsaá² tya' 'ña'a nifu joon mo ngayui¹³ joon lí² jngaai¹³ joo²¹ tya' tsaá² tya' tsá² catyaaí². Pe mo gacwó¹ 'ña'a Jesús coon²¹ naa¹³ gacwó¹ 'ña'a tya' tsaá² tya' jileei²¹ coonti. 28 'E ley tya' Moisés gatyii¹³in tsá², 'in jo lí² cwo² pí³ yaai wa' jmáa¹ a la 'iin²¹²in Dios, ilí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu pe mo ngayui¹³ 'e ley do Dios, coon¹³ 'e júu³ ga'ei¹ 'ña'a, gatyii¹³in Joon¹on ilí²in untsá² 'in tyiin²gi nifu. Joon la joon jiiin¹³ coon²¹ tsaá² jo lí² sá² tya'a coon²¹ tøø²mo.

8

Jesús líi¹i 'in faa'²¹ a 'wii'²¹² tya' tsá² coon¹³ júu³ 'múui² ga'í² Dios

1 Jilaa²¹ 'e tyiin²gi 'e síi¹³i lo 'e 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tyi' líi¹i untsá² la galíi¹ Melquisedec do joon gacwó²o lí' cwo²¹o Dios Jmii²¹ tsáa¹ 'in tyiin¹ ñu'fú². 2 Joon do-o líi¹i to² untsá² tsi iná^u cwo¹ fee¹ si² do 'e gajmaa¹³ Ña'ñu¹o' jon' gajmaa¹³ a tsá². 3 Nigatyii¹³in Dios Jmii²¹ jileei²¹ untsá² 'in tyiin²gi nifu wa icwo²o fa¹ joon jngaai¹³ joo²¹ 'wii'²¹² tya' tsá² tsu 'wii'¹³ joon 'ná¹ lisá² coon²¹ 'e cwo¹ Jesucristo Dios Jmii²¹. 4 Joon wana taain²¹²gi Jesús juncwii²¹ jo lí² wa'a ilí²in untsá² tsu seen²¹mo untsá² fu

juncwii²¹ 'in cwo¹ fa¹ Dios jiiin¹³ la ley tyu² Moisés. ⁵ Pe 'in untsá² do cwoo¹o fa¹ 'e li la li 'iin³ tya' fa¹ la jai² 'e sá² ñu'fú². Nee²¹o' 'e li la li jiiin¹³ 'e sá² ñu'fú² tsu mo gajin²in Dios sii²¹ Moisés xiiala 'ná jmaa¹a 'e 'nú¹ 'mi² santuario do gajin²in: “Cón²du' cwáain¹ jiiin¹³ la niga'e²ee 'nu ni moo²¹ do joon la joon jmaa¹³a.” ⁶ Pe Cristo, 'in lí¹i untsá² tyi' ga'í²i coon²¹ to² tyú²gi lagi 'e tsáai² do tsu tyú²gi 'e júu³ ga'í² Dios tyi' joon coon¹³ 'e júu³ tyú²gi do faa²¹a Cristo 'wii²¹² tyi'.

⁷ Tsu wa mo'o jo 'ee 'ná¹gi 'e júu³ nifu 'e ga'í² Dios joon jo 'ee 'ná¹gi 'e júu³ 'e ga'í² Dios li gatí² tún². ⁸ Pe Dios tsee¹i 'in ga'ii²¹ 'e júu³ ga'í² nifu jo galí² tyúu¹i coon¹³ 'e joon tsu ni jí² tya'a gajin²in:

Jin²in Ña'ñu¹u': Ijó² coon²¹ jmi²¹² mi síi³na coon²¹ júu³ 'múui² coon¹³ tsá² Israel joongi coon¹³ tsá² tya' Judá.

⁹ Jo ilí¹ la li júu³ gasí³na coon¹³ 'lí²¹² tsacøi¹³ tya'a 'e jmi²¹² mo gason³oon cwoo²¹o joon ga'wóo²na cwoo¹³ li sii²¹ Egipto.

Tsu jo gauntsín¹ 'in tsá² do 'e júu³ tyiia. Joon tsu 'wii¹³ joon jo gaunji²na 'in tsá² do, jin² Ña'ñu¹u'.

¹⁰ 'E júu³ 'múui² isí³na coon¹³ 'in tsá² Israel mo gangí¹ jmi²¹² joon 'e li la li 'elo, jin² Ña'ñu¹u': 'E júu³ 'e síi³na tya' 'in tsá² do 'e lí¹ lawa'a 'e 'í¹-tsi yaamo jiiin¹³ la 'í¹-tsii.

Lawa'a 'e tóon³oon júu³ tyiia tsi alma tya'a. Joon jna-a ilí²na Dios tya'a joon 'ii-gi ilí²in tsá² tyiia.

¹¹ Joon jo 'ná¹ 'e²gi la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala licwii¹in Ña'ñu¹u'.

Jo 'ná¹ 'e²gi tsagoo¹o jon'gi tsaruu²¹i. Tsu jilee²¹mo inlicwii¹in jna. La 'in pi³ la 'in cøøi¹³ jee²¹² 'ii inlicwii¹in jna.

¹² Joon ilifee¹-tsii tya' jilaa²¹ 'e gó² tya'a, joon jo ti³gi-tsii tsaa² niga'noo¹o.

¹³ Joon mo fee²¹i Dios tsá² cwáain¹ tya' coon²¹ júu³ 'múui² ijmaa¹a tya'a lawa'a 'e jmoo¹o júu³ 'e nitsáa²mo 'e júu³ gajmaa¹a nifu do. Joon 'e júu³ nitsáai² nisíin¹³mo joon ti li tyé¹mo.

9

Cwáain¹ tya' 'e cwo¹ si² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'e cwo¹ si² ñu'fú²

¹ Joon júu³ 'e sá² nifu do gatyu²u to² xiiala iun'goo²¹o tsá² Dios pe tsi coon²¹ inuu cwo¹ si² ni cwoo¹³ juncwii²¹. ² Joon 'e cwo¹ si² do li la li coon²¹ 'nú¹ 'mi² lí¹ tún² 'ii¹³ tsi do. Joon gaunsii²¹ tsá² 'e tsi li tsataai² untsá² nifu do, li nacwaa¹³. Joon tsi do si² coon²¹ candelero coon¹³ coon²¹ mesa li náa¹ 'íi¹ nacwaa¹³. ³ Joon lí¹ caluu 'e 'mi² 'íi¹ tsi do gaunsii²¹ tsá², li nacwaa¹³ 'áai¹gi. ⁴ Joon tsi do-o si² coon²¹ altar li jun¹ untsá² fuu²¹² sán². Si²i jon inuu li tí² tún² do coon²¹ cwóo¹ toon²¹² cwanáa¹³ la caain²¹ tsaa¹ dó². Joon 'e cwóo¹ do gaunsii²¹ tsá², cwóo¹ tya' júu³ ga'í² Dios. Joon tsi cwóo¹ do si²i coon²¹ tsuu² si'ó¹o maná. Tsi joon 'yu coon²¹ 'mo'ú² tya' Aarón 'e ganii¹³. Tsi joon jon taa¹³ 'e cuu²¹² 'e toon²¹²on júu³ tyaa¹³ júu³ 'e ga'í² Dios mo nifu. ⁵ Joon ni cwóo¹ do téein² 'in gá¹ querubines tsí² cwáa¹ 'in lí¹i la lí¹ 'e 'ya²gi tya' Dios. Joon sí¹ cwáa¹a ni cwóo¹ do li cwo¹o untsá² fa¹ tya' tsaa² tya' tsá². Pe jo fuu²¹²gi 'naa' 'láai² 'e júu³ lo.

⁶ Joon mo ga'yee²¹i ganá¹ tyú² jilaa²¹ joon la joon gangataa²i untsá² la coon²¹ jmi²¹² inuu cwo¹ 'nú¹ 'mi² nifu do 'e un'goo²¹o Dios jiiin¹³ la tsi². ⁷ Pe jiiin¹³ 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu lí² tsa'í²i coon²¹ naa¹³ la coon²¹ jiiin²¹ li tsi li gatí² tún² do. Joon mi tsa'í¹i do 'ná¹ nityaan¹an jmi¹ tya' joo²¹ 'e lí¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' ña'a joongi tya' tsaa² tya' tsá² catyaa² do. ⁸ Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí²-i'øøi²¹-tsi' 'e la 'íi²¹² jmaai²¹gi to² 'e cwo¹ 'nú¹ 'mi² gasi² nifu do 'e un'goo²¹o tsá² Dios sijni¹³mo tsi do. Li cwaai¹³gi 'áai¹ do. ⁹ Joon jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ cwáan¹mo tya' nano. Tsu jilaa²¹ fa¹ 'e gacwó² tsá² 'yia¹³ joon coon¹³ jilee²¹ joo²¹ 'in gajn-gai¹³ tsá² 'e cwoo¹³i Dios 'wii¹³ tsaa² tya' tsá² jo lili² 'e 'í¹-tsi tsá² 'e tyú² la joon. ¹⁰ Jilaa²¹ 'elo jmaai¹ to² jiiin¹³ coon¹³ 'e gøø²¹² tsá² joon coon¹³ 'e 'uun²¹un tsá² joongi coon¹³ xiiala lo² tsá². Jmaai¹² 'e sá²

li caluu tsá² 'elo joon jmaai¹ to² jiin¹³ ca mi unsí²i Dios jilaa²¹ 'elo.

11 Pe nijó² Cristo joon nano lí¹i untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' jilaa²¹ 'e tyú²gi 'e nigajó². Joon 'e cwo¹ li lí¹i untsá² 'e tyú²gi joon jo 'e si'ná²i. Jon' gajmaa¹³a tsá² 'e cwo¹ do. Joon 'øø¹-tsi tsá² 'e jo si² ni cwo¹³ juncwii²¹. 12 Cristo nigangí¹i li cwaai¹³ 'áai¹ joon jon' coon¹³ jmi¹ 'øø¹i joo'saa²¹ si joo'xuui²¹² 'ee pe coon¹³ jmi¹ 'øø¹i 'ña'o. Joon coon¹³ la joon ga'í² Cristo li cwaai¹³ 'áai¹ ñu'fú² coon²¹ naa¹³ tya' jileei²¹ tsá² joon la joon gajmaa¹a itiin¹³ tsá² coon²¹ tøø²mo. 13 'E la ja²mo mo xee¹i untsá² 'e jmi¹ tya' joo'tsáa¹ coon¹³ jmi¹ tya' chivo joongi coon¹³ fó² tya' joo²¹ 'in júun²in ni altar tya' 'in si'leei²¹ lí²-i jmáa¹a tyú¹ 'ido pe jmaai² li' caluu-u. 14 Joon wana la joon fee¹gi 'ii²¹ sá² tya' jmi¹ 'øø¹i Cristo 'in gacwó¹ 'ña'a Dios jo 'ee si'lee²¹i coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo. Joon 'e jmi¹ 'øø¹i untyú¹ jna' coon¹³ 'e 'i¹-tsi'. Iuntyú¹ jna' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jo 'ee to² 'ii³in ilí² jmoo²¹o' la to² tyú² Dios 'in jiin¹.

15 Tsu coon¹³ la joon 'in Jesucristo galí¹i 'in lí² faa²¹a 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e júu³ 'múui² do. Joon coon¹³ la joon lí²-i 'ii²¹ 'in nigatø² Dios 'e gatí²i 'e ta²a coon²¹ tøø²mo jiin¹³ la júu³ ga'í² Dios. Tsu Cristo gajúun²in gatyí² jilaa²¹ tsaa² 'e ga'noo¹o tsá² 'in seein²¹ la jee²¹² tyú²gi to² 'e ley tya' Moisés do. 16 Tsu mo naroon¹on coon²¹ jí² tya' tyí³ tya' tsá² ce 'ná¹ júun²in 'in tsá² 'in gajmaa¹a 'e jí² do joongi ilí² jmaa¹a coon²¹ 'e la jin² jí² do. 17 Jo 'ee to² 'ii³in 'e jí² do la jee²¹² seein²¹gi 'in gajmaa¹a 'e jí² do. 'í³mo to² 'e jí² do mi yuui¹³ júun²in 'in gajmaa¹a. 18 Tsu 'wii¹³ joon 'e júu³ nifu do gali'í³mo to² mo ngayuui¹³ gatoon¹on jmi¹ 'øø¹i joo'núu³. 19 Tsu Moisés do gajma²a júu³ jileei²¹ 'in tsá² do jilaa²¹ júu³ tya' ley joon mo ngayuui¹³ joon gauncwii¹i capoo²¹² jnú² joo'saa²¹ yúun² coon¹³ coon²¹ nii²¹² sii² sii²¹ hisopo. Gauncwii¹i 'e do coon¹³ jmi¹ joo'xuui²¹ coon¹³ jmi¹ chivo sicaai²¹ jmí²¹ joon gaxee¹ 'e jmi¹ do ni jí² tya' ley do joongi jileei²¹ 'in tsá² do. 20 Joon gajin²in:

“E jmi¹ lo jmoo¹o jai² 'e júu³ 'e ni'í² Dios tyi'naa'.” 21 Joon gaxee¹i Moisés 'e jmi¹ do ni 'e cwo¹ 'ná¹ 'mi² joongi ni jilaa²¹ 'e jmaai² to² inuu cwo¹ do. 22 Coon¹³ 'e ley do jilaa²¹ 'e 'ná¹ lityú² jiin¹³ coon¹³ jmi¹. Joon wa jo tuun²¹ jmi¹ jo lí¹ 'iin² tsaa² tya' tsá².

Mo gajúuin¹ Cristo gatyí²i tsaa² tya' tsá²

23 Tsu la joon 'e tyiin² 'e li tyú² coon²¹ jmi¹ 'øø¹i joo²¹ 'e cwo¹ 'e si² ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e li la li 'e cwo¹ si² ñu'fú². Pe 'e cwo¹ si² ñu'fú² 'ná¹ jmi¹ 'e tyiin²gi lagi jmi¹ tya' joo²¹. 24 Tsu Cristo jo ga'í²i 'e cwo¹ 'e gajmaa¹³ tsá² 'e jiin¹³ li la li 'e cwo¹ 'e jai². Pe Cristo ga'í²i fu ñu'fú² joon nano siin¹³in mi¹i tyani Dios Jmi²¹ 'wii²¹² tyi'. 25 Pe Cristo jo gacwó¹ 'ña'a 'láai² naa¹³ la jmoo¹o 'in untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' tsá² Israel tsataa²¹²i li nacwaai¹³ 'áai¹gi coon²¹ naa¹³ la coon²¹ jiin²¹ 'e cwo¹o fa¹ 'e lí¹ jmi¹ pe jon' jmi¹ 'øø²i 'ña'a 'e jmi¹ do. 26 Wa gajmaa¹a Cristo la jmoo¹o 'in untsá² do 'e 'ná² júun²in 'láai² naa¹³ ca la mo garoon¹on juncwii²¹. Pe nano mi tí² lityé¹ coon²¹ naa¹³ gajné¹ Cristo 'e cwoi¹ 'ña'a lawa coon²¹ fa¹ 'e 'iin² jilaa²¹ 'ii²¹ tya' tsaa². 27 La joon jilee²¹mo tsá² 'ná¹ júuin² coon²¹ naa¹³ joon mi yuui¹³ joon ilisá² 'ii²¹ tya'a. 28 La joon Cristo jon gacwó¹ 'ña'a coon²¹ naa¹³ lawa coon²¹ fa¹ 'e tyí²i tsaa² tya' tsá² fúui¹. Joon ijné¹ tún¹ jon' wa' tyí²i tsaa² tya' tsá² pe 'e jmáa¹a tiin¹³ jileei²¹ 'in sijéin¹ 'ii.

10

1 'E ley tya' Moisés jo li la li 'e tyú² ijó¹, 'e lí¹ jiin¹³ la lí¹ 'iin³ tya' 'e joon. 2 Tsu 'e ley do coon¹³ 'e fa¹ 'e cwó²o tsa² la coon²¹ jiin²¹ jo lí² untyúu²i 'in tsá² 'in ningatyéin¹ coon¹³ Dios 'wii²¹² 'e fa¹ do. Tsu wana lí² untyúu²i 'e ley do tsá² 'e ján²an 'in tsá² do cwo¹o 'e fa¹ do tsu jo lí³gi røø²i tsaa² mo ngayuui¹³ ga'ín² tsaa² tyá'a. 3 Pe 'e fa¹ 'e cwó¹o 'in untsá² do 'e jmoo¹o 'e tí¹³-tsi tsá² 'e tsaa² niga'noo¹on la coon²¹ jiin²¹. 4 Tsu 'e jmi¹ tya' joo²¹ joongi tya' chivo jo jmí²¹² wa'a lí² 'iin² tsaa² tya' tsá² coon¹³ 'e joon.

5 Tsu 'wii¹³ joon mo ga'í²i Cristo ni cwo¹³ juncwii²¹ gajin²in sii²¹i Dios Jmi²¹:

Jo 'iin²¹²u'un wa'a jngaai¹³ tsá² joo²¹ 'e cwo¹ 'n_u fa¹,
pe nigatyaa¹ 'n_u tyú² coon²¹ cuerpo tyiajna
'e cwo¹³oo 'n_u.

6 Jo ti¹-o'o 'in joo'núu³ 'in júuin² tsá² 'e lí¹
fa¹ jon'gi ti¹-o'o 'e fa¹ 'e cwo¹ tsá²
'n_u wa' tyii¹ tsaa² tya'a.

7 Joon gafuu²¹²uu: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa
jiin¹³ la ti¹-o'o, Dios tyiia,
jiin¹³ la jin² ni ji² cwáain¹ tyiia."

8 Nifu jin² 'e júu³ do 'e jo 'iin²¹² Dios jon'gi
ti¹-tsi Dios jileei²¹ joo'núu³ jngaai¹³ tsá² 'e
cwó² tsá² lawa coon²¹ fa¹ jon'gi 'e fa¹ 'e
juun¹ do wa' tyí² tsaa² tya' tsá² jiin¹³ la
to² tyú² ley. 9 Joon mo ngayuui¹³ joon
gajin²in: "Jna-a goo²¹²oo ijmáa³aa jiin¹³ la
ti¹-o'o, Dios tyiia." 'E 'øøi²¹-tsi tsá² jin² 'e
nisuun²mo 'e fa¹ 'e gacwó² tsá² nifu joon
la joon i'í² fa¹ li gatí² tún². 10 Joon Dios
gajmee¹ jna' tsá² tya'a tsu Jesucristo gaj-
maa¹ a jiin¹³ la ti¹-tsi Dios mo gacwó¹ 'ñ_a'a
lawa coon²¹ fa¹ coon²¹ naa¹³ tya' jileei²¹.

11 Jileei²¹ untsá² tya' tsá² Israel jmoo¹o
to² tya'a la coon²¹ jmü²¹² joon cwo¹o 'láai²
naa¹³ 'e fa¹ ruui²¹ 'e fa¹ gacwoo¹o la mo
jéi¹ xafin¹³ 'e fa¹ 'e cwo¹o do jo lí² tyí²
tsaa² tya' tsá². 12 Pe Jesucristo gacwoo¹o
coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá² 'e taa²¹ coon²¹
tøø²mo, joon mo ngayuui¹³ joon gacwó²o
li' cwo²¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹. 13 Do-o tyín¹in
sijaan¹³an ca mi tyéi¹ Dios 'in 'ei¹ 'ii' wii²¹²
tií²i. 14 Tsu coon¹³ 'e coon²¹ fa¹ do gaun-
tyúu² i Cristo jileei²¹ 'in lí²in tsá² tya' Dios
coon²¹ tøø²mo. 15 Joon 'in Espíritu Tyú² tya'
Dios røø²¹ jon faa²¹a tsu gajin²in nifu:

16 'E júu³ 'múui² ijmáa³aa coon¹³ 'ido mi
ngüi² jmü²¹² joon ilí la lí 'elo, jin²
Ñ_a'ñ_u'¹u':

Itóon³oon júu³ tyiia tsi alma tya'a,
joon i'í¹-tsi la 'í¹-tsii jna.

17 Joon mo ngayuui¹³ joon gajin² 'in
Espíritu do:

Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ 'e ti¹gi-tsii tsaa² tya'a
jon'gi 'e gó² 'e nigajmaa¹a.

18 Joon coon¹³ la joon mo ga'íin² tsaa² tya'a
jo 'ná¹gi cwo¹o tsá² fa¹ tya' tsaa² tya'a.

'Ná¹-a tsatyéen¹na' coon¹³ Dios

19 Tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u', lí²-i tsatóo³o'
jo cu²-tsi' li nacwaa¹³ 'áai¹gi 'wii¹³ cwáain¹
tya' jmi¹ 'øø²i Jesucristo. Lí²-i tsaa²¹a' 'e
fu¹ 'múui² joongi 'e jiin¹ 'e ganá¹ Jesu-
cristo, coon²¹ fu¹ 'e ngó¹o li' caluu li 'í¹
'mi² do. 20 Ganá¹ Jesucristo 'e fu¹ do
mo ga'gü¹i 'e 'mi² 'í¹ do 'e 'øøi²¹-tsi tsá²
cuerpo tya'o mo gajúun²in. 21 Joon Jesús lí¹i
untsá² tsafeei¹ tyi' tsi in_u cwo¹ tya' Dios.
22 Joon tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a tsatyéen¹na'
coon¹³ Dios 'e jo tóin¹ 'øøi²¹-tsi' joon jo
cu²-tsi' 'e tsáai¹-tsi' tsu Jesús do nigaun-
tyúu² i jna' coon¹³ 'e 'í¹-tsi' 'e coon¹³ joon
lí³gi jna' 'e røø²na' tsaa², joon cuerpo tyi'
sijgü¹i coon¹³ jmi²¹ tyú². 23 Cwoseen²¹mo'
tá² taain²¹²-tsi' coon¹³ 'e jai² lí²na' tsu
Dios Jmii²¹ iuntsín²in 'e júu³ ga'ü²i tyi-
jna'. 24 Joon cwo'øøi²¹-tsi' xiiala lí² cwóo³o'
cwáain¹ la jaain²¹ la jaan²¹na' 'e 'ii²¹²mo
ruu²¹i joon jmaa¹a 'e tyú². 25 Jo jmoo²¹o'
la jmoo¹o 'inlí¹³ 'in jo uncaain²¹ coon¹³
jna' 'e ungo²¹o' Dios. Pe 'ná¹-a tyá²a'-tsi' la
jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon 'e tyiin²gi jmoo²¹o'
la joon mi nee²e' 'e nijatyéin¹ jmü²¹² mi jó¹
Ñ_a'ñ_u'¹u'.

26 Tsu wana 'naa¹gi' tsaa² jiin¹³ la
'yaai¹-tsi' mi yuui¹³ licwii²¹i' 'e júu³ jai² do
jo 'e fa¹ sá²gi wa' lí² tyí²gi tsaa² tyi'. 27 Jiin¹³
'e sá²gi tyi' 'e sijaan³an' 'e jmá¹a Dios 'ii²¹
tyi' joon 'e jí² ico¹ i'ín²in jileei²¹ 'in 'ei¹
Dios. 28 Wa naseein²¹ jaain²¹ 'in jo jmoo¹o
n_u¹³an to² tyú² ley tya' Moisés joon wana
galiseein²¹ gáí¹ gaai²¹ 'in jmoo¹o júu³ jai²
xiiala niga'láa¹ 'in tsá² do 'ná² júun²in 'ido
jo lí² fúu² lí²in tsá² 'ii. 29 Wana lí² la joon
coon¹³ 'in 'láa¹ coon¹³ ley tya' Moisés, ¿'ee
lí²naa' 'e tí²i ilí² tya' 'in 'øøi²¹ Joon¹ Dios
joon jo tsáai¹-tsi jmi¹ 'øø²i 'e gatúun²un 'e
jmoo¹o jai² 'e júu³ ga'ü² Dios, tsu coon¹³
'e jmi¹ do galityúu¹mo tsá²? ¿'Ee lí²naa' ilí²
tya' 'in ungoø¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'in
'iin²¹²in 'ii? 30 Tsu né²o' 'in nigajin²: "Jna-a
icóon²oon tyiia; joongi jna joon incü³ü."
Gajin²o jon: "Ñ_a'ñ_u'¹u' ijmáa¹a 'ii²¹ tya' tsá²
tya'a." 31 ¡Áa¹mo wúu¹ wa'a xuui²¹ tsá²
jacwoo²¹o Dios 'in jiin¹!

32 Pe cwotii¹³du-'oo' xiiala gañí²ii' wúu¹

la mo jée¹ mo ngayuui¹³ ga'ii¹³naa' 'e júu³ jai² 'e gajmaa^{2aa} taa^{1aa} coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ 'e galiseen²¹naa'. ³³ Inlîi¹³ 'naa' gajîin²in tsá² 'naa' joongi gajmeei²¹ tsá² 'naa' tyani tsá². Joon 'inlîi¹³gi 'naa' líi¹naa' 'in seein²¹ tyú² coon¹³ 'in ga'e² tsá² wúu¹ do. ³⁴ 'Naa', fúu² galîi¹naa' 'in tsá² taai² 'nũñi³. Joon gajmaa^{2aa} jløø¹³naa' mo ga'wo² tsá² 'e sá² tyii', tsũ ñí² 'naa' 'e fu ñũfú² 'e sá² 'e tyú²gi tyii' 'e ta²a coon²¹ tøø²mo. ³⁵ Tsũ 'wii¹³ joon jo tú² 'naa' 'e jo 'goo^{2oo} tsũ 'áai¹gi fee¹ 'e jnaa¹ tsá² 'in jo cu²-tsi. ³⁶ Tsũ 'naa' 'ná¹-a taan²¹²naa' tá² táain²-oo' 'e jmaa^{2aa} la 'iin²¹² Dios joon wa i'ii¹³naa' 'e júu³ ni'íi². ³⁷ Tsũ ni jí² tya' Dios gajin²in:

La jmoo no-o ijó¹ 'in 'ná¹ ijó¹ joon jo 'áai¹ li'íi²¹²gi.

³⁸ Pe 'in seein²¹ tyú² coon¹³ Dios 'ná¹ liseein²¹ 'e jai²gi líi²i,

tsũ 'in tú² 'e jai² líi²i jo ití²gi-tsi Dios 'ii.

³⁹ Pe jna' jo líi¹na' la líi¹i tsá² 'in tú² 'e jai² líi²i joon i'ín²mo. Tsũ jna'o' líi¹na' la líi¹i tsá² 'in jai² líi²i, 'in jmóo¹ tiin¹³ alma tya'a.

11

Xiiala nigajmaa^{1a} 'in jai² galîi²i Dios

¹ Wana jai² líi²na' jo cu²-tsi' 'e 'ii¹³na' 'e sijáan³an' jogi cu²-tsi' 'e la jai² 'e jo jøø^{2ø}. ² 'Ii²¹mo Dios 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ 'e jai² galîi²i.

³ Coon¹³ 'e jai² líi²na' né^{2o} 'e Dios gajmaa^{1a} juncwii²¹ coon¹³ júu³ tya'a joon 'e jøø^{2ø} lano jon' galí² coon¹³ 'e sá² la mo jéei¹.

⁴ Coon¹³ 'e jai² galîi² Abel gacwoo^{1o} Dios coon²¹ fa¹ tyú²gi lagi 'e fa¹ gacwoo^{1o} Caín. Joon gajmaa^{1a} Dios júu³ 'e tyú²mo Abel joon ga'ii²¹mo Dios fa¹ 'e gacwoo^{1o}. Joon xafiin¹³ nijúun¹mo Abel fee²¹mogí jna' coon¹³ 'e jai² galîi²i.

⁵ Coon¹³ 'e jai² galîi² Enoc gangaa¹³ⁱ 'e juncwii²¹ 'e sá² li' cataain²¹ jo gajúun²in. Joon jo tyéi¹gi tsá² 'ii tsũ gatøø^{21o} Dios 'ii. Joon jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ido 'e la nũ'gi gatøø²¹ Dios 'ii jløø¹³mo Dios tya' 'ido. ⁶ Jo li² Dios jløø¹³ⁱ tya' tsá² wa jo jai²

líi²i tsá² júu³ tya'a tsũ wana 'iin²¹²in tsá² tsatyéin¹in coon¹³ Dios 'ná¹ 'e jai² líi²i 'e seein²¹ Dios joon ityi² Dios tya' 'in 'naai¹ 'ii.

⁷ Coon¹³ 'e jai² galîi² Noé gajmaa^{1a} nũũ^{13un} tya' Dios mo gajmaa^{1a} Dios 'ii júu³ 'ee ilí² 'e jo mo galí² jøø^{2ø}. Gajmaa^{1a} Noé nũũ^{13un} joon gajmaa^{1a} coon²¹ barco 'e jmáa^{1a} tiin¹³ familia tya'a. Joon coon¹³ la joon gajmaa^{1a} Noé júu³ 'e gó² 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon ga'ii²¹mo Dios 'ii coon¹³ 'e jai² 'e galîi²i.

⁸ Coon¹³ 'e jai² galîi² Abraham gajmaa^{1a} nũũ^{13un} joon ga'woo²ⁱ goo^{1o} mo gatø² Dios 'ii. Joon ngalín² coon²¹ cwoo¹³ icwo² Dios 'ii 'e lí¹ lawa coon²¹ 'e gatí²i. Joon ga'woo²ⁱ goo^{1o} do jün¹³ jo ñi¹ xiiafu tsalín². ⁹ Tsũ coon¹³ 'e jai² galîi² Abraham gatéein² 'e cwoo¹³ do 'e gajin² Dios 'e cwó^{2o} 'e cwoo¹³ do tya'a. Líi¹i la líi¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ gasii²¹ⁱ coon²¹ 'nú¹ 'mi² gatéein² do. La joon gajmaa^{1a} jóon^{1on} Isaac coon¹³ tyii^{212a} Jacob tsũ 'ii jon ga'ii²¹mo 'e júu³ ga'íi² Dios do. ¹⁰ Tsũ Abraham gasijáan^{1an} 'e fuu²¹ do 'e si² coon²¹ ni tũfuu²¹ 'e gajmaa^{13a} Dios.

¹¹ Coon¹³ 'e jai² galîi² Sara, xafiin¹³ nasuun²¹mo tsatyeein¹ yũũ²¹, gacaan²¹mo yũũ²¹. Joon galiseein²¹ yũũ²¹ tsañũũ¹ tya'a tsũ 'wii¹³ jo^{1o} galîi²i iuntsiin¹in Dios 'e júu³ ga'íi²i tya' 'ii. ¹² Joon coon¹³ la joon Abraham xafiin¹³ tí² lijúun²mo galiseein²¹ jún² tya'a fúui¹ 'in tí² la tí² núũ¹ 'ii¹³in tsaá²¹ juncwii²¹ joongi la tí² too¹³ taa¹³ tí² jmi'ñi¹³ 'in tí² jún² tya'a. Jo líi¹i tsá² un'íi²in.

¹³ Joon 'in tsañũũ¹ no jo ga'ii²¹i la nũ'gi ijúun²in 'e júu³ ga'íi²i Dios tya'a. Pe tsũ 'wii¹³ jai² galîi²i lawa sá² coon²¹ 'e gangóo¹ 'wíin² joon tsũ 'wii¹³ ja²mo líi²i ga'i¹-tsi jløø¹³mo 'áai¹. Joon coon¹³ la joon gajmaa^{1a} 'in tsá² do júu³ 'e líi¹i tsá² coon²¹ fuu²¹ li taan²¹²in 'e juncwii²¹ lo, la coon²¹ ingí¹i 'e juncwii²¹ lo. ¹⁴ Joon 'in jmoo^{1o} la joon jmoo^{1o} júu³ 'e 'noo^{1o} coon²¹ goo^{1o} li xiia'. ¹⁵ Tsũ wana 'i¹-tsi tsá² tsalín²mo 'e fuu²¹ ga'woo²ⁱ do tún¹ li^{1o} tsalín² tún¹. ¹⁶ Pe 'in tsá² do gali'in²¹²in coon²¹ goo^{1o} 'e tyú²gi, 'øøi²¹-tsi tsá² 'e goo^{1o} 'e sá² ñũfú². Tsũ 'wii¹³ joon

jo fa'ii²¹ líi²i Dios wa unsii²¹ 'in tsá² do 'ii: "Dios tyi'." Tsu Dios nigatyaa¹ tyú² coon²¹ fuu²¹ tya' 'in tsá² do.

17 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Abraham, ngajée¹i jóon¹on, 'in sii²¹ Isaac, fu yu' moo²¹ ijngaa¹³i icwo²o Dios fa¹ mo gali'in²¹²in Dios líi¹ xiiala 'i¹-tsi Abraham. Nigatyaa¹ Abraham tyú² 'e cwóo¹i 'in jóon¹on camuui¹³ do fa¹a xafiin¹³ nigajin² Dios sii²¹i Abraham: 18 "Coon¹³ Isaac 'e tsafúu¹i jún² tyi'i jii¹³ la júu³ ga'íi³íi." 19 Tsu ñi¹ Abraham lí² jmáa¹a Dios jii¹in tsá² 'in nijúin¹. Joon lí²-i 'øøi²¹-tsi tsá² 'e lawa 'ii²¹mo Abraham jóon¹on tún¹ gajii¹in jee²¹² 'líi²¹².

20 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Isaac ga'íi²i júu³ tya' Jacob coon¹³ Esaú 'e iuncwaai³ Dios 'ii. 21 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Jacob mo tí² lijúun²in ga'íi²i júu³ tya' xuui²¹² tya' José 'e iuncwaai³ Dios 'ii. Joon ga'uu¹i mootyí¹i yu' 'mo'ú² tya'a joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios. 22 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² José, mo tí² lijúun²in, gatyu^{2u} to² tsagoo¹o 'ee 'ná¹ jmáa¹a coon¹³ 'moo¹ táa¹i, tsu jin²in José 'e tsá² Israel 'in 'wóo²mo Egipto mi licíi²in²gi.

23 Coon¹³ 'e jai² galíi² saa² jmii²¹ Moisés ga'mée¹i gaai²¹ sii²¹ mo licíi²in gangaa¹³i Moisés. Tsu galili²o 'e xuui²¹² 'yei²gi 'áai¹ do. Joon jo 'goo²¹o xafiin¹³ nigatyaa² róøi¹³ to² wa'a júuin² jilei²¹ xuui²¹² tsañuu¹. 24 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés mo galíi¹i tsañuu¹ jo gali'in²¹²gi 'e líi¹gi jóon¹ jamí²-i róøi¹³ do. 25 Gatí¹gi-tsi 'e ní¹i wúu¹ coon¹³ tsagoo¹o 'in líi¹i tsá² tya' Dios lagi wa'a ngí¹ 'e jløø¹³i coon¹³ tsaa² coon²¹ si²xu. 26 Galíi²gi 'e tyú²gi wa'a coon²¹on fa'ii²¹ tya' Cristo lagi 'oo¹o jilaa²¹ 'e sá² fu Egipto, tsu 'iin²¹²gi 'e lee¹³i icwo² Dios 'ii. 27 Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gacwo¹o cwóo¹³ Egipto do jo 'ee 'goo¹o xafiin¹³ 'nii²¹-tsi róøi¹³ tya'a. Gajmaa¹a ta²a coon¹³ 'e ga'i¹-tsi lawa gangaa¹ Dios 'in jo nee¹in tsá².

28 Coon¹³ 'e jai² galíi² Moisés gajmaa¹a 'e jmii²¹² pascua nifu joon gatyu^{2u} to² wa'a xee¹i tsá² jmí¹ jii² taan¹an caai¹ 'ooca'nú¹.

'E coon¹³ la joon 'in ángel 'in gasii²¹in Dios ijngaa¹³i 'in jóon¹ tsá² nifu tya' tsá² Egipto jo jngaa¹³i 'in xuui²¹² tsañuu¹ liseein²¹ nifu tya' tsá² Israel. 29 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² 'in tsá² Israel do gangíi¹i ni cwóo¹³ tyuun²¹ lí ná¹ 'e jmí¹ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joon mo gali'in²¹²in 'láa² Egipto jmaa¹a la joon gajgoo²¹o jmii²¹.

30 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² tsá² Israel do gacii²¹mo 'e 'oo² 'e si² cu' lí Jericó. Mo ngayuui¹³ gangíi¹i tsá² Israel dyía¹ jmii²¹² cu' lí lí lí² 'oo do gacii²¹mo 'edo. 31 Joon coon¹³ 'e jai² galíi² Rahab, 'in yiiatsangó¹ do, jo gajúun²in coon¹³ 'in tsá² jo nuu¹³un do tsu ga'ii²¹mo tyú²-u Rahab 'in tsá² Israel 'in tyalíin² 'e fuu²¹ do 'e jøø².

32 ¿'Ee 'ná¹ fuu²¹²gi 'naa'? Tsu jo cwóo¹ wa'a 'e fuu²¹²gi 'áai¹ 'naa' cwáain¹ tya' Gedeón coon¹³ Barac, coon¹³ Sansón, coon¹³ Jefté, coon¹³ David, coon¹³ Samuel, coon¹³ 'in tsá² 'in nigacwo¹o júu³ tyú² tya' Dios la mo jéei¹. 33 Coon¹³ 'e jai² galíi² 'ino gali¹i róøi¹³ catyaa² joon gatyu^{2u} to² coon²¹ røø²¹. Joon gauncoon¹³ Dios 'ii jii¹³ la júu³ niga'íi²i. Joon gajni¹i moo'oo²¹ 'yia¹ 34 joon gadyuu^{1u} jí² 'e coo²¹ 'áai¹. Coon¹³ 'e jai² galíi² galáa²mo ijúun¹in coon¹³ ñí³. In jo píin³ galíi¹i tsá² pí³-tsi joongi gatyu^{2u} to² 'láa² fúu¹ wa'a líi¹i 'in jmaa¹a 'nii²¹ coon¹³. 35 'In líi¹³ tsamí² ga'ii²¹mo tún¹ jii¹ 'in nijúuin¹ tya'a coon¹³ 'e jai² galíi².

Joongi 'in catyaa²gi tsu 'wii¹³ 'e jai² galíi² 'ido gajmee²¹mo tsá² 'ii. Jo ga'ii²¹i 'e láa²ni 'ido wa'a tú² 'ido 'e jai² líi²i. Jo gaunsi²i 'ido 'e jai² líi²i tsu 'iin²¹²in 'ii²¹i coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e tyú²gi ñu'fú². 36 Joon 'in catyaa²gi gaungøø¹ tsá² 'ii, joongi gapoo²i 'ido. Joon cagi ñí³ gato²o luu²¹² tí² 'ido joongi gata² ni 'ido 'nuñí³. 37 Joon gajngaa¹³ ni 'ido coon¹³ cuun²¹² joon sein²¹gi 'in gatuu²¹ coon¹³ sierra gajmaa¹a tún² 'no³ 'ido. Joon sein²¹gi 'in ga'e²e wúu¹ gajøø²ni 'ido xiiala líi² 'ido. Sein²¹ 'inlíi¹³ gajúuin¹ coon¹³ ñí³i. Seen²¹mo 'inlíi¹³ gangíi¹i cataain²¹²

cataain²¹² jlíi¹ jiin¹³ coon¹³ loo²¹ tya' joo'saa²¹ si loo²¹ chivo 'ee. Nitañí²mo 'ido 'áai¹ joon nigangoo¹on wúu¹ joon nigajmaa¹a tsá² 'e gó² tya'a 'áai¹. ³⁸ 'In tsá² lo ngí²i la caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ joongi li' moo²¹ joon tsataa²¹²i too²¹ xá¹ si too²¹ nũ 'wó² 'ee. Joon tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'ei¹ Dios jo tñi²i licwii¹in 'in tsá² tyú¹ lo. ³⁹ Joon 'in tsá² lo xũfiin¹³ ga'ii²¹mo Dios 'ii tsũ 'wii¹³ 'e jai² galíi² jo ga'ii²¹i iuntsiin²¹ 'e júu³ ga'íi² Dios; ⁴⁰ tsũ Dios niganí²i coon²¹ 'e tyú²gi tyi', 'e 'in tsá² lo jo i'ii²¹i 'e júu³ ga'íi² Dios tya'a ca mi toon²¹on' sicaan²¹na' coon¹³ 'ii.

12

Jóø²na' Jesús

¹ Tsũ 'wii¹³ joon mi nee²¹²na' 'in tsá² lo 'in 'e² jna' xiiala jai² galíi² tũ²¹² jna' li' caai²¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jín¹ coon¹³ jilaa²¹ tsaa² 'e jmoo¹o jnúu¹³ jna' joon 'ná¹ cwoo¹³-tsi' ngí²¹i' 'e fu¹ cwo¹ Dios jna' ngí²¹i'. ² Cwojóø²na' jiin¹³ Jesús 'in cwo²o jna' 'e jai² líi²na', 'ii jon iuntsiin² 'e jai² líi²na'. Tsũ 'ii-o, tsũ 'wii¹³ ñi¹o 'e jløøi¹³ 'e ilisá² tya'a mo gangíi¹ ganí²i wúu¹ tsaa¹ crúu¹³, jo 'ee cwáain¹ gacón² wa'a sá² fa'íi²¹ 'in júuin² la joon. Joon gacwaa²¹ a li' cwoo²¹o tsáa¹ li tyíin¹ Dios li silíi²¹² tya'a.

³ Untii¹³du¹-oo' xiiala líi¹i Jesús mo ganí²i wúu¹ 'áai¹ jacwoo²¹o tsá² røø²i tsaa² joon jo 'wóo²oo', joon jo tyá¹a-'oo' líi²naa'. ⁴ Tsũ 'naa' jo mo gatiin²naa' coon¹³ tsaa² ca júun²moo'. ⁵ ¿Ti niga'íin²mo-'oo' 'e júu³ cwáain¹ nigacwo¹ Dios jileei²¹ jóon¹ 'in jai² líi²i 'ii? Gajin² Dios ni jí² tya'a:

Yũn²¹ tyiia, jo jmaa²a 'e jo tsáai¹gi-'o'o mi 'e²e Ña'ñũ¹u' nũ wúu¹ 'e ilijmaa²a nũ¹³un, jon'gi wa jo tya¹-o'o mi tyũ² Dios to² 'nũ jmaa²a nũ¹³u.

⁶ Taa²¹ jmaa²aa' mo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsũ Ña'ñũ¹u' cwo²o cwáain¹³ jiin¹³ 'in 'iin²¹²in. Joon 'e²e wúu¹ jiin¹³ 'in niga'ii²¹i ilíi²in jóon¹on.

⁷ Dios jmoo¹o lawa jóon¹on 'naa' mo 'e²e wúu¹ 'naa' 'e jmaa²aa' nũ¹³un to² tyũ²u. Jo jóon¹ tsá² seein²¹ wa' jo tyũ² jmii²¹ to² 'e jmaa¹a nũ¹³un. ⁸ Joon wana jo 'e²e Dios 'naa' wúu¹ 'e jmaa²aa' nũ¹³un' la jmoo¹o Dios tya' jileei²¹ jóon¹ catyaa² do jo líi¹naa' jóon¹on 'in la jai², jiin¹³ líi¹naa' jóon¹ tsá². ⁹ La joon jon mo líi¹na' xuui²¹² gatyũ²u ñũ¹u' to² jna' joon gaun'goo²¹o' 'ii. ¿Ti jon tyú²gi wa jmoo²¹o' nũ¹³un to² tyũ²u Ñũ¹u' 'in tyíin¹ ñũ¹fú² 'e coon¹³ la joon liseein²¹mo' coon¹³on? ¹⁰ Mo toon²¹on' juncwii²¹ gatyũ²u ñũ¹u' to² tyi' coon²¹ catá² jiin¹³ la líi²i 'e tyú²-u. Pe Dios tyũ²u jna' to² jmaa¹³ 'e tyú² tyi' 'e líi²na' 'e tyú¹na' la tyú¹ 'ii. ¹¹ 'E la ja²mo jiin¹³ coon²¹ wúu¹ 'e 'e²e Dios jna' jo tí²-tsi' mo nee²¹e' 'e wúu¹ do tsũ wúu¹ líi²na'. Pe mo gangí¹gi joon tya' 'in galitíi²i coon¹³ 'e wúu¹ gangoo¹o do gali'íin³mo to² tya' juncwii²¹ coon²¹ tsáa¹ tya'a 'e seein²¹ coontun.

Tsaa¹³mo wa'a jo jmoo²¹o' nũ¹³un' júu³ tya' Dios

¹² Tsũ 'wii¹³ joon sáa¹³aa' cwóo²oo' 'e 'í¹ infá² 'e jmaa²aa' la to² tyũ² Dios joon cwoo²oo' pí³ moojni²ii' 'e ngí²ii' li 'iin²¹²in Dios. ¹³ 'Naa²aa' 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e 'in tsá² 'in 'í¹ túin²-tsi ilí² coon²¹ 'e 'í¹-tsi 'e jo tsawíin² coon¹³ Dios.

¹⁴ Cwoo¹³-oo' 'e seen²¹naa' tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá². Cwoo¹³-oo' 'e ngí²ii' jiin¹³ la 'iin²¹²in Dios tsũ jiin¹³ coon¹³ la joon lí² máa¹³naa' Dios. ¹⁵ Tíi²moo' tsũ 'nei² jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios jmáa¹a tyii'. Tíi²moo' wa'a líi¹naa' lawa coon²¹ 'mó² 'ootyi¹ coon¹³ 'e 'í¹-oo' joon coon¹³ la joon fúu¹mo 'in'leei²¹. ¹⁶ Un'øø¹³naa' yaanaa' 'e jo foo¹³naa' tsamí² tya' tsá² xeei²¹ si jo tsáai¹-oo' 'e cwaai¹³ 'ee la gajmaa¹a Esaú. Tsũ Esaú do ga'níi¹ 'e tñi²i 'wii¹³ 'e galiseein²¹ nifu. Ga'ii²¹i jiin¹³ coon²¹ wúun¹ 'uunñi² tya' 'e tñi²i do. ¹⁷ Joon ñi² 'naa' mo licíin²¹gi mo gali'íin²¹²in Esaú 'e uncwaa¹³ jmii²¹ 'ii pe jo júu³ joongi wa'a uncwaa¹³gi jmii²¹ 'ii. Joon jo gatsaa²¹gi xiiala unsíi²gi 'e nigajmaa¹a do xũfiin¹³ tyi¹gi 'áai¹.

18 Tsu 'naa' jo mo gangatyéen¹naa', la gajmaa¹a 'in tsá² Israel do, coon²¹ moo²¹ 'e jo li lii²¹ tsá². 'E moo²¹ do gacóo¹o coon¹³ jí², ga'ii²¹ nuu²¹ joongi ga'ii²i tyí². 19 Joon jo ganuu²un 'e lúu¹ gaxúu² do si 'e júu³ tya' Dios 'e ganúu²un 'in tsá² do gafaa²¹ Dios 'ee. Joon 'in tsá² do 'in ganúu²un 'e júu³ tya' Dios do gamii¹i tyani Moisés 'e jo faa²¹gi 'e júu³ do 'laai²gi. 20 (Tsu jo ta² 'in tsá² do 'e to² gatyú² 'e júu³ do: “Wana jaain²¹ joo'núu³ soo¹o 'e moo²¹ do 'ná¹ jngaa¹³mo tsá² 'ii, tyuui² tsá² 'ii cuun²¹² si 'yá²a tsá² 'mosuu²¹ tya'a 'ee.” 21 Joon 'áai¹ fo² jnee¹i ca 'ña'a Moisés gajin²in: “Jlee¹na 'goo²¹-oo.”)

22 Pe 'naa'gii' li' cii¹i tyii'. Ningatyéen¹moo' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sión li náa¹ fuu²¹ tya' Dios 'in jiin¹. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e fuu²¹ Jerusalén 'e náa¹ ñu'fú² li sicaain²¹ ángeles fúu¹ 23 'e un'goo²¹o Dios 'e jløø¹³mo. Ningatyéen¹naa' li sicaain²¹ 'in jón¹ Dios 'in toon¹on jí² 'e náa¹ ñu'fú², joongi Dios 'in jmoo¹o 'ii²¹ tya' jilee²¹. Ningatyéen¹naa' almas tya' 'in tsá² 'in gauntyú¹ Dios joongi 24 Jesús 'in faa²¹a 'wii²¹² tyi' coon¹³ 'e júu³ 'múui² ga'ii² Dios tyi'. Ningatyéen¹naa' 'e jmi¹ tya' Jesús gaxée²i jna' 'e faa²¹a jmo²o jna' júu³ tya' 'e tyú²gi lagi jmi¹ tya' Abel do.

25 Tsu 'wii¹³ joon 'aa²¹²naa' yaanaa' wa'a jo 'ii¹³gii' 'in fee²¹naa' no. Tsu wana jo galáai² 'in tsá² do 'in gafee²¹i Dios ni cwoo¹³ juncwii²¹ lo, xúfoo² jna'gi 'e laa¹na' wa jo 'ii¹³na' 'in gafee²¹i jna' fu ñu'fú². 26 'E júu³ tya' Dios do yiaa¹³ joon gajmaa¹a jle¹e ni cwoo¹³ ni 'wó²; pe nano jin² Dios: “Coon²¹ naa¹³gi ijmáa³aa jlé¹ jon' wa' jiin¹³ ni 'wó² pe ijle²e jon ñu'fú².” 27 Joon mo gajin²in, “coon²¹ naa¹³gi”, 'øøi¹³-tsi tsá² ityí²i jilaa²¹ 'e sá² ilí² jlé¹ 'e gajmaa¹a Dios joon jiin¹³ coon²¹ isaa¹gi 'e jo jlé¹gi. 28 Joon cwo²o Dios jna' 'e tsatoo³o' li tyu² to² joon jo 'ee sá² lí² jiin¹³xu li tyu² 'ii to². Tsu 'wii¹³ joon cwoo³o' 'maai¹³ joon un'goo²¹o' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e tsáai¹-tsi' joongi ligøø¹mo' 'ii jiin¹³ la tí²i. 29 Tsu Dios tyi' lí¹i la lí¹ coon²¹ jí² 'e coo²¹ jilaa²¹ 'e gó².

13

Xiiala jmoo¹o tsá² la tí²-tsi Dios

1 Jo tuu²uu' 'e 'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' lawa ruu²¹moo'. 2 Jo cwo'ín²-'oo' 'e 'ii¹³naa' tsá² xeei²¹ inuu tyii' tsu coon¹³ la joon 'inlíi¹³ tsá² niga'ii²¹mo ángeles inuu tya'a xúfiin¹³ jo ñii¹in.

3 Untii¹³du'-'oo' 'in tsá² taai²¹² 'nuñi³ lawa'a taa²moo' coon¹³on jon. Untii¹³du'-'oo' 'in tsá² 'in gajmeei²¹ tsá² tsu 'naa'oo' jon líi¹naa' tsá² sá² moo¹ taai².

4 Un'goo²¹oo' 'e cui² cwoo²¹ tsá² joon 'e tyú²-u 'e jmá²a tsá² 'ee jmáa¹a jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o tsu ijmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' tsá² wana 'lá²a tsá² la jo mo cui² cwoo²¹o joongi tya' 'in 'lá²a coon¹³ tsami² tya' tsá² xeei²¹.

5 Jo cwo'ii²¹-'oo' cuu² 'áai¹³ joon jmaa²aa' jløø¹³naa' coon¹³ 'e sá² tyii' tsu Dios gajin²in: “Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ icuu¹³na tyii' joon jiin¹³ coon²¹ jmi²¹² wa'a tuu²na 'naa'.” 6 La joon jna', 'in jai² lí²i Cristo, lí²-i fáa³a' jo cu²-tsi':
Ña'ñu¹u' 'in uncoon¹³ jna.

Jo 'goo²¹oo jiin¹³xu 'e gó² lí² jmá²a tsá² tyiaa.

7 Untii¹³du'-'oo' 'in tyu² to² jee²¹² 'naa', 'in cwo¹ 'naa' 'e júu³ tya' Dios. 'I²du'-'oo' xiiala ngí¹ 'in tsá² do joon tsáa²mo-'oo' la tsáai¹-tsi 'ido.

8 'In Jesucristo do coon²¹ líi¹i tyiaa² joongi jmi²¹² no joongi coon²¹ tøø²mo jo sisii² coonti. 9 Jo cwó² 'naa' wa'a cón² tsá² 'naa' tóo² coon¹³ 'láai² nii² júu³ 'e sisii²i. Tsu tyú²gi wa'a pí²-tsi' tsu 'wii¹³ 'iin²¹mo Dios jna' lagi tyu² 'in tsá² do to² 'e tyee³e', tsu 'e to² tyu² 'in tsá² do jo mo gauncoon¹³ jiin¹³ jaain²¹ tsá².

10 Pe jna' 'oo²¹o' coon²¹ fa¹ 'e xiaa²¹ 'e jo tí²i døø²¹ø 'in untsá² 'in gajmaa¹a to² tsi inuu cwo¹ tsáai² do. 11 'In untsá² 'in tyiin²gi nifu tya' tsá² Israel gacón² jmi¹ tya' joo²¹ 'in nijúin¹ inuu li nicwaa¹³gi 'áai¹ lawa coon²¹ fa¹ tya' tsaa² tya' tsá². Pe moo¹ taai² 'in joo²¹ nijúin¹ do gajúun² li caluu li taai² tsá². 12 La joon jon Jesús gajúun²mo li caluu jon ilí² tyí² tsaa² tya' tsá² coon¹³ jmi¹ 'øø²i 'ña'a. 13 Moo²¹o' jon li caluu fuu²¹ tya' tsá²² Israel. Tsajøø²¹²na' Jesús, cwoli² cwofaa²¹a

tsá² gó² tyi' la gafaa²¹a tsá² gó² tya'a. ¹⁴ Tsu juncwii²¹ lo jo 'oo²¹o' coon²¹ goo²¹o' 'e taa²¹a coon²¹ tøø² pe naa²¹a' coon²¹ fuu²¹ ijó¹ mi liciin²¹gi. ¹⁵ Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a un'goo²¹o' Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo 'wii¹³ 'e gajmaa¹a Jesucristo 'wii²¹² tyi'. Joon 'e fa¹ 'e 'ná¹ cwó²o' li la li 'e júu³ fáa¹³a' mo un'goo²¹o' 'ii. ¹⁶ Joon jo un'íin²-'oo' 'e jmaa²aa' 'e tyú² jon'gi un'íin²-'oo' 'e un-coon¹³oon' 'in tsá² sityéein¹ jmii²¹² coon²¹ 'e sá² tyii' tsu 'elo 'e fa¹ 'e tí²-tsi Dios.

¹⁷ Jmaa²aa' náu¹³uun' 'in tyu² to² 'naa', jmaa²aa' jiin¹³ la jin²in. Tsu 'in tsá² no 'áai² almas tyii' joon ñi¹o 'e 'ná¹ joon¹²on cwáain¹ coon¹³ Dios. Cwóo²-'oo' 'e jogi tyaan²¹ to² 'e to² tya' 'in tsá² do, joon lí² lí¹i to² jløø¹³mo. Tsu la joon ilí² tyú²gi tyi'naa'.

¹⁸ Fáa¹³aa' júu³ tyú² 'wii²¹² tyii' tsu ca ní³mo 'e saan²¹a'an, 'iin²¹²moo'o jmoo²¹o'o 'e tyú² coon²¹ jilaa²¹. ¹⁹ Cwomí²h' tyani Dios 'wii²¹² tyiia wa'a cwó² Dios 'e 'yaa¹³na la jmoono.

Júu³ li tséi¹

²⁰⁻²¹ Mii²¹i'i 'wii²¹² tyii' tyani Dios, 'in jmaa¹a 'e tyú² seen²¹na', 'e uncoon¹³on 'naa' 'e naná² tyú² 'naa' 'e jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon 'in Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jiin¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo jee²¹² 'lí²¹². Joon Ña'ñu¹u' Jesucristo lí¹i la lí¹i jaain²¹ 'in 'aa¹i joo'saa²¹ 'in feei¹gi. Joon coon¹³ jmii¹ 'óø²i gajmaa¹a jai² 'e júu³ ga'í² Dios. Joon 'e júu³ do itaa²¹ coon²¹ tøø²mo. Mii²¹i'i jon wa'a jmá²a Dios jee²¹² 'naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesucristo. ¡Cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Cristo coon²¹ tøø²mo! Amén.

²² Tsaru¹u' mii³h' tyani²ii' 'e nuu²uun' coontun 'e júu³ cwáain¹xu 'e nigafó²oo lo. ²³ Jmóo³oo júu³ 'e tsaru¹u' Timoteo nisiláa²mo joon wa jo li'h²¹²i yatée³oo mi gó²oo yajóø²na 'naa'.

²⁴ Aa²¹²moo' fo²oo fú²uu' 'in tyu² to² 'naa' coon¹³ jileei²¹gi tsaru¹u' 'in jai² lí²i. 'In tsaru¹u' 'in néei¹ Italia sí²i jon 'aa²¹²i 'naa'.

²⁵ Cwouncwaai³ Dios Jmii²¹ jileei²¹ 'naa'. Amén.

Jí² gasii¹ in Santiago tii²i 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹i Santiago 'e jí² lo tya' tsá² Israel

1 Jna-a, Santiago, síi³na 'e jí² lo. Joon jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹o to² tyu² Dios joongi to² tyu² Ña'ñu¹u' Jesucristo. Síi³na 'e jí² lo tya' tsá² góo³oo 'in taai² jee²¹² tsá² sein²¹ li xiia²¹. Joon jna'o' líi¹na' jún² tya' 'in dyatúin² jóon¹on 'líi²¹² Israel.

Uncoon¹³ Dios tsá² 'e líi²¹²-tsi

2 Jilee²¹naa', tsaru¹u', 'ná¹ jmaa²aa' jløø¹³naa' mi moo²oo' doñi'ee fa'í³. 3 Tsu nee²o' 'e 'ee¹e' tsá² 'e la ja²mo líi²na' jú³ tya' Dios wa lí² itaa²¹-tsi' coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ 'e sá² tyi'. 4 'Wii¹³ joon cwolijai²gi líi²naa' wana 'ee fa'í³ seen²¹naa', jo cu²-'oo'. Joon coon¹³ la joon icwo¹o Dios pí³ 'naa' itaa²¹-'oo' doñi'ee fa'í³.

5 Wana sein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in jo ñii¹i 'ee jmáa¹a sein²¹ fa'í³ cwomii¹i 'ido tyani Dios tsu cwo¹-o Dios tya' jilee²¹ tsá² 'in mí¹. Cwo²¹-o láai²gi lagi gamí¹ do joon jo jí²in-gi. 6 Pe tyiin²mo 'áai¹ 'e jo¹o líi² tsá² 'e cwo¹ Dios jilaa²¹ 'e mí¹ tsá², li mí¹ tsá² 'e jo cu²-tsio. Tsu wana mii¹i tsá² cu²-tsi líi¹i la lí² jmi'ñi¹³ jnoo¹o coon²¹ tøø²mo. 7 Tsu jilee²¹ 'in líi¹i la joon jo cwo¹i¹-tsi wa'a i'ii²¹i tya' Dios. 8 Tsu jaain²¹ tsá² 'in túin² 'i¹-tsi jo lí² jmaa¹a canii².

9 'In tsá² tañi² jee²¹² tsaru¹u' 'ná¹-a un-jløø¹³mo yaai wa 'ee fa'í³ sein²¹ tsu Dios nigajmee¹i 'ii 'e galii¹i jóon¹ Dios. 10 Joon 'in sá² cuu² jee²¹² tsaru¹u' 'ná¹-a jmáa¹a jløø¹³i tsu galili¹³i jo cweei²¹ cu²-tsi coon¹³ cúu¹u tsu tsáa¹mo-tsi Dios. Tsu cuu²o tsá² li la li lí³, jo wóo² taa²¹a. Mi 'yee²¹ ñi¹i joon lityí² 'áai¹, 11 joon lityuun²¹ 'mó² lí³ do joon xu²¹u lí³ tya'a joon tyé¹mo 'e 'ya²gi tya'a. La joon líi¹i 'in sá² cuu² tsu joon ityé¹mo la 'ii²¹² ló¹ 'nii¹i.

Tyaa¹ Santiago júu³ xiiala taain²¹² tsá² juncwii²¹ jløø¹³mo fin¹³ níi¹i wúu¹

12 Jløø¹³mo 'áai¹ 'in tsañu¹ 'in jmoo²o taa²¹a mo sein²¹ fa'í³ joon jo joo²¹-tsi. Tsu 'wii¹³ la joon jo gatuu¹u júu³ tya' Dios i'ii²¹mo coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo 'e Dios Jmii²¹ ga'í² júu³ icwo¹ tya' jilee²¹ 'in 'iin²¹²in 'ii. 13 Pe wa 'inlíi¹³ 'i¹-tsi jmaa¹a 'e gó² wa mo sein²¹ fa'í³ jo cwo¹i¹-tsi 'e Dios gajmaa¹a 'e 'i¹-tsi 'e gó² do. Tsu Dios jo 'i¹-tsi jmáa¹a 'e gó² jon'gi jmoo¹o 'e 'i¹-tsi tsá² 'e gó². 14 'i¹-tsi tsá² jmáa¹a 'e gó² tsu 'wii¹³ jiin¹³ la joon tí²-tsi jmáa¹a. 15 Joon tsu 'wii¹³i tí²-tsi jmáa¹a 'e gó² 'e joon 'e 'i¹-tsi jmáa¹a 'e gó² joon mi yuui¹³ joon 'nóo¹o tsaa². Joon 'e tsaa² do jmoo¹o 'e tuu²mo 'in tsá² do Dios joon tsalín² li 'iin²¹²mo.

16 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo coon²¹oon' tóo² yaanaa'. 17 Jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'ii¹³na' jó² fu ñu¹fú². Dios cwo¹o jna' jilaa²¹ 'e tyú², 'ii gajmeei¹ ñi¹ coon¹³ sii²¹ coon¹³ jilee²¹ náu¹. Joon jo lisíi² Dios la coon²¹ jmi²¹² la lisíi² ñi¹ coon¹³ 'in catyaa². 18 Joon 'ii gacwo¹o jna' 'e líi²na' jóon¹on tsu la joon 'iin²¹²in. La joon gajmaa¹a mo jo¹o galii²na' júu³ jai² tya'a. Joon jna' nifu la jee²¹² jilee²¹ 'in jai² líi² la jéei¹. Joon jløø¹³mo Dios 'wii²¹² jna'.

Cwáain¹ 'e tyú²-u 'e 'iin²¹²in Dios

19 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, cwotyaa²aa' tyú² tyii' nuu²uu' la jmoono la jaain²¹ la jaan²¹naa' pe jo cwéei¹ fo²oo' jon'gi jmaa²aa' 'nii²¹-'oo' ce tyí². 20 Tsu jo jmoo¹o tsá² jilaa²¹ tyú² 'e tí²-tsi Dios mo 'nii²¹-tsi. 21 'Wii¹³ joon tuu²uu' jilaa²¹ 'e 'leei²¹ tsá² coon²¹ jilaa²¹ 'e gó² joon cwo¹ii¹³naa' coon²¹ ce tún¹ 'e júu³ ganuu²uun'. Tsu coon¹³ 'e júu³ do itiin¹³naa'.

22 Pe cwojmaa²aa' jon'wa' jiin¹³ nuu²uun' la to² tyu² júu³ do joon jo coon²¹ tóo² yaanaa'. 23 Tsu 'in tsá² 'in nuu¹o 'e júu³ do pe jo nuu¹³un líi¹i lawa jaain²¹ tsá² 'in jóø²i 'ña'a tsi coon²¹ 'u'. 24 Coon²¹ cata jóø²i 'ña'a joon cwo¹ii¹i ngóo¹-o joon tsifu 'ín²mo-tsi xiiala 'ii¹i do. 25 Pe jilee²¹ 'in jo 'ín¹-tsi jilaa²¹ 'e nuu¹un joon coon²¹o cwáain¹³ jiin¹³ la to² tyu² júu³ tya' Dios 'e jmoo¹o láai² tsá²

joon jo t_{uu}¹u j_{moo}¹o to² ty_ú². 'A jløø¹³mo líi¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e j_{moo}¹o.

26 Wana 'inlíi¹³ líi¹i 'e j_{moo}¹o la to² ty_u² Dios pe jo lí² ty_u² to² nisii¹²i 'e faa²¹a, coon²¹ 'ña'a tóo². Jo 'ee to² 'íi³in jilaa²¹ 'e jo² líi². 27 Wa'a 'iin²¹²naa' j_{máa}²aa' jilaa²¹ 'e 'yaai¹-tsi Dios Jmii²¹ 'e 'ná¹-a uncoon¹³oon' xuui²¹² tsa'níi² coon¹³ 'yíia'níi² jilaa²¹ fa'í³ 'e sá² tya'a. Joon jo un'laai¹ yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e j_{moo}¹o tsá².

2

Jo tseein²¹ wa'a j_{moo}¹o tsá² jmai² tyíin¹ jee²¹² tsá²

1 Ru¹u', 'in tsáai¹-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in yei²gi 'áai¹, jo j_{máa}²aa' jmai² tyíin¹ tsá². 2 Wana taa²i jee²¹² 'naa' li sicaan²¹naa' gáí¹ tsá², jaain²¹ tsá² 'yu ñí³ cwanáa¹ unnii²¹² cwoo²¹o joon tyi²i siin¹³in 'e tyú². Joon 'in jaain²¹gi tyi²i siin¹³in 'e gó². 3-4 Jo unjín²gii' coon²¹ 'ii¹³gi 'in tyi²i siin¹³ tyú² lagi 'in tyi²i siin¹³ 'e gó². Wa fuu²uu' 'in tsá² sá² cuu² do: "Ní²ta'a lo li tyú²", joon wa fuu²uu' 'in tañíi²in do: "Jaan² lo", si fuu²uu' 'ee: "Ní², ni 'wó² lo", un'goo²¹gii' 'in jaain²¹ do lagi 'in tañíi²in. Joon wa j_{máa}²aa' la joon j_{máa}²aa' jmai² tyíin¹ tsá². Joon jo j_{máa}²aa' 'ii²¹ røø²¹.

5 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, nuu²uu' 'e fo³oo lo: Dios nigatyii¹³in 'in tsá² tañíi²in taain²¹² juncwii²¹ lo ilíi²in lawa'a tsá² sá² cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Joon 'ii²¹mo lawa coon²¹ 'e gatii²i 'e tsataa²i li ty_u² Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ to² la júu³ ga'íi² Dios Jmii²¹ ilí² tya' jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'ii. 6 Pe 'naa'gii' lawa'a 'ee¹moo' 'in tsá² tañíi²in do pe tsáa¹mo-'oo' 'in tsá² sá² cuu² 'in ty_u² to² 'naa'. 'In tsá² sá² cuu² do, 'ii 'in jée¹i 'naa' tyani tsaa'to², ¿ja jo¹? 7 Joon 'ii 'in faa²¹a 'laa²¹ tya' Jesucristo. Joon 'naa' jo¹o líi²naa' Jesucristo.

8 Wana la jai² iuntiin¹³naa' jün¹³ la to² ty_u² Jesucristo 'ná¹-a un'nee²¹²naa' jileei²¹ tsá² coon²¹ røø²¹, la 'in 'oo¹o cuu² tiin¹³ lagi tsá² tañíi²in. Tsu ni ji² tya' Dios jin²: "J_{máa}²a 'iin²¹²u'un tsaruu²¹u lawa'a 'woo²¹o." 9 Pe wana jo tsáai¹-oo' la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'e ga'naa²aa' tsaa²

joon gaun'lee²¹mo yaanaa' tyani Dios. 10 Tsu wana gajmaa¹a tsá² jilaa²¹ to² 'e ty_u² Dios pe fiin¹³ coon²¹ naa¹³ tsaa² ij_{máa}¹a 'lee²¹i ga'láa¹a 'íi¹ lawa'a jo 'ee j_{máa}¹a jün¹³ coon²¹ to² ty_u² Dios. 11 Tsu Dios gajin²in: "Jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹." Jin²o jon: "Jo jnga¹u'un tsá²." Joon jün¹³ jo foo¹³o tsamí² tya' tsá² xeei²¹ pe wana gajnga¹u'un tsá² ga'laa²¹²a tya' Dios, jo galinuu¹³un 'ii²¹ tya'a. 12 'Wii¹³ joon ngii²ii', fo²oo' la j_{moo}¹o tsá² 'in galáai² Dios 'e jo ngii¹gi 'noo¹o tsaa². Tsu coon¹³ la joon ij_{má}¹ Dios 'ii²¹ tyii'. 13 Tsu jileei²¹ 'in jo mo j_{máa}¹a feei¹-tsi 'wii²¹² tya' tsá² xeei²¹ la joon jon jo fee¹-tsi Dios tya'a mi j_{máa}¹a Dios 'ii²¹ tya'a. Pe 'in nigajmaa¹a feei¹-tsi ij_{máa}²¹ jon Dios feei¹-tsi 'wii²¹² tya' 'in tsá² no mi tí² 'ii²¹ tya'a.

'In jin² 'e ja²mo líi² Dios 'ná¹ j_{máa}¹a jon 'e tyú²-u

14 Tsaru¹u', jo 'ee to² 'íi³in wa'a jin² tsá² 'e tsáa¹-tsi Dios joongi jün¹³ coon²¹ 'e tyú² jo j_{moo}¹o. ¿Ti líi²naa' itiin¹³in 'in tsá² do? 15-16 'I¹du-'oo'. Wa jaain²¹ tsá² sii²¹i tsaru¹u' 'in sityéin¹ jmii²¹² siin¹³in joongi 'íi¹i, li' jin²o: "Cøø¹²xu² tyú²-u joon jo li²i cwí²." "Áai¹du' j_{máa}²." Pe joon jo 'ee gacwo¹o 'ido jün¹³xu. Coonti jo 'ee to² 'íi³in júu³ tya'a. 17 La joon lí² coon¹³ tsá² 'in jin² 'e ja²mo líi² júu³ tya' Dios joon jo j_{moo}¹o 'e tyú² la j_{moo}¹o 'in jai² líi². Jo 'ee to² 'íi³in 'e jin²in 'e jai² líi² júu³ tya' Dios.

18 La cun' jo ngáa¹mo isii²¹ tsá²: "Lín²mo jün¹³ 'e jai² líi²na Dios, jo 'ná¹ j_{máa}³aa 'e tyú² 'e tiin¹³na. Pe 'nu² fo²o 'e 'ná¹ j_{má}¹ tsá² 'e tyú²-u" jon. Joon ifo²oo 'in jaain²¹: 'E³du' jna 'e jai² líi²u xufin¹³ jo j_{moo}²o 'e tyú² joon jna-a i'e²oo 'nu 'e jai² líi²na coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² j_{moo}³oo. 19 'Nu²-u, ja²mo líi²u 'e jaan²¹mo Dios seen²¹ joon tyú²-u la joon pe ca jilee²¹ 'in 'líi¹³ líi²i la joon, joon jlee¹in 'goo²¹o. 20 ¿Ti jo øøi²¹-o'o 'e jo 'ee to² 'íi³in jilaa²¹ 'e jai² líi² tsá² wa mo jo tyaa¹-tsi 'ii 'e j_{máa}¹a 'e tyú²? La líi¹i tsá² caa²¹²mo líi¹i. 21 Tyú² ñí²i 'e Dios ga'íi² júu³ 'e 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham jaain²¹

tsá² tyú¹mo. Joon Dios ga'ii²¹mo 'e gajmaa¹a 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwoo¹i lawa coon²¹ fa¹ 'in jón¹on do 'in sii²¹ Isaac. ²² Liñí²i 'e coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Abraham do ga'e¹o xiiala jai² líi². Joon coon¹³ la joon gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e jai² líi² coon¹³ 'e gajmaa¹a do. ²³ Coon¹³ la joon gatsín¹ la gajin² jí² tya' Dios: "Ja²mo galíi² Abraham ijmaa¹a Dios jii¹³ la gajin²in, joon tsu 'wii¹³ ja²mo galíi²i, ga'íi² Dios júu³ 'e jo 'ee tsaa² røøi²¹gi. Joon 'e jí² tya' Dios jin²in 'e Abraham do galiseein²¹ tyú² coon¹³ Dios."

²⁴ Joon coon¹³ la joon liñí²ii' 'e Dios 'íi² júu³ 'e tyú²mo tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jon'on jii¹³ coon¹³ 'e jai² líi². ²⁵ La joon galí² coon¹³ Rahab, jaain²¹ 'yiiatsangó¹, tsu Dios ga'íi² júu³ 'e jo 'ee tsaa² røøi²¹gi Rahab do coon¹³ 'e gajmaa¹a cwáain¹ tya' 'in tsá² do 'in gasii¹in Josué. Gaunjí²in Rahab do joon gauncoon¹³o gacwo'íi¹i 'ido lí' la xii²¹a. ²⁶ Ní²oo' wa jo 'yugi alma tyi' cuerpo tyi' 'in 'líi²¹²mo', la joon jon wa jo jmoo¹o tsá² 'e tyú² jo 'ee to² 'íi³in jilaa²¹ 'e jai² líi². Jo tsacwaa¹a coon¹³ Dios coon²¹ tøøi².

3

Jo moo¹ jéei¹ unnisii¹³ tsá²

¹ Tsaru¹u', jo cwoo¹³-oo' 'e líi²in 'naa' tifo² fúui¹ 'e 'ee²ee' júu³ tyú² tya' Dios. Tsu ní² 'naa' 'e jileei²¹ 'in 'e² tsá² fee¹gi tsaa² tya'a ilisá² wana jo untiin¹²in júu³ tya'a 'a 'ee¹ do. ² Joon jile¹e' lí' un'lee²¹na' 'áai¹ joon wana jo un'laai¹³ tsá² yaai coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a jo un'leei¹³ 'ña'a coonti. Tsu wana lí² cwo¹ tsá² cwáain¹ yaai 'e faa²¹a jmai² 'e tyú²-u, joon jmoo¹o jii¹³ 'e tyú²-u jon. ³ Taan¹an' 'nii²¹² ní¹ cwa² 'e jmáa¹a nuu¹²un joon coon¹³ la joon tyu¹u' to² la tøøi² cwa² do. ⁴ Cón²duu' cwáain¹ xii¹a la tyu² tsá² to² coon²¹ barco fee¹. Fiin¹³ fee¹ 'áai¹ 'e barco do joon 'gøøi¹³ 'áai¹ 'e tyí² 'e 'la²a 'in tyan¹ barco do tyaan¹ ngóo¹-o xiiali' 'iin²¹²in coon¹³ coon²¹ 'mó² pi³ lí jii¹in. ⁵ La joon lí² jon unnisii¹³ tsá², pi³ 'áai¹ pe lí² jmáa¹a coon²¹ 'e fee¹. Coon²¹ moo²¹ fee¹ lí² jún¹ tsá² coon¹³ coon²¹ jí²

pi³. ⁶ Joon la lí² coon²¹ jí² pi³ lí² unnisii¹³ tsá². Unnisii¹³ tsá² jo moo¹ jéei¹, yíia¹³ cataain²¹ cataan²¹mo joon coon¹³ la joon un'leei²¹ tsá² yaai. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' lí 'in 'líi³mo jmoo¹o unnisii¹³ tsá² 'e 'wii²¹² mii¹³ seein²¹ tsá² ngoo¹ la lí ngóo¹ jí² coon¹³ jilaa²¹ 'e jo to² tí². ⁷ Lí²-i un'wó¹ tsá² tsi jileei²¹ joo'nuu²¹. Nigaun'wó¹ tsá² tsi jileei²¹ joo²¹ tsi³ cwáa¹ coon¹³ mii²¹ coon¹³ joo²¹ taai² jmi¹ñi³. ⁸ Pe jii¹³ jaain²¹ jo mo lí² tyu²u to² unnisii¹³i. Jo tii² 'yu unnisii¹³ tsá² 'e jmoo¹o 'e gó². Joon 'e faa²¹a tsá² lí² lawa 'ootyí². ⁹ Coon¹³ unnisii¹³i un'goo²¹o' Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ joon coon¹³ unnisii¹³i do faa¹³a' júu³ 'laa²¹ tya' tsá². Joon lawa faa¹³a' 'laa²¹ tya' Dios tsu Dios gajmeei¹ tsá² 'e líi¹i la lí¹i 'ii-o. ¹⁰ Coon²¹ moo'oo²¹ tsá² 'yeei²¹ júu³ tyú² joongi júu³ 'laa²¹. Tsaru¹u', jo tseein²¹ 'e faa²¹a tsá² jí tún² 'ii¹³. ¹¹ Cón²duu' cwáain¹. Jo ja lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² coon²¹ lí 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹. ¹² Tsaru¹u', coon²¹ 'mó² cwaríi³ coon²¹ lí 'líi²naa', ¿ti lí² 'í¹ poo²¹? Owa coon²¹ wuunjøø¹³ 'ee, ¿ti lí² 'í¹ mii³ cwaríi³ 'ee? Coon¹³ la joon jo lí² 'yeei²¹ jmii²¹ tyú² lí 'yeei²¹ jmii²¹ ñii²¹.

Cwo¹o Dios tsá² jilaa²¹ 'e tyú² 'e 'í¹-tsi

¹³ Wana seein²¹ jaain²¹ jee²¹² 'naa', jaain²¹ 'in 'øøi²¹-tsi 'áai¹, 'ná¹ jmaa¹a 'ido 'e tyú² joon jo jmaa¹a jloo¹³. 'Ná¹ ngi¹ 'ido 'wo²-tsi la tíi² ngi¹ 'in jmii¹-tsi. Tsu 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmoo¹o jloo¹³. ¹⁴ Pe jo foo²oo' 'e 'øøi²¹-oo' 'áai¹ wana tsiwúu¹naa' jon'gi wana 'iin²¹²naa' jmee²¹²naa' yaanaa' tsacøøi¹³. Tsu 'in 'øøi²¹-tsi la jai² jo jmoo¹o la joon. ¹⁵ Dios jo gacwoo¹ wa'a 'áa¹a tsá² tsiwúu¹. Joon 'in 'øøi²¹-tsi la joon lí¹i lawa tsá² 'in jo cwii¹in Dios. Jmoo¹-o jii¹³ la 'iin²¹²in. Jmoo¹o jii¹³ la 'iin²¹²in 'in 'líi³mo. ¹⁶ Tsu mo jmoo¹o tsá² feei¹ 'ña'a joon jmoo¹o tsá² mii¹³i jee²¹² yaai jo 'ii²¹ ilisá² jee²¹² 'ii joon ilisá² jilaa²¹ 'e gó². ¹⁷ Dios cwo¹o tsá² jii¹³ 'e tyú²-u 'e 'øøi²¹-tsi. Joon jileei²¹ 'in 'øøi²¹-tsi la joon jo un'leei²¹ yaai jee²¹² tsá², joon jmáa¹a 'e jo to²o tsá² mii¹³i. Jmáa¹a jon inuu¹un 'ee faa²¹a tsá² joon fee¹mo-tsi. Tyú²-u jmaa¹a tya' jileei²¹

tsá². Jo lí² tún² júu³, jmai² coon²¹ tún²-un jmoo^{1o}. ¹⁸ In jmoo^{1o} 'ii²¹ røø²¹ jee²¹² tsá² iuncoon¹³ tsá² xeei²¹ 'e jmáa^{1a} 'e tyú².

4

In jai² líi² Dios jo lí² jmáa^{1a} la jmoo^{1o} 'in jo cwii¹ in Dios

¹ Ifuu²¹²uu 'naa' 'e lí¹ líi¹ 'nii²¹ 'naa' joon jmoo^{2oo} mii¹³naa' jee²¹² yaanaa'. Jmoo^{2oo} la joon tsu 'wii¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'iin²¹²naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmoo^{1o} lawa 'nii²¹ jee²¹² yaai. ² 'iin²¹²naa' coon²¹ 'e tyii' pe jo lí² 'e lí^{1oo} joon 'wii¹³ joon 'iin²¹²naa' jngaa¹³naa' ruu²¹naa'. 'Wii¹³ 'oo^{2oo} tsi-iwúu¹ tya' 'e 'oo^{1o} tsá² xeei²¹ tíi¹³naa' joon 'noo^{2oo} mii¹³ tsu jo líi²ii' tyaa^{2aa} tyú². Jo 'ii¹³naa' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' tsu jo mí²ii' tyani Dios. ³ Joon wa mo gamí²ii' jo ñii²naa' tsu mii¹³ii' jiiin¹³ 'e 'yaai^{1-oo}'. Mí²ii' jiiin¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹naa'. ⁴ 'Naa' líi¹naa' tsá² 'in ngatiui² Dios! ¿Tí jo ñí² 'naa' 'in tsá² 'in tí²-tsi 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios? Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in liseein²¹ tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹ 'ee¹mo Dios. ⁵ ¿Tí 'i^{1-oo} 'e jo 'ee to² tí² 'e jin² jí² tya' Dios mo jin²in: “Áai¹ súun²in tsá² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹”? ⁶ Pe Dios gauncoon¹³gi tsá² 'áai¹. La jin² jí² tya'a: 'Ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jmoo^{1o} jloo³ pe uncoon^{13o} 'in tsá² 'wéi¹. ⁷ Cwoo^{13-oo} jon 'e tyu² Dios to² 'naa'. Jo jmaa^{2aa} náu¹³uun' jiiin¹³ la 'iin²¹²in 'in 'líi¹³. Tyuu¹³naa' to² 'e tyu² 'in 'líi¹³, jo jmaa^{2aa}. Joon ijaan^{2o} 'in 'líi¹³ do. ⁸ Mí²ii' 'e uncoon¹³ Dios 'naa' tsu uncoon^{13o}. Jo jmaa²¹gii' 'e gó² pe jmai² 'e tyú² jilee²¹ 'naa' 'in jmoo^{1o} 'e gó². Joon jileei²¹ 'naa' 'in jo 'iin²¹²in jmá¹ la to² tyu² Dios 'láa² 'wii²¹² jmáa^{1a}. ⁹ Cain² cwolí²naa' 'wii¹³ tya' tsaa² tyii'. Seen²¹naa' xuui^{212-oo} joon cii²ii' 'wii²¹² tyii'. Joon jilee²¹ 'naa' 'in ngii¹³ii' 'ná¹-a cii²ii'. Joon 'e jløø¹³moo' cwolí² jiiin¹³ 'e xuui^{212-oo}. ¹⁰ Cwo'wo^{2-oo} 'yaanaa' tyani Ña'ñu^{1u} joon isaa²¹ⁱ 'naa' jløø¹³mo 'wii²¹² tyii'.

Jo 'ñii¹³ 'naa' tsaru^{1u}

¹¹ Tsaru^{1u}, jo foo^{2oo} 'laa²¹ tya' tsaru²¹naa' tsu jileei²¹ 'in faa^{21a} 'laa²¹

tya' ruu²¹ⁱ faa^{21a} 'laa²¹ jon tya' to² tyu² Ña'ñu^{1u} Jesucristo. Tsu 'ii gatyu^{1o} to² 'e 'ná¹-a 'iin²¹²in tsá² ruu²¹ⁱ. Jo cwéi¹ tyii' jiiin¹³ 'e 'iin²¹²naa' jmaa^{2aa}, 'ná¹ jmaa^{2aa} jilaa²¹ to² tyu² Ña'ñu^{1u} Jesucristo. ¹² Jiiin¹³ Dios lí² tyu² to² tsá². Jiiin¹³ 'ii-o jon ijmáa^{1a} 'ii²¹ tya' tsá². Jiiin¹³ 'ii lí² jmáa^{1a} tiin¹³ tsá² si untyée¹ⁱ 'ee. Joon, ¿iin²¹²naa' 'e 'ñii¹³ 'naa' tsaru^{1u}?

Jo ñí³ 'naa' 'ee ilí² tsa'oo²¹ yíia¹

¹³ Nu²duu' jileei²¹ 'naa' 'in jin² la lo: “Tsa'oo²¹ yíia¹ ní³ii 'e fuu²¹ náa¹ do joon taan²¹²na coon²¹ jiiin²¹ loo²¹²xuu 'e 'nii³ii joon jnaa¹³xuu cuu².” ¹⁴ Pe coonti jo ní²ii 'ee ilí² tsa'oo²¹ yíia¹. Tsu, ¿'ee lí² juncwii²¹ tya' tsá²? 'E juncwii²¹ tya' tsá² lí la lí coon²¹ jni¹ fu taa²¹ ni 'wó². Taa²¹ catá² joon jeen²¹mo tún¹. ¹⁵ Tyú²gi wa'a foo^{2oo}: “Wa cwoo¹ Ña'ñu^{1u} toon^{21o} lo joon jmoo^{21o} 'elo si 'edo 'ee.” ¹⁶ Pe 'naa' jmoo^{2oo} jloo³ tsu líi²naa' 'e yaamoo' tyu²uu' to² juncwii²¹ tyii'. Joon 'áai¹ gó² la jmoo^{2oo} do. ¹⁷ Tsu jileei²¹ 'in ñi¹ 'e tyú² pe jo jmoo^{1o}, 'noo¹ 'ido tsaa² la joon.

5

Jo tiin¹³ tsá² sá² cuu² coon¹³ cuu^{2u}

¹ iNu²duu' coon²¹ tún¹ jileei²¹ 'naa' tsá² sá² cuu²! 'Ná¹ tyii^{2-oo} joongi 'ná¹ 'oo^{2oo} lí xuui^{212-oo} tya' jilaa²¹ wúu¹ imoo^{2oo}. ² Jo 'ee to² 'i³in jilaa²¹ 'e sá² tyii'. Joon lawa'a 'e joo¹³ cuu^{21u} sñn¹³ tyú² tyii'. ³ Lawa'a 'e 'yíia²¹ soo³ tya' jilaa²¹ cwanáa¹ coon¹³ jilaa²¹ cwataa²¹ tyii'. Joon tsu 'wii¹³ jo líin²-tsi cuu² 'e gasáa¹naa' do joon ityé¹moo' coon¹³ cuu^{2uu} tsu jee²¹² catá² ijmáa^{1a} Dios 'ii²¹ tya' tsá². ⁴ Gatí² loocwoo^{1o} Dios júu³ tya' tsá² 'in nijmaa^{1a} to² tya' tsá² sá² cuu². In tsa'leei¹³ do gajmaa^{1a} to² jee²¹² tyíia²¹ pe 'in tsá² sá² cuu² jo gatyí¹ 'leei¹³ tya' 'in tsá² jmaa^{1a} to² tya'a. Joon Ña'ñu^{1u} Dios Jmii²¹ ijmáa^{1a} 'ii²¹ tya' 'in tsá² 'in 'oo^{1o} cuu² do. ⁵ Gateen¹in juncwii²¹ coon¹³ jmai² 'e tyú^{2-uu} 'in tsá² sá² cuu² do. Gagøø^{21o} tyú^{2-uu} lawa joo²¹ núu³ 'e tí² lí júuin². Joon gatí² jmii²¹² tya'a. ⁶ Ni'nñi¹ 'in tsá² sá² cuu² do tsá² tyú¹ coon¹³ jmai² júu³ tajuu²¹. Joon

nigajngaa¹²mo 'ido. Joon 'in tyú¹ do jo lí² un'øøi¹³ 'ña'a.

Taa²¹ jmaa^{2aa} ca mi jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesu-cristo

⁷ Tsu 'wii¹³ joon, tsaru^{1u}, tá² téin^{1-oo} ca mi jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo. Ñí^{2oo} 'e jileei²¹ 'in jmoo^{1o} to² ni cwoo¹³ 'wó² 'ná¹-a sijaan^{1an} coon²¹ tún² ce garoo^{21o} 'e gajñii²¹ⁱ. Sijaan^{1o} ca mi ngii¹ jmí¹ jó¹ nifu. 'Ná¹-a sijaan^{1o} jon jmí¹ jó¹ li tséi¹. Ngii² joongi roo²¹ 'e nijñii²¹ⁱ. ⁸ La joon 'ná¹-a sijaan^{2aan} coon²¹ ce tún² wa'a jo cwowiin^{2naa} tsu tí² lí² jó¹ Ña'ñu^{1u} Jesucristo. ⁹ Tsaru^{1u}, jo jmaa^{1aa} tsaa² tya tsá² xeei²¹, joon jo i'náa¹ lisá² 'ii²¹ tyii', tsu Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'in jmoo^{1o} 'ii²¹ inti² lí² jó¹. ¹⁰ Tsaru^{1u}, coon²¹ duu' cwáain¹ xiiala ngóo¹ 'in gafaa^{21a} cwáain¹ tya' Ña'ñu^{1u}. Gangóo^{1-o} wúu¹ tya'a pe tsá² 'in ngi¹ coon²¹ tún¹ 'ii. ¹¹ Joon ñí^{2oo} 'e jløø^{13mo} 'in nigajmaa^{1a} taa²¹ do. Nanuu^{2oo} xiiala gajmaa^{1a} Job taa^{21a}. Joon ñí^{2oo} 'e tyú² gajmaa^{1a} Ña'ñu^{1u} tya'a mi yuui¹³ ganii²¹ wúu¹. 'Áa^{1mo} feei¹-tsi Ña'ñu^{1u} tyi', 'wo²-tsi 'ii.

¹² Pe nifu, tsaru^{1u}, jo 'éé^{13naa} Dios jon'gi 'éé^{13naa} ni 'wó². Tyú^{2gi} tyii' wa jo 'éé^{13naa} coonti. Mo foo^{2oo}: "Joon²", foo^{2oo} iliñi¹ tsá² 'e ja^{2mo} júu³ tyii'. La joon jon mi foo^{2oo}: "Ún²." Joon coon¹³ la joon jo ijmáa^{1a} Dios 'ii²¹ tyii'.

¹³ Wa seein²¹ 'in 'oo^{1o} fa'í³ jee²¹² 'naa' cwofaa^{21a} júu³ tyú². Wa seein²¹ 'in jløø^{13mo} cwo'øø^{1ø} coon²¹ júu³ tyú² 'e untyúu¹ⁱ Dios.

¹⁴ Wa seein²¹ 'in líi¹³ tsatsaa¹³ jee²¹² 'naa' cwote^{2e} 'in tsatsaa¹³ do 'in tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² 'e faa^{21a} 'ido 'wii²¹² tya'a joon 'e suun^{1un} aceite tya'a la lí² 'e gatyú² Ña'ñu^{1u} to². ¹⁵ Joon tsu 'wii¹³ ja^{2mo} líi² i'láa^{2mo}. Joon Ña'ñu^{1u} ijmá¹ isiin^{13mo}. Joon wana niga'noo^{1o} tsaa² joon 'íi^{2mo} Ña'ñu^{1u} tsaa² tya'a. ¹⁶ 'Wii¹³ joon jmaa^{2aa} 'naa' júu³ la jaain²¹ la jaan^{21naa} tsaa² ga'noo^{2oo}, joon foo^{2oo} júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a la jaain²¹ la jaan^{21naa}. Coon¹³ la joon iun'láa^{2moo}. 'E júu³ tyú² 'e faa^{21a} jaain²¹ tsá² 'in jo røøi^{21gi} tsaa² tyani Dios lí² jmáa^{1a} coon²¹

'e fee¹. ¹⁷ 'In 'líi²¹² tsagoo^{21o} Elías, 'in gafaa^{21a} cwáain¹ tya' Dios cali, líi¹ⁱ la líi¹ⁱ jna' joon mo gamii¹ⁱ tyani Dios 'e jo tsá² jmí¹ jo gangó¹ jmí¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no³. ¹⁸ Joon mo ngayuui¹³ joon gafaa^{21a} júu³ tyú² joon gangó¹ jmí¹ tún¹ joon garoo²¹ 'e jñii²¹ tsá² tún¹.

¹⁹⁻²⁰ Tsaru^{1u}, wana tuu²¹ la jai² jaain²¹ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei^{21gi} uncoon^{13o} 'e jaa^{21a}-tsi cwoliñi² 'naa', 'in gajmaa^{1a} la joon galáa^{2mo} jaain²¹ 'in røøi²¹ tsaa² fu¹ gó². Joon gauntiin^{13mo} 'in tsá² røøi²¹ tsaa² do 'e jo tsáa^{1a} li 'líi¹³. Joon 'láa^{2mo} tsaa² tya' tsá² ga'ín¹.

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Pedro tíi² 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in Tú³ 'e jí² lo tya' 'in taain²¹² li xiia²¹

1 Jna-a, Tú³, 'in líi¹ i apóstol tya' Jesucristo, síi³ na 'e jí² lo. Síi³ na 'e jí² lo tya' jileei²¹, 'in gatyii¹³ in Dios 'in taain²¹² li xiia²¹, 'in taain²¹² la caain²¹ li sii²¹ Ponto, Galacia, Capadocia, Asia coon¹³ Bitinia. 2 Síi³ na tya' 'in nigatyii¹³ in Dios Jmii²¹ jiin¹³ la niga¹ tsi la mo jéi¹. Joon niga¹ tsi Dios 'e jmée¹ 'naa' tsá² tya'a cwáain¹ tya' Espíritu tya'a 'e linéu¹³ uun' joon 'e untyúu¹ 'naa' coon¹³ jmi¹ 'øø¹ i Jesucristo. Cwocwo² gi Dios 'naa' fo² feei¹ tyii' joon 'e seen²¹ naa' tyá²-u.

In jai² líi² Cristo 'i¹-tsi icwaa¹ coon¹³ 'ii fu ñu¹fú²

3 Cwocwo²¹ o' 'maai¹³ Dios Jmii²¹, 'ii Jmii²¹ Ña¹ ñu¹ 'u' Jesucristo. Joon tsu 'wii¹³ feei¹-tsi tyi' 'áai¹ gacwo¹ o' 'e galiseen²¹ naa' tún¹ 'e sijaan²¹ an' 'e tyá² mo gajmaa¹ a jiin¹ Jesucristo jee²¹² 'líi²¹². 4 Joon coon¹³ la joon 'ii¹³ moo' coon²¹ tyíia³ 'e jo tyéi¹ tyii' 'e niga¹ maa¹ Dios tyii' fu ñu¹fú². Joon 'e tyíia³ do jo lí² li'leei²¹ jon'gi li tsáai². 5 Si¹ mo² o' tya' jileei²¹ 'naa' 'in un'øøi¹ Dios tsu 'wii¹³ ja² mo líi² naa'. Iun'øøi¹ Dios 'naa' ca mi 'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa'. Nanáa¹ tyá² joon i'ee¹ Dios mi tí² jiin²¹ li tséi¹.

6 'Wii¹³ joon jmaa² aa' jløø¹³ naa' xúfin¹³ moo² oo' wúu¹ coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'láai² nii² faí³. 7 Joon 'e faí³ 'e seen²¹ naa' nano li la li coon²¹ jí² 'e untyá² tsá² cwanáa¹ coon¹³. Joon 'e jai² 'e líi² naa' tyiin² gi lagí cwanáa¹ 'e tyéi¹. Pe coon¹³ 'e faí³ do iuntyá² Dios jilaa²¹ 'e jai² líi² naa'. Joon mi cwo¹ 'ii¹ naa' tyá²-u jilaa²¹ 'e faí³ do 'in Jesucristo, mi jó¹ tún¹, icwo² o' 'naa' 'e tyú¹-unaa'. Joon 'ii¹³ naa' 'e 'ya² gi tya'a joon iun'goo²¹ o' tsá² 'naa' la un'goo²¹ o' tsá² 'ii.

8 Fiin¹³ jo mo ñii² 'naa' Jesucristo 'iin²¹² moo' 'ii joon jløø¹³ moo' 'e jiin¹³ jo ñí² ii' xiiala foo² oo' jløø¹³ moo'. Joon róøi² jilaa²¹ 'e

jløø¹³ naa' líi² naa' 'e 'ya² gi 'e sá² ñu¹fú². 9 Joon jløø¹³ naa' tsu 'wii¹³ i'ii¹³ naa' 'e tiin¹³ naa' 'wii¹³ galijai² galíi² naa'.

10 Joon 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² tya' Dios ca líi²¹² gafaa²¹ o' tya' xiiala itiin¹³ naa' Dios. Joon gacwo²-tsi 'ido untsáa¹ a joon gamí¹ i xiiala ilí². 11 Ga'naa²¹ i 'iin tsá² si 'ee jiin²¹ 'ee 'e faa²¹ a 'in Espíritu tya' Cristo mo gajmaa¹ a júu³ 'e 'ná¹ nii²¹² Cristo wúu¹ joon i'ii²¹ i 'e 'ya² gi tya'a. 12 Pe Dios gajma² a júu³ 'in tsá² do 'e jon'on tya' 'ii 'e júu³ do pe tyi-jna'o'. Joon 'in cwo¹ júu³ tyá² nano coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² 'in Dios gasii¹ in fu ñu¹fú², 'ii-i jma² a 'naa' júu³ 'e cwáain¹ do. Joon 'in ángeles 'iin²¹² in 'áai¹ litsáai¹-tsi 'e cwáain¹ do.

Gatø¹ Dios 'e seen²¹ tyú¹-u mo 'in jai² líi² 'ii

13 'Wii¹³ joon tyaa¹ aa' tyá² tyii', 'i¹ du-'oo'. Coon²¹ tún² seen²¹ naa'. Cwoli²¹ oo'. Cwoli-jløø¹³ moo' jilaa²¹ fo'feei¹-tsi i'ii¹³ naa' mi jnéi¹ Jesucristo. 14 Jmaa² aa' la jmoo¹ o' xuui²¹² 'in nuu¹³. Jon'on seen²¹ naa' jmaa² aa' jilaa²¹ 'e gó² 'ii²¹² naa' la gajmaa² aa' la nu'gi ilicwii¹ naa' Dios. 15 Pe seen²¹ naa' la seen²¹ 'in nigatø¹² 'naa'. Joon tyú¹ mo 'ii coonti. 16 Tsu ni jí² tya'a 'e jin²: "Cwoli'ee¹ moo' jilaa²¹ 'e gó² tsu jna 'aa¹ oo jilaa²¹ 'e gó²."

17 Joon 'ná¹-a ngí² 'ii' tsa'goo²¹-oo' la 'ii²¹² taan²¹² naa' juncwii²¹ lo wana foo² oo' Dios: "Ñu¹ u", tsu 'ii jmoo¹ o' 'ii²¹ róø² tya' tsá² la jaain²¹ la jaain²¹ tsá². 18 Ñí² 'naa' 'e Dios gatyí² 'e láa² moo' jee²¹² coon²¹ juncwii²¹ 'e jo 'e to² 'i³ in 'e gacwo¹ tsacøøi¹³ tyi'naa'. Joon jo gatyí¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e tyéi¹ 'e la lí² cwataa²¹ si cwanáa¹ 'ee. 19 Gatyii²¹ o' coon¹³ jmi¹ 'øø¹ i Cristo 'e tyiin² 'áai¹. Gatuun²¹ jmi¹ 'øøi¹ la tuun²¹ jmi¹ 'øøi¹ jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jo 'ee líi¹ i coonti 'e cwo¹ tsá² lawa coon²¹ fa¹. 20 Nigasí² mo Dios róø² coon¹³ Jesucristo 'ee ijmáa¹ a coon¹³ Jesucristo la nu'gi ijmáa¹ a juncwii²¹ joon 'wii²¹² tyi'naa' gajmaa¹ a liñí² 'naa' jee²¹² jiin²¹ li tséi¹. 21 Coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Cristo jo cu² gi-'oo' coon¹³ Dios tsu Dios do gajmaa¹ a jiin¹ 'ido jee²¹² 'líi²¹² joon gacwo²¹

jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a 'e jo cu²-oo' coon¹³ on coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e sijaan²aan' 'e cwo²o jna'.

22 Joon tsu 'wii¹³ niganuu²uun' 'e júu³ jai² tya' Dios nigalityú¹naa' 'e li'in²¹²naa' 'in tsaru¹u' la jai² cwoli'in²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' ce caain²¹-oo' 'e gauntyú¹ Dios.

23 Galiseen²¹naa' tún² 'ii²¹ tya' júu³ tyú² tya' Dios 'e li la li jún² 'e jo tyéi¹ nii¹³. Galiseen²¹naa' tún² 'ii²¹ tya' Dios jon' tya' sáa³ jmii²¹ tsá² 'in júin¹. Joon coon¹³ júu³ tyú² tya' Dios do cwo¹o Dios juncwii²¹ tyii' joon 'e juncwii²¹ do jo tyéi¹. 24 La gajin² jí² do:

Jileei²¹ tsá² líi¹ la líi¹ ñii²¹,
joon jilaa²¹ 'ya²gi tya'a li la lí³ tya' ñii²¹ do.
Lityuun²¹ ñii²¹ do joon xuu²¹ lí³ tya'a.

25 Pe júu³ tya' Ña'ñu¹u' taa²¹a coon²¹ tøø²mo.
Joon nigacwo¹ tsá² 'naa' 'e júu³ tyú² do tya' xiiala jmaa¹ Dios tiin¹³naa'.

2

1 'Wii¹³ joon tú¹ 'naa' jilaa²¹ nii² tsii²¹² wúu¹ 'naa' 'e líi²naa' joon jo cón² 'naa' tsá² too², jo cwoliin²naa' tajuu²¹ joon jo suun²¹naa' 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Tú¹ 'naa' jilaa²¹ júu³ 'atsaa²¹. 2 La líi¹ yuu²¹ 'in 'iin²¹²in cuu²¹ tuu²¹ 'e lí² cwaain²¹ coon¹³ la joon joon 'naa' cwoli'in²¹²moo' 'e júu³ tya' Dios 'e jo lí² caai²¹ 'e coon¹³ la joon 'e li ñi³gii' xiiala itiin¹³naa' Dios. 3 Tsu nigalitsáa¹mo-'oo' 'e la ja²mo jmoo¹o Ña'ñu¹u' tyú² tyii'.

Líi¹ Cristo lawa coon²¹ cuun²¹² 'e jiiin¹in

4 Ñityéen¹naa' jon coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesús icwo² 'naa' juncwii²¹ tyii'. 'Ii líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e nigapii²¹ tsá² co' lawa 'e jo tseein²¹. Pe tyani Dios líi¹ lawa coon²¹ cuun²¹² 'e gatyii¹²i joon 'áa¹mo tyiin². 5 Joon 'naa' cwoli²naa' lawa cuun²¹² 'e jiiin¹ 'e lí²-i jmaa¹³a Dios coon²¹ cwo¹ li cwaa²¹ 'in Espíritu Tyú² tya'a. Joon coon¹³ la joon liseein²¹ coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ to² tyu² Dios Jmii²¹. 'Ii²¹ tya' Jesucristo cwo¹ 'ido fa¹ joon jiiin¹³ 'ii-o lí² cwo² Dios fa¹ jiiin¹³ 'e lí² 'ii²¹in Dios. Joon

'e fa¹ do lawa'a 'e faa²¹o jilaa²¹ júu³ tyú² coon¹³ jilaa²¹ to² tyu² 'e jmoo²oo'. 6 Tsu ni jí² tyú² tya'a Dios 'e jin²:

Jna-a isáa¹³na fuu²¹ Sión jaain²¹ tsá² 'in nityii¹³na ilíin² lawa coon²¹ cuun²¹² tyú² 'e toon²¹ tsá² nifu mo jmoo¹²o 'nú¹.

Joon tyiin²mo 'ii.

Joon jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii jo 'e i'oo¹o fa'ii²¹ tya'a, pe iun'goo²¹ tsá² 'ii.

7 Tsu joon tya' jileei²¹ 'naa' 'in jai² líi² 'ii 'áa¹mo 'yei²gi 'ii tyii', pe tya' jilee²¹ 'in jo jai² líi² 'ii pe li lí¹ 'ii²¹ tyu²o to² la mo ngóo¹ 'naa¹³mo. Ingíi²mo 'ii jmáa¹ la lí² 'e jin² ni jí²:

'E cuun²¹² 'e gapí² 'in tsá² jmoo¹³ 'nú¹ li co² jo 'ee to² 'íi³in joon galíi¹mo la li 'e cuun²¹² nifu.

8 Galí² jiiin¹³ la gajin² 'e jí² do:

Ili² lawa cuun²¹² 'e tyuuiin¹³ tsá² 'e jmoo¹o cii¹³ tsá².

Cii¹³mo 'in tsá² do tsu jo jmoo¹o nuu¹²uun júu³ tya' Dios. Tsu la joon gatyú² Dios to² itsangíi² jileei²¹ 'in jo nuu¹³.

Xiiala líi¹ 'in gatyii¹³in Dios

9 Pe 'naa', Dios gatyii¹³in 'naa' 'e líi¹naa' tsá² tya'a. Gatyiiin¹³in 'naa' 'e líi¹naa' coon²¹ poo²¹² untsá² 'in jmoo¹o jiiin¹³ la to² tyu² Dios. Líi¹naa' tsá² tya' Dios 'in lí² jmáa¹³aa' tsá² júu³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios 'in nigatø¹ 'naa' 'e 'woo²¹naa' li nuu²¹ 'e cwotaan²¹²naa' li jná² joo²¹ tya'a. 10 'Naa', la mo jéei¹ jo 'ee fuu²¹ li goo²oo' pe nano líi¹naa' lawa'a tsagoo¹ 'in tyu² Dios to². La mo jéei¹ jo mo galí² 'e 'ii¹³naa' fo'fee¹ tya' Dios pe nano niga'ii¹³moo'.

Xiiala 'ná¹ jmoo¹o 'in jai² líi² Dios

11 Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, líi¹naa' tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in cwá² juncwii²¹ lo cata. Míi³ii tyani²ii' cwoján¹ caai²¹ jilaa²¹ 'e gó² 'e 'iin²¹²in tsá² jmáa¹a tsu jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmaa¹a ixé¹mo alma tya' tsá². 12 Ngíi²ii' 'e tyú² coon²¹ tøø²mo tyani 'in jo cwii¹in Dios tsu wa mo faa²¹a 'ido 'laa²¹ tyii' 'e

líi¹naa' tsá² gó² inii²¹o jilaa²¹ tyú² 'e gajmaa¹aa' joon ifaa²¹a tyú² tya' Dios mi ti jmí²¹² ifee²¹i Dios 'ii.

13 Cwojmaa²aa' ná¹³úú¹³ 'in 'oo¹o to² 'e jo lí² faa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' Ña'ñú¹ú'. Cwojmaa²aa' ná¹³úú¹³ to² tyú² 'in tsaa²to² tyii' 'in fee¹gi si jmoo²¹ joon jaain²¹ tsá² 'oo¹o to² 'ee¹⁴ 'in tsaa²to² do gasii²in i'e¹e wú¹ jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó² joon tyaa¹-tsi jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e tyú². 15 'In²¹²mo Dios 'e coon¹³ jilaa²¹ tyú² 'e jmoo²oo' ili² jmoo²oo' ján¹ tii² jileei²¹ 'in tuuin²¹² jo 'øøi²¹-tsi.

16 Ngí²úú' lawa tsá² 'in galáai² Jesús, 'in jo 'ná¹-a jmá¹ jilaa²¹ tísi² tya' tsá² pe jo jmaa²aa' 'e gó² joon mi yuui¹³ joon foo²oo': "Jmoo²o' jii¹³ to² tyú² Dios tsu naláa²mo jna'." Jmaa²aa' la tíi² jmá¹ tsá² 'in tyú² Dios to². 17 Un'goo²¹oo' jileei²¹ tsá². Cwoli'in²¹²mo' jilee²¹ tsá² 'in jai² líi² Cristo. Cwoli'gøø²¹mo' Dios, joon un'goo²¹oo' 'in tsaa²to² nifu.

E¹e Cristo jna' xiiala jmoo²¹o' taa²¹ mi moo²¹o' wú¹

18 'Naa', tsá² jmoo¹o to² inúú tsá², cwojmaa²aa' ná¹³úú¹³ to² tyú² ñifii¹ii' coon²¹ tún² 'e tsáai¹-oo'. Cwojmaa²aa' ná¹³úú¹³ 'in tyú¹ la joon jon 'in soo¹-tsi. 19 'Yaai¹-tsi Dios tya' tsá² 'in nii²¹² wú¹ 'e jo tíi² jo 'nii²¹-tsi tsu 'iin²¹²in jmáa¹ la 'iin²¹²in Dios. 20 Pe wana jmoo¹o tsá² 'e gó² joon 'e²e tsá² 'ii wú¹ tya' 'e gó² gajmaa¹a, ¿'ee to² 'íi³in wa nii²¹² wú¹ joon jo 'nii²¹-tsi? Pe wana gajmaa¹a tsá² coon²¹ 'e tyú²-u joon jo 'nii²¹-tsi mo 'e²e tsá² 'ii wú¹ tya' 'e tyú² gajmaa¹a, 'yaai¹-tsi Dios tya'a. 21 Tsu 'wii¹³ joon gatø¹ø Dios 'naa' tsu Cristo gajmaa¹a lawa coon²¹ lí² tyii' mo ganii²¹² wú¹ 'wii²¹² tyii' 'e 'ná¹-a jmaa²aa' la gajmaa¹a. 22 Jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo ga'noo¹o, jon'gi jii¹³ jaain²¹ tsá² jo gacon²on too². 23 Joon mo gajii²in tsá² 'ii jo gañii¹in jiin¹³xu. Joon mo ga'e²e tsá² 'ii wú¹ jo gaton¹on fo¹-tsi 'in tsá² 'in ga'e²e 'ii wú¹ pe 'e 'íi¹³ la 'e ñii¹ gatyaa¹a cwoo²¹o Dios jilaa²¹ tsu Dios 'in jmoo¹o 'ii²¹ røø²¹. 24 Cristo mo gatein¹ tsá² 'ii tsaa' crú¹³ 'ña'o gatyí¹ tsaa² tyi' coon¹³ wú¹ 'e ganii²¹ do. Joon gajmaa¹a la joon 'e jo tyú²gi

tsaa² jna' to² pe 'e ilisáan³an' 'e tyú². Tsu naláa²mo' coon¹³ jilaa²¹ wú¹ 'e ganii²¹. 25 Tsu galí¹naa' lawa joo'saa²¹ 'in nigatuui¹ pe nano nigacii¹³oo' tya' 'in 'aai²¹ 'naa', tya' 'in un'øøi¹ 'naa' 'e itiin¹³naa'.

3

Xiiala 'ná¹ jmá¹ 'in nicui² cwoo²¹o

1 Coon¹³ la joon jon 'naa', tsamí² 'in seein²¹ nuu¹ tya'a, 'ná¹-a jmaa²aa' ná¹³úú¹³ 'e coon¹³ la joon wa seein²¹ 'inlíi¹³ nuu¹ tyii' 'in jo jo¹ líi² júu³ tya' Dios jo 'ná¹ foo²oo' pe jii¹³ coon¹³ 'e tyú² jmaa²aa' ilítsáa¹mo-tsi 'in ñuu¹ tyii' do. 2 Ñuu¹ tyii' icon²¹ cwáain¹ xiiala ngí²úú' coon²¹ tún² joongi xiiala un'goo²¹oo'. 3 Jo cu²-oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²aa' 'e 'yei²gi' lagi xiiala tyá² tsamí² tyú² tyí¹i coon¹³ jilaa²¹ cwanáa¹ joongi coon¹³ 'mi² 'e tyi² tsá² 'ee. 4 Pe cwoseen²¹naa' coon²¹ tún² 'e tyú¹naa' lí tsi, 'e seen²¹naa' wo²-oo' joongi jo cu²-oo' tsu jo tyéi¹ jilaa²¹ 'elo. Joon tyani Dios 'áa¹mo tyiin² 'e seein²¹ tsá² la joon. 5 Tsu la joon líi¹i 'in tsamí² 'in seein²¹ cali², 'in líi¹i tsamí² tya' tsacøøi¹³ tyi', gatsaa¹-tsi Dios joon gajmaa¹a nuu¹²un to² tyú² ñuu¹ tya'a 'e jméi¹ 'ña'a 'yei²gi. 6 La joon gajmaa¹a Sara, gajmaa¹a nuu¹²un ñuu¹ tya'a Abraham, joon gajin² Sara: "Ñuu¹ tyiia no." Joon lín²naa' jamí¹i Sara wa'a jmoo¹oo' 'e tyú² joon jo jmaa²aa' 'goo²¹-oo'.

7 La joon jon 'naa' tsá² seein²¹ tsamí² tya'a, cwotaan²¹²naa' coon¹³ tsamí² tyii' lawa 'in 'øøi²¹-tsi. Tsáa¹mo-'oo' tsamí² tyii' jii¹³ la gatíi². Tsáai¹-oo' 'ido jon'on wa' 'wii¹³ 'e tsaai¹³gi lagi 'naa' pe tsu 'wii¹³ niga'ii²¹i fo'feei¹ tya' Dios la ga'ii¹³naa'. Joon coon¹³ la joon jo sijñii¹³ júu³ tyú² tyii'.

Xiiala 'ná¹ jmá¹ 'in nii²¹ wú¹

8 Coon²¹gi júu³ fuu²¹²uu 'naa' jileei²¹ 'naa'. Canii²mo 'i¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Fúu² cwollín²naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. Cwo'iin²¹²mo' tsá² xeei²¹ lawa tsaruu²¹mo'. Cwoseen²¹naa' wo²-oo' la joongi tsá² jo jmoo¹o feei¹ 'ña'a. 9 Jo jmaa²aa' 'e gó² tya' tsá² 'in jmoo¹o 'e

gó² tyii', la joon jon jo jíi²¹²naa' tsá² 'in jíi²in 'naa'. Li' cii¹²i jmaa¹aa' la jmaa¹a 'ido. Mí²ii' tyani Dios 'wii²¹² tya'a joongi foo²oo' 'e tyú² tya'a, tsu Dios gatø¹ø 'naa' 'e 'ii'¹³ 'naa' jilaa²¹ 'e tyú² tya'a. 10 Jin² jí² tya'a:

Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in liseein²¹ 'yaa¹-tsi coon¹³ juncwii²¹ tya'a, joon táa¹i tyú²-u la coon²¹ jmii²¹²; 'ná¹-a cwoun'øø¹²i sii¹²i 'e jo cwofaa²¹ 'e gó²,

la joon jon loosii²¹²i 'e jo cwoo²¹ faa²¹a júu³ tajuu²¹.

11 'Ná¹-a cwotuu²¹ jilaa²¹ 'e gó², joon cwocwo²-tsi 'e seein²¹ tyú² coon¹³ jileei²¹ tsá².

Joon cwocwo²gi-tsi.

12 Tsu un'øø¹²i Na'nu¹u 'in tsá² tyú¹, joon nuu¹o júu³ tyú² tya' 'in tsá² tyú¹ do, pe 'nii²¹-tsio tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o 'e gó².

13 Jo 'in seein²¹ jii¹³ jaain²¹ 'in lí² jmeei²¹ 'naa' wa cwo²-oo' jmoo²oo' 'e tyú².

14 Tsu xufiin¹³ 'e² tsá² 'naa' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' jløø¹³moo'. Jo foo¹³moo' coon¹³ jilaa²¹ fo² toon²¹-oo', jo cu²-oo' lí²naa'. 15 Caai¹ jeen¹³naa' jilaa²¹ 'e gó² tsu Jesucristo jo 'ee to² sá² jmeei¹ 'e gó² joon nanaa²¹ tyú² tyii' jmáa¹³aa' tsá² júu³ jileei²¹ tsá² 'in 'iin²¹²in linii²¹ 'e li' 'e ijeen²naa' Jesucristo. Jo foo²oo' coon¹³ júu³ jloo³ pe síi¹³naa' coon¹³ 'e un'goo²¹oo' Dios Jmii²¹.

16 Cwoñí²ii' 'e jmai² 'e tyú²-u 'e nigajmaa²aa' 'e 'áa¹a fa²¹ii' jileei²¹ 'in faa²¹a 'e gó² tyii' lawa tsá² gó²; 'in faa²¹a júu³ tajuu²¹ tya' 'e tyú² jmoo²oo' 'e líi¹naa' tsá² tya' Cristo.

17 Tsu tyú²gi tyii' wa'a 'iin²¹²in Dios la joon 'e moo²oo' wúu¹ tya' 'e tyú² gajmaa²aa' lagi ñí²ii' wúu¹ tya' coon²¹ 'e gó² 'e nigajmaa²aa'.

18 La joon gali² tya' Cristo mo gajúin¹ gatyii¹ tya' tsaa² tya' tsá² coonti. In tsá² tyú¹ do gajúun²in 'wii²¹² tya' tsá² gó² 'e lí² 'ii'²¹ Dios jna'. Gajnga²mo tsá² ngú¹ taan¹in pe gajii¹o tún¹ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹. 19 Joon alma tya'o ngacwoo¹ júu³ tya' Dios tya' 'in alma tya' tsá² 'in taai²¹² sijñii¹³. 20 'Ii cali¹ jo mo gajmaa¹a nuu¹³un la 'ii'²¹² gajmaa¹a Noé 'e barco tya'a. Jee²¹² jii²¹ joon fee¹mo-tsi

Dios tya'a. Pe coon¹³ barco do xuu gatiin¹³ coon¹³ jmii²¹ do, tí² jii¹³ jñéi². 21 La joon jon jna' mo sáa¹na' jmii²¹ nano lawa'a 'e tiin¹³mo' coon¹³ jmii²¹ do. Mo saai²¹ tsá² jmii²¹ 'e jmii²¹ do jon'on wa' jan² 'la² toon²¹ caluu pe lawa coon²¹ lí² 'e nigami² 'in tsá² do Dios 'e unsii² Dios 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'wii²¹² nigajii¹ Jesucristo. 22 Joon 'in Jesucristo do naganga²mo fu ñu'fú² joon gacwoo²¹ lí' caai¹ Dios Jmii²¹ lí tsáa¹. Joon 'ii-o tyu²u to² jileei²¹ ángeles coon¹³ jileei²¹ 'in 'oo¹o to² coon¹³ jilee²¹ 'in tyu² to².

4

Jmoo²oo' to² tyii' coon¹³ waa²¹ pí² 'e nic-woo¹ Dios Jmii²¹

1 'Wii¹³ joon, la mo gani³ Cristo wúu¹ 'wii²¹² tyii' coon¹³ moo¹ táa¹i, la joon jon 'naa' 'ná¹ náa¹ tyú² tyii' moo²oo' wúu¹. Tsu jileei²¹ 'in nigani³ wúu¹ coon¹³ moo¹ táa¹i nigatuu²¹o jilaa²¹ tsaa². 2 Joon taan²¹²mo jon la tøøi² 'e seein²¹ jii¹³ la 'yaa¹-tsi Dios joon jo 'iin²¹²gi jmáa¹a jilaa²¹ 'e nigatyuui¹³ Dios 'e la jmoo¹ tsá² catyaa² seein²¹ juncwii²¹. 3 Tsu líin²mo jii¹³ la nagajmaa²aa' la mo jéi¹ 'e jmaa²aa' la tí²-tsi tsá² jmoo¹o 'in jo cwii¹in Dios. Tsu 'ii yaní¹i jmáa¹a jilaa²¹ 'e gó². Suun¹in jilaa²¹ 'e gó², ngi¹ to² 'iin¹, tí²-tsi tsáa¹a lí náa¹ jmii²¹² 'un²un máa¹. Joon un'goo²¹o tsá² jileei²¹ dioses 'in jo jai² 'e jo tíi². 4 Joon tsa'goo²¹-tsi 'áai¹ 'in tsá² do mo jo sicaan²¹naa' coon¹³ 'e jmaa²aa' 'e gó² do coon¹³on. Joon faa²¹a 'laa²¹ tyii'. 5 Pe 'in tsá² do ingi¹ coon²¹ tya'a tyani 'in niganáa¹ tyú² tya'a ijmáa¹a 'ii'²¹ tya' 'in jii¹ lagi 'in najúuin². 6 Tsu 'wii¹³ joon ganúu²un 'in tsá² najúuin² júu³ tya' Dios 'e xufin¹³ najuun²¹mo ngú¹ taan¹in la júuin² jileei²¹ tsá², joon jii¹o tún¹ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. Coon¹³ la joon jii¹ coon²¹ tøø²mo la jii¹ Dios.

7 Nijatyéen¹mo 'ii'²¹ tya' jilaa²¹ 'e sá², 'wii¹³ joon cwongi²ii' coon²¹ tún² 'e cwo²-oo' foo²oo' júu³ tyú². 8 Joon tyiin²gi la jee²¹² jilaa²¹ jo tú² 'naa' 'e 'iin²¹²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' tsu coon¹³ la joon fee¹mo-tsi' tya' 'e 'láa²mo tsaa² tya' tsá²

xeei²¹. 9 'Ii¹³naa' tsá² xeei²¹ in^{uu} tyii' 'yaai¹-oo'. 10 Joon la joon la jaain²¹ la jaan²¹naa' uncoon¹³ ruu²¹naa' jiiin¹³ la 'ii²¹ tya' Dios 'e gacwo¹ Dios la jaain²¹ la jaain²¹. Cwoli²naa' lawa 'in náa¹ ni 'in tyú¹ tya' jilaa²¹ nii² 'e tyú²-u cwo²o Dios tsá². 11 Mo cwo¹ tsá² júu³ tyú², cwo faa²¹ lawa jaain²¹ 'in faa²¹ júu³ tyú² tya' Dios. Joon wana unjiiin² tsá² tsá² xeei²¹ cwojmaa¹a coon¹³ 'ii²¹ 'e cwo¹ Dios 'ii. Tsu coon¹³ la joon jilaa²¹ 'e jmaa²aa' 'ii²¹ tya' Jesucristo ijmaa¹a feei¹gi Dios. Joon tíi²mo Cristo jilaa²¹ 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ to² coon²¹ tøø²mo. Amén.

In jai² líi² Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ coon²¹ ce tún²

12 Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, mo moo²oo' wúu¹ Dios jøøi² du 'naa' wana taa²¹-oo', 'wii¹³ joon 'i¹-oo' wa'a 'e tsá'goo²¹-oo' 'áai¹. 13 Li' jmaa²aa' jløø¹³moo' tsu coon¹³ la joon moo²oo' coon²¹ sii¹³ wúu¹ la gani² Cristo wúu¹. La joon jon ijmaa²aa' jløø¹³moo' 'áai¹ mi jne¹i 'e 'ya²gi tya' Cristo. 14 Wana faa²¹ tsá² 'laa²¹ tyii' 'wii¹³ jo¹o líi²naa' Cristo, tsá² jløø¹³mo 'naa' tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'in 'yei²gi 'áa¹mo 'ii la 'yei²gi Dios Jmii²¹ 'ña'o. 'In tsá² do faa²¹ 'laa' tya' 'in Espíritu Tyú² do pe 'naa' un'goo²¹oo' 'i. Joon jo 'iin²¹²na wa'a moo²oo' 'naa' wúu¹ jiiin¹³ jaan²¹naa' coon¹³ 'e gó² nijmaa²aa'. 15 Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹²na 'e jo jngaa¹²naa' tsá², jon'gi jmaa²aa' 'uun²¹, jon'gi 'noo²oo' mii¹³, jon'gi jmaa²aa' doñi¹ee 'e gó². 16 Pe wana ní³ tsá² wúu¹ tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Cristo jo cwo¹aa¹a fa'ii²¹, pe cwo¹o 'maai¹³ Dios tsu tsá² tya' Cristo 'ii.

17 Tsu gati² jiiin²¹ 'e 'láa² 'wii²¹² jmáa¹a Dios 'ii²¹. Joon i'láa² 'wii²¹² coon¹³ 'in jai² líi² 'ii. Joon wa i'láa² 'wii²¹² coon¹³ jna' 'in jai² líi² 'ii, ζ'ee ili² coon¹³ 'in 'in jo mo galin^{uu}¹²un júu³ tyú² tya' Dios? 18 Wa coon²¹xu-u itiiin¹³ 'in tsá² tyú¹ tyani Dios, 'ee ili² coon¹³ 'in tsá² 'in jo tsaa¹-tsi Dios joon 'noo¹o tsaa². 19 Tsu 'wii¹³ joon jileei²¹ 'in ní³ wúu¹ la gali¹iin²¹²in Dios 'ná¹-a jmaa²gi 'e tyú² la ngó¹ 'naai¹³ joon

tyaa²¹a cwo²¹o Dios alma tya'a. Dios gajmee¹i 'ii joon jo cuu²¹i Dios júu³ tya'a.

5

Cwo¹ Tü³ cwáain¹ 'in jai² líi² Jesucristo

1 Tsu joon 'íi³ii júu³ tya' tsacøøi¹³ jee²¹² 'naa' joon jna-a jon jaain²¹ jee²¹² 'ii. Joon gamóo³-oo mo gangóo¹ Cristo wúu¹ joon sicaan²¹na coon¹³on 'e 'ii¹³na'a 'e 'ya²gi tya'a 'e tí² li jnéi¹. 2-3 'íi³ jna júu³ 'e 'áa¹naa' 'in tsá² do 'in jai² líi² Dios 'in líi²naa' tsacøøi¹³ tya'a lawa 'in 'áai¹ joo'saa²¹. 'Ii¹³naa' to² 'yaai¹-oo' tsu la joon 'iin²¹²in Dios. 'Ii¹³naa' to² do jon'on wa'a jnaa²aa' cuu² pe ce caain²¹-oo'. Jo tyuu²uu' 'i to² 'ii²¹ 'in líi¹i tsá² tyii' pe jmaa²aa' lawa coon²¹ li² tyú² tyaníi¹i. 4 Joon mi jnéi¹ 'in tyu² to² nifu i'ii¹³naa' coon²¹ corona 'ya²gi 'e jo lifin³ la li corona líi¹ mo³.

5 La joon jileei²¹ 'in xuui²¹²gi cwotyaa¹ yá² júu³ tya' tsacøøi¹³. Joon 'ná¹ ungoo²oo' tsaru²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' joon uncoon¹³oo', tsu jin² ni jí² tya' Dios: 'Nii²¹-tsi Dios coon¹³ 'in jmoo¹o jloo³ yaai, pe uncoon¹³ 'in 'wéi¹.

6 Cwói¹ yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' tsu 'gøø¹³mo 'áai¹ 'ii joon la joon mi tí² jiiin²¹ tya'a ijmeéi¹ 'naa' tsafeei¹. 7 Tyaa²aa' cwo²¹o Dios jilaa²¹ 'e ifee¹naa' tsu 'ii-o cu²-tsi 'wii²¹² tyii'.

8 Cwongí²ii' coon²¹ tún², li² jmaa²aa' tsu 'in 'líi³ 'naa²¹i tsá² 'e 'iin²¹²in untyéé¹mo. 'In²¹²in jmáa¹a 'e 'iin²mo-tsi tsá² Jesucristo. Joon lawa 'yia¹tí³ 'in ngi¹ to² 'oo¹o, la joon jon 'in 'líi³ ngi¹ 'naa²¹i 'in tsá² do. 9 Tíi¹moo' coon¹³on, taa²¹ jmaa²aa' coon¹³ jilaa²¹ 'e jai² líi²naa'. Cwoliñi²ii' 'e jileei²¹ 'in jai² líi² la caain²¹ juncwii²¹ nii²¹ wúu¹ la joon. 10 Pe mi li ciiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ coon²¹ sii¹³ Dios 'ña'a ijmeé¹i 'naa' múui². Ijmée¹i 'naa' 'e tá² taain²¹²-oo' joon icwo¹² 'naa' pí². Joon seen²¹naa' tá² coon¹³ 'e jai² líi²naa'. Joon Dios do cwo¹ 'naa' jilaa²¹ fo'feei¹ joon 'ii do gatø¹ø 'naa' coon¹³ 'e gajmaa¹a Cristo tyii' 'e 'ii¹³naa' 'e 'ya²gi tya'a 'e jo tyéi¹. 11 Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya²gi joongi jilaa²¹ 'ii²¹ coon²¹ tøø²mo. Amén.

Júu³ li tséi¹

¹² 'In tsaru¹u' sii²¹ Silvano gatoon²¹² júu³ 'e jí² lo. Joon cwáain¹ tyiia 'ii jaain²¹ tsá² 'in tsáa¹-tsi. Coon¹³ 'e jí²xu lo gamí³ii tyaní²ii' joon jmóo³oo 'naa' júu³ 'e faa²¹ 'e jí²xu lo la jai² xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². Tá² téein²-oo' 'e júu³ lo.

¹³ 'In tsá² catyaaí² 'in jai² líi² Cristo 'in taain²¹² Babilonia lo, 'in gatyí¹³in Dios jon, sii¹i 'aa²¹²moo'. La joon jon jin² Marcos 'in líi¹ lawa yuun²¹ tyiia. ¹⁴ Fee¹³naa' ruu²¹naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ coon²¹ 'e tyú²-u.

Cwoseen²¹naa' tyú² jileei²¹ 'naa' 'in jai² líi² Cristo. Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Pedro tíi² 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹ in Tíi³ 'e jí² lo tya' 'in jai² líi² Jesús

¹ Jna-a, Simón Pedro, síi³ na 'e jí² lo. Joon jmoo³oo la to² tyu² Jesucristo joon 'ii gasii¹ in jna 'e líi¹ na apóstol tya'a. Síi³ na 'e jí² lo tyi'naa' 'in jai² líi² la jai² líi³ na. Joon 'áa¹ mo 'ya² gi 'e jai² líi² na'. Joon tsu 'wii¹³ 'in tyú¹ mo Dios coon¹³ Jesucristo, 'in jmoo¹ o tiin¹³ na', ga'ii¹³ na' 'e júu³ 'e jai² líi² na'. Joon fee¹ mo-tsi tya' jilee²¹ tsá². ² Cwocwo² gi Dios 'naa' fo'fee¹ tya'a joon cwoseen²¹ naa' tyú² tsu nigalicwii¹ moo' Dios coon¹³ Ña'ñu¹ u' Jesús.

Xiiala 'ná¹ ngí¹ tsá² 'in jai² líi² Jesucristo

³ Joon tsu 'wii¹³ nigalicwii¹ mo' Dios, 'ii gacwo¹ o jna' waa²¹ pí² tya'a jilaa²¹ 'e jmái¹ to² tyi' joongi 'e seen²¹ mo' tyú² tyani jileei²¹ tsá² 'wii¹³ tya' 'in gatø¹ jna' ga'ii¹³ mo' jilaa²¹ 'elo. Joon gatø¹ jna' coon¹³ jilaa²¹ 'ya² gi tya'a joon coon¹³ 'e tyúu¹. ⁴ Joon coon¹³ la joon nigacwo¹ o jna' júu³ 'e fee¹ joongi 'e tyiin². Joon coon¹³ júu³ ga'ii² do galíi¹ naa' la líi¹ Dios. Galáa² moo' jilaa²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹. Joon 'áa¹ sá² 'e gó² juncwii²¹ 'wii¹³ 'e gó² 'i¹-tsi tsá². ⁵ 'Wii¹³ joon cwo²-oo' 'e un'láa¹ naa' 'e jai² líi² naa' coon¹³ 'e ngí² ii' tyú². La joon jon un'láa¹ naa' 'e ngí² ii' tyú² coon¹³ 'e ñí³-oo'. ⁶ Un'láa¹ naa' jon 'e ñí³-oo' coon¹³ 'e tyuu² to² yaanaa'. La joon jon un'láa¹ naa' 'e tyuu² to² yaanaa' coon¹³ 'e jmoo² oo' taa²¹ a. Un'láa¹ gi 'e jmoo² oo' taa²¹ a coon¹³ 'e un'goo²¹ gi Dios. ⁷ Un'láa¹ gi 'e un'goo²¹ gi Dios coon¹³ 'e 'iin²¹² naa' tsaru¹ u'. Un'láa¹ gi 'e 'iin²¹² naa' tsaru¹ u' coon¹³ 'e 'iin²¹² gi²¹ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá².

⁸ Wana jmoo² oo' jilaa²¹ 'elo joon un'láa¹ gi jmaa² aa' ili¹ i³ mo to² 'e galicwii² naa' Ña'ñu¹ u' Jesucristo. Jo tsa'íi¹

juncwii²¹ tyii'. ⁹ Joon 'in jo jmoo¹ o la joon líi¹ i lawa tsá² tiui² 'in jo jnaa²¹ wíin². Ga'íi² mo-tsi 'e Dios ga'íi² mo tsa² tya'a la mo jéei¹. ¹⁰ 'Wii¹³ joon, tsaru¹ u', cwo¹³-oo' litsáai¹-oo' 'e gatø¹ Dios 'naa' joon gatyii¹³ in 'naa'. Joon wana jmoo² oo' la joon jo jmíi²¹² xuu²¹ naa'. ¹¹ Coon¹³ la joon icwo¹ Dios ingíi¹ naa' jløø¹³ moo' li tyu² Ña'ñu¹ u' Jesucrist to² coon²¹ tøø² mo. 'Ii jmoo¹ o tiin¹³ na'.

¹² 'Wii¹³ joon xufiin¹³ ñí³ oo' jilaa²¹ 'e jai² líi² naa' joon nasan² aan' tá² 'iin²¹² mogi untii¹³ i-oo' jilaa²¹ 'elo. ¹³ Laa¹³ líi² na 'e tyú²-u 'e untii¹³ i-oo' 'elo la jee²¹² seen² na ¹⁴ tsu ñí³ oo' 'e tí² li jó¹ 'mó¹ tyiia jiin¹³ la júu³ ga'ii² Ña'ñu¹ u' Jesucristo. ¹⁵ Pe cwo³-tsii jmáa³ aa jilaa²¹ ili² itíi²-oo' coon²¹ tøø² mo jilaa²¹ 'elo mi yuui¹³ júun² na.

'In ganí² jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' Jesucristo

¹⁶ Jo ga'e¹ ee 'naa' júu³ 'e juuin¹-tsi tsá² 'e jo jó¹ mo gafo³ oo cwáain¹ tya' 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹ u' joon xiiala mi jó¹ tún¹ tsu coon¹³ unní³ oo' o ganée² na'a Ña'ñu¹ u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya'a. ¹⁷ Ganée² moo' o mo gauntyúu¹ i Dios Jmii²¹ 'ii coon¹³ 'e 'ya² gi mo gafaa²¹ a coon júu³ jó¹ fu ñu¹ fú² 'e jin²: "In lo-o yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹² na. Joon jløø¹³ moo 'wii²¹² tya'a." ¹⁸ Jna'a ganuu²¹ oo' o 'e júu³ do 'e jó¹ fu ñu¹ fú² tsu toon²¹ oo' o coon¹³ Ña'ñu¹ u' yuu¹³ 'e moo²¹ 'e cwaai³ do.

¹⁹ Gamoo²¹ oo' o jilaa²¹ 'elo pe sá² goon²¹ 'e jmoo¹ o 'e tsáai¹ gi-tsi'. Tsáai¹ gi-tsi coon¹³ 'e jí² gajmaa¹ a 'in gacwoo¹ júu³ tya' Dios calií. Joon jmaa² aa' 'e tyú² wa'a nuu² uun' coon²¹ tún² 'e júu³ do tsu 'e júu³ do lí² lawa coon²¹ jí² jná² joo²¹ li nuu²¹. Coon² oon' cwáain¹ 'e júu³ do ca ga'øøi²¹-oo' tyú²-u. Joon jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-oo' ili² in lawa 'núu¹ 'áa³ 'in yeei²¹ mo 'aa²¹ jmoo¹ jná² joo²¹ tyii'. Tí² li yee²¹ ñi¹ 'e jmá¹ jné² tyú². ²⁰ Cwoliñí³ 'naa' 'e wa'a ña'a tsá² jo lí² øøi²¹-tsi 'e jí² do 'e nigajmaa¹ a 'in gacwo² júu³ tya' Dios calií. ²¹ Tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gacwoo¹ o 'in tsá² tya' Dios do 'ee 'e faa²¹ a. Jo gafaa²¹ a 'in tsá² do 'ña'a.

2

Seen²¹mo tsá² 'in tí²-tsi júu³ tajuu²¹

1 La galiseein²¹ tifo² tajuui²¹ jee²¹² 'in tsá² Israel cali¹ la joon jon iliseein²¹ tifo² tajuui²¹ jee²¹² 'naa'. Joon 'uun²¹mo 'in tifo² do i'e² júu³ 'e tsaai¹³. Ca gali'e²mo Ña'ñu^{1u} 'in gatyí² tsa² tya'a. Joon coon¹³ la joon 'e²e wúu¹ yaai. La jmoon¹o 'iin²mo coonti. 2 Joon fúu¹mo itsalín² coon¹³on la fu¹ gó² 'yuui². Joon 'wii²¹² tya' 'ii-o ifaa²¹a tsá² 'laa²¹ tya' 'e fu¹ la jai². 3 Joon tsu¹³ 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tifo² do cuu² 'áai¹ coon²¹on 'naa' too² 'e jnaa¹a cuu². Pe ningóo^{1xu} 'e náa¹ tyú² 'ii²¹ tya'a. Nisijaan²¹o fu táa¹i.

4 Tsu¹³ Dios jo ga'ín² tsa² tya' 'in ángeles do 'in galáa¹ tya'a, gadyee¹²ⁱ li 'ii²¹. Gataa¹²ⁱ too²¹ li nuu²¹ ca gati² 'ii²¹ i'ín²mo. 5 Jon'gi ga'ín² Dios tsa² tya' 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ cali¹. Gasii¹in jmi¹ joon gaunrøøi²¹ coon¹³ jmi²¹ 'e juncwii²¹ lo li taain²¹² tsá² 'in jo 'iin²¹²in un'goo²¹o 'ii. Jiin¹³ Noé do coon¹³ 'in dyái¹ tsá² catyaa² do jo gajúun²in. Jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú² tyani Dios líi¹ 'in Noé do. 6 Gatyú²o jon Dios to² 'a 'ín² fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra. Gasí¹in coon²¹ jí² gacoo²o ca galí¹ fó² coonti. Galí¹ 'in tsá² do lawa coon²¹ li² tya' 'in tsá² gó² 'in liseein²¹ cii¹in²¹gi^{xu}. 7 Pe gatiin¹³mo Dios jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot jee²¹² 'in tsá² gó² ga'ín¹. Gali'a¹o Lot do jilaa²¹ 'e gó² jmaa¹a 'in tsá² do. 8 Tsá² tyú¹mo 'in Lot do. Joon gacwó² jee²¹² 'in tsá² fuu²¹ do galixuui²¹²-tsi 'wii¹³ tya' jilaa²¹ jøø² joon nuu¹un 'e gó² jmoo¹o 'in tsá² do. 9 Ñii¹i Dios xiiala láa¹i 'in tsa¹-tsi 'ii jee²¹² 'in gó². Ñii¹o jon xiiala 'mée¹ 'in gó² ca tí² 'ii²¹ tya'a 'e nii²¹² wúu¹.

10 I'e¹e Dios wúu¹ nifugi 'in ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ 'e gó² 'e 'i¹-tsi coon¹³ 'in 'eei¹ 'in 'oo¹o to² tya' Ña'ñu^{1u}. 'In tsá² lo jo tsí¹ tsá² 'gó², jmoo¹o jiin¹³ la to² tyu^{2u} 'ña'a. Jo 'goo²¹o coonti, faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tí²i un'goo²¹o. 11 Joon ca 'in ángeles jo cwo¹o tsa² tya' 'in 'oo¹o to² do pe cøøi¹³gi 'i lagi 'in tsá² gó² do joon 'oo¹gi 'ii²¹.

12 'In tsá² do lí²in lawa joo'nuu²¹ 'in jo 'øøi²¹-tsi. Jmaai²¹ to² jiin¹³ 'e saan²¹mo

tsá² joon jngaa¹³mo tsá² 'ii. Faa²¹a 'in tsá² do 'laa²¹ tya' jilaa²¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o ijúun²mo la júin¹ joo'nuu²¹. 13 I'ii²¹mo 'e gati²i 'ii²¹i 'wii²¹² 'e gó² jmoo¹o. Tí²-tsi jmoo¹o la 'woo¹ jmi¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in. Coon²¹on 'naa' la 'ii²¹² taan²¹²naa' jmoo²oo' jmi²¹². Faa²¹a tsá² 'láai² tyii' 'wii¹³ 'e 'li³ jmoo¹o 'ii.

14 'In tsá² do jo lí² jøø²i tsami² jmai² 'iin²¹²in 'láa¹a coon¹³on. Jo 'ii²¹ 'woo²¹o jmai² 'noo¹o tsa². Tí²mo caain²¹ 'in tsá² tóin²-tsi. Jmai² 'i¹-tsi 'iin²¹²in 'e sá² tya' tsá² xeei²¹. Tsá² 'li³mo 'ii joon 'ee¹mo Dios 'ii. 15 Nigatu²¹o 'in tsá² do 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon ga'í² fu¹ gó². Jmoo¹-o la gajmaa¹a Balaam, joon¹o Beor. Tsu¹³ 'in Balaam do gali'iin²¹²in jmaa¹a 'e gó² 'e jnaa^{21xu} cuu². 16 Pe jaain²¹ bu³ gají²in 'ii coon¹³ jmi¹i tya' tsá² 'wii¹³ tsa² tya'a. Joon gatyú²mo 'e gó² jmoo¹o.

17 'In tsá²gó² do lí¹i lawa li sá² jmi²¹ cwii²¹ 'e galityuun²¹. Jmoo¹-o 'e lawa'a faa²¹o júu³ tyú² tya' Dios pe jon' la joon. Lawa jni¹ tyuun²¹ lí¹i 'ido, roon¹on coon¹³ tyí² 'e jni¹ do pe jo jmi¹ jéei¹. Joon Dios ga'mée¹i coon²¹ li nuu²¹gi 'áai¹ tya'a. 18 'In tsá² do faa²¹a júu³ 'gøøi¹³ pe 'e jo 'ee to² 'iin³ coonti 'e faa²¹a do. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coon²¹on too² 'in tsá² nicaláai² no-o tá² jee²¹² 'in tsá² jo ñii¹i la jai². 19 Jin² 'in tsá² do 'e lí² láai² tsá² xeei²¹ pe 'ii-o lí¹i tsá² 'leei¹³ tya' 'in gó². Tsu¹³ doñi'ee ngi¹ tsá² to² jmoo¹o 'e 'iin²¹²in coon¹³ 'e joon 'ii²¹mo 'e tí²i. 20 Wana galáai² jaain²¹ tsá² jee²¹² jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ tsu¹³ 'wii¹³ galicwii¹mo Ña'ñu^{1u} Jesucristo, 'in jmoo¹o tiin¹³ tsá², joon mi yuui¹³ joon wa'a gatuu²¹o 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ joon 'í²o tún¹ fu¹ gó² joon xu¹joon gó²gi tya'a lagi mo 'wiin²¹². 21 Tyú²gi tya'a wa'a jo galicwii¹ 'e fu¹ coon²¹ tsáa¹ wa' jee²¹² catá² cii¹²ⁱ joon túu^{1u} júu³ tya' Dios 'e naga'ii²¹i. 22 Galí²-i tya'a la gajin² júu³ tya' tsá² 'e jin²: "No-o gaci¹²ⁱ 'in tsii²¹ gagø^{1ø} 'e nañuu²¹ do tún¹. Joon 'in ñi¹ 'in nalaa²¹i tyú² gaci¹²ⁱ tún¹ jee²¹² jiin¹."

3

Xiiala ilí² mi jó¹ Ña'ñu¹u' tún¹

1-2 Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, tí² tún² 'e jí² lo 'e síi³na tyi'naa'. Coon¹³ jí tún² jí² do gali'iin²¹²na tyáa³-oo' 'e 'i¹du'-oo' coon²¹ tún² jilaa²¹ júu³ gacwoo¹o 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios la mo jéi¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyii'i. Joon 'in Ña'ñu¹u' 'in jmáa¹a tiin¹³ tsá² gasii¹in jna'a tsacwoo²¹oo'o júu³ tyá² tya'a.

3 Cwoliñi²ii' nifu 'e mo tí² li tyéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungi¹i jilaa²¹ 'e cwaai³ joon ngi¹ to² jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in. 4 Iunngii¹i 'naa': “¿Ee li'i jo mo cwéi¹ Cristo la li 'e gajin²in? Tsu ca la mo júun¹in tsacøøi¹³ tyi' líi²gi ca la mo la lí² la mo garóon¹ juncwii²¹.” 5 'In tsá² do jo 'iin²¹²in coon²¹ cwáain¹ 'e gajmaa¹a Dios 'e juncwii²¹ lo coon¹³ júu³ tya'a. La joon jon to² tyu² Dios ga'yee²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ jee²¹² jmii²¹ 'e roon¹on tún² tsa² jmii²¹. 6 Joon 'e juncwii²¹ sá² yiia¹³ joon ga'íin²mo Dios coon¹³ jmii²¹ 'e gajlí¹. Joon gajin²o Dios 'e la no jo ityéi¹ ce ijún² coon¹³ jí² ijó¹. 7 Mi tí² jmii²¹² i'íin² juncwii²¹ 'e jí² do icaa¹i 'in tsá² jo tsaa¹-tsi Dios.

8 Pe, tsaru¹u', jo cwo'íin²-oo' 'e coon²¹ jmii²¹² li la li coon²¹ mil jiin²¹ tya' Ña'ñu¹u', la joon jon coon²¹ mil jiin²¹ li la li coon²¹ jmii²¹². 9 Jo li'ñi²¹² Ña'ñu¹u' iuntsiin²¹ júu³ tya'a la 'i¹-tsi 'inlíi¹³. Jo mo jó² tsu 'wii¹³ feeli¹-tsi Dios tyi'. Jo 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' 'e i'íin² jiin¹³ jaain²¹ pe 'iin²¹²in 'e ijaa²¹-tsi jilee²¹mo.

10 La jó¹ jaain²¹ 'uun²¹ mo 'woo¹, la joon ijó¹ jmii²¹² tya' Ña'ñu¹u'. Joon coon¹³ coon²¹ i'íin² tá² li¹ idyuu²mo la tøøi² juncwii²¹. Joon coon¹³ coon²¹ 'e tyíi² 'áai¹ ilí² jmii²¹ jilaa²¹. Ijún¹ juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a tsá².

11 Ñí²-i 'naa' xiiala ityéi¹ jilaa²¹ 'e sá² 'wii¹³ joon cwoo¹³-oo' cwoseen²¹naa' tyá²-u tyani tsá² joongi tyani Dios.

12 Sijaan²aan' 'e jmii²¹² do jløø¹³moo'. Jmaa²aa' 'e lí² jó¹ jmii²¹² do la jmoonoo. Joon xu¹fiin¹³ idyuu²¹mo juncwii²¹ coon¹³ jí² do joon jilaa²¹ ilí² jmii²¹ coon¹³ 'e tyíi² 'áai¹,

13 jna'o' sijáan²o' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² coon¹³ coon²¹ po³ juncwii²¹ li sá² jmai² 'e tyá²-u jiin¹³ la ga'íi² Dios júu³.

14 'Wii¹³ sijaan²aan' jilaa²¹ 'elo fuu²¹²uu 'naa', 'in 'iin²¹²na: Cwoo¹³-oo' 'e seen²¹naa' tyá²-u mi jiin¹in Dios 'naa' 'e jo sá² jiin¹³ coon²¹ tsaa² cwo¹o Dios 'naa' joon 'yaa¹-tsi 'wii²¹² tyii'. 15 Joon cwotii¹³-oo' wa jogi mo ijó¹ 'wii¹³ cwo²gi ilí² tiin¹³gi tsá². Jiin¹³ la gajin² jí² gasii¹in tsaru¹u' Poo² 'in 'iin²¹²na'. Tsu Dios gacwoo¹o 'e jmii¹-tsi 'áai¹. 16 Coon¹³ jilaa²¹ jí² tya'a faa²¹a 'e cwáain¹ lo fiin¹³ wúui¹ 'áai¹ 'øøi²¹-tsi tsá². Joon 'in jo mo gauntsáa¹ jí² caan²¹mo coon¹³ 'in tói¹-tsi 'e jai² líi² síi² 'e faa²¹a jí² tya' Poo² do la sisíi² 'e 'øøi²¹-tsi tsá² jí² tya' Dios 'e catyia². Joon coon¹³ la joon 'íin²mo 'ña'a.

17 'Wii¹³ joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, ñíi² 'naa' jéi¹gi jilaa²¹ 'elo joon un'øø¹³naa' yaanaa' 'e jo coon²¹ 'in tsá² gó² do 'naa' tóo² coon¹³ júu³ tajuu²¹ tya'a joon jo xuu²¹naa' 'e jai² líi²naa'. 18 Pe cwolicwii¹gi Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in gajmaa¹a tiin¹³naa'. Joon cwoli'øøi²¹gi-oo' fo'feei¹ tya'a. Cwoli² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a ca nano la joon jon coon²¹ tøø²mo. Amén.

2

Jí² 'láa² 'wii²¹² 'e gasii¹ in San Juan tíi² 'in jai² líi² Jesucristo

Júu³ tya' juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá²

¹ Jmoo²¹ o' o' e jí² lo cwáain¹ tya' 'in tyán¹ júu³ tya' Dios jacoon¹ jee²¹² jna' ca la jée¹ gi la mo 'wiin²¹² seen²¹ mo 'ii. Nanuu²⁰⁰ o' júu³ tya'a joon nanee²¹² moo' o' coon¹³ unnii²¹ i' joon gajóø² moo' o', gasaan¹³ a' a' tya'a coon¹³ cwo²¹ o' o'. ² Joon gajnéi¹ 'e juncwii²¹ no jee²¹² jna'a joon gae²¹ e' e' jmoo²¹ o' o' júu³ joon 'ee¹³ e' e' 'naa' 'e juncwii²¹ no 'e jo tyéi¹ do. E juncwii²¹ no gateen¹ coon¹³ Ñu¹ u' joon gajnéi¹ jee²¹² jna'a. ³ Jmoo²¹ o' o' 'naa' júu³ jilaa²¹ 'e ganee²¹ e' e' joongi ganuu²¹ u' u' 'e ilisicaan²¹ naa' coon¹³ jna'a. Joon jna' oo' o' 'e la ja² mo sicaan²¹ moo' o' coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ jóon¹ on Jesucristo. ⁴ 'Wii¹³ joon siin²¹ jna'a 'e jí² lo tyii' itsiin² mo 'e jløø¹³ moo'.

Dios jmoo¹ o' jná² joo²¹ li taain²¹² tsá² juncwii²¹

⁵ 'E júu³ lo ga'ee¹ Jesucristo jna'a, joon jmoo²¹ o' o' 'naa' júu³: Dios 'in² tyúi¹ gi líi¹ joon ñi¹ o' jilaa²¹, ce jiiin¹³ xu 'e gó² jo sá² tya'a. ⁶ Wa jin² tsá² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios joon ngii¹ to² gó², tajuu²¹ mo 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ a' joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹ o'. ⁷ Pe wana ngii²¹ i' jmai² 'e tyú² -u la ngi¹ Dios 'in tyúi¹ sicaan²¹ na' la jaain²¹ la jaan²¹ na'. Joon iuntyúu¹ i' jna' jilaa²¹ tsaa² tyi' coon¹³ 'e jmi¹ 'øø²¹ i' 'e gatuun² un tya' Jóon¹ Dios 'in sii²¹ Jesucristo.

⁸ Wa faa¹³ a' 'e jo 'e tsaa² 'óo³ o' tyiin² an' too² yiaa', líi² na' tajuu²¹. ⁹ Pe wana røø²¹² na' tsaa² tyi' tyani Dios, i' íin² mo Dios tsaa² tyi' jiiin¹³ la nifo² o'. Joon iuntyúu¹ jna' jilaa²¹ 'e 'laa²¹ a' tsu 'ii²¹ røø² jmoo¹ Dios. ¹⁰ Wana faa¹³ a' 'e jo mo ga'naa²¹ a' tsaa² cwóo¹³ o' Dios tsaa² 'e tajuu²¹ mo 'i. Joon jo mo ga'ii¹³ na' júu³ tya' Dios 'e jai² to².

Jesucristo, 'in faa²¹ a' wii²¹² tyi'

¹ Síi³ na 'e jí² lo tyi' naa' yuun²¹ tyiia 'e jo 'noo²⁰⁰ tsaa². Pe wana gatøøi¹ tsá² tsaa² tya'a seein²¹ jaain²¹ sii²¹ Jesucristo 'in lí² faa²¹ a' wii²¹² tya'a tyani Dios Jmii²¹. ² Joon 'in Jesucristo jo ga'noo¹ o' jiiin¹³ coon²¹ tsaa². Joon coon¹³ la joon 'in Jesús do gatyii¹ jilaa²¹ tsaa² tyi' mo najúun² in. Joon coon¹³ la joon gauntyú² -tsi Dios 'wii²¹² tyi'. Joon jon' jiiin¹³ tsaa² tyi' gatyí², gatyí² jon tsaa² tya' jilee²¹ tsá² 'in taain²¹² juncwii²¹.

³ Wana nuu²¹ u' júu³ tyú² tya' Dios nee²¹ o' 'e galicwii¹ mo' 'ii. ⁴ Pe wana jin² tsá²: "Cwí³ moo 'ii", joon jo jmoo¹ o' nuu¹³ u, tajuu²¹ mo 'ii. ⁵ 'In jmoo¹ o' nuu¹³ júu³ tya' Dios 'e la ja² mo 'iin²¹² in 'ido Dios jiiin¹³ la lí² 'e 'iin²¹² Dios. Joon coon¹³ la joon linee³ e' 'e licaan²¹ mo' coon¹³ Dios. ⁶ Joon 'in jin² 'e sicaain²¹ coon¹³ Dios tíi² ngi¹ la gangii¹ Jesucristo.

'E júu³ 'múui² tyu² u to²

⁷ Tsaru¹ u, jo 'múui² 'e to² tyu³ uu no. Ca la mo 'wiin²¹² ganuu² uu'. Coon²¹ røø²¹ lí¹ 'e to² tyu³ uu no la lí¹ 'e niganuu² uu' la mo jéei¹. ⁸ Pe Jesús gasii²¹ jna' 'e 'mú² mo 'e júu³ lo 'e to² tyu³ uu no. Jesús do ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹ a' 'elo joon ga'ii¹³ naa' 'e jmaa² aa'. La mo jéei¹ la jo mo licwii¹ na' Jesucristo lawa'a ngii²¹ i' li nuu²¹. Pe ti li ngii²¹ mo 'e nuu²¹ no. Na'láa² 'wii²¹² jná² joo²¹ li saan³ an' tsu 'wii¹³ galicwii¹ mo' Jesucristo.

⁹ Joon wana jin² tsá² 'e ngi¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon 'ee¹ mo ruu²¹ i' ngii¹ o' li nuu²¹ gi. ¹⁰ Tsu 'in 'iin²¹² in ruu²¹ i' ngii¹ li jná² joo²¹ tya' Dios joon ce jiiin¹³ coon²¹ jo 'ee sóon³ in. ¹¹ Pe 'in tsá² 'in 'ee¹ ruu²¹ i' seein²¹ 'e ngi¹ li nuu²¹. Joon jo jnaa² jøø² xii'a fu tsaa¹ a. Lawa'a tsá² tiui² líi¹ i.

¹² Síi³ na 'e jí² lo tyii', yuun²¹ tyiia, tsu niga'ín² mo Dios tsaa² tyii' 'wii¹³ tya' Jesucristo nityí² tya'a. ¹³ Síi³ na 'e jí² lo tyii' tsacøøi¹³ tsu nigalicwii¹ moo' 'in gaseein²¹ mo 'láa² 'wii²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Síi³ na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu nigali² oo' 'in 'líi¹³ do.

Joon gasí³na 'e jí² lo tyii', y^{uun}²¹ tyiia tsu nigalicwii¹moo' Dios Jmii²¹. ¹⁴ Joon gasí³na 'e jí² lo tyii' tsacøøi¹³ tsu nigalicwii¹moo' 'in seein²¹ mo 'láa² 'wii²¹² jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Joon gasí³na 'e jí² lo tyii' simii²¹ tsu 'wii¹³ pii²¹-oo' joon ga'ii¹³moo' júu³ tya' Dios. Joon gali²oo' 'in 'lii¹³ do.

¹⁵ Jo jmaa²aa' 'e 'iin²¹²naa' 'e juncwii²¹ lo jon'gi jmaa²aa' 'iin²¹²naa' jilaa²¹ 'e sá² juncwii²¹. Tsu wana jmoo²oo' 'e 'iin²¹²naa' juncwii²¹ jo i'iin²¹²naa' Dios Jmii²¹. ¹⁶ Tsu jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e suun²¹in tsá² coon¹³ unní¹i coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o jloo³ tya'a jon' tya' Dios Jmii²¹ 'e la joon, 'e tya' juncwii²¹ jilaa²¹ 'e la joon. Jiin¹³ juncwii²¹ lo-o taain²¹ tsá² 'e la joon. Jo cwo²gi Dios Jmii²¹ 'e la joon. ¹⁷ Ti li tyé¹mo juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² 'e jmoo¹o tsá² 'e jo 'e to² tí². Pe jilee²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios seen²mo coon²¹ tøø²mo.

Xiiala lí¹ júu³ jai² joongi xiiala lí¹ júu³ tajuu²¹

¹⁸ Y^{uun}²¹ tyiia, tyan² 'áa¹mo nijó¹ i'ín² juncwii²¹. Joon naná^u²oo' 'e ijó¹ 'in 'eei¹ Cristo joon seen²mo fúui¹ 'in 'eei¹ Cristo nano, 'wii¹³ joon nee²¹e' 'e ti li tyé¹ juncwii²¹. ¹⁹ 'In tsá² do ga'wóo²i jee²¹² jna' pe jon' tsá² tyi' 'ii. Tsu wana galín² tsá² tyi' la jai² jo ga'wóo²i jee²¹² jna'. Pe la lo-o galí² iliñi¹ tsá² tyú² 'e jilee²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna' jon' jilee²¹ lí¹i tsá² tyi'.

²⁰ Pe Dios nigacwo¹o 'naa' 'in Espíritu tyú² tya'a 'wii¹³ joon ñí²¹²oo' jilaa²¹. ²¹ 'E sí³na 'e jí² lo tyii' 'wii¹³ ñí³ 'naa' jilaa²¹ 'e la jai² jon' wa'a jo mo cwii¹ii'. Ñí³oo' jon' e jiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo 'ee la jai².

²² Joon wana 'in jin² 'e jo jo² gatyii¹³in Dios Jmii²¹ Jesus 'in tyán¹ júu³ tya'a sii²¹ Cristo, tajuu²¹mo 'in jin² la joon. 'In no 'in 'eei¹ Cristo. Jilee²¹ 'in la 'í jo røø²i Dios Jmii²¹ coon¹³ Joon¹on. ²³ Jilee²¹ 'in jo røø¹i Joon¹ Dios jo cwii¹in jon Dios Jmii²¹. Pe wana jin² tsá² Joon¹ Dios Jmii²¹ Jesús, 'in no cwii¹mo jon Dios Jmii²¹.

²⁴ 'Wii¹³ joon cwotii¹³-oo' 'e gan^u²uu' ca la mo 'wiin²¹². Joon wana jo t^u²uu' 'e júu³ do 'e gan^u²uu' ca la mo 'wiin²¹²

ijoon²oon' licaan²¹naa' coon¹³ Joon¹ Dios joongi coon¹³ Dios Jmii²¹. ²⁵ Joon Jesucristo ga'í² jna' júu³ 'e icwo¹o jna' coon²¹ juncwii²¹ itoon²¹on' coon¹³ Dios coon²¹ tøø²mo.

²⁶ Jmoo¹³oo' 'naa' júu³ coon¹³ jí² lo cwáain¹ tya' 'in 'iin²¹²in cón² 'naa' tóo². ²⁷ Pe Jesucristo gacwo¹ 'naa' Espíritu Tyú² tya'a joon jo 'ná¹ jiin¹³ jaain²¹ 'e 'naa' tsu 'ña'o 'in Espíritu do i'e² 'naa'. Joon jilaa²¹ 'e 'e² 'naa' jmai² 'e ja²mo jiin¹³ coon²¹ 'e tajuu²¹. Cwoseen²¹naa' sicaan²¹naa' coon¹³on la ga'e² 'in Espíritu Tyú² do 'naa'.

²⁸ Joon nano, y^{uun}²¹ tyiia, cwoseen²mogii' sicaan²¹naa' coon¹³ Cristo. Coon¹³ la joon jo cu²-tsi' mi jnéi¹ 'ido tún¹. Joon mi jó¹ jo fa'í²¹ lí²naa' tyaní¹i. ²⁹ Tyú²-u ñí³oo' 'e jmai² 'e røø²¹ jmoo¹o Jesucristo. Cwoliñi³oo' jon 'e jilee²¹ 'in jmoo¹o røø²¹ joon¹ Dios 'ii.

3

'In lí¹i joon¹ Dios

¹ Cwo'ii²du'-oo' xiiala 'iin²¹²in Dios Jmii²¹ jna' 'e gaunsii²¹ jna' 'e joon¹ Dios jna'. Joon la joon lí¹na'. 'Wii¹³ joon 'in jo cwii¹in Dios taain²¹² juncwii²¹ jo cwii¹in jna' jon tsu jo mo galicwii¹in Dios. ² Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, la no lí¹na' joon¹ Dios joon jo galinee²¹e' 'ee ilín²na' pe nee²¹o' 'e mi jnéi¹ Jesucristo ilín²mo' la lí¹i tsu inee²¹mo' jiin¹³ la lí¹i. ³ Joon jilee²¹ 'in jéin¹ 'ii untyú¹ yaai tsu tyú¹mo Jesucristo.

⁴ Jilee²¹ 'in 'noo¹o tsaa² jo untiin¹³in júu³ tya' Dios. La joon lí¹ tsaa² mo jo untiin¹³ tsá² júu³ tya' Dios. ⁵ Ñí³oo' 'e Jesucristo nicweei¹ ni cwo¹³ juncwii²¹ 'e tyii²¹ tsaa² tyi'. Joon jo mo ga'noo¹o 'ido jiin¹³ coon²¹ tsaa². ⁶ La joon jon jilee²¹ 'in sicaain²¹ coon¹³on, jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa². Tsu jilee²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² jo mo ní² tiin¹³ jo mo licwii¹in Jesucristo. ⁷ Y^{uun}²¹ tyiia, jo cwo²oo' 'e cón² tsá² 'naa' tóo²: 'In jmoo¹o 'e tyú², 'in tyú¹mo 'i la tyú¹ Jesucristo. ⁸ La joon jon jilee²¹ 'in ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² 'in 'lii¹³mo 'i. Tsu la mo 'wiin²¹² ga'noo¹o 'in 'lii¹³ do tsaa². Joon najó¹ 'in Joon¹ Dios jaxée¹ 'e nigajmaa¹ 'in 'lii¹³ do.

⁹ Jiin¹³ jaain²¹ jóon¹ Dios jo ngi¹ to² 'noo¹o tsa² tsu Dios nigacwo¹o 'in tsá² do coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Jo lí² 'noo¹gi tsa² tsu jóon¹ Dios 'ii. ¹⁰ Lí²-i licwii¹mo' 'iin jóon¹ Dios joongi 'iin jóon¹ 'in 'líi¹³ tsu jilee²¹ 'in jo jmoo¹o 'e tyú² jon'gi 'iin²¹²in ruu²¹i jo líi¹i jóon¹ Dios.

Ili'nee²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'

¹¹ Tsa² joon 'e júu³ niganuu²uu' ca la mo 'wiin²¹² lí¹ 'elo: Cwoli'iin²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'. ¹² Jo jmoo²¹o' la gajmaa¹a Caín, 'in líi¹ jóon¹ 'in 'líi¹³ joon gajngaa¹²mo ruu²¹i. ¿'Ee 'wii²¹² gajngaa¹³i? Gajnga¹²mo 'wii¹³ 'in ruu²¹i do gajmaa¹a 'e tyú² joon 'ii-gi gajmaa¹a 'e gó².

¹³ Tsaru¹u', jo jmaa²aa' tsa'goo²¹-oo' 'e 'eei¹ 'naa' 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios, 'in tí²-tsi jiin¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. ¹⁴ Néé³o' 'e ca la mo jéei¹ jo 'in caan²¹na' coon¹³ Dios pe la no galicaan²¹mo' coon¹³ Dios tsu 'iin²¹²mo' 'in ru¹u' catyaa² do. 'In jo 'iin²¹²in ruu²¹i jo mo licaain²¹ coon¹³ Dios. ¹⁵ Jilee²¹ 'in 'ee¹ ruu²¹i lawa'a 'in jngaai¹² tsá² 'ii. Joon ñi³oo' 'e jiin¹³ jaain²¹ 'in jngaai¹² tsá² jo téen²in juncwii²¹ tya' Dios coon²¹ tøø². ¹⁶ Nee²¹o' 'e gacwo¹ Jesucristo juncwii²¹ tya'a 'wii¹³ tyi'. Joon coon¹³ la joon galitsáa¹mo-tsi' xiiala 'ná¹ 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² xeei²¹. La gacwo¹ 'ii juncwii²¹ tya'a la joon jon jna' 'ná¹ cwo²¹o' juncwii²¹ tyi' tya' tsaru¹u'. ¹⁷ Wa jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹o jilaa²¹ 'e jmaa²i to² tya'a jóø²i jaain²¹ tsaru²¹i 'in sityéin¹ jmii²¹² joon jo jmoo¹o feei¹-tsi 'wii²¹² tya' 'ido jo ñi³ii xiiala cwéi¹ jin² 'in tsá² do: "Iin²¹²moo Dios." ¹⁸ Yuun²¹ tyiia, jo to² 'íi³ wa'a jiin¹³ fáa³a': "Iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá²." Tyú²gi wa'a 'ee²e' tsá² 'e 'e la ja²mo 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o'.

'E jo cu²-tsi' tyani Dios Jmii²¹

¹⁹ Joon wa ngii²¹i' la joon cwo¹³na' cwáain¹ yiia' 'e jo nitajuui²¹ jna'. Joon cwo¹³na' cwáain¹ yiia' 'e jo nitajuui²¹ jna' tyani Dios. ²⁰ Wana cwóo¹³o' tsa² yiia' nee²¹o' 'e feei¹gi Dios lagi jna' joon ñi¹ Dios jilaa²¹. ²¹ La joon, tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, wa'a jo cwóo¹³o' tsa² yiia' lí²-i seen²na' jo

cu²-tsi' tyani Dios. ²² Joon icwo¹o Dios jna' jilaa²¹ 'e mii²¹i' tsu jmoo²¹o' náu¹³u' to² tyu²u' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi tyi'. ²³ Joon to² tyu²u' 'e ja²mo líi²na' Jóon¹on Jesucristo joon tyu²u' jna' jon to² 'e 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' jiin¹³ la nigajin²in. ²⁴ Jilee²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu²u' téen¹in sicaain²¹ coon¹³ Dios la joon jon téen¹in Dios sicaain²¹ coon¹³ 'ii. Joon linee²¹e' 'e téen¹in Dios sicaain¹ coon¹³ jna' 'wii¹³ 'in Esíritu Tyú² tya'a 'in gacwei² jna'.

4

Xiiala líi¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios joongi xiiala líi¹i 'in sii²¹ anticristo

¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo jai² cwolín²¹naa' jilee²¹ 'in jin² 'e faa²¹o cwáain¹ tya' Dios. Cón²oon' cwáain¹ coon¹³ ce tún² 'ee 'e faa²¹a 'ido. Nuú²uu' wana faa²¹a cwáain¹ tya' Dios owa jo faa²¹a 'ee. Róø²mo cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in tsá² tajuui²¹ 'in jin²in 'e faa²¹o cwáain¹ tya' Dios pe jo jo². ² Pe 'naa' cwii¹moo' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jilee²¹ 'in jin² 'e Jesucristo najó³ líi¹i tsá² faa²¹o 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. ³ Joon jilee²¹ 'in jin² 'e jo mo jó¹ Jesucristo 'e líi¹i tsá² jo faa²¹a 'ii²¹ tya' Dios. Joon 'in jin² la joon 'ee¹mo Jesucristo. Joon 'in tsá² 'in jin² la joon seen²mo fu juncwii²¹ nano jiin¹³ la nanú²uu' ijalín².

⁴ Yuun²¹ tyiia, líi¹naa' jóon¹ Dios joon galii²oo' 'in tajuui²¹ do tsu 'in feei¹gi 'in cwo¹ 'naa' pí³ lagi 'in cwo¹ pí³ 'in catyaa²¹ do xufiin¹³ tyu² 'ido to² juncwii²¹. ⁵ 'In tsá² tajuui²¹ do faa²¹o jmai² tya' 'e sá² ni cwo¹³ juncwii²¹ tsu tii²¹ jmai' 'e sá² juncwii²¹ lo. Joon líi¹ tí²-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ núu²un júu³ tya'a. ⁶ Pe jilee²¹ jna' lín²na' jóon¹ Dios. Joon jilee²¹ 'in cwii¹in Dios núu²o 'e faa¹³a' joon 'in jo núu²un 'e faa¹³a' do jo líi¹i tsá² tya' Dios. Joon coon¹³ la joon lí² tsáa¹mo-tsi' 'iin faa²¹ la jai² joongi 'iin faa²¹ júu³ tajuu²¹.

'Iin²¹²mo Dios jna' 'áa¹mo

⁷ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, cwoli'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Dios jmaa¹a 'ii²¹ 'e líi¹in²¹²na' la jaain²¹ la jaan²¹na'. Joon

jileei²¹ 'in 'iin²¹²in Dios joon 'iin²¹²mo jon tsá² líi¹mo jóon¹ Dios joon cwii¹mo Dios. ⁸ In jo 'iin²¹²in Dios la joon jon jo 'iin²¹² tsá² jon'gi Dios mo licwii¹in tsá² tsu jilaa²¹ 'e jmo¹o Dios Jmii²¹ 'e 'e²e tsá² 'e 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ tsá². ⁹ Jaan²¹mo Jóon¹ Dios 'in seein²¹ joon gasii¹in Dios 'i fu juncwii²¹ 'e 'wii²¹² 'ii lí² cwo¹ jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui². Coon¹³ la joon ga'e²e Dios jna' xiala 'iin²¹²in jna'. ¹⁰ Gali'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a. Joon gasii¹in Jóon¹on fu juncwii²¹ lawa coon²¹ fa¹ 'e jatyi¹i jilaa²¹ tsaa² tyi' 'e jo jmaa¹gi Dios Jmii²¹ 'nii²¹-tsi tyi'. Gajmaa¹ Dios Jmii²¹ la joon 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna' jon' wa'a jna' ná¹ 'e li'iin²¹²na' 'ii.

¹¹ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, wana nagali'iin²¹² Dios jna' la joon jon jna' ná¹-a li 'iin²¹²mo' tsaru¹u'. ¹² Jiin¹³ jaain²¹ jo mo ganii²in Dios pe wana 'iin²¹²mo' la jaain²¹ la jaan²¹na' ngii¹ Dios coon¹³ jna' joon coon¹³ la joon untsiin²¹ jna' 'e 'iin²¹²mo Dios jna'. ¹³ Gacwo¹o Dios Jmii²¹ jna' 'in Espiritu Tyú² tya'a, 'wii¹³ joon tsáa¹mo-tsi' 'e ngii²¹i' sicaan²¹na' coon¹³ Dios 'e joon ngii¹ 'ido jon coon¹³ jna'. ¹⁴ Joon nigane²¹e' joon jmo²¹o' júu³ 'e Dios Jmii²¹ gasii¹in Jóon¹on 'e jmaa¹a tiin¹³ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹. ¹⁵ Joon doñi'iin ijin² 'e Jesús líi¹i Jóon¹ Dios Jmii²¹ ngii¹ Dios caain²¹ coon¹³ 'i la joon jon ngi¹ 'ii caain²¹ coon¹³ Dios.

¹⁶ Galinee²o' joon galiija²mo líi²na' 'e 'iin²¹² Dios Jmii²¹ jna'. Jilaa²¹ 'e jmo¹o Dios 'e 'e²e tsá² 'e 'iin²¹²mo Dios Jmii²¹ tsá² joon jileei²¹ 'in ngi¹ 'né²i tsaruu²¹i ngii¹ 'i coon¹³ Dios joon Dios ngii¹o jon coon¹³ 'i. ¹⁷ Coon¹³ la joon untii¹³ jna' 'e 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² 'e jo cu²-tsi' mi cwá¹ jmi²¹² li tséi¹ mi jmáa¹a Dios Jmii²¹ 'ii²¹ tsu la líi¹i Jesucristo líi¹na' toon²¹on' juncwii²¹ lo. ¹⁸ Jo 'goo²¹o tsá² mo 'iin²¹²in la jai² Dios coon¹³ tsá². Mo 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei²¹ la jai² jo cwo¹i li'goo²¹o. Tsu mo jmo¹o tsá² 'goo²¹o ní³ tsá² wúu¹ coon¹³ 'e jmo¹o 'goo²¹o. Joon 'in jmo¹o 'goo²¹o jo mo gaun'yee²¹i 'e 'iin²¹²in Dios la jai².

¹⁹ Jna'o' 'iin²¹²mo' Dios coon¹³ tsá² tsu

'wii¹³ nigali'iin²¹²mo Dios jna' jéei¹gi. ²⁰ Wana jin² tsá²: "'iin²¹²mo Dios", pe joon 'ee¹mo ruu²¹i, tajuu²¹mo 'ii. Tsu jo ñi³ii xiiala cwoi¹ 'e jin²in 'e 'iin²¹²in Dios 'in jo mo nii¹i pe 'ee¹mo ruu²¹i 'in nigani². ²¹ Dios nigatyu²u jna' to²: Jilee²¹ 'in 'iin²¹² Dios 'ná¹-a jon 'iin²¹²in ruu²¹i.

5

'Eni¹o' jilaa²¹ 'e gó²

¹ Jileei²¹ 'in jai² líi² 'e Jesús líi¹i Cristo, (øøi²¹-tsi tsá² jaain²¹ 'in Dios gasii¹in jajmaa¹a tiin¹³ tsá²) jaain²¹ jóon¹ Dios 'ii. Joon wa'a 'iin²¹²in tsá² jmii²¹ xuui²¹² i'iin²¹²mo jon 'in xuui²¹² do. ² Wana 'iin²¹²na' Dios joon jmo²¹o' jilaa²¹ to² tyu²u coon¹³ la joon tsáa¹mo-tsi' 'e 'iin²¹²mo' jon jileei²¹ 'in tsaru¹u' 'in líi¹i jóon¹ Dios. ³ 'iin²¹²mo tsá² Dios jiin¹³ mo jmo¹o tsá² nuu¹³un jilaa²¹ to² tyu²u joon jo 'áai¹ 'ii²¹ to² tyu²u, ⁴ tsu jilee²¹ 'in líi¹i jóon¹ Dios gali¹o' naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² jmo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon líi¹³o' 'naai²¹² jilaa²¹ 'e gó² 'e jmo¹o tsá² 'in 'eei¹ jna' 'wii¹³ galiija²mo líi²na' Jesús. ⁵ Joon jiin¹³ 'in nigaja²mo líi² 'e Jesús líi¹i Jóon¹ Dios lí²-i líi¹i 'naai²¹² 'e gó² 'e jmo¹o tsá².

'E júu³ ja²mo ga'ii¹ Dios Jmii²¹ 'wii²¹² tya' Jóon¹on

⁶ Gasaai¹ Wó³ 'in Jesús do jmi²¹. Joon coon¹³ jmi²¹ 'e gasaai¹ Wó³ do joon coon¹³ jmi¹ 'e tuun²¹ tya'a mo júun²in je tún² do gajmaa¹a júu³ 'e la ja²mo najó³ Jesucristo. Jon' wa' jiin¹³ jmi²¹ do pe coon¹³ jmi²¹ joongi coon¹³ jmi¹ do. La joon jon 'in Espiritu Tyú² tya' Dios jmaa¹a júu³ joon 'in ja²mo 'in Espiritu Tyú² do. ⁷⁻⁸ Joon ni cwo¹³ juncwii²¹ 'ni¹ 'ii¹³ 'in 'elo jmo¹³ júu³. Joon 'e 'láa² 'wii²¹² 'in Espiritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹, joon tí² tún² jmi²¹ joon tí² 'ni¹ jmi¹ 'øø²i. Joon jee²¹² 'ni¹ do røø²¹ júu³ jmo¹³. ⁹ Wa 'ii¹³mo' lawa 'e jai² júu³ jmo¹o tsá², 'e tyiin²gi 'e 'ii¹³mo' júu³ gajmaa¹a Dios tsu feei¹gi Dios lagi tsá². Joon 'e júu³ gajmaa¹a Dios jmo²o jna' júu³ cwáain¹ tya' Jóon¹on. ¹⁰ Joon jileei²¹ 'in jai² líi²i

Jóon¹ Dios ñi¹o yaai 'e ja²mo 'e júu³ ga'íi²
 Dios cwáain¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in jo jai²
 líi² Dios sáa¹i Dios lawa jaain²¹ tsá² tajuui²¹
 tsu jo mo ga'ii²¹i júu³ ga'íi² Dios cwáain¹
 tya' Jóon¹on. ¹¹ Joon 'e júu³ jai² ga'íi² Dios
 cwáain¹ tya' Jóon¹on jin² 'e Dios nigacwo¹
 jna' coon²¹ juncwii²¹ 'múui² 'e taa²¹ coon²¹
 tøø²mo. 'Wii¹³ tya' Jóon¹on gacwo¹ Dios
 jna' 'e juncwii²¹ 'múui² do. ¹² Joon jilee²¹ 'in
 ngi¹ sicaain²¹ coon¹³ Jóon¹ Dios niga'ii²¹mo
 'e juncwii²¹ 'muui²¹ do. Pe jileei²¹ 'in jo jai²
 líi² Jóon¹ Dios jo mo ga'ii²¹ 'e juncwii²¹ do.

Júu³ tyú² li gatséi¹

¹³ Nigasi¹na 'e jí² lo tyii' 'in jai² líi² Jóon¹
 Dios 'e litsáa¹mo-'oo' 'e niga'ii¹³mo' coon²¹
 juncwii²¹ 'múui² 'e jo tyéi¹.

¹⁴ Jo cu²-tsi' coon¹³ Dios tsu nee²o' wa
 mo mii²¹i' 'e 'yaai¹-tsi Dios ití² júu³ tyi'.
¹⁵ Joon nee²o' wa ganúu²uun Dios júu³ tyú²
 tyi' nee²o' jon 'e ga'ii¹³mo' 'e gamii²¹i'.

¹⁶ Wa nali³i' 'e 'noo¹o jaain²¹ ru¹u' tsaa²
 'e jmoo¹ jo júun²in tsá² 'ná¹-a faa¹³a' júu³
 tyú² 'wii²¹² tya'a. Joon i'ín¹mo Dios tsaa²
 tya'a wa jo ga'noo¹o tsaa² 'e jmoo¹o júun²in
 tsá². Sá²-a tsaa² 'e jmá¹ júun²in tsá² joon jo
 'ná¹ faa¹³a' júu³ tyú² tya'a 'e joon. ¹⁷ Jilaa²¹
 'e gó² jmoo¹o tsá² lí² tsaa² tyani Dios pe
 sá²-a coon²¹ tsaa² 'e jo júun²in tsá².

¹⁸ 'Nee²o' 'e jileei²¹ tsá² 'in líi¹i jóon¹ Dios
 jo ngi¹ to² 'noo¹o tsaa² tsu un'øø¹mo Jóon¹
 Dios 'ii. Joon jo líi²¹i 'in 'líi¹³ 'ii.

¹⁹ Nee²o' 'e lín²na' jóon¹ Dios joon tyu²u
 'in 'líi¹³ to¹ jilee²¹ 'in catyaa², 'in jo cwii¹in
 Dios.

²⁰ Nee²o' jon 'e najó³ Jóon¹ Dios. Joon
 'ii-o nagacwo¹ jna' 'e licwii¹mo' Dios 'in
 jai². Joon toon²¹on' sicaan²¹na' coon¹³
 'in jai² do. 'Iin 'in Jóon¹ Dios Jesucristo.
 Joon Jesucristo Dios 'in jai² joon 'oo¹-o
 coon²¹ juncwii²¹ 'e cwo¹ Dios tsá² 'e jo tyéi¹.

²¹ Yuu²¹ tyiia, un'øø¹i²¹ yaanaa' coon¹³
 jilee²¹ dioses 'in gajmeei¹ tsá² 'in jo jai².
 Amén.

Jí² ti tún² 'e gasii¹ in San Juan

Ngó¹ tún² jí² sá¹ i Wó³

1 Tsá² fee¹ mo jna joon sá³ na 'e jí² lo tyi'i Yá³ coon¹³ yuun²¹ tyi'i 'in gatyii¹³ in Dios. 'E la ja² mo 'iin²¹² moo 'naa'. Joon jon' jna 'in 'iin²¹² na 'naa' pe jilee²¹ mo 'in ñi¹ 'e la ja² mo seein²¹ Dios. 2 'Iin²¹² moo 'naa' 'wii²¹² 'e júu³ ja² mo 'e líi² na' joon ilí² la joon coon²¹ tøø² mo. 3 Cwojmaa¹ a Dios feei¹ -tsi tyi'. Joon cwocwo¹ o Dios fo'feei¹ tyi' 'e saan²¹ an' tyá² -u. Wana mo li' iin²¹² na' la jai² i'ii¹³ mo' jilaa²¹ 'elo tya' Dios Jmii²¹ joon tya' Ña'ñu¹ u' 'in Joon¹ Dios.

4 Galijløø¹³ moo 'e tsee²¹ moo 'in líi¹³ xuui²¹² tyi'i 'in jmoo¹ o nuu¹³ u' júu³ jai² tya' Dios jiin¹³ la gatyu² u' Dios Jmii²¹ jna' to². 5 Mí³ u' tyani'i, Yá³, 'e jmaa² a la to² tyu² Dios coon¹² júu³ tya'a. Joon jo 'múu² 'e júu³ do tsu ca la mo 'wiin²¹² ninee² jna' to² tyu² u' 'e 'iin²¹² mo' la jaain²¹ la jaan²¹ na'. 6 Joon 'iin²¹² mo' Dios coon¹³ tsá² mo jmoo²¹ o' la to² tyu² u'. Joon 'e to² tyu² Dios do 'e ganuu² u' ca la mo 'wiin²¹² 'e un'iin²¹² u' un Dios coon¹³ tsaru¹ u'.

Xiiala líi¹ 'in con² tsá² too²

7 Tsu fúu¹ mo 'in con² tsá² too² ningalín² la caain²¹ juncwii²¹. 'In tsá² do jo røø¹ i 'e nigajó¹ Jesucristo juncwii²¹ líi¹ tsá². 'In jin² la joon con² on tsá² too² joon 'ee¹ mo Cristo Ña'ñu¹ u'. 8 Un'øø²¹ naa' yaanaa' 'e jo caa¹ naa' 'e nijmoo²¹ o' o' jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³ la joon jo caa² naa' jiin¹³ xu icwo² Dios 'naa'.

9 Jilee²¹ 'in líi² 'e 'øøi²¹ gi-tsi la júu³ ga'e¹ Cristo joon jo jmoo¹ gi' 'e júu³ do jo ngii¹ gi' coon¹³ Dios. Pe 'in jmoo¹ o' 'e júu³ do ngii¹ o' coon¹³ Dios Jmii²¹ joongi coon¹³ Joon¹ Dios Jmii²¹. 10 Wa jalín² tsá² fu tyii' 'in jo 'e¹ 'e júu³ do jo 'ii¹³ naa' tsi inuu jon' gi' fuu² uu': "Aa²¹² mo' o." 11 Tsu wana jin² tsá²: "Aa²¹² mo' o", lawa'a røø² sá¹ i tsá² coon¹³ 'e gó² jmoo¹ o' ido.

Júu³ li tséi¹

12 Sá² gi' 'e fo³ oo pe jo 'iin²¹² na tóon³ oon ni mo' jí² coon¹³ 'in¹. Pe 'i¹ -tsii yaa¹³ na yafoo¹³ na 'naa' ñii'a 'e coon¹³ la joon itsín¹ 'e jløø¹³ mo'.

13 'In joon¹ ruu²¹ u' tsamí² no, 'in gatyii¹² in Dios jon sá¹ i: "Aa²¹² mo' o." Amén.

Jí² tì 'nì¹ 'e gasii¹ in San Juan

Faa²¹a tsá² tyá² tya' Gayo

1 Tsá² fee¹mo jna joon sîi³na 'e jí² lo tyi'i, Gayo, 'in tyá² seen²¹na coon¹³. 'E la ja²mo 'iin²¹²mo 'nũ.

2 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, mí³ti tyani Dios 'e 'yee¹mo tyá² jilaa²¹ 'e jmoo²¹o joon 'e tyá² liseen²un jiin¹³ la tyá² seen²un tyani Dios.

3 Galijlø¹³mo mo gajalín² 'in líi¹³ tsaru¹u' joon gajmaa¹a júu³ xiiala ngí²i coon²¹ tsáa¹ joon xiiala jmaa²a 'e la jai². 4 Jo 'e sá²gi 'e jlø¹³na coon²¹ 'ii¹³gi la mo ganúu³uun 'e ngí¹ yũ²¹ tyia coon¹³ 'e jo¹ líi².

5 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, tyá²-ũ jmoo²¹o mo unjii²i 'in tsaru¹u' jalín² coon²¹ fuu²¹. 6 Joon 'in tsá² do nigamaa¹ júu³ tyani jilee²¹ 'in taai² sicaain²¹ xiiala nigali'iin²¹²mo'o 'ii. Jmaa²gi'i 'e tyá² uncoon¹³on 'in tsá² do fu¹ taai² jiin¹³ la tíi²i 'in jmoo¹o to² tyũ² Dios. 7 'In tsá² do ningalín²mo to² tyũ² Jesucristo joon jo 'ii²¹i jiin¹³ xũ tya' 'in jo cwii¹in Dios. 8 'Wii¹³ joon 'ná¹-a uncoon¹³on 'in tsá² do joon coon¹³ la joon jmoo²¹o' to² caan²¹mo coon¹³ 'in cwo¹ júu³ tyá².

'E gó² jmoo¹o Diótréfes

9 Gasíi²na coon²¹ jí² tya' 'in catyaa² 'in jai² líi² taai² do. Pe jo 'ii²¹i to² tyũ³ũ 'in Diótréfes tsũ 'iin²¹²in líin² tsafee¹mo jee²¹² 'in tsá² do. 10 'Wii¹³ joon mi yaa¹³na iuntii¹³ii-tsi Diótréfes do jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a joon jilaa²¹ júu³ 'atsaa²¹ 'e gafaa²¹a tyii'i. Joon jo leein²¹-tsi 'in Diótréfes do 'e faa²¹a pe jo ga'ii²¹in 'in tsaru¹u' cwolín². Joon gatyuu¹²mo tya' 'in catyaa² 'in 'iin²¹²in 'ii²¹in 'in tsá² do. Joon jileei²¹ 'in ga'ii²¹in 'in tsá² do ga'wóo²mo Diótréfes 'ii jee²¹² 'in jai² líi².

11 Ru¹u' 'in 'iin²¹²na, jo jmaa²a 'e gó², jmaa²a jmai² 'e tyá² tsũ 'in jmoo¹o 'e tyá² líin² jóon¹ Dios joon 'in ngí¹ to² jmoo¹o 'e gó² jo mo galicwii¹in Dios.

'E tyá² jmoo¹o Demetrio

12 Jilee²¹mo faa²¹a tyá² tya' Demetrio. Joon jilaa²¹ 'e jmoo¹o jmai² 'e tyá² la joon. Joon jna'oo'o sii²¹i'i 'naa' 'e jmai² 'e tyá² jmoo¹o joon ñí³oo' 'e ja²mo júu³ tyii'i.

Júu³ li tséi¹

13 Sá² 'láai² 'e 'iin²¹²na fo³oo pe jo 'iin²¹²na tóon³on ni mo'jí² coon¹³ 'in¹. 14 'i¹-tsii yaa¹³na la jmoonoo joon mi cwaa¹na sîi¹³i' coon²¹ caan²¹mo.

15 Cwoseen²mo'o 'e tyá². Jilee²¹ 'in seein²¹ lo 'in seen²un tyá² coon¹³ sii¹in: 'Aa²¹²mo'o. 'Aa²¹²mo'o jin² Wó³ fu²u la jaain²¹ la jaain²¹ 'in seein²¹ tyá² coon¹³ jna'a.

Jí² gasii¹ in San Judas tii²i 'in jai² líi² Jesucristo

Sii¹i Judas jí² tya' 'in gatø² Dios

¹ Jna-a Judas síi³na 'e jí² lo. Jna-a jaain²¹ 'in jmoo¹o jilaa²¹ to² tyu² Jesucristo, joon ruu²¹na Jacobo. Síi³na 'e jí² lo tyii' 'in gatø¹ Dios Jmii²¹ 'e nuu²uu' júu³ tya'a. 'iin²¹²mo Dios 'naa' joon un'øø¹i 'naa' 'wii¹³ Jesucristo. ² Cwocwo¹o Dios fo'feei¹-tsi tyii' joon 'e ñí²oo' 'e jløø¹³mo Dios Jmii²¹ coon¹³ 'naa', joon 'iin²¹²mo Dios 'naa'.

La no-o jmoo¹o 'in 'ee¹ júu³ tajuu²¹

³ Tsaru¹u' 'in 'iin²¹²na, 'áa¹mo gali'in²¹²na síi³na coon²¹ jí² tyii' cwáain¹ tya' to² jmoo¹o Dios 'wii²¹² tyi'. Pe la no-o sityée¹na jmii²¹² wa'a síi³na 'e jí² lo tyii' 'e mí³ii tyani²ii' 'e jmaa²aa' taa²¹a 'wii²¹² tya' júu³ 'e tsáa¹mo-'oo', júu³ gacwo¹ Dios tsá² tya'a coonti. ⁴ Tsu 'inlíi¹³ tsá² jee²¹² 'naa' jin² 'e jai² líi²i Cristo pe tsá² tajuu²¹mo 'ii. 'Uun²¹mo 'e²e tsá² júu³ 'e jo jo¹. Tsá² gó² 'ino. 'In tsá² tajuu²¹ no jin²in 'e tsu 'wii¹³ feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tya' tsaa² tya' tsá² lí²-i jmá¹ tsá² doñi'ee 'e gó² 'e 'iin²¹²in. Joon coon¹³ la joon jmoo¹o jo tsáai¹-tsi 'in jaan²¹mo Fii²¹i' Dios Jmii²¹ coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo. Joon gajin² jí² tya' Dios calii 'ee ilí² tya' 'in tsá² tajuu²¹ no.

⁵ Xu¹fiin¹³ tyú² ñí²oo' 'e gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'iin²¹²na untii¹³i-'oo' xiiala ga'in¹ Ña'ñu¹u' joon gauntyée¹mo 'in jo jai² galíi² jee²¹² tsá² Israel xu¹fiin¹³ gatyí¹³mo jileei²¹ li sii²¹ Egipto do. ⁶ Cwotii¹³-oo' jon xiiala gatain¹ Dios Jmii²¹ 'in ángeles do tya'a 'nuñi³ tsu 'wii¹³ gatuu¹u' án³ tya'o. Do-o taain²¹² li nuu²¹ si'máa¹i ca tí² jmii²¹² ilisá² 'ii²¹ tya'a. ⁷ La joon lí² coon¹³ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Sodoma coon¹³ Gomorra coon¹³ fuu²¹ náa¹ co'. Gatuu¹o 'in tsá² do 'e tii² jmáa¹a tsá² coon¹³ tsamí² joon gajmaa¹a coon¹³ 'in tún²mo. 'E joon lawa coon²¹ lí² tya' Dios Jmii²¹ líi¹ 'in tsá² do tya' jilee²¹ tsá² taain²¹²

juncwii²¹. Gajuun²¹ Dios fuu²¹ goo¹o 'ido joon ní² 'in tsá² do wúu¹ coon¹³ jí² 'e coo²¹ coon²¹ tøø²mo. ⁸ La joon líi¹ 'in tsá² tajuu²¹ no 'e tyaa¹ júu³ 'e gacii¹ 'e lí¹o jmaa¹a 'e gó². Tyaa¹ 'in tsá² do júu³ 'e lí² un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ tsamí² si coon¹³ 'in tún¹ 'ee. Tyaa¹o júu³ 'e lí² 'ee¹mo tsá² 'in 'oo¹o to² joon faa²¹a 'laa' tya' ángeles tya' Dios. ⁹ Pe jiin¹³ Miguel, 'in ángel 'in feei¹gi tya' Dios, jo gají²in 'in 'líi¹³ mo jo gacwo¹ júu³ ruu²¹i coon¹³ 'in 'líi¹³ cwáain¹ tya' moo¹ taa² 'líi²¹² Moisés. Lí¹ jiin¹³ 'e faa²¹o: “Cwo'e²e Ña'ñu¹u' 'nu.” Tsu 'in 'líi¹³ do líi¹ 'ii¹³ nifu tya' Dios la mo jéei¹. ¹⁰ Pe 'in tsá² tajuu²¹ no faa²¹a 'laa²¹ tya' 'e jo ñi¹i. Joon coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o la jmoo¹o joo'núu³ 'in jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²in joon un'lee²¹mo ti lí¹ 'líi¹³. Lí¹ 'líi¹³ tsalín².

¹¹ Fúu² 'áa¹mo 'ido tsu ningalín² la fu¹ gangó¹ Caín 'in gajmaa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in. Joon gatuu²o 'e fu¹ tyú² la gatuu²¹ Balaam 'e jnaa²¹a cuu². Joon ityée¹mo Dios 'ii la gatséi¹ Coré 'wii²¹² tya' ga'noo¹o mii¹³ tya' 'in tyu² to². ¹² Joon 'in tsá² tajuu²¹ no jalín² gø²ø jo 'ee un'goo²¹ 'e cwo² Dios. Joon un'líi²i lí¹ sicaan²¹naa' cøø²øø² jmii²¹² mo untii¹³-tsi ruu²¹i ijó¹ Ña'ñu¹u'. Líi¹ 'in tsá² do la lí¹ jní¹ tyuun²¹. Jmai² tyí² 'e jní¹ do jo jmí¹ jéei¹. La joon jon júu³ tya' 'ino, jmai² tyí² taa¹³ jo 'ee to² 'iin³ tya' jiin¹³ jaain²¹. 'Ino líi¹ la lí¹ 'mó² 'oofuu²¹ 'e mo tí² jiin²¹ tya'a jo cwo¹ 'oofuu²¹. Joon gasø¹ tsá² la tyani¹ jmoo³ joon lityuun²¹ coonti. ¹³ Jmoo¹o 'ino la jmoo¹o jmi¹ñi¹³ 'e jnoo¹on tí² la ngóo¹ 'naai¹³ jo ján². Lí¹ jon¹ 'líi¹³ coonti. 'Inlíi¹³ tyaa¹ cwoo²¹o 'in tajuu²¹ do juncwii²¹ tya'a 'e líi²i coon¹³ la joon tiin¹³in tyani Dios pe jon' la joon. Joon Dios ipii¹in 'ii lí¹ nuu²¹ coonti.

¹⁴ La gajin² 'líi²¹² Enoc tya' 'in tsá² tajuu²¹ no. 'In Enoc do 'in galiseein²¹ (tí² dyá²) çiin²¹gi lagi 'líi²¹² Adán. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios gajin²in: “Gamáa¹na Ña'ñu¹u' joon ijó¹ coon¹³ 'ii¹³ tya'a fúu¹ 'áa¹mo. ¹⁵ Joon ijmaa¹a 'ii²¹ røø²¹ tya' jileei²¹ 'in nigajmaa¹a 'e gó², jo tsaa²-tsi Dios, joon ni gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹. Jiin¹³

'eno-o júu³ gatyaa¹ Enoc do. ¹⁶ Tsá² jo 'ee tí²-tsi 'in tsá² tajuui²¹ no, jmai² to² cwoo¹ tsaa². Jiin¹³ ngi¹ to² 'noo¹ o jiin¹³ 'e 'iin²¹² in. Tyaa¹ júu³ 'e jmoo¹ o jlóo³ joon faa²¹ a 'e tyá² tya' tsá² 'iin²¹² in wa'a 'ee icwoo¹ tsá² 'ii.

'Í¹ Judas júu³ 'e 'ná¹ jmáa¹ a 'in jai² lí²

¹⁷ Pe 'naa', tsaru¹ u' 'in 'iin²¹² na, cwotii¹³ 'oo' la gajin² 'in apóstoles tya' Ña'ñu¹ u' Jesucristo ca la mo jéei¹: ¹⁸ “Mi tí² jiin²¹ 'e tí lityéi¹ juncwii²¹ iliseein²¹ tsá² 'in ungoø¹ 'naa' jilaa²¹ 'e tsáai¹ 'oo' joon ingi¹ to² jmoo¹ o jiin¹³ 'e gó² 'e tí²-tsi. Jo jmoo¹ o la to² tyu' Dios.” Jin² apóstoles do. ¹⁹ 'In tsá² no jmoo¹³ poo²¹² jee²¹² 'naa', tí²-tsí 'e jmoo¹ o jilaa²¹ 'e gó² sá² juncwii²¹ joon jo mo 'í² Espíritu Tyá² tya' Dios almas tya'a.

²⁰ Pe 'naa', tsaru¹ u' 'in 'iin²¹² na, tá² táain¹ 'oo' coon¹³ jilaa²¹ júu³ 'e tsáai¹ 'oo' 'e gacwoo¹ Dios. Joon jmaai¹³ júu³ 'e tyá² u' tya' Dios. Fáa¹³ aa' júu³ tyá² coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyá² tya' Dios. ²¹ Cwoliseen² naa' 'e li'iin²¹² mo Dios 'naa', joon sijaan²¹ oo' 'e jmü²¹² mi cwo² Ña'ñu¹ u' Jesucristo jna' coon¹³ 'e fee¹-tsi coon²¹ juncwii²¹ 'e jo tyéi¹.

²² 'In jo mo galitsáai¹-tsi tyá² cwotyáa² aa'-tsi.

²³ 'Inlíi¹³ gi tyí² naa' jee²¹² jí² 'e itiin¹³ mo. Jmaa² aa' feei¹ 'oo' 'wii²¹² tya' 'inlíi¹³. Pe cwo'ee¹ moo' 'e gó² 'e nigajmaa¹ a 'ino.

'Í¹ Judas júu³ 'e un'goo²¹ tsá² Dios Jmii²¹

²⁴⁻²⁵ Pe Dios lí²-i un'øø²¹ i 'naa' 'e jo xuu²¹ naa' tsaa² tyii'. 'Ii-o lí² tø¹ø¹ 'naa' li tyíin¹ in li 'ya² gi tya'a jløø¹³ moo' 'áai¹ coon¹³ jiin¹³ coon²¹ tsaa² tyii'. Cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' 'in Dios 'in jmü¹-tsi. Jaan²¹ mo 'ii. Cwolí² feei¹ gi 'ii joon jiin¹³ 'ii tíi² to², jiin¹³ 'ii-o lí² jmaa¹ a 'ii²¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Ña'ñu¹ u' Jesucristo. Cwolí² tya'a jilaa²¹ ca la mo 'wiin²¹², ca nano, ca la tøø² mo. Amén.

El Apocalipsis

Júu³ gajmaa^{13a} Jesucristo

¹ 'E jí² lo taa¹³ júu³ 'e gacwo¹ Dios Jmii²¹ Jesucristo 'e cwo^{2o} tsá² jmoo^{1o} to² tya'a iliñi¹ⁱ 'e ee ilí² la jmoonó. Joon coon¹³ jaain²¹ ángel tya'a Jesucristo gajmaa^{1a} 'e liñi¹ⁱ jaain²¹ tsá² 'in jmoo^{1o} to² tya'a sii²¹ Juan 'e júu³ lo. ² Joon 'in Wó³ do gajin^{2o} la jai² jilaa²¹ 'e ganii²¹² cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ joongi júu³ tya' Jesucristo.

³ Jlo³ mo jileei²¹ 'in jó^{2o} 'e jí² lo joon jlo³ mo jon jileei²¹ 'in núu^{2un} mo untsaa² tsá² 'e jí² lo 'e gacwó² Dios wa mo jmoo¹ tsá² nñ¹³ tsu ti li tí² ityéi¹ 'e júu³ lo.

Sii²¹ Wó³ jí¹ tya' dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo

⁴ Jna-a, Wó³, jmoo^{3oo} 'e jí² lo tya' 'in dyá¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo néei¹ li sii²¹ Asia. Cwouncwaa¹³ Dios Jmii²¹ 'naa' 'e seen²¹ naa' tyú² coon^{13on}. Tsu seen²¹ mo Dios nano, seen²¹ cali² jon, joon ijó¹. 'Ii¹³ naa' cwa³ jon tya' dyá¹ espíritu 'in téin² tyani li silii²¹² li tyín¹ Dios Jmii²¹. ⁵ 'Ii¹³ naa' cwa³ jon tya' Jesucristo 'in ga¹¹ júu³ 'e jai². 'Ii nifu gajin¹ jee²¹² líi²¹² joon tyú^{2u} to² jileei²¹ ró¹³ taain²¹² fu juncwii²¹. 'Iin²¹² mo Cristo jna' joon gatyii^{1o} tsaa² tyi' coon¹³ jmi¹ 'ó¹. ⁶ Cristo do nigajmee¹ⁱ jna' 'e líi^{1na} ró¹³ joongi untsá² tya'a 'e jmoo^{21o} to² tyú² Dios Jmii²¹. Cwoli² tya'a jilaa²¹ 'e 'ya^{2gi} la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon²¹ tó^{2mo}. Amén.

⁷ Jlo³, ijó¹ Cristo jee²¹² jni¹! Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ijó²ⁱ 'ii. Ca 'in gajmee²¹ⁱ 'ii ijó²ⁱ 'ii. Joon jileei²¹ tsá² ityi²ⁱ xuui²¹²-tsi mi nii¹ⁱⁿ. Ja^{2mo}, la joon ilí².

⁸ "Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹. La lí¹ letras A coon¹³ Z líi^{1na}", jin¹³ Ña^{1ñu} 'ii 'in seen²¹ nano, 'in seen²¹ la mo 'wiin²¹² joongi ijó¹. 'Ii 'in feei^{21gi} la jee²¹² jileei²¹.

Wó³ jó²ⁱ Cristo

⁹ Jna-a, Wó³, 'in líi¹ⁱ ruu^{21naa}. Jna 'in caan²¹ moo coon¹³ 'naa' jilaa²¹ wúu¹

'e nee^{21e}. Tyú² Dios to² jna' la 'oo²¹ tsaru^{1u} joon gauncoon^{13on} Jesucristo jna' 'e seen^{21na} 'e feei^{1-tsi}. 'Yuu^{2na} 'nñi¹³ coon²¹ li sii²¹ Patmos. Patmos do coon²¹ cwoo¹³ tyú^{2un} roon¹ tún² tsa¹ ni jmi^{1ñi}. 'Uu^{212uu} 'nñi¹³ tsu 'wii¹³ nigacwó^{2oo} júu³ tyú² tya' Dios joon gafo^{1oo} 'wii¹³ tya' Jesucristo. ¹⁰ Galí² coon²¹ jmii²¹² mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² gatyú² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna to² joon ganú^{3uun} lí¹ caluu jna coon²¹ júu³ 'e faa^{21a} tá², 'e lí² la 'iin² coon²¹ trompeta, ¹¹ 'e jin² sii²¹ⁱ jna:

—Táan¹ ni jí² jilaa²¹ 'e jó^{2o} joon sii^{21u} tya' 'in tsá² dyá¹ poo²¹² 'in jai² líi² Cristo 'in néei¹ li sii²¹ Asia; ca fuu²¹ li sii²¹ Efeso, coon¹³ fuu²¹ Esmirna, coon¹³ fuu²¹ Pérgamo, coon¹³ fuu²¹ Tiatira, coon¹³ fuu²¹ Sardis, coon¹³ fuu²¹ Filadelfia, coon¹³ fuu²¹ Laodicea.

¹² Joon gajin^{13na} 'ñii^{1a} 'e jó^{3o} 'iin 'in gafee²¹ jna do joon gamoo^{21oo} dyá¹ candeleros 'e lí¹ cwanáa¹. ¹³ Joon tún² tsa¹ jee²¹² candeleros do siin¹³ jaain²¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ⁱ 'in Ruu²¹ⁱ Tsá². Joon tyi²ⁱ siin¹³ⁱⁿ cwaa²¹ 'e 'ii¹ ca luuti²ⁱ. Joongi lawa coon²¹ loo²¹ lí¹ jmai² cwanáa¹ 'núu^{1u} nitsí¹ⁱ. ¹⁴ Joon jnutyí¹ⁱ taa²¹ la taa²¹ jnú² joo'saa²¹ taai²¹ joongi la lí¹ 'moo²¹. Joon unní¹ⁱ li la lí¹ coo²¹. ¹⁵ Joon tii²ⁱ li la lí¹ ñi³ bronze tyú² 'e coo²¹ ni jí². Joon jmi¹ tya'a 'iin² lawa li 'yu² jmii²¹² 'láai¹ 'áai¹. ¹⁶ Joon seen¹³ⁱⁿ dyá¹ 'núu¹ cwoo^{21o} tsáa¹. Joon tsi nñ¹ 'oo^{212o} 'yeei²¹ coon²¹ espada 'e 'má¹ 'áai¹ la je tún² taain²¹². Joon ní¹ⁱ jii¹ la jii¹ ñi¹ mo tyí² 'yia²¹.

¹⁷ Mo gajó^{3na} 'ii tsifu gacii^{21na} 'wii²¹² tii²ⁱ lawa'a gajuun^{21moo}. Pe 'ii do tyaa^{1a} cwoo^{21o} tsáa¹ tyiaa joon jin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna:

—Jo foo^{13o}. Jna-a 'in nifu, la joon jon li tyéi¹. ¹⁸ Jna-a 'in seen^{21moo}, gajuun^{1na} pe nano seen^{21moo} coon²¹ tó^{2mo}. Jna-a tyú^{2u} to² mi júun²ⁱⁿ tsá² joongi li tsalín²ⁱⁿ mi yuu¹³ júun²ⁱⁿ. ¹⁹ Táan² ni jí² jilaa²¹ 'e niñi²ⁱ, jilaa²¹ 'e sá, coon¹³ 'e ilí² mi licii^{21gi}. ²⁰ 'Elo 'ó¹-tsi tsá² cwáain¹ tya' 'in dyá¹ 'núu¹ 'in gañi^{13u} 'u li' cwó^{3oo} tsáa¹ joongi 'e dyá¹ candelero lí¹ cwanáa¹. 'In dyá¹ 'núu¹ do 'in líi¹ⁱ lawa 'in dyá¹ tsá²

cwoo¹ júu³ tya' Dios jee²¹² 'e dyía¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo do. Joon 'e dyía¹ candelero lí¹ lawa 'e dyía¹ poo²¹² tsá² jai² líi² Cristo.

2

Júu³ tya' tsá² néei¹ Efeso

¹ Jin² in ángel do:

—Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹ júu³ tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Efeso: “La joon jin² 'in seen¹³ 'in 'in dyái¹ núu¹ do coon¹³ cwoo²¹ tsáa¹ joon ngii¹o jee²¹² 'e dyía¹ candelero lí¹ cwanáa¹ do. ² Ní³oo jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}, coon¹³ jilaa²¹ to² wúu¹ 'e jmoo^{2oo} joongi xiiala feei¹-oo'. Ní³oo 'e jo taa^{2aa} coon¹³ 'in gó². Ní³oo xiiala nilatsáai¹-oo' 'in jin² 'e líi¹ apóstoles tya' Cristo pe jo líi¹ la joon. Joon gataan¹³ moo' 'e tajúu³ mo. ³ Nigalifee¹ mo-oo', joon gañi²ii' wúu¹ joongi gajmaa^{2aa} to² wii¹³ cwáain¹ tyiia jiin¹³ jo 'ee ga'ii²¹ 'woo^{2oo}'. ⁴ Pe ní³oo coon²¹ 'e gó² tyii': jo 'iin²¹²gii' jna la 'ii²¹²naa' jna mo 'wiin²¹². ⁵ Tsu 'wii¹³ joon untii¹³-oo' xiiala líi¹naa' la mo jéi¹. Cwojaa²¹-oo' joon jmaa^{2aa} la gajmaa^{2aa} mo 'wiin²¹² do. Wa'a jo jmaa^{2aa} incwéee¹ moo la jmoonoo joon ityíi³oo candelero tyii' 'áa³ tya'. ⁶ Pe coon²¹ 'e tyú² sá² tyii', 'aa²¹-oo' 'e jmoo¹ 'in tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ nicolaitas, joon 'aa¹oo jon to² jmoo¹o. ⁷ Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in lii¹ icwóo³oo 'e cu²u 'e 'oofuu²¹ tya' 'e 'mó² si² tún² tsá² líi sá² 'mó² tya' Dios. Joon 'e 'mó² do sii²¹: 'mó² 'e cwoo¹o fu juncwii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Esmirna

⁸ Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Esmirna: “La joon jin² 'in seen²¹ mo ga'láa² wii²¹², seen²¹mo líi tyéi¹ jon, 'in nigajúin¹ joon gajiiin¹o tún¹: ⁹ Ní³oo jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}, coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ seen²¹naa', joongi 'e tañíi² moo'. Pe coon¹³ fo'feei¹ tya' Dios 'e galityú¹ moo' tyaníi¹. Ní³oo jon xiiala

faa²¹ 'laa²¹ tyii' 'in tsá³ 'in jin²o 'e tsá² Israel 'ii pe jo jo¹ tsu tsá² tya' Satanás 'ii. ¹⁰ Jo jmaa^{2aa} 'goo^{2oo} wúu¹ imoo^{2oo} tsu 'in 'líi³ itaa²¹ 'in líi¹³ 'naa' 'nañí³, 'iin²¹² in litsáai¹-tsi xiiala líi²naa'. Joon imoo^{2oo} wúu¹ ce tséin¹ dyá² jmi²¹². Pe jmaa^{2aa} tá²-oo' 'e jai² líi²naa' ca mi júun²naa' joon icwo³oo 'naa' lawa coon²¹ corona tyii' 'e seen²¹naa' coon¹³ Dios Jmii²¹ coon²¹ tøø²mo. ¹¹ Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in lii¹ jo wúu¹ iní²i mi jmá¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá².”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Pérgamo

¹² Táan¹ ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹ júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo: “La joon jin² 'in tsá² do 'in 'yeei²¹ 'oo²¹² coon²¹ ní³ espada 'e 'má¹ la je tún² taain²¹²: ¹³ Ní³oo jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}. Joon xufiin¹³ née¹naa' líi tyu² Satanás to² jo mo tuu^{2uu} cwáain¹ tyiia. Jo mo tuu^{2uu} 'e jo¹o líi²naa' jna. Jogi gatuu^{2uu} júu³ tyiia mo gajúin¹ jaain²¹ tsá² tyiia jee²¹² 'naa' 'in sii²¹ Antipas. 'Ii gajúin¹ 'wii¹³i gafaa²¹a júu³ tyiia. Fuu²¹ goo^{2oo} líi tyíin¹ Satanás gajúin¹mo 'ido. ¹⁴ Pe sá²gi coon²¹ tún² júu³ 'e gó² tyii': seen²¹ 'in líi¹³ jee²¹² 'naa' 'in jai² líi² Cristo néei¹ Pérgamo do 'in jo 'iin²¹² in tú² jilaa²¹ júu³ 'e ga'ee¹ Balaam, 'in gacwo¹ cwáain¹ Balac. Coon¹³ júu³ ga'ee¹ Balaam do joon ga'noo¹o tsaa² 'in tsá² Israel do mo gagøø²¹ 'uunñi² 'e gatyaa²¹ tsá² tyani tsá² cun'uu²¹ joon ga'láa¹a coon¹³ tsamí² tya' 'in xeei²¹. ¹⁵ Seen²¹mo jon 'in líi¹³ tsá² 'in jo 'iin²¹² in tú² júu³ 'ee¹ tsá² coon²¹ poo²¹² 'in sii²¹ nicolaitas. Joon 'aa¹oo 'e júu³ do 'e 'ee¹ 'in tsá² do. ¹⁶ Tsu 'wii¹³ joon cwojaa²¹-oo' la jmoonoo tsu igóo³oo jmáa³aa 'nii²¹ coon¹³ 'in tsá² do coon¹³ 'e ní³ espada 'yeei²¹ moo'óo³oo. ¹⁷ Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo: Tya' jileei²¹ 'in lii¹ icwóo³oo maná 'e dø¹² 'e jó¹ fu ñu¹fú². Cwóo³oo jon coon²¹ cuun²¹² taa²¹ 'e toon¹ coon²¹ nombre 'mí² tya'a. Joon jiin¹³ 'in ga'ii²¹ 'e cuun²¹² do iliñi¹i xiiala sii²¹ do.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Tiatira

18 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Tiatira: “La joon jin² 'in Joon¹ Dios Jmii²¹, 'in 'oo²¹²o 'unni² 'e li la li jí² coo²¹ joon tii²i li la li ñí³ bronce 'e jii¹: 19 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. Ñí³oo jon xiiala 'né¹moo' tsá², xiiala tsáai¹-oo' jna joongi xiiala uncoon¹³naa' tsá² 'e fee¹mo-'oo'. 'Áai¹gi nijmoo²oo' 'e tyá² nano lagi mo 'wiin²¹². 20 Pe coon²¹ 'e gó² 'e sá² tyi'naa': 'Naa' jmoo²oo' taa²¹ coon¹³ 'in tsamí² do sii²¹ Jezabel, 'in jin² 'e faa²¹a cwáain¹ tya' Dios. Pe jmai² 'e coon²¹on tsá² tyiia too² coon¹³ júu³ 'e 'ee¹ do. Joon tsu 'wii¹³ 'e júu³ 'e²e 'ido tsá² tyiia 'láa¹o coon¹³ tsamí² tya' tsá² xeei²¹ joon cøø¹²¹o 'uunñi² tyaa¹ tsá² tyani dioses tya'a 'in gajmee¹i tsá². 21 Nigacwóo³oo 'áai¹ wa'a jaa²¹-tsi 'in tsamí² do 'e gó² jmoo¹o coon¹³ tsañuu¹ pe jo mo gali'in²¹²in. 22 Ijó¹ coon²¹ jmoowúu¹ 'gii¹² tya'a isii³na 'e tyii¹a 'e jo lí² róon²gi. Joon wa jo jaa²¹-tsi tsá² 'in ga'láa¹ coon¹³on joon wa jo tuu² 'in tsá² do 'e gó² ga'e²e 'in tsamí² do 'ii i'e³ee wúu¹ 'áa¹mo. 23 Joon ijngaa³moo jóon¹on 'in tsamí² do. 'E coon¹³ la joon ilicón² cwáain¹ jileei²¹ 'in jai² líi² Cristo 'e ñí²oo ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² coonti coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. Joon icwo³oo 'naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa' jiiin¹³ la 'e nigajmaa¹a. 24 Pe tya' 'in catyaa² 'in néei¹ Tiatira 'in jo mo gali¹i 'e júu³ ga'é² 'in tsamí² do jo cwo³gii¹naa' to² jmaa²aa'. Jin² tsá² 'e júu³ 'é² 'in tsamí² do 'e júu³ jmii¹gi-tsi 'áai¹, pe 'e jo¹o 'e gajooi¹-tsi Satanás 'e júu³ do. 25 Fuu²¹²uu 'naa' un'øø¹³naa' 'e ní²oo' ca mi cwéi¹na juncwii²¹. 26 Joon 'in lii¹ joongi 'in jmoo¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²na 'e jmaa¹a icwo³oo 'ii 'ii²¹ ityu²u to² tsá² taain²¹² juncwii²¹ la gacwo¹ Ñuu³u jna 'ii²¹ ityu³u to². 27 Joon ityu²u to² coon¹³ coon²¹ 'ii¹³ lí¹ ñí³ joon wa jo nuu¹³ tsá² ifiin¹in tsá² lawa coon²¹ tsuu² cwoo¹³. 28 Icwóo³moo joon núu¹ 'áa³ mo 'aa²¹. 29 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' tsá² 'in jai² líi² Cristo.”

3*Júu³ tya' tsá² néei¹ Sardis*

1 'Táan¹ jon ni jí² 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Sardis: “La joon jin² 'in 'in 'áa¹i 'in dyái¹ espíritus tya' Dios joongi 'in dyái¹ náuu¹: Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. 'Áai¹ taa¹³ júu³ 'naa' 'e seen²¹naa' 'e jiiin²iin' pe jiiin¹³ 'e 'i¹-tsi tsá². 2 'Wii¹³ joon unjnaa²¹-oo'. Cwóo¹³oo' pí² yaanaa' jilaa²¹ 'e jai² líi²naa' tsu ti li tuu³moo 'naa'. Tsu nicón³oo cwáain¹ 'e jo mo 'yeei²¹ to² tyii' tyani Dios tyiia. 3 'Untii¹³-oo' jilaa²¹ júu³ tyá² 'e ga'e² tsá² 'naa', joon jmaa²aa', joon cwojaa²¹-oo'. Joon wana jo unjnaa²¹-oo', igóo³oo tyii' lawa jaain²¹ 'uun²¹ jiiin¹³ jo ñí²ii' 'ee 'ii²¹ igóo³oo. 4 Xufiin¹³ la joon, seen²¹mo 'inlíi¹³ fuu²¹ Sardis do 'in jo mo gaun'lii¹³ siin¹³in. Joon 'ii ingí¹ coon¹³ jna tyi²i siin¹³ taa²¹ tsu la joon gatii²¹i. 5 Joon jileei²¹ 'in líi¹i ici²i siin¹³ taa²¹ joon jo 'iin¹³na 'e sii²¹ 'ii jee²¹³ 'e jí² tya' juncwii²¹ tya' tsá². Ifo³oo 'e cwii¹moo 'in tsá² do tyani Dios Jmii²¹ coon¹³ ángeles tya'a. 6 Jileei²¹ 'in núu²un, cwonuu²¹un 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyá² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Filadelfia

7 'Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sii²¹u'u tya' 'in cwoo¹o júu³ tyá² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Filadelfia: “La joon jin² 'in tyú¹, 'in jmoo¹o jmai² 'e la jai². Joon jiiin¹³ 'ii-o 'oo¹o 'e jonñi³ tya' 'lii²¹² røøi¹³ David joon mi ná² jiiin¹³ jaain²¹ jo lii¹ 'e jni², joon la joon mi jni² jiiin¹³ jaain²¹ jo lii¹gi ná². 8 Ñí³oo jilaa²¹ 'e jmoo²oo'. Joon gasii²¹ii tyani²ii' coon²¹ 'ooca'ná¹ 'e sinó² 'e lí² cwo²oo' júu³ tyá² tya' Dios joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² jni². Joon xufiin¹³ jo 'oo²oo' wa' pí³ 'áai¹ nigaunjii²¹oo' júu³ tyiia. Joon jo mo gafaa¹³aa' 'e jo cwii¹naa' jna. 9 La joon 'in tsá² tajúui³ 'in jin² tsá² Israel 'ii pe jo jo², ijuu²¹i moojni¹i tyani²ii' to² tyu² jna. Joon coon¹³ la joon 'in tsá² do líi¹i tsá² tya' Satanás iliñi¹i 'e gali'in²¹²na 'naa'. 10 Joon tsu 'wii¹³ niga-jmaa²aa' nuu¹³oo' to² tyu³u 'e seen²¹naa' tá² taain²¹²-oo', jna iun'øø¹na 'naa' mi jó¹

wúu¹ juncwii²¹ 'e coon²¹ cwáain¹ xiiala líi¹ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. 11 Joon góo^{3oo} la jmoon^o, un'øøi¹ 'e sá² tyii' joon jo 'in tyii¹ jiin¹³ jaain²¹ corona tyii'. 12 Joon tya' jileei²¹ 'in líi¹ ijmée^{3na} lawa tsacøøi¹³ jee²¹² 'in jai² líi² Dios tyiia. Joon jo jmii²¹² i'wooi^{1gi}. Joon itóon^{3oon} tya'a xiiala sii²¹ Dios tyiia joon ilíi²ⁱⁿ tsagoo^{1o} coon²¹ fuu²¹ 'múui² tya' Dios tyiia 'e sii²¹ Jerusalén ixaai¹ fu ñu¹fú². Itóon^{3oo} jon tya'a 'e 'múui² 'e sii²¹ jna. 13 Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo.”

Júu³ tya' tsá² néei¹ Laodicea

14 "Táan¹ ni jí² jon 'e júu³ lo 'e sii^{21u} tya' 'in cwoo^{1o} júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in jai² líi² Cristo néei¹ Laodicea: “La joon jin² 'in jmoo^{1o} jmai² 'e la jai², 'in jin²ⁱⁿ júu³ la jai², 'in gajmaa^{1a} jilaa²¹ 'e sá² to² tyu² Dios Jmii²¹. 15 Ñí^{3oo} jilaa²¹ 'e jmoo^{2oo}. Ñí^{3oo} 'e jo tyá^{3-oo} 'áai¹ júu³ tyiia, jogi ni tú^{2uu}. 'Áai^{1gi} 'iin^{212na} wa'a 'e tyá^{3-oo} 'áai¹ si 'e tú^{2uu} coonti 'ee júu³ tyiia. 16 Pe tsu 'wii¹³ líi^{1naa} lawa jmii²¹ tyiia², tún^{1mo} 'e 'í^{1-oo}, jo tyá^{3-oo} júu³ tyiia jogi ni tú^{2uu}, ijeen^{13na} 'naa' lawa mo ñuu¹ tsá² mo jo jmá² ti nu¹ 'oo² tsá². 17 'Naa' 'e foo^{2oo} 'e tsá² sá² cuu² 'naa', jo 'e tyú² seen^{21naa} juncwii²¹, 'e jo 'ee i'naai²¹ jilaa²¹ 'e jmaa¹³ 'naa' to². Jo mo li líi²ⁱⁱ 'e tsá² 'in nifúu² 'naa', fa'í²⁻ⁱ seen^{21naa}, tañii^{2moo}, joongi túu^{2moo} jo siin¹ⁱⁱⁿ tyí¹³ⁱⁱ. 18 Tsu 'wii¹³ joon wana 'iin^{212naa} liseein^{21naa} tyú² cwo^{3oo} 'naa' cwáain¹ 'e coon¹³ jna-a ló^{2oo} cwanáa¹ 'e taa²¹ coon²¹ tøø^{2mo} 'e galí² tyú² coon¹³ jí² joon la joon ilíin^{2naa} 'in sá² cuu² la jai². Cwoláa^{13aa} jon siin¹ⁱⁱⁿ taa²¹ cii²ⁱⁱ joon jo ti' ringúu^{1gi} 'naa'. Cwoláa^{13aa} jon 'oomí¹ tó^{2oo} unni²ⁱⁱ joon lí² jøø^{2øø} 'e tyú². 19 Tsu jileei²¹ 'in 'iin^{212na} cwo^{3oo} cwáain¹, joon taa^{21na} fu¹ røø²¹ tsu 'wii¹³ joon cwo^{13-oo} 'naa' jmaa^{2aa} júu³ tyiia joongi cwojaa^{21-oo}. 20 Núu^{2duu}, alma tyii' li lawa coon²¹ 'ná¹, joon siin^{13na} 'ooca'ná¹ do tøø^{3øø}, joon wana seen²¹ 'in núu^{2un} 'e tøø^{3øø} do, joon wana ná² 'e 'ooca'ná¹ tya'a do i'úu^{3uu} fu inuu joon idøø^{13øø} coon¹³ 'ii

la joon jon 'ii idø^{12o} coon¹³ jna. 21 Joon tya' jileei²¹ 'in líi¹ icwóo^{3oo} cwaa¹ 'ido coon¹³ jna li tyu^{3uu} to² jiin¹³ la galí¹³ⁱⁱ joon ganí³ⁱⁱ coon¹³ Ñu^{3uu} li tyu² 'ido to². 22 Jileei²¹ 'in núu^{2un}, cwonuu^{21un} 'ee 'e jin² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tya' 'in jai² líi² Cristo.”

4

Gamóo^{3oo} un'goo^{21o} 'in néei¹ ñu¹fú² Dios

1 Mo ngayuui¹³ galí² jilaa²¹ 'elo gajøø^{3øø} joon gamóo^{3oo} lawa coon²¹ 'ooca'ná¹ 'e sínó² fu ñu¹fú². Joon 'e júu³ ganúu^{3uun} la mo 'wiin²¹² 'e 'iin² la 'iin² trompeta 'e gajin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ jna:

—Wúu² fu lo joon i'e^{3ee} 'nu jilaa²¹ 'e 'ná² lí² mi yuui¹³ jilaa²¹ 'elo.

2 Joon tsifu gasaa²¹ⁱ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jna joon gamóo^{3oo} si² fu nu¹fú² coon²¹ li silii²¹². Joon tyiin^{1mo} jaain²¹ 'in tyiin¹ li tyiin¹ tsafeei¹ li silii²¹² do. 3 Joon 'in tyiin¹ do jii¹ la jii¹ cuun²¹² sii²¹ jaspe si cuun²¹² cornalina 'ee. Joon la caain²¹ co' li silii²¹² do si² coon²¹ cuuntuu²¹ 'e jii¹ la jii¹ cuun²¹² esmeralda. 4 Joon gamáa^{3na} dyiiatyuun¹ⁱⁿ tsacøøi¹³ co' li silii²¹² do. Joon 'in tsacøøi¹³ do née¹ⁱ yu' li silii²¹² tya'a joon tyi²ⁱ 'mi² taa²¹ joon coronas lí¹ cwanáa¹ taa¹³ tyí¹ⁱ. 5 Joon li silii²¹² do 'yeei²¹ jí² cwaain'ná³ joon 'iin² líi¹ joon tyiia²¹ cwaain'ná³. Joon tyani li silii²¹² do coo^{1o} dyía¹ po³ jí². Joon 'e po³ jí² do líi¹ⁱ dyía¹ espíritus tya' Dios do. 6 Joon tyani li silii²¹² do náa^{1gon} tyiia¹ 'e li la li sí³ 'e jii¹ 'áai¹.

Joon jee²¹² li silii²¹² do la joon jon la-caain²¹ caai²¹ taain²¹² tyúuin² joo²¹ jiin¹. Joon unni² tya' 'in joo²¹ do jnee¹ li lí' tyaní¹ⁱ la joon jnee¹ⁱ unní¹ⁱ lí' caluu jon. 7 'In joo²¹ jiin¹ nifu do líi¹ⁱ la líi¹ⁱ 'yíia² león. Joon 'in li gatí² gáí¹ do líi¹ la líi¹ⁱ jaain²¹ joo'tsáa². Joon li gatí² gaai²¹ do joon tyaan¹ coon²¹ ni² la li ni² tsañuu¹. 'In gatí² tyúuin² do líi¹ⁱ la líi¹ⁱ mii²¹ 'in 'i²ⁱ yu' do. 8 Joon la jaain²¹ 'in joo²¹ jiin¹ do tsi² jnúu² cwáa^{1a}. Joon tsi² unní¹ⁱ la 'uu^{21mo} lí' caluu la joon jon lí' nu' cwáa^{1a}. Joon 'in joo²¹ jiin¹ do jo joon^{1on} faa^{21a} la 'woo¹ jmii¹. Jin²ⁱⁿ: 'In tyú^{1mo} 'ii. 'In tyú^{1mo} 'ii.

'In tyú¹mo Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ 'in lii¹ jilaa²¹ 'e iin²¹²in.
'Ii-o 'in gatéein² la mo jéei¹, la joon jon seen²¹mo nano, joon ijó¹-o tún¹.

⁹ Joon la cafu mo un'goo¹o 'in joo²¹ jiin¹ do Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo 'in tyíin¹ li sili²¹² do, gaunfee¹i joon gacwoo¹o 'maai¹³ 'ii. ¹⁰ La cafu jmoo¹o 'in joo²¹ jiin¹ lo la joon 'in dyiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹i wojní¹i tyani 'in tyíin¹ li sili²¹² do joon gaun'goo¹o 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo do. Joon gasii²¹i coronas tya'a tyani li sili²¹² do joon gajin²in:

¹¹ Ña'ñu¹'u' Dios tyii¹i, jiin¹³ 'nu-u tíi²u wa'a 'i²u'u 'e 'ya²gi,
joongi 'e un'goo¹ tsá² 'nu coon¹³ to² 'oo²¹o'o. Tsu 'nu-u gajmaa²¹a jilaa²¹ 'e sá² joon tsu 'wii¹³ gali'iin²¹²mo'o la joon galisá² 'e sá², joon sá²gi ca nano.

5

'E jí² taa¹³ sellos lí¹ cera coon¹³ Cordero do

¹ Joon gamóo³oo 'e san² 'in tyíin¹ li sili²¹² do li cwoo²¹o tsáa¹ coon²¹ jí² 'e sipéi¹ siseen¹³ dyía¹ sellos táa¹ coon¹³ cera. Joon 'e jí² do taa¹³ júu³ la ji tún² taain²¹². ² Joon gamáa¹na jaain²¹ ángel 'in 'gøøi¹³ 'áai¹. Joon 'in ángel do gaunngii¹i coon¹³ júu³ tá²:

—¿'iin 'in tíi² iná² 'e jí² lo joon ifiin¹in 'e sellos tya'a?

³ Pe jo gatsee²¹i jiin¹³ jaain²¹ 'in lí² ná² jon'gi 'in lí² jøø² 'edo. Jo gatsee²¹i fu ñu¹fú² jon'gi fu juncwii²¹ jon'gi li nu¹ 'wó². ⁴ Joon gaci¹oo 'áai¹ tsu 'wii¹³ jo gatsei² jiin¹³ jaain²¹ 'in tíi²i ná² jon'gi 'in jøø² 'e jí² do. ⁵ Joon gajin² jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do sii²¹i jna:

—Jo cii²¹gi'i, tsu no-o siin¹³ jaain²¹ jún² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ Judá, joon lawa jaain²¹ 'Yiia² León 'ii. Jún² tya' 'lii²¹² røøi¹³ David 'ii joon tsu 'wii¹³ gali¹o gatíi² ná² 'e jí² do joon lí² fiin¹in 'e dyía¹ sellos tya'a.

⁶ Joon gajøø³øø, joon gamáa¹na sin² do Jesús 'in gateein² tsá² tsaa¹ crúu¹ do 'in líi¹ la líi¹ jaain²¹ joo'saa²¹ xuui²¹² 'e jngaa¹³ tsá² tya' tsaa² tya' tsá² 'in sii²¹ coon¹³ juuñi¹, Cordero. Joon Jesús do siin¹³in

jee²¹² li sili²¹² do joon jee²¹² 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do joon jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do. Tyaan¹o lí² li sicwuu¹ mo gajngaai¹³ tsá² 'ii líi¹ lawa coon²¹ fa². Joon tsí² dyía¹ moofi³ tya'a joon sá² dyía¹ unní¹i. Joon 'e dyía¹ unní¹i do 'e lí¹ dyía¹ espíritus tya' Dios 'in gasii¹in la 'úui¹ cwoo¹³ juncwii²¹. ⁷ Joon 'in Jesús do ngóo¹ son²o 'e jí² 'e san²a 'in tyíin¹ li sili²¹² do cwoo²¹o tsáa¹. ⁸ Joon mo gason²on 'e jí² do joon 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do coon¹³ 'in dyiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹i wojní¹i tyani li sin² Jesús do. Joon jileei²¹ 'in tsacøøi¹³ do san²an jmai² coon²¹ tuntuu²¹. Joon san²an jmai² coon²¹ tsuu² pi³ li jmai² cwanáa¹ 'e taa¹³ fuusán². Joon lawa júu³ tyú² tya' tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios 'e fuusán² do. ⁹ Joon ga'øø¹ø 'in tsacøøi¹³ do coon²¹ canto 'míi² 'e jin²:

Tíi²mo'o cón²¹on 'e jí² sipéi¹ do joon 'e fiin¹u'u sellos tya'a,

tsu gajngaai¹²mo tsá² 'nu joon coon¹³ jmi¹ 'øø¹u'u galee¹u'u jna'a cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. Joon jna'oo'o líi¹na'a jún² tya' jileei²¹ nii² tsá² taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Foo¹³oo'o jilaa²¹ jmí¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

Tsá² 'in jalín² jilaa²¹ fuu²¹ pi² joongi jilaa²¹ naciones líi¹ jna'a.

¹⁰ Joon gajmée¹u'u 'e líi²na'a lawa røøi¹ joongi untsá² tya' Dios tyi'.

Joon ityu²oo'o to² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

¹¹ Joon gajøø³øø joon ganúu³uun faa²¹a ángeles fúui¹ 'in taain²¹² cu' li' li sili²¹² do joon li taain²¹² 'in joo²¹ jiin¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Fúui¹ 'áa¹mo 'in taai² do, millones coon¹³ millones. ¹² Joon faa²¹a coon¹³ júu³ tá² líi¹ jin²in:

Tíi²mo 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'in gajngaai¹³ tsá² 'e 'ii²¹i jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyiin² líi¹.

Tíi²mo 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi joongi wa' pí² tya'a.

Tíi²mo jon 'e un'goo¹o tsá² 'ii, cwo¹o tsá² 'ii jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá².

13 Joon ganúu³oo faa²¹a jileei²¹ 'in taain²¹² fu ñu²fú² coon¹³ 'in taain²¹² ni cwoo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² li' cwoo¹³ nu' coon¹³ 'in taain²¹² nu' jmi¹ñi¹³ coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² do gajin²in: Cwoli² tya' 'in tyiin¹ li silii²¹² do jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e un'goo¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá². Cwoli² jon tya' 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do jilaa²¹-a coon²¹ tøø²mo.

14 Joon 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ do gajin²in: —Amén, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² cwoli² la joon. Joon 'in dyiatyúuin² tsacøøi¹³ do gasii²¹i wojní¹i joon gaun'goo¹o 'in seen²¹ coon²¹ tøøi² do.

6

Mo gafiin¹ 'e dyia¹ sellos do

1 Joon gamóo³oo mo gafiin¹in Jesús, 'in líii¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do, gafiin¹ 'in 'e sello nifu jee²¹² dyia¹ do. Joon ganúu³uun lawa'a ga'oon¹on cwáain¹ 'ñá³ faa²¹ jaain²¹ joo²¹ jiiin¹ do joon jin²in:

—iNa¹, ñijøø²du'!

2 Joon gajøø³oo joon gamáa¹³na jaain²¹ cwa² taai²¹. Joon 'in tsá² tyiin¹ cwa² do san¹an coon²¹ arco. Joon ga'ii²¹i coon corona joon cwo'íi¹ gali¹o joon la joon ilii¹gi.

3 Joon mo gana¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do 'e sello li tí² tún² ganúu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² gáí¹:

—iNa¹, ñijøø²du'!

4 Joon gacwo'íi¹ jaain²¹gi cwa² yúuin². Joon ga'ii²¹i 'in tyiin¹ cwa² do coon²¹ ñi³ espada fee¹ joon ga'ii²¹i joon júu³ 'e jmá¹ tsá² 'eei¹ ruu²¹i joongi ca ijngai² ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹.

5 Joon mo gafiin¹in Jesús, 'in líii¹ 'in joo'saa²¹ xuui²¹² do, 'e sello li tí² 'ni¹ ganúu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² gaai²¹:

—iNa¹, ñijøø²du'!

Joon gajøø³oo joon gamáa¹³na jaain²¹gi cwa² laa²¹. Joon 'in tyiin¹ cwa² do san¹an coon²¹ cwaa¹³ 'ii²¹. 6 Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jee²¹² 'in tyúui² joo²¹ jiiin¹ do 'e jin²in:

—Coon²¹ cwaa¹³ mi³ trigo tyiin¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹² la joon jon 'ni¹ cwaa¹³ mi³ cebada tyiin¹ 'e jnaa² tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹². Pe aceite jo sá² jon'on jmi³ mi³ wuunjøø¹³ jo sá².

7 Joon mo gafiin¹ Jesús 'e sello li tí² tyán² núu³uun jin² 'in joo²¹ jiiin¹ li tí² tyúuin²:

—iNa¹, ñijøø²du'!

8 Joon gajøø³oo joon gamáa³na jaain²¹gi cwa² néei². Joon 'in tyiin¹ cwa² do sii²¹ 'Mó¹, joon caluu-u jó² jaain²¹ 'in tyu² to² li taai² 'lii²¹². Joon ga'ii²¹ 'ido 'e tyu² to² catyuui¹³ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijngaa¹³i coon¹³ 'nii²¹ joongi coon¹³ 'oo² joon coon¹³ jmoowúu¹ joongi coon¹³ joo²¹ 'lii¹³ taain²¹² juncwii²¹.

9 Mo gafiin¹ Jesús 'e sello li tí² 'ñá² gamáa¹³na nu' altar 'in almas tya' tsá² 'in najúin¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' júu³ tyá² tya' Dios Jmii²¹. Nigajngaa¹³mo tsá² 'ii 'wii¹³i jin²in 'e jai² líi²i Jesús. 10 Joon jin² 'in almas do coon¹³ júu³ tá²:

—Ña'ñu¹u', ¿liigi ijmaa²a 'ii²¹ tyii'i? Tsu jiiin¹³ cafu jo mo cuu¹³u 'e jmoo²¹o jiiin¹³ la júu³ 'ii²¹i. ¿Liigi ijmaa²a 'ii²¹ tyii'i icon¹³ tyii'i tya' 'in gajngaa¹² jna'a 'in taain²¹² juncwii²¹?

11 Joon jilee²¹mo 'ido ga'ii²¹i jmai² sñin¹³in taa²¹ joongi coon²¹ júu³ jin²in sñi²¹i 'ii:

—Jaan¹duu' cata ce tsín² júuin² jileei²¹ tsaruu²¹naa' 'in jmoo¹o to² tyu² Cristo la nigajún²naa'.

12 Joon mo gafiin¹ Jesús 'e sello do li tí² jnúu² gajøø³oo joon gajøø²¹ 'wó² líli¹. Joon ñi¹ coonti galiniuui²¹. Joon sñi²¹ do galíi¹ lawa jmi¹ coonti. 13 Joon núu¹gi gaxuu²¹i ni cwoo¹³ juncwii²¹ la xuu²¹ mi³ cwarí³ røø²¹ mo 'ii²i tyí² tá². 14 Joon juncwii²¹ gatsu²u, gali² lawa mo'jí² gapé¹mo. Joon jilaa²¹ moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹ ni jmi¹ñi¹³ galisi²mo 'aan² tya'a. 15 Joon 'in róøi¹³ coon¹³ tsatyiin² coon¹³ 'in sá² cuu² coon¹³ 'in tyu² to² 'láa² coon¹³ 'in 'oo¹o to² cáan²mo coon¹³ tsá² tañi² coon¹³ 'in jmoo¹ to³ tya' tsá² xeei²¹ ga'mee²¹mo yaai tsi too²¹ xá² joongi jee²¹²

'loo²¹² tsa¹ moo²¹. 16 Joon gajin²in sii²¹i 'e moo²¹ coon¹³ 'loo²¹² do:

—Jlii²¹² jna'a, joon 'mé¹u'u jna'a 'e jo nii¹i jna'a 'in tyín¹ li sili²¹² do. Un'øøi¹³ jna'a coon¹³ 'e wúu¹ i'e² Jesús jna'a.

17 Tsu nigacwaa²¹ 'e jmi²¹² i'e¹ Dios wúu¹ joon, ¿iin lí² taa²¹?

7

Tyíi¹³in Dios 144,000 tsá² Israel

1 Mi yuu¹³ lo gamáa¹na tyúuin² ángeles 'in téein² ji tyún² tyuui¹³ juncwii²¹. Joon 'in ángeles do jo cwó² wa'a 'í¹ tyí² la caain²¹. Jo cwó² 'í¹ tyí² jon'gi ni cwoo¹³ 'wó² jon'gi ni jmi^{ñi}¹³ jon'gi jee²¹² jiin¹³ coon²¹ 'mó². 2 Gamáa¹na jaain²¹gi ángel 'in jó² li lí¹ 'yei²¹ ñi¹ joon san¹ 'ido coon²¹ sello tya' Dios Jmii²¹ 'in jiin¹. Joon 'in ángel do gatø¹²ø 'in ángeles tyúuin² do 'in lí² jmá¹ 'nii²¹ tya' cwoo¹³ 'wó² coon¹³ jmi^{ñi}¹³. Gajin²in sii²¹i 'in ángeles tyúuin² do:

3 —Jo 'laa²¹²aa' tya' cwoo¹³ 'wó² jon'gi tya' jmi^{ñi}¹³ jon'gi tya' 'mó² ca galí² tsaa²¹a'a sello tya'tyi² tya' tsá² jmoo¹o la to² tyu² Dios Ñu¹u'.

4 Joon ganúu³uun jøøi'ti seein²¹ 'in ga'ii²¹ 'e sello do tya'tyí¹i. Joon gatí² coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunló¹ tsiigi tyán² mil tsá² la jee²¹² coon'tya. Jileei²¹ 'in tsá² do jún² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tsá² Israel. 5 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Judá ga'ii²¹i 'e sello do. Joon dyatun¹ milgi jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Rubén ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Gad ga'ii²¹i 'e sello do. 6 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Aser ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Neftalí ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Manasés ga'ii²¹i 'e sello do. 7 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Simeón ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Leví ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Isacar ga'ii²¹i 'e sello do. 8 Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Zabulón ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ José ga'ii²¹i 'e sello do. Dyatun¹ mil jún² tya' 'lii²¹² tsafeei¹ Benjamín ga'ii²¹i 'e sello do.

Gamáa¹na tsá² fúui¹ 'in tyi² 'mi² taa²¹

9 Mo ngayuui¹³ joon gamáa¹na tsá² fúui¹ líi¹ 'in téein² tyani li sili²¹² do joongi tyani Jesús. 'In tsá² fúui¹ do jalín² la 'ui juncwii²¹. Líi¹mo jilaa²¹ 'nii²¹ tsá², faa²¹o jilaa²¹ 'nii²¹ jmíi¹ 'e sá². Jalín² la caain²¹ fuu²¹. Joon 'áai¹ fúui¹ ca jo lí² un'íi²in tsá² 'ii. Joon 'in tsá² fúui¹ do tyi²i 'mi² taa²¹ joon san²an jmai² coon²¹ nii²¹² moo²¹ untyiia². 10 Joon 'in tsá² do 'oo¹o tá² líi¹ joon jin²in:

Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, 'in tyín¹ li sili²¹², coon¹³ Jesús gacwoo¹o 'e gatiin¹³na'a.

11 Joon téein² 'in ángeles la caain²¹ co' li téein² 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ li sili²¹² do. Joon 'in ángeles do gatsaa²¹a níi¹i niwó² tyani li sili²¹² do joon gaun'goo²¹o Dios Jmii²¹. 12 Joon gajin²in:

¡Amén! Cwolí² jilaa²¹ 'e 'ø¹ tsá² tya' Dios Ñu¹u'.

Cwolí² tya'a jon 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'í¹-tsi tsá².

Cwocwó² tsá² 'maa¹³i coon¹³ jilaa²¹ 'e un'goo²¹o tsá² 'ii.

Cwolí² jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² coon¹³ jilaa²¹ wa' pí² tya'a coon²¹ tøø²mo. Amén.

13 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in tsacøøi¹³ do gaunngii¹i sii²¹i jna:

—¿'lin 'in no 'in tyi² 'mi² taa²¹? ¿Xiiafu jalín²?

14 Joon gangí³in:

—Ñí²o'o, tsañuu¹.

Joon gajin²in sii²¹i jna:

—'In no 'in niganii²¹² wúu¹ 'áai¹ joon nigaruun¹un siin¹³in 'e lí² taa²¹ coon¹³ jmi¹ 'øøi² Jesús. 15 Tsu 'wii¹³ joon táan¹in tyani li sili²¹² tya' Dios Jmii²¹ joon jmoo¹o la 'woo¹ jmi¹ la to² tyu²u inuu cwo¹ tya'a. Joon 'in tyín¹in li sili²¹² do 'áai¹ un'øøi¹³ 'ii. 16 Joon jo inii²¹²gi wúu¹ wa'a tyá² un'áa¹i jon'gi unjmúui²gi. Jon'gi nii²¹²gi wúu¹ tya' 'yiia²¹ jon'gi li²gi tyi² 'yiia²¹. 17 Tsu Jesús, 'in siin¹² tuntsa' li sili²¹² do, 'in 'á¹ 'ii lawa'a joo'saa²¹ tya'a. Joon itsajée¹i li náa¹ jmi²¹ 'e cwó¹o juncwii²¹ tya' tsá². Joon Dios Jmii²¹ iuntyuu²¹ jmi²¹ 'e gatoo²¹ unní¹i.

8

Fiin¹ Jesús 'e sello li tí² dyía¹

1 Joon mo gafiin¹ Jesús 'e sello do li tí² dyía¹ ga'íi² tii² coon²¹ tsa² hora fu ñu'fú².
 2 Joon gamáa¹na 'in dyái¹ ángeles 'in téen²in tyani Dios Jmii²¹ joon ga'ii²¹i la jaain²¹ la jaain²¹ coon²¹ trompeta. 3 Joon gacwéi¹ jaain²¹gi ángel joon gajmaa¹a siin¹²in nu' altar do. San² 'ido coon²¹ ñí³ cwanáa¹ 'e taa¹³ fuu²¹² sán². Joon ga'ii²¹i fuu²¹² sán² 'láai² 'e jún² tyani Dios Jmii²¹. Joon la jee²¹² gajún² 'e fuu²¹² sán² do ni altar lí¹ cwanáa¹ 'e si² tyani li silii²¹² do gajma² 'in ángel do júu³ Dios cwáain¹ tya' 'e júu³ tyú² 'e gafaa²¹a 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios do. 4 Joon 'e júu³ tyú² do gasoo¹o caan²¹mo coon¹³ unñi² tya' fuu²¹² sán² do fu li tyiin¹ Dios Jmii²¹. 5 Joon 'in ángel do gaunrøøi¹ coon¹³ jí² coo¹ ni altar do 'e ñí³ tya' fuu²¹² sán² joon gapi² ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon gani²¹ tá², ga'oon¹on cwaainñá³, galí² jí² 'áai¹ joon gajøø²¹ 'wó² mo gatoo²¹ ñí³ do ni 'wó².

Mo ga'in² trompeta do

6 Joon 'in dyái¹ ángeles do gatyaa¹ tyú² 'e xuu¹ lúu¹ tya'a.

7 Joon 'in ángel nifu gaxuu¹ lúu¹ tya'a joon tsifu gaxuu²¹ tsí¹ coon¹³ jí² sicaai¹³ jmi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon catyuui¹³ lí¹gi cwoo¹³ juncwii²¹ gacoo²o caan²¹mo gacoo²o coon¹³ catyuui¹³ lí¹gi jilaa²¹ 'mó² la joon jon nuu²¹ røø²¹.

8 Joon 'in ángel li tí² gáí¹ gaxuu¹ lúu¹ tya'a joon gaxuu²¹ ni jmi¹ ñí¹³ lawa coon²¹ moo²¹ fee¹ 'e coo²¹ jí². Joon catyuui¹³ lí¹gi 'e jmi¹ ñí¹³ galí² jmi¹. 9 Joon catyuui¹³ lí¹gi jileei²¹ joo²¹ táai² nu' jmi¹ ñí¹³ gajúun²mo. La joon jon barco gafiin²mo.

10 Joon 'in ángel li tí² gaai²¹ gaxuu¹ lúu¹ tya'a joon jaain²¹ núu¹ feei¹ lí¹i lawa coon jí² taa²¹ gatøø²¹i fu yu' juncwii²¹. Gatøø²¹i jee²¹² catyuui¹³ lí¹gi ni jmii²¹ coon¹³ li 'yá² jmii²¹. 11 Joon 'in núu¹ do sii²¹ 'Oo²¹ Tyi¹. Joon catyuui¹³ lí¹gi jmii²¹ galityi¹. Joon fúu¹mo tsá² gajún¹ 'wii¹³ galityi¹ jmii²¹ do.

12 Joon 'in ángel li tí² tyúuin² gaxuu¹ lúu¹ tya'a joon galiniuu¹i catyuui¹³ lí¹gi ñí¹ la joon jon catyuui¹³ lí¹gi sii²¹ coon¹³ núu¹ galiniuu¹i. Joon catyuui¹³ lí¹gi jmii²¹² jo gatí² 'yiaa²¹ la joon jon li 'woo jo jná² joo²¹gi sii²¹.

13 Joon gamáa¹na jaain²¹ ángel 'in 'í¹i tuntsa¹ ñu'fú². Joon ganúu³uun jin²in:

—i'Áai¹ fúu² lí¹na 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ mi xuu¹ 'in gaai²¹ ángeles catyaa²¹² do lúu¹ tya'a!

9

1 Joon 'in ángel li tí² 'ñéi² gaxuu¹ lúu¹ tya'a. Joon gamáa¹na jaain²¹ 'in lí¹i núu¹ 'in gatøøi²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ joon ga'ii²¹i jonñí³ tya' too²¹ tyí² li sityú². 2 Joon ganá¹ 'ido 'e too²¹ tyí² li sityú² joon ga'yeei²¹ 'unñi² lawa li 'yeei²¹ 'unñi² tya' too²¹ horno fee¹. Joon galinuu²¹ ñí¹ coon¹³ tyí² 'wii¹³ 'e 'unñi² do-o. 3 Joon jee²¹² 'unñi² do ga'weei¹ sinii²¹ 'in gangi¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹. Joon ga'ii²¹i to² i'í²¹i tsá² la 'í²¹ ticún³ taain²¹² juncwii²¹. 4 Pe ga'ii²¹i to² 'e jo lí² 'láa¹a tya' nuu²¹ sá² juncwii²¹ jon'gi tya' jilaa²¹ 'e røø²¹ jon'gi 'mó² jiiin¹³ 'in tsá² 'in jo mo ga'ii²¹i 'e sello do tya' Dios Jmii²¹ tya'tyí¹i lí² jmee²¹i 'i. 5 Pe jo cwéi¹ jngaa¹³i 'in tsá² do jiiin¹³ lí¹ 'e tsá² wúu¹ la lí¹ mo 'í²¹ ticún³ tya' tsá². I'e¹ wúu¹ tsá² ce tsín¹ 'ñéi² sii²¹. 6 Joon jee²¹² 'e jmii²¹² joon ijúuin¹-tsi tsá² xiiala ijúun²in pe jo ityí²¹a. Joon xafin¹³ 'iin²¹²in júun²in pe 'in 'mó¹ tya'a intsawín²mo.

7 Joon 'in sinii²¹ do lí¹i la lí¹i cwa² 'in nigatyaa¹ tsá² tyú² tya' 'nii²¹. Joon yu' tyí¹i si² lawa coon²¹ corona lí¹ cwanáa¹. Joon ní¹i lí¹ la lí¹ ni² tsañuu¹. 8 Tyán² 'in sinii²¹ do jñutyí² tsamí² joon tsí² moojóon¹on la lí¹ moojóon¹ 'yiaa² león. 9 Tyí² cuerpo tya' sinii²¹ do ñí³ joon mo 'í¹i joon 'iin² cwáa¹a la 'iin² mo cwiin¹in cwa² fúu¹ jnuu¹ care' tsalín²in lí¹ náa¹ 'nii²¹. 10 Joon 'in sinii²¹ do tyaan¹ moocúun¹ ticún³. Lí²-i 'i¹i coon¹³ moocúun¹ do. Joon nuu¹³un to² 'ñéi² sii²¹ wa'a jmee²¹i tsá². 11 Joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² 'in sinii²¹ do, 'in ángel

tya' li sityá² tyu² to² 'ii. Joon 'in ángel do sii²¹ Abadón coon¹³ jmií¹ tsá² Israel joon coon¹³ jmií¹ griego sii²¹ Apolión. 'E 'øøi²¹-tsi tsá² Apolión do 'in 'iin² jilaa²¹ 'e sá².

12 Coon¹³ la joon gangá¹i coon²¹ fa'í³ pe tún²gi fa'í³ ijó¹.

13 Joon 'in ángel li tí² jnúui² gaxuu¹u lúu¹ tya'a. Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu ni altar lí¹ cwanáa¹ 'e tsí³ tyán² moofi³, coon²¹ la coon²¹ tyuu¹³ altar do. 'E altar do si²i tyani Dios Jmii²¹. 14 Joon 'e júu³ ganúu³uun do tya' ángel li tí² jnúui² 'in san² lúu¹ joon jin²in 'e júu³ do:

—Láa²-i 'in ángeles tyúuin² 'in táai² si'núui¹³ tyán² jmií²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates.

15 La joon galáai² 'in ángeles tyúun² do 'e tsajngaa¹³i catyuu¹³ lí¹gi tsá². Joon tya' jmií²¹² joon nigatyaa¹ 'in ángeles do tyú² tya'a 'e jngaa¹³i tsá². Joon sijáan¹an hora, jmií²¹², sii²¹, jii²¹ 'e laai²¹. 16 Joon ganúu³oo jøøi¹³ 'láa² tya'a seein²¹ 'in néei¹ cwa² joon tí² tún² cíein¹³ millones.

17 Gamáa¹na 'in cwa² do lawa'a 'e cí³oo joon 'in néei¹ cwa² do toon²¹²o ñi³ ni tsí¹ joon 'yu' 'in¹ yúun² coon¹³ røø²¹ coon¹³ náa². Joon po'tyi² cwa² do li la li po'tyi² león. Joon 'yeei²¹ jí² moo'oo²¹²o coon¹³ unñi¹ coon¹³ azufre. 18 Joon catyuu¹³ lí¹gi tsá² 'in gajúuin¹ coon¹³ 'e 'ni¹ 'ii¹³ 'e ga'yeei²¹ 'oo²¹² cwa² do. 19 'In cwa² do jmáa¹a 'ni²¹ tya' tsá² jii¹³ coon¹³ 'oo²¹²o joon coon¹³ moocúun¹un tsu moocúun¹un li la lí¹i mii²¹ tsí³ po'tyi¹i joon coon¹³ joon jmoo¹o 'ni²¹ tya' tsá².

20 Pe 'in tsá² catyáai² 'in jo mo júin¹ mo gangóo¹ wúu¹ tya' cwa² do jo gajoo²¹-tsi 'e gó² jmoo¹o. Jo gajoo²¹-tsi un'goo²¹o jileei²¹ espíritu gó² jon'gi gajoo²¹-tsi 'e jo un'goo²¹o dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² 'e lí¹ cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si ñi³ yúun² 'ee si cuun²¹² 'ee si 'mó² 'ee. Tsá²-a gajmee¹i 'i, joon jo lí² jøø² jon'gi lí² núu²un jon'gi lí² ngi¹ tíi¹i.

21 La joon jon 'in tsá² do jo gatyui²-tsi 'e jo jngaa¹³i tsá², jo gatú²u 'e jmoo¹o 'e loo¹o la joon jo gatú²u fee²¹i tsami² tya' tsá² xeei²¹. Jo gatú²u jmoo¹o 'uun²¹.

10

Gamáa¹na ángel 'in san²an coon²¹ jí² pi³

1 Joon gamáa¹na jaain²¹gi ángel 'in 'gøøi¹³ 'in gajgáa¹i fu ñu¹fú². Tyín¹³in jni¹ joon coon²¹ cuuntuu²¹ tsí³ yu¹ tyí¹i. Joon ní¹i jii¹ la jii¹ ñi¹. Joon tyúu¹u silí²-i jí². 2 Joon san²an coon²¹ jí² pi³ sinii¹³ joon gasi²i tíi² li' tsáa¹ ni jmi¹ñi¹³ joon tíi² li' tooin²¹² gasi²i cwoo¹³ tyuu²¹. 3 Joon ga'oo¹o tá² líli¹ la 'oon¹on 'yia² león. Joon mo ga'oo¹o 'in ángel do joon ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ lawa 'e gafaa²¹o. 4 Joon mo ngayuui¹³ ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ do itóon³oon ni mo'jí² júu³ tya'a pe ganúu³uun coon²¹ júu³ jó² fu nu¹fú² jin²in sii²¹i jna:

—'Ma² 'e júu³ 'uui²¹ ganuu²¹un mo ga'oon¹on cwaain'ñá³ dyía¹ naa¹³ do. Jo toon¹³on ni mo'jí².

5 Joon 'in ángel 'in gamáa¹na siin¹²in ni jmi¹ñi¹³ coon¹³ cwoo¹³ tyuu²¹ gasaa¹³a cwoo²¹o tsáa¹ fu ñu¹fú². 6 Joon ga'ée¹³mo Dios 'in seein²¹ coon²¹ tøø²mo 'in gajmaa¹a ñu¹fú² coon¹³ po³ juncwii²¹ coon¹³ jmi¹ñi¹³ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Ga'ée¹mo, gajin²in:

—Jo 'ee lí¹i²¹²gi; 7 tsu mi tí² 'ii²¹ ixuu¹u ángel do lí² dyá¹i joon itsé¹mo júu³ 'úuin² tya' Dios 'e gacwo²o Dios tsá² tya'a 'in gacwoo¹o júu³ tyú² tya'a calií.

8 Joon 'e júu³ ganúu³uun jó² fu ñu¹fú² gajin²in gasii²¹i jna tún¹:

—Cwotyán² 'e jí² san² 'in ángel siin¹²in ni jmi¹ñi¹³ coon¹³ cwoo¹³ tyuu²¹.

9 Joon gangó³oo lí¹ siin¹²in 'in ángel do joon gami³ii 'e jí² pi³ 'e san²an. Joon gacwo¹o jna. Joon jin²in sii²¹i jna:

—Jun³ 'e jí² lo, joon fíin¹³in joon ni¹³in joon iliróo² nu¹ 'óo¹³o la róo² to² pe mi tísi¹³ nu¹ tuu¹u ilityi¹.

10 Joon gacón³oon 'e jí² pi³ san²an ángel do joon gaffin³iin, ganii²¹in. Joon nu¹ 'óo³oo galiróo² la róo² to² pe mo ngayuui¹³ ganii²¹ii galityi¹i nu¹ tu³uu. 11 Tsifu gajin²in sii²¹i jna:

—'Ná¹ cwocwo²o júu³ tyú² tya' Dios cwáain¹ tya' tsá² fúui¹ la joon cwáain¹ tya' naciones xia²¹. Joon la caain²¹ lí¹ faa²¹ tsá²

jmí¹ xiia²¹ joon tyani róø¹³ 'ná² cwo²¹o júu³ tya' Dios.

11

Gamóo³oo 'ee ilí² tya' gáí¹ tsá² 'in cwo¹o júu³ tya' Dios

¹ Joon gacwo¹o jna ca'no' tó² 'e tya¹ tsá² 'ii²¹ joon jin²in sñ²¹i jna:

—Ráan²u, tya¹ 'ii²¹ tya' in^{uu} cwo¹ fee¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ ni altar. Un'í²in jñi¹ti taai² un'goo²¹o Dios in^{uu} cwo¹ do. ² Pe jo tya¹ 'ii²¹ 'in'yíia² cwo¹ tsu tya' tsá² seein²¹ li wíin² 'in jo líi¹ tsá² Israel. Joon 'in tsá² seein²¹ wíin² do il'áa¹ tya' 'e fuu²¹ li cwai³ lo ce tsín¹ tunláí¹ sñ²¹ tsi gáí¹. ³ Jna-a isíi³na gáí¹ tsá² tyiia 'in faa²¹a cwáain¹ tyiia ce tsín¹ 'ni¹ jñi²¹ tsi ca'no'. Joon 'in tsá² gáí¹ do ityi²i 'mi² lí¹ tyiia²¹².

⁴ Joon 'in gáí¹ tsá² tyiia do líi¹ tún² 'mó² olivo joongi líi¹ tún² ñi³ taa¹³ cera 'e táan² tyani Dios Jmii²¹ 'in tyu² to² juncwii²¹. ⁵ Joon wa 'iin²¹²in tsá² 'lá¹ tya' 'in gáí¹ tsá² do i'yei² jí² moo'oo²¹²o, joon injúun¹in coonti jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Joon coon¹³ la joon ijúun¹in jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'lá¹ tya'a. ⁶ Joon 'in tsá² gáí¹ do lí²-i tyu²u to² wa'a jo jó² jmí¹ la 'ñ²¹² ifaa²¹a cwáain¹ tya' Dios la joon lí²-i tyu²u to² lijmi¹ jmñ²¹. Joon doñi¹ee 'ii²¹ 'iin²¹²in lí²-i 'e¹e tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'láai² 'ii¹³ jmoowúu¹. ⁷ Pe mo gatsín¹ cwo¹o 'in gáí¹ tsá² do júu³ tya' Dios 'in joo²¹ 'líi³ 'in gacwo¹ 'ii¹ li sityú² do itéen¹in coon¹³ 'in gáí¹ do joon ilii¹ 'ido ijngaa¹³mo 'in 'líi³ 'in tsá² gáí¹ do. ⁸ Joon 'in gáí¹ 'líi²¹² do ityiia²¹ jee²¹² 'nú¹ fuu²¹ fee²¹ li gateen¹in Ña'ñu¹u' Jesús tsaa¹ crúu¹³ tya'a. Mo líi¹³ unsii²¹ tsá² 'e fuu²¹ do Sodoma si Egipto 'ee mo 'iin²¹²in jmaa¹a júu³ 'e gó² gajmaa¹a 'in tsá² néei¹ do tya' Jesús. ⁹ Joon jee²¹² 'ni¹ jmñ²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ 'in tsá² seein²¹ la caain²¹ juncwii²¹, 'in faa²¹a jilaa²¹ nii² jmí¹, 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ nii² tsá² ijøø² 'in gáí¹ 'líi²¹² do tsu jo cwo¹i wa'a tsa'ái¹³ tsá² 'ii. ¹⁰ Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ ijmaa¹a jløø¹³ 'e gajúin¹ 'in tsá² gáí¹ do 'in cwo¹o júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹. Jløø¹³mo 'áai¹ ca gacwo¹o ruu²¹ 'e

'yaa¹-tsi la jaain²¹ la jaain²¹. Tsu 'in gáí¹ tsá² do gauntyíi²in tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ júu³ tyú² gacwo¹o. ¹¹ Pe mo gatsín¹ 'ni¹ jmñ²¹² tsi catyaa¹ ñi¹ gaunjiin²¹in Dios tún¹ 'in tsá² gáí¹ nijúin¹ do joon jmaa¹a teen¹in. Joon gafoo¹³mo jileei²¹ 'in gango¹. ¹² Joon tsifu ganúu²un 'in tsá² gáí¹ do coon²¹ júu³ tá² jó² fu ñu¹fu² 'e jin²in:

—Ñilín²naa' fu yu¹ lo.

Joon gasóo²o jee²¹² coon²¹ jní¹ fu yu¹ ñu¹fu² la nii²¹²i 'in 'eei¹ 'ii. ¹³ Tsifu joon gajøø²¹gon 'wó² lí¹ joon catyuui¹³ jee²¹² dyá² tsa² 'e fuu²¹ do ga'in² joon dyá¹ mil tsá² gajúin¹ mo gajøø²¹ 'wó² do. Joon 'in tsá² catyaa¹ do 'in gasáai¹ 'e fuu²¹ do gafoo¹³mo joongi gaun'goo²¹o Dios Jmii²¹ 'in tyíin¹ ñu¹fu².

¹⁴ Coon¹³ la joon gangíi¹ fa'í³ li tí² tún² pe jo la 'ñ²¹² jó¹ fa'í³ li tí² 'ni¹.

Xuu¹u ángel lúu¹ tya'a li tí² dyá¹-i

¹⁵ Joon gaxuu¹u 'in ángel li tí² dyáí¹ lúu¹ tya'a. Joon gafaa²¹a júu³ tá² jó² fu ñu¹fu² 'e jin²in:

Jilaa²¹ to² sá² juncwii²¹ galí²-i ilí² tya' Ña'ñu¹u' Dios coon¹³ 'in gasii¹in Dios 'in gajmaa¹a tiin¹³ tsá² 'in sii²¹ Cristo;

joon 'ii 'in tyu²u to² coon²¹ tøø²mo.

¹⁶ Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ 'in néei¹ li silii²¹² tya'a tyani Dios Jmii²¹ gajmaa¹a 'in tuu²¹i jun²un ni 'wó² 'e un'goo²¹o Dios Jmii²¹. ¹⁷ Joon gajin²in:

Cwóo¹³o'o 'nu 'má¹u'u, Ña'ñu¹u' Dios tyii'i, 'in lí² jmá¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in.

Seen²¹mo'o ca la mo jée¹, joon seen²¹mo'o la no, joon iñi¹³i.

Cwóo¹³o'o 'má¹u'u tsu niga'ú²u to² fee¹ tyi'i. Joon 'láa² 'wii²¹² tyu²u to².

¹⁸ Tsá² taain²¹² juncwii²¹ nigajmaa¹a 'nii²¹-tsi tyi'i

pe la no gatí² 'ii²¹ 'e jo ta²gí¹ 'e la jmoo¹o tsá².

Nigatí² 'ii²¹ ijmaa²a 'ii²¹ tya' 'e gó² 'e nigajmaa¹a 'in nigajúin¹.

Joon icwo²o tsá² tyi'i 'in gafaa²¹a cwáain¹ tyi'i 'e tí²i.

Joon jileei²¹ 'in tsaá¹-tsi 'nə, jileei²¹ 'in un'goo²¹ 'nə i'ii²¹; 'e tšii² la tsá² feei¹ tiin¹³ la tsá² 'wéi¹.

Joon i'ín¹u'u 'in 'láa¹ juncwii²¹.

19 Joon ganó¹ cwo¹ fee¹ tya' Dios Jmii²¹ 'e si' ñə'fú². Joon gamóo³oo cwóo¹ taa¹³ júu³ ga'ñ¹ Dios coon¹³ tsá² tya'a tsi in^{uu} cwo¹ do. Joon galí² jí² cwaain'ñá³, gani²¹, gatyia²¹ cwaain'ñá³, joon gajø²¹ 'wó² joon gaxuu²¹ tsí¹ lili¹.

12

In tsamí² coon¹³ 'in mii²¹ 'lii³

1 Joon galí² coon²¹ li² 'e fee¹ 'áai¹ fu yə' ñə'fú²: lawa jaain²¹ tsamí² tyi²; 'mi² 'e li la líi¹ ñi¹ joon 'wii²¹² tšii¹; 'ii¹ sii²¹. Joon 'ú² tyí¹ si² coon²¹ corona taain²¹² dyatu-uin¹ núu¹. 2 Joon 'in tsamí² do tyéen¹ in yuu²¹. Joon 'oo¹o coon¹³ wúu¹ 'e nii²¹; mo galiseein²¹ yuu²¹ do. 3 Joon coon²¹ gi li² galí² tún² fu yə' ñə'fú²: lawa jaain²¹ mii²¹ 'lii³ yúuin² 'in sá² dyá¹ po'tyi². Joon tsí³ dyá² moofi³ joon jmai² coon²¹ corona taa¹³ tyí¹. 4 Joon gaunraan¹³ in catyuui¹³ líi¹ gi núu¹ si'ii¹³ ñə'fú² coon¹³ moocúun¹ un joon gadyee¹³; fu ni cwo¹³ juncwii²¹. Joon 'in mii²¹ 'lii³ do gajaan¹ an tyani 'in tsamí² 'in ti lí² liseein²¹ yuu²¹ tya'a icuu²¹; tsifu mi liseein²¹ yuu²¹ tya' 'ido. 5 Joon galiseein²¹ jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya' 'in tsamí² do. Joon 'in xuui²¹² do ity^u 'u to² 'ii jilaa²¹ naciones sá² juncwii²¹ coon¹³ coon²¹ 'ii¹³ 'e lí¹ ñi³. Joon tsifu-u gasaa²¹; Dios yuu²¹ tya' tsamí² do fu li tyín¹ in li silii²¹² do. 6 Joon 'in tsamí² do gacwiin¹o fu coon²¹ li jo 'in tsá² taain²¹². Do-o nigatya¹ Dios tyú² tya'a ilicwo¹ 'ido 'e dø¹ ce tsín¹ 'ni¹ jiiin²¹ tsi ca'no'.

7 Mo ngayuui¹³ joon ganá¹ 'nii²¹ fu ñə'fú². Joon 'in ángel 'in tyiin² gi sii Miguel coon¹³ ángeles tya'a catyáai² gatéen¹ in coon¹³ 'in mii²¹ 'lii³. Joon 'in mii²¹ 'lii³ do coon¹³ 'ii¹³ tya'a gatéen¹ in coon¹³ 'in ángeles tyú¹ 8 pe jo galí² 'in 'lii³. Joon jo lisá² 'áan³ tya'a fu ñə'fú². 9 Joon coon¹³ la joon ga'wóo² 'in mii²¹ 'lii³ do fu ñə'fú². 'In mii²¹ 'lii³ do sii²¹o jon 'in 'lii³; sii²¹o jon

Satanás. Ca la mo 'wiin²¹² gacón² 'in mii²¹ 'lii³ do tsá² taain²¹² juncwii²¹ tóo². Joon gapí² in Dios 'in mii²¹ 'lii³ do ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'ii¹³ tya'a.

10 Joon ganúu³ uun coon júu³ tá² jó² fu ñə'fú² 'e jin² in:

—Nigatí² 'ii²¹ ijmá² Dios tiin¹³ tsá². Ti li liñii¹ tsá² Dios 'in fee¹ mo 'ii. Ity^u Dios tyi' to². Gatí² 'ii²¹ i'ii²¹ Cristo to² tya'a. Tsə Dios gatyii¹ fu ñə'fú² 'in niga'nii¹ la 'woo¹ jmii¹ tyani Dios 'in jai² líi² Cristo. 11 Joon galí² 'ido coon¹³ jmi¹ gatún³ un tya' Jesús 'in líi¹ Cordero tya'a. Galí²o joon 'wii¹³ júu³ tya'a 'e nigajin² in xiiala gajmaa¹ a Jesús tiin¹³ tsá². Joon jo 'goo²¹o wa'a júuin² 'wii¹³ júu³ tyá² tya'a. 12 'Wii¹³ joon jmaa²aa' jløø¹³naa' jileei²¹ 'naa' 'in néei¹ ñə'fú². Pe fúu² 'naa' 'in taain²¹² ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ 'in taain²¹² nə' jmi'ñi¹³ tsə 'in 'lii³ gajgaai¹ jee²¹² 'naa' joon tyí² in 'áai¹ tsə ñi¹o 'e jo wóo² lí² jmáa¹ a 'e 'iin²¹² in jmáa¹ a.

13 Joon mo galili² 'in mii²¹ 'lii³ do 'e nigapí² in Dios 'ii fu juncwii²¹ joon nga'øø¹³ mo 'in tsamí² do 'in galiseein²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a. 14 Pe Dios gacwoo¹o ga'yá³ cwáa¹ mii²¹ feei¹ tya' 'in tsamí² do joon ili'ii¹ fu li jo 'iin tsá² seen²¹ li sá² 'áan³ tya'a. Lí² cwó² Dios 'ni¹ jiiin²¹ tsi ca'no' 'e dø¹ 'in tsamí² do. Do-o táain² wíin² li jo ngí¹ 'in mii²¹ 'lii³ do. 15 Joon 'in mii²¹ 'lii³ do gaxuu¹u gajmaa¹ a lawa coon²¹ jmii²¹ fee¹ 'yeei²¹ 'oo²¹²o wa ilicaain²¹ 'in tsamí² do coon¹³ jmii²¹ 'yeei²¹ 'oo²¹²o. 16 Pe ni cwo¹³ 'wó² gauncoon¹³o 'in tsamí² do joon ga'gii²¹ ni 'wó² do joon do-o gayuu²¹ jmii²¹ 'e gaxuu¹u 'in mii²¹ 'lii³ do. 17 Mo galí² la joon, joon 'in mii²¹ do líi¹ gi tyí² in tya' 'in tsamí² do joon gangóo¹ ngatíin¹ in coon¹³ 'in jún² tya' 'in tsamí² do 'in catyáai² gi. Joon 'in jún² tya' 'in tsamí² do líi¹ i tsá² jmoo¹o la to² tyə² Dios, 'in jmoo¹o júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Jesucristo 'wii²¹² tya'a.

13

Máa¹na gáí¹ joo²¹ 'lhi³

1 Joon gajmáa³aa siin¹³na ni tsáa² tí² jmi'ñi¹³ joon gamáa¹na jaain²¹ joo²¹ 'lhi³ 'in ga'yeei²¹ jmi'ñi¹³ do. Joon 'in joo²¹ 'lhi³ do tí² dyá¹ mootyi² joon tsí² dyá² moofi³. Taa¹³ jmai² coon²¹ corona la coon²¹ moofi³. Joon la coon²¹ mootyi² do toon²¹² coon²¹ e gó² faa²¹ tya' Dios. 2 Joon lí¹i la lí¹ 'yia² tí³ 'in joo²¹ 'lhi³ do joon lí¹i la lí¹ tí² oso. Joon 'oo²¹²o lí¹ la lí¹ 'oo²¹² 'yia² león. Joon 'in mii²¹ 'lhi³ do gacwo¹ 'ido wa'a pí² tya'a coon¹³ 'áan³ tya'a. Gacwo² 'ido jon to² fee¹. 3 Joon coon²¹ mootyi² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do sicwuu²¹ ca la lí¹ ijúun²in. Pe 'e mootyi² do lí¹ sicwuu²¹ do ga'loo¹o. Joon ganga'goo²¹-tsi jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. 4 Joon gaun'goo²¹o tsá² 'in mii²¹ 'lhi³ do tsu² 'ii-o gacwo¹o 'in joo²¹ 'lhi³ do to² 'e 'oo¹o. Un'goo²¹ tsá² jon 'in joo²¹ 'lhi³ do jin²in:

—Jo 'in seein²¹ la lí¹i 'in joo²¹ 'lhi³ no. Joon, ¿iin lí² tín² coon¹³ 'ii?

5 Joon ga'yeei²¹ 'oo²¹²o júu³ jloo³ joongi júu³ gó² tya' Dios. Joon ga'ii²¹ to² tya'a ca tsín¹ 'ni¹ jii²¹ tsi ca'no'. 6 Joon 'in joo²¹ 'lhi³ do gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Dios joongi faa²¹a 'laa²¹ tya' 'e sii²¹ Dios. Faa²¹a 'laa²¹ jon tya' lí¹ tyín¹ Dios coon¹³ jileei²¹ 'in taain²¹² nu'fú². 7 Joon gacwóo¹i 'e jmá¹ 'nii²¹ tya' 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios ca gali²o. Ga'ii²¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do 'e lí² tyu² to² jilaa²¹ nii² tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in faa²¹a jmí¹ xiia' fu la 'úi³ juncwii²¹. 8 Joon jileei²¹ tsá² 'in jo taain²¹² ni jí² tya' Jesús 'ii 'in gaun'goo²¹o 'in joo²¹ 'lhi³ do; ca la mo 'wiin²¹² garóon¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do ni jí² do lí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon lí¹i 'in Jesús do Cordero 'in najúin¹.

9 Joon wana tsí³ tsá² loocwóo¹o, cwonuu¹un. 10 Wana 'in tsá² tsajéi¹ tsá² 'nañi³, 'nañi³-i jon itsajéi¹ tsá² 'ii. La joon jon wana jngaai¹³ tsá² tsá² coon¹³ ñijlí²-i, coon¹³ ñijlí²-i joon ijngai² tsá² 'ii. Tsa² 'wii¹³ joon 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios 'ná² taain²¹² tá²-tsi joon jai² lí²i.

11 Mo ngayuui¹³ joon gamáa¹na jaain²¹gi joo²¹ 'lhi³ 'in ga'yeei²¹ ni 'wó². Tsí³ tún² moofi³ la tsí³ moofi³ joo'saa²¹ xuui²¹². Pe faa²¹a 'ido la faa²¹ 'in mii²¹ 'lhi³ do, 12 'Oo²¹²o jilaa²¹ to² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ nifu. Joon 'in joo²¹ 'lhi³ lí² tí² gáí¹ gajmaa¹a gaun'goo²¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in joo²¹ 'lhi³ nifu 'in ga'loo¹ coon²¹ mootyi¹i lí¹ sicwuu²¹ la lí¹ ijúun²in. 13 Joon 'in joo²¹ 'lhi³ lí² tí² gáí¹ do gajmaa¹a lí² fee¹ 'áai¹. Ca gajmaa¹a jalí² jí² yu² juncwii²¹ joon gaxuu²¹ fu ni 'wó² la jø² tsá² gajmaa¹a 'in joo²¹ 'lhi³ do. 14 Joon coon¹³ lí² 'e gajmaa¹a 'in joo²¹ 'lhi³ lí² tí² gáí¹ do tyani 'in joo²¹ 'lhi³ nifu gacón²on tsá² taain²¹² juncwii²¹ too². Joon 'in joo²¹ 'lhi³ lí² tí² gáí¹ do gatyu² to² tsá² wa'a jméi² 'ido jaain²¹ 'in lí¹i la lí¹ 'in joo²¹ 'lhi³ sicwuu²¹ coon¹³ ñi³ pe jii²¹o. 15 Joon 'in joo²¹ 'lhi³ lí² tí² gáí¹ do gajmaa¹a jii²¹ 'in gajmee¹in tsá² 'in lí¹i la lí¹ 'in joo²¹ 'lhi³ nifu. Galáa² 'wii²¹² gafaa²¹a 'in joo²¹ 'lhi³ gajmee¹in tsá². Joon gajngaa¹³i jileei²¹ 'in jo gaun'goo²¹o 'ii. 16 Joon gatyu² to² 'e lín²in tsá² lí² cwo²¹o tsáa¹ si tya'tyi² 'ee. Jilee²¹mo xufin¹³ tsá² 'wéi¹ si tsá² tyiin² 'ee, si tsá² sá² cuu² si tsá² tañi² 'ee, si tsá² jmoo¹o to² 'ña'a si tsá² jmoo¹o to² tya' tsá² xeei²¹ 'ná² lín²in 'e lí² do. 17 Tsa² wana jo tyaan¹ tsá² 'e lí² do si nombre tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do jo lí² ló³ tsá² 'ee 'nii¹in joon jo lí² 'nii¹in tsá² 'e 'nii¹i. 18 'E lí² do lí¹ la lí¹ coon²¹ número. Jon wana jmi¹-tsi tsá² lí²-i un'í² tsá² 'e número tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do tsu² número tya' tsañuu¹ do. 'E número do tí² seisciento sesenta y seis.

14*Núu³uun 'øø¹ø 'in 144,000 tsá²*

1 Mo ngayuui¹³ joon gajøø³øø joon gamáa¹na Jesús, 'in lí¹i Cordero, siin¹³in ni moo²¹ sii²¹ Sión. Joon téin² coon¹³on coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyán² mil tsá². Joon 'in tsá² tyaan¹an tya'tyi¹i 'e sii²¹ Cordero coon¹³ 'e sii²¹ Jmii²¹. 2 Joon ganúu³uun 'e 'iin² 'e jó² fu ñu'fú², 'iin² la 'iin² lí¹ 'yu² jmi²¹ 'láai¹ lí¹. 'iin² lawa mo 'oon¹on cwaain¹ñá³ tá² lí¹. Fúu¹³ mo tí¹ téin² poo²¹o tuntuu²¹ tya'a. 3 Joon 'øø¹ø coon²¹

canto 'múui² tyani li silii²¹² li tyiin¹ Dios joongi tyani 'in tyúuin² joo²¹ jiiin¹ coon¹³ 'in tsacøøi¹³ do. Joon jiiin¹³ jaain²¹ jo lí² litíi² 'e canto do jiiin¹³ 'in coon²¹ cíein¹³ mil tsi tunlo¹ tyán² mil tsá² do lí² litíi² 'e canto do. 'In tsá² do 'in nigajmaa¹ a Dios tiin¹³ in jee²¹² tsá² taain²¹² juncwii²¹. 4 'Ido 'in jo 'ee niga'láa¹ coon¹³ tsamí². Jmai² 'in tyún¹ mo 'ii, joon ngí¹ o coon¹³ Jesús doñixia¹ fu tsalín² mo. Gauntiin¹³ Jesús 'ii jee²¹² tsá² 'e lín² in lawa coon²¹ fa¹ tya' Dios Jmii²¹ nifu joongi tya' 'in Cordero do. 5 Jiiin¹³ coon²¹ júu³ tajuu²¹ jo gasíi¹ 'ido. Joon jiiin¹³ coon²¹ tsaa² jo røøi²¹ tyani Dios.

Júu³ ga'íi¹; gaai²¹ ángeles

6 Joon gamáa¹ na jaain²¹ gi ángel 'in ga'øøi² tuntsa¹ ñu'fú². Joon 'in ángel do tyaan¹ an júu³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø² mo tya' xiiala tiin¹³ tsá² juncwii²¹. Jajmaa¹³ a tsá² júu³ jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹; jilaa²¹ nii² tsá² 'in faa²¹ a jilaa²¹ nii² jmí¹, 'in néei¹ la coon²¹ fuu²¹. 7 Joon jin² 'in ángel do coon¹³ coon²¹ júu³ tá²:

—Cwo'gøø²¹ moo' Dios. Jøø² oo' 'in feei¹ 'áa¹ mo 'i-i joon nigatí² 'ii²¹ ijmáa¹ a 'ii²¹ tya' tsá². Cwoun'goo² oo' 'in nigajmaa¹ a ñu'fú² coon¹³ ni cwo¹³ juncwii²¹ coon¹³ jmi'ñi¹³ coon¹³ li 'yá² jmi²¹.

8 Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a 'in ángel do jaain²¹ gi ángel gafaa²¹ a jin² in:

—Jøø² øø', tyaan² aan' cwáain¹. 'In tsá² néei¹ Babilonia, 'e fuu²¹ fee¹ lí¹, niga'aa¹ a fa'íi²¹ 'áai¹ tsu niga'e² e tsá² néei¹ la caain²¹ fuu²¹ 'e ungo²¹ o dioses 'in jo la jai².

9-10 Joon jaain²¹ gi ángel gacwéi¹ joon gatí² gaai²¹. Joon gafaa²¹ a coon¹³ júu³ tá² jin² in:

—Jileei²¹ 'in un'goo²¹ o 'in joo²¹ 'líi³ do i'e² e Dios Jmii²¹ 'ii wúu¹ 'áai¹. La joon jon inii²¹ wúu¹ jileei²¹ 'in un'goo²¹ o 'in gajmeei¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'líi³ do si lín² in 'e lí² do tya'tyi² si cwo²¹ 'ee. Joon mi tí² joon jo feei¹ gi tsi Dios coon¹³ 'in tsá² do, jmai² 'e 'nii²¹ tsi. Joon inii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ jí² coon¹³ azufre. Tyani ángeles tya' Dios joongi tyani Jesús, 'in sii²¹ o jon Cordero, inii²¹ 'ido wúu¹. 11 Joon 'e

wúu¹ inii²¹ do 'e lí la lí coon²¹ unñi² 'e soo¹ o coon²¹ tøø² mo. Jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo²¹ tya'a 'in gaun'goo²¹ o 'in joo²¹ 'líi³ do si gaun'goo²¹ o 'in gajmeei¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'líi³ do 'ee. La 'woo¹ jmi¹ jo sá² wa'a 'ii²¹ 'woo²¹ o tya'a 'in líi¹ lí² tya' 'in joo²¹ 'líi³ do. 12 Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹ a jmáa¹ a taa²¹ a jileei²¹ 'in tsaa² tsi Dios Jmii²¹, jileei²¹ 'in jmoo¹ o la to² tyu² Dios joon ja'mo líi² Jesús.

13 Joon ganúu³ uun coon²¹ júu³ jó² fu ñu'fú² 'e jin² in sii²¹ i jna:

—Taan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo: “Jløø¹³ mo jileei²¹ 'in jai² líi² Ña'ñu¹ u' Jesús mi júun² in. Jløø¹³ mo nano la joon lí ngóo¹ gi.” “Jo¹ o”, jin² in 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsu i'ii²¹ 'woo²¹ o tsá² to² tya'a joon jilaa²¹ to² tya'a 'e gajmaa¹ a jo 'ín² tsi Dios.

Mo gacóon¹ ángeles 'e garoo²¹ fu juncwii²¹

14 Joon gajøø³ øø joon gamóo³ oo coon²¹ jní¹ taa²¹ joon ni jní¹ do tyiin¹ jaain²¹ 'in líi¹ la líi¹ jóon¹ tsañu¹. 'Yu goon corona tyíi¹ joon san² an coon²¹ ñijlí² i tuu²¹ 'e 'má¹. 15 Joon gacwo'íi¹ jaain²¹ gi ángel inuu cwo¹ fee¹ si² ñu'fú² do, joon 'in ángel do gajin² in coon¹³ júu³ tá² sii²¹ i 'in ángel tyiin¹ ni jní¹ do:

—Tyiin¹³ ñijlí² i tuu²¹ tyi¹ i joon cóon¹³ on 'e garoo²¹ tyi¹ i tsu gatí² 'ii²¹ 'e galityú² u 'e garoo²¹ juncwii²¹.

16 Joon 'in tyiin¹ ni jní¹ do 'e gatyiin²¹ in ñijlí² i tuu²¹ tya'a juncwii²¹ joon gacóon¹ on 'e garoo²¹ juncwii²¹.

17 Joon jaain²¹ gi ángel gacwo'íi¹ 'e cwo¹ si² ñu'fú² do. Saan²¹ an jon coon²¹ ñijlí² i tuu²¹ 'e 'má¹. 18 Joon gacwo'íi¹ jaain²¹ gi ángel ni altar 'in tyu² to² jí². Joon gafaa²¹ a coon¹³ júu³ tá² gasíi²¹ i 'in ángel do 'in saan²¹ an ñijlí² i tuu²¹ 'e 'má¹ jin² in:

—Tyiin¹³ ñijlí² i tuu²¹ tyi¹ i 'e 'má¹. Tyiin²¹ an 'e cwaain²¹ mi³ wuunjøø¹³ 'e garoo²¹ tyi¹ i 'e sá² juncwii²¹ tsu gafuu² u.

19 Joon 'in ángel do gatyiin²¹ in ñijlí² i tuu²¹ tya'a fu juncwii²¹. Joon gacóon²¹ o mi³ wuunjøø¹³ 'e sá² juncwii²¹ joon gato² o tsi coon²¹ liníu¹. 'E 'øøi²¹ tsi tsá² i'e² e Dios

tsá² wúu¹ 'áai¹. 20 Joon ganíui¹ 'e mi³ do li' co' fuu²¹ do. Joon lawa jmi¹ gatoon²¹ li ganíui² 'e mi³ do. Joon galí² jmi¹ do lawa'a li ngóo¹ jmi²¹ ti² cwó² 'ni¹ cíein¹³ kilómetros gangóo¹ jmi¹ do li náa¹ fuu²¹ do. Joon 'o² 'e jmi¹ do jiiin¹³ la ñí² 'í¹ 'oo²¹² cwa² mo 'y^u freno 'oo²¹²o.

15

Lawa dyái¹ ángeles 'in tyán¹ fa'í³ li gatséi¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹

1 Joon gamóo³oo coongi li² fee¹ fu ñ^u fú². 'Áai¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² 'wii¹³ 'e li² do. Gamáa³na dyái¹ ángeles 'in tyán¹ fa'í³ li gatséi¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon coon¹³ 'e dyáa¹ fa'í³ do gajeen²¹mo 'nii²¹-tsi Dios.

2 Joon gamóo³oo lawa coon²¹ jmi¹ ñi³ la li sí³ sicaai¹³ jí². Joon téein² ni jmi¹ ñi³ do 'in jo gali¹ 'i 'in joo²¹ 'lhi³ do tya'a. Jo gaun'goo²¹o 'in tsá² téein² do 'in nigajmeei¹ tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do jon'gi ga'ii²¹ li² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do. Joon 'in tsá² do téein² ni jmi¹ ñi³ do san²an tuntuu²¹ 'e gacwo¹² Dios 'ii. 3 Joon ga'øø¹ø 'in tsá² do coon²¹ canto tya' 'lhi²¹² Moisés 'in gajmaa¹a la to² ty^u² Dios joongi ga'øø¹ø canto tya' Jesús, 'in líi¹ Cordero, 'e jin²in:

Fee¹ joon 'ya²gi jilaa²¹ 'e gajmaa²a,

Ña'ñu¹u' Dios.

Jiin¹³ 'nu-u lí² jmaa²a jilaa²¹ 'e 'iin²¹²u'un.

Coon²¹ tsáa¹ joongi 'e la jai² 'e fu¹ tyi'i.

Røø¹³ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'nu.

4 Jiin¹³ jaain²¹ jo seein²¹ wa'a jo 'gii²¹i 'nu,

Ña'ñu²u',

jilee²¹mo iunfee¹i 'nu.

Jiin¹³ 'nu-u 'in tyú¹mo.

Joon jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ jalíin² un'goo²¹o 'nu.

Nigacón²o cwáain¹ 'e røø²¹ jilaa²¹ 'e jmoo²o.

5 Mo ngayuui¹³ joon gajøø³øø joon gamóo³oo ganó² 'e cwo¹ si² ñ^u fú² li sí¹mó² 'e cuun²¹² toon²¹² ley do. 6 Joon ga'wooi²¹ dyái¹ ángeles 'e cwo¹ do. Joon 'in dyái¹ ángeles do tyaan¹an dyáa¹ nii² fa'í³. Joon tyi²i 'in ángeles do siin¹³in taa²¹ jii¹ lí¹ 'mi² sii²¹ lino. Joon sí¹ñ^uu¹ nitsi¹ 'e lí¹ jmai²

cwanáa¹. 7 Joon jaain²¹ jee²¹² 'in joo²¹ jiiin¹ do gacwo¹o jmai² coon²¹ 'ú¹ pi³ lí¹ cwanáa¹ 'in ángeles dyái¹ do. Joon røøi²¹ tya' jilaa²¹ wúu¹ i'e²e Dios tsá² 'e 'ú¹ pi³ do. Joon Dios do seein²¹ coon²¹ tøø²mo. 8 Joon 'e cwo¹ do garøi¹ coon¹³ 'e 'ya²gi la joon coon¹³ to² 'e 'oo¹o Dios. Lawa unñi² 'e garøi¹ 'e cwo¹ do. Joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² tsataai² in^uu cwo¹ do ca mo gatséi¹ 'e dyáa¹ fa'í³ tyaan¹an 'in dyái¹ ángeles do.

16

Lawa 'ú¹ pi³ tyaan¹an fa'í³

1 Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ tá² jó² fu in^uu cwo¹ joon gajin²in sii²¹i 'in dyái¹ ángeles do:

—Cwolíin²naa', cwo'íi¹naa' 'e fa'í³ tya' Dios 'e taa¹³ 'ú¹ pi³ tyii' ni cwo¹³ juncwii²¹.

2 Joon 'in ángel nifu nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni cwo¹³ juncwii²¹ joon ga'yée²i juu²¹ 'lhi³ tya' jilee²¹ 'in niga'ii²¹i li² tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do si' 'in nigaun'goo²¹o 'ee 'in gajmee¹i tsá² 'in líi¹i la líi¹ 'in joo²¹ 'lhi³ do.

3 Joon 'in ángel li tí² gáí¹ nga'íi¹in 'ú³ pi³ tya'a ni jmi¹ ñi³ joon jmi¹ ñi³ galí¹ la li jmi¹ tya' 'lhi²¹². Joon gajún¹mo jilee²¹ joo²¹ táai² jmi¹ ñi³.

4 Joon 'in ángel li tí² gaai²¹ nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni jmi²¹ coon¹³ ni li 'yá² jmi²¹ joon galí¹ jmi¹. 5 Joon ganúu³uun 'in ángel tya' jmi²¹ do jin²in:

—Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²a, Ña'ñu¹u' Dios, 'in tyú¹i. Seen²¹mo'o la mojeei¹, joon seen²¹mo'o la no. Røø²¹ 'ii²¹ gajmaa²a tya' tsá² 6 tsu 'in tsá² do nigat^uun¹an jmi¹ 'øøi² 'in jai² líi² 'nu, 'in gafaa²¹a 'wii²¹² tyi'i, tsu gatyu²¹u to² 'e 'uun²¹ 'in tsá² do jmi¹ jiin¹³ la gatíi².

7 Ganúu³oo jon júu³ jó² fu ni altar do 'e gajin²in:

—'E ja¹mo nigajmaa²a 'ii²¹ røø²¹ joongi coon²¹ tsáa¹, Ña'ñu¹u' Dios. Jiin¹³ 'nu-u lí² jmaa²a ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²u'un.

8 Joon 'in ángel li tí² tyúuin² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a li 'íi¹in ñi¹. Joon gacwo¹o ñi¹ do il² júun¹in tsá² coon¹³ jí² tya'a. 9 Joon gacáa²mo tsá² coon¹³ jí² do. Pe 'in tsá² do

jo gajoo²¹-tsi wa'a gatsaa¹-tsi Dios 'in tyu² to² fa'i³ do. Xu li' joon gafaa²¹gi 'laa²¹ tya' Dios.

10 Joon 'in ángel li tí² ñéei² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a li tyín¹in 'in tyu² to² 'in joo²¹ 'lhi³ do joon li tyu² 'ido to² galinuu²¹. Joon 'in tsá² taai²¹² do gacuu²¹u nisii¹²i coon¹³ wúu¹ 'e ní² do. 11 Pe coon¹³ 'elo jo gajoo²¹-tsi 'e unsii²i 'e jmoo¹o 'e gó² tya'a, xujoon faa²¹gi 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹ tyín¹ ñu² 'wii¹³ nigangoo¹o wúu¹ 'yee²¹i juu²¹ 'lhi³ do.

12 Joon 'in ángel li tí² jnúui² nga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a ni coon²¹ jmii²¹ fee¹ sii²¹ Eufrates joon galityuu²¹ jmii²¹ do, gauntyí² fu¹ ijalín² róøi¹³ 'in néei¹ li 'yeei²¹ ñi¹.

13 Joon gamáa³na gaai²¹ espíritu gó² 'in líi¹ la líi¹ je'cwa² ga'wóo²i moo'oo² mii²¹ 'lhi³ coon¹³ moo'oo² 'in joo²¹ 'lhi³ coon¹³ moo'oo² 'in jin² 'e faa²¹o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹. 14 Joon 'in espíritu do líi¹ 'ii¹³ tya' 'in 'lhi³ joon li²-i jmáa¹a jilaa²¹ li² 'e tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsalín²mo tsauncaain²¹ jileei²¹ róøi¹³ 'in néei¹ juncwii²¹. Iuncaain²¹ 'in róøi¹³ do itéen¹in 'e jmaa¹ 'nii²¹ mi tí² jmii²¹² fee¹ tya' Dios Jmii²¹ 'in li' jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. 15 Joon jin² Dios: “Janúu²uun', igó³oo 'e 'uui²¹ lawa jaain²¹ 'uun²¹. Joon jløø¹³mo 'in jo cwuu²¹i joon 'in tyi²o siin³, 'in nanáa¹ tyá² tya'a. Tsu la joon jo tí² ringúu¹i ngí² 'e jøø²i tsá² xeei²¹ 'ii, jo i'aa¹a fa'ii²¹.” 16 Joon 'in espíritu gó² do iuncaain²¹ 'in róøi¹³ do fu coon²¹ li sii²¹ Armagedón coon¹³ jmii¹ hebreo.

17 Joon 'in ángel li tí² dyái¹ ga'íi¹in 'ú¹ pi³ tya'a tya'cwii²¹. Joon gacwo'ii¹ inuu cwo¹ si² ñu² 'wii¹³ coon²¹ júu³ tá², jó² fu li si² li silii²¹² do, 'e jin²in:

—Nasi'yee²¹mo jilaa²¹-a.

18 Joon galí² jí² cwaain'ñá³ 'áai¹, ga'oon¹on cwaain'ñá³ joon ga'íi²i tá² líi¹. Joon gajøø²¹ 'wó² líi¹ jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gajøø²¹ 'wó² la do la jee²¹² taain²¹² tsá² juncwii²¹. 19 Joon 'e fuu²¹ fee¹ do gajli², galí² 'ni¹ 'ii¹³. Joon ga'ín¹ lacaain²¹ fuu²¹ catyia². Joon gati²-tsi Dios Jmii²¹ 'in tsá² néei¹ fuu²¹ Babilonia 'a 'e¹e wúu¹ jii¹³ la nigatyu² to² mo gati² 'nii²¹-tsi tya'

'in tsá² do. 20 Joon jilaa²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ roon¹ ni jmii²¹ gayuun²mo joon jilaa²¹ moo²¹ jo sá²gi. 21 Joon gaxuu²¹ tsi¹ coo¹³ 'áai¹ jee²¹² tsá². Ca tunló¹ kilos la ca mi¹³ 'ii²¹ 'e tsí² do xuu²¹ fu yu'. Joon 'in tsá² do gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹ 'wii¹³ tya' tsi¹ gaxuu²¹ do tsu líi¹ gangoo¹on wúu¹ 'wii¹³ 'e tsí¹ do.

17

'In yiiatsangó¹ feei¹

1 Joon gamáa³na jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ ángeles do 'in san² 'ú¹ pi³ do. Joon 'ii gajin²in sii²¹i jna:

—Ná² fu lo, tsu i'e³ee 'nu xiiala i'e¹e Dios wúu¹ 'in 'yiiatsangó¹ feei¹ 'in tyín¹ ni jmi¹ñi¹³. 2 Joon 'in róøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ nigangii¹i nigajmaa¹a 'e gó² coon¹³ 'ido. Joon 'in taain²¹² juncwii²¹ lawa gali'ín¹mo coon¹³ 'e gó² tya'a la mo 'un² tsá² vino.

3 Joon lawa'a 'e cíi³oo 'in ángel do gatøø¹ø jna fu coon²¹ li jo 'iin tsá² taain²¹². Joon gamáa³na jaain²¹ tsamí² tyín¹in jaain²¹ joo²¹ 'lhi³ yúuin². Joon 'in joo²¹ 'lhi³ do tsí³ dyái¹ mootyí¹i joon tsi³ dyá² moofi³. Joon la tøøi² 'in joo²¹ 'lhi³ do toon²¹² 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' Dios Jmii²¹. 4 Joon 'in tsamí² 'in tyín¹in 'in joo²¹ 'lhi³ do tyi²i 'mi² 'nuu² júuin² coon¹³ 'e yúuin². Joon sixéi¹³ cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹ coon¹³ perlas. Joon san²an coon²¹ copa lí¹ cwanáa¹ sirøøi²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e un'leei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹ 'in 'yiiatsangó¹ do. 5 Joon toon¹on tya'tyíi¹i coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e jin²: “Babilonia 'in feei¹. Sáa³o jileei²¹ 'yiiatsangó¹ 'ino. Sáa³o jon jilaa²¹ 'e gó² 'e sá² juncwii²¹ 'ino.” 6 Joon gacón³oon cwáain¹ 'e 'ín¹mo 'in tsamí² do coon¹³ jmi¹ tya' tsá² tsaa¹-tsi Dios joon coon¹³ jmi¹ tya' 'in gajngai² tsá² tsu 'wii¹³ jmoo¹o la to² tyu² Jesús. Joon líi¹ nga'goo²¹-tsii mo gamáa³na 'in tsamí² do. 7 Joon jin²in 'in ángel do sii²¹i jna:

—¿'Ee li' tsa'goo²¹-o'o 'áai¹? Jmaa¹³aa 'nu júu³ 'ee 'øøi¹²¹-tsi tsá² júu³ 'uui²¹ tya' 'in tsamí² do joongi 'ee 'øøi¹²¹-tsi tsá² 'in joo²¹ 'lhi³ li tyín¹in tsamí² do. 'In joo²¹ 'lhi³ do

tsí³ dyá¹ mootyí² coon¹³ dya moofi³. 8 'In joo²¹ 'lhi³ do 'in gañí¹u'un 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹gi nano ti li cwo¹ 'hí¹ too²¹ tyí² li sá² tyú² 'e nu'gi in'ín² coonti. Joon 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in tsa'goo²¹-tsi mi ní² 'in joo²¹ 'lhi³ do 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹gi nano pe coon²¹ mi cwé¹mo tún¹ juncwii²¹. 'In tsá² 'in ninga'goo²¹-tsi do jo taain²¹² ni jí² li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Ca la mo rón¹ juncwii²¹ jo taain²¹² 'in tsá² do 'e jí² do.

9 "Elo lí² wa 'in 'iin²¹²in 'øøi²¹-tsi: Tún² nii² 'øøi²¹-tsi tsá² 'e dyá¹ mootyí² 'in joo²¹ 'lhi³ do. Li la li dyá¹ po³ tí²¹ li tyín¹ 'in 'in tsamí² do. 10 La joon jon lawa dyái¹ røøi¹³. Nigaxuu²¹mo 'ñéi² røøi¹³ do, joon jaain²¹ tyú² to² nano, joon jaain²¹gi røøi¹³ do ti lí² jó¹. Joon mi cwé¹i coon²¹ sii¹³ xu itaa²¹a. 11 Joon 'in joo²¹ 'lhi³ do 'in seein²¹ ca la jéei¹ pe jo seein²¹gi nano 'ii li tí² jñéi² røøi¹³ xufin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ røøi¹³ 'ido. Joon itsaa²¹o fu li 'ii²¹.

12 'Joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e dyá² moofi³ 'e gañí² 'i li la lí¹ dyéi² røøi¹³ 'in jo mo ga'ii²¹gi to² tya'a. Pe 'ii²¹mo to² tya'a caan²¹mo coon¹³ 'in joo²¹ 'lhi³ do. Jee²¹² coon²¹ hora ityú² to². 13 Canii²mo 'øøi²¹-tsi 'in dyéi² røøi¹³ do. Joon icwo¹o to² 'oo¹o coon¹³ 'ii²¹ tya'a 'in joo²¹ 'lhi³ do. 14 Joon itéen¹in coon¹³ Jesús, 'in lí¹ Cordero, pe Jesús do ilii²¹i tsu feei¹gi 'ii la jee²¹² jileei²¹. 'Ii lí¹ røøi¹³ 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ røøi¹³. Joon jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³on nigatø¹o joon gatyii¹²in Dios 'ii. Joon jo tiuu²'ido 'ii.

15 Joon gajin² 'in ángel do sii²¹i jna:

—'E jmi¹ñi³ gañii²in li tyín¹ 'in 'yiiat-sangó¹ li la li jilaa²¹ fuu²¹ coon¹³ jileei²¹ tsá² coon¹³ jilaa²¹ jmi¹ 'e sá² juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ nacóon¹³mo. 16 Joon 'in dyéi² røøi¹³ do 'in lí¹ la li moofi³ tya' 'in joo²¹ 'lhi³ do ili'ee²¹i 'in 'yiiatsangó¹ do. Joon itiuu²mo 'ido 'ii ti ringúu¹i. Joon icuu¹mo 'ido 'ii joon ijuun²in coonti. 17 Tsu Dios gajmeel¹ 'in røøi¹³ do 'e jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in. Tsu 'wii¹³ joon røø²¹ gasí²i jee²¹² 'ii joon gacwo¹o 'in joo²¹ 'lhi³ tya'a ca tsín¹ jilaa²¹ júu³ ga¹hí²i Dios Jmii²¹. 18 Joon 'in

tsamí² 'in ní¹u'u lí¹ a li 'e fuu²¹ fee¹ 'in tyú² to² jileei²¹ røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹.

18

Mo ga'ín¹ fuu²¹ Babilonia

1 Mo ngayuui¹³ joon gamáa³na jaain²¹gi ángel 'in gajngái¹ fu ñu'fú² joon fee¹ to² 'oo¹o. Joon ni cwo¹³ juncwii²¹ jná² joo²¹ coon¹³ 'e 'ya²gi tya'a. 2 Joon coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí¹ ga'oo¹o jin²in:

—Niga'ín²mo Babilonia 'e fuu²¹ fee¹ do. Niga'ín²mo joon galí¹ coon²¹ li taain²¹² 'in 'lhi³. Do-o itéen¹in jileei²¹ espíritu gó². Lawa coon²¹ tyuu²¹ taain²¹² ton¹ 'lhi³, 'in 'eei²¹ tsá² galí² 'e fuu²¹ do. 3 Joon lawa gali'ín¹mo tsá² taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ 'e gó² 'láa¹a 'in 'yiiatsangó¹ do. Joon 'in røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ gati²-tsi ngi¹ coon¹³ 'ido. Joon 'in 'nii¹i 'e ló¹ tsá² galisá² cuu² tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² tí²-tsi.

4 Joon ganúu³uu coongi júu³ jó² fu ñu'fú² 'e jin':

—'Woo²¹naa' 'e fuu²¹ lo jilee²¹naa' 'in lí¹ tsá² tyiia 'e jo 'ii¹³naa' tsaa² tya' 'ido jon'gi iliseein²¹naa' fa'í³ la fa'í³ iseein²¹ 'ido. 5 Tsu tsaa² tya'o galifee¹ 'áai¹ ca gatyalii²¹² tsaa² tya'a fu ñu'fú² joon gati¹-tsi Dios jilaa²¹ 'e gó² nigajmaa¹a. 6 Cwóo¹³oo' wúu¹ 'ido jiin¹³ la nigacwo¹o 'in xeei²¹. Cwotyí²ii' 'in tsamí² do tún² 'iin¹³gi jiin¹³ la nigajmaa¹a. Cwó²oo' 'e 'uu²¹u 'in tsamí² do tún² 'iin¹³gi 'e gó² la gacwo¹o 'ido tsá² xeei²¹. 7 'Áa¹mo fee¹i gajmei¹ 'ña'a joon 'áa¹mo tyú² seein²¹ jin²in: "Lo-o tyín¹na lí¹na 'yiia²¹² røøi¹³. Jo lí¹na 'yiia¹ñí² joon jo 'ee wúu¹ imóo³oo." 8 'Áai¹ tyú² galiseein²¹ pe joon 'ii²¹ la joon jon iní² wúu¹. Tsu 'wii¹³ joon coon²¹ jmi²¹² mi jó¹ fa'í³ tya'a iní² 'oo² ijó¹, ilixuu²¹²-tsi 'áai¹ joon ijuun²¹mo, joon caa¹i coonti ce lín²in fó² coonti. Tsu feei¹ 'áa¹mo Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ 'in gajmaa¹a 'ii²¹ tya'a.

9 Joon jileei²¹ røøi¹³ 'in gangí¹ jmoo¹ jløø¹³i coon¹³ 'ido ityí¹o, ilixuu²¹²-tsi mi jøø² roon¹on unñi² li caa²¹i 'in tsamí² do. 10 Wíin² téein² tsu 'wii¹³ 'goo²¹-o ní² 'in tsamí² do wúu¹ joon jin²in:

—'Áai¹ tyafó² fúu² 'nũ, Babilonia, coon²¹ fúu²¹ fee¹ joon coon²¹ fúu²¹ tyiin²¹! Pe jm̃i²¹² nano gacwá¹ imoo¹³ wúu¹.

11 La joon jon 'in téein² 'ñi¹; 'e ló¹ tsá² tyi¹o jon ilixuui²¹²-tsi tsũ jo 'in seein²¹ ló¹gi laa²¹² tya'a 'e ningatyaan¹an. 12 Ningatyaan¹o cwanáa¹ coon¹³ cwataa²¹ coon¹³ cuun²¹² 'e tyiin² 'áai¹. Ningatyaan¹an 'mi² tyú² 'e lí¹ lino coon¹³ 'mi² wuu²¹ nũ¹ yúuin² coon¹³ yúun². Ningatyaan¹ 'ido jilaa²¹ 'mó² jmafuu²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e lí¹ moojon² elefante coon¹³ 'mó² 'e tyiin² 'áai¹. Joongi ningatyaan¹an 'in tsá² 'ñi¹ do ñiyáun² coon¹³ ñi³ coon¹³ cuun²¹² marmol. 13 Ningatyaan¹o jon canela coon¹³ 'oo²¹ tya' 'uunñi² tya' tsá² coon¹³ fúu²¹² sũn¹ coon¹³ mirra coon¹³ jm̃i²¹ jmafuu²¹ coon¹³ vino coon¹³ aceite coon¹³ fúu²¹² 'iñi¹ 'e tyú² coon¹³ trigo. La joon jon jée¹ joo²¹ coon¹³ joo'saa²¹ coon¹³ cwa² coon¹³ care² jñú² cwa². Joon ca tsá² 'in si'ñi²¹² jmoo¹o to² tya' tsá² jée¹i. 14 Joon ijin²in si²¹ 'e fúu²¹ do:

—Joon 'e oofuu¹ 'e gasiin¹u'un ca la mo jéei¹ gangalii¹i. Gangalii¹ jon jilaa²¹ 'e tyú² 'e ti²-o'o coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi joon jo tyiia²¹gi.

15 Joon wíin² itéen¹in 'in ga'ñi¹ jilaa²¹ 'e ló¹ 'ido joon galíi¹ tsá² sá² cuu² 'wii¹³ jilaa²¹ 'e galó¹ 'ido. Wíin² itéen¹in tsũ 'wii¹³ 'goo²¹o coon¹³ jilaa²¹ wúu¹ ní² 'in tsamí² do. Itéen¹in c̃i²¹o xuui²¹²-tsi. 16 Jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fúu²¹ 'ya²gi do tsũ galíi¹ la líi¹ jaain²¹ tsamí² 'yei²gi 'in tyi² 'mi² tyú² lí¹ lino nũ²¹ yúuin² joongi yúun². Sixée¹i cwanáa¹ coon¹³ cuun²¹² tyiin² coon¹³ perlas. 17 Joon jee²¹² catá² ga'ín¹ jilaa²¹ 'e sá² tya'a.

Joon wíin² taain²¹² jileei²¹ tsá² tyú² to² barcos coon¹³ 'in táai² barcos coon¹³ 'in jmoo¹o to² tsi barcos do. Jileei²¹ 'in jmoo¹o to² ni jm̃i^{ñi}¹³ táan¹in wíin². 18 Joon mo gajóø² roon¹ unñi² có² 'e fúu²¹ do joon ga'oo¹o tá² jin²in:

—Jo 'e fúu²¹ sá²gi 'e 'ya²gi lagi 'e fúu²¹ do.

19 Joon ga'ee¹ e cwo¹³ jee²¹² tyi¹i gatyí² xuui²¹²-tsi 'áai¹ joon 'oo¹o jin²in:

—'Áai¹ fúu² 'e fúu²¹ 'ya²gi do. 'Áai¹ galisá² cuu² tya' 'in jmoo¹o to² ni jm̃i^{ñi}¹³ coon¹³ cuu² ga'ín²in 'e fúu²¹ do. Pe jee²¹² coon²¹ catá²-a ga'ín¹ 'e fúu²¹ do.

20 Pe jmaa²aa' jløø¹³naa' 'in táai² ñũ'fú² coon¹³ 'naa' 'in líi¹ apóstoles coon¹³ jileei²¹ 'naa' 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in tsaa¹-tsi 'ii. Tsũ mo gacóon¹o tya'a, 'ii²¹ røø²¹ jmaa¹a Dios tyi'naa'.

21 Joon jaain²¹ ángel 'in píin² 'áai¹ gasaa¹³a coon²¹ cuun²¹² 'e lí¹ lawa coon²¹ too¹ fee¹ joon gapi² 'in ángel do 'e cuun²¹ do tsi jm̃i^{ñi}¹³ jin²in:

—La gapi³ii 'e cuun²¹² do tsi jm̃i^{ñi}¹³ la joon jon i'in²in Babilonia, coon²¹ fúu²¹ 'ya²gi. Joon jo ní²gi tsá² 'ii. 22 Jo jm̃i²¹² núu²gi tsá² 'iin² sóoin¹³ jee²¹² 'nú¹ tya'a. Jo núu²gi tsá² sóoin¹³ tuntuu²¹ jon'gi tya' flauta si lúu¹ xũ¹ũ tsá² 'ee. Jon'gi seein²¹gi tsá² t̃i² 'láai² nii² to². Jon'gi itsii¹gi tsamí² coon¹³ too¹. 23 Jo 'ee jí² coo¹gi, jiin¹³ coon²¹ jee²¹² 'nú¹ jon'gi inúu²gi tsá² júu³ 'e náa¹ 'goo²¹ lí cuui² cwo²¹ tsá². Ijon²on tii² xũfiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsá² tyi¹ 'in 'ñi¹ 'e ló¹ feei¹gi 'áai¹ 'ii la jee²¹² jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon 'in tsalaai¹ tyi¹ gacon²on tóo² 'in tsá² catyaa² do.

24 Tsũ tsaa² tya' 'e fúu²¹ do jilaa²¹ jm̃i¹ 'e gatúun²un tya' 'in gafaa²¹ 'wii²¹² tya' Dios coon¹³ 'in tsaa¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in najóin¹.

19

1 Mo ngayuui¹³ joon ganúu³uun júu³ tya' tsá² fúu¹ 'in táai¹ ñũ'fú² 'e jin²in:

¡Aleluya! Nigajmaa¹a Dios tiin¹³ tsá².

Cwolí² jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹ la joon jon jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios tyi¹.

2 Nigajmaa¹ Dios 'ii²¹ røø²¹ joon coon²¹ tsáa¹ mo gajmaa¹a 'ii²¹ 'ii²¹ tya' 'in 'yiatsangó¹ 'in gajmaa¹ un'leei²¹ tsá² yaai coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a.

Tsũ Dios jmaa¹a tyí² 'in 'yiia²¹² do jilaa²¹ 'e røø²i tya' 'e gó² gajmaa¹a tya' 'in tsaa¹-tsi Dios, 'in najngaa¹³i.

3 Joon gajin²o jon:

—¡Aleluya! Jiin¹³ catá² jo jón²gi róon² unñi² tya' fuu²¹ do.

⁴ Joon 'in dyiiatyúuin² tsacøøi¹³ coon¹³ 'in tyúuin² joo²¹ jiin¹ do gatyíia² ca ti ni 'wó² un'goo¹o Dios Jmii²¹ 'in tyíin¹ li silii²¹² tya'a, joon gajin²in:

—¡Amén! ¡Aleluya!

⁵ Joon coon²¹ júu³ gajó¹ li silii²¹² do 'e jin²in:

Cwoun'goo²oo' Dios tyi' jileei²¹ 'naa' 'in jmoo¹o la to² tyu²u,
jileei²¹ 'naa' 'in gøøi²¹ 'ii la 'in 'wói² tiin¹³
la 'in tyiin².

Coon²¹ mi tí² jmii²¹² fu ñu¹fu²

⁶ Joon ganúu³uun coon²¹ lawa 'e faa²¹ tsá² fúui¹ liii¹, joongi lawa li na'yá³ jmii²¹ 'láai² lí¹. Joongi lawa li ni'on¹on cwaain'ña³. Gajin²o 'e júu³ do:

¡Aleluya! Tsa niga'ii²¹ Ña'ñu¹'u' Dios tyi', 'in lí² jmá² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in, to² tya'a.

⁷ Cwojmaa²aa' jløø¹³naa' joon cwoun'goo²oo' 'ii tsa nigatí² 'ii²¹ 'e iuncaain²¹ Jesús, 'in líii¹ Cordero, jileei²¹ tsá² 'in tsa¹-tsi 'ii icwá² coon¹³on.

Joon ijmáa¹a jmii²¹² lawa li cui² cwo²¹ tsá². Joon jileei²¹ 'in iuncaain²¹ coon¹³on nigatya¹ tyá² tya'a la jmoo¹o tsamí² mo ti li cui² cwo²¹o.

⁸ Nityi¹ 'mi² taa²¹ li lino tyú², tyú² nasiin¹³in joon jii¹ siin¹³in.

Tsa 'e 'mi² lino do 'e li la li jilaa²¹ 'e tyú² 'e nigajmaa¹a 'in jmoo¹o la to² tyu² Dios.

⁹ Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹; jna:

—Táan¹ mo'ji² 'e júu³ lo: “Jløø¹³mo jileei²¹ 'in gatø¹²ø Dios itsalíin² li galí² jmii²¹² icui² cwo²¹ 'in sii²¹ Cordero do.”

Gajin²o jon sii²¹; jna:

—'E júu³ lo júu³ tya' Dios 'e la jai².

¹⁰ Joon gasi³ii 'wojní³ii tyani ángel do iun'góo³oo 'ii²¹. Pe jin²o sii²¹; jna:

—Jo jmoo²o la no, tsa jmóo³oo jiiin¹³ la to² tyu² Dios jiin¹³ la jmoo² 'na coon¹³ 'in tsaruu²¹u' catyaa² 'in jo gatú² júu³ tya' Jesús. Ungoo²o jaan²¹mo, jiin¹³ Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ ungoo²o.

Tsa 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ jmo²o tsá² júu³ jilaa²¹ júu³ gafaa²¹a Jesús.

'In tsá² 'in tyíin¹in jaain²¹ cwa² taai²¹

¹¹ Joon gamóo³oo sino² fu ñu¹fu². Joon gajnéi¹ jaain²¹ cwa² taai²¹ joon 'in tyíin¹ moo'wó¹ sii²¹ 'in jo tó² júu³ tya'a, sii²¹o jon 'in Jai². Joon coon²¹ tsáa¹ jmaa¹a 'ii²¹ mi jmáa¹a 'ii²¹ la joon jon mi jmáa¹a 'nii²¹.

¹² Joon lawa jí² 'e coo²¹ lí¹ unní¹i. Joon tyíi¹ taa¹³ coronas 'láai². Joon toon¹on 'e sii²¹ 'ii pe jiin¹³ 'ña'o ñii¹i. ¹³ Joon tyi²i 'mi² 'yu jmi¹ joon 'e sii 'ii: Júu³ tya' Dios. ¹⁴ Joon caluu ngalíin² 'láa² tya' ñu¹fu² 'in tyi² 'mi² lí¹ lino tyú², joon néei¹ cwa² taai²¹. Joon taa²¹ siin¹³in jo téin² 'la². ¹⁵ Joon 'yei²¹ 'oo²o 'in tsá² do coon²¹ ñi³ espada 'e má¹ 'áai¹. Joon coon¹³ 'e ñi³ do iuncwuu²¹; tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon ityu²u to² tsá² coon¹³ sii² lí¹ ñi³. Joon la niui² tsá² mi² wuunjøø¹³ tsa¹u jmi³ tya'a, jiin¹³ coon²¹ wa'a jo ganiui², la joon jon jiin¹³ jaain²¹ jo láai² 'e wúu¹ tya' Dios ijó¹ tsa 'nii²¹-tsi Dios, 'in jmoo¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in. Joon 'in tyíin¹ cwa² taai²¹ do ijmáa¹a 'ii²¹ cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹. ¹⁶ Joon toon²¹on siin¹³in 'e sii²¹ 'ii: Róøi¹³ 'in feei¹gi la jee²¹² jileei²¹ róøi¹³ joon 'in Tyiin²gi jee²¹² jileei²¹ 'in seein²¹. Joon²¹ jon 'e sii²¹ do tsa¹³ tyuu¹u.

¹⁷ Joon gamáa³na jaain²¹ ángel siin¹²in jee²¹² 'yia²¹ 'in ga'oo¹o jin²in sii²¹; jileei²¹ joo²¹ tsí³ cwáa¹a 'in 'ii¹ yu' juncwii²¹:

—Ñilíin²naa'. Cwolicaan²¹naa' tya' coon²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa' 'e cøø²øø¹. ¹⁸ Ti li lisá² ngú¹ cøø²øø¹, ngú¹ tya' róøi¹³, joon ngú¹ tya' fií²¹² 'láa² joon tya' tsá² gøøi¹³. Sá² jon ngú¹ tya' cwa² joon tya' tsá² néei¹ cwa². Ilisá² ngú¹ tya' jileei²¹ tsá² xa¹³fiin¹³ tsa'leei¹³ si tsá² fií²¹² 'ee, si tsá² 'wói¹ 'ee, si tsá² tyiin² 'ee.

¹⁹ Joon gamáa³na 'in joo²¹ 'lii¹³ caan²¹mo coon¹³ róøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ coon¹³ 'láa² tya'a sicaain²¹ itéen¹in coon¹³ 'in tyíin¹ cwa² taai²¹ do coon¹³ 'láa² tya'a.

²⁰ Joon nigataan¹³mo 'in joo²¹ 'lii¹³ do. Nigataan¹³mo jon 'in nijin² 'e faa²¹o júu³ tya' Dios Jmii²¹ pe jo jo¹. 'Ii nigajmaa¹a milagros fee¹ jee²¹² tsá² joon gacón²o tóo² 'in niga'ii²¹ 'e lí² tya' 'in joo²¹ 'lii¹³ coon¹³ 'in gaun'goo²¹o 'in gajmee¹i tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lii¹³ do coon¹³ milagro fee¹

do. Joon 'in tyín¹ cwa² taai²¹ do gadyee¹³; je waa²¹ mo do la jiiin¹ in tsi tyíia¹ li jí² 'e coo²¹ coon¹³ azufre. ²¹ Joon gajngaa¹³ mo 'in tsá² tyín¹ cwa² taai²¹ do 'in catyaa² coon¹³ ñi³ 'yeei²¹ 'oo²o. Joon tyú²-u gagøø²¹ 'in joo²¹ tsi³ cwáa¹ do ngú¹ tya' 'in najúin¹ do.

20

Sí'ñuu¹ mo Satanás

¹ Joon gamáa³ na jaain²¹ ángel gajgái¹ fu ñu¹ fú² joon saan²¹ coon²¹ joonñi³ tya' too²¹ tyí² li sityú². San² o jon coon²¹ cadena mi². ² Joon 'in ángel do gataan¹³ in 'in mii²¹ 'lii³ do, 'in mii²¹ seein²¹ cali³ 'in sii²¹ o jon 'in 'lii³, sii²¹ o jon Satanás. Joon ga'ñuu¹ in ce tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹. ³ Joon gapii¹ in 'ido tsi too²¹ tyí² li sityú² do. Joon gajni² mo 'ido tsi too²¹ do, gatsaa²¹ a sello lí¹ cera jni² 'oo² too²¹ do. Joon coon¹³ la joon jo lí² cón² gi tóo² tsá² taain²¹² juncwii²¹ ce tséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹. Pe mi tséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹ do joon iláa¹ mo 'ido coon²¹ sii¹³ xñ.

⁴ Joon gamóo³ oo li silii²¹² li née¹ i 'in niga'ii²¹ to² 'e jmoo¹ o 'ii²¹ tya' tsá². Gamáa³ moo jon 'in almas tya' tsá² 'in najúin¹, 'in gatú¹ luu²¹² u tsu¹ 'wii¹³ jin² in 'e ja² mo líi² Jesús joongi¹ 'wii¹³ júu³ tyú² tya' Dios Jmii²¹. 'In tsá² do jo mo gaun'goo²¹ o 'in joo²¹ 'lii³ do, jon'gi gaun'goo²¹ o 'in tsá² do 'in gajmee¹ i tsá² 'in líi¹ la líi¹ 'in joo²¹ 'lii³ do. Jo mo ga'ii²¹ i 'in tsá² do 'e lí² tya'a tya'tyí¹ i si cwoo²¹ o 'ee. Joon gamáa³ na 'in tsá² do jiiin¹ in joon tyu² u to² caan²¹ mo coon¹³ Jesús ce tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹. ⁵ Pe 'in 'lii²¹² najóin¹ catyaa² do jo ijiin¹ in tún¹ ca mi tséin¹ coon²¹ mil jiiin²¹ do. Joon 'e no-o nifu 'e gajiiin¹ tsá² tún¹. ⁶ jlløø¹³ mo joon nicwa¹³ mo 'in nigajiiin¹ in nifugi do! Jo júun² in tún² naa¹³ pe ilín² in untsá² tya' Dios Jmii²¹ joongi¹ tya' Cristo. Coon¹³ 'ii ityu² u to² coon²¹ mil jiiin²¹.

⁷ Joon mo gatséi¹ coon²¹ mil jiiin²¹ joon ilaa¹ mo Satanás li 'yuui²¹² sijní¹. ⁸ Joon tsatyiin¹ an tsá² tóo² la caain²¹ juncwii²¹, tsatyiin¹ an tóo² Gog coon¹³ Magog joon iuncaain²¹ jileei²¹ 'láa² tya'a itéen¹ in. Joon ti la ti too¹³ sá² nu¹ jmi¹ ñi¹³. ⁹ Joon ngalín² in

la 'ui juncwii²¹ joon ngataai² cu'li' li néei¹ 'in tsaa¹-tsi Dios Jmii²¹ joon cu'li' 'e fuu²¹ do 'e 'iin²¹² in Dios 'áai¹. Pe Dios Jmii²¹ gadya² a jí² fu yu¹ juncwii²¹ 'e coon¹³ joon iuntyee¹ mo 'in tsá² do. ¹⁰ Joon 'in 'lii³, 'in gacon² on 'in tsá² do tóo², gangadyeei¹³ Dios 'ii tsi coon²¹ tyíia¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre li niga'í² 'in joo²¹ 'lii³ coon¹³ 'in nigajin² in 'e faa²¹ a júu³ tyú² tya' Dios pe jo jo¹. Joon do-o inii²¹ wúu¹ la 'woo¹ jmi¹ coon²¹ tøø² mo.

Li taai²¹² tsá² tyani coon²¹ li silii²¹² taa²¹

¹¹ Joon gamóo³ oo coon²¹ li silii²¹² taa²¹ fee¹ 'áai¹. Gamáa³ na jon 'in tyín¹ ni li silii²¹² do. Joon tyani 'in tyín¹ ni li silii²¹² do jo ta² gi ni 'wó² jon'gi ñu¹ fú², yuun¹³ mo coonti tsu¹ jo galisá² 'áan³ tya'a. ¹² Joon gamáa³ na 'in najúin¹ 'in cøøi¹³ tiin¹³ 'in pi³ teen¹ in tyani Dios Jmii²¹. Joon 'e jí² do roon¹ on sinii¹³ joon ganá¹ coongi jí² li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon gajmaa¹ a 'ii²¹ tya' 'in najóin¹ do jiiin¹³ la nigajmaa¹ a jiiin¹³ la taa¹³ 'e jí² do. ¹³ Galisá² 'ii²¹ tya' jilee²¹ mo jiiin¹³ la nigajmaa¹ a. Galisá² 'ii²¹ tya' 'in najóin¹ tsi jmi¹ ñi¹³ la joon jon galisá² 'ii²¹ tya' 'in najóin¹ la mo jéei¹ coon¹³ taain²¹² li taai² 'lii²¹². ¹⁴ Joon 'mó¹ coon¹³ li taai² 'in najóin¹ ga'í² tsi tyíia¹ lí¹ jí². Joon mi 'í² tsá² 'e tyíia¹ do 'e lawa'a 'e najóin¹ tún² naa¹³. ¹⁵ Joon fu do-o ipii¹ in Dios jileei²¹ 'in jo taain²¹² 'e jí² do li taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a.

21

Mi lisá² ñu¹ fú² 'múui² coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui²

¹ Joon gamóo³ oo coon²¹ ñu¹ fú² 'múui² coon¹³ coon²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'múui² tsu¹ nitsé² mo 'e ñu¹ fú² nifu coon¹³ ni cwoo¹³ juncwii²¹ nifu. Joon jo 'ee jmi¹ ñi¹³ sá² gi. ² Joon jna-a, Wó³, gamóo³ oo gajgo¹ o coon²¹ fuu²¹ nicwaa¹³ 'e sii²¹ Jerusalén 'múui². Gajgo¹ o fu ñu¹ fú² li tyín¹ Dios Jmii²¹. 'Ya² gi 'áai¹ 'e fuu²¹ do lawa jaain²¹ simí² nináa¹ tyú² siin¹³ in 'ya² gi icui² cwoo²¹ o. ³ Joon ganúu³ uun coon²¹ júu³ tá² jó² fu ñu¹ fú² 'e jin²:

—Jøø²du', taan¹mo Dios Jmii²¹ jee²¹¹ tsá². Joon itéin¹ caan²¹mo coon¹³. Joon ilí²in tsá² tya' Dios Jmii²¹ 'in tsá² taain²¹² juncwii²¹ joon Dios Jmii²¹ 'ña'a itéin¹ jee²¹² tsá², ilí²in Dios tya' 'in tsá² do. ⁴Joon Dios Jmii²¹ iunty^{uun}1^{uun} jilaa²¹ jmii²¹ tuun²¹un unni² tsá². Joon jo 'ee²¹ júin¹gi tsá² jon'gi tyi²gi tsá² jon'gi xuui²¹²gi-tsi jon'gi ní²gi wúu¹ tya'a 'e cuu¹ tya'a tsu jilaa²¹ 'e sá² la mo jéi¹³ ningí²mo.

⁵Joon 'in tyín¹ li silí²¹² do gajin²in:

—Jøø²ø, jmóo³oo 'e 'múui² jilaa²¹ 'e sá².

Jin²o jon sii²¹i jna:

—Táan¹ ni mo'jí² 'e júu³ lo tsu 'e júu³ lo júu³ la ja²mo joon jo lí² 'náai².

⁶Joongi jin²in sii²¹i jna:

—Nasi'yee²¹mo jilaa²¹a. Jna-a 'in nifu la joon jon li tyéi¹. Lawa letra A líi¹na la joon jon letra Z. Joon wa seein²¹ tsá² 'in unjmui², jna icwóo³oo jmii²¹ tya' li 'ya² jmii²¹ icwo² juncwii²¹ tya' tsá² 'e jo 'ee cíin¹ coonti. ⁷Joon jileei²¹ 'in líi¹ i'ii²¹i jilaa²¹ 'elo lawa'a tya'o. Joon jna-a ilí²na Dios Jmii²¹ tya'a joon 'ii ilí²in yuun²¹ tyiia. ⁸Pe tsalín² 'in catyaa² tsi tyiia¹ lí¹ jí² caai¹³ azufre. Tsalín²mo jileei²¹ 'in 'goo²¹ coon¹³ 'in jo jo² líi². Tsalín²mo jon jileei²¹ 'in nigalí¹³ coon¹³ 'in nigajngaai¹³ tsá² coon¹³ 'in niga'láa¹ coon¹³ tsamí² coon¹³ tsañuu¹. Tsalín²mo jon jileei²¹ tsalaai¹ coon¹³ jileei²¹ 'in nigaun'goo²¹o dioses 'in gajméi¹ tsá² coon¹³ jileei²¹ 'in cón² tsá² too². Jileei²¹ 'in líi¹ la líi¹ 'ino itsalín² 'e tyiia¹ do lí¹ jí² caai¹³ azufre. Joon li gatí² tún² naa¹³ júun²in.

'E fuu²¹ Jerusalén 'múui²

⁹Joon gacwéi¹ jaain²¹ ángel jee²¹² dyái¹ ángeles do 'in san¹ dyia¹ 'ú¹ pi³ røøi²¹ taa¹³ dyia¹ 'ii²¹ fa'í³ li gatséi¹. Joon jin²in sii²¹i jna:

—Na¹ coon¹³ jna. I'e³ee 'ñu 'e fuu²¹ li icwá² jileei²¹ 'in nigatyii¹³in Jesús, 'in líi¹ Cordero do.

¹⁰Joon lawa 'e cíi³oo ngajée¹ 'in ángel do jna coon²¹ ya' moo²¹ fee¹ níi¹ 'áai¹. Joon ga'e¹ jna 'e fuu²¹ nicwaa³ Jerusalén 'e gajgó² fu ñu'fú² li tyín¹ Dios Jmii²¹. ¹¹Joon

'e fuu²¹ do jná² joo²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Dios Jmii²¹. Jii¹ 'e fuu²¹ do la jii¹ cuun²¹² 'e 'moo³ 'áai¹. La jii¹ cuun²¹² jaspe jii¹ joon jneei¹ la jneei¹ cuun²¹² jii¹ cristal. ¹²Joon ce cu'li si²gon 'oo²¹ fee¹ níi¹. Joon 'e 'oo²¹ do jée¹i dyatun¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá². Joon teen¹in jmai² jaain²¹ ángel la coon²¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá². Joon 'e jni'oo² do taa¹³ 'e sii²¹ ji dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel. ¹³Joon sá² 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² lí¹ caai¹ lí¹ yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² lí¹ caai¹ tooin²¹² lí¹ yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² lí¹ caai¹ tsáa¹ lí¹ yéei² ñi¹. Sá² jon 'ni¹ 'oo² li tsataai²¹² tsá² lí¹ caai¹ lí¹ yooiin¹³ ñi¹. ¹⁴Joon 'e 'oo²¹ tya' fuu²¹ do si² ni dyatun¹ po³ cuun²¹² 'e lí¹ lawa tífuu²¹. Joon 'e tífuu²¹ do taa¹³ 'e sii²¹ ji dyatuuin¹ apóstoles tya' Jesús.

¹⁵Joon 'in ángel do 'in gafee²¹i jna san²an coon²¹ sii² lí¹ cwanáa¹ ityiia²¹ 'ii²¹ tya' 'e fuu²¹ do. Ityiia²¹ 'ii²¹ jilaa²¹ fuu²¹ do coon¹³ 'oo² li tsataai²¹² tsá² coon¹³ 'e 'oo²¹ do. ¹⁶'E fuu²¹ do lí¹ tyún² tyuui¹³ joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ lí¹ 'ú². Joon mo gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ gatí² tún² mil tsi tún² cíein¹³ kilómetros. Joon coon²¹ røø²¹ cwaa²¹ la coon¹³ lí¹ 'ú² la coon¹³ lí¹ níi¹. ¹⁷Joon gatyaa¹ 'ido 'ii²¹ tya' 'e 'oo²¹ do lí¹ níi¹ joon gatí² coon²¹ cíein¹³ tsi tunlo¹ tyán² lí². 'In ángel do gatyaa¹ 'ii²¹ coon¹³ lí² tya' cwáa¹ tsañuu¹.

¹⁸Joon 'e 'oo²¹ do lí¹ jmai² jaspe. Joon 'e fuu²¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e lí¹ la lí¹ sí³ jii¹. ¹⁹Joon tífuu²¹ do taa¹³ jilaa²¹ nii² cuun²¹² 'moo³. 'E tífuu²¹ níí² taa¹³ cuun²¹² jaspe, 'e tífuu²¹ lí¹ tí² tún² taa¹³ cuun²¹² zafiro, 'e tí² 'ni¹ taa¹³ cuun²¹² ágate, 'e tí² tyán² taa¹³ cuun²¹² esmeralda, ²⁰'e tí² 'ná² taa¹³ cuun²¹² ónice, 'e tí² jnúu² taa¹³ cuun²¹² cornalina, 'e tí² dyia¹ taa¹³ cuun²¹² crisólito, 'e tí² jná² taa¹³ cuun²¹² berilo, 'e tí² ñá² taa¹³ cuun²¹² topacio, 'e tí² dyá² taa¹³ cuun²¹² crisoprasa, 'e tí² dyacon²¹ taa¹³ cuun²¹² jacinto, joon 'e tí² dyatun¹ taa¹³ cuun²¹² amatista. La coon²¹ fúu¹ tífuu²¹ do taa¹³ cuun²¹² xiia²¹. ²¹Joon 'e dyatun¹ jni'oo² do lí¹ jmai² perla, coon²¹ perla la coon²¹

jni'oo²¹ do. Joon 'e fu¹ tyiin²gi 'e ngó¹ jee²¹² 'ná¹ do lí¹ jmai² cwanáa¹ 'e lí la lí sí³ jii¹.

22 Joon jii¹³ coon²¹ cwo¹ jo gamóo³oo si² tsi fuu²¹ do tsu Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹, 'in líi¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹², coon¹³ Jesús 'in líi¹ Cordero líi¹ lawa cwo¹ tya'a. 23 Joon 'e fuu²¹ do jo 'néi²gi ñi¹ 'e cwó² 'yíia²¹ jon'gi sii²¹ tsu jná² joo²¹ tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero do cwo¹o 'yíia²¹ tya'a. 24 Joon ingi¹ jileei²¹ 'in nigateei¹³ jee²¹² lí jná² joo²¹ 'e fuu²¹ do. Joon jileei²¹ røøi¹³ taain²¹² juncwii²¹ icwó² 'e fuu²¹ do jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya'a coon¹³ jilaa²¹ yujúui³. 25 Joon 'e 'oo² lí tsataai²¹² tsá² jo sijní¹ lí' jmii¹ joon jo 'ee nuu²¹ ilisá² tya' 'e fuu²¹ do. 26 Joon 'e fuu²¹ do i'áa¹ jilaa²¹ 'e 'ya²gi coon¹³ jilaa²¹ 'yujúui³ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹. 27 Joon jii¹³ jaain²¹ 'in røøi²¹ tsaá² itsatáa¹ 'e fuu²¹ do. Jon'gi itsatáa¹ 'in jmoo¹o 'e loo¹ owa 'in cón² tsá² too² 'ee. Jii¹³ 'in taan²¹² in ni jí² tya' Cordero, 'e jí² taain²¹² jileei²¹ 'in cwo¹o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a 'itsatáa¹ 'e fuu²¹ do.

22

1 Joon 'in ángel do ga'e²e jna coon²¹ jmii²¹ fee¹ pii¹, jmii²¹ ilicwó² juncwii²¹ tya' tsá² 'e 'yeei²¹ lí silii²¹² tya' Dios coon¹³ 'in Cordero do. Pii¹ 'e jmii¹ do 'e lí la lí cuun²¹² jii¹ cristal. 2 Joon 'e 'mó² 'e cwó² juncwii²¹ tya' tsá² gacwaain²¹ tuntsa' jee²¹² 'e fu¹ tyiin²gi tya' fuu²¹ do. La joon jon je tún² taain²¹ 'e jmii²¹ fee¹ do gacwaain²¹ 'e 'mó² do. Joon dyatun¹ naa¹³ la coon²¹ jii²¹ cwo¹ 'oofuu²¹ tya'a. Joon 'e mo³ tya' 'e 'mó² do 'íi³mo to² tya' 'e 'láai² tsá² taain²¹² juncwii²¹. 3 Joon fu 'e fuu²¹ do jo 'e sá²gi wa'a jo tí²-tsi Dios, tsu do-o si² lí silii²¹² tya' Dios Jmii²¹ coon¹³ 'in Cordero joon 'in jmoo¹o la to² tyu²u iun'goo²¹o 'ii. 4 Joon ini² níi¹, joon tya'tyi² toon¹on 'e sii²¹ 'ii²¹. 5 Joon jo nuu²¹gi do. Joon 'in néei¹ do jo jí² 'ná¹ son²gi jon'gi 'yíia²¹ tya' ñi¹ 'ná¹ tsu Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ icwó² jná² joo²¹ tya' 'in tsá² do. Joon ityu²u to² coon²¹ tøø²mo.

Ti li jó¹ Jesucristo

6 Joon 'in ángel do jin²in sii²¹i jna:

—'E ja²mo 'e júu³ lo joon jo 'ná¹. Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ gasii¹in ángel tya'a ja'e²e tsá² tya'a jilaa²¹ ilí² la jmoonno. 'I Dios tya' 'in tsá² 'in gacwó¹ júu³ tyu² tya' Dios cali.

7 —jmoonno igó³oo! —jin² Jesús.

jløø¹³mo jileei²¹ 'in jmoo¹o nuu¹³un 'e júu³ tya' Dios Jmii²¹ taa¹³ 'e jí² lo!

8 Joon jna-a, Wó³, ganúu³uun joon gamóo³oo jilaa²¹ 'elo. Joon mo ngayuui¹³ núu³uun joongi gamóo³oo gasii²¹ii wojní³ii tyani 'in ángel 'in ga'e²e jna 'iin²¹²na iun'góo³oo 'ii. 9 Pe 'ii gajin²in sii²¹i jna:

—Jo jmoo²o la no. Tsu jmoo³oo jii¹³ la to² tyu² Dios Jmii²¹ jii¹³ la jmoo² 'nu coon¹³ 'in catyaa² tsaru¹u' 'in faa²¹a cwáain¹ tya' Dios coon¹³ jileei²¹ 'in jmoo¹o jii¹³ la jin² ni jí² lo. Cwoun'goo²o jii¹³ Dios.

10 Jin²o jon sii²¹i jna:

—Jo 'ma²a 'uui²¹ 'e júu³ tya' Dios Jmii²¹ 'e taa¹³ 'e jí² do tsu ti lí tyé¹mo jii¹³ la jin² ni jí² do. 11 La 'ii²¹² joon 'in jmoo¹o 'e gó² ijmá¹gi 'e gó². Joon 'in ni'leei²¹ joon lí' un'leei²¹gi 'ña'a joon 'in tyú¹ ijmá¹gi 'e tyú² joon 'in tsa¹-tsi Dios ityíia¹gi-tsi Dios.

12 —Ja²mo —jin² Jesús—, igó³oo la jmoonno, joon tyáan³aan 'e cwo³oo tsá² jii¹³ la nigajmaa¹a. 13 Jna-a 'in nifu jna-a jon lí tyeei²¹. Jna-a lí ga'láa² 'wii²¹² coon¹³ lí gatséi¹. Líi¹na letra A, líi¹na jon letra Z —jin² Jesús.

14 jløø¹³mo jileei²¹ 'in ron² siin¹³in coon¹³ la joon 'e tíi² 'e cuu²¹u 'oofuu²¹ tya' 'e 'mó² 'e cwó² juncwii²¹ tya' tsá². La joon lí² tsatáa¹ 'e 'oo² lí tsataai²¹² tsá² 'e fuu²¹ do. 15 Pe caluu ijan² 'in jo jo¹ líi² coon¹³ 'in tíi² júu³ loo¹. Ijan² caluu jon 'in 'laa¹a coon¹³ tsamí² coon¹³ tsañuu¹. La joon jon 'in jngaai¹³ tsá² coon¹³ 'in un'goo²¹o dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² jo lí² tsatáa¹i. Jo lí² tsatáa¹i jon 'in tí²-tsi júu³ tajuu²¹ joon 'in cón² tsá² too² —gajin² Jesús.

Jin²o jon:

16 —Jna-a, Jesús, gasii²na ángeles tyíia ijmáa¹a júu³ jilaa²¹ 'elo tya' 'in jai² líi² jna. Jna-a líi¹na jmoo³ tya' 'líi²¹² røøi¹³ David,

lí¹ moo jon jú² tya'a. Lí¹ na jon 'in ná¹ 'in 'í² mo 'aa²¹.

¹⁷ In Espíritu Tyú² tya' Dios Jmii²¹ jin² in, la joon jin² in 'in tsá² 'in lí¹ lawa'a tsamí² tya' 'in Cordero do:

—¡Na¹!

Joon jilee²¹ 'in nú² un jú³ tya'a jin² in:

—¡Na¹!

Ñilín² naa' jilee²¹ naa' 'in unjmí¹ i. Ñilín² naa' jilee²¹ naa' 'in 'iin²¹² in 'uun²¹ jmí²¹ 'e cwo¹ o juncwii²¹ tya' tsá² 'e jo 'e 'laa¹³ tyí¹.

¹⁸ Joon la joon fuu²¹² uu 'naa' jilee²¹ naa' 'in ganú² un jú³ taa¹³ 'e jí² lo: Wana

sein²¹ 'in un'láai² 'e jí² lo iun'láai² Dios Jmii²¹ tya'a jilaa²¹ fa'í³ 'e taa¹³ jí² lo. ¹⁹ Joon wana tyii² tsá² jú³ 'ee taa¹³ jí² lo Dios Jmii²¹ ityí¹ 'e sii²¹ 'ii 'e jí² taain²¹² jilee²¹ 'in cwo¹ o Jesús juncwii²¹ 'múui² tya'a. Joon jo lí² tsatáai² 'e fuu²¹ do nicwaaí³. Jo 'ii²¹ i 'e tyú² taa¹³ 'e jí² lo tya'a.

²⁰ Joon 'in jmá¹ jú³ la joon jin² in:

—'E la ja² mo, la jmoon igó³ oo —jin² Jesús.

—Amén. ¡Na¹, Ña'ñu¹ u' Jesucristo! —jin² 'in catyaaí².

²¹ Cwouncwaaí³ Ña'ñu¹ u' Jesucristo jilee²¹ naa'. Amén.